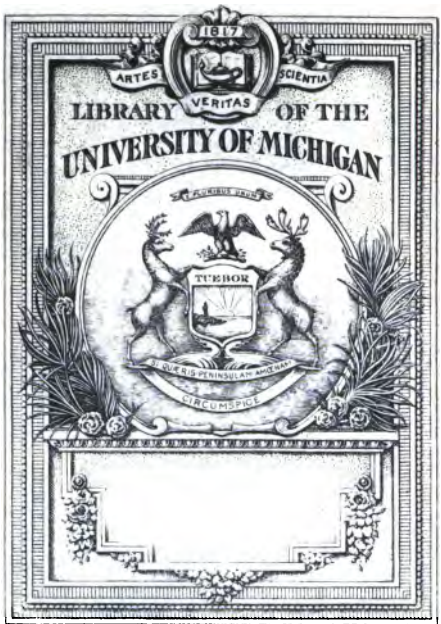

24

Dr. Himmelin
Ludwig K. Hoffmann 30
1875

31

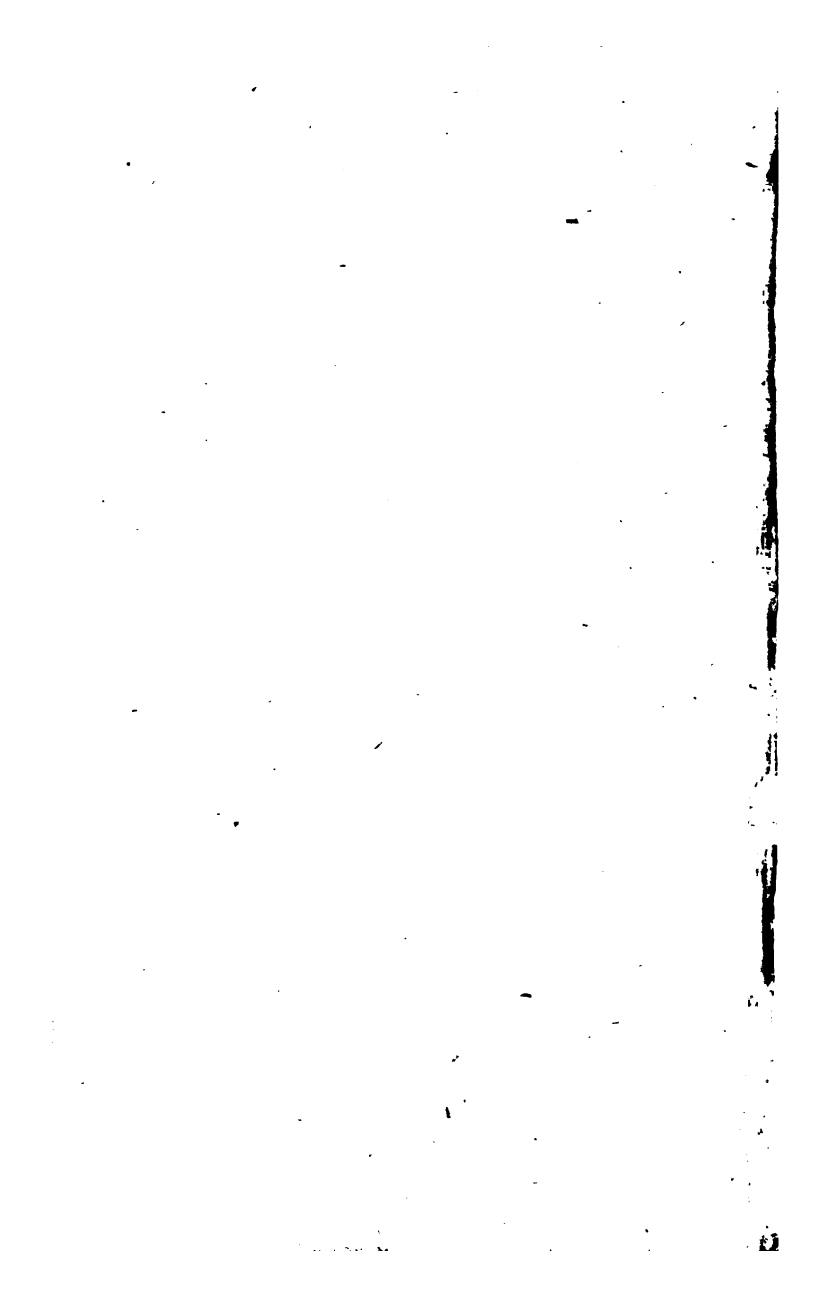
W

BS

1691

. F13

Fabricius, Johann Albert

**CODICIS
PSEUDEPIGRAPHI
VETERIS TESTAMENTI,
VOLUMEN ALTERUM.**

ACCREDIT
JOSEPHI
VETERIS CHRISTIANI
SCRIPTORIS
HYPOMNESTICON,

NUNC PRIMUM IN LUCEM EDITUM

CUM

VERSIONE AC NOTIS
JO. ALBERTI FABRICII,

SS. THEOL. D. & PROFESS. PUBL.

- HAMBURGI,

Sumtu THEODORI CHRISTOPH. FELGINERI.
M DCC·XXIII.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 311

LECTURE 1

LECTURE 1: MECHANICS

LECTURE 1: MECHANICS

K

ms. 18-17-91. 5466
16-17-17-91

Papyrology
H. C. W.
6-27-31
24.3.18

Viro

maxime Reverendo atque Eruditissimo

GEORGIO WALLINO,

SS. Theologiae Doctori dignissimo

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

Jucundissimum accidit,
VIR HONORATISSIME,
quod læta sese jam offert mi-
(2 hi

DEDICATIO.

hi occasio & multiplex, pro
 meo in Te amore gratulandi
 Tibi toto pectore: primum
 quidem de itinere literario
 tot annis per pulchriores Eu-
 ropæ regiones continuato a
 Te feliciter, atque magno
 cum fructu magnaue gloria
 Tua eousque producto pro-
 sperè secundum votum at-
 que expectationem Tuam,
 ut reditum nunc adornare in
 Patriam, atque in desideratam
 Tibi, Teque reddi sibi jam diu
 exo-

DEDICATIO.

exoptantem Sueciam Tuam
auspicato reverti, & Tuorum
quotquot tristia fata, inter de-
sideria Tui, reliquos Tibi fe-
cerunt, Reverendissimi Pa-
tris maxime, Norlandiæ oc-
cidentalis Antistitis Reveren-
dissimi, in amplexus venire
iterum possis.

Non minus Tecum gau-
deo de promeritis jam pri-
dem insigni virtute atque
eruditione Tua honoribus

· DEDICATIO.

& de collata nuper in Te in
B. LUTHERI cathedra à
Theologis inclytis Witeber-
gensibus dignitate Doctora-
li, ex qua amplum & non in-
ficiandum mihi præberi ar-
gumentum sentio bene omi-
nandi Ecclesiæ, quæ à Te &
virtute ac doctrina Tua jure
potest magna & præclara sibi
polliceri: speciatim causas
video habere me maximas
gratulandi Patriæ Tuæ Sue-
ciæ, quæ à pietate, fide, pru-
dentia

DEDICATIO.

dentia & eruditione Tua pulcherrimos fructus spe non inficianda jam tum præcipit, atque expectare jure suo potest: Rei denique litterariæ bene augurandi, quæ quam insignia ab ingenio & industria sibi valeat promittere, jam fidem factam sibi intelligit tot & tam elaboratis speciminibusquæ vel in Patria, vel inter medios tumultus itineris dedisti in lucem aut daturum te promissisti.

DEDICATIONI

Dum Tutem gratulari Tibi
 & gaudere Tecum, me tam
 iustis de causis iuvat, sereno
 ut confido vultu me accipies
 hocce quod Tibi amica manu
 offero munusculum, Volu-
 men alterum Codicis Pseu-
 depigraphi Vet. Test. Istud
 qualecunque est, aspernari
 Te nec Tuis in me per-
 mittet amor, neque æquum
 fuerit hoc à Te fieri, cum par-
 tem ejus haud contemnen-
 dam, narrationem nempe
 apo-

DEDICATIO.

apocrypham de Josepho Mariae sponso à Te fuerim mutuatus, totumque illud scriptum ex versione quam ex Arabico nuper adornasti, typisque edidisti Lipsiensibus, huic meæ *συναγωγῆ* pace Tua adtexuerim.

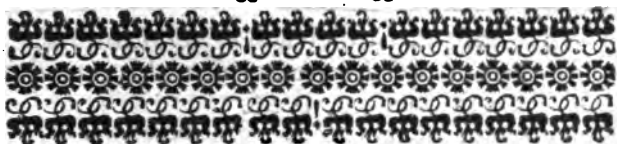
Quod superest ut itinere feliciter absoluto, Patriam Tuosque lætus revisas, ac per multos annos Sueciæ Tuæ & Ecclesiæ Doctorem

) (5 Theo-

DEDICATIO.

Theologum præstes idoneum utilissimumque, seris votis exposco optimum Numen: atque ut mihi sive versans in itinere, sive in Patria constitutus benevolentiam tuam ferves integram, etiam atque etiam à te peto. Vale
Vir maxime Reverende.
Scripsi Hamburgi prid. Non.
April. Anni MDCCXXIII.

In

In hoc Volumine

continentur :

I. Capita priori Tomo Codicis Pseudepi- graphi Vet. Test. supplendo vel illu- strando.

- 1 ADAMUS, litterarum inventor, pag. 1.
- 2 Alphabetum Cœleste, p. 2.
- 3 Nomina ab Adamo rebus imposita, p. 4.
- 4 Adami foemina, Lilit, p. 5.
- 5 Adamus Propheta, p. 7.
- 6 Adami Philosophia, p. 8.
- 7 Adami mira potestas, & corpus lucidum,
pag. 11.
- 8 Adamus Sabbatum in Paradiso celebrans,
pag. 13.
- 9 Festa ab Adamo instituta, p. 14.
- 10 Adami jejunium & pœnitentia, p. 14.
- 11 Locus in quem Adamus è Paradiso in exi-
lium abiit, p. 20.

CONTENTA

- 12 Canticum S. Michaëlis & bonorum Angelorum post Luciferum & malos Angelos Cœlo dejectos, p. 26.
- 13 Sepher Raziël, p. 28.
- 14 Septem homines universum Mundum volventes, p. 28.
- 15 Adam, an Monarcha? p. 28.
- 16 Liber Adami & Joannis Baptistæ apud Sabios, p. 29.
- 17 Adami vestigia in Insula Zeylon, p. 30.
- 18 Poma Adami; ficus Adamæa, p. 36.
- 19 Adami sepultura, p. 37.
- 20 Adami nomen, p. 39.
- 21 Adami statura, p. 41.
- 22 Adami epitaphium, p. 42.
- 23 Caini & Abelis sorores, **CALMONA & LEBORA**, p. 44.
- 24 **ABELIS** canis & sepultura, p. 45.
- 25 De **CAINO** varia, p. 48.
- 26 **SETHUS** Deus, facies ejus splendida, p. 49.
- 27 Filiorum Sethi columnæ, p. 51.
- 28 Sethus per sanguinem Abelis suos adjurans, p. 54.
- 29 **ENOCHUS**, p. 55.
- 30 Enochii preces, p. 57.

HUJUS VOLUMINIS.

- 31 Enochi liber, Joanni Dee traditus ab Angelo, p. 58.
- 32 LAMECH, p. 61.
- 33 De NOACHO varia, p. 61.
- 34 Rudera arcæ Noachi, p. 63.
- 35 De MELCHISEDECHO miscella, p. 72.
- 36 Miscellanea de CHAMO, MISRAIMO, TUBALE, PHARAONE, OGE, GOLIATHO, p. 78.
- 37 THARE, Abrahami pater, monetarius. Triginta argentei, p. 79.
- 38 Quercus Mambre, p. 81.
- 39 Astrologica ABRAHAMI scientia, p. 81.
- 40 Ægyptiorum libri sacri, p. 83.
- 41 Testamenta PATRIARCHARUM, p. 83.
- 42 Vita ASSENETH, filie Potipharis, JOSEPHI uxoris; nunc primum Græcè, edita ex Codice Barocciano, cujus apographum mecum communicavit vir egregius Jo. Christianus Wolfius, p. 85.
- 43 JOBUS, p. 102.
- 44 BALAAM, p. 105.
- 45 JANNES & JAMBRES, p. 105.
- 46 Jannis & Jambres monumentum, p. 106.
- 47 MOSIS nomen, p. 111.

CONTENTA

- 48 Moses litterarum inventor Hebræis, & per Cadmum Græcis, p. 117.
- 49 ASSIMAH mater Mosis, ejusque liber Megmou, p. 118.
- 50 Mosis amuletum, p. 119.
- 51 Mosis sapientia Ægyptiorum imbutus, p. 119.
- 52 Mosis auctor Legis oralis, venditatus à Judæis, p. 120.
- 53 Parva Genesis, p. 120.
- 54 Flosculi Bibliorum, liber Apocryphus, p. 122.
- 55 Duodecim Mosis fontes, p. 123.
- 56 Mosis cornutus, p. 123.
- 57 Virga Mosis, p. 124.
- 58 Mosis sepulchrum, p. 125.
- 59 Mosis assumptus in cœlum, p. 127.
- 60 Liber, assumptio Mosis, p. 128.
- 61 Psalmus XC. in Mosis ἀπορήσεις, p. 129.
- 62 JOSUA, p. 130.
- 63 Epistola commentitia Regis Persarum & Medorum ad Josuam p. 130. seq. Josuæque responsio, p. 133.
- 64 Tubæ Hierichuntinæ, p. 134.
- 65 Monumentum Phœnicum à Josua profugorum, p. 135.

HUJUS VOLUMINIS.

- 66 Duodecim lapides à Josua positi, p. 137.
- 67 Sortes Apostolorum & PROPHE-
TARUM, p. 138.
- 68 SAMUEL Propheta, p. 138.
- 69 Prophetarum ætas, p. 139.
- 70 DAVID Propheta & Rex, p. 140.
- 71 David, dum furorem simulat, scribens, ne-
scio quid in ostio domus Achis, p. 142.
- 72 Scutum Davidis & numi, p. 144.
- 73 MERODAC BALADAN, Rex Babylonis,
p. 156.
- 74 Loca ex sacris scriptoribus V. T. allegata,
quæ in illis non leguntur, p. 157.
- 75 Locus Jacobi IV. 5. ex Apocrypho libro
repetitus, p. 161.
- 76 JEREMIÆ Epicedium in cædem JOSIÆ
Regis p. 163.
- 77 Psalmus CXXXVII. an Jeremiæ? p. 166.
- 78 De ABDIA Propheta, p. 167.
- 79 De EZECHIELE Propheta, p. 167.
- 80 DANIELIS Prophetæ visiones, p. 169.
- 81 Danielis contra leones *αεφυλακτήριον*,
p. 169.
- 82 MARDOCHAI, p. 170.
- 83 ESDRÆ Anathema in Samaritanos, pag.
170.

CONTENTA HUIUS VOLUMINIS.

- 84 Esdrae index dierum faustorum, p. 171.
85 Esdrae Apocalypsis, in Catalogo librorum Apocryphorum V. T. p. 171.
86 Libri, qui non exstant & in sacris litteris memorantur, p. 171.

II. Epistola BARUCHO Prophetæ tributa apud Syros, & diversa ab libro, qui sub eius fertur nomine, p. 145.

III. Liber ESDRÆ quartus, cum locis veterum illum allegantium, & differentiis, ac supplementis, ex versione prisca Arabica, quæ MSta exstat Oxoniae in Bibl. Bodlejana, p. 173.

IV. Historia JOSEPHI fabri lignarii, ex Arabico Codice MS. Bibl. Regiæ Paris. Latine versa à D. GEORGIO WAL-LINO, p. 309.

V. JOSEPHI Veteris Christiani Scriptoris Hypomnesticon, sive liber sacer memorialis, nunc primum in lucem editus cum versione & notis, p. 337.

A D A M U S.

I. Adamus, Litterarum inventor.

ad T. I. p. I.

Præter *Thomam Bangium* Ὁν μακροῦτον in Cœlo Orientis, sive exercitationibus de ortu & progressu litterarum, excusis Havniæ A. 1657. 4. & præter alios scriptores in limine voluminis prioris à me laudatos, adire juvabit *Casparem Schortum* in technica curiosa p. 546. seq. ubi scriptoriæ artis inventum divinum, & Moysæ antiquius esse disputat. Novissime *Guilelmus Nicols* in erudito poëmate, de litteris inventis, quod in libros sex divisum, Londini A. 1716. 8. prodiit libro I.

*Divinum auctorem scribendi hunc credere fas est,
Humani generis qui simul auctor erat.*

Hugo Ferrandus (reflexions sur la Relig. Chrétienne T. 2. p. 252.) considerans locum *Plinii* lib. VII. Hist. Nat. c. 56. *litteras semper arbitror Assyriis fuisse:*

fuisse : [Ce passage nous marque deux choses assez considérables, l'une que les lettres ont toujours été Assyriennes : & l'autre que l'usage en est aussi ancien que le monde. Il y a peu de gens qui ignorent que par les Assyriens, les Profanes ont entendu bien souvent les Juifs : & sans faire un grand ramas des passages, je me contenterai de rapporter le témoignage de Themistius qui (Orat. IX.) appelle *γραμμάτα τῶν Ἀσσυρίων*, les livres des Hebreux. Ainsi l'on peut inferer des parolés de Pline, que les plus anciennes lettres du monde sont celle des Hebreux, & qu'Adam, qui est le premier des hommes, en est l'inventeur.] *Alia ad hunc Plinii locum viri præclari Jacobus Perizonius in Originibus Babylonicis pag. 10. seq. & Jo. Masson in dissertatione de litterarum Antiquitate, quæ exstat in Historia Critica Reipublicæ litterariæ Gallicè edita, statim in limine tomi primi.*

II. Alphabetum cœleste.

ad T. 1. p. 2.

Abjuda, Hebræi librum de characteribus cœlestibus (*) ex Oriente allatum MS. evolvit Jac. Gaffarellus in curiositatibus inauditis p. 4. 28. 31. 277. 283. & laudat Athanasius Kircherus Tom. 2. Oedipi pag. 109. Fortasse commenti hujus conditores, *Abjuda* hoc est *Patrem Jude* venditavere

(*) Conf. Rev. nostri Wolfii Bibl. Hebr. Tom. 1. p. 13. & D. Buddei introduct. ad Philos. Hebr. p. 334.

travere auctorem, pro *Abrabamo* Patriarcha, cui librum: *Jezirah* suppositerunt simili comminiscendi libidine. Plurimum tamen huic alphabeto cœlesti tribuit *Guil. Postellus* in commentario ad librum *Jezirah*: *Si dixeris me vidisse in caelo in ipsâ lingua sancta characteribus ab ESRA. primum publice expositis, ea omnia quae sunt in rerum naturam constituta, ut vidi non explicite, sed implicite, vix alius mihi crediderit. Tamen testis Deus & ejus Christus, quia non mentior.* Notum etiam quantum in commendanda illa cœlesti litteraturâ olei & operæ perdidit *Jacobus Gaffarellus*, qui suffragatores laudat, *Jo. Reuchlinum, Jo. Picum Mirandulanum, Cornelium Agrippam*, aliosque. Conventientiores quoque litteras esse Hebraicas Astrologicis divinationibus, quam imagines animalium & alias quasvis figuras arbitrarias; non dubitat auctor *Diff. de Guilielmo Postello*; quæ *Tomæ IV. Observationum selectarum Hallensium* inserta legitur p. 245. Addit etiam; in siderum scientia rebusque omnibus quæ traditioni imitantur, Orientalibus plus se tribuere quam Græcis. Præclare, si de sola traditione, non etiam de veritate rei ac natura ageretur: aut si de antiquitate traditionis Orientalis perinde constaret, uti de Græca constat. Tutius itaque fides detrahitur utrisque: neque vitio dabitur mortalibus, si nec numerum inire stellarum, nec characteres eorum legere didicerint.

Alphabetum Cabbalisticum memoratur in Catalogo MSS. Hebraicorum Nobilissimi Viri D. *Zachariae Conradi ab Uffenbach.*

Thesei Ambrosii introductio ad Varias linguas, lucem vidit Papiæ 1639. 4. *Job. Augustini Panthei* Voarchadumiam numeris & Iconibus illustratam exhibet theatrum Chemicum. *Jacobi Bonaventura Hepburni* Virga aurea sive LXX. Alphabeta prodire Romæ A. 1616. *Andree Mülleri Greifenhagii*, admirandæ doctrinæ viri Alphabeta ac notæ diversarum linguarum, Berolini 1703. 4. Omitto *Laur. Sabroderi* Alphabeta XXIV. Helmst. 1592. *Io. Theodori & Israelis de Bry* tabellas alphabetarias vtriorum characterum, Francof. 1596. De *Nic. Schmidii* collectione Manuscripta, quæ servatur Geræ, ad eundem celeberrimus Vir, *Barthard Gottbelf Struvius* T. 1. anecdotor. fasciculo 1. pag. 294. Transilana autem Alphabetorum συγγραφή cui jam viginti annis intentum virum philologum esse testatus fuit auctor Diarii Belgici (*Baksaal van Europe*) An. 1694. Jun. p. 569. necdum, quod sciam, lucem aspexit.

III. Nomina ab Adamo rebus imposita.

ad T. 1. p. 2.

Jool, tertii decimi scriptor sæculi, in Chronographia: *ἰστέον ὅτι ὁ μὲν Ἀδάμ ἐπέθηκεν ὀνόματα πρὸς πάντα αὐτῶν καὶ πᾶσι τοῖς ζώοις χειραγοίς τε καὶ*

καὶ Γαλαθίοις: πρὸς αὐτὸ ὄνομα καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἀγγελῶν. Κυρία εἶπεν αὐτοῖς. Scire jurat Adamum imposuisse nomina liberis suis, omnibusque animantibus terrestribus; maximeque: Ipse autem: Et uxori ejus nomen impositum ab Angelo Domini, imo à DEO ipso; ut Moses testatur. Denominationem omnium entium atque ipsius JEHOVAH ad Adamum velut auctorem refert R. Abraham Sebach sive Sabab, Ulyssiponensis in Zeror Hammor sive fasciculo myrrine. Christ. Viri Michaëlis Lilienthali diff. de vocatis ab Adamo animantibus eruditissimo *Haratio* Rostoch. 1710. opposita, observationis nonnulla locum occupat in ejus selectis Historico literariis, Regiomont. 1715, 8. Facit etiam huc Christiani Pfuezneri diff. de *omniâ deo animalium* Arctanica, quæ prodiit Witeberg. 1718.

IV. Adami foemina, Lilit.

ad. T. I, p. 5.

Abraham Eccbellensis in historia Arabum p. 268. ad calem Chronici Orientalis: Sunt qui spectru non puros demones esse putarunt, sed mixta ex demoniaca & humana natura, scilicet ex concubitu Ablis demoniorum principis cum Lilit prima Adami conjugis susceptos liberos. Fabulam hanc ex Judæorum pandectis ad Arabes invexit, si ex reliquis conjicere licet, Cabbalabharo ex Rabbinio Mahometi sectator, & discipulus; qui omnes fere Judaicas nianias ad Arabes non sine favore transulit. Comminiscuntur quippe Deum ex limo terre unæ cum Adamo formasse foeminam,

minam, nomine Lilit, illique in uxorem ipsam de-
 disse. Commentum ex hisce cap. 1. Genes. vers. 27.
 eliciunt verba: Masculum & foeminam creavit
 eos. Quam autem mulierem, quum creationis pari-
 tate tam insolens ac molesta vira facta esset, sapi-
 us admonitam & non resipiscentem, extra paradysum
 expulit Deus, hinc subiunxit: Non est bonum
 hominem esse solum: faciamus ei adiutorium
 simile sibi. Id votum confirmant ex Adami verbis,
 cum vidisset mulierem ex ejus costa aductam: Hoc
 nunc os de ossibus meis, & caro de carne mea:
 hæc vocabitur virago, quoniam de viro sumpta
 est. Quod idem est ac si dixisset, inquit, nunc, sive
 hac vice dedit mihi Deus conjugem & sociam ex ossibus
 meis, & carne mea, que vocabitur virago à viro a quo
 desumpta est: at illa quam tunc & alia vice mihi dede-
 rat, nec de ossibus meis erat, nec de carne mea, nec
 virago à viro dicenda est. Expulsa igitur è Paradiso,
 Lilit sese copulavit demoni; cui peperit liberos quam-
 plures qui genii dicuntur. Isti, sex sunt pradii qua-
 litatibus, ex quibus tres communes habent cum homi-
 nibus, ac totidem cum demonibus. Ut homines ge-
 nerant sibi similes, cibis vescuntur, morti sunt obno-
 xii. Ut demones sunt alati, & quo lubet, velocis-
 sime volant, sunt invisibiles, demum corpora absque
 detrimento permeant atque penetrant. Hoc genio-
 rum genus minus hominibus noxium esse creditur, imo
 satis familiare & amicum ob natura affinitatem &
 portionem. Autor historia & rerum gestarum ab
 Alexandro Macedone refert, in quadam Indiarum
 regione certis diei horis, Geniorum pueros speciem
 assu.

assumere humanam, & palam apparere consuetos esse, ac cum illorum hominum pueris lusiones inire facie familiariter.

V. Adamus Propheta, etiam Muhammedanis.

ad T. 1. p. 6.

In compendio Theologiæ Muhammedicæ anonymi scriptoris, Arabis quod Arabice & Latine vulgavit eruditiss. vir Hadrianus Relandus, *numerus Prophetarum dicitur juxta traditionem nescio quam excurrere ad ducenta & viginti quatuor millia: juxta aliam ad centum & viginti quatuor millia. Inter illos, tredecim & trecenti legatorum divinatorum munere functi sunt, & quinovae constitutiones attulerunt, sex sunt: Adamus, Noachus, Abrahamus, Moses, JESUS & Mohammed. Benedicat DEUS & propitius sit omnibus illis. Quicquid aut unum ex his non amet, infidelibus accensendus est.* Ad hunc locum laudatus Relandus p. 40. annotat: Quos in historiis suis, Prophetarum titulo insignire consueverint Mohammedani, lubet ab Adamo usque ad Mohammedem breviter recensere. Hi sunt Prophetæ, 1. Adam agricola. 2. Seth. 3. Idris (Enoch.) sartor. 4. Noach faber lignarius. 5. Hud mercator. 6. Salich. 7. Chidr (hic Jeremias putatur.) 8. Loth. 9. Abraham. 10. Isaac pastor, 11. Ismaël, 12. Jacob. 13. Job. 14. Bosheir. 15. Dulkephel (cujus verum nomen erat Harfil.)

16. Joseph Rex. 17. Ephraim. 18. Nun.
 19. Josua. 20. Schoaib. 21. Moses pastor. 22.
 Aaron. 23. Jasin. 24. Elias textor. 25. Elisa.
 26. Ozair (Esdras.) 27. Daniel. 28. Samuel.
 29. David loricarum confector. 30. Salomon.
 31. Zacharia faber lignarius. 32. Jaha (Joan-
 nes Baptista.) 33. Isa (JESUS) 34. Georgius ad
 Ninevitas missus. 35. Mohammed.

Jacobus ben Sidi apud *Gabrielem Sionitam* de ur-
 bibus & moribus Orientalibus cap. 1. Credat
 scripturis quæ missæ sunt ad DEI apostolos, divisæ
 ex communi illorum opinione in libros centum &
 quatuor, ex quibus decem libri missi sunt ad Ada-
 mum, a) quinquaginta ad Sethum, triginta ad
 Enochum, decem ad Abrahamum, Lex ad Mo-
 sem, b) Psalterium ad Davidem, Evangelium ad
 Isam c) (JESUM:) denique Alcoranus ad Mo-
 hammedem.

VI. Adami Philosophia.

ad T. 1. pag. 9.

Nic. Bergii, postea Generalis per Livoniam Su-
 perintendentis, & Academiae Pernaviensis Pro-
 cancellarii An. 1706. defuncti dissertatio sub
 præsidio B. Davidis Clodii de existentia Philo-
 sophiæ antediluvianæ, ejusque propagatione.
 Giesæ 1684.

Jo. Wil-

a) Adde Tom. I. pag. 31.

b) Herbelot Bibl. Orientale in *TAOURAT*,

c) Id. in *Engil*.

Jo. Wilhelmi Feuerlini Diss. de Philosophia Adami putatitia Altorf. 1715. Idem de Adami Logica, Physica, Mathesi, Philosophia Practica & libris. id. 1717.

Andreas Gæding in Diss. de genuinis Philosophiæ natalibus, ubi de Philosophia Adami, Sethitica, Noachi &c. Upsal. 1703. 4.

Io. Christian Kundmann in Abhandlung von Verstande des Menschen, vor und nach dem Falle, p. 93. seq. Budissinæ 1716. 8.

Marus Mensennus in Genesis, p. 1202-1214. seq. *Jac. Fridr. Reimman*, Versuch einer Einleitung in die Historiam literariam antediluvianam. Hall. 1709. 8.

Fabiani Turreri Dissertat. de Philosophia Adami Upsal. 1706. 8.

Petrus Arlensis de Scandalupis, presbyter Hierosolymitanus in libro de Sympathia VII. metallorum & VII. lapidum selectorum ad planetas, p. 383. edit. Hamburg. 1717. 8.

Parens Adam hanc (Magiam) utique cognovit, dum ex lapsu mœrore pæne exanimatus illam consolatricem habere meruit, & hominem justum pacificumque suo peccato remedium allaturum, & a sua progenie nasciturum intellexit. Hæc primi hominis prima cognitio. O rem gratam desiderabilemque! Quid commodius? quid acceptius? quid convenientius aut aptius præstari possit? Hanc Enoc cognovit & possedit, quando raptus fuit, & illuc sublatus, ubi inundantium

dantiam aquarum motus penetrare minime valuerunt. Non enim in aëre suspensus est, non inter aquarum vortices, non denique in Arca seipsum exhibuit, sed a Sacra Dei Scientia tutus illic permansit, ubi pluviae lacrimarum tutiorem viam demonstrabant. Hanc Moyses absolutissimus Dei minister cognovit, & possedit, dum Magnalia in Ægypto, Mirabilia in terra Cham, & Terribilia in mari Rubro perpetravit. Aquas saxum percutiendo produxit (loquendo tamen illi præceptum fuerat, ut via æquitatis & clementiæ, non iudicii, aquæ impetrari possent) aquas hinc inde ut murum dividendo etiam superavit. Hanc Josue, Soli & Lunæ imperando ut sisterent, Ezechias etiam ut quatuordecim gradus retrocederet, cognoverunt. Hanc Gedeon, Samson, Jepthe, cæterique Dei exercituum Athletæ possederunt. Paulus ille summi Dei altissimi a secretis, hanc vidit, cognovit, & ad tertium Cælum usque cum illa ascendit, eaque revelante, arcana audivit, quæ hominibus revelanda non esse perhibuit. Per illius vocem fratribus annunciavit, eorum sanctificationem, Dei voluntatem extare. Patres nostri novissimi hanc in speluncis, in cavernis latitantes invenerunt: In melotis, in pellibus caprinis angustiat & afflicti, errantes semper secum asportabant, & ut opprobrium hominum apparerent se se occultabant: in occulto tamen radios emittens illos manifestabat.

Chaldæi, Persæ, Indi, Brachmanæ, Mæcubales, Magi denique singuli hanc ex nomine tantum haud cognoverunt : si utique cognovissent, alio modo loquuti fuissent. Optime equidem, divina luce illuminante, tres illi Reges & Proceres cognoverunt, & adoraverunt, & terribilium ira eos non terruit, Angelum revelantem ab illa meruerunt, ut ad propriam regionem alia via pergerent, & Angelicis consolationibus sunt gavisi. Regalis sapientia, sancta & illuminativa doctrina, quæ humilibus dat incrementum, superbos autem in sapientia eorum dispergit. In duodecim pauperrimis adeo vigit, ut in omnem terram sonus illorum audiretur, & in fines totius mundi eorum verba perciperentur. Tantum uno solo imbuti & signati caractere.

VII. Adami mira potestas, & corpus lucidum.

ad T. I. p. 10.

In Apophthegmatibus Patrum T. I. monumentor. Cotelerii p. 651. *ἴαν τις κτήσῃται καθάρτητα, πάντα ὑποπίσσεται αὐτῷ ὡς τῷ Ἀδὰμ, ὅτε ἦν ἐν ᾨδαδείσῳ, πρὶν ἢ ᾨδαβῆναι τὴν ἐπιτολήν. Si quis integer vita sit vitæque purus, omnia ei subjiciuntur ut Adamo olim in paradiso, antequam præceptum divinum transgredereetur. Anastasius Sinaitæ in Hodego p. 268. εἰ μὴ ὁμοιωθῆναι ἡμῖν ἢ βέλτε καὶ τὴν σάρκα διχα μάνης τῆς ἀμαρτίας*

τίας κ' πάντα τρόπον, Διὰ τὴ μὴ ἀστῶν σῶμα
 ἠμφιέτερο ἢ ἠλιόμορφον ἢ κρυσταλλοειδές, καὶ λάμψ
 πόν, οἷον ἦν τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀδάμ, ὅτι γέγονε, καὶ
 τὸ πρόσωπον Μωυσέως ἐν τῷ ὄρει Σινῶ. *Si nobis
 similis esse non volebat in omnibus (CHRISTUS)
 absque solo peccato, cur non induit caeleste corpus,
 lucens ac rutilans solis instar aut crystalli, qualis
 erat facies Adami quando conditus est, aut Moysis in
 monte Sinai.* Eodem refer quod in apophthegma-
 tibus Patrum pag. 641. imago gloriae Adami,
 εἰκὼν τῆς δόξης Ἀδάμ, in Moyse fuisse traditur.
 Corpus Adami lucidum fuisse ac splendens, mul-
 tis disputat auctor dissertationis quae inserta est
 Observationibus selectis *Hallenibus* Tomo VIII.
 Observ. 6. sed argumentis uti parum firmis pa-
 rumque credibilibus, demonstravit D. *Brundanus
 Henricus Gebhardi* in Dissert. de maxilla Simlo-
 næa & corpore Adami lucido, vulgata Gryphis-
 waldiae An. 1707. Concludam hoc caput dicto
 Talmudicorum in Codice Bava Bathra: *Omnes
 mulieres respectu Sara, idem sunt quod simius re-
 spectu hominis. Sed Sara cum Eva non magis com-
 parari potest quam simius cum homine. Pariter
 dicendum, si quis inter Evam & Adamum compa-
 rationem institueret vellet, illam simiam esse, hunc
 hominem. Cum DEO autem si Adamum conferas,
 rursus componis simium cum homine.*

VIII. Adamus Sabbatum in paradiso celebrans.

Diutius in paradiso substitisse, atque adeo sabbatum in eo celebrasse non dubitat Wilh. Wottonus, in dissertationibus de ritibus moribusque scribarum ac Phariseorum optimi Salvatoris nostri tempore, Lond. 1718. 8. dissert. quarta Tomi primi. *Moyfes, inquit, de sanctificatione diei septima statim facit mentionem post narrationem de creatione. Labor quidem quo occupabatur Adamus, nihil tunc erat aliud quam terram colere. Cum autem praeclusus esset intelligentia, recens à Conditoris suo & ut esset & ut viveret consecutus, aequum erat justumque ut laudes & gratias Opt. max. Numini rependeret. Qui enim neget Adamum fuisse edoctum qua ratione fuerit creatus, & antequam innocentia ac beata conditione excideret, didicisse, cui existentiam suam & vitam, quam ante breve tempus acceperat, deberet. Auctor & creator ejus de fructibus arboris horti, in quo versabatur, vesca cum prohibuit, quod non potest intelligi nisi prius eum, quod jus ac potestatem in eum haberet, edocuisse. Sane tempus quo commoratus in paradiso est, longius esse oportet quam vulgo creditur: Opus enim erat spatium quod sufficeret nominibus animalium quae ad eum afferebantur appellanda: Necessesse fuit Adamum ab Angelo, qui animalia ad eum adduxit, de natura singulorum institui, quod nisi fuisset factum, quomodo idoneum nomen quibusque tribuere*

τίας καὶ πάντα τρόπον, Ἀλλ' ἴ μὴ αἰσῶν σῶμα
 ἠμφιέτερο ἢ ἠλιόμορφον ἢ κρυσταλλοειδὲς καὶ λάμπ-
 ρον, οἷον ἦν Ἡ προσῶπον Ἐ Ἀδάμ ὅτι γέγονε, καὶ
 τὸ προσῶπον Μωυσέως ἐν τῷ ὄρει Σινῶ. *Si nobis
 similis esse non volebat in omnibus (CHRISTUS)
 absque solo peccato, cur non induit caeleste corpus,
 lucens ac rutilans solis instar aut crystalli, qualis
 erat facies Adami quando conditus est, aut Moysis in
 monte Sini.* Eodem refer quod in apophthegma-
 tibus Patrum pag. 641. imago gloriae Adami,
 εἰκὼν τῆς δόξης Ἀδάμ in Moyse fuisse traditur.
 Corpus Adami lucidum fuisse ac splendens, mul-
 tis disputat auctor dissertationis quae inserta est
 Observationibus selectis *Hallenibus* Tomo VIII.
 Observ. 6. sed argumentis uti parum firmis pa-
 rumque credilibus, demonstravit D. *Brundanus
 Henricus Gebhardi* in Dissert. de maxilla Simo-
 nœ & corpore Adami lucido, vulgata Gryphis-
 waldia An. 1707. Concludam hoc caput dicto
 Talmudicorum in Codice Bava Bathra: *Omnes
 mulieres respectu Sara, idem sunt quod simius re-
 spectu hominis. Sed Sara cum Eva non magis com-
 parari potest quam simius cum homine. Pariter
 dicendum, si quis inter Evam & Adamum compa-
 rationem institueret vellet, illam simiam esse, hunc
 hominem. Cum DEO autem si Adamum conferas,
 rursum componis simium cum homine.*

VIII. Adamus Sabbatum in paradiso celebrans.

Diutius in paradiso substitisse, atque adeo sabbatum in eo celebrasse non dubitat Wilh. Wottonus, in dissertationibus de ritibus moribusque scribarum ac Pharisæorum optimi Salvatoris nostri tempore, Lond. 1718. 8. dissert. quarta Tomi primi. *Moses, inquit, de sanctificatione diei septima statim facit mentionem post narrationem de creatione. Labor quidem quo occupabatur Adamus, nihil tunc erat aliud quam terram colere. Cum autem prae dicitur esse intelligentia, recens a Conditoris suo & ut esset & ut viveret consecutus, æquum erat justumque ut laudes & gratias Opt. max. Numini rependeret. Quis enim neget Adamum fuisse edoctum qua ratione fuerit creatus, & antequam innocentia ac beata conditione excideret, didicisse, cui existentiam suam & vitam, quam ante breve tempus acceperat, deberet. Auctor & creator ejus de fructibus arboris horti, in quo versabatur, vesci eum prohibuit, quod non potest intelligi nisi prius eum, quod jus ac potestatem in eum haberet, edocuisse. Sane tempus quo commoratus in paradiso est, longius esse oportet quam vulgo creditur: Opus enim erat spatium quod sufficeret nominibus animalium qua ad eum afferbantur appellandia: Necessè fuit Adamum ab Angelo, qui animalia ad eum adduxit, de natura singulorum institui, quod nisi fuisset factum, quomodo idoneum nomen quibusque tribuere*

tribure potuisset? Neque intra brevissimum tempus de arcanis Creationis potuit edoceri, cum omnia ipsi nova essent & inaudita, perinde ut infanti recens genito. Videtur igitur svadere ratio ut credamus Adamum edoctum & informatum de iis qua per hexaëmeri tempus DEVS fecerat, celebrasse Sabbatum, eandemque diem qua DEVS ab operibus suis creandis requievit, fuisse etiam ipsi diem quietis, qui præceptum colende terra à DEO acceperat.

IX. Festa ab Adamo instituta.

Jo. Buxtorffius Lexico Talmudico pag. 2044. ex Gemarâ ad Codicem Avoda Sara fol. 8. *Calende Januarii celebrantur octo diebus post solstitium hybernûm. Origo hujus festi ab Adamo. It cum videret diem imminui, tres dies jejuniû instituit, factos induit, suis peccatis culpam imminutionis diei tribuens. Cum vero ad solstitium Tebeth sive Decembris, cognosceret diem rursus incrementum sumere, octiduo post, festum octo dierum instituit, gratias DEO agens.*

X. Adami jejunium & pœnitentia.

ad T. 1. pag. 20. & 48.

De Adami jejunio ab Armeniis celebrari solito mentionem facit, illudque improbat *Isaacus* magnæ Armeniæ Catholicus, sæculi duodecimi scriptor

scriptor, investiva 1. in Armenios cap. 14. Tom. 2. auctarii novi Combesisiani pag. 374.

Οὕτως ἔν ἐλεγχομέ-
νοι, πάλιν λέγουσι, τῷ
Ἀδὰμ ὅτιν αὐτῆ ἡ νη-
στεία. μὴ γὰρ ἔξελ-
θειν αὐτὸν, φησὶν, ἐκ
ἔξ ὁραδείσας, νηστει-
κε αὐτὴν. ἔκιν διδά-
τῶσαν, ποία θεόπνευτος
βίβλῳ, ἡ προφήτης,
ἡ διδάσκαλῳ, ἡ συγ-
γραφῆς, τῆτο διδάσκα.
πῶι μὲν ἕραν, καὶ τῆς
κπσεως πασης, ὁ Μου-
σῆς ἰσορικὸς συγγρα-
ψάμενῳ. ἐπὶ δὲ ἔ πῶι
τῆς πλάσεως ἔ Ἀδὰμ
καὶ τῆς Ἐυας. καὶ πῶι
ἔ ὁραδείσεως αὐτῶν,
καὶ τῆς ἐκ ἔ ὁραδεί-
σε ἐξορίας. ὡσαύτως
καὶ πῶι ἔ παιδοποιίας
αὐτῶν ἔ πάσης αὐτῶν τῆς
ζωῆς, καὶ ἔ θανάτου, ἔδα-
μῶς συνεγραψάτα, ὅτι με-
τὰ ἔ ἐξελθεῖν αὐτῆς ἐκ
ἔ ὁραδείσας νηστει-
καν. εἰαν γὰρ νηστεικαν,
ἔτε ταύτην τὴν νηστειαν

Sic ergo coarguti,
dicunt iterum, esse hoc
Adami jejunium. Post-
quam enim, inquit,
exivit è paradiso, jeju-
nium illud jejunavit.
Ergo ostendant, que-
nam à DEO inspirata
Scriptura, aut Prophe-
ta, vel doctor, aut scri-
ptor id doceat. Sane,
cum historicus ille Mo-
ses, de cœlo, terra,
omnique creato scripse-
rit: ad hæc vero, de
Adami ac Evæ formati-
one, deque eorum
transgressione, ac exi-
lio è paradiso; nec non
pariter de filiorum pro-
creatione, totaque eo-
rum vita ac morte, ne-
quaquam tamen, post-
quam è paradiso egressi
essent, jejunasse scrip-
psit. Siquidem enim pa-
radiso pulsus illud tunc
jejunium jejunasset,

Ἡ ἀφαιρέσις ἐξορῶν-
 τες, πάντως ἀν' ἧ τού-
 την ὁ Μωυσῆς ἐμνημό-
 νευσεν, ὡς περ ἡ πάν-
 τα ἐκείνων συνεγράψατο.
 Ἡ ἐν ἰσραηλογράφῳ Μωυ-
 σέως καὶ προφήτῃ, μη-
 δὲν ποῖτον συγγράφα-
 ῶς, μήτε εἰρηκός παν-
 τελῶς, εἰσὶν ἐπι μύθο-
 λογοὶ καὶ ψευδοπλασαί.

omnino etiam Moyses
 illi meminisset, quem-
 admodum etiam con-
 scripsit eorum res o-
 mnes. Cum ergo Moy-
 ses historicus ac Pro-
 pheta, nihil ejusmodi
 conscripserit, aut om-
 nino dixerit, palam est
 istos fabulas confinge-
 re, ac mendaces esse.

De poenitentia Adami exstat erudita diatriba
 celeberrimi Theologi D. *Job. Fridr. Mayeri*, Ἡ
 μακαριότης, Wittebergæ primum A. 1685. edi-
 ta & deinde recusa A. 1710. Vide sis etiam Julii
 Bartolocci Bibl. Rabbinicam T. I. p. 215. sq. Ada-
 mi in peccatum prolapsi planctum ita expressit Ca-
 spar Barlaeus parte 1. poëmatum lib. 1. Elegia 2.

Cernite me, me degenerem spectate nepotes,
 Principium miseræ posteritatis ero.

Sanguinis hæredes, pariter quoque criminis
 estis,

Atque reum quæ me, vos quoq; causa facit,
 Cum ruerem, mecum ruitis, me stante stetitistis.

Unus ego vestrum morsque salusque fui.

Viximus infantes, & vos: peccavimus, & vos:

Nec sine patre boni, nec sine patre mali.

Sic placuit pepigisse Deo, lex prima parentem

Et sobolem simili conditione ligat.

Et

Et potui peccare miser, voluique, quod unum
Fas erat arbitrio me potuisse meo.

Et potui non esse miser; nec velle; quod unum
Dum volui, potui qui miser esse, fui.

Libertas facit ista reum, si cogerer, essent
Tuta patrociniò crimina tanta suo.

Quid malus obtendam sceleri? tua, maxime
Rector,

Nota fuit mentis lex veneranda meæ.

Novimus & Superum peccas, & labile cœlum
Exemplum ipse re religionis erat.

Quem peccasse pudet, didicit peccasse priores;
Debit & tantis cautior esse malis.

Sprevimus audaces magni mandata parentis,
Et potuit veritum plus placuisse nefas.

Nec mihi simplicitas, nec causæ proderit error;
Mens sapiens major simplicitate fuit.

Credulitas scelerata mea est: & crimine in
isto

Livor, in hoc species impietatis arat.

Quin mihi divinæ sortis speratur imago,
Et vana superos ambitione sequer.

Ingrato peccare libet, cui vasta patebat

Machina, prælatum non tulit ille Deum,

Stultitia cœlum petii, magnique Tonantis

Progenies cœlo noluit esse minor,

Mille modi scelerum facto sociantur in uno,

Et miser haud una sum ratione nocens.

Femina seduxit miserum decepta maritum,

Et mulier tanti criminis orsa facit.

Auscultasse meum scelus est , thalamoque
Deoque

Debitor, illius falsus amore fui.

Suaferat Eva malum; cur non dissuaferat
Adam?

Cur conjunx facti facta magistra mei est?

Cur magis illa dedit? cur tu minus abnuis Adam?

Aut minus hoc vetui , quo magis illa jubet?

Illam prior Dixit monitis: ego credulus illi.

Obsequor , & titulo deteriore cado.

Ordine peccatur ; concessaque femina vitæ,

Prima mihi mortis facta ministra fuit.

An tanti pomum fuit , & prælata voluptas?

Et potuit poma vilior esse Deus?

Cur frugum rerumque ferax mihi sorduit hor-
tus?

Et gula mandenti luxuriosa fuit?

Quæ concessa mihi est, vitam produxerat arbor;

Accelerant vetitæ funera certa dapes.

Me natura reum poscit , cœlumque , Deusque

Et fuit in nostrum conscia terra caput.

Quæ placido nuper ridebant sidera vultu,

Intentant rigidas ; jam truculenta , minas.

Quæ tot sponte prius fundebat munera tellus,

Vix eadem assiduo fracta labore dabit.

In columis qui nuper eram , jam languidus erro,

Extremumque vehet pigra senecta diem.

Quæ mihi mansuetæ domino parere solebant,

Turbant in me , sed nocitura , fera.

Mergor aquis , uror flammis , sublimia terrent,

Nalcitur ad pœnam quælibet herba meam.

Ipsa

Ipsa quoque emoritur decoris cœlestis imago,
 Et melior nostri pars scelerata nocet.
 Me tenebræ, mentemque frequens obnubilat
 error,

Et periit priscus religionis amor.
 Exulat & pietas, candor, probitasque, fidesque,
 Et subeunt animum crimina mille meum.
 Peccati vexilla sequor, sum verna malorum:
 Totus & imperio sordidiore regor.
 Heu pudet, & tanti sceleris mihi conscia mens
 est,

Dumque pudet, membris tegmina quæro
 meis.

Quin Deus ultor adest, Nemesisque fatigat
 euntem,

Dum fugio, tacito me pede poena premit.
 Quæ latebras mihi tesqua dabunt? quo noxia
 vertam

Lumina? quæ vultus nox teget atra meos?
 Cor tremit, occultusque quatit præcordia lictor
 Et mea perpetuus pectora tortor habet.
 Ante oculos Styx ipsa subit, manesque pro-
 fundi,

Quasque nocens potui promeruisse neces.
 Præcipitat mors sæva gradum: gladioque co-
 ruscans

Arcet vivifico limine dextra reum.
 Sic perii peccans, & rupto scedere mundi
 Irruit in fontes terra polusque duos:
 Ipsaque posteritas satis innexa parentum
 Flagitio debet velle perire meo.

Non male feret lector hoc unum speciminis loco adductum ex pluribus sacrarum ejuscemodithopœiarum exemplis, quæ eidem Barlæi venæ debemus, & in ejus poematis sunt obvia, ut Oratio Caini, occiso fratre Abele: Noachi ad mundum diluvio periturum: Abrahami à Chaldæa abeuntis: Ejusdem filium Isaacum immolaturi Oratio, Josephi ad uxorem Potipharis. Ejusdem fratres in Ægypto agnoscentis. Oratio Jephthæ filiam immolaturi. Epistola Ammonis ad Thamaræ sororem Thamaræque ad Ammonem responsio. Jobi querelæ. Oratio Danielis in lacum leonum detrusi. Judithæ à castris Assyriorum reducis, interfecto Holoferne. Matris septem filiorum sub Antiocho interfectorum, & Rachelis cæsos ab Herode infantes complorantis.

XI. Locus in quem Adamus e paradiso in exilium abiit.

Vir Clarissimus *Justus Gocofredus Rabner* in a-mœnitatibus historico philologicis, Lipsiæ A. 1695 8, editis p. 340.

Pœnitentiam egisse Adamum, inter omnium religionum Theologos tam in confesso est, ut, qui secus statuat, nominare possimus neminem. De tempore, modo, & loco non nihil variant, qui opinionum suarum nubes pro Junone amplexari solent. Quis enim Cedrenum ferat nescio unde ~~videntem~~, sexcentesimo demum ætatis anno id factum

factum esse. Forte longius spatium in Paradiso illi indulget, quod tamen ipse alio loco ultra seculum extendere non est ausus. Mihi quidem dubium non est, quin primis statim exilii sui diebus cœperit deplorare infelicitatem suam. Æger enim animo & corpore tum denique miser cœpit intelligere bona, quæ amiserat, præsentemque calamitatem cum pristina beatitate conferre. Accessit recens de nascituro Messia promissio, quæ sane otiosa diu apud eum non fuit. Modum si spectes, inepte delirant more suo Talmudistæ, quorum verba si adduxerimus, operam perderemus & oleum. Summa huc evadit: In jejunio mansisse Adamum per CXXX. annos; ab uxore separatam vixisse totidem: æquali spatio ficulneum cingulum aptasse sibi, & denique in Gangem ingressum ad collum usque septem diebus supplicasse, ut Deus veniam sibi peccatorum indulgeret.

Sed relinquamus hæc suis autoribus, & de loco exilii dispiciamus non nihil, quantum in his tenebris licet, quæ vel perspicacissimum quemque *νοκτίλωπα* fecerint. Res enim gesta antiquitate sui ad primordia usque nascentis mundi ascendit. Sequamur tamen qualemcunque umbram luce vera destituti. Evolventes autem monumenta veterum recentiorumque literaria, deprehendimus tria imprimis habitacula Adami nominari, Indiam orientalem, Zeilon insulam, & Damasci confinia, ut vere æstimantibus videantur motatores isti studio loca secuti etiam post diluvium delicatissima. Et pro India quidem

Samuel Andreæ Histor. Profess. in Academia Mar-
purgensi in disputatione de sepulchro Adami 1679
publicata, in hunc fere argumentatur modum:
Paradisum, unde ejectus Adamus, inter Euphra-
tem & Tigrim in Mesopotamia collocandum. Hoc
concesso custodem Angelum ait positum in porta
seu aditu Paradisi orientali (id enim vocem Ebra-
am אֶדֶן notare) unde primus parens ejectus
erat, nō per eandem forte rediret. Ergo veri-
simile esse in India orientali habitasse Adamum
expulsum, ac sepultum esse. Enim vero licet
hæc omnia liberaliter largiamur, nondum tamen
pro Indis quid conficitur. Vicinior enim ex
eodem latere Susiana, cum tota Perside & Ca-
ramania, quæ hodieque Patriarcharum sepulchra,
qua fide non dico, ostentat. India autem, præ-
sertim quæ ad promontorium Comorinum &
Zeilanam Insulam spectat, ad Austrum nimis de-
scendit.

De Zeilanis mira sunt, quæ traduntur à Var-
tomanno *lib. 6. cap. 4.* Mandeslojo *lib. 2. Itiner.*
cap. 12. pag. 145. Spielbergio *part. 2. pag. 37.*
Verhufio *part. 9. pag. 31.* aliisque quam multis.
Dies laboretur, priusquam omnium verba ap-
pingerem. Suffecerit igitur summam ex omni-
bus confecisse in hunc fere sensum: Mons est
in Insula Zeilon totius Indiæ, ut ferunt, altissi-
mus, quem Lusitani Pico del Adamo appellarunt
incolarum fabulas secuti. In hoc specus quædam,
cujus in recessu Arabes cum Indis constanter tra-
dunt

dunt Adamum fletu ac continentia culpam redemisse. Ostenditur etiam lacus quispiam parvus salæ naturæ, qui ortus sit ex lachrymis Evæ Abelem occisum deflentis. Magna insuper religione ab advenis visuntur vestigia Adami, de quibus non possum pati, quin adducam verba Hermanni Bree *part. 8. India Orientalis pag. 74*

Die Holländer haben in der Stadt Candy Gößen gesehen von fünff oder sechs Klafftern hoch, wohl geproportioniret, und künstlich gemacht, die sie hielten gemacht zu seyn nach der Grösse von Adam, sintemal die Länge und Breite der Füße ganz und gar überein kommen, mit den Fußstapffen von Adam, welche der König von einem Berge, so nicht weit davon gelegen, in die Stadt hat bringen lassen, seyn achthalb. Spannen lang, und drey und eine halbe Breit. Sie sagen, es seyn die Fußstapffen des ersten Menschens.

Quæ de simiæ dente auro, gemmisque ornato in eodem monte sanctissima religione culto alii tradunt, adducere piget. Sed narratores Indi plerumque fabulam suam corrumpunt, quod credi volunt. Adamum in eadem insula creatum, in eadem Paradisum fuisse. Hæc enim cum sacris literis adversariam exercent, quæ natales ejus extra Paradisum ponunt, ex eodem ob noxam expulsus diserte asserunt. Et si tam procul à Paradiso recessit ille, quid opus erat terriculamento flammantis gladii? Ingentia etiam spatia conficienda erant exuli, ingentes fluvii trajiciendi, priusquam in hanc Indiæ partem perveniret,

quod in illa rudis seculi infantia pontonibus, cymbis, ratibus destituta factum fuisse vero dissimile videtur. Nec opus erat tam longinqua sectari exilia, cum propiorum copia abunde suppetere.

Superest tertia de Damasco opinio, quæ & plures & Christianos autores habet. Familiam ducit Epiphanius, quem sequuntur recentiorum plerique Frater Brocardus, Breidenbachius, Felix Fabri, Gotsfredus Viterbiensis, Monteville, & qui non? Sed & horum mentem compendio tradere minus tædiosum fuerit. Vetustissima nempe traditio est, primum hominem ex rubra agri Damasceni argilla formatum, unde & a rubedine nomen obtinuerit. Res eo evadit. Ager Damascenus habet argillam rubram in modum cereæ flexilem. Hæc camelis in Indiam, Ægyptum, Æthioplam magna copia exportatur, quod credunt comestam maximi in medicina usus esse, nec defatigari, aut cespitare, qui hanc secum gestent, & quicquid decerpatur terræ, quotannis renasci. Monstratur adventoribus spelunca, quæ ad Austrum patet, in qua luxerint ærumnosi parentes Abellis interitum, nec minus locus cædis factæ. Insullus vero sim, si in his fabulandi licentiam, futurasque nugarum exstantiores etiam clausis oculis digito exploratore non deprehendam. Plura certe transcribo, quam credo. Separanda tamen & diffuenda illa naniarum assumpta a textu probabilis veritatis, quæ non obscure vires accipit ex loco Gen. 3. 14. Ibi enim

enim divinus Historicus habet: Adamum ex Paradiso emissum, ut coleret terram illam, qua sumptus est exinde, uti verba emphatica sonant. Damascenam autem fuisse supra audivimus. Nec ignoro *γερικὸς* hæc explicari posse de qualibet terra cujuscunque loci. Sed nihil quoque impedit, quo minus *αἰδικὸς* accipiatur, quod η emphaticum in $\eta\delta\eta\eta$ suadere videtur. Jam quis mihi cogitet parvum istud intervallum ab Euphrate ad radices Libani, ubi Damascus, & nullus omnino trajectus alicujus fluvii, & nostram opinionem majorem habere veri similitudinem non diffitebitur. Non exiguum quoque robur accedit, quod Cain post cædem fratris *Gen. 4. 16.* dicitur abiisse in terram Nod, (id est exilii) quæ versus orientem trans Paradisum sita erat. Si enim Adam eandem plagam exul occupavit, quomodo Cain discessisse dicitur? Credibilis est longe in diversa abiisse fugientem conspectum Dei, id est Ecclesiæ Adamiticæ, uti plerique interpretantur. Neque tamen in Indiam usque fratricidam relegaverim, ubi Alexandro M. liber Juchasin refert nescio cujus Cainanis sepulchrum esse monstratum. Neque ad Libanum propius admoverim, ubi auctor Historiæ Scholasticæ, & ex eo Naucleus urbem Enos collocat. In transtigritanis regionibus videtur illa fuisse condita, ut recte judicat Hornius ad Sulpitium, & Paradisus inter utroque primum fuisse medius. Labentibus autem seculis concubiis Sethianos cum Cainitis mixtos esse sacræ Pandectæ referunt. Adderem fabu-

las de cadavere Protoplasti in arcam Noë translato, & in Hebrone postea seu spelunca duplici, aut in monte Golgatha, aut prope Mecham, ut Arabes credunt, sepulti, si quicquam ad rem nostram facerent.

XII. Canticum S. Michaëlis & bonorum Angelorum post Luciferum & malos Angelos coelo dejectos.

ad T. I. pag. 26.

Ex B. Amadai revelationibus, & Jo. Eusebio Nierembergio de Origine S. Scripturae VII. p. 195.

*Magnificemus Deum nostrum; & exaltemus nomen sanctum ejus. Ipse est Deus noster, glorificemus eum. Dominus noster est, exaltemus eum. Dexteræ ejus magnificata est in fortitudine, dejecit adversarios nostros, stulti sunt omnes, qui repugnant ei. Maledicti qui declinant à Mandatis suis. In ipso non cadit ignorantia, nec error; in voluntate ejus nulla est iniquitas; quaecumque voluerit, bona sunt, & justa; quaecumque mandaverit, recta sunt & sancta. Majus bonum juste tribuit minori, & minus recte majori: non semper dantur majora majoribus, & minora minoribus. Primus intellectus errare nequit: Optimus male velle non potest; primo nihil est prius, optimo nihil est melius. Tribuit unicuique ut sibi placet, uni magis quam alteri nil debet: ille
solus*

solus apud eum est dignus, quem ipse fecerit dignum. Super omnia est diligendus, & tanquam Rex seculorum immortalis adorandus. Deum, qui vos condidit dereliquistis, & ob'iti estis Domini Creatoris vestri. Dereliquistis Deum Salvatorem vestrum, & recessistis à Deo Salvatore vestro. Vos magis quam Deum amastis, ipso inuito Dii esse voluistis. Commutationem iniquam fecistis; relicto Deo, creatura adhefistis. Provocastis Deum in diis falsis, pium ad iracundiam incitastis. Ideo tanquam lapis descendistis, & de sedibus altis cecidistis. Date magnitudinem Deo nostro, perfecta sunt ejus opera, & justa judicia. Deus optimus est, & sine ulla iniquitate sanctus, & rectus Dominus. Omnia conjunguntur in uno, posuit omnia in homine Deo. Amor summus ita voluit, dispersa ipse congregavit; plenus est Deus omnibus, & plena sunt omnia Deo. Non est mirum si assumpsit hominem, & assumere noluit Angelum. Homine assumpto assumpsit omnia, Angelo assumpto non assumpsisset omnia. Quam magnificata opera tua Deus! omnia sapientissime fecisti. Adorate eum omnes Angeli ejus. Benedicite Potestates, & Virtutes, Benedicite Angeli Dominum Deum hominem, Ministri ejus, qui facitis voluntatem ejus. Benedicite Genitrici ejus. Suscipite homines ut fratres vestros. Sit gloria Deo Trino in seculum seculi, latemur in operibus ejus.

XIII. Sepher Raziel.

ad T. 1. p. 27.

Liber ille editus Amstelod. 1701. 4. de quo eruditiss. Wolfius in *Bibl. Hebraic.* Tom. 1. pag. 111. seq. & Frid. Jac. Reimmannus in *Hist. Theologiae Judæorum*, edita Germanice p. 353.

XIV. Talmudici apud Buxt.

pag. 2090. *Lex. Talmudic.*

Septem homines universum mundum volvunt: Adam, Mathusaláh, Sem, Jacob, Amram, Abajah & Elias.

XV. Adam an Monarcha?

Serio ante annos aliquot certatum hoc de argumento ab celebribus inter Anglos viris, utrú communis parens generis humani, idem etiam principem absolutæ potestatis atque regem in posteros suos omnes se gesserit. Affirmarunt hoc Leslyus, & Rob. Filmerus: Negarunt argumentis variis ac non contemnendis contra Filmerum quidem Jo. Lockius: contra Leslyum, Benjamin Hoadly, Episcopus postea Bangorensis. Vide *Diarium Londinense* (*History of the works of the learned*) A. 1709. p. 742. seq.

XVI.

XVI. Liber Adami & Joannis Baptistæ, apud Sabios.

ad T. I. p. 28.

De Sabiis hisce insignis exstat diatriba *Engelberti Kempferi* in amœnitatibus ejus exoticis, libro pulcherrimis referto observationibus p. 437. seq. Hic Sabaitas sive Sabios dictos putat ab Arabico vocabulo *Sabaa*, exivit, deflexit, religionem deseruit: idque nomen Joannitis sive Christianis S. Joannis ait esse inditum à Mohammede. De eorum lingua & libris, inter quos *liber Adam*, & alius *liber Joannis Baptista*: & quid de creatione Mundi & aliis capitibus doctrinæ probent, exponit p. 442. seq. Quid de Joanne Baptista, quem imprimis venerantur, p. 444. de Baptismo item p. 447. Memorat etiam p. 454. *Francisci Ignatii*, Carmelitani librum, sed haud visum ipsi, quo Sabbathorum religionem & sacra descripsit. Exstat præterea *Angeli à S. Josepho* (*) diss. de religione Sabiorum, qui reliquias eos veterum Gnosticorum esse disputat. Minus etiam credibile, quod *Georgius Ernestus Stahlins* (**) in opusculo Chymico Physico Medico Sabios eisdem esse putat cum Sabæis Abyssinis.

XVII

(*) Mem. de Trev. 1710. pag. 980.

(**) Mem. de Trev. 1716. pag. 1696.

XVII. Adami vestigia in Insula Zeylan.

ad T. I. p. 30. & 56.

MONS PICO DE ADAM,
PONS ADAMI.

*Thø. Hyde ad itinera Mundi, Abrahami Perit.
fol. pag. 26.*

Celsissimus mons in Insula Zeylani sive Taprobana vocatur incolis: *Hamalel*, Italis: *Pico de Adam*, Belgis *Adams Berg* seu *Mons Adami*: (*) Incolæ enim Adamum e cælo seu Paradiso cælesti lapsum in hunc Montem cecidisse credunt; ibique pedis sui vestigium satis grande in hunc usque diem visendum manere. Quod itaque vestigium incolæ quotannis solenniter & religiose visitant coluntque. Sic Samarita Gen. VIII. 4. tradit Noë Arcam requievisse super montem *m̄s Serandib* sive Zeylan.

Daniel Parthey in der Ost-Indianischen und Persianischen neun-jährigen Reise-Beschreibung, Nürnberg 1698. 12. p. 76. sq.

Den 14. Maj. kamen wir an den Berg Adams Pick, woselbst wir viel Pilgram antraffen, die daselbst unterschiedliche Opfer als Tobac, Pinang, Del in die daselbst hangende Lampen, klein in Indien geschlagenes Geld, und allerhand Landes Früchte ablegten.

(*) Cornel. de Bruins Reizen A. 1711. pag. 354. Europe savante 1719. Aout pag. 225. scq.

ten. Der Berg wo Adam und seine 7. Söhne in Stein ausgehauen, oder wie die Einwohner dafür halten unter diesen Steinen begraben liegen sollen, hat eine solche Höhe, daß man 2. Stunden zu gehen hat, ehe man hinauf kömmt. Oben sind auf beyden Seiten Ketten angemacht, daß man sich in hinaufgehen daran anhalten kan. Die Länge des Adams betreffend, ist solche 18. Ellen: dessen Finger 3 viertel Ellen, die Nägel 1 viertel Ellen, die Füße 1 und eine halbe Elle. Gedachter Adam nun lieget mit seinen Söhnen zu oberst auf dem Berg in einer Höhle als in einem Gewölbe, und brennen wohl über 100. Lampen darin, so sind auch viel wunderliche Characteres und Figuren, nebst einer auf dem Grabstein ausgehauener Schrift, welche aber noch zur Zeit niemand lesen können, zu sehen.

Garcia ab Horto in Historia Aromaticum India

pag. 67.

Fabulantur Indi in Insula Zeylan (*) esse Elysios campos, & in excelso qui istic est monte, quem rostrum sive acumen Adami vocant, pedum Adami vestigia apparere.

Ludovicus Romanus lib. 6. navigationis c. 4.

Memorant incolæ insulæ Zeilam, dicitur Adam post lapsum illic fletu ac continentia penitudine ductum culpam redemisse. Id assequuntur ea conjectura, quod Parentis adhuc visunt impressa pedum vestigia, longitudine geminum palmum excedentia.

Phi-

(*) *Fuisse Paradisum.*

Philippus Baldaeus in Beschreib. von Malabar Amst.
1672. fol. pag. 147.

Von hier kommt man zur **Adams-Brücken**, welche bis an Manaar laufft, und ist nichts anders als dann Sand, Untieffen, und hie und da Klippen; an etlichen Orten, nach dem es die Zeit vom Jahr ist, kan man mit kleinen Fahrzeugen dadurch gelangen. In der Beschreibung Zeylon wird auch von dieser Brücken wie ingleichen von Adams Berg gemeldet werden: Es ist gewiß, daß nicht allein bey den Cingalesen von Adam viel gesaget wird, sondern auch bey den Siammern selbst: Dann sie weisen allda den **Sustritt von Adam**, oder dem **ersten Menschen**, auf einem Felsen oder Berg von Stein, und ist derselbe Fuß anderthalb Ellen lang und ein viertel breit, und stehet in einem Stein ausgedruckt, als ob jemand in weiche Erde getreten hätte; die Fußsohle ist eine halbe Elle tief, und am Rande herum mit Silber beschlagen, hierbey stehet ein schöner Tempel gebauet, und wohnen daherum viel **Siammische Priester**, und andere Völcker dessen Landes. Unsere **Niederländer** haben im **Martio 1654.** (mit Vergünstigung der **Majestät**) diesen Fuß besichtigt. Die **Priester** zeigten ihnen eine goldene Plate, von der Länge und Breite wie Adams Fuß, worauf unterschiedliche **Figuren** stunden, welche sie sagten daß zuvor in dem Fuß gestanden wären; nachdem sie aber von dem **Priestern** in das Gold gegraben worden, solten die andern verschwunden seyn. Dieser **Figuren** waren in allem 68, welche ihnen erkläret, und verdolmetschet wurden aus der **Siamschen Priester Sprache**. Es ziehen
ein

ein hauffen Menschen, ja bey tausenden, nicht allein aus der Hauptstadt India, sondern von allen Orten, umher, mit Weib und Kindern, hiernach zu, und bleiben wol drey oder vier Tage da. Die Siammer glauben, wann in die Höle dieses heiligen Fusses Wasser gethan, und davon ein wenig auf das Haupt gegossen wird, daß sie dadurch Abwas der Sünden bekommen, auch wird dis Wasser niemand geweigert. Ehe man in dem Tempel erscheinet, so zündet man 10 oder 12. Wachsk: Kerzen an, jedweder nach seinem Vermögen, so daß der Kerzen bey tausenden in und auffer dem Tempel brennen; als man wiederum heimkehret, bringet ein jeder 2 oder 3. Bambusriete mit sich, diese sind mit dem heiligen Wasser gefüllet, und gehen in etliche Bambusen 2, auch wol 4. Kanuen Wassers, damit diejenigen, so daheim geblieben, desfalls kein Gebrech haben möchten. Ehe diese des Wassers auf ihr Haupt schütten, thun sie grosse Ehrerbietigkeit nach der Weise des Landes. Die Majestät selbst gebrauchet dieses Wassers zum Abwas der Sünden, und gehet der König mit allen seinen Mandarinen und Grossen, im Februario dis Heiligthum zu besuchen, wann der Mond voll ist, und die ganze Nacht durscheinet, des Abends erlustiget man sich mit spielen, trincken und tanzen. „ Die Figuren so vorzeiten in Adams Fuß gestanden, waren diese: ”

1. Eine Dieb.
2. Eine Königin mit einem Ring an Finger.
3. Etliche Rosen.
4. Eine Kette.
5. Ein Arm.
6. Ein gülden Bette.
7. Ein güldner Stuhl.
8. Ein Elefants-Haak.
9. Ein Königlicher Pallast.
10. Ein gülden Wehrenchänck.
11. Sombreiros

oder Sonnenschirme. 12. Ein Königlicher Hauer.
 13. Ein Wäher von einem Terri - Baum gemacht.
 14. Ein Wäher aus einem Pfauenschwanz ge-
 macht. 15. Eine Königliche Kron. 16. Ein eis-
 erner Priesters Betteltopff. 17. Eine Kette von
 edlen Gesteinen. 18. Eine rothe Seeblum. 19.
 Eine weisse dergleichen. 20. Eine doppelte rothe.
 21. Eine weisse See-Blum, daran das Herz schwarz.
 22. Eine doppelte Weisse. 23. Ein Trinctgeschirr
 voll Wassers. 24. Ein grosser Scherben. voll
 Wassers. 25. Das Meer. 26. Die Welt. 27.
 Ein Wald ausserhalb der Welt, welches das Feg-
 feur der Siammer. 28. Der grösste Berg in der
 Welt. 29. Die Sonne. 30. Der Mond. 31.
 Der Abendstern. 32. Der oberste Gott des Him-
 mels. 33. Der Gott der vier Winde. 34. 3000.
 Diener der vier Winde. 35. Eine Meerschnecke.
 36. Ein paar goldene Fischlein. 37. Sieben Haupt-
 stüsse oder Mutterströme. 38. Sieben Berge mit
 allerley Gesteinen. 39. Sieben Königliche Weiher.
 40. Der König der Thiere. 41. Der König der Cai-
 mans oder Krokodile. 42. Eine Fahn. 43. Ein pa-
 pieren Fahnlein. 44. Ein Tisessel oder Sänffte.
 45. Ein Wäher mit einem langen Stiel. 46. Ein
 Berg auf einer Insel. 47. Der König der Schlän-
 gen. 48. Der König der Tiger. 49. Ein springend
 Pferd. 50. Ein rother Elephant. 51. Ein weisser.
 52. Eine Wasser Schlange. 53. Ein Caluarius (wel-
 ches ein Thier von Grösse und Ansehen, einem
 Strauß nicht ungleich.) 54. Ein König der weissen
 Rüh. 55. Ein Elephant mit drey Häuptern und
 drey

drey Schwänzen. 56. Eine Schlange. 57. Ein
 golden Schiff. 58. Ein Engel. 59. Eine Kuh mit
 ihrem saugenden Kalbe. 60. Ein Mensch-Vogel
 (halb Mensch, halb Vogel.) 61. Ein Frauen-Bild
 dergleichen. 62. Ein singender Vogel. 63. Der Kö-
 nig der Pfauen. 64. Der König der Kranich. 65.
 Ein Vogel Krapat genant. 66. Der Vogel Kuys-
 hit. 67. Sechs Himmel. 68. Sechzehnerley
 Himmel."

Diese vorermeldte Adams Brücke lauffet bis an
 Tellemanaar, welches das äußerste Eck von Manaar,
 von welcher Insel wir in der Beschreibung Zeylon
 handeln werden.

Idem Beschreibung der Insel Zeylon.

pag. 415.

Es ist allda ein hoher spitziger Berg, welchen man
 für den höchsten in ganz India hält, Pico de Adam
 genant, die Einwohner glauben, daß daselbst das
 Paradies gewesen, und Adam erschaffen worden, wie
 sie dann fürgeben, daß allda noch Adams Fußstap-
 fen, tieff in Stein ausgedruckt, zu finden seyn. Nach
 diesem Berge gehen viel Zingalelen wallfahr-
 ten, um besagte Fußstapffen zu sehen, wovon das
 Maas in Candy bey dem Kayser in Verwahrung ge-
 halten wird. Es kommt oftmahls viel Volcks, von
 hundert Meilen und weiter, anher gereiset, dis ver-
 meinte Heiligthum zu besichtigen. Der Berg ist sehr
 beschwerlich hinauf zu steigen, und, wie der Jesuit
 Maffæus sagt, anders nicht dann mit eisernen Ketten,
 und eingeschlagenen Nägeln, zu erklettern. Etliche
 sagen,

sagen, daß allda der Kämmerling der Königin Candace von Mohrenland, geehret werde, welchen einige Geschichtschreiber, und insonderheit Dorotheus Bischoff zu Tyro (welcher unter Constantino dem Großen wegen Heiligkeit und Gelehrheit sonderlich berühmt war) wollen, daß er in Arabia Felice, Erythraea, und Taprobana das Evangelium von Jesu solle gelehret haben.

Et pag. 374.

Wir wollen dann etwas reden von der Insel Maabar, welche vor Zeiten dem festen Lande anfügig gewesen: inmassen die Truckene, so man Adams-Brücke nennet, solches klärlich ausweist, und lieget zunächst daran die Insel Rammana-kojel, allwo eine berühmte und reiche Pagode stehet, so unter dem Teu- ver gehöret, der allda, dicht bey der festen Küst, eine Festung hat. Man kan bey guter Jahres-Zeit, mit kleinen Fahrzeugen, durch einige Löcher der Adams-Brücken durchfahren, wie ich einmahls gethan habe.

XVIII. Poma Adami, Ficus Adamæa.

Martinus Crusius Turco Gracia p. 232.

Multi sind Adams-Ämpfel, süßer denn Feigen. Schneid darein ein Schnitzlein wie du wilt, so siehestu in den Schnitzlein ein Crucifix. Solcher Bäume sind viel da, (zu Alexandria) und auch zu Cair. Haben Blätter funffzehn oder sechszehn Schuh lang, und zweene breit. Die Äpfel wachsen Trauben-weise, Borgedor, darauf etwa zehn, funffzehn oder zwanzig

an

an einer Traube. Hæc, ut videtur, est *ficus Adamæ*, quam Fabricius Peireskijus interpretatus est de genere racemorum, quos exploratores Israelitarum ex terra Chananzæ retulerunt. Vide Gafsendum in Peireskij vita. lib. IV. ad A. 1630.

XIX. Adami sepultura.

T. I. p. 49.

Misch. Glycas pag. 120. Annal.

Ὁ μέγας Ἐπιφάνιος ἐν τοῖς παναρείοις, ὡσαύτως καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῇ εἰς τὸν παρθήτην ἡσαϊαν ἐρμητεία λέγει ἀγραφῶν παραδόσων περὶ σωζομένη τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ Ἐδάμ ὡς ἐνδύς μετὰ τὸ ἐκβληθῆναι τὸ ἄσπιδος εἰς τὴν Ἰσραήλ ἐλθεῖν χάριν παραγορέας ὡς ἀπώλεσεν. Αὕτη καὶ γὰρ γῆ τῶν καλοῦ-

Magnus Epiphanius a) in Panariis & magnus Basilius b) in Esaiæ Vatis enarratione tradunt traditionem quandam non scriptam in Ecclesia retineri, Adamum de Paradiso ejectum mox in Judæam pervenisse, quo damni facti solatium aliquod haberet. Nam ejus terræ solum pingue c) sacris in litteris

c 3

a) Epiphan. hæresi XLVI.

b) Basilius in Esaiæ V. 1. Ambrosius in Luc. XXIII. His Tertulliani, Origenis, Athanasii, Hieronymi, Nonni Poëtæ, Germani Patriarchæ, CPol. & Arnoldi Bonavillariensis Abbatis testimonia adjungit V. C. Martinus Hantzkius programme XVIII, pag. 280. seq.

c) Gen. XLIX. 15; Num. XIII. 21. Nehem. IX. 25;

ται. ἐκείσε λοιπόν ἐν
 διατρέβει, ἐκείσε καὶ τῆ-
 ϑαπῆαι. Θέαμα ἔν ἐδό-
 κει τοῖς ὀρώσιν ἢ ἐκείσε
 κεφαλὴ τῆς σαρκὸς δι-
 ἀρρυείσης. ὅτι καὶ πρῶ-
 τον ἐκείνον Ἰαδαία νε-
 κρὸν ἐδέξατο. ἐν τόπῳ
 λοιπόν τινι καταθέμενοι τὸ
 θῆκτον κρηνίον, τόπον
 κρηνίε ἐν τόπον ἐκείνον
 ὠνόμασαν, ἐκείσε ἔν
 σαυρέται ὁ κύριος, ἵνα
 δια ξύλα ζωάση ἐν δια
 ξύλα χόντα τὴν νεκρω-
 σιν. φλυαρέσι λοιπόν οἱ
 Τατιανοὶ, μὴ σωθῆναι
 τὸν Ἀδάμ λέγοντες. πρὶ
 μῶτοι εἰ εἰλαῖν ἐν Ἀ-
 δάμ ἐν γῆ τῇ Ἰαδαία,
 κακείσε ταφῆναι, δια-
 λαμβάνει ὁ ἰώσηππος

appellatur, in qua de-
 inceps cum vixisset,
 ibidem quoque sepultus
 fuit. Et videbatur ejus
 caput, ubi jam carnes
 defluxissent, mirum
 quoddam intuentibus
 esse spectaculum, præ-
 fertim cum Judæa pri-
 mum omnium cadaver
 ipsius excepisset. Ita-
 que loco quodam hæc
 ipsius calvaria condita,
 locum ipsum calvarie
 locum dixere, quo lo-
 co deinceps in crucem
 Dominus agitur, ut in
 ligno eum restitueret
 vitæ, qui per lignum
 mortalitati factus fuerat
 obnoxius. Qua de cau-
 sa nugas agere Tatianos
 d) est necesse, quum
 Adamum salutem con-
 secutum negant. Eun-
 dem ceu diximus in Ju-
 dæam delatrum ibidem
 terre mandatum esse Jo-

δοτε

d) Tatianum, Adami salutem negantem egregie confu-
 tat S. Irenæus lib. 3, cap. 34. 35. 39.

καὶ ἑβραϊκῆς ἱστορίας
ἐπὶ μαθῶν.

sephus etiam de Hebrai-
ca perceptum historia e)
memoriae prodidit.

XX. Adami nomen.

ad T. 1. p. 50.

Apud Arabes & Æthiopes, *Adami* nomen habet significationem suavitatis, perfectionis ac pulchritudinis. Vide B. D. Jo. Diecmanni scripta Germanice junctim edita, p. 351. Postea à miseria homo dictus est *Enosch*. Apud Græcos vero Adami nomen primas litteras plagarum quatuor mundi in se complecti observatum est, de quo meminere etiam S. Augustinus enarratione Psalmi XCV. Honorius Augustodunensis lib. 1. de imagine mundi cap. 86. Amalarius Metensis Diaconus lib. 1. de officiis Eccles. cap. 7. aliique. Lepidum est quod in mentem venit Joanni Prætorio:

*Ut mundi partes designat quattuor Adam,
Sic Anni partes quattuor Heva notat.*

Ἀνατολή,
Δύσις,
Ἅρξις,
Μεσημβρία.

Hiems.
Æstas.
Ver.
Autumnus.

C 4

Aliud

e) Chronicon paschale de Adamo: ἔστι λέγουσι τα-
φῶσαι καὶ τὴν τῶν Ἱεροσολύμων γῆν, ὡς φα-
σιν Ἰωσήφ. Quotiam vero Adamum in loco
Calva-

Aliud mysterium in nomine Adami notatum à Judæis notat Philippus Baldæus descriptione Insulæ Zeylon pag. 406. Die Juden halten dafür, daß Adams seine Seele sey gerollt in den Leib Davids, und daß sie von da soll gewalzet werden in den Leib des Messias (welchen sie armselige noch immer zu erwarten.) Und meynen diese blinden Leute noch darzu allerding's Recht zu haben, weil nehmlich das Wort ADAM, so in Hebräischer Sprache nur aus den dreyn Buchstaben ADM bestehet, so viel zu verstehen gebe als Adam, David, Messias. Aliud mysterium in nomine Adami non tam ipse reperit quàm ab anterioribus majoribus suis inventum testatur idem Augustinus tractatu decimo in Evangelium S. Johannis caput secundum, ex quo hoc repetit Zacharias Chrysopolitanus in Harmonia Evangelica T. 19. Bibl. Patrum p. 865. Ait enim numerum XLVI. in literis nominis Adam secundum Græcos extare. Templum autem Hierosolymitanum non perfectum ante XLVI. annos, & formam humani corporis in utero matris tot diebus perfici. Ita Christum de Adamo summisse templum corporis sui, & de quatuor partibus mundi sibi collegisse Ecclesiam. In Adami nomine jam corruptit mediam syllabam Tertullianus in Genesi: *Hic*

Calvariz, ubi JESUS sepultus fuit, conditum veteres sibi persuadebant, hinc non desuere qui Ephes. V. 14. pro *ἡ Παύρεα σοι ὁ χριστός* orietur tibi CHRISTUS, legerunt *ἡ Παύρεα σὺ*, continget te. Vide S. Hieronymum in hunc locum, & Danielis Whitty by examen Variantium Lectionum Jo. Millii p. 35.

Hic postens custos Adamus cum conjugē fida.
 Jam iterum producit :

Ergo ubi conjugio sese jam fidus Adamus.

XXI. Adami statura.

In Catalogo MSS. Bibl. Segvierianæ sive Coislinianæ celeberrimus Montfauconus p. 413. memorat ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἔρωμαίς ἀρχαιολογούμενων ἐκκλησιαστικῆς ἰστορίας πρὸς χαρακτῆρων σωματικῶν. *Ex Elpii Romani antiquitatibus Ecclesiastica historia de characteribus corporeis*, historia apocrypha, ubi Adami, Prophetarum, CHRISTI, Pauli & SS. Patrum forma & statura. Pro Elpio nescio an Ulpii vel aliud nomen reponendum. Sed Talmudicorum gerras de Adami vāgrandi corpore subjungere licebit ex Gemara Sanhedrin (*) fol. 38.2. *Raf Oschaia refert ex ore Raf, Adami primi corpora fuisse desumptum è Babel*, (unde Jarchius ait regionem istam profundiore[m] aliis regionibus) *caput è fundo Israelitico, membra sive manus & pedes è regionibus reliquis, denique nates ex Acra Agma secundam sententiam R. Acha. Raf Juda tradit se à Raf accepisse, Adamum primum tanta statura fuisse conditum, ut pertigerit ab una extremitate mundi ad alteram, sicut dicitur Deut. IV. 32. Inde à die quo creavit DEUS hominem super terra, & inde ab extremitate caelorum usque ad extremitatem illorum. Quando autem in peccatum incidit,*

o 5

imposuisse

(*) Vide celeberrimi Collegæ mei Georgii Elieseris Edzardi notas ad caput secundum Avoda Sara pag. 530. seq. cujus versione hoc in loco usus sum.

imposuisse DEUM illi manum suam, atque imminuisse ipsum quemadmodum dicitur Psalm. CXXXIX. 5. Ante & retro formasti me, & posuisti super me manum tuam. R. Eleasar dicit, Adamum primum pro cævo corpore pertigisse à terra usque ad expansum cæli, sicut dicitur Dent. IV. 32. Inde a die quo creavit DEUS hominem &c. Quando autem peccavit, imposuisse DEUM illi manum suam, atque imminuisse illum, quemadmodum dicitur Psal. CXXXIX. 5. Ante & retro &c.

XXII. Adami Epitaphium.

Scriptum à Gabriele Alvaresio Toletano, in Historia Ecclesie antediluviana Madrit 1713, fol. à me ex Hispanico Versum latine.

Hic jacet ad exiguum terræ redactus qui ut universæ terræ dominaretur ex paululo terræ formatus fuerat

A D A M U S

nullius hominis filius, pater omnium, omnibus vitricus & sibimet ipsi.

Lacrymarum infantilium ignarus totam vitam impendit planctui, quem ei injunxit pœnitentia.

Potens, sapiens, immortalis, justus
dolofo inobedienciæ pretio vendidit potentiam
sapienciam, immortalitatem:

Abusus privilegio libertatis arbitrii, quod telum
pro tuenda scientia pariter & gratia acceperat,

uno

uno ietu sibi & toti generi humano mortem
intulit.

Omnipotens Judex qui pro justitia sua exegit ab
eo rationem, eundem pro misericordia sua
iterum in integrum restituit:
cujus bonitate factum est, ut felix jam dici possit illa
culpa quæ talem ac tantum nata est
Redemptorem.

Prodesse hinc coepit libertas arbitrii in miseria,
qua ille felici statu fuerat abusus.

Nam & nos funestæ hereditati peccati illius adscri-
pti, si utile exemplum pœnitentiæ ejus sequamur,
salutaribusque monitis aurem præbeamus:
ut possumus sola voluntate nos
perdere,

ita non nisi gratia Redemptoris, accedente nostræ
cooperatione * salvari possumus.

Vixit ut moreretur, primus hoc Adamus
potuit.

Mortuus est ut resuscitetur, hoc secundo Ada-
mo debet.

I, & prioris pœnitentiam imitare, secundi gra-
tiam ac bonitatem celebra.

CAINI

* *No podemos salvar nos sino con la gracia del
Redentor, acompañada de nuestra coopera-
cion. Fidem appellat Scriptura, quam coope-
rationem Alvarezius.*

XXII. CAINI & ABELIS sorores, CALMANA & LEBORA.

ad Tom. i. p. 109.

Methodius Patriarcha CPolitanus, qui A. C. 846. obiit, libro πρὸ τῶν ἀπὸ συστάσεως κόσμου συμβαιν- των καὶ τῶν μελλόντων συμβαίνειν εἰς τὸ ἐξῆς.

T. i. Orthodoxograph. edit. A. 1569.

pag. 93.

Ἐξελθόντες ὁ, π. Ἀδάμ
καὶ ἡ Ἐυα ἡ γυνὴ αὐ-
τῆ ἐκ τῆ ᾠδεδείσθ, παρ-
θένει ἐτύγχανον. ἔπει δὲ
τῷ τριακοσῷ, χρόνῳ τῆς
τῆ ᾠδεδείσθ ἐξορίας
αὐτῶν, ἐκγον τὸν πρῶτό-
τοκον υἱὸν αὐτῶν Καὶν, ἔ-
την ἀδελφὴν αὐτῆ * ΚΑ-
ΛΗΜΕΡΑΝ. καὶ μετ' ἔτη
τριακοντα ἐγέννησαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτῶν Ἀβέλ,
σὺν ** ΛΕΒΟΡΑ τῇ ἀ-

Egressi Adamus &
Eva uxor ejus ex Pa-
radiso, virgines fue-
runt. Anno autem tri-
gesimo à tempore exi-
lii eorum paradisiaci
genuerunt primogeni-
tum filium suum Cai-
num, sororemque ejus
CALEMERAM. Et
post annos triginta fra-
trem illorum genuerunt
Abelem cum sorore
ejus LEBORA. Cen-

δελφῆ

* Latinus Methodii revelationum interpres CALMANAM.
Sed Euthymius in panoplia, ubi de Bogomilis, τὴν δὲ ᾠ-
δεδείσθ ᾠδεδείσθασαν ἀπογενῆσαι τὸν Καὶν ἐκ τῆς
συνεστίας τῆ Σατεναήλ, καὶ ἀδελφὴν διδυμον
ὁμοιοτροπον, ὄνομα αὐτῇ ΚΑΩΜΕΝΑ. Lati-
no interpreti corrupte COLONEA.

** AL, DEBBORA.

Δελφῶν αὐτῶν. τῷ δὲ ἑκα-
 τῶ τριακοσῶ ἔτει τῆς
 ζωῆς αὐτῶ Ἀδάμ, ἀπέκ-
 ταινε Καὶν Ἀβελ. ὃν ἀ-
 δελφὸν αὐτῶ. καὶ ἐπαίη-
 σαν κοπετον ὁ, πῆ Ἀδάμ
 καὶ ἡ εὐα ἔτη ρ. τῷ δὲ
 διακοσιοσῶ ἔτει καὶ τρι-
 ακοσιοσῶ τῆς πρώτης
 χιλιοπερίετῶ, ἦτις ὄντι
 ὁ πρώτῶ αἰών, ἐγενή-
 θη ὁ Σηθ.

tesimo & trigesimo vi-
 tae Adami anno Cainus
 interfecit fratrem suum
 Abelem, quem Adamus
 & Eva luxerunt per an-
 nos centum. Anno du-
 centesimo & trigesimo,
 primi millesarii sive
 primi zonis, natus fuit
 Sethus.

XXIII. Abelis canis & se- pultura.

Pirke R. Eliezer cap. 21.

R. Josi ait: Kain & Abel fuerunt gemelli, jux-
 ta illud: a) *Concepit, & peperit Cain.* Illa eadem
 hora perrexit parere, prout dicitur: *Et rursus
 peperit.* Cain autem delectatus est colendo ter-
 ram, ad sementum faciendum; Abel vero ama-
 vit pascere gregem. Hic dedit ex opificio suo ci-
 bum illi, iste rursus alimentum subministrabat huic
 ex suo opere. Advenit autem dies festivus pa-
 schatis, & dixit Adam filiis suis: *Hae nocte oblationi
 sunt Israelita sacrificia paschatum; offerte vos quoque
 coram Creatore vestro.* Attulit Kain viles reliquias
 cibi sui semen lini; sed Abel adduxit ex primitiis
 gregis sui atque adipe ovium, quarum lana non
 erat

a) Gen. IV, 1. Ibid. v. 2.

erat detonsa. Abominabilis fuit oblatio Caini; delectatus vero fuit Deus sacrificio Abelis, prout dicitur: b) *Reflexit Dominus ad Abel, & munus ejus.*

R. Josua filius Karcha inquit: Dixit Sanctus benedictus. *Ne commisceatur in aeternum oblatio Caini & Abelis. Absit hoc, ne quidem in textum vestis, quia dicitur: c) Ne induit uestimentum ex lana & lino contextum &c.* Etiam putridum vel corruptum ne ascendat super te, juxta illud: d) *Vestis ex lana & lino varie contexta ne ascondat super te.*

R. Tzadock ait: Invidia & vehemens odium intravit cor Caini, eo quod grata fuerat oblatio Abelis, & cum uxor gemella ejus non amplius pulchra esset inter feminas, dixit: *Insursum fratrem mecum Abelem, & sumam uxorem ejus, juxta illud: e) Et dixit Cain ad Abelem fratrem suum; atque evenit cum essent in agro.* Non in agro, sed cum uxore, quæ similis est agro, sicuti dicitur: f) *Homo enim arbor agri.* Accepit lapidem, & impexit in frontem Abelis, juxta illud: g) *Insurgens Cain in Abelem fratrem suum, interfecit eum.*

R. Johannes inquit: Nescivit Cain, abscondita esse coram Deo manifesta. Sustulit is cadaver fratris sui, defodit atque abscondidit sub terra. Dixit illi Deus: *Ubi est frater tuus Abel?* Respondit coram Domino mundi: *Custodit agrum & vineam. Constituisti me custodem fratris mei? Non constitui si me, juxta illud: h) Nunquid ego sum custos fratris*

b) Gen. IV. 4. c) Deut. XXII. 2.

d) Lev. XIX. 19. e) Genes. IV. 8.

f) Deut. XX. 19. g) Gen. IV. 8. h) Gen. IV. 9.

tris mei? Dixit illi Sanctus ben. i) Nomen occidisti? Vox sanguinis fratris tui clamavit ad me. Statim atque audivit Cain sermonem hunc, consternatus fuit, & maledixit sibi, ut esset vagabundus in terra propter effusionem sanguinis & malam necem. Dixit Cain ad Deum: *Major est iniquitas mea quam ut tollatur, nulla pro ea est expiatio; & reputatus est illi hic sermo veluti reſipſentia, prout dicitur: k) Iniquitas mea major est quam ut remittatur.* Neque amplius (quid restat,) quam ut surgat in terra frater, atque commemoret nomen tuum magnum, meque interficiat. **Quid fecit Sanctus benedictus?** Sumpsit literam unam e viginti duabus literis, quae sunt in lege, atque inscripsit brachio Caini, prout dicitur: l) *Et posuit Dominus signum in Caino.*

Canis, qui custodiebat gregem Abelis, tutatus est illum adversus omnem feram agri & volucrem caeli. Considebant autem Adam & uxor ejus stantes & lugentes propter eum, & nesciebant quid faciendum esset Abeli, quia non assueti erant sepulturae. Venit autem illuc corvus quidam, atque sumpsit quendam e fociis suis, quem in terra defodit & abscondidit coram illorum oculis. Dixit Adam: *Uti corvus iste, sic quoque faciam.* Illico sumpsit cadaver Abelis, defodit in terra, atque abscondidit. Rependit autem Sanctus ben. bonam mercedem corvis in hoc mundo. **Quam vero mercedem retribuit illis? Quod, cum genuerint pullos suos; videntes eos esse albos, aufugiant ab illis,**

i) Gen. IV. 10. k) vers. 13.

l) Genes. IV. 15.

illis, existimantes illos esse pullos serpentis, tum Sanctus ben. illis largiatur alimentum absque penuria: Et præterea, cum illi crocitant ad eum, ut pluviam det super terram, tum exaudit illos Sanctus ben. juxta illud: m) *Qui dat pecori pabulum suum, pullis corporum, qui (ad) eum clamant.*

XXIV. De CAINO varia.

ad T. 1. p. 123.

De Caini peccatis septem, septuplicique eorum vindicatione meminere etiam Testamenta duodecim Patriarcharum XII, 7. p. 735. sq. S. Basilius Epist. 317. T. 2. Opp. p. 1085: & Suidas in *Καίν*.

De signo Caini eandem quam T. 1. p. 115. seq. defendi sententiam erudite asseruit V. C. Jo. Christophorus Ortlobius singulari quæ A. 1721. Lipsiæ prodiit, dissertatione. Idem qui à Caino desperationis notam removendam esse contendit adversus Michaëlem Henricum Reinhardum, Rectorem Athenæi Hilperhusani, aliosque plurimos qui ex recepta sententia non dubitant Cainum despondisse animum, ut videre licet in venerandi D. Georgii Henrici Goëzii meletematis Annæbergensibus p. 1117. seq. atque B. D. Jo. Fechtii historia Caini & Abelis, Rostoch. 1708. 4.

De nomine Caini de quo dixi quædam Tom. 1. p. 117. conferre juvabit Cotelierum T. 1. Patrum Apostol. p. 639. celeberrimi D. Jo. Andreae Danzili, nomen Caini vindicatum Jen. 1682. & D. Jo. Dice-

m) Psalm. CXLVII. 10.

Dicmanni: Ἐμακαρίτης scripta Germanice junctim excusa p. 354. ubi etiam de nomine Abells, de quo dictum à me T. I. p. 113. seq.

Caini memoriam in Annalibus Sinensium exstare observavit Vir Clariss. Caspar Abel, quem si placeat vide in historia Monarchiarum Orbis antiqui pag. 33.

Ut totam historiam Mosaicam, ita res Caini etiam præclaris observationibus illustravit vir eloquenti præstans & eruditione Jacobus Sautinus, cujus sententiis tamen quod ad Caini vitam attinet, non per omnia subscribunt Acta Eruditorum A. 1721. pag. 25.

Facta Caini ex principiis Juris prudentiæ naturalis dicenda nuper suscepit singulari diatriba V. C. Jo. Henricus Foppius. Bremæ 1716. 4.

XXV. SETHUS DEUS; FACIES EJUS SPLENDIDA.

Anastafius Sinaita in bodego pag. 269.

Ποιήσας ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ, κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεῶν, ἐπέθηκεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ Διὰ τῆς ἐμφυσήματός τὴν χάριν, καὶ ἐλάμψην, καὶ ἀκτίνα τῆς πατρῴου Πνεύματος, εἴτα διὰ τῆς ὑποτάξεως, καὶ

Cum Deus creasset Adamum secundum imaginem & similitudinem suam, indidit in faciem ejus per spiraculum, gratiam & illustrationem, & Sancti Spiritus radium. Deinde hac gratia per peccatum

τῆς ἀμαρτίας ἁποσβε-
 θείσης τῆς ποικύτης
 χάριτος ἐκ ἑωσώπια
 αὐτῆ, ἐγέννησε ὁ Καὶν,
 ἐγέννησε ὁ Ἄβελ. μετὰ
 δὲ τῆς τριῆς, ἀκροσὸν π
 Φησὶν ἡ γραφή. Ἐγέννησε
 δὲ Ἀδὰμ ἐπὶ Διὰκοσια
 καὶ τριακόσια, καὶ ἐγέν-
 νησεν υἱόν, καὶ τὴν ἰδίαν
 αὐτῆ, καὶ τὴν εἰκόνα
 αὐτῆ, τὴν ὅσιν, οἷαν εἶ-
 χεν ἀπ' ἀρχῆς, ὅτι γέ-
 γονεν ὑπὸ Θεοῦ εἰκόνα, καὶ
 εἰλαμψὶν ὅτι ἑ προσώ-
 πια αὐτῆ, καὶ ἐπωνομάσε
 ὁ ὄνομα αὐτῆ Σῆθ,
 τὴν ὅσιν ἐξανάστασις.
 ἐπειδὴ εἶδεν ἐν αὐτῷ ἀνα-
 καινωθεῖσαν τὴν ἀρχαίαν
 καὶ ὡσαύδοξον ἐκείνην ὅτι
 ἑ προσώπια μορφῆν, ἑ
 χάριν, καὶ εἰλαμψὶν ἑ
 παναγίᾳ Πνεύματι
 ἢν θεασάμενοι ὅτι ἑ
 προσώπια ἑ Σῆθ, ἅπαν-
 τες οἱ κατ' ἐκεῖνον ὁ και-
 ρὸν ἀνθρώποι, εὐθέως
 προσηγόρευσαν αὐτὸν θε-
 ὄν. καὶ Διὰ τῆς ἀρετῶν

& transgressionem ex-
 stincta, & ex vultu ab-
 sterfa, genuit Cain &
 Abel. Post hoc audi,
 quid Scriptura dicat: Vi-
 xit Adam annos ducentos
 & triginta, & genuit
 filium ad imaginem, &
 similitudinem suam, hoc
 est, qualem imaginem
 & splendorem ab initio
 in facie habuerat, quan-
 do à DEO creatus est:
 Et vocavit nomen eius
 Seth (quod est, resurrex-
 it) quandoquidem a-
 nimadvertibat vete-
 rem in illo facies decō-
 rem, & admirabilem
 gratiam, formam, &
 nitorem Spiritus Sancti
 instauratum ac repara-
 tum. Quem omnes,
 qui eo tempore vitam
 agebant, in facie Seth
 intuiti, è vestigio illum
 nominarunt Deum; ea-
 que de caussa de filiis e-
 jus dicit Scriptura: Vi-
 dentes filii Dei, hoc est,

ἡὼν αὐτῷ εἶπεν ἡ γραφή. ὅτι ἰδόντες οἱ υἱοὶ τοῦ Σεθ. τὰς θῆναι οἱ υἱοὶ Σηθ, πῶς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ἅς ἐκ τοῦ γένους τοῦ Καὶν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας, μετῴχον γὰρ καὶ αὐτοὶ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἕως εἶπεν ὁ Θεός, ὅτι ἔμην καταμείνη τὸ Πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τέτις. ἔπειτα γὰρ ὁ Σηθ ἔπι ἐνεακοσίους πέντε χρόνους διέμεινεν ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, ἔχων τὴν διαύτην ἀρετὴν τοῦ προσώπου μορφῆν, ὀνομαζόμενος ὑπὸ πάντων Θεός.

filiis Seth, *filias hominum*, illas nimirum, quæ erant ex genere Cain, *acceperunt eas uxores*; nam & ipsi particeps erant gratiæ Spiritus Sancti, donec dixit Deus: *Non permanebit Spiritus meus in his hominibus*: Tametsi ipse Seth quinque supra nongentos annos inter homines mansit, hac admiranda faciei specie insignitus, & ab omnibus *Dei* appellationem sortitus.

XXVI. Filiorum SETHI Columnæ.

ad T., l. p. 148.

Theodorus Meliteniæ a proæmio in *Astronomiam*.

pag. 226.

Ἐυρεταί γε ἄνθρωποι
ἔθνη ὑπερέσμεναν ὄντως
μάθημα ἀρετῆς τῶν τέ

A Sethi quidem Adami liberorum, unius posteris hæc est omni ve-

Σηθ ἐνὸς τῶν υἱῶν Ἀ-
 δάμ ὑπογίνων. οὗτος ὁ, τε
 παλαιὸς ἐκ πατέρων
 λόγῳ ἔχει, καὶ ἀληθῶς
 ἔχει. Καὶ μὲν τοὶ καὶ Ἰω-
 σηππῶν Φιλαλήθης ἀ-
 νὴρ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἰσο-
 ριῶν ἀρχαιολογία συγ-
 γραφέται. μιμηταὶ γὰρ
 αὐτοῦ ἔειπεν ἑαυτῶν γεγονότες
 ἡγήθησαν, σοφίαν μὲν
 τὴν περὶ τὰ ἕρᾶνια καὶ τὴν
 τέτων ἀγκόσμησιν ἐπε-
 νέησαν, πρώτῃ γραμμα-
 τῶν ἐφευρόντες τύποις καὶ
 περὶ σημεῖα ἔειπεν, καὶ
 περὶ τροπὰς ἔειπεν, καὶ
 περὶ τὰς ἐβδομάδας, καὶ
 τοὺς ἀπλανέσι τῶν ἀστέ-
 ρων ὀπιθεῖντες ὀνόματα
 καὶ τοὺς ἀπλανώμενοις.
 Ὡς δὲ ἔειπεν ἡ ἀφου-
 γεῖν ὅτι ἀνθρώπου περὶ
 εὐρημῶνα, μηδὲ πρὸς
 οὐκ ἔγνωσιν εἰσεῖν φθα-
 ρῆναι, προεξηκότος Ἀδάμ

natione major inven-
 ta disciplina; quod qui-
 dem veterum patrum
 monumenta veritati
 consona docent: idque
Josephus veritatis studio-
 sus profecto & amans
Antiquitatum Judaica-
rum lib. i. scripsit. E-
 nimvero cum hi sui pa-
 rentis imitatores essent,
 de coelestibus eorum-
 que ordine & ornatu
 philosophari cogita-
 runt: primique litera-
 rum typos, coeli signa,
 anni partium conversi-
 ones & septimanas in-
 venerunt, fixisque stel-
 lis ac Planetis nomina
 imposuere. Ne vero
 illa inventa hominibus
 perirent, & antequam
 forent cognita, evane-
 scerent, cum universi
 deletionem ruinamque
 duplicem, vi ignis al-
 teram, alteram infini-
 ta aquarum copia futu-
 ram praedixisset Ada-

ἀφα-

ἀφανισμόν ἰσεῶσαι τῶν
 ὄλων, Ἐν μὲν κατ' ἰσχὺν
 πυρός. Ἐν δὲ ἕτερον κτ'
 βίαν καὶ πλῆθ' ὕδα-
 τος, σήλας ποιησάμενοι
 δύο. τὴν μὲν ἐκ πλίνθ. α.
 τὴν ἑτέραν ἐκ λίθ. α. ἀμ-
 φότερας τὰ εὐρημέα
 προσεγραψαν, ἵνα τῆς
 πλινθίνης πρὸ τῆς ἐπομ-
 βείας ἀφανισθείης, ἡ
 λιθὴ μείνασα ἀπαντα
 δοῖη μαθεῖν τοῖς ἀνθρώ-
 ποις τὰ ἐγγεγραμμένα,
 δηλῶσα κτ' πλινθίνην ἵνα
 αὐτῶν ἀνατεθῆναι. ἦν δὲ
 ἔ μῦθος κτ' τὴν Συρίδα
 γῆν ἄχρῃς ἐκείν. φησὶ,
 λέγω δὲ τὴν λιθίνην.

mus, columnis duabus
 exstructis erectisque,
 una quidem lateritia, la-
 pidea altera, inventa
 sua utrique inscripse-
 runt; ut, si lateritia ab
 ingentibus profusisque
 imbribus corrumpere-
 tur, lapidea superesset
 ex qua possent homi-
 nes cuncta inscripta ad-
 discere, atque lateriti-
 am ab ipsis quoque fuis-
 se erectam & consecra-
 tam: quam etiam, la-
 pideam dico, ad illa us-
 que tempora in Syria
 stare ac permane-
 re ait.

Freculphus lib. 1. Chron. cap. 12. Unde etiam
 Filii Seth cum Jobal consanguineo in columnis ea que
 sapienter disciplina caelestium rerum adinvenerunt,
 cum reliquis artibus conscripserunt, sicut superius
 ex verbis Josephi declamatum est. Josephi fidem
 tuetur V. C. Christianus Schoetgen diss. I. de in-
 scriptionibus Hebræorum, edita Lips. A. 1715.
 Singularibus etiam dissertationibus, hanc de co-
 lumnis Sethi traditionem excusserunt D. Ægidiu-
 Strauchius, Witeb. 1669. Dan. Guil. Molleruss

Altorf. 1699. & Frid. Hannibal Stempelius Jen. 1706. Neque de ejus fide dubitandum sibi existimavit illustris Tycho Brahe præfat. ad Astronomiæ instauratæ Mechanicam, qui Sethi columnas primo loco refert inter illa, quæ veteres condiderunt, ut ex illis siderum motus specularentur. Sethi junioris Astrologi mentio, ut obiter hoc annotem, occurrit in Annæ Commenæ Alexiade lib. VI. p. 163. Ne dicam de Setho divinatore λεκανομαντη, de quo Nicetas Choniates lib. X. histor pag. 369.

XXVII. SETHUS per sanguinem Abelis, suos adjurans.

Eutychius Patriarcha Alex. in Annalibus
pag. 19.

Mortuum ergo Adamum pollinxit juxta ipsius mandatum (*) filius ejus Seth, corpusque ejus ad fastigium montis sublatum in spelunca Alcanuz sepelivit, ipsumque centum quadraginta dies plauerunt.

(*) Mandatum Adami his verbis refert idem Eutychius: *Vbi mortuus fuero, corpus meum myrrha, ebure & casta conditum reponite in spelunca Alcanuz, & quicumque fuerit de filiis vestris eo tempore, cum de consiniis paradisi abeundum vobis sit, corpus meum secum sublatum ponat in medio terra, (Hierosolymis) quoniam inde futura est salus mea, & salus omnium filiorum meorum.*

xerunt. Post mortem Adami subduxit se familia Sethi à familia Kaini maledicti. Seth ergo assumptis secum filio primogenito Enosho & Kainano Enoshi F. & Mahlalele Kainonî, una cum uxoribus & liberis ipsorum, traduxit in montis fastigium, ubi sepultus est Adam. Kain vero omnesque ipsius filii infra substiterunt in valle ubi occisus est Abel. Coluerunt autem filii Sethi in isto monte puritatem & sanctimoniam: vocem Angelorum, à quibus prope aberant, audientes, unaque cum ipsis DEUM laudantes & celebrantes, appellati, que sunt ipsi cum uxoribus & filiis suis Filii DEL. Neque erat ipsis opificium, nec seges, nec messis, sed victum præbebant arborum fructus: nec ullus apud ipsos locus invidiæ, injustitiæ aut mendacio. Juramentum ipsorum erat: *Non per sanguinem Abelis.* Quotidie autem fastigium montis sancti conscendentes, proxi DEUM adorabant, & corpus Adami (visendo) benedictionem captabant. Cumque jam appropinquaret Sethi mors, filios suos per Abelis sanguinem adjuravit, neminem ex ipsis de monte isto sancto descensurum, nec permitturos se ut quispiam è liberis suis ad Kaino maledicto prognatos migraret.

XXVIII. ENOCHUS.

ad T. I. pag. 179.

Fragmenta Henochi, Germanice non ita pridem dedit Vir eruditus Jo. Christianus Nebringius ad calcem editionis secundæ Sybillinorum itidem

reddi-

redditorum Germanice, & cum Introductione & notis vulgatorum Halæ Saxon. A. 1719. 8. Scripturam olim in præfat. ad Codicem Apocryphum Novi Test. me non videre quam utilitatem versiones Germanicæ scriptorum ejusmodi possint afferre, cum lectores Græce ac Latine imperiti Criticesque & Antiquitatis ignari, si ad illorum lectionem accedant, plus damni quam fructus ex illis possint accipere, & per imperitiam adduci ut illorum auctoritatem sacris scriptoribus supparem existiment. Legi quæ nuper adversus hæc scribere erudito Viro visum est in Apologia pro Sibyllinis, quibus plurimum tribuit, Oraculis: nihil autem reperi quod à sententia mea me dimoveret, imo confirmor in hac sententia, quando video interpretes magno studio etiam pro auctoritate & fide talium scriptorum contendentes. Fragmentis Enochi nuper auctoritatem & fidem conciliare studuerunt quoque in Gallia Testamentorum XII. Patriarcharum interpretes *Maceus* de quo infra: & in Italia *Farnellus* Vigiliarum in regno Neapolitano Episcopus, quem A. 1712. Venetis retulerunt (*) notis fragmenta Enochii illustrasse.

ad Tom. I. pag. 199.

Testimonijs veterum de Enocho addendus Cedrenus, qui eadem quæ ex Syncello etiam retulit,

(*) Journal des Savans 1712. Octobr. pag. 469. *Monsieur Farnelli Evêque de Bueglia, auteur de plus de vingt ouvrages imprimés, a fait des notes sur le livre apocryphe attribué à Enoch.*

li, ait se afferre pag. 11. ἐκ τῆς βιβλίου τῶν ἀποκρύφων Ἐνώχ. Et pag. 7. de eodem Henocho: ἔστι πρῶτος θεάματα μαθητῶν καὶ διδάσκει, ἔστι δὲ τῶν μυστηρίων σοφικαλύψεως ἀξίος. Confer si placet quæ de litteris ab Henocho ut astant reperitis dixi T. 1. p. 219.

Rufinus expositione in Symbolum p. 21.

Ut breviter aliqua etiam de secretioribus perstringamus, ab initio DEUS cum fecisset mundum, præfecit ei & præposuit quasdam virtutum cœlestium potestates, quibus regeretur & dispensaretur mortalium genus - sed horum nonnulli, sicut & ipse qui princeps appellatus est mundi, datam sibi à DEO potestatem non his quibus acceperant legibus temperarunt, nec humanum genus Divinis obedire præceptis sed suis parere prævaricationibus docuerunt.

XXIX. ENOCHI PRECES.

In Codice MSto Hebraico reperisse se testatur Bartoloccus T. 2, Bibl. Rabbiniæ p. 844. sed ne verbum quidem ex illis affert. Plura de Henocho illique tributis monumentis, ex penu Judæorum affert venerandus noster Wolffius in Bibl. Hebraica Tom. 1. p. 379. 380.

Ad Tom. 1. pag. 222.

Scriptoribus recentioribus de Henocho ejusque fragmentis, addendi:

Io. Conradus Barbini in diff. de amoribus Egregorum. Rostoch. 1659.

Io. Buxtorfus nepos, in *Catalectis*, cap. 255. ubi de Angelorum & hominum amoribus.

Fridericus Jacobus Finnhaber, in *selectis de Henoch* quaestionibus. *Witeb.* 1716.

Johannes de Outrein *diss. Philologico Theologica de Melchisede*cho non Henoch. *Amst.* 1713. 8. *Journal des Savans* 1714. p. 363.

Richardus Simon *Bibliothecæ Criticæ Gallicæ editæ* T. 3. cap. 3. p. 44. & 51. seq.

XXX. Enochi liber, Johanni Deo traditus ab Angelo.

Thomæ Smithus in *vita Johannis Deo, mathematici Angli* qui post *A.* 1587. obiit, p. 48.

Quibus autem versutis strophisque illum dæmones deluserint, quod antea ianuebam, hic ductius indicabo.

Ut *Deo* divinæ Sapientiæ arcanis avidissime inhianti, majori certiorique cum successu palpum obtruderent impostores Angeli, obtendant, res ejusmodi, *qua justos & sanctos hactenus latere; ipsi retectas fuisse & retegendus; barbaras quasdam voces ex varia literarum connexionem constatas, ex lingua, cujus familiarem usum & notitiam in suo innocentie statu habuit Adamus; qua post lapsum deperdita, & ex memoria ipsius penitus deleta, Protoplastes ille ex Paradiso depulsus, plane obmutescens, linguam Ebræam discere coactus fuerit, nulli mortalium, præterquam illi & Kellao,*
antea

antea cognita, haustas esse, triginta regiones, situ discreto dispositas, inter spiritus, qui aërem ab elemento ignis ad terram usque expansum incolunt dispersitas, & universum mundum duodecim Angelorum, qui todidem tribus præ sunt, ministerio regi, inde tabulas tum literarum, tum numerorum, quas *claves Apothecarum Dei* esse fingunt, componi mandant, numero XLIX. in quibus mysticæ voces Angelorum continentur: unde quoque *perfecta creaturarum Dei cognitio* & *Cabbala natura* erant addiscendæ: quibus recludendis adaptatas *claves Angelicas* tradendas esse: *Enochi librum*, mysticis figuris coopertum, in que tenebras ex humano visu subductum, *verum creaturarum Dei* & *universa terra usum complectentem*, in quo componendo, Angelo dirigente & instituyente, per integros quinquaginta dies laboravit, *Deus der Urielem* replicandum multa quoque alia arcana coelestia posthac revelanda, & præsertim librum continentem *varias nominum Dei invocationes*, lingua sancta conceptas, describendum esse pollicentur: ita ut *Deus* præstigiis hisce plane & omnino dementatus, sibi que revelationes à Deo factas fuisse infulsissime persuadens, quasdam tum Veteris tum Novi Testamenti periochas ad istas visiones & diabolicas enarrationes, sicut olim divinitus *S. Joanni Apocalyptræ* & *Esdra* contigisset, comprobandas impie detorserit.

Idem pag. 50.

Actioe decimo die Aprilis A. 1586. Praga habitata, jussus est Deus, ut libros omnes, numero viginti

viginti octo, in quibus, ut supra memoravi, revelationum, ipsi ab initio ad istud tempus factarum, historiam accurate propria manu describeret, afferret, & deinde simul congestos in ardentem fornacem prope positum conjiceret, flammis penitus absumendos. Hic mandato contra ire neutiquam ausus, quod imperatum fuerat, animo licet maxime reluctantante, citra moram præstabat, & quidem perquam diligenter, ne aliter violatæ divinæ voluntatis reus perageretur. Ita omnis iste labor per tot annos in colligendis hisce arcanis impensus, paucis momentis coram ipsius oculis perijisse visus est. Procul dubio irreparabile hoc damnum luctu, gemitibus, lachrymisque deploravit *Deus*, tanquam manifestum irati Numinis indicium: omni spe aut easdem revelationes redipiscendi, aut novas obtinendi, evanescente & excisa. Verum tamen decimo nono ejusdem mensis die, monitus à spiritu, habitum formamque hortulani, qui vineam ædibus vicinam coluit, induto ut illuc cum *Kellao* descenderet, postquam loco commodo aliquantulum simul consedisent, *Deus* phylaram candidæ papyri huc illuc vento agitatum juxta videns, properoque pede illo contendens, très è libris combustis, ibi sub amygdala humi stratos, non sine ingenti stupore & læticia reperit, viz. *Enochi librum, quadraginta claves Angelicas*, utpote lingua Angelica conscriptas, & Anglice versas, & librum *collectionis triginta rerum, cui titulus, Liber scientiæ, terrestriæ auxiliæ & victoriæ.* *Kellao* statim accedente, ambo flexis genibus summas Deo,

ob hoc *miraculum & factum*, uti appellant, *memorandum in perpetuum*, gratias agunt, plane obstupefacti, quod absque omni coloris aut odoris inducti mutatione ab igne intacti, illæsi & integri servarentur.

XXXI. LAMECH.

In Catalogo Græco scriptorum Apocryphorum memoratur, quem dedi infra p. 308.

XXXII. De NOACHO Varia.

Noachus *Deusalion*, homilia 2. Clementin. c. 16. T. 1. Patrum Apostolicorum Cotelerii. Joannes Malala T. 1. Chronici p. 85. ὁ δὲ Δευκαλίων πῆ ἔ κατακλυσμῶ ἔ μερικῶ ἐξέθει, καθὼς Εὐσέβιος ὁ Παμφίλος ὁ σοφώτερος συνεγράψατο.

Janus, vide B. Jac. Thomasi diff. de poculo S. Joannis §. 67.

Uranus. Magni Wingardi vindemia historico Theologica, Hafniæ 1679. 8. edita p. 336. seq.

Chinensium *Fobi*. Acta Eruditorum A. 1721. pag. 183.

Hottentottorum *Nob*, Petrus Kolbe in descriptione lectu dignissima Capitis bonæ spei p. 354.

Svidæ *Νάννακ*, Stephano Byz. in *Ἰκόνιον*, *Ανακός*, Beroίο *Νάννης*, adde Steph. Morinum de linguæ, p. 153. & Jo. Henricum Majum lib. 2. Obs. sacrarum p. 23.

Barb Enos, uxor Noachi, typus S. Mariæ, si credimus Ferdinando Sieghart, in Actis Erud. T. VI. supplementi p. 279.

Filius Noachi *Jonicus*, Bochart. Phaleg. IV. 18. pag. 311. 312.

De *Sambethe*, Noachi nuru, addenda Photii quæstio CLX. ad Amphiloichium, in celeberrimi Monfauconi Bibl. Coisliniana p. 347.

XXXIII. ARCÆ NOACHI rudera.

Engelbertus. Kampferus. Antiquitate. exotic. pag. 427

Vestigiis Diluvii universalis, ab antiquissimo Scriptore nobis relati, adeo abundat Orbis noster, ut vix Regio sit, quæ historiæ, quam brevis, tam perplexæ & infidelium obtrectationibus obnoxia, veritatem vindicare non valeat, & tacente etiam *Moyse*, decumanam demonstrare ab inundatione calamitatem. Quid enim montium tristis illa ac desolata facies aliud, quam mundi metamorphosin exprimit? atqui ut hæc in aprico; ita ex abditis terrarum, diluvii testes toto die prodeunt: putares peregrinæ, procul à genitili patria inventæ, locis quollæ deferri, vel in iis abscondi non poterant, nisi per universalis & cum summis ima verentis cataclysmi violentiam. Si *Fabium Columnam*, (cap. 21. Obs.) *Alex. ab Alex. (Gen. Dier. L. 5. c. 9.) Ludovicum Moscardo (L. 2. Musei c. III.) Iustusrem* & incomparabilis eruditionis *Batavum Nicol.* *Witsum*

Wisium, (in *Opere de navibus fabricandis* cap. 1. atque innumeros Museorum & subterraneæ historiæ Scriptores evolvimus, naves, navium fragmenta, anchoras, elephantorum dentes, (rectius cornua dicimus) beluarum, quas nuspiam Europa genuit, capita, ossa ac sceleta, tum ostreas & varias marini generis testas, ex terræ latebris, procul à mari & natali solo in Europæ regionibus passim inventa & effossa esse discimus. *) In patria mea

- (*) Longe plurima ejuscemodi lectoribus consideranda offerunt *Joh. Jacobus Scheuchzerus*, in querelis piscium, Tiguri 1708. 4. in *Bildnissen verschiedener Fische und ders Theilen, welche in der Sündfluth zu Grunde gangen.* ibid. 1708. 4. in *Herbario diluviano*, 1709. fol. & in *musco diluviano* 1716. 8. *Jo. Woodwardus*, in *Geographiæ Physicæ* parte 3. sec. 2. *David Sigismund Buttner* im *Zeichen und zeigen der Sündfluth*, Lipsi. 1710. 4. *Jo. Catonius*, in *dissert. de mutata telluris postdiluvianæ facie*, Holm. 1700. *Jo. Guil. Baierus* in *fossilibus diluviî universalis monumentis*, Altorf. 1712. & 1721. *Carolus Nicolaus Langius* de *origine lapidum figuratorum*, Lucernæ 1709. 8. *Jacobus à Melle* *diss. de echinis Wagricis*, Lubec. 1718. 4. & alia de lapidibus figuratis agrî hitorisque Lubecensis 1720. 4. *Emanuel Swedberg* in *argumentis ex Sveciâ pro altitudine aquarum & maris in primo orbe*, vehementiore æstu, Holmiæ 1719. 8. *Josephus Moysi* in *diss. de monumento diluviî super agro Bononiensi detecto*, Bonop. 1719. 4. *Georgius Antonius Volckmann* in *Schlesens unterirdischen Schätzen*. *Gottlieb Frid. Mylius* in *des untern irdischen Schätzen Sachsens seltsamen Wundern der Natur*.

mea *Lippia* piscator non ita pridem e *Visurgi* extrahebat dentem elephantinum stupendæ magnitudinis; quem ille tripodem suum Unicornu nominans, in partes divisit & in aulis ac pharmacopoliis magno pretio vendidit. *Lipstadia*, memini, in effossione arenarum ad propugnaculi basim locandam, inventum fuisse rostrum serratum prægrande piscis marini. Sed pergo in Orientem, ut Relationis scopum assequar.

Persia, si Armeniam & confinia ejus complector, prima & præcipua cataclysmi sedes est, & patria illa priscorum mortalium, quos Divina providentia communi toti Orbi inundatione suffocare decreverat. In illa igitur, si usquam terrarum, adesse vestigia diluvii hujus, non injuria conjicimus. Ex quibus, quæ peregrinanti ultro se offererunt, pauca & cursim hic attingam. Gratus *Leætori* sim, si inter illa enumeravero sanctissimum præsidium humanæ conservationis, *Arcam Noë*; sed quam mihi videre, nec à diluvio ulli mortali-um contigit. Armeniam in cacumine excelssimi

e

mi

Natur. *M. Georgius Andreas Hebwig* in lithographia Angerburgica, *Bruckmannus* de ovariis petre factis piscium, *Antonius Vallisnerius* de' corpori marini che su' monti si trovano. *Affalens* ad Mich. Mercati metalothecam, *Aldrovandus* de piscibus p. 245. 251. 271. & 429. *Magnus Bromelius* in lithologia Succana adhuc inedita, *Edwardus Luidius* in lithophylacii Britannici ichnographia Lond. & Lipsiæ 1699. 8. 6c.

mi mentis *Mafit*, Persis *Kabi Nûb*, id est, mons Noæ, dicti, duodecim parasangis ab urbe *Eriuan* (quo loco prima descendens Noæ mansio creditur) incorruptam extare constanter tradunt, & ipsi credunt Mahammedani. Traditionem olim firmavit *Jacobus* quidam *monachus Armenus*, qui ascensionem frustra diu molitus, intentionis suæ præmium reportaverat avulsam ab Arca ligni particulam, ab Angelo, ut jactitaverat, sibi datam; ex qua crux fabricata primum reservata dicitur in templo *Sjamachia*, deinde in Archiepiscopali cœnobio *Ets miasin*: nunc ubi lateat, nesciunt. Ad explorandam rei veritatem missi à Persarum Rege *Abasso* Magno, retulerunt: *In cassum se laborasse; obstitisse nitentibus abruptas crepidines, lacunas duris cautibusque infestas, moles nivium & innumeras difficultates alias, quas superare humanis viribus nemo mortalium possit.* Verum, suspectæ fidei est omnis illa & tantopere jactata traditio de loco; quæ nec auctoritate constat alicujus antiqui Scriptoris, nec à S. S. ullibi definitur. *Moyse* demissionem docet factam esse, non in montem, sed in montes *Amrat*, i. e. in montes inundationum, prout genius vocis sonat: quales vero non intelliguntur, nec præsto sunt alii, quam montes *Tauri*; qui, cum late per Asiam discurrant, continuis ramis hinc ad promontorium Indiæ *Comereyn*, illinc ad ipsum montem *Imaum* & *Gangis* principium extensi, in incerto manet, quousque tam longis tempestatibus jactata navis, abrepta fuerit, aut qua jugi parte substiterit. Probabile tamen est, non

non longe à patria Noachum subfedisſe; ſiquidem per montes Ararat, illæ jugi partes, quæ Armeniam ſubeant, poſſiſſimum intelligendæ ſunt, quod impenſe docet Cl. *Ótrókocſi Orig. Hung. lib. 2. c. 13. §. 66.* in explicatione vocis *Ararat.* Cęſſat igitur demonſtratio ſanctiſſimi ruderis, quicquid loquatur *Laur. Strauſſius*, homo plebejus, in Hodępõrico, quod ex ejus narratione excepit, partim etiam hinc inde conſarcinavit myropola quidam Amſtelodamendiſ; eo liberalius fabulatus, quod ſub alieno nomine.

M. Juſtus Gotofredus Rabenerus in amanitatibus, hiſtorico Philolog. p. 56.

Optandum quidem foret; ut Joſephus Hieronymi Ægyptii, Mnaſeæ & aliorum, quos lib. 1. Archæol. cap. 4. allegat, ut mentem, ita & verba adduxiſſet, haud exiguum utique rebus noſtris momentum allatura. Gratiam tamẽ magnam habemus, quod Berofi Hiſtoricorum Principis non diſſimulavit. Ita autem ille: λέγεται δὲ καὶ Ἐπλοῖς ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ πρὸς τῷ ὄρει τῶν κορδυαίων ἦν μέγϑ' εἶναι, καὶ κομίζειν πινὰς τῆς ἀσφάλτης εἰφαιρῶντας. Χρῶνται δὲ μάλιστα οἱ ἀνδραποῖ τῷ κομιζομένῳ πρὸς τοῦ ἰσοτροπιασμοῦ. id eſt: Fertur autem etiam hujus nauigii pars in Armenia ad montem Cordyaeorum adhuc ſuperſeſſe, Ἐ quosdam bitumen (inde abraſum) ſecum auferre, ac uti illo ad expiationes. Ἐ δὲ πλοῖον ἐν Ἀρμενίᾳ πρὸς τῷ ὄρει

λων ἀλεξιφάρμακα πῖσι Ἐπιχωρείοισι παρείχα-
ν. *Navigium in Armenia locorum incolis ligna præ-
bet amuleti vim habentia.* Et, ne illud λέγεται Bo-
rosi dubitantis quis esse cavillettur, aut aliena fide
utentis, ipse Josephus (*) judicium interponit,
de suo tempore scribens loco eodem: ἀνασω-
θείσης τῆς λάρνακος ἐπὶ καὶ νῦν οἱ Ἐπιχωρείοι τὰ
λείψανα Ἐπιδεικνύουσι *servata arca adhuc etiam in-
sola reliquias ostendunt.* Quæ verba Gelenius in-
terpres nescio qua incuria omisit, *audax aliter ju-
dicio Huetii p. 274. in constringendis pluribus in u-
nam periodis.* Sequitur Nicolaus Damascenus, ex
cujus 96. libro hæc idem Flavius, ut reliqua omit-
tam, τὰ λείψανα τῶν ξύλων Ἐπὶ πολὺ σωθῆναι
reliquias lignorum diu supervuisse. Has autem Jo-
sephi tempore adhuc ostensas jam supra probare
vimus, & posterioribus nondum intercidisse te-
statur Epiphanius anno post diluvium 2700. ad-
versus hæreses lib. I. ἐπὶ καὶ δεῦρο τὰ λείψανα τῆς
ἘΝώε λάρνακος δίκνυται ἐν τῇ τῶν καρδιαίων χώ-
ρᾳ, *adhuc lignum ex arca Noe reliquum ostenditur
in Cardiorum regione.* Sequuntur hunc idem
plane disertim testati olim Theophilus Antioche-
nus

(*) Non omittendum & ejusdem Josephi testimonium lib.
XX. cap. 3. pag. 879. edit. Oxon. ubi de regione Adia-
borum Regi subiecta, quam vocat *καυρῶν* amomi fera-
cissima: *ὅτι δὲ ἐν αὐτῇ καὶ τὰ λείψανα τῆς
λάρνακος, καθ' ἣν Νῶχον ἐκ τῆς ἐπομβρί-
ας διασεσῶσθαι λόγος ἔχει, καὶ μέχρι νῦν
ἐκτὸς τοῖς ἰδίᾳ σωλομένοις, Ἐπιδεικνύται.*

nus lib. 9. & Isidorus lib. 14. Originum allegante
 Hornio ad Sulpitium, Abydenus, Chryso-
 stomus: itidem Hieronymus, Eustathius, Eusebi-
 us *apud Bochartum cap. IV. lib. 1.* Testatur Elma-
 cius Arabs, quem Erpenio debemus, *Histor. Sa-
 racen, lib. 1. cap. 1. Heraclium Imperatorem devictis
 Persis desiderio hujus loci visendi in urbem Tihema
 (quam Noah ad radices Ararat edificasse fertur, vò-
 de Tavernierum pag. 16.) se consulisse.* Testatur
 Haithoa Armenus libro de Tartaris cap. 9. *appa-
 vere in cacumine montis Ararath semper aliquid ni-
 grum in mediis nivibus, quod ad hominibus dicitur
 esse arca.* Et licet Benjamin Tudelensis in Itiner.
 affirmet Anno Christi 640. à Califa Omar omnia ar-
 ca ablata, inque tabularum templi ab ipso in Insula
 Tigridis constituti conversum esse, sublestat tamen
 hominis fidem, sequentium seculorum experientia
 evincit. Quin hodie saltem frustum ligni ex arca
 in eo loco ostendi tradit Johann Heinrich Seyfied
in medulla mirabilium natura pag. 400. Omitto
 hic Johannis de Mandewil cap. 54. testimonium, qui
 post tot admixtas fabulas fidem decoxit; omit-
 to partem trabis, quæ in Laterano Romæ osten-
 ditur. Omitto alias reliquias, quæ Schamachia
 in templo Armenorum visuntur. *Olear. Itiner.
 pag. 399.* omitto Armenorum omnium & Persa-
 rum super ea re consensum *apud eundem pag. 398.*
 omitto alia veterum & recentiorum testimonia,
 quos citat Bochartus *Geogr. Sacr. pag. 26. & pag.
 352.* Sufficiat solus Johann Jansenius Straufs, qui
 anno 1670, mense Julio ad Dominicum Alexan-

drum Eremitam in monte Ararath accersitus, ut fractum illius crus obligaret, prolixè commémorât: *Sequinque dierum itinere montem ascendisse per tres nubes & penetrantissimum frigus, tandem ad collam Eremita delatum & temperatissimum aerem, ex ejus relatione didicerit, eum jam 25. annis ibi habitantem nec pluvias sensisse, nec ventos. In fastigio vero montis 15. mill. Ital. distante à domuncula sua tranquillius adhuc calum, ubi & arca ingentes visantur reliquia, ex quibus & crucem fabricatam ipse Stráussus accepit dono. Vide ipsum Itiner. cap. 18. pag. 121. seqq.*

Jo. Franciscus Gemelli Carreri, Neapolitanus in itinere per orbem, Gallice edito T. 1. p. 55.

Vis à vis le vieux Caire, à la gauche du Nil, j'entrai ensuite avec les Peres dans la Sainte maison, où la Sainte Famille demeura pendant sept ans pour fuir la cruauté d'Herode. Elle est dans une Eglise des Coptes, on y descend par neuf degrez à la gauche du chœur; elle est supportée par trois colonnes à la gauche, & quatre à la droite, qui font trois petites separations; dans celle du milieu à quatre palmes de hauteur, on montre un endroit croisé dans le mur, qui est le lieu où dormoient la Vierge Marie & l'Enfant Jesus: dans l'autre endroit on fait voir le lieu où dormoit S. Joseph: dans le creux du mur à gauche, un autre petit endroit où Notre Seigneur se reposa pour la première fois, en entrant dans la grotte. Il y a aussi une Pierre sur laquelle la Sainte Vierge avoit coutume

rame de laver, & une table de la même matiere, sur laquelle ils mangioient. Ils me montrerent aussi une grande piece de bois, avec un clou, qu'ils me dirent être de l'Arche de Noë.

Idem pag. 105.

Les Historiens & Chronologistes Arabes croient que ces Pyramides ont été bâties par un Roy d'Egypte nommé Saurid, trois cens ans avant le Déluge, ils mêlent tant de fables dans leur rapport, qu'ils obscurcissent jusq'au peu de verité qu'il pourroit y avoir. Ils écrivent que ce Roy ayant eü une vision, dans laquelle la terre lui paroissoit être renversée sans-dessus-dessous, les hommes étendus la face contre terre, & les étoiles tombées du Firmament, il s'en affligea beaucoup, mais ne le dit à personne; après cela il vit tomber les étoiles du Ciel en forme d'oiseaux, qui servoient de guide aux hommes pour les conduire entre deux grandes montagnes, par lesquelles ils étoient écrasés, & les étoiles s'obscurcissoient; épouvanté de cette vision, il assembla CXXX. Devins de toutes les Provinces d'Egypte, parmi lesquels se trouva le fameux Aclimon auquel il raconta son songe. Ils jugerent & prédirent qu'il viendroit un grand Déluge, par lequel le pays d'Egypte couroit risque d'être submergé, & que cela arriveroit dans peu d'années. Le Roy ayant entendu cela, fit bâtir ces Pyramides, & faire quelques conduits souterrains pour détourner l'eau du Nil dans la Province qu'on appelle Al-scida, mettant toujours dans ces Pyramides ce

qu'il avoit de précieux; quand elles furent achevées, il les fit couvrir d'une belle étoffe de soye, & y celebra une Fête magnifique où tout ses Sujets se trouverent.

Memoires de Tredoux An. 1708. Des.

pag. 2019.

La ville de Chenna dans l'Arabie heureuse fournit, s'il en faut croire les Voyageurs, de quoi contenter les Antiquaires. On y montre entre autres raretez un grand edifice, qu'on dit avoir été bâti par Noë, & un gros morceau de bois au travers d'un treillis de fer, qui passe pour être une piece de l'Arche dû même Patriarche. On y voit encore un puits qu'on assure avoir été fait par le Patriarche Jacob, & qui a plus de cent brasses de profondeur. L'eau qu'on en tire dans des seaux de fer, est si froide, qu'elle glace la bouche. On soutient à Chenna la verité de plusieurs autres antiquitez appuyées sur des fondemens également solides. Tout ce qu'on montre ailleurs, est-il toujours mieux appuyé?

XXXIV. De MELCHISEDECHO Miscella.

Josephus VII. 47. de bello Judaico: ὁ δὲ πρῶτος κτίσας (τὰ Ἱεροσόλυμα) ἦν χαναναίων δυναστείας ὁ τῆ πατρῴῃ γλώσσῃ κληθεὶς βασιλεὺς δίκαιος (Melchisedec) ἦν γὰρ ἐν Ἰουδαίᾳ. Δὲ τὰ πρῶτα κτίσας.

ῥάσατό π τῷ Θεῷ πρῶτῳ· καὶ τὸ ἱερὸν δαμάμνῳ·
 Ἱεροσόλυμα τὴν πάλιν προσηγόρευσε, Σόλυμα καὶ
 λαμάνην πρῶτον.

Uxorem non fuisse Melchisedeco, & decimas
 tributas illi ut Sacerdoti ab Abrahamo Laico, mo-
 net S. Maximus Confessor T. 1. Opp. pag. 315.
 Mortuum esse, licet mors ejus in sacris litteris non
 traditur, recte notat Josephus Christianus in hy-
 pomnestico cap. 53. At sepulchrum Melchisedeci
 ostendi Hierosolymis, legas in itinere Gemelli
 Carreri, quod ex Italico versum prodiit nuper
 Gallice T. 1. p. 170.

Melchisedec Messiaë typus celebratur etiam in li-
 bro Sohar. Vide Bibliothecam Theologico Philo-
 log. Bremens. T. 3. p. 1085.

Melchisedechum cum *Semo* eundem faciunt et-
 iam Isidorus de vita & obitu Sanctorum cap. V.
 Honorius Augustod. lib. 3. de imagine mundi
 Tom. XX. Bibl. Patrum Lugd. pag. 988. 989. Fre-
 culfus & Albertus Stadensis in Chronico: etiam ex
 Judæis R. Salomon Jarchi, quibus assentitur Tho.
 Hyde ad itinera Abrahami Peritzol. p. 17.

Melchisedecum pro *Virtute DEI* venditat etiam
 Auctor quæstionum Vet. & Novi Test. quæstione
 109. inter S. Augustini opera.

Contra *melchisedecitas* scripsit olim Diodorus
 Tarlensis, (Svid. in Διόδωρῳ) Dionysius Hiero-
 solymor. Episcopus teste auctore prædestinati
 cap. 34.) & Diadochus Photices Episcopus (Phot.
 Cod. 200.) quorum omnium scripta interciderunt.

Melchisedecum pro *Christo* habent præter T. I. pag. 330. à me memoratos, Jo. Conradus Hottingerus Exerc. 2. de decimis Hebræorum p. 19. seq. Hermannus Alexander Roëll in principium Epistolæ ad Ephesios p. 529. seq. Arnoldus Moonem in libro Belgice An. 1717. 8. edito de vocatione Abrahami, & Joannes Outreinus, cujus sententiæ vide si placet quæ opposuit Gisbertus Cuperus in Epistolis quæ ad calcem dissertationum Outreini de clangore Evangelii leguntur.

Henrici Hulsii sententiam, præter Outreinium in diss. de Melchisedecho non *Henocho*, Amst. 1713. 8. confutavit Jo. Hermannus ab Elswich, ο *μαχαριτης* in trinis diss. editis Witæb. 1710. Vide etiam Rev. Salom. Deylingii Observatt. Sacrar. part. 2. pag. 63. D. Jo. Francisci Buddei Historiam Eccles. Vet. Testam. Tomo I. p. 207. Frid. Jacobi Firnhaberiquæst. select. 3. de Henocho.

Chamum cum Melchisedecho non esse confundendum docet Joh. Marckius diss. de Chamonequaquam habendo pro Melchisedecho, inter exercitationes illius scripturarias part. 4. dissert. 2. ad Genes. X. 22.

Regem urbis *Salem* fuisse Melchised. sacer Codex dubitare nos non sinit. Sed illam urbem licet plerique cum Josepho eandem cum Hierosolymis faciunt ex Ps. LXXVI. 3. (confer ejusdem Marckii diss. 2. Theol. Philolog. Leid. 1717. 4.) Alii tamen distinguunt & nomen Hierusalem, ex Græco Hebræoque compositum ferre non possunt: Salem autem notant intelligi opidum juxta Scythopolin, quod
usque

usq; hodie vocatur Salem. Ostenditur ibi palatium Melchisedech, quod ex longitudine ruinarum veteris operis magnificentiam prodit. Hæc Salern memoratur Genes. XXXIII. 18. & Joh. III. 23. Ita Freulfus lib. 1. Chron. cap. 42. ex S. Hieronymi Epist. ad Evagrium. Adde Lud. Borgheſii historiam Criticam Melchisedeci cap. 7. & Adriani Relandi Palæstinam p. 832. sq. & 976.

Scriptoribus de Melchisedeco ejusque rebus
T. 1. p. 333. seq. laudatis addi
poterunt:

Jac. Altingius in VII. Hebr. Amst. 1686.

Anonymi considerations ou raisonnement clair & solide sur trois d'entre les principaux points en dispute de l'Ecriture sainte. Hagæ 1720. 8. Acta Erud. 1721. p. 245. sq.

Lud. Borgheſii Historia Critica Melchisedeci, Bernæ 1706. 8.

Jo. Franciscus Buddeus in Historia Eccles. Vet. Testamenti T. 1.

Raimundus Capisuccebus Controvers. Theol. XVIII f. 501. sqq.

Jo. Benedictus Carpzovius de vocatione Messia ad sacerdotium ad Psal. CX. 4. Lips. 1689. & in ejus diff. 1699. 4.

Jo. Clapenburgii select. disp. X. de persona Melchisedeci A. 1642. & T. 1. Opp. pag. 670. sq. Amst. 1643.

Petrus Cuneus de Rep. Hebr. III. 3. Lugd. Bat. 1631

Salomo Neilingius Observ. S. parte 2. Observ. 5. Lips. 1711. 4.

- Antonii Driessend* diff. de Melchisedeco mero homine. Groning. 1718. 4.
- Francisci Fabricii* Tractatus Philologico Theologicus de sacerdotio CHRISTI juxta ordinem Melchisedech, ad Genes. XIV. 18-20. Pl. CX. 4. & Hebr. VII. 1-10. Lugd. Bat. 1709. 1720. 4.
- Claudius Frassenius* in disquisitione. Bibl. in Pentateuch. Paris. 1682. Rothomag. 1705. 4.
- Jac. Gaillard* Melchisedecus CHRISTUS unus Rex justitiæ Rex pacis. Lugd. Bat. 1686. 8.
- Francisci Gomari* Disp. Theologica XVII. quæ est de similitudine sacerdotii CHRISTI & Melchisedechi T. II. Opp. p. 48. sqq. & 118. seq. & T. I. p. 637. sqq.
- Henr. Hulsii* Melchisedechus. Vide T. 1. Codicis hujus apocryphi p. 331.
- Jo. Henr. Heideggerus* Histor. Patriarch. T. 2. Exerc. 2. Amst. 1671. 4.
- Tako Hajo vander Honart* de Melchisedeco typo CHRISTI. Amst. 1712. 8. Belgice.
- Petrus Jurieu* in historia Critica dogmatum & cultuum part. I. c. 10. seq. Amst. 1704. 4.
- Jos. Kelsey*, præbendarii Salisburiensis, Melchisedec, Concio de æterno CHRISTI sacerdotio Lond. 1691. 4. History of the works of the learned p. 209.
- Joachimi Langii* de Melchisedeco typico & anti-typico dissertationes duæ. Halæ Sax. 1713. 4.
- Daniel. Lareni* in appendice de Melchisedeco post notationes præliminares in Apocalypsin. An. 1642.

- Joannis Marckii* dissert. de Chamo neutiquam Melchisedecho. Lugd. B. 1707. 4.
- Petrus Molinaus* lib. de Vatic IV. c. 11. sq. Lugd. Bat. 1640. 8.
- Jo. d'Outrein* diss. de Melchisedecho non Henoch. Amst. 1713. 8. Belgice. Duæ Epistolæ viri docti ad Outreinum, cum hujus stricturis. Bibl. Brem. Tom. 3. p. 879. 889.
- Martinian Rein* diss. de Melchisedecho, in Thesauro Theologico Philologico dissertationum in Nov. Test. p. 742.
- Andr. Rivetus* in Genesin, T. 1. p. 296. seq. & in Psal. CX. T. 2. Opp. p. 310. Roterd. 1652. fol.
- Jacobus Saurin* dissert. 13. sur les evenemens memorables des V. livres de Moysè. Act. Erud. 1721 pag. 26. seq.
- Christophori Schlegelii* diss. de persona Melchisedechi, exstat ad calcem Ludovici de Tena in Epist. ad Hebræos, Lond. 1661. fol. p. 829. seq.
- Christianus Schotanus* Bibliothec. Historica Vet. Testament. T. 1. p. 57. seq. A. 1662. fol.
- Jeremias Taylor* in Christo revelato p. 18. sqq.
- Jo. Bapt. Villalpandi* syncrisis Melchisedeci & Christi. Gryphiswald. 1668. 4.
- Jo. Wesselius* in dissertationibus Leydensibus 1721. 4. diff. VII. p. 222. seq. de silentio Scripturæ mystico circa parentes Melchisedechi.

Miscellanea de CHAMO, MIS- RAIMO, TUBALE, Pharaone, Oge, Goliatho &c.

De Chamo scientiarum auctore exstat Gusta-
vi Peringeri, Viri clarissimi dissertatio, Upsalix
edita: & Philippi Olearii de Chamo maledicto,
Lips. 1707. De Chami peccato præter alios Ni-
colaus Lyncke in observationibus Belgice vulga-
tis An. 1719. ad Genes. IX. 18. seq. Apud Bux-
torfium in Lexico Rabbिनico p. 2459. ex Judæo-
rum traditione: *tres coiverunt in arca Noæ, & om-
nes puniti sunt: nempe canis, corvus & Cham. Præ-
dibitum enim erat in arca coire invicem.*

Sub Menis five Mercurii, primi Ægypti Regis
nomine non Chamum latere sed Chami filium Mj-
sraimum, singulari diff. Paris. 1709. 12. Gallice
edita probandum in se suscepit Clariff. Sevinus.
Vide Memorias litterarias Trevoltinas illius anni,
mense Octobri p. 1720. seq.

De reliquis *Pharaonis* diatribam edidit Rever.
D. Georgius Henricus Gœzius, Antistes Lubecen-
sis 1715. 4.

De *Oge* Gigantis & de *Goliathi* vita, lepidam ex
Rabbinorum commentis narrationem, commen-
tario in Psalmum centesimum quinquagesimum
primum subjunxit Paulus Christianus Hilscherus,
Pastor Dresdensis meritissimus. Budissæ 1716. 4.

De *Tubale*, Reinesii diatriba de DEO Endovelli-
co,

co, quem a Tubale derivat, perinde ut *Ἰσπανίης* Strabonis, sive Endoyelios, gentem Hispanam. Adde ejusdem Reinesii Epistolas ad Dauminum pag. 310. seq.

THARE, Abrahami pater, monetarius. Triginta argentei.

*Dorotheus Ascianus sive Matthias Zimmermannus in
superpondio ad Montes pietatis Romanen-
ses, post prafat.*

Author Dialogi de Passione Domini apud Anselmum ipso initio ex persona Desparæ ait: hos 30. argenteos Judæ in pretium datos fuisse (argenteos Ismaëliticos, quibus & Joseph venditus fuit ante multos annos & hæreditaria successione fuerunt devoluti ad illos Judæos, qui filium meum emerunt: & unusquisque denarius valebat 30. usuales:) Altius vero & ab ipso origine repetentes alii, quos referunt Albericus l. 1. ff. de contract. empt. & in Dictionar. v. moneta. Matthæus de Afflictis in Prælod. constit. Neapol. & Tiberius Decianus Tom. 2. tract. l. 7. c. 23. num. 10. affirmat, Thare patrem Abrahami urgente Nino Rege monetam signasse post diluvium, primosque nummos ab eo culos & signatos fuisse triginta illos argenteos, qui in Judæ mercedem cesserunt. Fabulam prout ex Bibliothecæ Augustinianorum Tornacensium MSC. descriptam à Prospero Stelartio in Fundaminibus Ordinum p. 87. legi, hic repræ-

repræsentò. Legitur in quadam historia Regum Orientalium, qui Domino munera obtulerunt, quod Thare pater Abraham, cum fecisset monetam seu denarios, ex jussu cujusdam Regis Mesopotamiæ, nomine Ninus, & recepisset XXX. denarios pro suo salario, hos denarios dedit Abraham, qui ipsos in peregrinatione in exilio consumsit. Ad diversas manus transeuntes iidem denarii, ad manus Ismaëliitarum devenerunt, & pro ipsis à fratribus venditus est Joseph; & dum dominaretur in Ægypto, hi argentei à fratribus pro frumento ad manus Joseph sunt traditi, & ipsis fratribus restituti. Fratres ipsos denuo dispensatori Joseph dederunt, qui ipsos misit in Saba pro mercimoniis ex parte Pharaonis. Et temporibus Salomonis, dum ab Oriente venit Regina Saba audire ejus sapientiam, ipsos XXX. argenteos obtulit in templo. Et temporibus Raboam dum Nabuchodonosor Rex templum spoliavit & thesaurum abstulit, ipsos XXX. argenteos cum aliis thesauris tradidit Regi Godoliæ qui secum erat, in exercitu, & sic cum aliis thesauris Regis Godoliæ usque ad Nativitatem Christi permanserunt, & tunc Regnum Godoliæ in Regnum Nubiæ est translatum. Nato itaque Domino & Melchior Rex Nubiæ, videns in stella Christum de Virgine natum, ipsos XXX. denarios, (quia antiquius & nobilissimum aurum in thesauro suo non invenit) Dei nutu Christo obtulit. Postea B. Virgo Maria in Ægyptum fugiens metu Herodis, in loco in quo nunc est hortus balsami, eos amisit: quos quidam pastor reperit, & penes se

se XXX. annis servavit, & quum fama crevit de Christo, idem pastor in Hierusalem se transtulit, & JESUS eum ab infirmitatibus liberavit. Et Christo in templo prædicanti, & docenti, ipsos XXX. argenteos, & alia Magorum munera obtulit: quos JESUS recipere renuens, sed ipsos denarios in templo offerre, & omnia munera super altare ponere præcepit: quod & pastor fecit: & Judæi ipsos XXX. argenteos in carbonam projecerunt, & postea ipsos denarios pro traditione Judæ dederunt. Judæi reportatis denariis agrum figuli pro XV. denariis emerunt, & reliquos XV. militibus sepulchrum Christi custodientibus dederunt &c.

Quercus Mambre,

Genes. XII. 6.

Usque ad Constantini Magni imperium per multa sæcula perdurasse tradit Rabanus Maurus XIX. 6. de universo, T. 1. Opp. p. 238.

Astrologica ABRAHAMI scientia.

Theodorus Meliteniota, proæmio in Astronom. c. 3.

Τί τ' ἄλλα; Ἀβρα-
αμ ὁ μακάριος τῶν
δογμῶν ἐκφύς τῆ πο-
λυθείᾳ καθ' ἅπαξ ἐπι-
χρήματι παλάνη, πρῶ-
τος, ἢ ἢ δ' ἕπην κῆ

Quid plura? Abra-
hamille beatus in Assy-
ria natus, Deorumque
plurimorum falso cultu
& errore implicitus, pri-
mas, liceat etiam dice-

μὴν ὁ, ἔν τῶν ἔλων ἐγνω
 ποιητὴν καὶ θεὸν πολυ-
 ἴσωρ ὦν καὶ πανσύνε-
 τῶ, φησὶ πρὸς ἀνὴρ ἱε-
 ρός, ὁσοπερσποιέμενος
 μὴ ἔ τῶν Δασυρέων ἐγ-
 χείρημα, τὴν δὲ τῆς ἀ-
 ληθείας καπέληψιν δε-
 κείν ἠγάμενος ἑαυτῷ παρ
 πᾶσαν εὐετηρίαν, ἐπεὶ
 καὶ μόνην οἶδεν εὐδαμο-
 νίαν (*) φιλοσοφία τὴν
 τῆς ψυχῆς εὐεξίαν. καὶ
 μὴ ἔτι καὶ τὴν ἀληθῆ
 παρθεῖ θεῶ κησάμεν
 γνῶσιν, τοῖς κατ' ἕρανὸν
 θεάμασι ἔν ἠγεμόνα
 γὰρ ἀκερβῶς ἴπισήσας
 κρέπτε ὦν πὰ θιαῦ-
 τε, καὶ ζύμπασαν ἀ-
 στρονομία ἔχων τὴν ἴπι-
 σήμην.

re solus, universorum
 creatorem & DEUM
 agnovit; cum ipse mul-
 tificus, utque vir qui-
 dam sacer ait, omnium
 intelligens esset; abdi-
 catoque Assyriorum in-
 stituto, ad felicitatis a-
 bundantiam copiamque
 rerum omnium, verita-
 tis comprehensionem
 sibi sufficere existimavit;
 solam siquidem unicam-
 que beatitudinem Phi-
 losophiam, qui animæ
 bonus rectusque habi-
 tus est, ipse noverat.
 Veram siquidem de-
 DEO scientiam & co-
 gnitionem fuit adsequu-
 tus, ubi mentis, quæ
 pars in homine princi-
 palis est, accurata di-
 ligentique applicatione
 theorematibus cœlesti-
 bus perfectissime perce-
 ptis universæ Astrono-
 miæ peritiam acquisivit.

Egy.

(*) φιλοσοφίαν Bullialdus. Nam si legas φιλοσο-
 φία, sensus est: *solum novit Philosophia beati-
 tudinem in animi tranquillitate positam.*

Ægyptiorum libri sacri.

βίβλοι ἱεραὶ αἰς μόνοις τῆς αἰοφητικοῖς καὶ γνώσκων καὶ ἀναγνώσκων ἔξει, ut refert Heliodorus lib. 2. Æthiopic. p. 109. Vide si placet quæ de his notavi in Bibliotheca Græca lib. 1. cap. 11 ubi de scriptis Hermetis. Et quæ de litteris Ægyptiorum sacris Bourdelotius ad Heliodorum p. 85.

TESTAMENTA PATRIARCHARUM.

Anastafius Sinaita Anagogic. contemplat. in Hexaëmeron libro VII. p. 895. D. T. IX. Bibl. Patrum edit. Lugd. Unde Hebræi ex libro qui non est redactus in Canonem, qui quidem dicitur TESTAMENTUM PROTOPLASTORUM, dicunt quadragesima die ingressum esse Adam in Paradisum, sicut etiam videtur cuidam historico Chronographo *Pyrrhoni*, & quibusdam expositoribus.

Testamentum Zabulon cap. IX. p. 643. ἔγνω ἐν γραφῇ πατέρων μου, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἀποστήσεσθε ἀπὸ κυρίου, καὶ διαμεθήσεσθε ἐν Ἰσραὴλ, καὶ δυσὶ βασιλεῦσι ἐξακολουθήσετε. *Novi ex scriptura patrum meorum, quod in ultimis diebus recedetis à Domino, & diviseritis in Israël, & duo Reges sequemini.*

In testamento XII. Patriarcharum quale id priore Tom. Græce & Latine ex editione Grabiana

A. 1714. recula exhibui, poterunt ex Codice MS. Cantabrigiensi non nulla emendari, ut docuit me eruditissimus Vir, D. Christianus Fridericus Bœrnerus, qui illum integrum cum Grabiana editione contulit. Tituli in eo ita concipiuntur: *Δοξολογία*

Ἰσβὴμ πρὸς ἐνοσίαν.

Συμεὼν πρὸς Φθόνον.

Λευὶ πρὸς ἱερωσύνης καὶ ὑπερηφανείας.

Ἰάδα πρὸς ἀνδρείας καὶ φιλαργυρίας καὶ πορνείας.

Ἰσαάκ πρὸς ἀπλότητά.

Ζαβουλὼν πρὸς εὐσπλαγχνίας καὶ ἐλέους.

Δαν πρὸς θυμῶ καὶ ψεύδους.

Νεφθαλαίμ ἢ πρὸς φυσικῆς ἀγαθότητος

καὶ ἢ πρὸς μίσους.

Ἄσηρ ἢ πρὸς δύο προσώπων κακίας καὶ ἀρετῆς.

Ἰωσήφ ἢ πρὸς σωφροσύνης.

Βενιαμὴν ἢ πρὸς διανοίας κατάρξεως.

Parisii An. 1713. 12. lucem vidit Gallica Testamentorum horumce interpretatio, hoc titulo: *les douze Testamens des Patriarches, traduits de l'Hebreu en Grec, & du Grec en Latin par Robert, Eveque de Lincoln, & du Latin en Francois, avec une dissertation, des argumens & des notes, par Monsieur Macé, Chescier, Curé de sainte Oportune. In dissertatione duplici quæ ad calcem voluminis sub-*

subiuncta legitur, contendit gentina illorum Patriarcharum esse quæ eis tribuuntur testamenta, nec minus quæ in illis allegantur, vere scripta esse ab Henocho. Cum autem ab omni memoria inter Judæos fuerit nemo qui illorum γησιό-
της agnoverit, inter Christianos vix unus & alter qui utcumque eis tribuerit testimonium, argumenta illius, quibus & ab aliis sæpius est responsum, patiemur præterfluere.

βίος κ' ἐξομολόγησις ἀσε-
νέθ θυγατρὸς πωπιφῆ
ἡλιεπόλεως. Διήγησις ὅτι
ἔλαβεν αὐτὴν ὁ πάγ-
καλος Ἰωσήφ εἰς
γυναῖκα.

VITA ASSENETH,
filie Potipharis, Jose-
phi uxoris.

I.

Εἴνετο ἐν τῷ πρώ-
τῳ ἔτει τῆς εὐθη-
νίας ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευ-
τέρῳ, πέμπτῃ δ' μηνὸς
ἕξαπέσενεν Φαραὼ ἐν
Ἰωσήφ δ' περιελθεῖν
πᾶσαν τὴν γῆν αἰγύ-
πτου. ἐν δὲ τῷ τεταρτῷ
μηνὶ δ' πρώτῃ ἔτι, ὀκτωκαίδεκατῷ δ' μη-
νὸς ἦλθεν Ἰωσήφ εἰς
τὴν οἶκον ἡλιεπόλεως
καὶ τὴν συναγωγὴν ἐν σί-

I.

In primo anno septem
annorum ubertatis
misit Pharao Joseph, ut
congregaret frumenta.
Qui venit in fines He-
liopoleos, cujus regio-
nis princeps erat *Poti-
far* sacerdos, princeps
satraparum & consilia-
rius Pharaonis. Hujus
filia erat *Asseneth*, pul-
chra super omnes vir-
gines terræ, per omnia

τον τῆς χώρας ἐκείνης
ὡς τὴν ἀμμόν τῆς θα-
λάσσης. ἦν δὲ ἕως ἀνὴρ
ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ὀνόμα-
τι πεντεφρῆς, ἱερεὺς
αὐτῆς ἡλιεπόλεως, καὶ σα-
τραπῆς ἔφρασαῶ,
ἦν δὲ ὁ ἀνὴρ ἕως πλά-
σι σφόδρα, ἔφρο-
νιμος πάνυ καὶ ἰππικ-
κῆς. ὑπέηχεν δὲ καὶ
σύμβελος ἔφρασαῶ
συριῶν. ἦν δὲ αὐτῷ θυ-
γάτηρ παρθένη ὀνό-
ματι ἀσενέθ. ἔδεν ὁμοίᾳ
τῶν παρθένων τῶν θυ-
γατέρων τῶν Αἰγυπτίων,
ἀλλὰ ἦν κατὰ πάντα ὁ-
μοίως ταῖς θυγατρα-
σιν τῶν Ἑβραίων, μεγά-
λη ἕως ὡς Σάρα, καὶ
ἠραιὰ ὡς ῤεμβέκα, καὶ
καλὴ ὡς Ραχηλ. Καὶ

διέδραμεν ἡ Φῆμη ἔκαστος αὐτῆς εἰς πᾶσαν τὴν
γῆν ἐκείνην, καὶ ἕως περὶ τῶν τῆς οἰκισμένης, ὡς
ἐκ τῆς ἰππικκῆς αὐτὴν μνησευθῆναι πάντες υἱοὶ
τῶν μεγιστάνων ἔφρασαῶν, ἔφραση, ἀλλὰ καὶ οἱ
υἱοὶ τῶν βασιλέων νεανίσκοι πάντες καὶ δυνατοί,
καὶ ἦν ἕως πολλῆ ἐν αὐτοῖς δι' αὐτὴν, καὶ ἐ-
περῶντο

similis filiabus Hebræo-
rum: elata & superba,
despiciens omnem vi-
rum, quam etiam nul-
lus unquam viderat vi-
rorum. Erat enim tur-
ris conjuncta domui
Putifarum magna & ex-
celsa, super quam erat
cenaculum habens
thamos decem, quo-
rum primus magnus
& decorus lapidibus
porphyreticis stratus:
parietes lapidibus pre-
tiosis induti, laquearia
aurea. Et erant intus
Dii Ægyptiorum aurei
& argentei, quos cole-
bat Asseneth, & time-
bat, & quotidie eis im-
molabat.

πειρώντο πολέμους πρὸς ἀλλήλους. ἤκτισεν δὲ περὶ αὐτῆς καὶ ὁ υἱὸς ἔσθ' Φαραὼ ὁ πρῶτοςⓈ. καὶ ἐξελιπάσθη ἔν πατέρα αὐτῆς ἔσθ' ἄναξι αὐτὴν εἰς γυναῖκα. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ αὐτῆς Φαραὼ, ἵνα τί ζητεῖς γυναῖκα ἐλαχιστόν σε. βασιλεύων τῆς γῆς πάσης πάντης, ἔχει, ἀλλ' ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ ἔσθ' βασιλείως μωαῖβ ἰστικεῖμ καταλίεται σε, καὶ αὐτὴ ἔστιν βασίλισσα καὶ καλὴ τῷ ἔθει σφόδρα. λάβε ἂν σὺ αὐτὴν εἰς γυναῖκα. Ἦν δὲ Ασενὲθ ἐξυθρυῖσα καὶ κατακλυῖσα πάντα ἄνδρα ἕσα ἀλάζων καὶ ὑπερήφανος καὶ ἠδέετο αὐτὴν ἀπὸ ἔδρακεν. κατόπι ἦν πυργῶ τῷ πεντηφρῶ ὀδρακομένῳ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς μέγας καὶ ὑψηλὸς σφόδρα, καὶ ἐπάνω ἔσθ' πύργος ἦν ὑπερήων ἔχων θαλάμους δέκα. ἦν δὲ ὁ πρῶτος θαλάμῳ μέγας καὶ εὐπρεπῆς πάνυ, καὶ λίθοις ποικίλοις κατασκευασμένῳ, καὶ οἱ λίθοι αὐτῆς ὑπερχον ἴμοιοι καὶ πρικίλοι πεπυλακωμένοι. ἦν δὲ καὶ ἡ ὄροφῆ ἔσθ' θαλάμῳ ἐκείνῳ πορφυρεῖς, ἐν ἣ ἦσαν πεπηγμένοι θεοὶ τῶν αἰγυπτίων ὧν ἔκ ἦν ἀριθμὸς χρυσοῖ καὶ ἀργυροῖ, πάντας ἐκείνους ἐσέβετο ασενὲθ ἔσθ' ἐφοβῆτο αὐτὴς ἔσθ' θυσίας αὐτοῖς ἐπετέλει κατ' ἐκάστην.

II.

Ἦν δὲ καὶ ὁ δεύτερος θαλάμῳ ἔχων ἔν κόσμον ἀπαντα, καὶ πῖς θήκας ἐπάσας ασενὲθ. καὶ ἦν χρυσοῖς ἐκ αὐτῶ καὶ ἀργυροῖς πολὺς καὶ

II.

Secundus thalamus servabat ornatum Asseneth in auro & argento, & lapidibus ac linteaminibus pretiosis. In tertio thalamo erant

ἰματισμὸς χρυσοῦμος ἀ-
 πικρος καὶ λίθοι ἐκλεκ-
 τοὶ καὶ πολυτελεῖς καὶ
 ὄφιοι ἐπίσημοι. καὶ
 πᾶς ὁ κόσμος τῆς παρ-
 θενίας ἐκῆ ἦν, καὶ ὁ τρί-
 τος θάλαμος, ἦν ἐπιεί-
 κων τῆς ἀσενέθ, ἔχων
 πάντα τὰ ἀγαθὰ τῆς
 γῆς. οὗ δὲ λαμπρὸς ἐπὶ τῷ
 θαλάμῳ εἶχον ἐπὶ τὰ
 παρθένοι αἱ ἀγκυρῶ-
 σαι τῆ ἀσενέθ, μία ἐ-
 κῆσθ' ἓνα θάλαμον κε-
 κτημένη, διότι ἦσαν ὀ-
 μιλικῆ καὶ μία νυκτὶ τεχ-
 θῆσαι σὺν τῇ ἀσενέθ.
 καὶ ἠγάπα αὐτὰς πάνυ.
 ἦσαν δὲ καλαὶ σφίδρα
 ὡς τὰ ἄστρα ἔβρανε.
 καὶ ἀνὴρ εὐδοκίᾳ ὀ-
 μίλει αὐταῖς ἢ παιδίον
 ἀρρην. ἦσαν ἐν θυρίδῃ
 τρεῖς τῷ μεγάρῳ τῆς ἀ-
 σενέθ ὅπως ἐτρέφεθ ἢ
 παρθενία αὐτῆς. καὶ ἡ
 μὲν μία θυρὶς ἦν πρώτη
 μεγάλη σφίδρα ὀπι-
 βλήπυσα ὀπί τῆ ἀυ-

omnia bona terræ, erat
 enim ibi promptuari-
 um Asseneth. Reliqui
 septem, septem virgi-
 num erant quæ illi ser-
 viebant pulchræ nimis,
 quibus locutus non
 erat vir neque puer
 masculus. In thalamo
 Asseneth erant tres fe-
 nestræ, prima magna
 valde, prospiciens ad
 Orientem: secunda ad
 meridiem, tertia ad
 aquilonem. Erat ibi
 lectus aureus stratus
 peplis purpureis auro
 textis ex hyacintho &
 purpura & bysso, in
 quo dormiebat Asseneth
 sola, & vir nunquam
 sederat super il-
 lum, & erat atrium
 magnum in circuitu
 domus, cujus paries
 excelsus valde, lapidi-
 bus quadratis erat con-
 structus, in quo atrio
 erant quatuor portæ
 ferreæ, quas custodie-
 bant simul decem & ο-

λην πρὸς ἀνατολὰς. ἡ
 δὲ δευτέρα ἦν Δοβλέ-
 πωσα ὅτι μεσημβρία,
 καὶ ἡ τρίτη ἦν Δοβλέ-
 πωσα πρὸς βορρᾶν ὅτι
 τὴ ἀμφοδον. καὶ κλίη
 χρυσή ἴσατο ἐν τῷ θά-
 λαμῳ. Δοβλέπωσα
 πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ἦν
 κλίη ἐρωμμένη πορ-
 φύρον χρυσοφάντον
 ἐξ υακίνθου καὶ πορφύρας
 καὶ βύσσου καθυφασ-
 μένη. ἐν αὐτῇ ἦν τῆ κλί-
 ην ἐκάθευδεν ἀσπενδ μόνη, καὶ ὑδέποτε αὐτῇ ἡ γυ-
 νὴ εἶπερα ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῇ πλην τῆς ἀσπενδ μόν-
 ης. ἦν δὲ καὶ αὐλὴ μεγάλη ὡρακείμενη τῇ οἰκίᾳ
 κύκλωθεν καὶ τῆχος κύκλω τῆς αὐλῆς ὑψηλὸς σφῆ-
 ραι λίθοις μεγάλοις, πτραγωνίοις οἰκοδομημένους
 ἦσαν δὲ καὶ πυλώνες ἐν τῇ αὐτῇ αὐλῇ σισιδηρο-
 μένοι ποταρτες, καὶ τᾶτες ἐφύλατῶν ἀναδέκα ἐκ
 τῶ ἀνδρες δυνατοὶ νεανίσκοι ἐνοπλοὶ. ἦσαν δὲ πε-
 φυπυμένα αὐλῆς ὡρα ἕ τῶ τείχῳ δένδρα ὡραία
 παντοδαπα καὶ καρποφόρα πάντα, πεπεῖρα ὡ-
 ρῶς ἕ καρπῶ αὐτῶ. καιρὸς γὰρ ἦν θερισμῶ. ἦν
 δὲ καὶ πηγὴ ὕδατος πλωσία ἐκ δεξιῶν αὐτῆς τῆς αὐ-
 λῆς. καὶ ὑποκατῶθεν τῆς πηγῆς ἦν λιπὸς μεγάλη
 δεχομένη ἕ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἐκείνης, ἐνθα ἐκσ-
 ρευετο.

Et viri fortissimi juve-
 nes armati. Erat in de-
 tra parte atrii fons aquæ
 viventis, & deorsum
 fontis cisterna suscipi-
 ens ejus aquam & irri-
 gans omnes arbores in
 atrio plantatas quæ pul-
 chrae erant & fructife-
 ræ. Erat autem Asseneth magna ut Sara,
 speciosa ut Rebecca,
 formosa ut Rahel.

III.

Εγένετο ἐν τῷ πρώτῳ
 ἔτει τῆς εὐθυρίας τῶν ἑ-
 πτάτων ἐν τῷ πρώτῳ
 μηνί, ὄγδοη καὶ εἰκαδὶ ἔ-
 ρηνος ἦλθεν ἰωσήφ εἰς
 τὴν ὄρη ἡλιεπόλεως
 συναγωγὴν τοῦ σίτου τῆς
 χώρας ἐκείνης, καὶ ὡς ἠγ-
 γισεν τῇ χώρᾳ ἰωσήφ
 ἐκείνη, ἐπέσειλεν αὐτῷ ἄν-
 δρας ἑ, πρὸς πεντηφῶν
 τὸν ἱερεῖα ἡλιεπόλεως
 λέγων, παρὸς σε καταλύ-
 σω σήμερον ὡς ἄρα με-
 σημβρίας ὄξη καὶ αἰοῖσα,
 καὶ κάυσων μέγας ὄξη ἔ-
 ἡλίε. καὶ ἵνα ἀναψύξω
 ἔπι τὴν σενὴν ἔ οἴκῳ σου.
 αἰκίσας δὲ ταῦτα ὁ πεν-
 τηφῶς, ἔχρησεν χάρακα
 μεγάλην, λέγων, εὐλα-
 γητός Κυρίου ὁ Θεός ἔ
 ἰσοεὶλ ὡς ἀξίον με ἠγῆ-
 σατο ὁ Κύριος με ἰω-
 σήφ, καὶ ἐκάλεσεν πεντε-
 φῶς ἔν ἐπάνω τῆς οἰκί-
 ας, καὶ εἶπεν, σπεύσον καὶ
 εὐτρέπισον τὴν οἰκίαν με
 καὶ δάπνον μέγα εἶσι-

III.

Misit ergo Joseph ad
 Putifarem nuncium,
 quod vellet divertere
 ad domum ejus. Et ga-
 visus est Putifar, & di-
 xit filiae suae quod veni-
 ret Joseph fortis DEI,
 & vellet eam illi trade-
 re uxorem. Quae in-
 dignata respondit se
 nolle dari viro captivo,
 sed filio Regis. Illis au-
 tem loquentibus venit
 Joseph sedens in curru
 Pharaonis, qui erat to-
 tus aureus, quem tra-
 hebant quatuor equi al-
 bi sicut nix, frenis Ae-
 auratis. Erat Joseph
 indutus tunica candida
 splendidissima, & pal-
 lio purpureo & auro
 texto, & corona aurea
 super caput ejus. Et
 in circuitu coronae e-
 rant duodecim lapides
 electi, super quos erant
 duodecim astra aurea,
 & virga regia in manu

μασον.

μασον, διότι ἰωσήφ ὁ ejus, & rarus olivae
 δυνατός ἔστι θεῶν ἐρχεται fructu pinguissimo.
 πρὸς ἡμᾶς σημερον. ὡς δὲ
 ἤκουσε ἀσενὲθ, ὅτι ἤκουσεν ἐξ ἀρχῆς τῆς κληρονομί-
 ας αὐτῶν ὁ πατήρ αὐτῆς καὶ ἡ μήτηρ, ἐχάρη πάντι
 καὶ εἶπεν, κορεύσομαι καὶ ὑψομαι τὴν μητέρα μου
 καὶ τὸν πατέρα μου ὅτι ἤκουσεν ἐξ ἀρχῆς τῆς κληρο-
 νομίας ἡμῶν. διότι ὥρα ἦν θείσμου. καὶ ἐπαυσε
 ἀσενὲθ εἰς τὸν θάλαμον αὐτῆς ὅπου ἔκειτο αἱ το-
 λαι αὐτῆς, καὶ ἐνεδύσατο φοβὴν βυσσίνην ἐξ ἰακίνθου,
 χρυσοῦν, καὶ ψέλια ὡρᾶ πρὸς χθίρας αὐτῆς, καὶ
 πῆς ποσὶν πρῆβηκεν ἀναξυρείδας χρυσαῖς, καὶ πρὸ
 τῶν τραχήλου αὐτῆς πρῆβηκεν κόσμον πολυτι-
 μον, καὶ λίθους πολυτιμᾶς, οἵτινες ἦσαν κεκαλλω-
 πισμένοι πάντοθεν, ἔχοντες καὶ τὰ ὀνόματα τῶν
 θεῶν τῶν αἰγυπτίων, ἐνεγκεκολλημένα πανταχῶς
 ἵπτι τε τοῖς ψελίοις καὶ πῆς λίθοις. εἶθηκεν δὲ ἵπτι
 τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἰάραν, καὶ διάδημα ἐφῆξεν πρὸς
 τοῦ κροτάφου αὐτῆς, καὶ θείσρον κατεκάλυψεν τὴν
 κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἦν ὡς σπέυσασα κατήλθε
 ἐκ τῆς ὑπερώου αὐτῆς, καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα
 καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς καὶ ἠσπάσατο αὐτοῦ. ἐχάρη
 δὲ πρὸς τοῦ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἵπτι τῆ θυγατρὶ αὐ-
 τῶν ἀσενὲθ χαρὰν μεγάλην σφόδρα, διότι εἶδεν
 αὐτὴν ἐκοσμημένην καὶ καλλωπισμένην ὡς νύμ-
 φην θεῶν, καὶ ἐξήνεγκον πάντα τὰ ἀγαθὰ ὅσα ἐση-
 νόχασιν ἐκ τῆ ἀρχῆς τῆς κληρονομίας αὐτῶν, καὶ δε-
 δωκασιν αὐτῇ τῆ θυγατρὶ αὐτῶν. ἐχάρη δὲ ἀ-
 σενὲθ ἵπτι πᾶσιν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ, καὶ ἵπτι πῆς
 οἴοις, διότι ἦσαν πάντα ὡρᾶ καὶ καλὰ τῆ γεύ-
 σης.

ἔσθ. καὶ εἶπεν πεντεφρῆς τῇ θυγατρὶ αὐτῆ ἀσε-
 νῆδ, πικρὸν, ἢ δὲ εἶπεν ἰδὲ ἐγὼ κύριε. καὶ εἶπεν
 αὐτῇ, καθήσον σὺ ἀναμέσον ἡμῶν καὶ λαλήσω
 πρὸς σὲ τὰ ῥήματα μου. ἢ δὲ καθήσασα ἀνά μέ-
 σου ἔ πατέρῳ αὐτῆς καὶ μητέρῳ, ἐκράτησεν
 πεντεφρῆς τὴν δεξιὰν αὐτῆς χεῖρα, καὶ κατεφί-
 λησεν αὐτὴν καὶ εἶπεν, τέκνον φίλτατον. ἢ δὲ εἶφη
 αὐτῶν, ἰδὲ ἐγὼ κύριε Πάτερ, καὶ εἶπεν αὐτῇ πεντε-
 φρῆς, ἰδὲ ὁ ἰωσήφ ὁ δυνατὸς ἔ θεὸς ἔρχεται πρὸς
 ἡμᾶς σήμερον, καὶ ἔστῳ ὅσιν πάσης γῆς αἰγύ-
 πτου ἀρχὸν, καὶ ὁ βασιλεὺς Φαραὼ κατέστησεν ἀρ-
 χοντας καὶ βασιλεῖα πάσης τῆς γῆς ἡμῶν, ἔ αυ-
 τὸς σιθόσθη πάσαν τὴν γῆν ἡμῶν, ἔ σάει αὐ-
 τὴν ἐκ ἔ ἐπερχομένῃ λιμῷ. ὅσιν δὲ ἔστῳ ὁ ἰω-
 σήφ ἀνὴρ θεοσεβῆς ἔ σώφρων, ἔ παρθενῳ ὡς
 εὖ σήμερον, ἔ ἀνὴρ δυνατὸς ἐν σοφίᾳ καὶ ὑπιστή-
 μη, ἔ Πνεῦμα θεὸς ὅσιν ἐπ' αὐτῷ. δεῦρο τέκνον φίλ-
 τατον ἔ ᾤθεύσω σε αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ
 ἔσθ αὐτῷ εἰς νυμφὴν, καὶ αὐτὸς εἰς νυμφίον εἰς ἓν αἰῶ-
 νον χρόνον. καὶ ὡς ἤκουσεν ἀσενῆδ τὰ ῥήματα
 τῶ πατέρῳ, ἐπεχύθη αὐτῇ ἰδρὼς πολὺς κα-
 πὲ ἔ προσέειπε αὐτῆς, ἔ ἐδυμῶθη ἐν ὀργῇ με-
 γάλῃ ἔ ἀνεβλεῖπεν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς ταλα-
 γίως τῷ πατέρῳ αὐτῆς καὶ εἶπεν, ἵνα ἔ κύριε
 μου Πάτερ λαλήσῃς τὰ ῥήματα ταῦτα ᾤθεύθῃς με
 ἐλάη, οἷς ἀχμάλωτον ἀνδρὶ ἀλλογενεὶ καὶ φυγά-
 θι καὶ πεπραμένῳ, ἔχ ἔτος ὅσιν ὁ κοιμηθεὶς με-
 τὰ τῆς κυρίας αὐτῆς, καὶ ὁ κύριε αὐτῆ ἐπέβα-
 λεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακὴν ἔ σκοτῆς, καὶ Φαραὼ
 ἔξῆμαγεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς φυλακῆς καθ' ὅλη συν-
 ἔκρου

ἔκλειτο τὸ ἐνύπνιον αὐτῷ, καθὰ συγκρίνεται
 καὶ αἱ γυναῖκες αἱ πρεσβυτέραὶ τῶν ἀγγυλίων.
 ἕξι, ἀλλὰ γαμηθῆσονται τῷ ἡῶ ἔ βασιλείως
 τῷ πρεσβύτῳ, ὅτι αὐτὸς ἔστιν βασιλεὺς πάσης
 τῆς γῆς αὐτῆς. πάντα ἀκίστας ὁ πεντεφρῆς ἠδέ-
 αθη λαλήσασα ἐπὶ τῇ θυγατρὶ αὐτῷ ἀσενίθ πρὸς
 ἰωσήφ, διότι μετὰ ἀλαζονίας καὶ ὀργῆς ἀπεκρί-
 αθη αὐτῷ. καὶ ἰδὼς ναίσιμος ὄντος τῆς θεραπί-
 ας ἔ πεντεφρῆ ἐσεπήδησεν καὶ λέγει αὐτῷ,
 ἰδὼς ἰωσήφ πρὸς τῶν θυγῶν ἡμῶν ἴσασαί τις αὐ-
 λῆς, καὶ ἤκασεν ἀσενίθ ἔ ἐφυγεν ὄντος προσώπῳ ἔ
 πατέρῳ καὶ τῆς μητρός. καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑ-
 πέρῳν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον αὐτῆς καὶ
 ἔστη ὄντος τὴν θυεῖδα τὴν μεγάλην τὴν βλέψασαν
 καθὰ ἀναβάλας, ἔ ἰδὼν ὄντος ἰωσήφ ἐρχόμενον εἰς
 τὸν οἶκον ἔ πατέρῳ αὐτῆς.

IV.

IV.

Ἐξῆλθεν δὲ εἰς συν-
 ἀντησὼν τῷ ἰωσήφ πεν-
 τεφρῆς καὶ ἡ συγγενία
 αὐτῶν καὶ ἡ θεραπεία,
 καὶ ὡς ἀνοίχθησαν αἱ
 πόλαι τῆς αὐλῆς αἱ βλέ-
 πσασαὶ καθὰ ἀναβάλας,
 εἰσῆλθεν ἰωσήφ καθῆ-
 μένῳ ἐν τῷ ἀρματι τῷ
 δευτέρῳ ἔ Φαραῶ. ἦσαν
 δὲ ἐξ ἑνῶν ἵππων ἰσο-

Et venerunt Putifar
 & uxor ejus in occur-
 sum ejus, & adorave-
 runt eum. Et intravit
 Joseph in atrium, &
 clausa sunt ostia atrii, &
 vidit Asseneth Joseph,
 & conturbata est super
 fermone quem dixerat
 de eo, & dixit; Ecce
 Sol venit de caelo ad
 nos in curru suo, nesci-

σaris,

σαρες, λευκοί ως ἡ χι-
ων, χρυσοχάλινοι, και
ἔαρμα κατασκευασθ
ἔλεν ἐκ χρυσεῖς καθα-
ρῶ. ἦν δὲ καὶ ἰωσήφ ἐν-
δεδυμένῳ χιτῶνα λευ-
κὸν και ἐξάλλον και σο-
λὴ τῆς περιβολῆς αὐτῶ
ἦν πορφύρα ἐκ εὐσ-
σθ χρυσοφάντε, καὶ εἰ-

ebam quod Joseph fili-
us DEI erat, quis enim
hominum tantam potu-
it generare pulchritu-
dinem? aut quis ven-
ter mulieris tantum
portare lumen? Et in-
travit Joseph in do-
mum Putifar, & lave-
runt pedes ejus.

Φανῶ χρυσοῦς ἔπι τὴν
κεφαλὴν αὐτῶ, και κυκλῶ ἔ-
σεφάντε αὐτῶ ἦσαν
δώδεκα λίθων ἐκλεκτῶ, και ἐπάνω τῶν λίθων δώ-
δεκα ἀκίνετες χρυσαί, και ῥαβδῶ βασιλικὸς ἐπὶ
τῆ χειρὶ αὐτῶ δεξιᾷ, ἥτις εἶχεν ἐκτεταμένον
κλαδὸν ἐλαίας, και ἦν πλήθος καρπῶν αὐτῶν ἐπὶ
αὐτῶ, και εἰσελθόντῳ ἐν ἔ-
ἰωσήφ ἐν τῆ αὐλῇ
και κλεισθῆσάν τῶν θυρῶν αὐτῆς πᾶς ἀνὴρ τε καὶ
γυνὴ ἀλλότριον εἰμῶσαν ἔξω τῆς αὐλῆς διότι οἱ φυ-
λακες τῶν πυλῶν ἐπεπᾶσαντο και ἐκλείσαν ἕως
θύρας. ἦλθον δὲ πεντεφθῆς ἑ-
ἡ γυνὴ αὐτῶ και
πᾶσα ἡ συγγένεια αὐτῶν, πλὴν τῆς θυγατρὸς αὐ-
τῶν ἀσπενθ. και προστεκύνησαν τῶ ἰωσήφ ἔπι
πρόσωπον ἔπι τὴν γῆν, και κατὰ βᾶς ἰωσήφ δόσθ
ἔ-
ἄρματος, κατενύγη ἰσχυρῶς τῆ ψυχῇ, και συν-
εκλασθ ἕα σπλάγχνα αὐτῆς και ἕα γόνατα αὐ-
τῆς παρελύθησαν, και συνετρόμαξεν τὸ σῶμα αὐ-
τῆς και ἐφοβήθη φόβον μέγαν, και ἀνετίναξεν
ἔτε και εἶπεν ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ μοι τῆ
ἀδελφία

ἀδελφία, πᾶν νῦν ἐγὼ ἀπελεύσομαι ἢ πελαγίωρος ἢ
 πᾶν ἀποκρυβήσομαι ἀπὸ προσώπου αὐτῆς ἢ πᾶν ο-
 ψεται ἰωσήφ ὁ υἱὸς ἔσθαι, διότι λελάληκα πρὸς
 αὐτὴν κακὰ, οἱ μοι τῆ ἀδελφία, πᾶν ἀπελεύσομαι
 καὶ κρυβήσομαι ἀπὸ προσώπου αὐτῆς, ἐπὶ πάσαν
 ἀκερβεῖ αὐτὸς ὥραν καὶ πάντα γινώσκει καὶ ἔ-
 δειν κρυπτόν λελάθει αὐτῆν διὰ τὸ φῶς τὸ μέγας
 ἔσθαι μετ' αὐτῆς. καὶ νῦν ἰλαίωσ μοι ἰωσήφ διότι
 λελάληκα ἐγὼ ῥήματα πονηρὰ ἐν ἀγνοίᾳ πρὸς
 αὐτὴν. τίμην ἐγὼ σφύρομαι ἢ πελαγίωρος, ἔρχι, λε-
 λαληκα, υἱὸς ἔσθαι πομίνθη ἰωσήφ ἔρχεται ἐκ γῆς
 χαναάν; γῆν ἔν ὡς ἡλίου ἐκ ἔσθαι ἔρανος ἡκοι πρὸς ἡ-
 μᾶς ἐν τῷ ἄρματι αὐτῆς, καὶ ἐσθλῆθεν εἰς τὴν οἰ-
 κίαν ἡμῶν σήμερον καὶ λάμπει εἰς αὐτὴν ὡς φῶς
 ἔστι τῆς γῆς. ἐγὼ δὲ ἄφρων εἰμὶ καὶ φρασάω ἐπὶ
 ἐξεδένωσα αὐτὸν, καὶ ἐλάλησα ῥήματα πονηρὰ
 κατ' αὐτὴν, καὶ ἐκ εἶδον ἰωσήφ υἱὸς θεῶν ἔστιν. τίς
 γὰρ ἀνθρώπων ἔστι γῆς γενήσῃ ποτὲ τοῖσιν καλ-
 λῆ; ἢ ποῖα γυναικὸς κοιλία τίξεται τοῖσιν φῶσι
 πελαγίωρος ἐγὼ ἄφρων ὄν λελάληκα τῷ πατρί
 με ῥήματα πονηρὰ, νῦν ἔν δότω με ὁ πατήρ με
 ἰωσήφ εἰς παιδείαν καὶ εἰς δόξαν μάλλον, καὶ δὲ-
 λύσω αὐτῷ εἰς αἰῶνα χρόνον. καὶ ὡς ἐσθλῆθεν ἰω-
 σήφ εἰς τὴν οἰκίαν πεντεφθεῖ, ἐκάθισεν ἔστι θρό-
 νου. καὶ ἐνήσαν ὄν πόδας αὐτῆς καὶ παρήθηκας
 αὐτῶν τράπεζαν κατ' ἰδίαν, διότι ἰωσήφ ἔσθαι
 ὄν μετὰ τῶν αἰγυπτίων, ἐπὶ βδελύγμα ἢ αὐτῶν
 τῆτο.

V.

Καὶ ἀναβλέψας ἰωσήφ εἰς τὴν ἀσκήνησαν τὴν ἀσπενὴν καὶ λέγει τῷ πεντεφρῆ, τίς ἐστὶν ἡ γυνὴ ἐκείνη ἐξ ὧσα εἰς τὸ ὑπερῶον πρὸς τὴν θυρίδα; ἀπελθέτω δὴ ἀπὸ τῆς οἰκίας ταύτης. ἐφοβήτο γὰρ ἰωσήφ λέγων, μήποτε ἐν αὐτῇ ἐνοχλήσῃ με. ἠνόχλησε γὰρ πάσαι αἱ γυναῖκες ἐν αἰ. θυγατέρες τῶν μεγιστάνων καὶ τῶν στραπτῶν πάσης γῆς αἰγυπτῆς ἔκοιμηθῆναι μετ' αὐτῆς. ἀλλὰ γυναῖκες ἐν θυγατέρες τῶν αἰγυπτίων ὡς ἐθεώρουν τὸν ἰωσήφ κακῶς ἐπαχρον ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτοῦ. καὶ οὐ τρεσβεῖς ἐπέμψον πρὸς αὐτὸν αἱ γυναῖκες μετὰ χρυσίου καὶ ἀργυρίου καὶ δώρων ποθυμίων. ἀπέστρεφεν ἰωσήφ μετὰ ἀπαλῆς καὶ πικρίας λέγων, ἢ μὴ ἀμαρ-

V.

Et ait Joseph: quæ erat mulier illa quæ erat in cœnaculo ad fenestram? Abeat nunc de domo ista. Timebat enim ne molesta esset illi sicut omnes alie, quæ certatim mittebant nuncios suos ei cum muneribus diversi generis, quos projiciebat cum indignatione & injuria. Et ait Putifar: Domine, filia mea est virgo, & odio habens omnem virum, quam nunquam vidit vir nisi ego, & tu hodie. Si vis, veniat & salutet te. Cogitans ergo Joseph, quod si odibat omnem virum, nunquam ei importuna esset, ait patri ejus: Si virgo est filia vestra, diligo eam sicut sororem meam. Et ascendit mater ejus ut adduceret eam, quam

τήσω ἐνάπιον Κυρίου Θεοῦ, statuit in conspectu
 καὶ ἔ' προσώπῳ ἔ' πα- Joseph.
 τέρῳ· με Ἰσραήλ. εἰ-
 χεν γὰρ ὁ Ἰωσήφ πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ἑν
 Θεοῦ, καὶ ἐμνηστο αἰ τῶν ἐπιπλῶν ἔ' πατέρῳ
 αὐτῷ, ἔλεγεν γὰρ πολλάκις καὶ ἐνεδέτη ἰακώβ
 τὸν υἱὸν αὐτῷ· Ἰωσήφ καὶ πάντας ἐν ἡμέρῳ αὐτῷ, φυ-
 λαῆσατε τίνα ἑαυτὸς ἀσφαλῶς δότῳ γυναικὸς ἀλ-
 λοτρίας ἔ' μὴ κοινωνῆσαι αὐτῆς. ἡ γὰρ κοινωνία
 αὐτῆς ἀπέλειπει ἔ' καὶ διαφθορά. Δὲ τὸ εἶ-
 πεν, Ἰωσήφ ἀπελθετω ἡ γυνὴ ἐκ τῆς οἰκίας ταύ-
 τῆς. καὶ ὁ πεντηφρῆς, κύριε με, ἐκ ὄσιν ἀλλο-
 τρία, ἀλλὰ θυγάτηρ ἡμῶν ὄσιν παρθενῶ πάν-
 τε ἀνδρα μισῶσα, καὶ ἐχ' ἐώρακεν αὐτὴν πάντοτε
 ὡλλῶ ἀνὴρ εἰ μὴ σύ μοι ἔ' σήμερον. διότι θυ-
 γατηρ ἡμῶν ὄσιν παρθενῶ. καὶ εἰ βέλη, κύριε,
 ἐλεύσεται καὶ προσταγορέυσαι σε, διότι ἡ θυγάτηρ
 ἡμῶν ὡς ἀδελφὴ σε ἔσαι. καὶ ἐχάρη Ἰωσήφ χα-
 ραν μεγάλην σφόδρα, ὅτι εἶπεν πεντηφρῆς, ὅτι παρ-
 δενῶ ὄσιν μισῶσα πάντα ἀνδρα. καὶ εἶπεν Ἰω-
 σήφ τῷ πεντηφρῆ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτῆς. εἰ θυ-
 γατηρ ὑμῶν ὄσι, καὶ παρδενῶ ὑπάρχει, ἡκέτω
 διότι ἀδελφὴ με ὄσι, καὶ ἀγαπῶ αὐτὴν δότῳ ἔ'
 σήμερον ὡς ἀδελφὴν με. τότε ἀνέβη ἡ μήτηρ
 αὐτῆς εἰς ἔ' πατέρῳ. καὶ ἤγαγεν τὴν ἀσπενῶ
 πρὸς ἑν Ἰωσήφ.

VI.

VI.

καὶ εἶπεν αὐτῇ πεντηφρῆς, ἀσπασον ἑν ἀδελφόν σου. Et ait Pater eius: Ga-
 Iuta fratrem tuum, qui
 φόν σου.

Φών σα. Διότι καὶ αὐ-
 τος παρθεύει. ἔτι αἰς
 καὶ σὺ σήμερον. καὶ εἶ-
 πεν ασενεθ τῷ ἰωσήφ.
 χαίροις κύριε, εὐλογη-
 μένῳ τῷ θεῷ τῷ ὑψί-
 στῳ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
 τὴν ἰωσήφ. εὐλογήσει
 σε κύριε ὁ θεὸς ὁ ζωο-
 ποιῶν ἔκ πάντα. λέγει ἂν
 πεντοφρῆς τῇ ἑαυτῆ θυ-
 γατρὶ ασενεθ. πρόσ-
 αλθε καὶ φίλησον τὴν
 ἀδελφόν σου. ὡς ἂν ἀπῆλ-
 θεν ασενεθ φίλησαι τὸν
 ἰωσήφ, ἐξέτερον τὴν χεῖ-
 ρα αὐτῆ τὴν δεξιάν, καὶ
 εἶπεν ἰωσήφ. ἔκ δὲ ἂν προσ-
 ῆκον ἀνδρὶ θεοσεβῆ ὡς
 εὐλογεῖ τῷ σώματι αὐτῆ
 τὸν θεὸν τὸν ζῶντα, καὶ ἐστὶν
 ἄρθρον εὐλογημένον ζωῆς
 καὶ πίνῃ ποτηρίον εὐλογη-
 μένον ἀθανασίας, καὶ
 χρῆται χρῆσιμα εὐλο-
 γημένον ἀθανασίας,
 φίλησαι γυναῖκα ἀλ-

odit omnes mulieres
 alienigenas, sicut tu
 omnes viros. Et ait As-
 seneth: ave, benedicite
 à DEO excelso. Et ait
 Joseph: benedicat te
 DEUS, qui vivificat
 omnia. Et dixit Putifar
 filiae suae ut oscularetur
 Joseph. Quae cum il-
 la vellet facere, exten-
 dit Joseph manum su-
 am, & posuit ad pectus
 ejus, dicens: non de-
 cet virum colentem DE-
 UM viventem, & man-
 ducantem panem vitae,
 & calicem incorruptio-
 nis bibentem, osculari
 mulierem alienigenam
 osculantem idola iurda
 & muta, & manducan-
 tem à mensa eorum pa-
 nem (*) angoris, &
 bibentem de spondis
 eorum calicem anedras
 (**)

λοτρίαν,

(*) Huicpaulla ante panis vitae, & infra cap. 10.
 panis benedictionis opponitur.

(**) Leg. θείας & infidiarum.

λοτρίαν, ἣς ἐυλογεῖ τῷ tum,) & unguentem fe
 σώματι ἰδῶτα νεκρᾶ oleo (*) inscrutabili.
 καὶ ἰδίαι ἐκ τῆς
 τραπέζης αὐτῶν ἄρτον ἀγχιῶης, καὶ πίνει ἐκ τῆς
 ποτιδῆς αὐτῶν ἀστῆρον ἐνέδρας, ἔχεται χρί-
 σματι δαπλίας. ἀλλ' ὁ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ Φιλῆσαι
 τὴν μητέρα αὐτῆς, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐκ τῆς
 μητρὸς αὐτῆς, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν γυναῖκα τὴν
 εἰς οἶκον αὐτῆς, αἴτινες ἐυλογῶσιν τῷ σώματι αὐτῶν
 ἔνθεν ἔνθεν ζῶσιν ἁμείως· ἀ καὶ γυναικὶ Θεοσε-
 βεῖ ἐκίπτε προσῆλαι Φιλῆσαι ἀνδρα ἀλλοτρῶν,
 διότι βδέλυγμα ἔστι τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ.

VII.

VII.

καὶ ὡς ἤκουσεν ἀσε-
 βῶν πάντων τὰ ῥήματα
 τῆς ἱστορίας, ἐλυπήθη
 σφόδρα καὶ ἀνεστράφη.
 καὶ ἦν περὶ τὴν ἑσπέρην
 εἰωσῆφ ἀνεγκυμένον τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτῆς ἐπὶ τὴν
 οὐρανὸν δακρύων. καὶ
 ἰδὼν αὐτὴν εἰωσῆφ δα-
 κρύουσαν ἐπέσπευσεν αὐτὴν
 σφόδρα, διότι ἦν αὐτῆς
 περὶ τὸν φόβον καὶ ἐλεῆμων,
 καὶ φοβερῶν ἐν κύριον.
 ἔπειτα ἱστορεῖ τὴν χίμαιραν

Audientis Assenoth
 verba Joseph, contri-
 stata est valde, & plo-
 ravit. Et misertus est
 ejus Joseph, & posuit
 manum super caput
 ejus, & benedixit eam.
 Et gavisus est Asseneth in
 benedictione, & misit
 se super lectum suum,
 & infirmata est prae ti-
 more & gaudio. Et
 egit poenitentiam à Diis
 quos colebat, & abre-
 g 2 αὐτῆς

(*) Interpres Germanicus: non solum inter sed et unctio-
 nem Del. Contra, c. 10. & 12. unguentis christate sacro.

αὐτὴ τὴν δεξιὰν ἐπάνω
 τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ
 εἶπεν αὐτῇ. Κύριε ὁ Θε-
 ὸς ἔργα πατρὸς μου Ἰσρα-
 ἦλ, ὁ ὕψιστος καὶ δυνα-
 τὸς Θεὸς ὁ ζωοποιήσας
 τὰ πάντα καὶ καλέσας
 Δαὶδ ἔσχετος εἰς τὸ
 Φαῖς, καὶ Δαὶδ τῆς πλά-
 νης εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ Δαὶδ ἔθανάτις εἰς τὴν
 ζωὴν, σὺ καὶ τὴν παρθένον Ἰάσπην· εὐλόγησον καὶ
 ζωοποιήσον καὶ ἀνακαμήσον ἐαυτὴν τῷ Πνεύματί
 σε τῷ ἁγίῳ, καὶ Φάγηται ἄρτον τῆς ζωῆς, καὶ
 πιῆται ποτηριον εὐλογίας σε, καὶ συγκαταειθ-
 μησον τῷ λαῷ σε ὃν ἐξελέξω, πρὶν γενέσθαι τὰ πάν-
 τὰ, καὶ εἰσελθῆτω εἰς τὴν καταπαύσιν σε ἢν ἔπι-
 μασας ἕως ἐκκληταῖς σε, καὶ ζῆσάτω ἐκαστὴ αἰω-
 νία σε ζωὴ εἰς ἕν αἰῶνα χρόνον. καὶ ἔχαρη ἄ-
 σπενδ ὅτι τῇ εὐλογία ἔργα ἰωσήφ χαρῆν μεγάλην
 σφόδρα. εἶτα ἀσπασάτα ἀνήλθεν εἰς τὸ ὑπερῶθεν
 αὐτῆς πρὸς εαυτὴν καὶ πέπλωκεν ὅτι τῆς κλίτης ἀ-
 θενῶσα διότι ἦν αὐτῇ χαρὰ ἔργα λύπη ἔργα φόβος
 πολὺς καὶ ἰδρῶς συνεχῆς ὡς ἤκασεν τὰ ῥήματα ταῦ-
 τὰ τῷ ἰωσήφ, καὶ ὡς ἐλάλησεν αὐτῇ ἐν τῷ ὀνό-
 ματι ἔργα Θεοῦ ἔργα ὕψιστος. τότε ἐκλαυσε κλαυθμῷ με-
 γάλῳ καὶ πικρῷ καὶ μετενόει Δαὶδ τῶν θεῶν αὐτῆς
 ὧν ἐσεβέτο, καὶ εἰδώλων οἷς προσώχησεν. καὶ πε-
 ρεμένεν ἔργα γενέσθαι ἐσπέραν. ὁ δὲ ἰωσήφ ἐφαγὼν
 ἔργα εἶπεν ἔργα εἰπεν ἕως πασινοῖν αὐτῆς ζεῦσαι ἐσπ-
 ἔργα εἰς τὰ ἄρματα αὐτῆς, ἔργα κυκλῆσαι πᾶσα τὴν
 γῆν

γῆν. καὶ εἶπεν πεντεφρῆς πρὸς ἰωσήφ. ἀντιόχητα
 δὴ ὁ κύριός με σήμερον ἐστὶ αὐτά, ἐ τῷ πρώτῳ ἀπε-
 λουση τὴν ὁδὸν σε. καὶ εἶπεν ὁ ἰωσήφ, ἔχι, ἀλλὰ
 ἀποσελῶ σήμερον, διότι αὐτὴ ὄν ἡμέρα ἐν ἣ ἤρξα-
 ῖ ὁ θεὸς ποιῆσαι τὰ κτίσματα αὐτῆ, καὶ τῇ ἡμέρῃ
 τῇ ὀγδόῃ ἐπαναστρέψω καὶ γὰρ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀν-
 τιόχησομαι ἐνθάδε.

VIII.

Ἐ ὡς ἐξῆλθεν ἰωσήφ
 τῆς οἰκίας, ἀπῆλθεν ἔ
 ὁ πεντεφρῆς καὶ πᾶσα ἡ-
 συγγενεῖα αὐτῆ εἰς τὸν
 κληρὸν αὐτῶν, καὶ κατε-
 λήφθη ἀσενέθ μὴν με-
 τὰ ἐπὶ παρθένων ραθυ-
 μῖσα ἔ κλαίεσα ἕως ἵ
 ἐδὺ ὁ ἥλιος. ἔτε ἄρτον
 ἔφαγε ἔτ ὕδωρ ἔπιεν,
 ἀλλὰ πάντων ὑπνῶντων
 αὐτὴ ἦν μίση ζηγορῖσα
 καὶ κλαίεσα καὶ πα-
 τισῖσα τῇ χεὶρὶ τῇ
 σῆθ^ς αὐτῆς πυκνῶς.
 μετὰ δὲ εἰς ἀσενέθ ἀ-
 νέβη ἀπὸ τῆς κλίτης αὐ-
 τῆς, καὶ κατέβη εἰς ἴχ-
 νος ἔ κλίμακ^ς ἔ ὑπερῶν καὶ ἐλθῖσα πρὸς
 τὸν πυλῶνα, εἶρε τὴν θυρωρὴν καθίσθισαν μετὰ τῶν
 τέκνων αὐτῆς, καὶ ἀνεύσασα καθάλεν ἐν τῆς

VIII.

Et accepit Asseneth
 tunicam nigram, quod
 erat indumentum tristi-
 tiae ejus, quando mor-
 tuus erat frater ejus mi-
 nor. Et clauso super se
 ostio flevit, & projecit
 omnia idola sua per fe-
 nestram quae respicie-
 bat ad aquilonem, &
 omnem coenam suam
 regiam projecit cani-
 bus, & posuit cinerem
 super caput suum, &
 super pavementum. Et
 flevit amare per septem
 dies.

πύλης τὴν θύραν ἔκαταπέταματ'· καὶ ἔωλησεν
 αὐτὴν τέφρας. καὶ ἀνήνεγκεν εἰς τὸ ὑπερῶον. καὶ
 ἐπέδηκεν αὐτὴν εἰς τὸ ἔδαφ'· καὶ εἰς ἔτιως ἐκλει-
 σεν τὴν θύραν ἀσφαλῶς, καὶ ἐν μοχλὸν ἐν σιδη-
 ρῶν ἐπέδηκεν αὐτὴν ἐκ ἔπιπλαγῆς, καὶ ἐσῆαξερ σε-
 ναγμὸν μέγαν μετὰ κλαυθμῶν πολλῶν καὶ μεγίστων.
 ἀκῆσασα θεῆ ἡ παρθέν'· ἢν ἠγάπησεν ἀσενεθ' πα-
 ρά πάσας τὰς παρθένους, ἐν σεναγμὸν αὐτῆς, ἐσπευ-
 σεν ἔηλθε πρὸς τὴν θυρίδα διυπηήσασα ἔτις ἀλ-
 λας παρθένους, καὶ εὑρεν αὐτὴν κεκλεισμένην. ἔως
 ἠκροάσατο ἔτι σεναγμῶν καὶ ἔτι κλαυθμῶν τῆς ἀσε-
 νεθ'.

Hic deficit MS. & ex Latina versione veteri,
 quam integram exhibui Tomo priore, con-
 stat in Codice Græco Barocciano 148. cujus
 apographum benevole mecum communica-
 vit Viregregius virtute ac doctrina Joannes
 Christianus Wolfius, deesse illa omnia quæ
 leguntur cap. IX. ad XIX. à pag. 778. ad
 784.

JOBUS.

*S. Ephraim apud Josephum Simonium Assemanum
 in Bibl. Orientali Clementina Vaticana
 pag. 69.*

*Librum Job Moyses scripsit. Videtur autem hic pa-
 etus fuisse Codicem, in quo, veluti in memoriam pa-
 tientia ejus, notata erant verba Job, & amicorum
 ejus de ipsius tentatione: quod Job ipse indicat, dum
 ait, quis mihi det, ut scribantur sermones mei.*
 Histo-

Historiam tamen ejus obscure tradit Moyses, quum nomen generisque ejus nusquam expresserit: id quo dicitur ob causas Sc. Vocatur autem Jobab filius Zarab, (†) ex genere Esau, quincus ab Abraham: quod sic offenditur. Jobab filius Zarab, qui Zarab pater Jobi, filius fuit Raguclis, Ragucl filius Esau, Esau filius Isaacs, Isaac filius Abraham. Urbs vero Jobi fuit Mashwin, (*) ubi Moyses occidit Og, deditque eam media Tribui Manasse ad Orientem Jordanis. Rex autem erat, & Sacerdos, & Propbeta gentium. Rex quidem, (***) ut ex Og, aliisque successoribus ejus liquet. Sacerdos autem, ut ex eo constat, quod sacrificia pro filiorum suorum delictis offerebat. Propbeta vero, ut ex scriptis ejusdem ostensuri sumus. Prophetavit annos centum & quadraginta. Præcessit adventum CHRISTI annos 1725.

§ 4

In

(†) Zaru hic videtur idem cum Zarnus, à quo genus suum deducebant Magi Persarum, quos ab Abraamo illud repetere Epiphanius ad S. Basilium scripserat ad quem ita respondet Basilius Ep. 325. *Τὰς ἐκ τῆς Ἀβραάμ γενεολογίας ἔδειξ ἡμῖν μίχελ, ἵνα παρόντος, τῶν μάγων ἐμυθολόγησεν. ἀλλὰ Ζαρούαν ἰνὰ ἐαυτοῖς ἀρχηγὸν ἔγενετο Ὀπιφημίζουσι.*

(*) Mashana dicitur, Num. XXI, 18.

(**) Gen. XXXVI, 37. mortuus est autem Bela, & regnavit pro eo Jobab filius Zarab de Bofra.

« In additamento quod in Græca versione ad calcem libri Jobi legitur, ubi Balaco filio Beor Jobus dicitur successisse: Thomas Hyde, pag. 73. ad itinera mundi Abrahami Peritfol, pro *βαλακ* non absurde legit *βαλααμ*, putatque ex auctoris additamenti hujus sententiâ Bileamo Jobum successisse in regno Dinhabæ urbis Edom. Multa idem erudite de Jobo ejusque tribus amicis *Eliphaz* Rege Temanis, sive Arabiæ petrææ, quæ ad Austrum Idumææ, *Bildado* Rege Arabiæ desertæ & *Sophar* Rege Arabiæ felicis. Idem Terram Uz observat intelligendam terram Edom ex Thren. IV. 21.

Jobum quidam eundem faciunt cum Jobo Isacharis filio Jacobi nepote, Genes. XLVI. 13. ויִנְיֹנֶה neque alienus est ab hac sententiâ B. D. Diécmannus in Opusculis Germanice junctim editis Hamb. 1709. 4. pag. 389. & Jonas Conradus Schrammius in diss. de Jobo Talmudico in Bava Batra cap. 1. Helmst. 1716. 4.

Jobum eum Jobabo Genes. 36. 33. eundem esse disputat etiam Christianus Franciscus Paulini in libro an *inopis* substantia sit verminosa p. 134. seq. Confer Augustini Calmeti commentarium Gallice nuper editum ad Jobum.

Jo. Just. Loffi (*) dissertatio de Philosophia Jobi Arabica prædit Gieslæ A. 1707.

BALAAAM

(*) Nova literar. Hamb. A. 1707. p. 321.

BALAAM.

*Origenes apud auctorem Catena in Pentateuchum,
Lacine edita à Francisco Zephyro
pag. 202. b.*

Balaam dicitur habuisse discipulos; quos Magicam docuit, qui cum in maximo honore talem præceptorem habuissent, memoriæ dicuntur tradidisse illius vaticinia, in quibus de stella oritura meminerat, quam posteriores Magi de eadem Schola suo tempore agnoscentes, Bethleem utque venerunt.

JANNES & JAMBRES.

Ἰαννης & Ἰαμβρῆς non *Μαμῆς* habet etiam Photius III. contra Manichæos p. 92. 93. quod opus debemus Rev. atq; eruditissimo nostro Wolfio; qui illud in Anecdotis suis Græcis nuper cum versione sua publicavit. Cave autem assentiaris Clarissimo Viro Jo. Henrico Majo, filio, qui in Observationibus sacris lib. 2. p. 32. & 156. Janem & Jambrem putat esse nomina ficta hominum ignotorum, ut *Pleni Almon* Ruth. IV. 1. & 1. Sam. XXI. 3. & 2. Reg. VI. 8. Certe Christianorum non modo & Judæorum sed Græcorum etiam ut Numenii & Romanorum ut Plinii testimonia suadent, famulos extitisse Magos hoc nomine, sive ut Agobardus (*) appellat, incantatores *Egyptios*.

Jannis

(*) T. 14. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 272.

Jannis & Jambris Monumentum.

*Palladius, Lausiaca c. 20. T. 2. à Augustariis Ducesami
p. 926. de S. Macario Alex,*

Ἐπεθύμησεν ποτὶ τὸ
 τῷ ὁ αὐτὸς, ὡς αὐτὸς
 ἡμῶν δηγήσασθαι, ἵνα πρὸς
 κηποτάφιον εἰσελθὼν ἔ-
 ἴων καὶ Ἰαμβρῶν τῶν
 μάγων τῶν Ἰπὶ τῷ Φα-
 ραῶ χάριν ἰσορίας ἢ Ἐ
 συντυχίας τῶν ἐκάσ-
 ται δαιμονῶν. ἔλεγετο γὰρ
 πρῶτον ὅτι καὶ χαλε-
 πὰς δασκεκλαροῦσαι παρ
 αὐτῶν ἐμεγαλῶν τῷ ἔργῳ
 ἐκείνῳ δαιμόνας δι' ὑ-
 περβολὴν τῆς ἀπίμης τέ-
 χνης αὐτῶν. τὸ δὲ τῷ
 κηποτάφιον γεγενῆσθαι παρ
 αὐτῶν ἔἰων καὶ Ἰαμβρῶν
 τῶν ἀδελφῶν δι' ὑ-
 περβολὴν τῆς μαγικῆς
 τέχνης τὰ πρῶτα ἐχόν-
 των κατ' ἐκείνου καιροῦ
 τῷ τῷ Φαραῶ παλ-
 λῳ κρητιστῶν τὴν δυ-

Is cupit aliquando,
 ut ipse nobis narravit,
 quod in hortis erat, in-
 gredi monumentum
 quod dicitur κηποτά-
 φιον, Jannis & Jambre
 magorum qui erant
 tempore Pharaonis, ut
 id videret, vel etiam ut
 conveniret eos qui illic
 sunt demones. Dice-
 batur enim plurimos,
 eosque ferocissimos, in
 eo loco ab illis colloca-
 tos esse demones per
 infamis artis eorum ex-
 cellentiam. Hoc autem
 monumentum factum
 est à Janne & Jambre
 fratribus, qui propter
 Magicæ artis excellenti-
 am primas patres habe-
 bant illo tempore apud
 Pharaonem. Ut qui er-

νασείαν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ
 ἐν τῇ τῆς ζωῆς αὐτῶν
 χρεῖσιν. ἐκ πετραπίδων
 λίθων ἐκτίσαν τὸ ἔργον
 ἐκεῖνο, ἐν αὐτῷ μνημεῖον
 πεποιηκότις, καὶ χρεῖ-
 σιν πολὺν ἀποθέμενοι
 ἐφύτευσαν δὲ καὶ δέν-
 δρα παρτοῖα, καὶ φέρ-
 ον ὕδατος μεγίστον ὠ-
 ρύσαν, ὑγιμὸν γὰρ ἐ-
 στί ὁ πῖπτος. ταῦτα δὲ
 πάντα ἐποίησαν, ἐλπί-
 ζοντες μὴ τὴν ἐρημίαν
 ἐκείτη ἀφίξιν ἐν τῷ
 τῷ παραδείσῳ τρυφᾶν.
 τὴν ἐν ἀγρῶν τὴν ὀ-
 δὸν ἀγνοῦσαν ὅτι τῶν
 ἑν ἔσαν ὁ ἕχρησεν δὲ
 λ. Μακάριος, σο-
 χασμῷ μόνον ἠκολούθη
 τοῖς ἀστροῖς καθάπερ οἱ
 κούρκοι ἀστρολόγοι τὴν
 πελάγη. ἕτως ἔτι ὁ
 ἀγὼ τὴν ἐρημίον πα-
 σαν διώδυσεν, καὶ λα-
 βῶν δέμα καλάμων, ἕ-
 να κτ' ἑξήκοντα ἑκα-

go illo vitæ suæ tempo-
 re maximam in Ægypto
 haberent potestatem,
 construxerunt illud opus
 ex lapidibus quatuor-
 pedum magnitudinis:
 & suum illic fecerunt
 monumentum: & cum
 multum illic auri depo-
 suissent, & omne genus
 arbores plantassent, ma-
 ximum quoque puteum
 aquæ foderunt, est enim
 locus qui cedit facile.
 Hæc autem omnia fece-
 runt, sperantes post su-
 um hinc discessum, frui
 deliciis in illo paradiso.
 Tandem ergo quoniam
 nesciebat viam quæ ad
 eum ducit ortum, DEI
 servus Macarius, conje-
 ctura quadam sequeba-
 tur astra: & sicut Nau-
 tæ qui transmittunt ma-
 ria, totam pervasit san-
 ctus solitudinem, & cum
 aliquot etiam accepisset
 arundines, unam statuit
 in unoquoque milliari,

εν σημείσ, ἵνα ἔυρη δὲ
 αὐτῆς ὑποσρέψαι. διό-
 δεύσας ἐν ἐκείνην τὴν ἐ-
 ρημον πᾶσαν ἐν τὸς ἡμέ-
 ρων ἐνεία, καὶ ἠρόμους
 πλησίον ἔ κηπὲ ἐκείνῃ
 ἑπικαταλαβούσης τῆς
 θυκτὸς, μικρὸν ἐκαθεύδου-
 σεν. ὁ δὲ ἀγροῦ δαγ-
 μῶν, ὁ αἰ τοῖς ἀδελ-
 φαῖς ἔ χερσὶ ἀνππρατ-
 τῶν, συναγαγὼν ὅλας
 τῶν καλάμους ἐκείνας ἔ
 Μακαρία καθεύδοντι
 ὡς ἄπο σημείσ ἕνας ἔ
 κηποπιφίς πᾶς τῆ κε-
 φαλῇ αὐτῷ τιθεικῶς ἀ-
 πηλάγη. ἀναστὰς ἐν
 εὐρεν τῶν καλάμους συν-
 δεδαμῆρας, ἕς αὐτὸς χῶ-
 εν σημείσ κατέπηξεν.
 Ἰαχα δὲ ἡ τῆσ ἔ θεῶ
 συχωρήσαντι εἰς μεί-
 ζονα τετὰ γυμνασίαν,
 ἵνα μὴ καλάμοις ἐπελ-
 πίη ὁδηγῶσι τῆτον, ἀλ-
 λά τῇ χαρμῇ ἔ θεῶ ἔ
 δια εὐλα νεφέλης ὁδη-
 γῶσαντι τ. Ἰσραήλ

ut per eam rediret. Cum
 ergo intra novem dies
 totam illam pervasisset
 solitudinem, & esset
 prope illum ortum, suc-
 cedente nocte parum
 dormit. Immanis ve-
 ro dæmon, qui semper
 adversatur Christi ath-
 letis, cum collegisset
 omnes illas arundines
 dormiente Macario, &
 circiter ad unum lapi-
 dem à monumento ad
 ejus caput posuisset, re-
 cessit. Postquam ergo
 surrexit, invenit colli-
 gatas arundines quas
 ipse fixerat signi causa.
 Fortasse autem hoc
 quoque fuit Dei permis-
 sio ad majorem ejus ex-
 ercitationem, ut non
 speraret in arundinibus
 sed in Dei gratia, quæ per
 columnam nubis dedu-
 xit Israël quadraginta
 annis in terribili illa soli-
 tudine. Dicebat autem

παρὰ ἀρχαῖα· εἶπεν οὖν τῇ
 Φοβερᾷ ἐρημῇ· ἐκείνη· εἶ-
 λευεν· δὲ ὁ ἀγιος, ὅτι
 ἐγγύσιαντός με μόνον τῶ
 κηποταφίῳ· ἀπ' αὐτῆς ἐξ-
 ἤλθον· ἡμεῖς· συνάντησιν
 ἡμεῖς ἐδοκίμακατα· δαιμο-
 νες πάντων τῶν χημάτων,
 οἱ ἰδὲ βοσκῆς, οἱ δὲ πη-
 δάντες, οἱ δὲ μετὰ μα-
 γάλῃ βοσκῆς περιόντες
 κατ' ἐμῶν· οὐδὲ οὐδόντας,
 ἔπει· δὲ ἡμεῖς· κόρακες
 πτεροστόμοι· ἐβλήμων
 κατὰ τῆς ἕψεως με λέ-
 γοντες. ἢ τίς εἶπες Μα-
 καριε, πτεροστέταν
 μοναχῶν; τί πρὸς ἡμᾶς
 παρελήθης; ἢ τί ἡμεῖς
 εἰς πρᾶσθῆν, μοναχῶν
 ἐνεργήσωμεν; ἢ τί ἡμεῖς
 εἶπες· εἰς τὴν μετὰ τῶν
 σοῖ ὁμοίαν τὴν ἐρημὸν,
 καλεῖσθαι σου συγγενεῖς
 ἡμῶν ἐξεδιάξατε· εἰδὲν
 κοινὸν ἡμεῖς ἐχομεν μετὰ
 σοῦ. ἢ τίς βλαπτεῖ ἡμῶν
 οὐκ ἔστι; ὡς ἀναχω-

Macarius. Cum pro-
 prius accessi ad illud
 monumentum, ex eo
 egressi mihi occurre-
 runt ad septuaginta dae-
 mones, variis formis
 praediti, alii quidem cla-
 mantēs, alii vero exillē-
 entēs, alii vero cūm
 magno fremitu in me
 stridentes dentibus. Alii
 vero tanquam corui volā-
 lantes, audebant meo
 vultui insultare, dicen-
 tes: Quid vis Macari,
 tentatio monachorum?
 Quid ad nos accessisti?
 An nos quoque ali-
 quem ex monachis ve-
 xavimus? Quae nostra
 sunt, tu cum tuis simili-
 bus illic habes, nempe
 solitudinem, & illinc
 nostros cognatos fuga-
 vistic. Nihil est nobis
 tecum commune.
 Quid loca nostra inva-
 dis? Tanquam Ana-
 choreta, contentus es
 solitudine. Qui

ρητης ἀρκέδθητι τῆς ἐρή-
 μισ. ἡμῖν τῆτον ἐν ἔ-
 πον οἱ κλίσαντες ἀπεκ-
 λήρωσαν, ἔ δὲ δύνασαι
 αὐτοῖς μείναι ἐνθάδε. πῆ
 ζῆταις εἰσελθεῖν εἰς τῆ-
 τε ἔ κτήμα, εἰς ὃ ἔ-
 δεις τῶν ἀνθρώπων τῶν
 ζώτων εἰσηλθεν, ἀφ' ἔ
 περ οἱ τῆς κλίσαντες ἀ-
 δελφοὶ ὑφ' ἡμῶν ἐνθά-
 δε κατεκρηδύθησαν; καὶ
 ἐπὶ πολλὰ πρᾶττόντων ἔ
 δαίμωνων καὶ ὀλοφύρο-
 κλήμων, εἶπον, αὐτοῖς φη-
 σιν ὁ Μακάριος, ὅτι εἰς
 ἔλθω μόνον, καὶ ἔ
 ρήσω, καὶ ἀπέρχομαι
 ἐπιταῖται. οἱ δὲ δαίμο-
 νες. τῆτον ἡμῖν ὁμολε-
 ρησαι ὅτι τῆς σῆς συν-
 πᾶσης. ὁ δὲ ἔ χελεῖν
 ἔβλῃ, τῆτον πᾶσαι
 οἱ δὲ δαίμονες ἀφαντί,
 γεγόνασι. εἰσελθῶν ἔ
 φησιν, ἔδρασα μὴν ἔ
 πάντας, ἐν οἷς εὐρον καὶ
 κᾶδον χαλκῶν αἰλύσαι

hunc locum ædifica-
 runt, cum nobis affi-
 gnarunt, non potes hic
 manere. Quid quæris
 ingredi in hanc possessi-
 onem, in quam nullus
 ex vivis hominibus est
 ingressus, ex quo fratri-
 bus qui hoc condierunt
 sunt à nobis hic factæ
 exequitæ. Et cum mul-
 ta adhuc facerent & in-
 sultarent dæmones, di-
 xit eis sanctus Macarius,
 Ingrediar tantum, &
 videbo, & hinc rece-
 dam. Dixerunt autem
 dæmones: Hoc nobis
 promitte in tua conscien-
 tia. Dicit autem Chri-
 sti servus, Hoc faciam.
 Dæmones autem eva-
 nuerunt. Ingrediente au-
 tem eo in cepotaphium,
 ei occurrit diabolus cum
 stricta romphæa, ei in-
 nitans. Ad quem hanc
 vocem respondit. San-
 ctus Macarius. Tu ve-

σιδηρὰ κρεμάμενον κα-
τὰ τὸ Φρέατ^Θ, λοιπὸν
τῷ χροῖῳ ἀναλωθέντα,
καὶ καρπῶν ῥοῶν ἀνε-
χυσῶν ἐνδον ἕδην, ἐξή-
ρανθ' ἄρα ὑπὸ τῷ ἡ-
λίῳ. ἀποσάχως ἐν ἐκεί-
νῳ ἀναχωρήσας ὁ ἀ-
γι^Θ Δα^ς ἕκοσι ἡμε-
ρῶν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν
ἑαυτῷ κέλλαν.

nis ad me in stricta ronti-
phæa: & ego contra te
ingrediar in nomine
Domini Sabaoth, in a-
cie Dei Israël. Ingres-
sus autem contempla-
tus sum omnia. In qui-
bus inveni etiam cer-
dum pendentem, castena
ferrea pendentem ex
puteo, jam tempore
consumptum, & fru-
ctum malorum punico-
rum quæ nihil intus habebant, fuerant enim
arefacta à sole: & plurimâ aurea donaria. Cum
sanctus ergo hinc recessisset absque tumultu
& citra ullam perturbationem, reversus est per
viginti dies in suam cellam.

Mosis Nomen.

S. Maximo Confessori T. 1. pag. 292. Μωϋσῆς,
ὑδὼρ ἀπαιρῶν. Combefiso interpreti *aqua salient*.
Sed ὑδὼρ ἀπαιρῶν est aquam exspirans, sive ut
Clemens Alex. ἀποπνεύσας τῷ ὕδατι. Flavio
Josepho quidem Μωϋσῆς exponitur ὁ ἐξ ὕδατ^Θ
σωθείς. Salmasius Epist. 60. ad Jac. Gohum. Mo-
sis egyption plane Ægyptiacum esse constat; Sed ver-
bum sanas ἀναληφθεὶς ἐξ ὕδατος, ut vetus Poeta

apud

apud Eusebium auctor est, hoc est מוֹשֶׁה. Moſ enim illa lingua aquam significat, וְ אֶת מוֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר אֲנִי מוֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר אֲנִי מוֹשֶׁה. Idem libro de annis climactericis p. 614.

Andreas Mullerus Greiffenbadius in glossario sacro pag. 25.

Mosis Nomen *Hebraicum* esse, Sacer codex asserere videtur. Tradit enim Pharaoniam filiam trimestrem jam puellam, sed exposititium, undisque & providentiæ commissum. ad se recepisse, eique Mosis nomen fecisse dicentem: כִּי מִשְׁתִּיהוּ מִן הַמַּיִם *Siquidem ex aquis eum extraxi.*

Itaque id nominis *circumcisionale*, uti quidem *Salesinus* arbitratus est, non fuit. Neque enim de eventu hoc, quod tertio mense post infans ex aquis salvandus esset, hominibus, quum octavo die circumcideretur, constare potuit.

Quo vero nomine die illo lustrico insignitus sit, in abyſſo antiquitatis reconditum est. *Jojakimum* (a) vocatum volunt nonnulli. Alii *Paltbielem* (b) alii *Melchin*, (c) vel etiam *Melchielem*. (d) aut *Jamblichum*, (e) Veteres vero Hebraei tradunt: *Decem fuisse Mosis nomina.*

(a) *Drus.* (b) *Isabar Ali.* (c) *Clem. A'ex.*

(d) *Philo.* (e) יִמְלִיךְ Ita legend. ap. *Isam bar Ali* pro יִמְכִיל qui quasi ex *Paralipom.* hoc ipsum adducit. Hæc puta:

חבר *Chaber*, Patris Amrami auctoritate ipsi da-
tum,

יְקוּבִיאל *Jekubiel*, matris,

יֹזֶבֶד *Josber*, sororis,

אָבִי זַנּוּאֵב *Abi Zenuach*, fratris,

אָבִי סוּחֹב *Abi Sucho*, Kahati;

שֵׁבַמַּיָּה *Sebemaja*, Israelis,

בֶּן נַתְנָאֵל *filium Nathanael*,

טוֹבִיָּה *Tobia*,

סִיפֵר *Scriba*.

Ista recenset *Autor Psjke Rabbe* S. r. & exinde *R. Gedalja Schalfschel*. p. 11. b. Sed addunt, sub illis omnibus מִרְרֵשׁ sensum quendam *allegoricam* latere. Hunc deducit *Hieron. 2. q. Hebr. in Paralipom. T. IV. p. 115*:

Insuper *Aben Esra* tradit, Moysen ab Aegyptiis מוֹנִיּוֹס *Monios* vocatum esse. Sic ille ad *Exod. II.* Testatur autem, in libro עֲבָרַת אֲדָמָה *Agricultura* ita legi. *מִלְשׁוֹן מִצְרַיִם לְשׁוֹן אֵל לְשׁוֹן לִיבֵר* Qui liber מִלְשׁוֹן מִצְרַיִם ex lingua Aegyptiaca in *Kedarenam* translatus sit. Est autem *Kedarena* lingua *Arabica*, non *Arabipita*, uti *Kircherus Oed. Aeg. T. I.* vertit, nec *Armenica*. *vid. Vorst. ad Pirke Abos*: p. 246. Addit *Aben Esra*, se idem, quod dixi, in libris חֲכָמֵי יוֹן *Philosophorum Græcæ* legisse. At vero ibi מוֹנִיּוֹס *Monios* vel aliter lectum sit, non habet. Apud *Gedaljam* sane non מוֹנִיּוֹס *MONIOS*, sed חוֹנוֹיּוֹס *CHONIOS* legitur f. c. Corruptam esse vocem *Kircherus* non frustra conjicit *Prodr. Copt.* 1. 37. Forte *MNEVIS* est. Sic alter Aegyptiorum *Tau-*

ctus fuit. *Taurorum* tamen nomine DUCES intelligendi sunt. Namq; & *Tauri* & *Duces* דוּצֵי Hebræis dicuntur. Hinc Fabula de Tauris. Horum Alter, *Memphiticus* videlicet, APIS dicebatur. Fallor, an *Josephus* APIS, *Moses* vero MNEVIS est? Uterque famigeratissimus Hebræorum in Ægypto Dux fuit; Ille eo gentem suam deduxit; Hic exinde reduxit.

Vel dicamus voces מוֹנִיִּים & Μω-ϋσῆς ejusdem originis esse.

Idem *Moses* Ægyptiæ Δωσίτης dicebatur, auctore *Pbristhanta* apud *Manethon*, quem *Josephus* citat *contra App.* l. p. 1057. b. 1058. b.

Itemque *Osarfiph*. Quasi ab *Osiride*, *Heliopolitanorum* numine. Teste *Manethone* ap. *Josephum* l. c. & p. 1075. a. 1055. c. tum & p. 157. b. 158. b. v. *Glossarium Profan. voc. Arfaph* & *Osarfiph*.

Redeo ad *Pharaoniam* filiam, quam *Josephus* Βασιλιωσαν vocat. *Antiqu. ll. 5. Βασιλίδα Clem. Alex.* Vocatur & *Ibermutis* proprio nomine ap. *Joseph* l. c. & *Meris* ab *Artapano*, apud *Euseb.* בתיה *Bithja* in *Capitulis Patrum* c. 48. *Schalschal, Hakkab. p. 11. (vid. l. Par. IV. 18.) Sibus* apud *Eutych. Alex. T. I. p. 25.*

Ea vero cum *Ægyptia* esset, regniq; hæres, *Ægyptiæ* proculdubio locuta est, non *Hebræice*. Neque tanti mancipiorum linguam fecisse, credibile est, quod tamen *Aben Esra* conjicit.

Neque iis assentior, qui propter *traditam à Mose ipso nominis ejus Etymologiam Hebræicam*, nomen ipsum nonnisi *Hebræicum* esse contendunt. Sacri enim

enim Scriptores peregrina vocabula suis, quod sæpe *accommodant*, nominumque etyma non in *litteris & syllabis* quærunt, sed in *sensu & veritate rei*.

Deinde vox ista מוֹשֶׁה *Mose non Extractum* aquis significaret *sed qui extraxisset*. *Extractum vero מוֹשֶׁה Masui* diceret. Sicuti & Rabbini de hoc ipso Mose loquuntur: מוֹשֶׁה נִצְּרָה מִיַּם מַיִם *Tractus est Redemptor (Moses) extractusque ex aquis*.

Neque *Aben Esra commentum*: placet, conjectantis, *Mosen, Ægyptiaci nominis sui sententiam Hebraicè redidisse, adeoque hujus, non illius. Etymon tradidisse*.

Quia firmiter statuo, istud *Mosis nomen vere Ægyptium esse*.

Illud vero id ipsum *Ægyptiacè significabat, quod Hebraicè sonare dicitur. SERVATUM Scil. EX AQUIS*. Ita *Joseph. Antiq. II. 9. Philo de Vit. Moses, Clem. Alex. Strom. I. Auctor Scabæ Magnæ p. 222. f. Isa bar Ali ap. Hotting. Hist. Orient. p. 52.*

Indeque apud *Eusebium Præpar. XIII. I. ὕδωρος* (ita en. *Jos. Scaliger legendum censet, non ὕδωρος*) dicitur.

Vocem compositam esse omnes, qui nobiscum sentiunt, agnoscunt, Pars prima AQUAM significat, hodie מוֹשֶׁה scribitur, Philoni Mōs, Mō Josepho, Mō Clementi Alexandrino & Josepho c. App. I. p. 1056. g. Inde Mωσηλε, Neptunus. Affine est Hebraico מַיִם Maym & multo magis Chaldaico מוֹי Moj, quod Jonathan h.l. usurpavit. Altera nominis pars SERVATUM notat. Hoc voci ὕδωρος Josephus tribuit & Kircherus Prodr. Copt. p.

138. & Oedip. T. II, P. II. p. 122. Sed est quare dubitem. Primum vix invenias illud *uōs* inter Linguæ Ægyptiæ reliquias: Imo *uōx* Ægypti-um fuit. Nam norunt hodieum SERVATOS aliis vocibus designare. Deinde nec in Pentateu-cho Coptica, cujus particulam, huc quidem spe-ctantem, Kircherus locis citatis adducit, vestigia hujus dictionis reperiuntur.

Putem a. Mosen Ægyptiæ *Μωϋσα* † dictum fuisse. Idque plane significat SERVATUM EX AQUIS. *ω* † enim est *evastō*, *salus*. Jamque *Ω* & *H* in Lingua Ægyptiaca alternant. E. G. *Clō* † dicitur & *Cñō* apud *Vettium*. Litera † finalis quoque in *S*. transit, quando vox ad Græcos transiit. E. G. *Αμβουξ* ex *ΜΩΡΗ*, veluti *Chalibus* ex *Chalifar*. Et in *Ἡ* E. G. *ἩΡΕΦ* *Pharao* ex *Φαργάθης*.

Aliter adhuc *Claud. Salmastius*. Vult enim Mosen Ægyptiæ *Μωϋσι* dictum esse, h. e. *ἀναληφθέντι ἐξ ὕδατος* *captum ex aqua*. Siquidem *Μωξ* *aquam* significet; *ΣΙ* vero finale *Passivum* designet. *Ann. Climat.* p. 614. Sed verifimilior est, puto, superius allata originatio.

Interea non dubito, quin & ad *vocationem* Mo-
sis à Spiritu Sancto allusum sit, adeoque iste
quasi Eductor ex aquis dictus, v. 2. *Sani*. XXII. 17.
Pf. LXIII, 25.

MOSES

MOSES. litterarum inventor Hebræis & per Cadmum Græcis.

S. Cyrillus Alex. libro VII. in Iulianum

pag. 231.

Εἰμι δὲ θεὸς καὶ ἐπ' ἰσὺν
 τὸν ἡδὴ τὸν ἱεροφάντην
 Μωυσῆα, εἶπε, τίς ἐπι-
 νε σοφώτερος, ἢ γὰρ
 ἐγγύς καὶ ὄψι βραχὺ
 παρελθὼν διδασκεῖται.
 ἦν μὲν ἐν τῇ γλώσσῃ
 ἑβραῖος, ὅ γε μὴν εἰς
 θωρακίαν καὶ τὸ εἰς λό-
 γους ἀτεχνῶς ἐκ ἀθανά-
 τας εἶχων. Ἐσπόλα-
 μος γὰρ ὁ ἰσραήλ ὅτι
 ἐπ' αὐτῷ λόγους συντιθεῖς
 εἰ τῷ πρὸς τῶν αἰτῶν ἱε-
 ραρχῶν βασιλέων φησὶν.
 ἐναργῶς, Μωυσῆα δὴ
 πρῶτον γενέσθαι σοφόν,
 καὶ γραμματικῶν τῶν
 ἱεραρχῶν τὸ ὑπερβαίνειν, καὶ
 τὸ ὑπερβαίνειν ἵσχυρα πικρῶς
 κηρύττειν. φησὶν δὲ
 παρ' αὐτῶν κατακτήσα-
 σθαι καὶ τὴν ἐπιστήμην.

Age enim, ecquis il-
 lo sapientior, aut ad
 eum vel minimum ac-
 cesserit, doceat obiter.
 Erat is quidem lingua
 Hebraeus, veruntamen
 contemplatione rerum
 dicendique peritia non
 ignobilis. Unde histo-
 riarum scriptor Eupole-
 mus, in libro de Judæ-
 orum Regibus, de Mose
 verba faciens, ait illum
 fuisse primum sapien-
 tem, Grammaticam-
 que Judæis tradidisse,
 quæ apud illos hodieque
 forsitan est in usu, Phœ-
 nices vero ab iis artem
 accepisse, maxime
 quum essent finitimi
 h 3

ἀτε

αίτε δὴ καὶ ὁμοίως ὄντας
 Ἰσραηλῶσι. Ἐξεδίναί δὲ
 τοῖς ἑλλήνων παρσι, Κάδ-
 μος δηλοῖται παρ' αὐτοῖς
 γεγονότος, καὶ αὐτὰ δὲ
 διδάξαντος. Ἡ πρώτη
 σοικεῖα. Ταύτης ἰδία
 μνησθῆναι τῆς ἰσραήλ
 οἰκίας. Στραματεύσιν ὁ
 κλήρης, (Κ) ἀνήρ ἑλλο-
 γιμῶ καὶ φιλομαθῆς,
 καὶ ἀναγνώσμων. ἑλ-
 ληνικῶν πάλιν πραγμά-
 σασ βαδῶ, εἰ ὡς ἄλι-
 γου πᾶσαι αἰτῶν πρὸ
 αὐτοῦ. Ἡ τῶν καὶ αὐ-
 τῆ τῶν πρώτων σοικεῖων
 ἢ ἐπισήμη παρ' Ἑβραίων
 ἢ καὶ τοῖς ἑλλήσι μεσολα-
 βῶντος ἔστι Κάδμος, &c.

Judæis. Hosillam Græ-
 corum filis tradidisse,
 quom Cadmus nimi-
 rum, apud illos versa-
 tus, ipsa prima elemen-
 ta docuisset. Hujus
 historię nominatim
 meminit Clemens in
 Stromatis, vir in primis
 doctus & eruditus, qui
 Græcarum literarum
 altitudinem, quantum
 forsitan ante illum pauci
 perscrutatus est. Quom
 erga ipsam primorum
 elementorum scientiam
 Græci ab Hebræis
 per Cadmum suscep-
 erint &c.

ASSIMAH mater Moyfis:

ejus liber

MEGMOU.

Bartholomæus Herbelotus Bibl. Oriental. p. 392.

Megmou Kouhani. Livre de conjurations &
 d'operations Magiques attribué à Assimah Mere
 de Moÿse. Il est dans la Bibliotheque du Roy.
 num. 1026.

Amu-

Amuletum Moyſis.

Si Judæis Cabbaliftis credimus, hoc *προφυλακτικὸν βοήθημα* à Moyſe frequentatum fuit:

יה יה יהו יהו יהו אה אה אה
אה יהיה יהוה אה הוה יהוה:

Vide Bibliothecam Uffenbachianam T. 1. p. 104. Et de verme *ſebamir*, quo uſum Moyſen & Salomonem, ad findenda ſaxa lapidesque dolandos, fabulantur Judæi, Buxtorſium Lexic. Talmud. p. 24. 53. Wagenſeilium in Sota pag. 1071. ſeq. Morinum p. 367. Exerc. Bibl. B. D. Pfeiferi dubia vexata p. 409. Michaëlis not. ad Gaſſarellum p. 62. 147. &c.

Moyſes ſapientia Ægyptiorum imbutus.

De hac præter interpretes ad Actor. VII. 22. fuſe atque erudite commentatus eſt vir clariffimus Cornelius Adami in exercitationibus exegeticis, editis Groningæ A. 1712. 4. Exſtat etiam Daniëlis Guilelmi Molleri diſſertatio de Moſe Philoſopho, vulgata Altdorſii. A. 1707. 4. De regulis Moyſis Logicis, quem *διαλεκτικώτατος* celebrant Clemens Alex. 1 Strom. p. 354. & Eufebius XI. 6. præparat. p. 575. vide ſi iuvat Melch. Leydetkerum lib. XI, de Rep. Hebræor. cap. 1.

Moyſes

Moyſes auctor Legis oralis venditatus a Judæis.

Consule ſi placet Joh. Henrici Hottingeri En-
neadem diſſ. 1. p. 13. ſeq.

Parva Genesis.

Fragmentis quæ Tom. I. p. 849. ſeq. quæ plu-
rima exhibui, addenda hæc duo vel tria.

Scholion (†) in Exodi XXIV. 15. ad verba : καὶ
κατέβη ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸ ὄρος & Σινῶ καὶ ἐκά-
λυψεν αὐτὸ ἡ νεφέλη ἐξ ἡμέρας]

Ἐν ταῦτα ἡξιώθη ὁ
μεγας Μωϋσης μετα πλε-
τεσαρακοντα ημερας ἰ-
δεῖν δι' ἁσσιων, πως ἐν
ταις ἐξ ημεραις ἐποιησεν
ὁ Θεος τὸ χρανον καὶ τὴν
γῆν, καὶ παντα τὰ ἐν αὐ-
τοις, κατὰ τὴν μίαν ἡ-
μεραν, καὶ συγ-
γραψαι παρέκελευθη.

Ibi tunc dignus ha-
bitus fuit magnus Mo-
ſes post illos XL. dies
in visione intueri, quo-
modo sex diebus fecit
Deus cœlum & ter-
ram, & quæ in illis sunt
omnia, & ordinem diei
cujuscunque, & scripto
hæc consignare est jus-
sus.

Georgius Syncellus p. 102. Chronica.

Μασίφαμ (*) ὁ ἀρχων

Mastipham Demo-

[†] Bibl. Coisliniana celeberr. Montfauconi p. 15.
[*] Μασίφατ in loc. Cæſireni, quem habes T. I. p. 861.

Ἐ δαυμολίαν, ὡς φησὶν ἡ
 λεπίη Γένεσις, προσελθὼν
 τῷ Θεῷ, εἶπεν, εἰ ἀγαπᾷ
 σε Ἀβραάμ, θυγάτηρ
 υἱὸν αὐτοῦ.

iorum supremus, ut
 narrat parva Genesis,
 Deum accessit, atque
 his verbis est affatus:
 Si te diligit Abraham,
 filium in sacrificium of-
 ferat.

*Freculfus lib. 2. Chron. c. 8. T. 14. Bibl. Patrum
 Lugd. p. 1075.*

Moyfes dum in hostes irruere disposuit, ut ejus adventum minime prævidendo cognoscerent, exercitum per loca in via deserti deduxit. Difficultatem vero itineris, imperus maxime serpentium, non solum repentium sed etiam volantium per desertum in via loca præbent. Ille autem divinitus accepto consilio, ibes in caveis reclusas, quas serpentes maxime verentur, secum tulit. Est autem hoc animal serpentibus inimicum. Fugiant enim eis advenientibus, & cum se celare voluerint, velut flatu cervorum abreptæ devorantur. Quarum solatio exercitum à peste animalium venenatorum liberavit.

*Catena in Pentateuchum à Francisco Zephyro
 edita p. 225.*

Est quidem in Apocrypho Mysticoque Codice legere, ubi de creatis rebus subtilius agitur, nubem lucidam quo tempore mortuus est Moses, locum sepulchri complexam oculos circumstantium perstrinxisse ita, ut nullus neque morientem le-

gislatorem, neque locum videns potuerit & ubi
cadaver conderetur.

Flosculi Bibliorum

ad T. I. p. 864.

Flosculi Bibliorum exstant in Bibl. Regia Berolinensi inter libros Theologicos A. 53. in 8. compacti cum Novo Test. Bruccioli. Diversi utique sunt a parva Genesi, licet fortasse fabulas quasdam ex parva Genesi petitas tangunt. Complectuntur Historiam sacram ab initio Mundi ad ætatem adultam Domini Nostri JESU CHRISTI. Nullam se unquam scediorem sistorum Apocryphum vidisse testatur V. C. Mat. Veiffierius la Crose, speciminis loco afferens hæc c. LII. de Caino: *Caym el qual fu huomo crudete, e fu il primo che trovo l' arte de la Sodomia, che hebbe a fare con uno suo figliuolo,* Ibid. c. LIII. Tubal Cain. *questo fu il primo che tenesse padigioni . . . e fu uccellatore: e fu huomo di grande intelletto, e fu il primo che tenesse e che domesticasse uccelli in gubria:* Cætera sunt fere ejusdem farinae, nonnulla etiam deteriora. Titulus quidem libri deest, sed in fine adscripta sunt typis hæc verba: *Finito il libro chiamato Floretto de zutta la Biblia. Impresso in Venetia per Nicolò Zopino e Vintentio Campagni, nel M. CCCC. XXI. a di 11. del Mese de Augusto. Regnante Pinclito Principe Messier Antonio Grimani.* In Vita Domini nostri JESU CHRISTI fere omnes eademque fabulæ occurrunt quæ in Evangelio Infantia leguntur.

XII. Mo-

XII. Mosis fontes

Petrus Bellonius lib. 2, Observationum 6, 57.

Licet satis mature ad duodecim fontes pervenissimus, istic tamen substitimus. Horum aqua admodum salsa est & amara, feruntque duodecim fontes illos esse, quorum in bibliis sit ~~mentio~~: etenim Mosis fontes adhuc nominantur: Solo sterili, arenoso nitrosoque in amplissima planicie siti sunt, quinquaginta passibus forsitan inter se distantes, non quod omnium æqualis sit distantia, sed unius centum, alterius quinquaginta, reliquorum plus vel minus. Omnes è terra scaturiunt ad tumuli vel colliculi radices, atque in varios riuos sese diffundunt, fontium perennium instar, qui paulo post in arena se condunt & evanescent. Aestus tantam sitim nobis conciliaverat, ut salis illam aquam singuli bibere cogeremur: quæ licet ob nitrum amara esset, ab omnibus tamen ob summam sitim grati saporis fuit reperta.

Moses cornutus.

Numos in quibus facies Moyſis cornuta, unum alterumque dedi T. 1. p. 868. Ab his diversum etiam exhibuit Rev. D. Salomo Deylingius parte 3. Observationum sacrarum pag. 65. & ex illo auctor diarii (*Neueröffnetes Museum, XII. Deynung pag. 1017.*) Illos in opprobrium Christianorum confictos à Judæis suspicatur V. C. Jo. Jacobus Saicerus in *Oryctographia Norica* p. 59. Nam & Steucho

Steucho Eugubino pridem monitum male habere Judæos, quod cum cornibus Moysen Christiani depingunt. De cornu Regum insigni Villalpandus T. 2. in Ezechielem parte 2. p. 337. ubi cornu in galea Tryphonis, in numo aureo. Brockhus in Tibullum p. 207. ubi de Baccho, & Frid. Hilff Freytag singulari, diss. de Alexandro cornu nigro, Lips. 1715. Ad radicantem ac splendentem Moysis faciem cornu referenda esse probavit nuper V. C. Frid. Adolphus Lampe in dissert. de cornu salutis fulgido, inserta Tomo secundo bibl. historico-theologicae bremensis p. 680. seq.

De rufis quos Moysi quidam, itemque Davidi tribuunt crinibus, meminit Paulus Christianus Hilscher commentario ad Psalmum centesimum quinquagesimum primum p. 74. seq.

Virga Moysis.

Georgius Codinus Orig. CPol. n. 108. ὅτι δὲ ἦρχθη εἰς τὴν πόλιν ἡ Μωσαίως ἡ ράβδος Ἰσραὴλ ἡ μεγάλη Κωνσταντῆς ἐδέξατο αὐτὴν ὁ Βασιλεὺς ἐκεῖσε πέζος &c. Cum sub Constantino magno virga Moysis in urbem afferretur, pedes eam in hoc loco excepit Imperator, & magnam condidit Ecclesiam Depara, ubi eam deposuit, atque templum S. Emiliani valde ampliavit. Ceterum postea sacram illam virgam in Palatium transtulit.

Moy-

Moyfis sepulchrum.

B. D. Job. Wolfgangus Iegerus, Theologus & Cancellarius Tubingensis, Hist. Eccles. Sacralis XVII. T. 2. p. 112.

Anno MDCLV. mense Octobri, *Maronite* quidam Pastores capras in montibus *Nebo* & *Abdim* pascebant, cumque frequenter observarent, quasdam capras duobus tribusque diebus longius a grege exspaciari & abesse, reduces vero pills admodum suaviter odoris esse, visum scrutari rem tam miram. Ergo ducibus capris ad præcipitia immanis profunditatis pervenerunt, intra quæ vallem brevi circuitu sed amoenissimam invenerunt, in quam difficilimus per rupes terræ motu, ut videbatur, hinc inde convulsas, descensus dabitur. Ibi reperta cavea suavissimi odoris & in ejus medio sepulchrum ex vivo saxo, literis quibusdam inscriptum. Ipsi Pastores cum stupore egressi, late odorem de se sordidisque cætera vestimentis spargebant, & rei novitate commoti, *Patriarcha Maronitarum* in monte *Libano* & *Monasterio S. Mariæ*, quod *Kanoben Kadischa Mirjam* vocant, habitanti, nomine *Maraxat*, cuncta quæ viderant, quæ repererant, nunciarunt. Fidem faciebat odor inusitatæ suavitatis. Ergo missis eo duobus sacerdotibus, quos inter *Aben-Useph* doctrina ac prudentia excellens, monumentum repererunt; cui literis Hebræis inscriptum, *Moses, Servus Domini*. Exhilaratus tanti, ut videatur.

miraculi magnitudine Patriarcha, Bassam Damalci *Morat* precibus sollicitat, ut sibi custodia reperti sepulcri committeretur. Sed *Græci & Armenii & Franciscani*, ac denique Judæi, se iis opponere, ac ipsi inter se discordes, pecunia & largitionibus in aula apud *Muslim & Vefirium* certabant de sepulcro putabant. Mosis reperto: Præcipue Judæi contendebant, sepulcrum Mosis ad se spectare, & nihil gloriosius inter titulos Imperatoris Turcici fore, quam quod sit *Dominus* trium sepulchrorum, *Mubammedis* Meccæ, *IESU Christi* Hierosolymis, & *Mosis* in monte Nebo. Sed *Jesuita* cunctorum conatus suis artibus eluserunt, ac magnis muneribus impetrarunt, ut sepulcrum & ipse aditus occluderetur, ac ne cuiquam, *sub panna mortis*, ad illud accedere liceret. Ita *Morat* Bassa, missis *Sangiakis Ierosolyma & Saphetta*, montes obstrui ac sepulcrum claudi iussit.

Ipsi vero *Jesuita*, inita cum Drusis conspiratione, corpus Mosis clam auferre ex sepulcro, & in *Europam* deportare nitebantur, magnam inde Ordini suo sanctitatem & immensas opes, haud vane promittentes: Jamque sepulcrum ipsum multo labore aperuerant, cum vacuum illud & sine ullo corpore aut reliquiis inveniunt, & dum inter se attoniti mussitant, dum vel totum sepulcrum, vel quia id fieri non poterat ob molem, partes ejus auferre secum deliberant. Res interea prodiça *Sangiakis Hierosolyma & Saphetta*, qui cito missis sub *Isfer* Aga equitibus, in ipso conatu *Jesuitas* male mulctatos oppresserunt, & ipsum sepulcrum ingenti-

gentibus saxis, ut in posterum inaccessum foret, obstruxerunt. Magnas inde in aula Constantinopolitana turbæ, & inter eruditos quæstiones, *quid de hoc sepulcro Moſis ſtatendum?* Sed doctus quidam Judæus, *Iecomas Bembis*, Saphetta habitans, integro libro de hac materia ſcripto, oſtendit, non *Moſis Servi Domini* hoc eſſe ſepulcrum, ſed alterius cujuſdam Moſis, qui multis poſterior ſæculis fuerit. Atque ita opinio de reperto ſepulcro Moſis iterum evanuit.

Mofes aſſumptus in cœlum.

Quamquam Joſephus notat Moſen in libris ſuis ipſummet ſcripſiſſe ſe mortuum Deut. XXXI V. 5. veritum ſcilicet ne eſſent, qui eum ad Deum adſcendiſſe dicerent, *γενεαίη δὲ αὐτοῦ ἐν ταῖς ἰουδαίαις βιβλίοις τεθνεώτα, οὐσίας μὴ δι' ὑπερβολὴν ἔπει αὐτὸν ἀρετῆς πρὸς Ἐθνοῦ αὐτὸν καταχωρήσας, ἑλμησωσιν ἑπῆιν.* Tamen apud Judæos traditio fuit Moſen aſſumptum in cœlum, ut viri docti ad laudatum Deuteronomii locum notant ex Targum ſive Paraphraſi Chaldaica in Pſal. LXVIII, 19. *Aſcendiſti in firmamentum, o Moſes Propheta, & captivam duxiſti captivitatem &c.* Et ad Cantic. I. 5. *Moſes Magiſter eorum adſcendit ad firmamentum, & poſuit pacem inter eos & Regem eorum.* Non obſtante ſcilicet morte Moſis credi hoc potuit, ut patet ex Matth. XVII. 3. Vide etiam Jo. Potteri notas ad Elementum Alex. pag. 412. & de morte Moſis adde hæc Trebellii Polhionis in vita Claudi

dii cap. 2. Doctissimi Mathematicorum centum & viginti annos homini ad vivendum datos judicant, neque amplius cuiquam justissima esse concessum: & viam illud addentes, Moysen solum, DEI (ut Iudaeorum libri loquuntur) familiarem centum viginti quinque annos vixisse. Qui quum querebatur quod juvenis interiret, responsum ei ab incerto ferunt Numa, naminem plus esse victurum.

Libellos Rabbimicos de vita & morte Moysis, Latine recudendos dedi cum Gilberti Gauthmi notis Hamb, 1714. 8. additis Pseudo-Dorothei aliorumque veterum apocryphatis de vitis Prophetarum & Apostolorum & de LXX. Christi discipulis: Benfla item, & aliorum Orientalium sententis a Paulo Fagio & Jo. Drusio pridem vulgaris, & Nicephori Callisti Græco Menologio. Alius liber de morte Moysis, de quo C. V. Jo. Henricus Majus in Catalogo MSS. Hebraicorum Uffenbachianorum p. 143. seq.

Singulari etiam dissertatione de morte Moysis, ad Deuterion, XXXIV. commentatus est Rev. D. Jo. Andreas Schmidius, quæ Helmstadii A. 1703. prodit, recusa A. 1719.

Libri Assumptio Moysis.

Sixtus Senensis libri 2. Bibliotheca Sancta.

Moysis ascensio, Græce ἀναβάσις Ἰ. Μωυσεως, liber est de quo dicitur Judam Apostolum in sua Catholica Epistola sumsisse testimonium Archangeli

geli Gabrielis altercantis cum cadavere Moysis. Inscribitur autem, ut opinor, hic liber Ascensio Moysis, quia continet ascensum Moysis de campesribus Moab super montem Nebo, in verticem Phasga contra Jerichio; item colloquia Moysis jamjam morituri cum Deo peracta, & ejusdem sepulchrum Angelorum manibus in occulto loco effossum, disceptionem quoque Michaëlis & Diaboli.

Hugo Grotius ad Mattbai XXVII. 7.

Sic Zacharias (*) illud, *inrepet te DEUS, o Sanna*, sumsit ex antiqua traditione, quæ deinde perscripta est in libro apocrypho, cui titulus ἀνάληψις Μωυσεως.

Psalms XC. in Moysis

Δοτάρηθις.

S. Athanasius in Psalmos T. I. edit. Celeberrimi Montfauconi parte 2. p. 1162.

Ταύτην, Φησι, τὴν προσευχὴν ὡν Δοτάρηθις γεγραφέστα ἔστι Μωυσεῖα ᾠδὴ δὲνα, ὅπως ἂν ἔχοιεν οἱ κατὰ καιρὸς εἶδεναι πῶς δὲ αὐτὸς ἐξομολογῆσαι πεπρασόντας πῶς συμφοραῖς αἱ γενοασιν αὐτῷ ἐπ' ἐσχάτων ἔχρονῶν μὲν τὴν Ἐκκλησίαν ἀπειθείαν π καὶ μαυφονίαν γενομένων. *Hanc ait orationem in arcanis descripsisse Moysen, ut qui consequentibus temporibus futuri erant, nossent quomodo oporteret confiteri delapsos in calamitates, qua in extremis temporibus*

(*) cap. III. vers. 2.

acciderunt, postquam Domino inobedientes fuerunt, illumque occiderunt. Eadem leguntur in Catena in Psalmos T. 2. p. 859.

JOSUA.

Hunc eundem cum Apolline facit, Edmundus Dickinson Delphis phœnicizantibus c. 3. Cum Hercule alii, de quo singularis diff. Val. Gotfridi Herclitzii diff. Lipsiæ 1706. edita.

Cabbalam ne, sive legem oralem à Moyse acceperit & ad posteros propagaverit, disputat Nic. Serarius T. 1. in librum Josuæ pag. 201. seq. Et num idem sit auctor capitis postremi Deuteronomii, p. 209.

De precatone *Aleu* præter scriptores T. 1. p. 873. à me laudatos conferri poterunt Jo. Wulferus ad Codicem Talmudicum Shekalim p. 39. seq. Guil. Henricus Vorstius ad Davidem Ganz p. 269. Jo. Jacobus Schudt *ὁ μακαρίτης* Jüdischer Dencks Würdigkeiten T. 2. p. 252. seq. & T. 3. p. 198. Jo. Henricus Majus in Catalogo MSS. Hebraicorum Uffenbachianorum pag. 65. seq. & Ex. Judæi Christophorus Wallich in der Mayerischen Synagoga p. 49. seq. & Dietericus Schwabe im Jüdischen Deck-Mantel lib. 2. c. 14. p. 68. seq.

De *numis* Josuæ & Mardochai, sæpius laudatus mihi Paulus Christianus Hilscherus commentario ad Psalm. centesimum quinquagesimum primum pag. 46.

Epistola Regis Persarum & Medorum ad Josuam,
cum

cum aliis fabellis ex Abraami Zachut libro Juchasin, & R. Gedaliæ Catena traditionis refertur à Jo. Eusebio Nierembergio de origine S. Scripturæ lib. 1. c. 16. *Vide etiam Nic. Serarium ad Josuam T. 2. pag. 474. seq. & Jo. Buxtorfii nepotis catalecta c. 274.*

Dixit Samuel Scholem: Inueni, & vidi in libro Chronicorum Cuthæorum, seu Samaritanorum narrationem, quam in quodam Judæorum Midras, seu explicatione viderunt ipsi. Ea est ejusmodi: Cum subegisset Israelis terram Josue, & unum ac triginta Reges occidisset, accidit, ut ex istis unius cuiusdam Regi esset filius Rex minoris Armeniæ, qui Schobach nominabatur. Et hic stetit, Regesque Persarum, ac Medorum congregavit, numero 45. Acceperunt autem hi secum Japheth gigantem, seu robustissimum illum, qui contra multos hastam solitus erat vibrare: simulque arenæ, quæ est in littore maris, instar, exercitum collegerunt, & *epistolam ad Josue* miserunt: Ejus hoc exemplum est: Ab eximia, & fortunata congregatione Persarum, ac Medorum Reges tibi, ô Josue, fili Nun, salutem. Tu lupus es vespertinus. Cognovimus quæ in propinquos nostros fecisti, quos in palatiorum nostrorum vastationibus mactasti, & nulli pepercisti, a puero ad senem: Patres occidisti gladio, omnesque famolas eorum urbes. Et idcirco audi hoc, & cognosce, nos ab hoc die ad tricesimum ad te peruenturos, obtenturos etiam te in hæreditatis tuæ finibus, in monte Ephraim. Sumus nos quadragintaquinque Reges fortes: & nostrum cuilibet sexaginta millia fortium, qui ad

i 2

jacula,

'jacula, & armis instructi omnes, tenentes gladium,
 'reique periti bellicæ. In auxilio etiam nostro est
 'Japheth gigas, (*cujus antea meminimus.*) Eapro-
 'pter paratus esto: paraque tibi arma & ne dicas,
 'faciam postea, quia contra te venimus cito, cito.
 Tradiderunt autem illi hæc literas nuncio cui-
 dam prudenti ac sapienti, qui abiit, & invenit Jo-
 sue sedentem in solio suo Regio; circa ipsum ve-
 ro totum stantem populum. Et jussit Josue suum
 in conspectum illum adduci nuncium: ad quem
 tamen non attendit, quoad dijudicandis Israelita-
 rum negotiis finem impoluisset. Tum vero scri-
 ptum illud è nunciæ manu accepit, ipsumque in
 Dei domo legit in jejunio, fletu, ac planctu, & sua
 in domo reseruavit, donec festus Pentecostes dies,
 qui tunc erat proximus, præterisset. Noluit enim
 eo tempore molestiæ populo quidquam creare:
 sed ut dicebam, illas apud se literas interea custo-
 didit: & cum Pentecostes elapsum fuit festum,
 universi cœtum cœgit populi: eoque audiente,
 literas illas perlegit, & dixit: Ecce quot pugnas
 pugnavi ego hætenus? Et quot devici Reges?
 Nihil tamen ii me conturbarunt. Nunc tamen
 isto in casu pavor me ac tremor invadit. Ea cum
 audissent viri illi, & dolore affecti essent, vacilla-
 runt omnium renes, collisa sunt aliis alia genua:
 dejecerunt in terram capita, & Josue dixerunt:
 Quemadmodum Moysen audivimus, sic & te
 audiemus. O Princeps, volumen accipe, digi-
 tum mitte, & scribe eo modo, ac stylo, quo so-
 lent homines, iisque, qui oderunt nos, responde,
 impre-

improbis nimirum, contumacibusque verbis, quæ dura, seu velut absinthium amara sunt. Respondit iis Josue; Consistite, & curabo audiatís literarum, quas ad illos concinnavi, formulam: & si vobis recta videatur, mittam illis. Et dixit omnis populus: Aperi os tuum, & illustra fiant verba tua. Tum legit, ac dixit:

In Nomine DEI Israel, qui fortes superbos infirmat, impios contumaces morte afficit, peccatores nocentes confociatos dissipat, dissipatos justos & sanctos confociat, ipse Deus Deorum, & Dominus Dominorum, Deus Abraham, Isaac, & Jacob: Dominus vir pugnator. A me Josue sermo Dei, & ab Ecclesia sancta, electa, & beato cœtu Israelis, filiorum Abraham, Isaac, & Jacob, populo nocenti, cœtui exitiali eorum, qui colunt simulachra, & adorant varia, salus nulla; Dixit Deus: Scitote quia male fecistis, quia excitastis leonem dormientem, & exsuscitastis leonem. Nam cruentabitur, seu rubescet ad dandum gladium in manum eorum: Ego, ego evigilavi in iustitia ad referendam in caput vestrum mercedem vestram. Et quid vobis ut veniatis in locum sanctum? Et venietis vos, atque terram nostram contaminabitis? Parate vos ipsos, & ne egrediamini e loco vestro, quia una dierum hebdomada veniam ego ad vos, & interimam fortes, & peribit à vobis fuga. Ecce vos gloriimini, vos esse Reges 45. & cum vestrum quolibet sexaginta esse millia fortium. At non gloriabor ego nobiscum esse Reges terræ, sed Angelos Excelsi, quorum unus So-

domam evertit, & Gomorrhā; unus dilu-
 vium induxit; unus terram divisit in 70. Populos, & po-
 pulus, qui mecum est, 600000. fortium robore,
 iique transierunt mare, atque aridam: & ante ipsos
 prævit Deus noctu & interdiu in columna nubis,
 & columna ignis, ex iisque electi duodecies mille
 interemerunt quinque Reges Madian, & Baalam
 filium Behor occiderunt, omnesque masculos, &
 non factus ex iis reliquus quisquam. Sacerdos
 autem quidam nomine Phinees, cum sonoras
 in manu tubas habet iisque clangit, confestim
 hostes nostros omnes cogit ruere. Annon
 audistis de Pharaone, omnique ipsius multitu-
 dine? infixi sunt in mare, & nos velut in arida
 transimus. An vobis non nunciatum quid Ama-
 lecho, ejusque populo fecerimus? An non vidi-
 stis, quæ Seoni, & Hogo duobus Amorrhæorum
 Regibus intulerimus? Et si vobiscum est Japheth
 ille robustus, nobiscum est robustorum robustis-
 simus Excelsus super omnem excelsum. Et au-
 dierunt filii Israel verba hæc, & steterunt in sta-
 tione sua: dimisitque Josue nuncium illum in ter-
 ram suam. Is vero venit ad eos, à quibus mis-
 sus fuerat, iisque retulit, quod viderat: Populi
 scilicet ordinem & descriptionem staturæ Josuæ,
 quæ fuit cubitorum quinque; & quemadmodum
 is indutus hyacintho, & purpura, haberet in ca-
 pite coronam Regiam, in qua Dei nomen inscri-
 ptum esset. Ista illi cum audiissent, ceciderunt
 in terram, & dixerunt: Quid est hoc, quod feci-
 mus nos? Circumdedimus nobis ipsis omne ma-
 lum hoc.

Tubæ

Tubas Hierichuntinas, quibus uti iussit Josua, Justiniani Imp. ætate adhuc superstites jactat Georgius Codinus in Originibus CPol. n. 145.

Georg. Henr. Sappubnius in Commentatione Philologica ad Punica Planti, Lips. 1713. 8.p. 11. seq.

Alterum est, quod famosas illas Tingitanas columnas, in quarum inscriptione Phœnices, pro fugi Chananæi appellantur, qui fugerunt à facie Josuæ, nobis obtrudunt, Procopii, Strabonis, Suidæ, Ptolemæi & Leonis Africani testimoniis innixi. Verum licet ea non nova fama sit de fuga Chananæorum, cum & in Judæorum libris ejus mentio fiat, ut apud Aben Esram ad Genes. XXXVI. 20. *Audivimus ex ore גרוריים Magnatum, quod אלמניי ארץ ארץ Germani sint Chananæi, qui fugerant a faciebus Israëlitærum, qui terram sanctam occuparunt.* Et apud David Kamium in eundem locum: *Traditione accepimus quod בני ארון אלמניי Germani sint Chananæi, eo enim tempore quo fugerunt à faciebus Josua, venerunt in Almanniam & אשקלניא Ascaloniam (Slavoniam scribendum fuisse conjicio) que sunt regiones Ascenas.* Cui accedit traditio Talmudis Hierosolymitani, ad quem Maimonides provocat Hilch. Mel. c. 6. §. 5. *Quod etiam declaratur in Talmud Hierosolymitano Capite VI. Massechet שבועות de juramentis: Dixit Samuel Nachmanides: תריסר אגסאגאס פרוסטניור (de qua voce videatur Cohen de Lara) misit Josua in terras septem Gentium. Prima argumentum fuit: qui fugere vult, fugiat. Secunda: qui pacem vult, dadas se. Tertia: qui bellum*

lum movit, paret bellum. Gergesai fidem Judai-
cam amplexi sunt (scilicet ut Colarli cum Rege
suo, de quo alio tempore dicendi locus erit) &
fugerunt in Africam (Esaia XXXVI. 17.) terram
terræ ipsorum simillimam. Inculcat hoc insuper
Bechai ex libro Siphre, & ejus hamaxarius, au-
ctor libri Zenorena fol. 120. 2. nec non Euse-
bius Chron. qui dubio procul aliquid inaudivit de
fabulosa eolumnarum Tingitanarum inscriptione.
Ea enim omnium animos ita occupaverat, ut R.
Salomo Iarhihi in Peruseh ad Genes. C. I. 1. non
dubitaverit vocabulum Græcum ληστῶν quod in
dicta inscriptione Josuæ, Duci populi Israëliti non
sine insigni injuria tribuitur, præter morem Gen-
tis, suæ explicationi inserere. Dixit Magister Jiz-
ebac: Non erat necesse ordiri Legem nisi a præcepto
Novilunii, Exod. XII. 2. Quare igitur à Beresit
Principium est? Hoc factum est propter præstantiam
operum DEI, ut indicaret populo, terras Gentium
ipsis Israëlitis deberi hereditatis loco, ut, si populi de-
strui sunt, לַטַּיִם אַתֶּם אתם vos estis pradones
(lissim, ληστῶν) שֶׁכַּבְּשִׁיתֶם אֶרְצוֹתֵי שֶׁכַּבְּשִׁיתֶם qui latro-
cinati estis terras Gentium, Israëlita dicere possint:
ipse creavit terram, & eam Gentibus ademptam no-
bis pro lubitu attribuit. Eas tamen opiniones re-
jicimus ideo, quia nemini Chananæorum fuga eva-
dere integrum fuit, cum excisioni destinati essent,
nec constans ea apud Scriptores fama est, & de-
nique à moribus illarum Gentium alienissimum
videtur, propriam turpitudinem monumento ad
omnium sæculorum memoriam duraturo confi-
teri &c.

Ibo.

Theo. Hyde notis ad itinera Mundi, auctore Abrahamo Peritzol p. 45.

Oræ maritimæ in Africa incolæ Carthaginensibus antiquiores erant Cananitæ, seu illius terræ Mercatores à Josua expulsi. Sacra enim Scriptura non dicit Josuam eos interfecisse, eos autem à facie ejus fugisse. Et quorsum fugerent mercatores rei nauticæ periti nisi per mare ut bona suâ secum portarent, & per contrariam plagam, cum Josua eos per terram invaderet. Ad Procopii sententiâ corroborandam facit quod D. Augustinus Epistola ad Romanos inchoata *interrogati* inquit, *rustici nostri quid sint?* *Punkte respondent, Chanani* i. e. Cananæi.

Idem Hydeus p. 23. inscriptionem Procopio (ut T. 1. p. 891. notavi) memoratam putat conceptam fuisse sic:

אנחנו בורחים
מפני יהושע
הגדול בן נון

Antonii van Dale argumentis, quibus fidem Procopii narrationi conatur detrahare, minime permoveri se professus est nuper vir eruditiss. Ericus Benzelius in notitia litteraria p. 5. nequæ me vel illius vel Sappuhnii, eruditi viri, permotum profiteor.

Duodecim lapides [*] à Josua positi, adhuc superstites

[*] Ejusmodi lapidem sive סגלית in monumentum positum

perstites incerta fide ferebantur tempore Abbatis Hagiodali, apud Joannem Molchum in prato spirituali capite undecimo. T. 2, auctarii Bibl. Patrum Duczani p. 1062.

Liber coronamentorum (apicum in litteris $\omega\upsilon\upsilon$ $\psi\lambda\iota\delta$) quem *Eli* sacerdos attulit ex duodecim lapidibus, quos Josua erexit in Gilgal, memoratur in Buxtorfii Lexico Talmudico p. 2562. & Rev. Wolfii nostri Bibl. Hebraica Tom. 1. p. 97.

Sortes Apostolorum & Prophetarum.

Liber superstitiosus memoratur à Petro Blaesensi de præstigiis fortunæ Tom. 24. Bibl. Patrum, edit: Lugd. p. 1268.

SAMUEL Propheta.

Reliquias ejus CPoliâ allatas tempore Arcadii Imp. narrat Theodorus Lector lib. 2. Hist. Eccles. p. 568.

Cornu olei, quo inunxit Samuel Reges Israël, jactatum CPoli in monasterio $\mu\upsilon\rho\kappa\epsilon\rho\alpha\tau\eta$, ita enim

fuisse fertur Alexander Magnus apud Svidam in $\beta\epsilon\rho\chi\mu\alpha\nu\epsilon\varsigma$, cui inscriptum: $\epsilon\gamma\omega\ \mu\acute{\epsilon}\gamma\alpha\varsigma\ \text{Αλέξανδρος}\ \circ\ \beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\upsilon\varsigma\ \epsilon\phi\theta\alpha\sigma\alpha\ \mu\acute{\epsilon}\rho\iota\ \tau\acute{\epsilon}\tau\alpha$.
Ego magnus Alexander Rex hucusque perveni.

nim legendum in Codini Originibus CPolitanis n.
128, ρ10 μυριοκεράτα.

Prophetarum Ætas,

ad T. I. p. 896.

Georgius Cedrenus p. 86. Hist.

Ἐπὶ μὲν Σαυλ παροφῆται
ἦσαν Δαβιδ καὶ Σαμυηλ.
Ἐπὶ δὲ Δαβιδ αὐτὸς ὁ Δα-
βιδ, Γὰδ, Νάθαν, Ἀσάφ.
Ἐπὶ Σολομῶντος καὶ ἔ-
μει αὐτὸν Ἀχίας ὁ Σιλω-
νίτης, Σαμαίας ὁ Ἀδων.
Ἐπὶ δὲ Ἰωσάφατ καὶ ἔ-
μει αὐτὸν, Μιχαίας, Ἡ-
λίας, Ἐλισσαῖος, Ἀβδίας,
Ἰηὺ, Ὄζιελ, Ἐλεάζαρ, Ἀ-
ζαρίας. Ἐπὶ δὲ Ἐζεχίῳ
καὶ ἔμει αὐτὸν, Ὡσηε,
Ἀμώς, Ἡσαίας, Ἰωνᾶς.
Ἐπὶ δὲ Ἰωσὶθ καὶ ἔμει
αὐτὸν, Ἰερεμίας, Σοφονίας,
Ὀλδα, Βαρούχ. Ἐπὶ Σεδε-
κίῳ, Ἰερεμίας, Ἀββακούμ.
Μετὰ δὲ τὴν αἰχμαλω-
σίαν Ἐπὶ Ἰησοῦ, Ἀγγαῖος
καὶ Ζαχαρίας. Δανιὴλ
καὶ Ἰεζεκιὴλ ἐν τῇ αἰχ-

Prophetae fuerunt
Sauli tempore Samuel
& David. Davidis, ipse,
& Gad, Nathan, Assaph,
Solomonis & successo-
rum, Achias Silonites,
Semæas Adonis. Tem-
pore Josaphati, & qui
post eum regnarunt, fu-
ere Michæas, Elias, Eli-
sæus, Abdias, Jeu, Oziel,
Eleazar, Azarias. Eze-
chia regnante ac dein-
ceps, Oseas, Amosus, E-
saias, Jonas. Josiæ ætate
ac post, Jeremias, So-
phonias, Olda, [*] varu-
chus. Sedeciæ regno
Jeremias, Abacucus,
Post captivitatem sub
Jesu, Aggæus & Zacha-
rias. Daniel, Ezechiel-

μαλω-

[*] De Holda, vide Acta Sanctor. T. I. April. 10. p. 858.

μαλακία ἐν Βαβυλῶνι que in ipsa captivitate,
 περιφήησαν. Babylone vaticinati
 sunt.

DAVID Propheta & Rex.

Nomen rectius scribitur Δαυὶδ, quam Δαβίδ, atque in vetustioribus Codicibus Græcis vel δαδ, plerumque vel Δαυὶδ exstat, recte, utpote ex דוד five ut plenius in paralipomenis legitur דודד quod interpretantur δυνατὸς χειρὶ vel ἰκανὸς χειρὶ *manu fortis*, ita Olympiodorus in c. 1. Ecclesiastæ, Helychius MS. in Psalmos, Gallus Confessor p. 18. ut alios Suicero laudatos omittam. Sunt etiam quibus *visu desiderabilis* exponitur. Ita S. Augustinus XXII. 87. contra Faustum, & Rufinus in Psalmum 2.

De vita & rebus Davidis, five ut Sedulius Davi-
 dis, consulendi:

Jac. Altingius T. V. Opp. p. 362.

Jo. Biffelius decade tertia illustrium virorum.

Job. Bocsius in vita Davidis observationibus ad
 Psalmos adjuncta.

Abrahami Cowley Davideis, libris IV. Anglico
 carmine, cum notis.

Histoire de David par Mr. l'Abbé *Choisi*.

Hieron. Drexelius in Davide Rege, T. 2. Opp.

C. F.

C. F. Tenerlein & Gabriel Groddeckius in dissertationibus Apologeticis pro Davide contra Dictionarium Historico-Criticum *Petri Bellii, & Christiani Thomasi* Tom. III. der Historie der Weisheit und Eborheit.

David, poëme heroique, par *Mr. Desfargues*, 12.

Jo. Masson Tom. I. & II. Hist. Criticæ Reip. literar. Gallice editæ.

Georgii Serpillii Leben der Biblischen Scribenten, parte IX.

Petrus Simon & Augustinus Calmet in Dictionariis Biblicis Gallice editis.

Jo. Hieron. Saprani Davides commentario illustratus.

Otto Vieter in vita Davidis Germanice edita, cujus primum Volumen prodit in 4.

Unschuldige Nachrichten, A. 1703. pag. 133. seq.

S. Damasi & S. Hieronymi versus in Davidem T. 27. Bibl. Patrum Lugd. p. 88.

Josua Baynesii Davideis inedita.

DAVID,

DAVID, dum furorem simulat, scribens nescio quid in o- stio domus Achis.

Jo. Saubertus in palaestra disquisitionum

PAG. 182.

De fugitivi & periclitantis Davidis astutia re-
fert inter alia Scriptura 1. Sam. XXI. 13. ויתו
על דלתות השער quod LXX. male reddidere:
καὶ ἐκτίθεν ἐπὶ τῆς θύρας τῆς πύλης. Siquidem
verbum דלת significatum habet *signandi & scri-
bendi*, docente Kimchi in Michlol part. 2. fol.
241. col. 556. R. Marдохאי Nathan in Concor-
dantiis explicat גבול או סימן *designare, designa-
re. Maribus, Reuchlinus, Avenarius, Buxtorfius*
Omnes radicem istam vertunt: *scripsit, notavit, si-
gnavit, designavit &c.* ut sensus sit, Davidem non
cecidisse, sed stulta opera egisse, quale est scribe-
re ad ostium domus, pinxisse eum stultorum mo-
re mirabiles & ridiculas figuras in valvis. דלת
enim nusquam significat cadere, prolabi. Chal-
dæus rectissime vertit: ויתו על רשי הרעא.
R. Dav. Kimchi in glossa ויתו על דלתות השער
שהיה כותב ברלתו [Vaitau *super ostia porta*]
השער או משרט שרימות *Nimirum scripsit su-
per valvas janua, aut incidit sculpturas.* fol. 319.
col. 1. Ita etiam Sal. Jarchi, Levi ben Gerson,
auctor Lakach Tof, aliique Rabbin. Arias Mon-
tanus

tanus & Xantes Pagninus: *Et designabat super fores porta.* Munsterus: *scribebatque super ostia porta.* Vetus versio Germ. Tigur. und fraget mit den Nägeln an der Thür an dem Thor. Piscator. und mahlete an die Thür des Thors. Versio Belgica juxta Synodum Dordraenam emendata, paullo aliter: *ende by bekrabbelde de deuren der poorte.* Latinum interpretem primum vertisse: *Et pingebat in ostia porta,* docet Munsterus. Postea illud *pingebat* mutatum fuit in *impingebat*, compositum verbum, ut hodiernum legero est apud Vulgatum. Id cum ambiguum sit, & modo significet *scribere, pingere,* modo *allidere,* decepit aliquot interpretes, neglecto fonte Vulgatum secutos, & manifesto lapsu transferentes: und er stieß sich an der Thür im Thor. Sunt tamen hanc quoque versionem cum Fonte qui nituntur conciliare.

Scutum Davidis & Nomi.

Iconem scuti Davidici duplicem diversam ab ea, quam T. 1. p. 1007. exhibere me memini, dedit Jac. Wolfius in scrutatore amuletorum tabula quinta. De eodem atque aliis Judæorum amuletis Kircherus T. 2. Oedipi parte 2. p. 445. sq. Bartoloccus T. 3. Bibl. Rabbiniæ pag. 251. seq. Gustavus Peringer differt. de amuletis Judæorum, Upsal. 1685. 8. Jo. Jacobus Schudt in *Jüdischen Merkwürdigkeiten* T. 2. p. 75. seq. & lib. 6. p. 19. Jo.

Jo. Saubertus in palæstra diff. p. 64. & in operibus postumis p. 257. Jo. Wulferus in theriaca p. 74. Wagenfeilius de hydraspide p. 16. D. Jo. Benedictus Carpzovius ad Schickardi jus regium Hebræor. p. 78. D. Joh. Diecmannus in scriptis junctim editis Germanice p. 314. Paulus Christianus Hilscherus ad Psalmum 151. p. 28. Jo. Henricus Majus in Catalogo MSS. Hebraicor. Uffenbachianorum p. 180. ubi de libro *scutum Davidis*, & p. 371. nec non p. 339. ubi de amuleto composito ex Psalmo XC. atque XCI.

De numis Davidis præter scriptores T. 1. p. 1014. memoratos conferri poterunt laudatus Hilscherus p. 46. seq. Rev. Georgius Serpilius partē nona operis de biblicis scriptoribus, editi Germanice, p. 341. seq. & Celeberr. Jacobus Basnage in Historia Judæorum, Gallice vulgata lib. IV. c. 17. T. 3. p. 252. seq. Tantum notare juvat in numis Samaritanis, in quibus litteræ *schin* & *daleth* obviæ sunt, illas non significare solum Davidis, sed annum quartum Simeonis, principis Maccabæorum. Vide Rich. Simonis novam Bibliothecam selectam, itidem vulgatam Gallice T. 2. p. 134.

EPISTOLA
BARUCHO

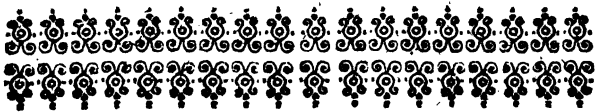
TRIBUTA APUD SYROS,
ET DIVERSA AB LIBRO, QUI SUB EJUS
FERTUR NOMINE,

ET AB

EPISTOLA JEREMIÆ
PROPHETÆ SUPPOSITA, QUÆ EIDEM LIBRO
SUBJICI SOLET.

k

PETRUS

PETRUS DANIEL HUETIUS

Demonstrat. Evangel. Proposit. IV. edit. Lipsiens.

pag. 450.

Fertur & inter Syros, * ut dixi, Epistola Baruchi, quam omnino suppositam dicas. Ita vero de futuro iudicio, & futura vita pœnis ac cruciatibus differit, ut Christiani hominis factum esse omnino existimem; alicujus fortasse ex his Monachis, qui Syria deserta primis Ecclesia temporibus magno numero incoluerunt. Nugatoria sunt quae de Angelis narrat, a Deo missis ad convellendas Hierosolymitanas arces ac mœnia, & abscondenda Templi vasa; ne haec polluerent hostes, & a se fuisse destructa illa gloriarentur. Scripta fingitur ad novem tribus ac dimidiam, trans Euphratem deportatas, ne hanc Ismaelitica gentis partem neglexisse videretur Baruchus, qui alios a Nabuchodonosore Babylonem adductos, & reliquias populi in Judaea manentes alloquiis & adhortationibus suis, altero Libro descriptis, ad pietatem & pœnitentiam erexerat. Scripta fingitur post Hierosolymitanum excidium, quod post eandem calamitatem Baruchi liber fuerit compositus. Quo quidem argumento colligitur pro certo habitum fuisse

* Exstat edita in Polyglottis Parisiensibus & Londinensibus, unde eam desumsi.

fuisse priscis temporibus, Prophetiam Baruchi editam fuisse, non solum post abductum Jechoniam, quod volunt quidam, sed etiam post Sedecianam cladem. Capite secundo hujus Epistola scripta hæc leguntur: In hunc etiam modum scripsi fratribus nostris Babylonem, & ipsis quoq; hæc eadem contestor. Quibus ipsum Baruchi vaticiniorum libri notatum esse credi potest: quod tamen non est ita; nam Syri suppositiciam hanc Epistolam, primam Epistolam appellant; Librum vero vaticiniorum Baruchi, secundam Epistolam: nempe quod prior illa non multo post Hierosyma direptionem fingatur scripta, cum e Palastina nondum excessisset Baruchus; vaticinia vero, toto ab ea clade quinquennio. Præterea vaticiniorum Liber, Epistola non est ad Jechoniam missa, sed Liber ipsi, aliisque exulibus Babylone prælectus.

EPISTOLA PRIMA

BARUCHI

SCRIBÆ.

CAPUT I.

ATque hi sunt sermones quos misit Baruch filius Nerix ad novem tribus ac dimidiam quæ erant trans fluvium Euphratem: & hæc scripta erant in ea Epistola. Sic dicit Baruch Nerix filius; Fratribus captivis misericordiam & pacem. Memor, fratres, mei, dilectionis ejus qui creavit nos, quæ nos antea dilexit, nec unquam

nos odit, licet nos castigaverit; & vere cognoscens quod ecce colligati sumus omnes duodecim tribus eodem vinculo, utpote ab uno eodemque patre geniti: Ideo magis studui relinquere vobis verba hujus epistolæ antequam morerer, tum ut consolationem percipiatis in malis quæ vobis acciderunt, tum etiam ut doleatis de malo quod contigit fratribus vestris, tum demum ut justificateis iudicium ejus qui sententiam captivitatis in vos tulit: (minus enim est quod passi estis quam quod fecistis:) ut postremis temporibus inveniamini digni majoribus vestris. Si nimirum animo censeatis hæc, voc in bonum vestrum nunc esse passos, ne postremo judicaremini & suppliciis deputaremini; tunc recipietis spem æternam: si præsertim auferatis è corde vestro errorem vanum propter quem hinc demigrastis. Si enim hæc ita feceritis, semper recordabitur vestri is qui singulis temporibus causa nostri pollicitus est iis qui præstantiores nobis erant, se non in perpetuum obliturum nostri aut derelicturum nos, sed multa clementia denuo collecturum eos qui dispersi sunt. Itaque fratres mei, sciendum vobis est primum quid acciderit Sioni: quod scilicet ascenderit contra nos Nebuchadnosar rex Babylonis. (Nam quia peccavimus in eum qui fecit nos, neque servavimus præcepta quæ mandaverat nobis; etiam nobis accidit quod contigit vobis ac multo quidem magis cruciat nos casus noster.) Jam inquam fratres mei, notum facio vobis quum obsedissent hostes urbem, missos fuisse angelos Altissimi, destru-

destruxisse arces moenium fortissimorum, & evertisse angulos munitissimos illos ferreos qui evelli non poterant. Veruntamen vasa quaedam vasorum sanctuarii absconderunt, ne comprehenderentur ab hostibus: & quum hæc fecissent, tunc tradiderunt hostibus moenia jam everta, domum direptam, templum succensum, & populum devictum ubi traditus fuisset: Ne gloriantur inimici ac dicerent, Tanto robore exceluimus, ut vel ipsam domum Altissimi bello destruxerimus. Præterea fratres vestros victos abduxerunt Babylonem, ibique collocarunt; adeoque remansimus hic admodum pauci. Hic est dolor quem scribo vobis: nam optime novi quod magnam afferebat vobis consolationem habitatio Sionis. Quo certiores eratis eam esse foelicem, tanto quidem major fuit dolor quo affecti estis quod ab ea recesseritis. Verum quoad consolationem, audite verbum: Equidem lugenti mihi Sionem, & misericordiam petenti ab Altissimo, ac dicenti; Quousque tandem hæc perdurabunt nobis, & incunctanter advenient nobis mala ista quæ fecit Potentissimus secundum misericordiam suam, & Altissimus pro magnitudine clementiæ suæ? revelavit mihi verbum ut consolaret, & ostendit mihi visiones ut amplius non dolerem, notum fecit mihi secretum temporum, & momentorum adventum indicavit mihi. Propterea fratres mei, scribo vobis, ut consolemini à multitudine mœroris vestri, Nove-

ritis autem omnino ulturum nos factorem nostrum à cunctis hostibus nostris eodem prorsus modo quo fecerunt nobis ; item valde propinquum esse finem quem facturus est Altissimus , & miserationes ejus ut veniant ; neque procul distare terminum judicii ejus. Ecce quidem videmus jam multitudinem prosperitatis gentium , licet ipsæ impie agant ; sed vaporum similes sunt. Intuemur multitudinem ditionis earum , quamvis eæ perverse se gerant ; sed guttulæ similes erunt. Videmus etiam firmitatem roboris earum , licet ipsæ Potentissimo resistent omni momento ; verum quasi sputum reputabuntur. Contemplamur gloriam magnitudinis earum , quum ipsæ non servant præcepta Altissimi ; at sicut fumus elabentur. Mente concipimus nitorem vitæ earum , quamvis ipsæ turpiter se gerant ; sed velut herba flaccida arescent. Consideramus immanitatem crudelitatis earum , quum eæ finis nequaquam recordentur ; at quasi fluctus labentes conterentur. Animo pervolvimus pulchritudinem potentiae earum , licet ipsæ negent gratiam largitoris ; verum tanquam nubes prætervolans elabentur. Nam Altissimus velocissime accelerabit tempora sua , & quamprimum adducet momenta sua , ac plane judicabit eos qui sunt in orbe suo : omnia veritate examinabit per quascunque actiones earum occultas , & exacte pervestigabit cogitationes arcanas , & quicquid in penetralibus omnium hominis membrorum reconditum est , & in apertum coram omnibus hominibus cum objuratio-

gatione prodeat. Quapropter ne adjiciatis animum ad ullam istarum rerum præseptum, sed potius patienter agamus; quoniam adveniet quod promissum est vobis. Ne spectemus modo gentium voluptates, sed memores simus eorum quæ ad finem promissa sunt nobis. Nam illico transituri sunt termini temporum ac momentorum una cum omnibus iis quæ continentur in eis, in fine vero seculi tunc ostendet potentiam suam magnam moderator ipse, quum omnia ad iudicium venerint. Vos itaque parate corda vestra ad ea quæ jamdudum credidistis, ne utroque seculo concludamini; hic captivi, ibi cruciandi.

CAPUT II.

Quod enim modo præsens est, aut quod præterit, aut quod venturum est in his omnibus, neque malum est absolute malum, neque bonum perfecte bonum: Siquidem sanitates omnes præsentis in morbum vertuntur, fortitudo quæque præsens vertitur in imbellicitatem, omnis potentia præsens vertitur in anxietatem, omnis vigor juventutis vertitur in senectutem & interitum, omnis pulchritudo decoris præsentis mutatur, flaccescit & fit exosa, omne dominium superbum præsens vertitur in abjectionem & in pudorem silentii, omnis splendor & fastus præsens vertitur in ruinam defectus, omnis voluptas & jucunditas præsens vertitur in vermem

& corruptionem, omnis rumor gloriæ præsentis vertitur in pulverem & silentium, omnis possessio divitiarum præsens revertitur ad solam foveam, omnes rapinæ aviditatis præsentis vertentur in mortem invitam, omnis concupiscentia passionis vertetur in iudicium tormenti, omnis fraus & astus præsens vertetur in objurgationem veritatis, omnis dulcedo unguentorum præsens vertetur in iudicium & condemnationem, omnis amor falsitatis vertetur in probrum per veritatem. Cum hæc omnia nunc fiant, putatne aliquis ea non esse ulciscenda? Uno denique verbo, omnia ad veritatem ventura sunt. Ego igitur ecce significavi vobis dum vivo; dixi enim quod virtutes addisceretis. Nam præcepit mihi Potentissimus ut hortarer vos & proponerem vobis tantillum ex præcepto iudicii ejus, antequam morerer. Mementote quod aliquando contestando contestatus est in vos Moses cælum & terram, * dicens; Si legem transgressi fueritis, dispergemini; si autem servaveritis eam, custodiemini. Sed & alia prædixit vobis, quæ quoniam dum simul essetis duodecim tribus in deserto, post obitum ejus rejecistis à vobis; ideo evenerunt vobis ea quæ prædicta fuerant. Nam Moses quidem prædixerat vobis antequam acciderent vobis, & en acciderunt vobis; dereliquistis enim legem. Ego etiam ecce dico vobis postquam passi estis; quod si obtemperaveritis iis quæ dicta sunt vobis, accipietis a Potentissimo quicquid repositum & reservatum est vobis.

* Deut. XXX. 19.

Sit, autem hæc epistola inter me & vos testimonio quod eritis memores mandatorum Potentissimi; ut mihi quoque sit excusatio coram illo qui me misit. Memores etiam estote legis, Sionis, terræ sanctæ, & fratrum vestrorum; Et foederis majorum vestrorum, solennitatum atque sabbathorum ne obliviscamini. Tradite hanc epistolam cum traditione legis filiis vestris post vos, quemadmodum vobis etiam tradiderunt patres vestri. Et jugiter omni tempore precamini, & orate diligenter ex toto animo vestro, ut placetur vobis Potentissimus, & non adscribat vobis multitudinem peccatorum vestrorum, sed recordetur re-ctitudinis majorum vestrorum: nam nisi pro multitudine miserationum suarum iudicet nos, vae nobis omnibus genitis. Præterea sciendum vobis est, quod priscis temporibus & ævis antiquis, majores illi nostri habebant adjuutores, nempe justos & prophetas sanctos: quin etiam quum in terra nostra essemus, adjuvabant nos cum peccaremus, & deprecabantur pro nobis eum qui fecit nos, (quippe qui freti essent operibus suis,) & Potentissimus audiebat orationem eorum, & miserebatur nostri. Nunc autem justii ablati sunt, & prophetæ occubuerunt, nos etiam è terra nostra exivimus, & Sion ablata est à nobis, & nihil jam restat nobis præter Potentissimum & legem ipsius. Quod si dirigamus & disponamus corda nostra, recuperabimus omnia quæ amisimus, imo multo multisque modis præstantiora iis quæ amisimus: quæ enim amisimus, corruptioni erant

obnoxia; quæ vero accepturi sumus, incorruptibilia sunt. In hunc etiam modum scripsi fratribus nostris Babylonem, & ipsis quoque hæc eadem contestor. Sint autem semper ob oculos vestros hæc omnia quæ prædicta sunt, quoniam adhuc in spiritu (i. *animati*) sumus & potestate libertatis nostræ. Insuper etiam Altissimus patienter hic agit nobiscum, notum fecit nobis quæ futura sunt, neque abscondit à nobis quæ sunt evenitura. Priusquam ergo iudex exigat quod suum est, & veritas quod sibi debetur, paremus animum nostrum ut accipiamus, non ut accipiamur; & ut superemus, non ut erubescamus; ut requiescamus cum majoribus nostris, non ut cruciemur cum hostibus nostris. Juventus enim mundi præterit, & vigor creaturæ jamdudum desit, & spatium temporum perbreve est, imò transierunt: proxima est amphora puteo, & navis portui, cursus itineris urbi, & vita termino. Præterea parate vos ipsos ad quiescendum postquam navigaveritis & e navis ascenderitis, non autem ad quiescendum dum iter facitis. Ecce enim quum adduxerit Altissimus hæc omnia, non erit illic amplius locus poenitentiae, neque terminus temporibus, neque dilatio momentis, neque mutatio viis, neque locus precibus, neque emissio postulationum, neque ad capeendam scientiam, neque condonator culpæ, neque locus poenitudini, neque deprecatio pro delictis, neque supplicatio parentum, neque oratio propheta-

phetarum, neque auxilium justorum. Erit *autem* illic sententia corruptionis, iter ad ignem, & semita perducens ad gehennam. Propterea unum per aliud, una lex, unum seculum, & hi qui in eo sunt, omnes finem habebunt: actunc servabit eos quorum misereri poterit, simulque perdet eos qui fuerint peccatis involuti. Quum ergo meam hanc epistolam acceperitis, legite eam in cœtibus vestris accurate, eamque contemplantini, præcipue diebus jejuniorum vestrorum: meique memores estote per epistolam istam, quemadmodum & ego vestri memor sum in ipsa: & semper
valete.

MERODACH BALADAN

REX BABYLONIS.

*S. Ebraim Syrus in Esaia XXXIX. apud Josephum
Simonium Assemanum, Syrum Maronitam in Bibl.
Orientali Clementino Vaticana (Rom.
1719. fol.) p. 79.*

Sub idem tempus Merodach Baladan, filius Baladan, Rex Babylonis litteras misit & munera Ezechia: audierat quippe illum morbo, quo diu jacuerat, convaluisse. Quamvis autem & hanc ob causam legationem ad Ezechiam Baladanus miserit, gratulatum scilicet illi recuperatam valetudinem: altera etiam causa hujus legationis intercessit. Avebat quippe cognoscere portentum retrogradi Solis: Solem enim Baladanus colebat: quamque prima, sexta & nona hora diei adorasset, vesperamque praestolaretur, consuetae adorationis pensum persequitur, vidit Solem in medio caeli in meridie. Quarens autem rei insolitae causam, didicit illud portentum in gratiam Ezechiae patratum, quo Isaiae dictis fidem haberet. Misit igitur ad ipsum Baladanus munera & honorificam legationem, rogans ut de Solis portento ipsum tuto doceret. Ille autem Merodach Baladan alius est ab eo qui Jechoniam liberam dimisit

misit, quum tredecim supra centum anni ab adventu legatorum ad Jechoniæ captivitatem intercesserunt. Paucos nempe dies vixit Sarhadam, ejusque regno per Babylonios sublato, rerum Babylone potitus est Evil Merodach.

Loca ex sacris scriptoribus V. T. allegata

Quæ in illis non leguntur.

S. Chrysostomus ad Matthæi II. ult. homil. IX.

pag. 104.

ἵνα πληρωθῆ γάρ, φησι, τὸ ρηθῆν ἐκ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται. καὶ πῶς προφήτης ἴσθι ἔειπε; μὴ περιεργάζε, μηδὲ πολυπραγμόνῃ. πολλὰ γάρ τῶν προφητικῶν ἠφάνισαι βιβλίων. καὶ πῦτε ἐκ τῆς ἰσραήλ τῶν ἀπολειπομένων ἴδοι τις ἄν. ῥάθυμοι γάρ ὄντες οἱ Ἰσραηλῖται, καὶ εἰς ἀσεβείαν συνεχῶς ἐμπίπτοντες, τῶ

Ut impleretur, inquit, quod dictum est per Prophetas, quoniam Nazareus vocabitur. Quis igitur asseruit prophetarum? Nequaquam scruteris ista, neque in hujusmodi fueris curiosus. Multa enim ex propheticis periere monumentis, quod de historia Paralipomenon probare possibile est. Desides enim cum essent Judæi: nec desides modo, sed & impii: alia quidem perdiderunt

μὲν

μὲν ἠφίσταν ἑπόλλου-
 δαμ, ἃ δὲ αὐτοὶ κατέ-
 καιον καὶ κατέκοπτον,
 καὶ ἃ μὲν Ἱερεμίας δι-
 ηγᾶται, τὸ δὲ ὁ τὴν
 πέταρτην συντιθεὶς τῶν
 βασιλειῶν, λέγων με-
 ἃ πολὺν χρόνον μόλις
 τὸ δευτερονόμιον εὐρή-
 δαμ κατωρυγμένον πρὸς
 ἠφανισμένον. Εἰ δὲ ἔκ-
 ὄντος βαρβάρου, ἔτω
 ἃ βιβλία πρὸς δακνᾶν,
 πολλῶ μάλλον τῶν βαρ-
 βάρων ἐπελθόντων. ἐπεὶ
 οἱ γε πρᾶξιπον οἱ προ-
 φῆται, καὶ οἱ ἑπόλο-
 λοι πολλαχῶς Ναζωραῖ-
 ον [αὐτὸν] καλεῖσι.

* Jerem. XXXVI. 23.

(†) 4. Reg. XXII.

negligenter, alia vero
 tum incenderunt, tum
 conciderunt. Et de pro-
 phanitate quidem tali
 Hieremias * refert, de
 negligentia vero in
 quarto Regum libro (†)
 legimus: quoniam post
 multum temporis vix
 Deuteronomii sit volu-
 men repertum, defos-
 sum quodam in loco,
 ac pæne deletum. Si
 autem absque ulla in-
 censione templi, abs-
 que ullo impugnante
 civitatis tumultu, sacri
 tamen libri varie de-
 peribant: quis jam i-
 stud inter illas depopu-
 lationes, vastationes-
 que hostium, inter illa
 templi ac totius urbis
 incendia contigisse mi-
 retur? Ceterum quia
 prophetæ prædixerant,
 idcirco etiam Aposto-
 li Nazarenorum cum fre-
 quenter appellant.

Atbanasius Sinaita cap. 12. bodegi p. 214.

Οἱ ἄριστοι ἀνδρῶν πανσοφῶντων τυγχάνει λέγων, αἱ πραγματικαὶ ἀπιρήσεις, καὶ ὁδῶσάσεις, ἰσχυροτέραί, καὶ πισυτέραί, καὶ κραταιότεραι καὶ ὑπερβολὴν τυγχάνουσι τῶν ρηματικῶν λέξεων τε, καὶ βιβλικῶν ῥησιῶν. αἱ μὲν γὰρ πραγματικαὶ ὁδῶσάσεις, ἔδαμῶς ὁδῶγραφήναι, ἢ ραδιερχῆθῆναι δύναται. αἱ δὲ ρηματικαὶ τῶν δέλτων ἐκδέσεις, πολλάκις ὑπὸ ἀνδρῶν κακοφρονῶν προσηκας, καὶ ὑφαιρέσεις πάχυνεν. ὡς ἔχει μαθεῖν τῶν φιλόπονοι, καὶ τῶν καὶ ἡδὴ προσηκῶν, ἐκ πολλῶν ἀντιγράφων, ἔ μόνον δογματικῶν, ἀλλὰ καὶ Μωσαικῶν, καὶ προφητικῶν παρηλλαγμένων. καὶ γὰρ κατὰ τὴν ἐφελικὸν χρόνον δια-

Præclare à sapientissimis viris dictum est; refutationes & probationes per rem & opera, longe esse firmiores, fideiores, & valentiores, quam quæ in solis verbis consistunt, & ex libris hauriuntur; illas enim non posse depravari, ac in alienum sensum flagitiose detorqueri: has vero sæpe ab improbis aut additione, aut subtractione corrumpi; quod quivis harum rerum studiosus cognoscet, ut antea diximus, ex multis exemplaribus non modo dogmaticis; sed & Mosaicis, & Propheticis monumentis; Etenim cum exoptato quodam tem-

Φορα τεύχη ψηλαφήσας
 Ιερεμίας & περφήτα, εκ
 ευρον όλως εν αυτοις τα
 τεράκοντα ἀργύρεα τῆς
 ἡμῆς & χρυσῶ. ἕτε
 την πρᾶσιν & ἀγρῶ &
 κεραμείως. εἰ ἐν αὐ-
 τῆς ἱεράς γραφῆς εκ
 ἐφείσαντο οἱ κακόπι-
 σοι, πῶσω καὶ μάλ-
 λον τῶν διδασκαλικῶν
 λόγων, καθὼς καὶ ἐν
 τοῖς ἐμπροσθεν πλατύ-
 προν εἰρηκαμεν. ἔκην
 διὰ πραγμάτων μάλ-
 λον ἰσχυροτέρως κατα-
 χύνονται οἱ αἰρετικοὶ,
 καὶ ἄπιστοι.

pore diversa exempla
 Hieremiæ Prophetæ
 in manus sumpsissem,
 in illis penitus non re-
 peri * triginta argen-
 teos, pretium Christi
 venditi. Neque figuli
 agrum venditum. Si
 igitur ne ipsis quidem
 sacris litteris à fide or-
 thodoxa alieni parcunt;
 quanto minus falsarias
 manus à doctorum lu-
 cubrationibus abstine-
 bunt, de quo jam an-
 tea copiosius dictum.
 Rebus igitur valentius
 & validius in ruborem
 dantur hæretici, fidei-
 que veræ expertes.

Confer Josephi hypomnesticon cap. CXXI.

De locis Jeremiæ & Esdræ quæ ex Codicibus
 Biblicis erasa à Judæis scribunt Justinus Martyr,
 Origenes & alii, Vide Huetium ad Origenem T. I.
 p. 157. Barthol. Germonium de hæreticis Ecclesi-
 asticorum Codicum corruptoribus p. 171. seqq.
 sed & B. Tho. Ittigii Diff. recusam in ejus variis O-
 pusculis Lips. 1715. 8. D. Jo. Georgii Neumanni
 Programmata p. 110. Steph. le Moyne Varia sa-
 cra T. 2. p. 488. 495. & Diff. ad Jeremiæ XXIII. 6.

p. 82.

* Sed vide quæ de hoc loco T. I. p. 1103. seqq.

p. 82. & D. Salom. Deylingii Observationes sacras parte 2. c. 21. Quam parum verisimiliter hoc Judæi arguantur, paucis ostendi T. I. p. 1152.

Locus Jacob. IV. 5. ex Apocrypho libro repetitus.

B. Gotfridus Olearius Observast. ad S. Mattheum pag. 81.

Jacobus Apostolus IV. 5. Scripturam dicere a) ait πρὸς Φρόνον Ἐπιποθεὶ τὸ πνεῦμα ὁ κατώκησεν ἐν ὑμῖν, quæ verba ex Genes. VI. 3. 5. cum accepisse statuunt plerique, quibus calculum etiam addidit Hugo Grotius & Henr. Hammondus,

|

solide

- a) Negat hoc cum Jacobo Capello Johannes Claudius T. 9. Opp. postumor. p. 28. seq. atque verba ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἢ γραφὴ λέγει; putat referenda esse ad versum præcedentem, ibique faciendam *συμψηφισμὸν*. Sed non verisimile hoc est, neque voces ἡ γραφὴ λέγει ita habent in præcedentibus. diserta ad quæ respiciant Scripturæ Vet. Test. verba, ac potius dixisset ἡ δοκεῖτε ὅτι κενὴ ἐστὶν ἢ γραφὴ, vel ὅτι κενῶς πνεῦμα ἢ γραφὴ λέγει, quam verba κενῶς λέγει ita absolute & sine addito ejus quod dicit scriptura posuisset, quod nec Græca nec Latina lingua patitur, licet in Gallica recte dixeris cum Claudio: *peut-elle vous que l'Écriture parle en vain?* Idem verba quæ apud Jacobum sequuntur, ita transfert: *L'Esprit qui habite en nous, convoite contre l'en- vie, mais il donne une plus grande grace, &*

solide profecto contradixit b) Cartwrightus in Electis Targumico Rabbinicis ad illum Genesios locum. Ex Exodi itaque XXIII. 23. depromptum esse putarunt alii, ex Numeror. XI. 29. Junius & Piscator, c) quorum sententiam secutus Tho. Gattakerus fuit Adversar. c. 20; p. 639. Ex Deuteronomii VII. 2. & 3. alii: Ex Jobi V. 2. D. Thomas: Ex Proverbiorum d) capite XXI. solus ni fallor Samuel Wardus, Ipsuicensis: alii rursus ex Epistola ad Rom. XII. 2. Ex libro Sapientiae I. 4. Hugo & Lyranus. Joannes Clericus, quod in nullo istorum locorum diserte dici, quod Jacobus habet, videret, ad traditionem Judaicam recurrendum sibi esse existimavit, non infrequens existimans, ut traditiones hujusmodi Judaeorum de sensu quorundam Scripturae locorum ipsius Scripturae nomine allegentur. Simon. Episcopus vero in responsione ad 64. quaestiones Quaest. IV, T. 1. Opp. part. 2. p. 4. se quidem quaesitum *quis locus sit*

Scri-

pour ce il dit, πρὸς φθόνον contra invidiam, ut Camerarius & Jo. Coccejus, non ad invidiam, ut alii interpretantur. Cæterum verba illa interrogativa esse, quod vult Witius, non possunt: quia præcedit interrogativum ἢ ante δοξεῖτε, atque post μείζονα sequitur adversativa δέ.

- b) Refellit etiam Hermannus Witius, qui de hoc loco omnino videendus in Meletematibus Leidensibus Diss. XII. de spiritu concupiscente ad invidiam p. 440. seq.
- c) Huic sententiae assentiuntur etiam Ludovicus Capellus, Witius, Theophilus Amelius, Januar. p. 17.
- d) Ex Proverb. III. 34. & IV. 9. Daniel Heinsius, Jo. Coccejus ex 2. Tim. I. 7. & Cantic. VIII. 6.

Scriptura ad quem respicit Jacobus, dicturum ait se id nescire. Fieri enim posse credere, ut Scriptura illa e) in qua locus ille sum extabat, interciderit. Quibus gemina ex Adversariis Gatakeri in Synopsi sua Criticorum Matthæus Polus allegavit, quæ tamen apud ipsum Gatakerum ego quidem reperire non potui.

JEREMIÆ Epicedium in cædem Josiæ.

Memoratur 2. Chron. XXXV. 25. atque superfuit adhuc tempore Flavii Josephi: *μὴ κεκοιμημένος ἕως αὐτῶν χρόνων ἐστίν*, inquit ille lib. X. cap. 6. Antiquitat. Non legitur hodie Jeremiæ XX. 14-18. neque in threnis, sed intercidit. Utrum vero fuerit Jeremiæ Libnensis, Josiæ loceri, 4. Reg. XIII. 31. ut contendit vir celeberrimus Hermannus ab Hardt: programmate in Abenesram, Helmst. 1712. 4. p. 13. An Jeremiæ Anathotensis Prophetæ, ut voluit communititer, ac Josephus diserte testatur, alii viderint. Mihi verisimilior est Josephi sententia, quanquam hæcenus viro doctissimo Hardtio adsentior, quod non in sacro Bibliorum codice sed extra illum fuerit istud in cædem Josiæ epicedium. Hæc autem paullo audacior conjectura, quod Josephum non ex sua

1 2

sen-

e) Idem sentit Socinus *Lib. Sacr. p. 306.* & Nortonus Knatchbull, *ubi reperitur scriptum, non liquet, perit ergo ut & alia Scriptura multa.*

sententia illud testatum fuisse, sed vulgarem tantummodo sententiam de scripto hoc retulisse opinatur. Sed verba ejus apponere juvat:

Illâ ætate multa circumlata opera & scripta veterum, sacrorum etiam autorum, suppositiva, quæ non ab ipsis viris divinis, sed ab aliis profecta, pro autoritate tamen illis concilianda *nomen prætextum religiosum*. Neque exinde sequitur, vel autorum illorum fuisse, quorum nominibus venditantur, vel sacro volumini fuisse inserta quondam, deo excidisse, vel latere alicubi in corpore sacro non agnita. Erat in primis priscum seculum solers, ut scriptis vel suis affingerent autores alios, vel alienis, quorum celebritatem quærerent, magnos, eosque præfici & remoti ævi. Qualia scripta, veterum nomine, supposita, in hunc usque diem magno numero inter Judæos supersunt. Quorum aliqua, ob superstitionem, veterem licet, manifestam tamen, ab ipsis Judæis rejiciuntur aut refutantur. Nominè Eldad & Medad venditatum opus Aben Esra sine metu refellit.

Ipse eventus locupletissimus testis, Josephum non sacrum corpus indigitasse sed alium fasciculum, in quo illud Jeremiæ in Josiam epicedium. Quandoquidem illud hodie plane expiravit, in Judæorum exilio, integro illorum veteri corpore sacro superstite. Quod Josephus jam tum fore subauguratus, qui animadverteret, cum scriptum esset non sacrum, servatum quidem eo usque

usque esse, fieri tamen posse ut pereat aliquando. Id quod arguit illa timidiuscula formula; *In hunc usque diem servatus libellus*: De quo verendum an semper sit servandus & ad seros annos propagandus. Qui *metus Josephi sacius* excludit spem perennitatis. Ut eventus hodie illam spei fugacitatem confirmavit.

Interea disquirere animus non est, num Josephus revera ex sua sententia pro Jeremias prophetæ libro habuerit, an solum recitaverit communem sententiam. Multorum siquidem peritorum consuetudo, tametsi aliter sint persuasi, & ex solidis principiis convicti, tamen, in rebus historicis aut receptis commemorandis, loqui cum cœtu. Neque enim vel fas, vel locus, impugnare ubique populi sensum vel fascinum, quæ extorquere sæpe nec dignum nec honestum, nec proficuum. Referunt docti passim non quæ sunt, sed quæ æstimantur aut venditantur. Populum refellere, est ignem gladio fodicare. De Josepho vero definire, quæ ejus fuerit mens, an revera senserit ita, ut pro Jeremias Prophetæ scripto haberet, an solum ex populi sententia seu communi opinione loqueretur, supervacaneum. Quod si in aliis ex animi sententia, ut apparet, communes populi sententias recensuit, quidni & hic cum populo senserit, similiter opinione facta & vulgari fascinatus? Plenum autem Josephum esse in commemorandis Judaicæ gentis fabellis, periti dudum detexere viri. In rebus sua ætate gestis fidem meretur, quod intelligunt experti,

expert, sed in traditis, millies fide caret, non res habens exploratas, sed populi rumorem secutus, aut scripta suæ ætatis, quæ vulgo valerent.

Psalmus CXXXVII. an Jeremiæ?

Cantata in Psalmos I. 3. p. 657.

Ψαλμός τῷ Δαβὶδ
Ἱερεμίας.

Psalmus David Je-
remiæ.

Επιγράφη) μὴ πα-
ράσει τῷ Δαβίδ
διὰ Ἱερεμίας. ὅτι δὲ πε-
πλανηται καὶ ἀπ' αὐ-
τῶν ἐστὶ ρημάτων μαθεῖν.
Ἱερεμίας γὰρ ἔ-
βουλώνα αὐτοῖς ἀχμα-
λωσίας ἔ-
καθολωτικῶς δὲ ἐστὶν
ἕτος ὁ ψαλμός, ὡς καὶ
αὐτοῖς δεικνύσκει ἐν προσι-
μίαις τὰ ρήματα. Ταυ-
τάσαι δὲ ἀξίον, πῶς
μετὰ τὸ κῆται τῶν Ἰπ-
τικίων, ἕτος ἀχμαλω-
σίαν κηρύττει. ἔ-
δὲ τὸ μὴ καὶ ἀξίον συν-
τιθεῖται τῶν ψαλμῶν.

A nonnulli quidem in-
scribitur Davidi per
Jeremiam: verum ipsos
exasse vel ex ipsis verbis
discere liceat. Jeremias
enim minima particeps
fuit captivitatis Babyl-
onica: hic autem Psal-
mus est Babylonicus, ut
ipsa quoque verba in ex-
ordia ostendunt. Ceter-
um admiratione dignum
est, quomodo hic Psal-
mus inter victoriales re-
feratur, cum prædicet
captivitatem. Unde cla-
rum sit, Psalmos non se-
cundum ordinem digestos
fuisse, sed prout fuerant

ἄλλ' ὡς εὐρέθησαν, & *reperiti. Hic igitur ca-*
 τῶν ἐν αἰχμαλωπιζο- *ptivos eos exhibet, &*
 μένας αὐτὰς λέγει, καὶ *recens Babyloniæ in-*
 ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας *gressus.*
 ἠπιβαίνοντας.

De ABDIA Propheta.

*Ephraim Syrus apud Joseph. Simonium Assemanum
 in Bibl. Orientali Clementina p. 70.*

Abdias erat ex terra Sichem de agro Ephraem, a)
 discipulus Eliæ Prophetæ. Hic erat tertius b)
 ex illis quinquagenariis cui parcens Blias ad Acha-
 bum descendit. Posthæc Regis famulatum abdi-
 cans, prophetavit & mortuus sepultusque est cum
 patre suo. Uxor hujus Abdia fuit illa c) quæ Eli-
 sæum prophetam adiitrogavitque pro duobus filiis
 suis, à quibus debita patris exigebantur ut solverent
 aut servirent: cui Elisæus ex aqua oleum fecit.

De EZECHIELE Propheta.

*Dan. Papebrochius in Actis Sanctior. T. I. April. 10.
 pag. 857. seq.*

Expositus est omnium oculis omnibusque Pro-
 phetarum Ezechielis liber, cujus capite 29.
 I 4 cura

a) Epiphan. ἐξ ἀγρῶς Βηθαχάμαρ.

b) 4. Reg. 1. Epiphaniο ὁ τρίτῳ περιηκόντῳ
 χϞ. T. 2. p. 245.

c) 4. Reg. IV.

cum notetur transmigrationis annus 27. apparet eum per annos quidem 22. ut minimum prophetasse: quantum vero temporis aut prophetiæ aut vitæ addendum sit, in obscuro manet: uti & mortis genus, nisi quod S. Athanasius libro de incarnatione dicat: *passus est pro populo, quia ventura predicabat.* Sepulturæ locum licet ex apocryphis habeatur scriptis, credibile est ex vero prodi, ut cujus diu permanerit inter Judæos & Christianos memoria venerabilis: *Agrum Maur* vocatum ajunt, apud Græcos in Synaxario *Μαυρ* scribitur. Quod autem eodem in loco sepulti olim fuerint *Sem & Arphaxad progenitores Abrabæ*, etsi non improbavit Romani martyrologii recognitor Baronius, gratis traditum à Rabbiniis aut potius confictum arbitramur: cum de loco vitæ & sepulturæ eorum nihil sacræ literæ habeant, neque credibile sit apud Chaldæos idololatrias tam diturnam eorum superfuisse memoriam. Cæterum & hæc & alia similis farinae plura ex qualicumque Epiphasio accepta pleraque, prolixè congesta reperimus in Manuscripto Synaxario Græco Collegii Paris. ad diem 21. Julii, quo die ipsum quædam alia Manuscripta Græca, reliqua vero cum excusis Menæis die 23. referunt. Quin & vultus Prophetici lineamenta adduntur, æque gratis excogitata. Videri possunt Ezechielis miracula quæ ex prætenso Epiphaniæ libro, Hebraicis fabulis scatente habet Surius, & quæ ex eodem libro aliisque collegit Petrus de Natalibus lib. 4. cap. 41. *de quibus, inquit Salius, suspicio est mul-*

torum non improbabilis, hæc à Rabbinitis pro factis in hoc genere licentia ac temeritate fuisse excogitata .
 - - Et vero quomodo talia nullus Daniel, nullus Baruch, nullus Esdras, nullus Josephus ac Philo, scripto prodidissent, aut vexatos à Chaldæis Judæos non verbo aliquo significassent? Quomodo autem vexari potuerunt quibus in Chaldæa pacate patienterque viventibus multam felicitatem promiserat DEUS, usque in tempus suæ reversioni destinatum & designatum per Hieremiam Prophetam.

DANIELIS Prophetæ visiones.

ad T. I. pag. 1031. & 1137.

In Codice Barocciano 148. *Daniellæ visiones.* Incipiunt: *ἐν ἔτει τρίτῳ. Ὁράσεις ἕνδεκα τῷ προφῆτῃ Δανιήλ.* Danielis visiones è Codice Regis Galliæ 1845. allegat Anselmus Bandurhus ad Antiquitates CPol. p. 872. Leo Allatius de Georgiis p. 351. *Oracula cum figuris picta, Methodii Patavensis, Visiones Daniellæ, Prophetæ, & Chosroæ Regis Persarum, & Theophili presbyteri Rom. translata Græce à Georgio Zegabeno, prætereaque Leonis Philosophi & Imperatoris.*

DANIELIS *προφυλακτήριον* CONTRA
LEONES.

Ex MSto Cabbalistico hoc tradituri n Catalogo MSS. Bibl. Uffenbachianæ p. 104. תה יעו נח

סמח המת הליך

MARDOCHAI.

Talmudici in Mischna Shekalim cap. V.

Petachias est Mardochai. Eccur autem vocatur nomine Petachia? Quia res absconditas aperuit, easque exposuit, & septuaginta linguas calculit.

Plura hanc in rem collegit vir Rev. Johannes Wulferus in notis ad Canticum hunc Talmudicum pag. CXI. seq. Etiam Nestoris annos ei tribui à Judeis vitamque ad trecentesimum, vel ut in Tuba fin legitur, ad quadragesimum annum productam pag. 113. observat.

ESDRÆ Anathema in (*) Samaritanos.

Scipio Sgambatus in Archivis Vet. Test. p. 404. ex Talmud in libros Reg.

Esdras ejusque aselectæ convocarunt Ecclesiam totam in templum Domini, & statuerunt trecentos Sacerdotes tubas manibus tenentes: trecenti quoque pueri adstabant libros legis in manibus habentes. Et clangentibus Sacerdotibus, ac Levitis interea Psalmos concinentibus, obstrinxerunt Samaritanos per arcanum Dei nomen explicatum, & per scripturam tabularum

Ana-

(*) Epiphanius Esdram missum ad Samaritanos scribit à Rege Assyriorum, Judæi Docuerunt. Vide Sac.

Script. Petiti Eclogas Chronologicas lib. 2. p. 115.

Anathemate, quod æque valeret in superna, ac Cælesti Curia, atque in terrena & humana, ut qui buccellam suam cum Samaritano comederet, perinde esset, ac si suillam gustasset; utque nemo audeat Samaritano communicare, nec pars illis esset in resurrectione mortuorum, nec hæreditas, nec memoria in Israel: quod Anathema, cum iis misissent, qui Babylone erant Judæis, illi addiderunt חרם על חרם Anathema super Anathema; & Cyrus Rex hæc omnia rata esse voluit.

ESDRÆ Index dierum faustorum.

Petrus Lambecius lib. VII. de Bibl. Vindobonensi p. 240. memorat tabulam manu exaratum Græcè quæ inscribitur: *αγαθά, ημῖν ἐπι*
ἀς ἐδείξεν ὁ Θεὸς τῷ Ἐσδραῖ τῷ βασι.

LIBRI nusquam exstantes,

Quorum

In sacris Scriptoribus mentio fit, vel fieri viderur.

Ex Rev. D. Francisci Alberti Epini tabulis Bibliæ.

Libri Historici deperditi.

1. Liber bellorum Domini, Num. XXI. 14.
2. Liber justorum, Jos. X. 13. & 2. Sam. I. 18.
3. Liber verborum dierum sive Chronicon Salomonis, 1. Reg. XI. 41.
4. Chro-

4. Chronicon - Regum Israelis, 1. Reg. XIV. 19.
5. - - - Regum Juda, 1. Reg. XIV. 29. XV. 7.
6. Libri Nathanis & Gadis de Rege Davide, Chron. XXX. 29.
7. Libri Nathanis, Ahiaz & Jeddonis de Rege Salomone, 2. Chron. IX. 29.
8. Liber Seruaja de Rege Rehabeamo, 2. Chron. XII. 15.
9. Liber Jehu de Josaphato, 2. Chron. XX. 34.
10. Liber Efaiaz de Rege Usia, 2. Chron. XXVI. 22.
11. Liber Chozai de Rege Manasse, 2. Chronic. XXXIII. 18.

Libri Prophetici.

12. Prophetia Henochi, Epist. Jud. vers. 14.
13. Liber Lamentationum, 2. Chron. XXXV. 25.
14. Volumen Jeremiaz à Jehudio crematum. Jerem. XXXVI. 2. 6. 23.

Dogmatici.

15. Liber rationum regni s. juris Regij à Samuelis scriptus 1. Sam. X. 25.
16. Salomonis parabolæ, Cantica & Disputatt. Physicæ, 1. Reg. IV. 32. sq.

Adde Josephi hypomnesticum cap. 120. & editionibus Drusium lib. de Henocho c. 27. sq. & Rev. Wolffii nostri Bibliothecam Hebraicam Tom. 2. pag. 211. seq.

LIBER QUARTUS
E S D R Æ
CUM LOCIS VETERUM ILLUM AL-
LEGANTIUM,
ET
DIFFERENTIIS AC SUPPLEMENTIS
EX VERSIONE ARABICA,
QUE
MANUSCRIPTA EXSTAT OXONIÆ IN BIBL.
BODLEJANA.

AD LECTOREM.

I.

Vir celebris *Guilhelmus Whistonus* ad calcem Voluminis quarti, operis quod edidit Anglice; placuitque illi inscribere *primitivam Christianitatem*, Londini A. 1711. 8. exhibuit versiones duas Anglicas libri quarti Esdræ, alteram factam ex Latino vulgato, alteram à viro, litterarum Orientalium callentissimo, *Simone Ockleio*, (*) ex veteri versione MSta Arabica expressam. Cum autem in plurimis à vulgato hæc dissideat, alia omittat, plura interdum adjungat, operæ pretium visum est mihi varietates illas omnes ac supplementa lætæ reddita annotare, & vulgato una cum locis quibusdam veterum, libri illius quædam allegantium, adjungere.

II. Idem *Whistonus* in diatriba paradoxa (ut sunt illius viri pleraque) qua Apostolicam fidem Constitutionibus quæ sub Apostolorum nomine ambulant, conciliare contendit (*essay on the Apostolical Constitutions pag. 34. & 76. & 304. seq.*) hunc Esdræ librum quartum scriptum esse putat ab ex Judæo quodam Christiano circa A.C. XCIX. cui congruit *Henrici Dodwelli*, eruditissimi viri conjectura, qui in dissertatione quarta Cyprianica §. 2. & 32.

* (*Whistonus præf. historica T. I. præmissa p. 5. Dicit obiit Ockleius mense Sept. A. 1720.*)

& 23. libri hujus scriptorem coævum esse conjicit *Iobanni* auctori Apocalypseos, nec non *Hermæ* sive *Hermati*, cujus Pastor bonam partem in visionibus variis referendis veratur, perinde uti quartus hic *Esdraë* liber totus fere est in visionibus atque revelationibus. Neque tamen visiones *Hermæ* vel *Pleudo Esdraë*, cum divina Apocalypsi & in Ecclesiis Christi recepta, nisi temere aliquis comparaverit: neque quod idem *Dodwellus* diff. 2. in *Irenæum* velit, divinam *Hermeti* aliisque apocryphis illius ætate scriptis tribuerit auctoritatem. De ætate autem libri quarti *Esdraë* verisimilior hæc mihi videtur *Dodwelli* ac *Whistoni* opinio, quam suspicio viri itidem doctissimi *Petri Allixii*, qui in Epistola ad *Ezech. Spanhemium*, inserta hujus operi de usu & præstantia numismatum T. 1. edit. Lond. p. 70. eundem à *Montanista* ex *Judæo* scriptum conjicit. Antequam enim *Montanus* Ecclesiam hæresi sua turbaret, liber ille lectus jam erat à scriptore Epistolæ quæ sub *Barnabæ* Apostoli, nomine ambulat. *B. D. Theophilus Spizelius* libro de *Israëlitis Americanis* pag. 43. *Semi-Christianus ille pariter ac Semi-Judæus pseudo Esdraani Codicis auctor, salutariferis non minus Christianorum placitis, quam subtilibus Rabbiorum fabulis strenue imbutus, tantum non ἀμφοτέρω agere, & utriusque Religionis conclamatae olim harmoniam haud obscure est meditatus.* Eadem sententia *Augustini Calmet* in diff. de hoc libro, Gallicis in *Canonicum Esdraë* librum commentariis adjuncta.

III. *Iosephus Scaliger* in Scaligeranis p. 143. librum hunc dixit ex multis veterum scriptis coarctatum esse. Certe prima & postrema capita quæ in Arabica versione desiderantur, potuerunt ceteris fuisse adjuncta. Illa autem quæ in Arabica versione exstant, versa ex Syriaco, Syriacum ex Græco, quod ut suspicor Græce legabatur sub titulo *Ἀποκάλυψις Ἐσδρα* & memoratur in Catalogo veteri librorum Apocryphorum quem exhibeo infra pag. 308. & à *Nicephoro* homologo in loco quem dedi Græce & Latine in Codice Apocrypho Novi Test. T. 1. p. 652. Syriace tamen & Græce nemo hæcenus fuit qui hunc *Esdræ* tributum librum professus fuerit se vidisse, uti nec Hebraice: licet *Petrus Galatinus* sub initium librorum de arcanis Catholicæ veritatis testatur suo tempore famam fuisse de tertio & quarto libro Hebraice repertis CPoli: nec desint (*) qui tradant Syriacum fuisse apud *Iosephum Scaligerum*, & in Leideni Bibliotheca asservari, quod minime mihi persuadeo, neque in Catalogo MSS. Bibliothecæ Leideni legati Scaligeriani ullam ejus mentionem potui reperire.

IV. *Nicolaus Lyra*, quemadmodum & glossæ ordinariæ & interlinearis auctores, hunc librum prorsus sunt prætervecti. Nam & quæ à nonnullis *Lyra* adducitur censura, non ad hunc
quartum

(*) *Abraham Bartholus* in Præfat. ad aquilam *Esdræ* tam
oder Auslegung etwiger Gesichter in 4. Buch *Esdræ*:
Joh. Christian Rehring Einleitung in die Sybilli-
sche Bücher p. 72.

quartum sed ad tertium, Esdræ adscriptum, li-
brum pertinet. *Liber iste qui dicitur Esdræ se-
cundus, videtur magis ab alio doctore, nescio quo,
conscriptus & ex pluribus collectus. Nam sic descri-
buntur plura, quæ in primo Esdræ valde sunt suffi-
enter descripta. Non est autem verisimile, quod
ipse repetiverit in alio libro sine necessitate: & ideo
liber iste dicitur à doctores apocryphus, ut patet
in prima parte summa S. Thome de Aquino. Qu. 10,
Artic. circa primum argumentum.* Librum Esdræ
secundum appellat Lyra, qui alius tertius est, Ne-
hemie librum, secundi (*). Esdræ libri loco
computantibus; Athanasio in Synopsi, primus.
Vicissim in Arabica versione, qui quartus nobis,
primus est Esdræ liber, ab auctore ipso secun-
dus in latina versione habetur: ac nuncupatur.
Hunc notis aut commentariis nemò veterum,
quod sciam: recentiorum paucissimi illustran-
dum sibi sumserunt. Germanice quidem M. *Abra-
hamus Bartholus* cujus *Aquila* Esdræ sive
explicatio visionum quarundam libri quarti Es-
dræ prodicit, Lipsiæ 1622. 4. & M. *Joannes Af-
sanburgius* scholæ Tangermündensis Rector, eor-
jus versio & Scholia viderunt librum sine loci no-
tatione A. 1598. 4. Latino *Conradus Pellicanus*
cujus scholia in quartum librum Esdræ existant in
eius Operibus tomæ quinto, edito Tiguri A. 1536
fol. *Theodorus bibliander* expositione somniorum
capitis XII. & XIII. Basil. 1543. 8. Pauca qua-
dam notavit & interspolavit etiam, Latinam ver-
sionem

(*) Ita passim veteres, ut Origenes T. I. Huetii, p. 371.

tionem recensens *Sebastianus Castellio*, & qui majore licentia usus est in ea pro lubitu mutanda *Franciscus Junius*. Veteris latinæ versionis quæ vulgaris in editionibus, quas sum secutus, in capita XVI. versiculos DCCCLXXII. distinguitur, auctorem esse Hieronymum neque argumentis idoneis probari potest, neque credibile viderur. Germanicam interpretationem duplicem ab Assenburghiana diversam, una cum tertia Belgica exhibent Biblia pentapla A. 1712. in agro Steinbeccensi prope Hamburgam excusa, in Tomo secundo.

V. Librum quartum Esdræ fuerunt quoque qui pro Canonica Scriptura haberent, tametsi non à nostris duntaxat Augustanæ Confessionis subscriptoribus, & à Reformatis communiter, sed & à Tridentino Concilio omittitur & Apocryphus habetur: & in variis Bibliorum editionibus ne quidem inter Apocryphos Ecclesiasticos libros locus illi relinquatur. Præter Gilbertum Genebrardum vero, Johannem item ac Renatum Benedictos, aliosque apud Jo. Rainoldum T. I. prælect. in libros Apocryphos pag. 249. Anabaptistæ etiam, Schwenckfeldiani atque Weigeliani apud B. D. Jo. Mullerum nostrum in Anabaptismo edito Germanice Hamb. 1644. 8. p. 30. seq. sacris Scripturis quartum Esdræ, visionesque in eo recensitas divinis annumerant. Societatis itidem Rosicrucæ membra quadam pro canonice admiserunt teste B. D. Abrahamo Calovio T. 1. 370 Rematis Theologici p. 515. cujus generis homines non mirum est visionibus illis somniisque du-

ci, quem in modum Antonia Bourignonia quartum Esdræ non modo inter Canonicos referendum, sed & reliquis anteferendum statuit. Scalligerum vero Patrem in Exercitationibus ad Cardanum Canonicam tertii quartique Esdræ auctoritatem affirmasse, frustra, ni fallor, Heideggeras aliique ex his ejus verbis collegerunt: *Arcana multo plura continentur in libris Esdræ atque potiora quavis enarratione. Eos libros, quod hoc eloqui ausus es, suspicor te non vidisse, quorum admirabile ac divinum compendium apud me est Syracensium conscriptum lingua. In iis igitur, longè uti dixi præstantiores sententiæ continentur, quam in concionibus sordidissimi calumniatoris &c.* Disputat enim Scaliger adversus Cardanum, utrum lectis audita præsent? quod cum affirmet ille lib. XIV. de subtilitate, hic Exercitatione CCCVIII. contrarium ostendere conatur eo argumento, quod libri extent pluribus rebus rarioribus abundantes, longèque plus bonæ frugis in se complexi, quam quælibet oralis & extemporalis enarratio. Id Esdræ libris in medium adductis illustrat, ubi de canonica eorum auctoritate nihil ei in mentem venit, sed multa divina, hoc est præclara ac mirabilia arcana ejusdem contineri innuit. Neque de tertio & quarto Esdræ libro ipsi sermo fuit, quos Cardano invisos fuisse ne suspicari quidem poterat: sed de compendio LXX. librorum sub Esdræ nomine proditorum, quos summa sibi impensa conquisitos lectosque testatus est in Apologia sua Joh. Picus Mirandulanus. . . Quem Johannem

hannem Picum non potest negari & illos LXX. libros, & quartum Esdræ inscriptum librum pro vero Esdræ foetu agnovisse. Septuaginta autem, quos se habere jactavit, libros, illos ipsos arbitratus est, qui 4. Esdræ XIV. 46. celebrantur, quo nomine arguitur à Stephano le Moye notis ad varia Sacra p. 838. Richardo Simone lib. 3. Historiæ Criticæ Vet. Testam. pag. 82. Johanne Morino Exerc. Bibl. pag. 292. & aliis.

VI. Johannes Pistorius exprobrat B. Luthero, quod Pseudo-Esdræ libros tertium & quartum non veritus fuerit Æsopi fabulis comparare, Bibliisque exturbare. Cum tamen apocrypha & procul abjicienda somnia vocare non dubitaverit Hieronymus, & post Sixtum Senensem Bellarminus ipse Rabbinorum Talmudistarum somnia in quarto Esdræ agnoscat lib. 1. de Verbo DEI cap. ult. Hinc inconsiderantiam Pistorii merito perstringunt B. Jo. Gerhardus Exegeti Loci de S. Scriptura §. 175. & Conradus Hornejus de S. Scriptura p. 119. Ac profecto fabulis valde affinia sunt, quæ capite VI. 49. sqq. de Behemoth & Leviathan, capite XIII. 12. sq. de reditu Israelitarum in terram Canaan per Euphratem siccatum narrantur. Non procul item à fabulis abest, quod capite XIV. legitur, seculum juventutem suam perdidisse & invalidum à senectute factum esse, tametsi id inde mutuatus fuerit S. Cyprianus sub initium libri ad Demetrianum. Neque gentes ab illa opinione abhorruisse testis est post alios Lucretius lib. 2. 1149. his verbis:

Jamque

Jamque adeo effeta est ætas, () effetaque tellus
Vix animalia parva creat, quæ cuncta creavit
Secla, deditque ferarum ingentia corpora partu.*

Ejusdem generis sunt, quæ de seculo in duodecim partes diviso, eod. capite XIV. narrantur, quæ si vera sint, oportuisse mundum sive seculum jampridem desisse ostendit Sixtus Senensis. Fabula quoque est ex capite octavo Nehemiæ refutanda, quod capite XIV. 21. sqq. de lege exusta & per Esdras restituta legitur, tametsi id Pseudo-Esdras persuaserit Clementi Alexandrino 1. Strom. Ireneo lib. 3. adversus hæreses cap. 25. Tertulliano de habitu muliebri cap. 3. Johanni Chryostomo Homilia 8. in Epist. ad Hebræos. Isidoro lib. 1. de Officiis Ecclesiasticis cap. 12. aliisque. Quæ de re vide sis Andream Rivetum T. 2. Opp. p. 877. Georg. Calixtum de numero librorum Vet. Testam. 6. 13. D. Wasmuthi Vindicias S. Hebrææ Scripturæ pag. 47. & B. Christianum Kortholtum libro de variis Bibliorum editionibus capite I. Quæ de promptuariis animarum habentur cap. IV. 35. sq. & VII. 32. psychopanny-

m 3

chian

(*) Confutarunt hanc opinionem de mundi effeti senio *Guil. Hackewill* egregio opere Anglice edito Lond. 1635. fol. de providentia. *Secundus Lancelotus* in libro Italice vulgato, cui titulus l'Hoggidi; o vero, Mondo non peggiore ne piu calamitoso del passato. Venet. 1623. 4. *Rampallus* in scripto vulgato Gallice, l'erreur combattu, discours ou il est prouvé que le Monde ne va point de mal en pis. Paris 1641. 8. *Io. Lonssonius* libello ejusdem argumenti & *Io. Bur-*

chiam haud obscure docent, unde Patres quidam & in his S. Augustinus præcipue dogma illud haussisse videntur. Nomina angelorum Urielis, Jeremiellis &c. quibus cum locutum se Pseudo-Esdras fingit, & quam plurima hujus generis alia lacunas Judaicas sapientia, nec Propheticum spirantia genium, officinam satis produunt. Vehementer fallor, nisi qui talia finxit, nomina depromsit ex 1. Chron. VI. ubi Uriel & Jeremiel, non quidem Angelorum sed Levitarum nomina occurrunt. Neque id facile quisquam ab Esdra scriptum crediderit, quod sub initium quarti libri per XIX. generationes Esdras ab Aarone descendisse memoretur, cum in canonico Esdra XV. tantum & diversimode referantur. Etiam conversum potius ad Christianum Religionem Judæum, quam Esdræ auctorem arguunt, quæ capite II. & VII. de Ecclesiæ Novi Testam. statu sub Prophetiæ specie venditantur. Nulla enim clarior & manifestior foret Prophetia in Veteris Instrumenti libris universis, si Esdras ista scripsisset, in primis VII. 28. sq. ubi JESU & CHRISTI expressa nomina leguntur. At enim Evangelista Lucas non ait nomen Jesu nominatum fuisse ab Esdra, antequam

tebart in vindiciis pro Naturæ constantia adversus Augustinum Hauptmannum, Stetin. 1650. 4. *Christianus David Funccius* in Vindiciis sæculi, Francof. 1696. 12. Vide etiam *Gabr. Naudæi* quæst. 2. jatrophilos. 10. *Freinsheimii* Orat. VII. & IX. *Matthiæ Berneggeri* quæst. 108. ad Tacitum &c.

tequam Salvator conciperetur, sed ab Angelo. Tametsi S. Ambrosius Mediolaneus ad illum Lucæ locum ita ex Pseudo-Esdræ commentatur: *Domini noster Jesus nominatus est antequam natus, cui non Angelus, sed Pater nomen impasuit. Resurabitur enim, inquit, filius meus Jesus cum illi qui cum eo jucundabuntur, qui relictæ sunt in annis quadringentis, & erit post annos hos, & morietur Filius meus Christus, & convertetur seculum. Vides angelos que audierint, non que usurpaverint. nunciare.* Sed nullus Apostolus, nullus Evangelista ad illud testimonium provocavit, quod sine dubio fuissent facturi, nisi liber hic foret suppositus, nullum enim poterant in toto Vet. Testam. manifestius reperire. Neque Patres illud Judæis unquam objicere sustinuerunt, nullam quidem ob rationem aliam, quàm quodà Judæis liber iste nunquam fuerit pro Esdræ libro agnitus. Neque Christiana unquam Ecclesia pro Canonico habuisse legitur, verum cum aliis Apocryphis antiquis, testamento Patriarcharum, Hermæ Pastore, libro Eldad & Medad ac similibus, eodem numero censuisse.

VII. Quemadmodum itaque Apocryphorum istorum testimoniis quandoque usi deprehenduntur antiquissimi quidam Ecclesiæ Doctores, in non mirum debet videri, si quarti quoque Esdræ libri loca quædam aliquando in testimonium citaverunt. Antiquissimus haud dubie qui ex eo aliquid allegasse reperitur, est auctor Epistolæ quæ sub Barnabæ nomine ferri solet. Non quidem ipse Barnabas, uti Isaac Vossio aliisque nec paucis

hoc Indocilis viris videtur: sed alius aliquis, quod veterum dubitatio, & quæ in illa Epistola occurrit, delecti templi mentio persuadere possit: incertum an Polycarpus; quod Stephano. le Moynæ ex perpetua ejus cum Polycarpi Epistola in MSS. eodæ conjunctione verisimile apparet. Quisquis autem auctor ille fuerit, antiquissimus certe est eorum, qui aliquid ex quarto Esdræ libro allegasse reperiuntur. Quod enim Christus Matth. XXIII. 37. allegaverit 4. Esdræ I. 30. miror quatenus persuadere sibi potuisse. Barnabæ autem verba

12. *Ἦτε οὐκ οἰκτιρῶντες πάλιν ὡς ἐν ἑαυτοῖς οὐκ ἔστε ἀλλ' ὡς ὁ Θεὸς λέγοντες. καὶ πότε ταῦτα συντελέσθησθε; καὶ λέγει Κύριος, ὅταν ξύλον κλιθῆ καὶ ἀναστῆ, καὶ ὅταν ἐκ ξύλου αἷμα σάξῃ. Ἀρ*
que locum doctissimus le Moynæ pag. 836. hic multis congruè barnabas adhuc detortis, interpretatis ex libris Apocryphis, quæ satis produnt illum non fuisse Apostolum vel Apostolicum virum, cum Apostoli à tali methodo semper abstinuerint, nec tate quid apud Paulum, Jacobum, Petrum, Johannem, occurrat in eorum Epistolis. Docent, monent, hortantur, compungunt, sed semper cum iudicio, cum gravitate, satis ex se sensum planum ac facilem fundentibus, & præcipua ex fontibus, & libris, qui auctoritate sua possunt loca, & dogmata ex illis hausta omnia commendare. Hic vero multis ex libris suspectis, & qui rebus inde derigatis nullam pondus possunt consistere. Sic locus quem præ manibus habemus, positus ex libro Apocrypho V. vers. 53 qui exulat à

Canone,

Canone, & qui tot fabulis refectus est, ut nulli unquam
 licet simpliciiori & ad nugas admissendas & concio-
 quendas faciliiori poterit se probare. A Judæo qui-
 dem fuit compositus, & in eo multa Judaica conti-
 nentur & Cabbalistica &c. Ha Clemens Vir doctus.

VIII. Clemens quoque Alexandrinus, qui no-
 tante Eusebio lib. 6. cap. 13. in suis Stromateon
 libris κέχρηται καὶ τοῖς λόγοις τῶν ἀπιλεγομένων
 γραφῶν μαρτυρίας, libro 3° Strom. allegat ver-
 ficulum 35. capituli 5. libri quarti Esdræ, & Es-
 dræ Prophetæ tribuit. Ἄρα πὶ γὰρ ἐκ ἐγένεθ' ἡ
 μήτρα τῆς μητρὸς με πατρὸς, ἵνα μὴ ἴδω τὸν μόχ-
 θον ἔ' Ἰακώβ, καὶ τὸν κόπον ἔ' γένος Ἰσραηλ;
 Ἐσδρας ὁ πατριάρχης λέγει. Sine dubio plures è
 grecis Patribus quartum Esdræ & legerunt &
 ejus testimoniis usi sunt, uti auctor operis imper-
 fecti in Mattheum Homil. 34. quod tamen lati-
 ne tantum extat, necdum græce fuit editum,
 tametsi græce & latine non semel prodiisse dixe-
 rit Possevinus. Ex latinis Patribus Ambrosius
 imprimis de tribunalibus atque administrationis
 infulis, ut ipse loquitur, ad sacerdotium raptus
 quartum Esdræ librum magni fecisse deprehen-
 ditur. Nam eum non modo legendum svasit Ho-
 rontiano in Epistola de natura animæ ad eum scri-
 pta, sed & in libro de bono mortis cap. 10. &
 11. & in libro secundo commentarii ad Lucam
 non nihil ex quarto Esdræ adducens, videtur pro
 genuino Esdra, pro divino & prophetico scri-
 pro habuisse. In libro de bono mortis verba hæc
 sunt:

sunt: " Animarum autem superiora esse habi-
 "tacula, Scripturæ testimoniis valde probatur, si-
 "quidem & in Esdræ libris legimus, quia cum
 "venerit iudicii dies, reddet terra defunctorum
 "corpora, & pulvis reddet eas quæ in tumulis
 "requiescunt reliquias mortuorum, & habitacu-
 "la, inquit, reddent animas quæ his commen-
 "datae sunt, & revelabitur altissimus super sedem
 "iudicii. Hæ sunt habitationes de quibus dicit
 "Dominus (*) multas mansiones esse apud Patrem
 "suum, quas suis pergens ad Patrem discipulis præ-
 "pararet. Sed Esdræ usus sum scriptis, ut co-
 "gnoscant Gentiles ea quæ in Philosophiæ libris
 "mirantur, translata de nostris. Deni-
 "que & Scriptura habitacula illa, animarum prom-
 "tuaria nuncupavit, quæ occurrens querelæ hu-
 "manæ, eo quod iusti qui præcesserunt, videan-
 "tur usque ad iudicii diem, per plurimum scili-
 "cet temporis debita sibi remuneratione fraudari,
 "mirabiliter ait coronæ esse similem iudicii
 "diem, in quo sicut non novissimorum tarditas,
 "sic non priorum velocitas. Coronæ enim dies
 "expectatur ab omnibus, ut intra eum diem &
 "victi erubescant, & victores palmam adipiscan-
 "tur victoriæ. Illud quoque non reliquit occul-
 "tum, eo quod superiores videantur qui ante
 "generati sunt, infirmiores qui postea. Compa-
 "ravit enim utero mulieris partus hujus Seculi,
 "quoniam fortiores sunt qui in virtute juventutis
 "nati sunt, infirmiores qui tempore senectutis.
 "Defecit enim multitudine generationis hoc se-

(*) Job. XIV. 2.

culum tanquam vulva generantis, & tanquam
 fenescens creatura robur juventutis suæ, velut
 marcenti jam virium suarum vigore deponit.
 &c. - - Hæc est requies animarum per sep-
 tem ordines, & futuræ gloriæ prima perfunctio,
 priusquam in suis habitationibus quietæ congrega-
 tionis munere perfruantur. Unde ait Prophe-
 ta ad angelum: Ergo dabitur tempus anima-
 bus, postquam separatæ fuerint de corpore, ut
 videant de quo modo dixisti? Et dixit angelus
 Septem dies erit libertas earum, ut videant in
 septem diebus qui prædicti sunt sermones. Et
 postea congregabuntur in habitaculis suis. - -
 Non timeamus recipi ab hominibus, non vereca-
 mur illum debitum ab omnibus finem, in quo Es-
 dras remunerationem suæ devotionis invenit, di-
 cente ei Domino: Tu enim recipieris ab homini-
 bus, & conversaberis residuum cum filio meo, &
 cum similibus tuis? Quis utique prior? Esdras
 an Plato? Nam Paulus Esdræ non Platonis secu-
 tus est dicta. Esdras revelavit secundum colla-
 tam in se revelationem, justos cum CHRISTO
 futuros, futuros & cum Sanctis. Hinc & So-
 crates ille festinare se dicit ad illos suos Deos, ad
 illos optimos viros. *Hactenus ex Ambrosio.*

IX. Vigilantium autem cum pro sententia sua
 confirmanda aliquid ex 4. Esdr. VII. 45. adduxisset,
 pessime accepit Hieronymus. Tu vigilans dormis,
inquit, & dormiens scribis, & propinas mihi li-
 brum Apocryphum, qui sub nomine Esdræ à
 te & similibus tui legitur, ubi scriptum est, quod
 post

"post mortem nullus pro aliis gaudeat deprecari
 "quem ego librum nunquam legi, quid enim ne-
 "cesse est in manus sumere, quod Ecclesia non
 "recipit. Nisi forte Balsamum mihi & Barbelum,
 "& thesaurum Manichæi, & ridiculum nomen
 "Leusiboræ proferas, & quia radices Pyrenæi ha-
 "bitas, vicinusque es Hiberiæ, Basilidis anti-
 "quissimi hæretici, & imperitiæ scientiæ incredi-
 "bilia portenta prosequeris, & proponis, quod
 "totius orbis auctoritate damnatur. Nam in
 "commentariolo tuo quasi pro te faciens de Sa-
 "lomone sumis testimonium, quod Salomon o-
 "mnino non scripsit, ut qui habes alterum Es-
 "dram, habeas & Salomonem alterum. Et, si tibi
 "placuerit, legito fictas revelationes omnium Pa-
 "triarcharum & Prophetarum, & cum illas di-
 "diceris, inter mulierum textrinas cantato." Idem
 Hieronymus præfatione in librum Esdræ & Nehe-
 miæ, ad Domnionem & Rogatianum: *Nec quem-
 quam moveat, quod unus à nobis liber editus est, nec
 apocryphorum tertii & quarti libri somniæ delecte-
 tur: quia & apud Hebræos Esdræ Neemiæque sermo-
 nes in unum volumen coarctantur: & qua non habentur
 apud illos, nec de viginti quatuor senibus, sunt
 procul abjicienda.*

Vide sis etiam quæ Venerandus atque erudi-
 tiss. Wolffius noster in Bibliotheca Hebræa T. 1.
 n. 1768. pag. 941. & T. 2. p. 194. 196. (ubi re-
 centiorum etiam Judæorum censuræ) & pag. 209.

Jo. Morinus libro 2. Exerc. Bibl. p. 225.

Certum quoque est libros tertium & quartum Esdræ, secundum & tertium Maccabæorum Hebraice, aut saltem Chaldaice primum scriptos fuisse, & ex utralibet lingua in Græcam translatos. Materia enim & phrasis Judaica est, stylus quoque totus Judaicus est, & Græcam eloquentiam nullo modo sapit. Judæi præterea linguarum exterarum sunt incuriosissimi, studiumque ejusmodi censetur apud eos homine ingenuo indignum, ut testatur Josephus Antiquitat. Judaic. lib. XX. cap. ultimo. Quæpropter alio idiomate quàm Hebraico compositos primum fuisse nulla conjectura suadet.

Henricus Warthonus auctario Histor. dogmatica de Scripturis & sacris vernaculis p. 308.

Denique quod quartum Esdræ librum ab Usserio citatum spectat, iste à falsario quodam Judæo longe post Christi tempora confectus videtur.

*Jacobus Basnage Historia Judæorum libro VI. c. 20
Tom. IV. p. 934.*

C'est une vision, quoique très-ancienne, qu'une grosse partie de ces dix Tribus fut envoyée dans des pays inconnus. „ Le faux (*) Esdras assure que Salmanassar aiant transplanté les dix Tribus au delà du fleuve, ils prirent la résolution de quitter „ les Gentils, & de se retirer dans un lieu où ils pussent observer religieusement la Loi, parce qu'ils „ avoient été severement punis de l'avoir violée „ &

(*) 4. Esdras XIII. 44.

& cet Historien donne quatre caracteres au païs qu'ils allèrent habiter. 1. Personne n'avoit jamais demeuré la : ainsi c'étoit une terre inconnue qu'ils allèrent decouvrir. 2. Il fallut marcher *un an & demi* pour y arriver. 3. On passoit l'Euphrate ; car Dieu fit alors un miracle pour les Juifs de la dispersion. Il retint les sources de ce grand fleuve, & secha son lit, jusqu'à ce qu'ils l'eussent traversé ; & l'Auteur croit que Dieu fera le même miracle, lors qu'ils reviendront dans les derniers tems. Enfin il appelle ce païs-là Arfareth. Mais comment des peuples soumis à des Maîtres fiers, auroient-ils pu conspirer pour se retirer tous en corps hors des terres de leur domination, pour faire ailleurs un Roiaume particulier ? Cela doit être arrivé l'an 31. de la Captivité. Cependant le véritable Esdras assure que les Juifs étoient encore dans tous les lieux, où Salmanasar les avoit transportez. La Religion fut le motif de cette entreprise ; mais les Juifs de la dispersion avoient alors si peu de zèle pour la Loi, qu'ils prenoient le culte & les coutumes des Païens. Enfin Arfareth est une ville de la Medie, située au delà du fleuve Araxes. On croit même que ce sont les Juifs qui lui ont donné ce nom ; & si on veut que ce soit un lieu éloigné de la Medie, où les dix Tribus étoient, ce païs est inconnu ; lors qu'on examine son nom, ou la route qu'il fait tenir aux refugiez qui y alloient, on ne peut deviner le lieu où ils se retirerent. C'est pourquoi ceux qui ont voulu les faire passer à la Chine, en Tartarie, & aux Indes, ou imagi-
né

né un nouveau fleuve Sabbatius, le servent également des paroles du faux Esdras. Elles sont d'autant plus suspectes, qu'il ne paroît point par l'Histoire de Tobie qu'ils eussent fait une si longue transmigration, ni qu'ils composassent un corps séparé des Nations *pour observer leurs Loix*. Au contraire ils étoient alors dispersés à Suze, à Ecbatane, à Raguez, & dans les autres villes des Medes & des Assyriens, sur les bords de l'Euphrate & du Tigre.

Il y a bien des gens qui regardent le faux Esdras comme un Auteur venerable par son antiquité, & qui doit être cru dans les choses qui regardent la Nation, puis qu'il en devoit conoître l'Histoire & les Rites. Saint Ambroise l'a cité plusieurs fois. L'Eglise Romaine, qui ne le reçoit pas au rang des Livres divins, ne laisse pas de le faire entrer dans la celebration de ses plus grands mysteres; car on (*) dit dans une Messe qui se celebre la semaine de la Pentecôte, *Recevez la joie de votre gloire, en rendant graces à celui qui vous a appelés au Regne celeste*; & on couronne ailleurs les Martyrs par la bouche & les paroles d'Esdras. Enfin Pic de la Mirande (***) le recevoit comme un Ouvrage legitime & divinement inspiré.

Cependant on ne peut nier 1. que cet Esdras ne soit un imposteur. En effet le veritable Esdras soutient qu'il étoit descendu d'Aaron par quatorze generations: Il a même inseré dans son Histoi-

re

(*) 4. Esdras II. 36. 37. Missa in Fer. post Pentecostem Miss. Rom. pag. 316. (***) Picus Mirand. Apol. p. 82. & 1.

re les noms de ses Ancêtres, qui devoient entrer dans cette Genealogie, au lieu que le faux Esdras compte dix-neuf generations, & se trompe évidemment. 2. C'est un homme qui debite ses imaginations creuses avec la même confiance que si Dieu les lui avoit dictées. Il se vante d'une inspiration divine qu'il n'avoit pas; il pretend l'avoir acquisé par un breuvage de couleur de feu, à la faveur duquel il dicta deux cens quatre rouleaux: il eut la liberté de montrer les premiers aux dignes & aux indignes; mais les soixante & dix derniers étoient reservez aux Sages du peuple, parce qu'en eux étoit la source d'Intelligence; la fontaine de Sapience, & le fleuve de Science. Pic de la Mirande (*) soutient que ces soixante & dix volumes d'une science secreete renfermoient la Caballe. Il pretendoit même que ces Livres, pleins d'une metaphysique exacte, commençoient à paroître en Latin par ordre du Pape IV. Il les avoit achetez à grands frais, & y avoit trouvé une Theologie tout-à-fait Chretienne. Un autre Critique le censure de s'être laissé tromper par des pieces de faux aloi; & soutient à son tour que ces soixante & dix Livres, louëz par Esdras, étoit la Version des LXX. qu'on lisoit presque en tous lieux, & de là il tire une preuve sensible contre l'imposture du faux Esdras, puis que celui, qui ramena les Juifs de la Captivité, ne pouvoit parler avec éloge d'une Version qui ne fut faite (***) que long tems après lui, &c.

LIBER

(*) Ibid. (***) Le Moyne Var. Sac. p. 828.

LIBER ESDRÆ QUARTUS.

CAP. I.*

1. **L**iber Esdrae prophetae secundus, filii a) Sarei, filii Azarei, filii Helciae, filii Sardanaiæ; filii Sadoch, filii Achitob.
2. Filii Achiaë, filii Phinees, filii Heli, filii Ameriaë, filii Afiel, filii Marimoth, filii Arna, filii Oziaë, filii Borith, filii Abisei, filii Phinees, filii Eleazar.
3. Filii Aaron ex tribu Levi, qui fuit captivus in regione Medorum; in regno Artaxerxis regis Persarum.
4. Et factum est verbum Domini ad me dicens;
5. Vade & nuncia populo meo facinora ipsorum & filiis eorum iniquitates, quas in me admiserunt, ut nuncient filiis filiorum;
6. Quia peccata parentum ipsorum in illis creverunt, Obliti enim mei, sacrificaverunt diis alienis.
7. Nonne ego eduxi eos de terra Egypti, de domo servitutis? Ipsi autem irritaverunt me, & consilia mea spreverunt.

D

8. Tu

* Prima duo capita desunt in Arabica versione,

a) 1. Esdr. VII, 3. 3. Esdr. VIII, 1.

8. Tu autem excute comam b) capitis tui, & projice omnia mala super illos, quoniam non obedierunt legi meæ. Populus autem est in disciplinatus.

9. Usque quo eos sustinebo, quibus tanta beneficia contuli?

10. Reges multos propter eos subverti. Pharaonem cum pueris suis, & omnem exercitum ejus percussi.

11. Omnes gentes a facie eorum perdidit, & in Oriente c) provinciarum duarum populos Tyri & Sidonis dissipavi, & omnes adversarios eorum interfeci.

12. Tu vero loquere ad eos, dicens: Hæc dicit Dominus:

13. Nempe ego vos per mare transmeavi, & plateas vobis d) initio munitas exhibui. Ducem vobis dedi Moysen, & Aaron sacerdotem:

14. Lucem vobis per columnam ignis præstiti, & magna mirabilia feci in vobis; vos autem mei obliti estis, dicit Dominus.

15. Hæc dicit Dominus omnipotens: Coturnix

b) ut Ezechiel. V.

c) Franciscus Junius hunc versum ita expressit: *Omnes gentes à facie eorum perdidit in Oriente: provinciarum duarum populos (Chananæos) Tyrum & Sidonem usque dissipavi, &c.*

d) *Plateas vocat, inquit Cōnr. Pellicanus, viam per mare rubrum, utrimque aquis pro muro ipsos munitibus. Exod. XIV.*

nix e) vobis in signo fuit, castra vobis ad tutelam dedi & illic murmurastis.

16. Et non triumphastis in nomine meo de perditione inimicorum vestrorum, sed adhuc nunc usque murmurastis.

17. Ubi sunt beneficia quæ præstiti vobis? Nonne in deserto cum esuriretis proclamastis ad me,

18. Dicentes: ut quid nos in desertum istud adduxisti interficere nos? melius nobis fuerat servire Ægyptiis, quam mori in deserto hoc.

19. Ego dolui gemitus vestros, & dedi vobis manna in escam: panem angelorum f) manducastis.

20. Nonne cum sitiretis g) petram excidi, & fluxerunt aquæ in saturitate? propter æstus foliis arborum vos texi.

21. Divisi vobis terras pingues: Chananeos & Pherezæos & Philistæos a facie vestra projecisti: quid faciam vobis adhuc: dicit Dominus?

22. Hæc dicit Dominus omnipotens: In deserto cum esetis in flumine Amorrhæo h) sitientes & blasphemantes nomen meum,

23. Non ignem vobis pro blasphemis dedi, sed mittens lignum in aquam dulce feci flumen.

24. Quid tibi faciam Jacob? Noluisti obedire Juda. Transferam me ad alias gentes, & dabo eis nomen meum, ut custodiant legitima mea.

e) Exod. XVI.

f) infra V. 35. Sap. XVI. 20.

g) Num. XX.

h) amaro. Exod. XV. 23.

25. Quoniam me dereliquistis, & ego vos derelinquam. Petentibus vobis a me misericordiam, non miserabor.

26. Quando invocabitis me, ego non exaudiam vos. Maculastis enim manus vestras sanguine, & pedes vestri limpigi sunt ad committenda homicidia.

27. Non quasi me dereliquistis, sed vos ipsos, dicit Dominus.

28. Hæc dicit Dominus omnipotens. Nonne ego vos rogavi, ut pater filios, & mater filias, & ut nutrix parvulos suos,

29. Ut essetis mihi in populum, & ego vobis in Deum, & vos mihi in filios, & ego vobis in Patrem?

30. Ita vos collegi, ut gallina pullos suos sub alas suas. i) Modo autem quid faciam vobis? Projiciam vos a facie mea.

31. Oblationem cum mihi attuleritis, avertam faciem meam a vobis. Dies enim festos vestros, & neomenias & circumcisiones repudiavi.

32. Ego mihi pueros meos prophetas ad vos, quos acceptos interfecistis, & laniastis corpora eorum, quorum sanguinem exquiram, dicit Dominus.

33. Hæc dicit Dominus omnipotens. Domus vestra deserta est: Projiciam vos sicut ventus stipulam.

34. Et filii procreationem non facient: quoniam

i) Marc. XXIII. 37.

niam mandatum meum neglexerunt, & quod malum est coram me fecerunt.

35. Tradam domus vestras populo venienti, qui me non audientes, credunt; quibus signa non ostendi, facient quæ præcepi.

36. Prophetas non viderunt, & memorabuntur iniquitatum eorum.

37. Testor populi venientis gratiam, cujus parvuli exultant cum lætitia, me non videntes oculis carnalibus, sed spiritu credentes quæ dixi.

38. Et nunc frater aspice, quæ gloria: & vide populum venientem ab Oriente,

39. Quibus dabo ducatum Abraham, Isaac & Jacob, & Osee, & Amos, & Michææ, & Joeh, & Abdiæ & Jonæ.

40. Et Naum & Habaouc, Sophoniæ, Aggæi, Zachariæ & Malachiæ, k) qui & Angelus Domini vocatus est.

C A P. II.

1. **H**æc dicit Dominus: ego eduxi populum istum de servitute, quibus mandata dedi per pueros meos prophetas, quos audire noluerunt, sed irrita fecerunt mea consilia.

2. Mater quæ eos generavit, dicit illis: Ite filii, quia ego vidua sum & derelicta.

3. Educavi vos cum lætitia, & amisi vos cum luctu & tristitia, quoniam peccastis coram Domino Deo vestro, & quod malum est coram eo, fecistis.

n 3

4. Modo

k) Deus, quæsit, per Epist. 57.

4. Modo autem, quid faciam vobis? Ego vidua sum & derelicta: Ite filii & petite a Domino misericordiam.

5. Ego autem te pater testem inuoco super matrem filiorum, qui noluerunt testamentum meum servare,

6. Ut des eis confusionem, & matrem eorum in direptionem, ne generatio eorum fiat.

7. Dispergantur in gentes nomina eorum, deleantur a terra: quoniam spreverunt sacramentum meum.

8. Væ tibi Assur, qui abscondis iniquos penes te. Gens mala, memorare quid fecerim Sodomæ & Gomorrhæ,

9. Quorum terra jacet in piceis glebis & aggeribus cinerum. Sic dabo eos, qui me non audierunt, dicit Dominus omnipotens.

10. Hæc dicit Dominus ad Esdram, Nuncia populo meo, quoniam dabo eis regnum Jerusalem, quod daturus eram Israel.

11. Et fumam mihi gloriam illorum, & dabo eis tabernacula æterna, quæ præ paraveram illis.

12. Lignum vitæ erit illis in odore unguenti, & non laborabunt, neque fatigabuntur.

13. Ita & accipietis. Rogate vobis dies paucos, ut immorentur. Jam paratum est vobis regnum: vigilate.

14. Testare coelum & terram. Contrivi enim malum, & creavi bonum, quia vivo ego, dicit Dominus.

15. Mater

15. Mater amplectere filios tuos, educa illos cum lætitiâ. Sicut columba confirma pedes illorum: quoniam te elegi dicit Dominus.

16. Et refucitabo mortuos de locis suis, * & de monumentis educam illos, quoniam cognovi nomen meum in Israel.

17. Noli timere mater filiorum, quoniam te elegi, dicit Dominus.

18. Mittam tibi adiutorium, pueros meos Isaiam & Jeremiam, ad quorum consilium sanctificavi, & paravi tibi arbores duodecim, gravatas variis fructibus,

19. Et totidem fontes fluentes lac & mel: & montes immensos septem, habentes rosam & lili-um, in quibus gaudio implebo filios tuos.

20. Viduam justifica, pupillo iudica, egenti da, orphanum tuere, nudum vesti,

21. Contrafactum & debilem cura, claudum irridere noli, tutare mancum, & cœcum ad visionem claritatis meæ admitte.

22. Senem & juvenem intra muros serva.

23. Mortuos ubi inveneris, signans commenda sepulcro, & dabo tibi primam sessionem in resurrectione mea.

24. Pausa & quiesce populus meus, quia veniet requies tua.

25. Nutrix bona nutri filios tuos, confirma pedes eorum.

¶ 4

26. Servos,

* Epistola Clementis Romani ad Corinthios cap. 59.
 ἡγῆ ἡνασθῆσθαι ὑμᾶς ἐκ τῶν σῆκῶν ὑμῶν, quæ
 verba ex hoc Esdræ loco repetita putabat Paulus Cold-
 meus.

26. Servos, quos tibi dedi, nemo ex eis intiet: eos ego enim requiram de numero tuo.

27. Noli fatigari. Cum enim venerit dies presuræ & angustiae, alii plorabunt & tristes erunt: tu autem hilaris & copiosa eris.

28. Zelabunt gentes, & nil adversus te poterunt, dicit Dominus.

29. Manus meae tegent te, ne filii tui gehennam videant.

30. Jucundare mater cum filiis tuis, quia ego te eripiam, dicit Dominus.

31. Filios tuos dormientes memorare, quoniam ego eos educam de lateribus terrae, & misericordiam cum illis faciam: quoniam misericors sum, dicit Dominus omnipotens.

32. Amplectere natos tuos usque dum venio, & praestem illis misericordiam: quoniam exuberant fontes mei, & gratia mea non deficiet.

33. Ego Esdras praecipuum accepi a Domino in monte Oreb, ut irem ad Israel: ad quos cum venirem, reprobaverunt me, & respuerunt mandatum Domini:

34. Ideoque vobis dico gentes, quae auditis & intelligitis, Expectate pastorem vestrum, quem aeternitatis dabit vobis: quoniam in proximo est ille, qui in fine saeculi adveniet.

35. Parati estote ad praemia regni, quia lux perpetua lucebit vobis, per aeternitatem temporis.

36. Fugite umbram saeculi hujus: accipite jucunditatem gloriae vestrae. Ego testor palam Salvatorem meum.

37. Commendatum donum accipite, & jucundamini, gratias agentes ei, qui vos ad cœlestia regna vocavit.

38. Surgite & state & videte numerum signatorum in convivio Domini.

39. Qui se de umbra sæculi transtulerunt, splendidas tunicas a Domino acceperunt.

40. Recipe Sion numerum tuum, & concludite candidatos tuos, qui legem Domini compleverunt.

41. Filiorum tuorum quos optabas, plenus est numerus. Roga imperium Domini ut sanctificetur populus tuus, qui vocatus est ab initio.

42. Ego Esdras vidi in monte Sion turbam magnam, quam numerare non potui, & omnes canticis collaudabant Dominum.

43. Et in medio eorum erat juvenis statura celsus, eminentior omnibus illis, & singulis eorum capitibus imponebat coronas, & magis exaltabatur: ego autem miraculo tenebar.

44. Tunc interrogavi Angelum, & dixi: Qui sunt hi, Domine?

45. Qui respondens dixit mihi: Hi sunt qui mortalem tunicam deposuerunt, & immortalem sumpserunt, & confessi sunt nomen Dei: Modo coronantur, & accipiunt palmas.

46. Et dixi Angelo: Ille juvenis, quis est? qui eis coronas imponit, & palmas in manus tradit?

47. Et respondens dixit mihi: Ipse est Filius Dei, quem in sæculo confessi sunt: ego autem magnificare eos cœpi, qui fortiter pro nomine Domini steterunt.

48. Tunc

48. Tunc dixit mihi Angelus : Vade, annuncia populo meo, qualia & quanta mirabilia Domini Dei vidisti.

C A P. III. *

1. **A**nno tricifimo ruinae civitatis a) eram in Babylone, & conturbatus sum super cubiculo meo recumbens, & cogitationes meae ascende-
bant super cor meum :

2. Quoniam vidi desertionem Sion, & abundantiam eorum, qui habitabant in Babylone.

3. Et ventilatus est Spiritus meus valde, & coepi loqui ad Altissimum verba timorata,

4. Et dixi : O Dominator Domine, tu dixisti ab initio, b) quando plantasti terram, & hoc solus, & imperasti populo,

5. Et dedisti Adam corpus mortuum : sed & ipsum figmentum manuum tuarum erat, & insufflasti in eum Spiritum vitae, & factus es vivens coram te :

6. Et induxisti eum in paradiso, quem plantaverat dextera tua, antequam terra adventaret. c)

7. Et

* Hoc loco incipit Arabica versio: *In nomine S. Trinitatis, Liber primus Ezra, scriba Legis.*

a) Arab. civitatis Jerusalems, ego Ezra, dictus Sbolathiel.

b) Nonne dixisti ab initio, & facta sunt : cum creavisti terram, eamque produxisti solo verbo tuo.
Arab.

c) Arab. antequam homo esset conditus.

7. Et huic mandasti diligere viam tuam, d) & præterivit eam, & statim instituisti in eo mortem, & in nationibus ejus, & natæ sunt gentes, & tribus, & populi, & cognationes, quarum non est numerus.

8. Et ambulavit unaquæque gens in voluntate sua, & mira agebant coram te, & spernebant præcepta tua. e)

9. Iterum autem in tempore induxisti diluivum super inhabitantes sæculum, & perdidisti f) eos.

10. Et factum est in unoquoque eorum, sicut Adæ mori, sic his diluvium. g)

11. Dereliquisti autem unum ex his Noe cum domo sua, & ex eo justi omnes. h)

12. Et factum est cum cœpissent multiplicari, qui habitabant super terram, & multiplicaverunt filios, & populos & gentes multas: & cœperunt iterato impietatem facere plus quam priores.

13. Et factum est, cum iniquitatem facerent coram

d) Arab. *Et huic dedisti mandatum, quod ille est transgressus: Et ob rebellionem ejus, judicium mortis tulisti in eum Et in ejus liberos, generationesque generationum &c.*

e) Arab. *nec tu eos impedivisti.*

f) Arab. *perditione perdidisti.*

g) Arab. *Omnes illi subierunt condemnationem mortis ab Adam pro merito.* Arab.

h) Arab. *quia perinde ut ipse justus erant.*

coram te, i) elegisti tibi virum ex his cui nomen erat Abraham.

14. Et dilexisti eum, & demonstraſti ei ſoli voluntatem tuam, k)

15. Et diſpoſuiſti ei teſtamentum æternum, & dixiſti ei, l) ut non unquam derelinqueres ſemen ejus. Et dediſti ei Iſaac, & Iſaac dediſti Jacob & Eſau.

16. Et ſegregaſti tibi Jacob, m) Eſau autem ſeparaſti. Et factus eſt Jacob in multitudine magna.

17. Et factum eſt, cum educeres ſemen ejus ex Ægypto, adduxiſti ſuper montem Sina.

18. Et inclinaſti cœlos, & ſtatuſti terram, n) & commoviſti orbem, & tremere feciſti abyſſos, & conturbaſti ſæculum.

19. Et tranſiit gloria tua portas o) quattuor ignis & terræ motus, & ſpiritus, & gelu, ut dares ſemini Jacob legēbem, & generationi Iſrael diligentiam. p)

20. Et

i) *Cum iniquitas eorum magna eſſet coram Te.* Arab.

k) *Patreſeciſti ei qua tempore fatuor eventura eſſent.* Arab.

l) Arab. *Dixiſti ei: benedicendo benedicam te & multiplicando multiplicabo, & ſemen tuum creſcere faciam ac multiplicabo.* Gen. XII. 2.

m) *Dilexiſti Jacob, Eſau autem odiſti.* Rom. IX. 13 & *Jacobum præ aliis multiplicavi gentibus.* Arab.

n) *Inclinaſti cœlum in terram.* id.

o) *Quattuor terribilia miracula.* Arab.

p) *Præcepta.* Arab.

20. Et non abstulisti ab eis cor malignum, ut faceret lex tua in eis fructum.

21. Cor enim malignum bajulans primus Adam transgressus, & victus est, sed & omnes qui de eo nati sunt.

22. Et facta est permanens infirmitas, & lex cum corde q) populi, cum malignitate radicis, & discessit quod bonum est, & mansit malignum.

23. Et transierunt tempora, & finiti sunt anni: & suscitasti tibi servum nomine David.

24. Et dixisti ei ædificare civitatem nominis tui, & offerre tibi in eadem thus & oblationes.

25. Et factum est hoc annis multis, & deliquerunt qui habitabant civitatem.

26. In omnibus facientes sicut fecit Adam, & omnes generationes ejus: utebantur enim & ipsi corde maligno.

27. Et tradidisti civitatem tuam, in manibus inimicorum tuorum. r)

28. Numquid meliora faciunt, qui habitant Babylonem? Et propter hoc dominabitur Sion?

29. Factum est cum venissem huc, & vidissem impietates, quarum non est numerus, & delinquentes multos vidit anima mea hoc tricesimo anno, s) & excessit cor meum;

30. Quoniam vidi, quomodo sustines eos peccan-

q) Arab. *in corde.*

r) Arab. *Tunc dixi in corde meo:*

s) *His triginta annis captivitatis. Id.*

cantes & pepercisti impie agentibus, t) & perdidisti populum tuum, & conservasti inimicos tuos, & non significasti. u)

31. Nihil memini quomodo debeat derelinqui via hæc. Numquid meliora facit Babylon, quam Sion?

32. Aut alia gens cognovit te præter Israel? aut quæ tribus crediderunt testamentis tuis, sicut Jacob?

33. Quarum merces non comparuit, neque labor fructificavit. Pertransiens enim pertransivi in gentibus, & vidi abundantes eas; & non memorantes mandatorum tuorum.

34. Nunc ergo pondera in statera nostras iniquitates, & eorum qui habitant in sæculo: & non invenietur nomen tuum, nisi in Israel. *

35. Aut quando non peccaverunt in conspectu tuo, qui habitant terram? aut quæ gens sic observavit mandata tua?

36. Hos quidem x) per nomina invenies servasse mandata tua, gentes autem non invenies.

CAP. III.

t) Addit Arab: *Et assidue cogitabam in corde mea, in præsentia Domini, & dicebam.*

u) id. *Nec revelasti cuiquam quare rejeceris viam tuam usitatam, & captivos nos duci permiseris.*

* Loco verborum: *& non invenietur nomen tuum nisi in Israel, in Arab. est, ut scias utra præponderent.*

x) Versus ultimus deest in Arab.

CAP. IV.

1. **E**t respondit ad me Angelus, qui missus est ad me, cui nomen Uriel.

2. Et dixit mihi: Excedens excessit cor tuum in sæculo hoc, & comprehendere cogitas viam Altissimi.

3. Et dixi: Ita, Domine meus. γ) Et respondit mihi & dixit: Tres vias missus sum ostendere tibi, & tres similitudines proponere coram te.

4. De quibus mihi si renuntiaveris unam ex his, & ego tibi demonstrabo viam, quam desideras videre, & docebo te, unde sit z) cor malignum.

5. Et dixi: loquere Dominus meus. Et dixit ad me: Vade pondera mihi ignis pondus, aut mensuram mihi flatum venti, aut revoca mihi diem, quæ præterit.

6. Et respondi & dixi: Quis natorum a) poterit facere, ut me interrogas de his?

7. Et dixit ad me me: Si essem interrogans te, dicens: Quantæ habitationes sunt in corde maris, aut quantæ venæ sunt in principio abyssi, aut quantæ venæ sunt super firmamentum, aut b) qui sunt exitus paradisi:

8. Dice-

γ) Arab. addit: *fac que sunt eas intelligam.*

z) Arab. *quid sit.*

a) Arab. *Nebiyina Prophetarum, pro Banina natorum.*

b) Arab. *quanam ad inferos via & quanam semita ad paradisum?*

8. Diceres mihi fortassis, in abyssum c) non descendi, neque in infernum adhuc, neque in cœlum unquam ascendi.

9. Nunc autem non interrogavi te, nisi de igne & vento, & die, per quem transisti, & a quibus separari non potes: & non respondisti mihi de eis. d)

10. Et dixit mihi: Tu quæ tua sunt, tecum, e) coadolescencia, non potes cognoscere:

11. Et quomodo poterit vas tuum capere Altissimi viam, & jam exterius corrupto sæculo f) intelligere corruptionem evidentem in facie mea?

12. Et dixi illi: Melius erat nos non esse, quam adhuc viventes vivere in impietatibus, & pati, & non intelligere de qua re,

13. Et respondit ad me, & dixit: Proficiscens profectus sum ad silvam lignorum campi, h) & cogitaverunt cogitationem,

14. Et dixerunt: Venite & eamus, & faciamus

c) id. *spatium abyssi nunquam metitus sum.*

d) Arab. addit: *quoniam defixa illa sunt in cognitione Altissimi.*

e) id. *Tu & tui similes.*

f) Arab. *aut corruptioni & dissolutioni obnoxius comprehendere incorruptibilia, & captum excedentia intelligere?*

g) Arab. *Hac audiens procidi facie mea in terram & dixi:*

h) id. *Omnes arbores silvæ excisæ ac deletæ sunt quoniam cogitaverunt cogitationem.*

mus ad mare bellum, ut recedat coram nobis, & faciamus nobis alias silvas.

15. Et similiter fluctus maris & ipsi cogitarunt cogitationem, & dixerunt: Venite ascendentem, debellemus silvas campi, ut & ibi consummemus nobismet ipsis aliam regionem.

16. Et factus est cogitatus silvæ in vanum, venit enim ignis & consumpsit eam.

17. Similiter & cogitatus fluctuum maris, stetit enim arena, & prohibuit eos.

18. Si enim i) esses iudex horum, quem inciperes iustificare, aut quem condemnare?

19. Et respondi, & dixi: Utique vanam cogitationem cogitaverunt: terra enim data est silvæ, & mari locus k) portare fluctus suos.

20. Et respondit ad me, & dixit: Bene tu iudicasti, & quare non iudicasti tibi metipsum?

21. Quemadmodum enim terra silvæ data est, & mare fluctibus suis: l) Sic qui super terram inhabitant, quæ sunt super terram intelligere solummodo possunt; & qui super cælos, quæ super altitudinem cælorum.

22. Et respondi, & dixi: Deprecor te Domine, ut mihi detur sensus intelligendi.

23. Non enim volui interrogare de superioribus tuis, sed de his quæ pertranseunt per nos
o quo-

i) Jam situ.

k) Arab. quem non debet excedere quando effert fluctus suos.

l) Et mare habet limites terrori fluctuum ejus oppositos, id.

quotidie. Propter quid Israel datus in opprobrium gentibus? quem dilexisti populum, datus est tribubus impiis, & lex patrum nostrorum in interitum deducta est, m) & dispositiones scriptæ musquam sunt:

24. Et pertransivimus de sæculo, ut locustæ, & vita nostra stupor & pavor, & nec digni fumus misericordiam consequi.

25. Sed quid faciet nomini suo, quod invocatum est super nos? Et de his interrogavi.

26. Et respondit ad me, & dixit: Si fueris plurimum scrutatus, frequenter miraberis: quoniam festinans festinat sæculum pertransire,

27. Et non capit portare, quæ in futuris temporibus, justis repromissa sunt: quoniam plenum injustitia est sæculum hoc, & infirmitatibus.

28. De quibus autem interrogas, dicam: seminatum enim est malum, & necdum venit destructio ipsius.

29. Si ergo non inversum fuerit quod seminatum est, & discesserit locus, ubi seminatum est malum, non veniet locus ubi seminatum est bonum.

30. Quoniam gramen seminis mali seminatum est in corde Adam ab initio: & quantum impietatis generavit usque nunc, & generat usque cum veniat area? n)

31. Æstima autem apud te gramen mali seminis, quantum fructum impietatis generavit?

32. Quando

m) Hoc loco, ut infra VIII. 50. folium excisum est in Manuscripto codice Arabico, unde defectus usque ad versum 45.

n) Tempus messis, sive frugum in aream colligendorum,

32. Quando secatz fuerint spicz, quarum non est numerus, quam magnam aream incipient facere?

33. Et respondi & dixi: Quomodo & quando hæc? Quare modici & mali o) anni nostri?

34. Et respondit ad me, & dixit mihi: Non festines tu super Altissimum, Tu enim festinas inalter esse super ipsum. Nam excessus tuus multus.

35. Nonne de his interrogaverunt animæ iustorum in promptuariis suis, dicentes: Usque quo spero sic? Et quando veniet fructus areæ mercedis nostræ?

36. Et respondit ad ea Jeremiel Archangelus, & dixit: Quando impletus fuerit numerus seminum in vobis, p) quoniam in statera ponderavit sæculum,

37. Et mensura mensuravit tempora, q) & numero numeravit tempora, & non commovit, nec excitavit usque dum impleatur prædicta mensura.

38. Et respondi & dixi: o Dominator Domine, sed & nos omnes pleni sumus impietate.

39. Et ne forte propter nos non impleantur iustorum areæ, propter peccata inhabitantium super terram.

o 2

40. Et

o) Genes. XLVII. 9.

p) Misnah Jevahmoch, cap. 6. אִם בֵּן דָּוִד בָּא עַד
 שִׁכְלוֹ כֹּל נִשְׁמַת שְׁבוּעָה
 David, priusquam exhausta fuerint universa anima
 que sunt in Geph. adde Windetum p. 53. de
 vita functor. Itac. (T. 4. fascic. Class. Gregii p. 112.)

q) Sep. XI. 20.

40. Et respondit ad me, & dixit: Vade, & interroga prægnantem, si quando impleverit novem menses suos, adhuc poterit matrix ejus retinere partum in semetipsa?

41. Et dixi: Non potest Domine. Et dixit ad me: in inferno promptuaria animarum matriçi assimilata sunt.

42. Quemadmodum enim illa festinat, quæ parit effugere necessitatem partus: Sic & hæc festinat reddere ea, quæ commendata sunt.

43. Ab initio tibi demonstrabitur de his quæ concupiscis videre.

44. Et respondi, & dixi: Si inveni gratiam ante oculos tuos, & si possibile est, & si idoneus sum,

45. Demonstra mihi, si plusquam præteritum sit habet venire, aut plura pertransierunt supra * quam futurum est.

46. Quod pertransivit, scio: quid autem futurum sit, ignoro.

47. Et dixit ad me: Ita super dexteram partem, r) & demonstrabo tibi interpretationem similitudinis.

48. Et steti, & vidi: & ecce fornax ardens transiit coram me, & factum est, cum transiret flamma, vidi: & ecce superavit fumus.

49. Post hæc transiit coram me nubes plena aquæ, & immisit pluviam impetu multam: & cum transisset impetus pluvie, superaverunt in ea guttæ.

50. Et

* Ab his verbis ultimis Codex Arabicus iterum pergit.
r) Arab. addit, & vide.

50. Et dixit ad me: Cogita tibi: sicut crescit pluvia amplius quam guttæ, & ignis quam fumus: s) sic superabundavit quæ transivit mensura, Superaverunt autem guttæ, & fumus:

§ 1. Et oravi, & dixi, putas vivo usque in diebus illis? vel quid erit in diebus illis?

§ 2. Respondit ad me, & dixit: de signis, de quibus me interrogas, ex parte possum tibi dicere; t) de vita autem tua non sum missus dicere tibi, sed nescio.

CAP. V.

1. De signis autem: ecce dies venient, in quibus apprehendentur, qui inhabitant terram in censu u) multo: & abscondetur veritatis via: & sterilis erit x) a fide regio:

0 3

2. Et

s) Quæ sequuntur in hoc versu Arabica versio, librarii ut credibile est vitio, omittit.

t) Arab. addit, *iussu Alexissimi.*

u) Videtur legendum: *in sensu multo*, hoc est, scientiâ possentes. Nam *in sensu* infra vers 9. & hoc loco Arabica versio habet: *intelligentes tollentur de terra.* Igitur & *apprehendentur* hoc loco, ita accipiendum, ut nonnulli interpretantur *ἄγγελοι φήσεται* Matth. XXIV. 49. & Luc. XVII. 34: *duo erunt in agro, unus capietur, alter liber relinquetur.* Vide Tho. Gatakeri Adversaria pag. 183. edit. Lond. Ita etiam Nicetas Chroniætes lib. XI. Hist. p. 351.

x) Arab. *fidei regio sterilis futura est.*

2. Et multiplicabitur iniustitia super hanc quam ipse tu vides, & super quam audisti olim: y)

3. Et erit imposito vestigio quam nunc vides regnare regionem, & videbunt eam desertam.

4. Si autem tibi a) dederit Altissimus vivere, videbis post tertiam tubam, b) & relucescet subito sol noctu, & luna ter in die,

5. Et de ligno sanguis stillabit, d) & lapis dabit vocem suam, e) & populi commovebuntur: f)

6. Et regnabit, g) quem non sperant qui inhabitant super terram, & volatilia commigationem facient.

7. Et

y) Addit. Arab. *Et via aspera erit minimeque trita; nec profuerit dux, & perturbatio magna existet in pluribus locis ab his que videbis à Regibus fieri.*

z) id. *& perturbatio magna existet in pluribus regionibus Regum quae videbis, & terra erit desolata.*

a) Arab. *si Altissimus terram conservaverit usque ad illum terminum.*

b) *Videbis post hac tria signa, terra morebitur.*

c) *Nox & lapsa, uno die. id.*

d) Barnabæ Epist. c. 12. *καὶ λέγει Κύριος, ὁ-
ταν ἔυλον καὶ τῆ καὶ ἀναστῆ, καὶ ὅταν ἐκ ἔυ-
λου ἀμασάξῃ.*

e) Ex Habacuc II. II. *διότι λίθος ἐκ τοίχου βοήσεται.*
Itaque vitiose Arab. *lux dabit vocem suam.*

f) Addit Arab. *& aër immutabitur.*

g) id. *regnabit populus.*

h) Arab. *vivos pisces.*

7. Et mare Sodomiticum pisces h) rejiciet, & dabit vocem noctu, quam non noverant multi. Omnes autem audient vocem ejus.

8. Et chaos i) fiet per loca multa, & ignis frequenter remittetur, & bestię agrestes k) transmigrabunt, & mulieres menstruatz parient monstra, l)

9. Et in dulcibus aquis falsæ inveniuntur, & amici omnes semetipsos expugnabunt, & abscondetur tunc sensus, & intellectus separabitur in promptuarium suum:

10. Et quæretur a multis, & non inveniatur: & multiplicabitur injustitia, & incontinentia super terram.

11. Et interrogabit regio proximam suam, & dicet: Numquid per te pertransiit justitia justum faciens? m) Et hoc negabit.

12. Et erit in illo tempore, & sperabunt homines, n) & non impetrabunt: laborabunt, & non dirigentur viæ eorum.

13. Hæc signa dicere tibi permissum o) est mihi: & si oraveris iterum & ploraveris, sicut &

O 4

nunc,

i) id. *Socordia & stupor.*

k) *The wild beasts of the Princes,* Versio Anglica ex Arabico.

l) In Arabico, nihil aliud, quam: *signa erunt in mulieribus.*

m) Addit Arab. *aut num candor in te reperitur?*

n) Addit Arab. *vel unum reperitum ibi qui recte facias.*

o) Arab. *jussus sum.*

nunc, & jejunaveris septem diebus, audies iterato horum majora.

14. Et p) evigilavi, & corpus meum horruit valde: & anima mea laboravit, ut deficeret:

15. Et tenuit me, qui venit angelus, qui loquebatur in me, q) & confortavit me, & statuit me super pedes.

16. Et factum est in nocte secunda, & venit ad me Salathiel r) dux populi, & dixit mihi: Ubi eras? & quare vultus tuus s) tristis?

17. An nescis quoniam tibi creditus est Israel in regione transmigrationis eorum?

18. Exurge ergo, & gusta panem, & non derelinquas nos, sicut pastor gregem suum in manibus luporum t) malignorum.

19. Et dixi ei, Vade a me, & non appropies ad me. u) Et audivit, ut dixi, & recessit a me.

20. Et ego jejunavi diebus septem ululans & plorans, sicut mihi mandavit Uriel * Angelus.

21. Et factum est post dies septem, & iterum cogitationes cordis mei molestæ erant mihi valde,

22. Et resumpsit anima mea spiritum intellectus,

p) Arab. *Et nequivi surgere & corpus meum languagebat.*

q) id. *ad me.*

r) Arab. *Phaldiel.*

s) id. *quare color vultus tui alteratus est?*

t) Arab. *leonum.*

u) addit Arab. *antequam dies septem effluxerint. Tunc veni & tecum colloquar.*

* Jeremiel. supra IV. 36.

Etus: & iterum cœpi loqui coram Altissimo sermones,

23. Et dixi, Dominator Domine, ex omni silva terræ, & omnibus arboribus ejus, elegisti vineam unicum:

24. Et ex omni terra orbis, elegisti tibi foveam x) unam: & ex omnibus floribus y) orbis, elegisti tibi lilium unum:

25. Et ex omnibus abyssis maris, replesti z) tibi rivum unum: & ex omnibus ædificatis civitatibus, sanctificasti a) tibimetipsi Sion:

26. Et ex omnibus creatis volatilibus, nominasti tibi columbam unam: & ex omnibus plasmatis pecoribus, providisti tibi ovem unam:

27. Et ex omnibus multiplicatis populis, acquisivisti tibi populum unum: b) & ab omnibus probatam c) legem donasti huic, quem desiderasti populo.

28. Et nunc, Domine, ut quid tradidisti unura d) pluribus? & præparasti super unam radicem alias, & disperdidisti unicum tuum in multis:

o s

29. Et

x) Arab. agrum unum.

y) id. fragrantibus floribus.

z) Seposuisti. id.

a) Fundasti tibi & sanctificasti. Arab.

b) Addit Arab. & justificasti eum.

c) Accurate examinatum & excellentissimum. id.

d) Arab. populum tuum impia multitudini, & hanc unam radicem amplius abjecisti quam ceteram multitudinem: unumq; hunc (populum) ita dispersisti

29. Et conculcaverunt eum, qui contradicebant sponfionibus tuis, quique tuis testamentis non credebant.

30. Et si odians odisti populum tuum, tuis manibus debet castigari.

31. Et factum est, cum locutus essem sermons, & missus est Angelus ad me, qui ante venerat ad me præterita e) nocte,

32. Et dixit mihi: audi me, & instituiam te: & intende mihi, f) & adjiciam g) coram te.

33. Et dixi, loquere Dominus meus: Et dixit ad me, Valde tu in excessu mentis factus es pro Israel: an plus dilexisti eum, quam qui eum fecit?

34. Et dixi ad eum: Non, Domine, sed dolens locutus sum. Torquent enim me renes mei per omnem horam, quærentem apprehendere semitam Altissimi, & investigare partem iudicii ejus.

35. Et dixit ad me, Non potes. Et dixi, Quære, Domine? Ad quid nascebar h) aut quære non i) fiebat

perseverasti ut dissipatus a multitudine fueris, & conculcaverint eum adversarii (tui). Jam perfecto odio odisti populum, quod si pœnæ afficiendus erat, in tua hoc manu fuit positum.

e) Ante septiduum intellige. vers. 19. seq.

f) Arab. *dispone cor tuum, ut illud ego illuminem.*

g) Addam ante dictis plura & clariora, ut promiserat vers. 13.

h) Arab. *utinam natus non fuisset.*

i) Clemens Alex. III. Strom. pag. 468. *διὰ τὴν γὰρ ἐκ
ἐγένετο ἡ μήτηρ τῆς μητρὸς μετὰ τὸς, ἡ
μη*

hiebat matrix matris meæ mihi sepulcrum, ut non viderem laborem Jacob, & defatigationem generis Israel?

36. Et dixit ad me, k) Numerata mihi quæ nec dum venerunt, & collige mihi dispersas guttas, l) & revirida mihi aridos m) flores,

37. Et aperi mihi clausa promptuaria, & produc mihi inclusos in eis flatus; n) demonstra mihi vocis imaginem, o) & tunc ostendam tibi laborem p) quem rogas videre.

38. Et dixi, Dominator Domine, quis enim est qui potest hæc scire, nisi q) qui cum hominibus habitationem non habet?

39. Ego

μη ἴδω τὴν μόχθον ἔ Ἰακώβ, καὶ τὴν κόπον ἔ γένος Ἰσραὴλ, ἰσθραεὶ ὁ προφῆτης λέγει.

k) Addit Arab. *Si vis iudicia Altissimi pernoscere, expone ἔ mihi qua te rogabo.*

l) *Grana seminum qua non sparsisti. id.*

m) *Aridas plantas. id.*

n) *Spiritus. Arab. ventos.*

o) *Arab. Imaginem persona cujus formam non vidisti.*

p) *id. Hac si mihi enarraveris, tunc ἔ ego tibi exponam ea quibus pernoscendis te affligis ἔ qua inspicere desideras.*

q) *Arab. Nisi Deus qui cum hominibus versatur. Sed recte Whistonus notat particulam negandi omissam. Dan. II. 11. Sermo quem quaeris Rex, gravis est: nec reperietur quisquam qui indicet illum in conspectu Regis, exceptis Diis, quorum non est*

cum

39. Ego autem insipiens: & quomodo potero dicere de his, quibus me interrogasti?

40. Et dixit ad me, Quomodo non potes facere unum de his quæ dicta sunt: sic non poteris invenire iudicium meum, aut in fine charitatem r) quam populo promisi.

41. Et dixi, Sed ecce Domine tu prope es his, qui in finem sunt, & quid facient, s) qui ante me fuerunt, aut nos, aut hi, qui post nos?

42. Et dixit ad me, Coronæ assimilabo iudicium meum. Sicut non novissimorum tarditas, sic nec priorum velocitas.

43. Et respondi, & dixi, Nec poteras facere eos, qui facti sunt, & qui sunt, & qui futuri sunt, in unum, ut t) celerius iudicium tuum ostendas?

44. Et respondit ad me, & dixit, Non potest festinare creatura super creatorem, nec sustinere sæculum eos, qui in eo creandi sunt, in unum.

45. Et dixi: Quomodo dixisti servo tuo, u) quoniam

*cum hominibus conversatio. ὡς ἐν ἐσὶν κατὰ
κίω μετὰ πάσης σαρκός.*

r) Arab. *finem* sive *summum charitatis*.

s) Quæ Te, nimirum, fugiant.

t) Arab. *ut justitia maturaret, & iudicium appareret*.

u) Adamo, representanti totum genus humanum. Arab. *Quomodo dixisti servo tuo, Vivenda vives: atque produxisti simul omnes res creatas multivariass que naturas. Si itaque iussisti omnia eodem tempore*

quoniam vivificans vivificasti a te creatam creaturam in unum, & sustinebat creatura: poterit & nunc portare presentes in unum.

46. Et dixit ad me, interroga x) matricem mulieris, & dices ad eam: Et si paris, quare per tempus? Roga ergo eam, ut det decem in unum.

47. Et dixi, Non utique poterit: sed secundum tempus.

48. Et dixit ad me, Et ego dedi matricem terræ his qui seminati sunt super eam per tempus.

49. Quemadmodum enim infans y) non parit ea, quæ senum sunt: sic ego disposui a me creatum sæculum.

50. Et interrogavi, & dixi, Cum jam dederis mihi viam, z) loquar coram te: num mater nostra, a) de qua dixisti mihi, adhuc juvenis est? jam senectuti appropinquat.

51. Et

tempore semen producere, naturæ eorum confirmatis, nonne & nunc posset fieri, ut eodem tempore omnia nascitura proferrent?

x) Matrem quæ peperit liberos. Arab.

y) Arab. Sicut infans nunquam generat, nec parit, donec perfecte adoleverit & membra ejus fuerint firmata: ita terra non veterascet nec producendi facultate privabitur, donec tempus a D.E.O. destinatum effluxit, sicut omnia quæ in mundo condita ab eo sunt, disposuit.

z) Addit Arab. animumque loquendi in sua presentia.

a) Arab. num putas terram matrem nostram, ut dixisti

51. Et respondit ad me, & dixit: Interroga eam quæ parit, & dicet tibi.

52. Dices enim ei, Quare quos peperisti, nunc non sunt similes his qui ante te, sed minores statura?

53. Et dicet tibi & ipsa, alii sunt qui in juventute virtutis nati sunt, & alii qui sub tempore senectutis, deficiente matrice sunt nati.

54. Considera ergo & tu quoniam minori statura b) estis præ his, qui ante vos:

55. Et qui post vos, minori quam vos, quasi jam senescentes creaturæ, & fortitudinem juventutis prætereuntes.

56. Et dixi: Rogo Domine, si inveni gratiam ante oculos tuos, demonstra servo tuo, per quem vistes creaturam tuam.

C A P. VI.

1. **E**t dixit ad me, c) Initio terreni orbis, & antequam starent exitus sæculi, & antequam spirarent conventiones ventorum,

2. Et antequam d) sonarent voces tonitruum, & ante-

dixisti ad me, juvenem esse initio, deinde interjecto tempore veterascere: quam regulam cogitationes de illa metiris?

b) Arab. addit, & robore. Adde S. Cyprian. ad Demetrianum p. 186. Sed de hoc senio mundi plura præfat. ad hunc librum.

c) Arab. *initio propter hominem & deinde propter me ipsum, antequam mundus existeret, & antequam via esset hujus generationis.*

d) id. *Antequam Cherubim ederent voces suas.*

antequam splenderent nitores coruscationum, e)
& antequam confirmarentur fundamenta paradisi, f)

3. Et antequam viderentur decori g) flores, & antequam confirmarentur motæ virtutes, h) & antequam colligerentur innumerabiles militiæ angelorum,

4. Et antequam extollerentur altitudines aëris, & antequam nominarentur mensuræ firmamentorum, i) & antequam æstuarent camini in Sion,

5. Et antequam investigarentur præsentés anni, & antequam abalienarentur eorum qui nunc peccant

e) *Stella. id.*

f) Nulla paradisi in Arabico mentio, sed ejus loco ibi legitur: *antequam columna foundationum firmata essent, & varia opes in orbe spectarentur.*

g) *id. Multivario colore & fragrantia.*

h) Verborum, & antequam confirmarentur mota virtutes, nullum in Arabico vestigium. Junius pro mota legit ignota. At Cour. Pellicanus: *antequam virtutes colorum inciperent influere suo motu in inferiores creaturas omnes & ad hoc perpetuo agendum confirmarentur.* Sed videtur esse sensus: *antequam angeli qui poterant a bono dimoveri* (Castellio: *mobiles.* Anglicus interpres, *movable,* Jo. Assenburius: *die bisher hin und wieder getriebene Ströme.* Alius interpres Germanicus: *bewegliche Ströme bevestigt.) & labi, in bono confirmarentur.*

i) Arab. *Antequam res creata nomen acciperent* (Gen. II, 19.) *& antequam spatium existeret & lumen*

peccant ad inventiones, & consignati essent, qui fidem thesaurizaverunt :

6. Tunc cogitavi, & facta sunt per me solum, k) & non per alium : & finis per me, & non per alium.

7. Et respondi & dixi, Quæ erit separatio temporum? l) aut quando prioris finis, & sequentis initium?

8. Et dixit ad me: ab Abraham usque ad Isaac, m) quando nati sunt ab eo & Jacob & Esau, manus Jacob tenebat ab initio calcaneum Esau, *

9. Finis enim hujus sæculi Esau, & principium sequentis Jacob,

10. Hominis manus n) inter calcaneum & manum. Aliud noli quærere, Esdra.

11. Et respondi, & dixi, o Dominator Domine, si inveni gratiam ante oculos tuos,

12. Oro

lumen fixum esset in suprema parte universi, & Sionis jacta essent fundamenta. Et antequam definitus esset repertus annorum numerus, & antequam opera peccatorum jungerentur, et fidelium thesauri admitterentur & consecrarentur.

k) id. *Quod omnia hæc & erunt & fuerunt per me.*

l) Arab. *Quando stelle mutabuntur? quando finis & completio erit annorum? quando initium finis, & finis ejus? * Gen. XXV. 25.*

m) *Usque ad generationem & familiam ejus. id.*

n) *Extremum membrorum hominis calcaneus, initium illorum est manus: & ecce calcaneus & manus invicem junguntur. Igitur noli hæc in presenti inquirere, Esdra. id.*

12. Oro ut demonstres servo tuo, finem signorum tuorum, o) quorum partem mihi demonstraſti nocte præcedenti. p)

13. Et respondit, & dixit ad me, Surge super pedes tuos, & audi vocem plenissimam sonitus.

14. Et erit sicut commotio, nec commovebitur locus, q) in quo stes super eum.

15. Ideo cum loquitur, tu non expaveas, quoniam de sine verbum, & fundamentum terræ intelligitur,

16. Quoniam de ipsis sermo tremisit & commovetur, scit enim quoniam finem eorum oportet commutari.

17. Et factum est, cum audissem, surrexi super pedes meos, & audiui: & ecce vox loquens; & sonus ejus sicut sonus aquarum mularum,

18. Et dixit: Ecce dies veniunt, & erit quando appropinquare incipiant, ut visitem habitantes in terra:

19. Et quando inquirere incipiam ab eis qui injuste nocuerunt injustitia sua, r) & quando suppleta fuerit humilitas Sion.

20. Et cum super signabitur s) sæculum quod incipies * pertransire, hæc signa faciam. Libri aperientur

o) Arab. *Complémentum dierum præteritorum.*

p) *Superioribus diebus. id.*

q) Arab. *Et quando vox sonabit, locus in quo stas, commovebitur.*

r) Arab. addit. *Et de eis quibus injuria facta est.*

s) *Finietur. * at incipiens.*

rientur ante faciem firmamenti, t) & omnes videbunt simul,

21. Et anniculi infantes loquentur vocibus suis, & pręgnantes immaturos parient infantes trium & quatuor mensium, & vivent & suscitabuntur. u)

22. Et subito apparebunt seminata loca non seminata, & plena promptuaria subito invenientur vacua: x)

23. Et tuba canet cum sonu; quam cum omnes audierunt, subito expavescent.

24. Et erit in illo tempore, debellabunt amici amicos ut inimici, & expavescet terra cum his: y) & venę fontium stabunt, & non decurrent in horis tribus:

25. Et erit, omnis qui derelictus fuerit (z) ex omnibus istis quibus prędixi tibi, ipse salvabitur, & videbit salutare meum, & finem sæculi vestri.

26. Et videbunt a) qui recepti sunt homines, qui mortem b) non gustaverunt a nativitate sua, & mutabitur cor inhabitantium, & convertetur in sensum alium.

27. De

t) *Firmamenti cęlorum. Arab.*

hou) id. & ambulabunt.

x) Arab. & loca in quibus nec fruges nec gramin: & loca in quibus nihil seminatum erat, proferent plantas & fruges & plenas spicas, quibus impleantur farrea & granaria. id.

y) id. Cum his qui in illa vivunt. id.

z) Et quę coram ipso sunt custodiverit, evadet. Arab.

a) Et videbunt in lucem adduci anime. id.

b) In Arab. deest mortem.

27. Delebitur enim malum, c) & extinguetur dolus.

28. Florebit autem fides, & vincetur corruptela, & ostendetur veritas, d) quæ sine fructu fuit diebus tantis.

29. Et factum est, cum loqueretur mihi, & ecce e) paulatim intuebar super eum ante quem stabam,

30. Et dixit ad me hæc: Veni tibi ostendere f) tempus venturæ noctis.

31. Si ergo iterum rogaveris, & iterum jejunaveris septem diebus, iterum tibi renuntiabo horum majora g) per diem quam audivi.

32. Audita est enim vox tua apud Altissimum. Vidit enim fortis directionem h) tuam, & providit pudicitiam, i) quam a juventute tua habuisti:

33. Et propter hoc k) misit me demonstrare tibi hæc omnia, & dicere tibi, Confide, & noli timere,

p 2

34. Et

c) id. malum cor.

d) *Justitia.* Arab.

e) Arab. *Et ecce locus in quo stabam, commovebatur.*

f) *Te docere, ut die superiore.* id.

g) Verba per diem quam audivi, desunt in Arab.

h) *Rectitudinem cordis tui.* id.

i) *Puritatem mentis.* id.

k) Arab. *Et propter hoc confide, ac noli moveri cor tuum de temporibus præteritis, neque vana cogitatione desideria finem properari.*

34. Et noli festinare cum prioribus temporibus cogitare vana, ut non properes a novissimis temporibus.

35. Et factum est post hæc, & flevi iterum: & similiter jejunavi septem diebus, ut suppleam tres hebdomadas, † quæ dictæ sunt mihi.

36. Et factum est in octava nocte, & cor meum turbabatur iterato in me, & cœpi loqui coram Altissimo.

37. Inflamrabatur enim spiritus meus valde, & anima mea anxiabatur.

38. Et dixi, O Domine, loquens locutus es ab initio creaturæ in primo die * dicens, Fiat cœlum & terra: & tuum verbum, opus perfectum. l)

39. Et erat tunc spiritus, m) & tenebræ circumferebantur, & silentium, sonus vocis hominis nondum erat abste. n)

40. Tunc distixisti de thesauris tuis proferri lumen luminosum, quo appareret opus tuum.

41. ** Et die secunda creasti spiritum firmamenti, & imperasti ei ut divideret & divisionem faceret inter aquas, ut pars quædam sursum recederet, pars vero deorsum maneret.

42. Et

† Daniel. X. 2.

* Ita accipit quod ait Moses Gen. cap. I. versu 1.

l) Dixit & facta sunt. Pl. XXXIII. 9.

m) Arab. addit. *super aquas* ex Gen. I. 2.

n) Arab. *quia non erat operandi locus* (scil. in tenebris.)

** Versus hic totus in Arab. desideratur.

42. Et tertia die imperasti aquis congregari in septima parte terræ: sex vero partes siccasti & conservasti, ut ex his sint coram te ministrantia seminata a Deo, & culta.

43. Verbum enim tuum processit, & opus statim fiebat.

44. Processit enim subito fructus multitudinis immensus, & concupiscentiæ gustus multiformes, & flores colore immutabili, o) & odores odamenti investigabilis, & die tertia hæc facta sunt.

45. Quarta autem die imperasti fieri solis splendorem, lunæ lumen, stellarum dispositionem.

46. Et imperasti eis, ut deservirent futuro plasmato homini.

47. Quinta autem die dixisti septimæ parti, ubi erat aqua congregata, ut procrearet animalia, & volatilia, & pisces: & ita fiebat.

48. Aqua muta, & sine anima, quæ Dei nutu jubebantur, animalia faciebat, ut ex hoc mirabilia tua nationes p) enarrent.

49. † Et tunc conservasti duas animas: nomen uni vocasti Hénoch, * & nomen secundæ vocasti Leviathan,

50. Et separasti ea ab alterutro. Non enim poterat septima pars, ubi erat aqua congregata, capere ea.

p 3

51. Et

o) Arab. *colore multivario: & arbores amantissimæ conspectu.*

p) Arab. *Generationes.*

† Versus 49, 50, 51, & 52, in Arab. desiderantur.

* *Bebemoth legendum.*

51. Et dedisti Henoch * unam partem, siccata est tertia die, ut habitet in ea, ubi sunt montes mille.

52. Leviathan autem dedisti septimam partem humidam, & servasti eam, ut fiat in devoracionem, quibus vis, & quando vis.]

53. Sexta autem die imperasti terræ, ut crearet coram te jumenta, & bestias & reptilia:

54. Et super his Adam, quem constituisti ducem super omnibus factis quæ fecisti, & ex eo educimur nos omnes, quemque elegisti populum.

55. Hæc autem omnia q) dixi coram te Domine, quia propter nos creasti sæculum.

56. Residuas autem gentes ab Adam natas dixisti eas nil esse, & quoniam salivæ r) assimilatae sunt, & quasi stillicidium de vase similasti abundantiam eorum.

57. Et nunc Domine, ecce, istæ gentes quæ in nihilum deputatae sunt, cœperunt dominari nostri, & devorare nos. s)

58. Nos autem populus tuus, quem vocasti primogenitum, unigenitum, æmulatorem tuum, t) traditi sumus in manibus eorum. u)

59. Et

* Behemoth, ut recte Franciscus Junius. Vide de hac fabula Judaica Buxtorffii Synagog. Judaicam capite ultimo & scriptores laudatos à me in Codice apocrypho Novi Testam. T. I. p. 334. * & T. II. p. 525.

q) Arab. *Tunc ego sumfi mibi animum & dixi coram te, Domine quia dixisti: propter vos creavi sæculum.*

r) Arab. *pulveri.* s) id. *Conculcare pedibus.*

t) Arab. *amatum tuum.* u) id. *inimirum.*

9. Et, si propter nos creatum est sæculum, quare non hæreditatem possidemus x) cum sæculo? Usquequo hæc?

CAP. VII.

I. **E**t factum est, cum finissem loqui verba hæc, missus est ad me Angelus, qui missus fuerat ad me primis noctibus, y)

2. Et dixit ad me: Surge Esdra, & audi sermones, quos veni loqui ad te.

3. Et dixi: Loquere Deus meus. z) Et dixit ad me: Mare positum est in spatiofo loco, ut esset altum & immensum; a)

4. Erit autem ei introitus in angusto loco positus, ut esset similis fluminibus.

5. Quis enim volens voluerit ingredi mare, & videre eum, vel dominari ejus: si non transferit angustum in latitudinem quomodo venire poterit?

6. Item aliud, Civitas est ædificata, & posita in loco campestri: Est autem plena omnium bonorum.

7. Introitus ejus angustus, & in præcipiti positus, ut esset a dextris quidem ignis, a sinistris aqua alta:

P 4

3. Sc.

x) Arab. *Quare hæreditate non possidemus sæculum & ea que nostra sunt?*

y) Verba: *Qui missus fueras ad me primis noctibus*, desunt in Arab.

z) Arab. *Domine*

a) Addit Arab. *& qui ingredi illud voluerint, valde timeant.*

8. Semita autem est una sola inter eos posita, hoc est, inter ignem & aquam, ut non capiat semita, nisi solummodo vestigium hominis.

9. Si autem dabitur civitas homini in hereditatem, si numquam antepositum periculum pertransierit, quomodo accipiet hereditatem suam?

10. Et dixi: Sic Domine. Et dixit ad me: Sic est & Israel * pars.

11. Propter eos enim feci sæculum, & quando transgressus est Adam constitutiones meas, iudicatum est quod factum est, b)

12. Et facti sunt introitus huius sæculi angusti, & dolentes & laboriosi: pauci autem & mali, & periculorum pleni: & labore magnopere fulti.

13. Nam majoris sæculi c) introitus spatiosi & securi, & facientes immortalitatis fructum.

14. Si ergo ingredienti non fuerint ingressi qui vivunt, angusta & vana hæc: non poterunt recipere quæ sunt reposita.

15. Nunc ergo quare tu conturbaris, cum sis corruptibilis? & quid moveris tu, cum sis mortalis? d)

16. Et quare non accepisti in corde tuo quod est futurum, sed quod in præsentibus?

17. Respondi & dixi: Dominator Domine, ecce

* Eadem est Israël's sive populi Israël'itici conditio.

b) Facta est in creatura divisio. Arab.

c) Futuri sæculi id.

d) Desunt in Arab. verba hæc: *Et quid moveris tu cum sis mortalis?* ejusdem plane cum prioribus sententiarum.

ce disposuisti lege tua, quoniam iusti hæreditabunt hæc, impii autem peribunt.

18. Iusti autem ferent e) angusta, sperantes spatiosa. Qui enim impie gesserunt, & angusta passi sunt, f) & spatiosa non videbunt.

19. Et dixit ad me: Non est iudex super Deum, g) neque intelligens super Altissimum.

20. Pereunt enim multi præsentés, quia negligitur, quæ anteposita est Dei lex.

21. Mandans enim mandavit Deus venientibus, quando venerunt, quid facientes viverent, & quid observantes non punirentur.

22. Hi autem non sunt persuasi, & contradixerunt ei, & constituerunt sibi cogitamen vanitatis,

23. Et proposuerunt sibi circumventiones delictorum, h) & superdixerunt Altissimo, non esse, & vias ejus non cognoverunt,

24. Et legem ejus preverunt, & sponsiones ejus abnegaverunt, & in legitimis ejus fidem non habuerunt, & opera ejus non perfecerunt.

25. Propter hoc Esdra, vacua vacuis, i) & plena plenis.

26. Ecce tempus veniet, & erit, k) quando venient signa quæ prædixi tibi, & apparebit sponsa,

P S

sa,

e) Arab. *pertulerunt patienter.*

f) id. *non patiuntur.*

g) Arab. *Dei loco.* Cætera desunt usque ad initium versus 27.

h) Arab. *crimen rebellionis.*

i) Arab. *vacua vanis & plena perfectis.*

k) id. *& appropinquat.*

sa, l) & apparens ostendetur quæ nunc subducitur terra:

27. Et omnis qui liberatus est de prædictis malis, ipse videbit mirabilia mea. m)

x Gfrörer
2 p. 272 28. Revelabitur enim filius meus JESUS * cum his qui cum eo sunt, & jucundabuntur qui relictii sunt in annis quadringentis.

29. Et erit post annos hos, † & morietur filius meus CHRISTUS, & omnes qui spiramentum habent homines:

30. Et convertetur sæculum in antiquum silentium diebus septem, sicut in prioribus judiciis, n) ita ut nemo derelinquatur.

31. Et erit post dies septem, & excitabitur quod nondum vigilat sæculum, & morietur corruptum:

32. Et

l) Civitas Arab.

m) id. ei expectatus erit Filius meus.

* S. Ambrosius in Lucæ II. 21. Dominus noster JESUS nominatus est, antequam natus, cui non Angelus, sed Pater nomen imposuit. Revelabitur enim, inquit, Filius meus JESUS cum eis qui cum eo judicabuntur, qui relictii sunt in annis quadringentis. Et erit post annos hos, & morietur Filius meus CHRISTUS & convertetur sæculum. Vides Angelos quæ audiverint, non quæ usurpaverint nunciare.

† Verba: & morietur Filius meus CHRISTUS, in Arab. desiderantur.

n) Verba: sicut in prioribus judiciis, desunt in Arab.

32. Et terra reddet quæ in ea dormiunt, & pulvis qui in eo silentio habitant, & promptuaria reddent quæ eis commendatæ sunt animæ.

33. Et revelabitur Altissimus super sedem iudicii, o) & pertransibunt miseræ, & longanimitas congregabitur.

34. Iudicium autem p) solum remanebit, veritas stabit, & fides convalescet,

35. Et opus subsequetur, & merces ostendetur, & justitiæ vigilabunt, & injustitiæ non dominabuntur.

*Hoc loco addit Arabica versio:
 Ἀλλήλοια καὶ ἄλληλα ἕνα ἕνα, vide per G. H. R. & J. S. t. 1. p. 69*

Tunc iusti & impii ac peccatores proferent in lucem quæ occultaverant: tunc abyssus peccatarum patebit, contrarius habitationibus consolationis: & apparebit profundam inferorum, cui oppositus erit paradus mire amœnus plenusque bonis ac gaudio. Tunc Altissimus dicet resuscitatis: Vide te & intelligite quem negastis, cui nolulistis vos submittere & cuius mandata contempsistis. Ecce voluptatem consolationis ante oculos meos, atque inextinguibilem ignem qui vos circumdabit. Hæc ad eos dicturus est in die iudicii. In illa die nec sol erit nec lux, nec luna aut stellæ, nec nubes, nec tonitru, nec turbo, nec fulgur, non aqua nec aër, nec tenebræ, nec nox nec dies. Non æstus, nec autumnus, nec ver, nec hiems: Non

o) addit Arab. & *veniet misericordia.*

p) id. addit: *Domini qui personas non accipit.*

Non tempestas, nec æstus, nec nix, nec ventus, nec pluvia, nec frigus, nec ros. Neque lumen à tenebris supervenientibus comprehendendum, omnes enim lumini gloriæ supplicare cogentur. Hæc futura sunt necessario, & numerus horum omnium est hebdomas annorum, & hæc est mensura omnium horum quæ eventura sunt illorumq; ordo. Tuque unicus cui singula hæc sunt revelata.

Tunc ego, beati, inquam, Domine sunt illi qui deprehendentur servasse illa omnia quæ mihi dixisti, atque ego hoc à te peto & oro, ut mihi detur illa servare. Sed quotusquisque est qui non peccat, & quis natus est ex filiis hominum qui foedus non transgreditur? Et quam paucos video qui ad supplicationem & gaudium futuri sæculi accedunt? Loca vero pœnarum multivaria sunt, & multi ad ea ruunt, quoniam malus in cordibus nostris omnia hæc mala posuit, & nos decepit, & à via fecit declinare, & ad interitum nos seduxit, viamque nos docuit mortis, & à viâ vitæ longe nos removet, neque hoc tantum, sed amplius etiam.

Et respondit mihi, audi, inquit, o Esdra, ut doceam te tempus secundum, & quod Altissimus non unum sed duos mundos condidit. Non ne dicebas pueros non adeo multos esse, impios autem longe plures? Audi ad hæc responsum. Si pretiosos habes lapides paucos numero, num illis adjunges plumbea luteaque? Minime, inquam. Tum ille, roga inquit terram & illa te edocebit. Dicas illi, tu produxisti aurum & argentum, æs, ferrum & plumbum & lutum. Et ecce plus argenti est quàm auri,

auri, plus æris quam argenti, plus ferri quam æris, plus plumbi quam ferri, & plus luti quam ferri. Expende jam tecum ecquod horum sit melius & electius & jucundius, id quod frequentius est an vero id quod est rarius? Respondi ego, id quod frequentius est, minime melius est: illud vero quod est rarius, est etiam præstantius & electum.

Et dixit ad me, intellige hæc de te ipso ex iis quæ jam nosti, quod ille qui rariora habet, magis in illis gaudebit, quam qui habet quæ latius & frequentius obvia sunt. Et hæc est ratio processus quo utar in iudicio quod promisi. Gaudebo in paucis illis qui evadent, quoniam illi sunt missi ad gloriam Altissimi. Hi sunt populus peculiaris in quo nomen vocatum est meum, magnam autem multitudinem præteribo qui peribunt, ligati merito ad infernum, quos oportet ad iudicium veritatis adduci. Hi in fenum redigentur die punitionis & tradentur in flammam ignis qui ardet in inferno, ad eversionem, ruinam & extirpationem.

Et respondens dixi: & tu o lutum unde & quomodo factum est ut ad lapsum te deprimi contigerit? Utinam simile fuisses nunquam creatis, utinam nunquam existisses! & quid dicam de intellectu quem accepimus? nonne bonus ille nobis dux erat & in nobis adolefcebat? ideo autem puniendi erimus quia intellectus fuit in nobis, & nos eum destruximus. Hominum igitur conditio lamentabilis ac deploranda; bestię gaudebunt, homines lugebunt. Gaudebunt quadrupeda quoniam

niam fors illorum melior quam nostra est: illa enim non adducentur in iudicium, neque poenae ab iis repetentur, neque post mortem illorum vita illis alia exspectanda restat. Nos autem quale beneficium est quod accipiemus, iterum redituri in vitam, quos poenae inferorum manent. Homines omnes subacti peccatis, omnes pleni iniquitate, omnes onere transgressionum gravati. Quoniam igitur post mortem subeundum nobis iudicium est, praestaret nobis nunquam natos fuisse.

Et respondit mihi, dixitque: Cum DEUS altissimus crearet mundum, & Adamum, & ex ipso nascituros, praeparavit etiam iudicium his qui meritori illud essent. Igitur secundum tua ipsius verba age, intellige. Ais intellectum nobiscum adolecere, cum alia in terris illo careant. Propterea igitur puniendi erunt, quoniam praediti cognitione & donati munere ac principio moderandi intellectus, hoc contemserunt & transgressi sunt: acceperunt mandata & illa non servarunt, sed libidines suas statuerunt veluti legem contrariam, & a lege veritatis quam acceperunt longe recessere. Igitur non habebunt excusationem quae se defendant in die iudicii, neque responsum in die ultimo. Quoties DEUS gratiam tolerandi homines huius mundi prolongavit? Non propter vos autem tantummodo prolongat misericordiam suam, sed ut numerus temporum dilatorum impleatur, quem in Verbo suo significavit.

Et ego, si gratiam, inquam, inveni apud te, unum hoc mihi, servo tuo expone. Post mortem hanc præsentem, cum ab unoquoque anima redita erit, nunc in locum quietis recondemur usque ad tempus quo iudicium feres in iustitia, & in novas creaturas eos immutabis, an statim ad poenam rapiemur?

Et ille respondit mihi ac dixit: & hoc tibi explicabo. Nam quod ad te attinet, quia tu non es conjunctus rebellibus, neque similis iis qui in corde suo veritati non obediunt, non numeraberis inter eos à quibus poenæ repetentur, quia thesaurum habes plenum bonorum operum, comparatum tibi ab Altissimo, qui in præsentem à te non animadvertitur, sed in plenitudine temporum apparebit. Quod ad præsentem vero mortem attinet, attende. Quando decretum exit ab Altissimo, atque ipse iussit hominem mori, spiritus ejus & quicquid habet vitæ mutatur, donec corpore ejus exeat, ut revertatur ad DEUM qui immisit eum. Et ante omnia coram gloria Altissimi prosternit se, atque si rebellis fuerit & legum transgressor, nec servaverit vias Altissimi, neque similis fuerit iis qui ipsum timent: hæc anima non intrabit plena lucis habitacula, sed ab eo tempore ligabitur, & addetur iis qui in iudicium adducendi sunt. Hi magno luctu cordis, septemplici doloris genere vicem suam lamentabuntur. *Primo* quod corda ipsorum sunt inobedientia ad incedendum in viis Altissimi. *Secundo* quod ab hoc tempore nihil possunt facere boni, ut vivant. *Tertio* quod vi-

dent

dent præmia quæ tribuuntur iis qui præcepta Altissimi servarunt. *Quarto* quando vident poenas sibi paratas atque in futurum eis immittendas. *Quinto* quando considerant loca in quibus animæ ipsorum custodiuntur & conclusæ tenentur ab angelis. *Sexto* quod ægritudine cordis liquefcunt præ metu poenarum quæ eos manent. *Septimum* doloris genus omnibus hæctenus memoratis majus est & gravius, quoniam superfundentur confusione & remorsu arrodentur, & in mœrore manebunt ob severitatem quam extimescunt, quando spectabunt magnitudinem gloriæ Altissimi: vitam enim suam consumere in peccatis in conspectu ejus qui sententiam postea de illis feret, & hereditas ipsorum erit poena sempiterna. Solatia autem eorum, qui mandata Domini Altissimi custodiverunt, hæc erunt: Primo omnium, quando illi placuerit transferre quosdam eorum ex corpore hoc corruptibili, quod per tempus aliquod manet, & Domino servivit in timore, præcipua ipsorum consolatio est quod intuebuntur gloriam Altissimi, dum ab illo præmia recipiunt quæ septem excellentibus generibus & ordinibus sive gradibus consistunt. *Primus* gradus est, quod varios eluctati sunt labores donec superarunt eum qui creatus cum ipsis est, inimicum & omnia ejus mala opera & omnes ejus turpes cogitationes, ita ut non potuerit eos seducere deceptione per vires aut technas suas, ut a vita ad mortem eos deflecteret. *Secundus* gradus est, quod visuri sunt impios ardere siti & flammis ignis perpetuis, igne æterno excruciantos.

Tertius

Tertius gradus est, quod videbunt testimonium dari sibi ab Altissimo, quod observatione mandatorum vitam per fidem suam obtinuerunt. *Quartus* gradus est, quod perfrentur voluptate consolationis, bonaque spe bonorum ac felicitatis quæ ipsis evenient, & quibus olim in habitationibus vitæ perfrentur. *Quintus* gradus est genus & modus gaudii quod sentient, corruptio enim hoc tempore longe ab illis remota, atque seipsos præparant ad fruendum vita quæ jam initium capiet, visuri eum quem oculus non vidit. Tunc considerabunt angustum per quem inceserunt tramitem, & quomodo per hunc ad vitam pervenerint & molestias cum quibus luctandum illis fuerit, & quod per has jam in solutum statum ac libertatem sunt perducti. Tributa quoque ipsis est vitæ laxitas; ut à morte immunes sint in æternum. *Sextus* gradus est, quod sciunt facies suas splendere; & similes fore fulgori solis, & splendori micantium ac lucentium stellarum, neq; lapsuros amplius nec corruptioni obnoxios futuros. *Septimus* gradus omnibus prioribus superior est, quod lætabuntur in magnitudine beatitatis, & in consolatione sine sollicitudine, nec facies eorum confundentur. Lætabunt DEUM & gaudebunt in perpetuum, intuentes gloriam DEI cujus satietatem capere nemo potest. Illi enim faciem ejus intuebuntur qui servierunt illi, & illi cum eo vivent qui eos glorificabit & præmiis afficiet. Hi sunt gradus gloriosi qui obtingent animabus justorum, quique promissi illis sunt: & hæc est descriptio

cruciatum & tormentorum quæ impios manent.

Et respondi ac dixi: Dabiturene animabus aliquod tempus, quum corporibus exceſſerunt, priusquam videant illa de quibus dictum est? Et ait mihi: per septem dies liberum ipsis erit spectare intra hoc septiduum omnes habitaciones de quibus antea ad te dixi: postea singuli transferentur in loca quibus digni sunt, & diligenter custodientur.

Et ego ad illum, si gratiam, inquit, inveni coram facie tua, expone quaeso seruo tuo quod ex te quaeram. In die iudicii integrum ne erit viro iusto intercedere pro peccatore apud Altissimum, aut parentibus pro liberis, liberis pro parentibus, aut cognatis pro cognatis, aut amicis pro amicis? Et respondit mihi & dixit: Quoniam invenisti gratiam coram oculis meis, etiam hoc tibi exponam & te edocebo. Dies iudicii determinabit omnia & decretoriam feret sententiam ac firmo sigillo obfirmabit. Sicut igitur quum homo ex hac vita excessit, pater non potest ad filium mittere aut negotia ejus sciscitari, nec patris filius, aut dominus servi, vel amicus amici, num dormiat, edat, an securam degat vitam, neque ullo modo curam ejus gerere potest. Similiter illo tempore nullus pro altero intercedet vel orabit, sed quilibet suam ipse personam causamque sustinebit, sive impius sive justus fuerit.

Hactenus ex Arabica versione.

36. Et dixi, primus Abraham p) propter Sodomitas oravit, & Moyſes pro patribus, qui in deserto peccaverunt,

37. Et qui poſtea q) pro Iſrael in diebus Achani.

38. Et Samuel & David pro contraſtione, & Salomon r) pro eis qui venerunt in ſanctificationem.

39. Et Elias s) pro his qui pluviam acceperunt, & pro mortuo ut viveret,

40. Et Ezechias t) pro populo in diebus Sennacherib, & multi pro multis.

41. Si ergo modo quando corruptibile increvit, & iniuſtitia multiplicata eſt, & oraverunt juſti pro impiis: quare & nunc ſic non erit?

42. Et reſpondit ad me, & dixit: præſens ſæculum non eſt finis, u) gloria in eo frequens ma-

q 2

net:

p) Arab. *Quomodo invenimus Abrahamum oraffe pro Sodomitis, & Moſen &c. Gen. XVIII. 23. Exod. XXXII. 32.*

q) Joſua VII. 6, ſeq. 1. Sam. VII. 9. 2. Sam. XXXIV. 17. In Arab. hæc ita leguntur: *Et Joſua poſtea pro filiis Iſrael. Et Samuel in diebus Davidis. Et David pro plaga qua affligebat populum, & Salomon cum poneret fundamentum ædis quam ædificabat Domino.*

r) 3. Reg. VIII. & 2. Chron. VI.

s) 3. Reg. XVIII. 42. & XVII. 21.

t) 4. Reg. XIX.

u) Arab. *in præſenti ſæculo id poteſt fieri, quia honor ejus non eſt perennis.*

net: propter hoc oraverunt pro invalidis. *

43. Dies enim iudicii x) erit finis temporis huius, & initium temporis futuræ immortalitatis, in quo transivit corruptela:

44. Soluta est intemperantia, y) abscissa est incredulitas: crevit autem iustitia, orta est veritas.

45. Tunc enim nemo poterit salvare eum qui periit, neque demergere qui vicit.

46. Et respondi, & dixi: Hic est sermo meus primus & novissimus, quoniam melius erat non dare terram Adam, vel cum jam dedisset, z) coercere eum ut non peccaret.

47. Quid enim prodest hominibus, in præsentem vivere in tristitia, & mortuos sperare punitiorem?

48. O tu quid fecisti, Adam? si enim tu peccasti, non est factus solius tuus casus, a) sed & noster qui ex te advenimus.

49. Quid enim prodest nobis, si promissum est nobis immortale tempus: b) nos autem mortalia opera egimus?

50. Et

* Pro impiis, intellige.

x) Arab. *Sed in futuro sæculo id non amplius fiet: nam finis huius sæculi est initium ejus cujus vita non morietur* & à qua remota est corruptela.

y) *Evanuit malitia.* id.

z) Arab. *vel non tribuere ei intellectum* & cognoscendi vim, ut non posset peccare.

a) *Quomodo igitur non tibi soli meruisti mortem?*

Arab.

b) *Promissa vita non mors.* id.

Mortem afferentia.

50. Et quoniam prædicta est nobis perennis spes, nos vero pessimi vani facti sumus. c)

51. Et quoniam reposita sunt nobis habitacula sanitatis d) & securitatis: nos vero male conversati sumus.

52. Et quoniam reposita est gloria Altissimi protegere eos qui tarde e) conversati sunt: nos autem pessimis viis ambulavimus.

53. Et quoniam ostendetur paradysus, cujus fructus incorruptus perseverat, in quo est securitas & medela:

54. Nos vero non ingrediemur. In ingratum enim locis f) conversati sumus.

55. Et quoniam super stellas g) fulgebunt facies eorum, qui abstinentiam habuerunt: nostræ autem facies super tenebras nigræ.

56. Non enim cogitavimus viventes quando iniquitatem faciebamus, quod incipiemus post mortem pati.

57. Et respondit, & dixit: Hoc est cogitamentum a) certaminis, quod certabit qui super terram natus est homo,

9 3

58. Ut

c) *Nos vero vana agimus. Arab.*

d) *Laboris expertia & sollicitudinis libera, nos vero vitam nostram malis operibus consumpsimus. id.*

e) *Arab. In abstinentia.*

f) *id. In malis operibus.*

* *Daniel. XII. 13.*

g) *Eecce quando nati viventes peccamus, videmus quod in futurum meruimus luctum & penas. id.*

a) *Arab. imaginatio & cogitatio huius sæculi.*

58. Ut si victus fuerit, b) patiatur quod dixisti: si autem vicerit, recipiet c) quod dico:

59. Quoniam hæc est vita, quam Moyfes dixit d) cum viveret, ad populum, dicens, Elige tibi vitam ut vivas.

60. Non crediderunt autem ei, sed nec post eum prophetis: sed nec mihi, qui locutus sum ad eos. e)

61. Quoniam f) non esset tristitia in perditionem eorum, sicut futurum est gaudium super eos, quibus persuasa est salus.

62. Et respondi, & dixi: Scio Domine, quoniam vocatus est Altissimus misericors in eo, quod miseratur his, qui nondum in sæculo advenerunt,

63. Et quod miseretur illis, qui g) conversionem faciunt in lege ejus:

64. Et longanimis est, quoniam longanimitatem præstat h) his qui peccaverunt, quasi suis operibus: i)

65. Et

b) *si vicerit & victus fuerit. id.*

c) *Gaudium quod dixi. id.*

d) *Arab. dixit ad populum. Deut. XXX. 15. 19.*

e) *Arab. ad te.*

f) *Itaque non doleo neque impedire velim eorum exitum: sed gaudeo in eo, quia cor eorum bono obsequi recusat. id.*

g) *Arab. qui assueti via recta, legem ejus observant.*

h) *Longum tempus expectat. id.*

i) *Addit Arab. retribuitque iis qui operati sunt iustitiam.*

65. Et munificose est, k) quoniam quidem donare vult pro exigentiis.

66. Et multæ misericordiæ, quoniam multiplicat magis misericordias his l) qui presentes sunt, & qui præterierunt, & qui futuri sunt.

67. Si enim non multiplicaverit misericordias suas, non vivificabitur sæculum cum his, qui inhereditabunt in eo.

68. Et donat: quoniam si non donaverit de bonitate sua, ut alleventur hi, qui iniquitatem fecerunt, de suis iniquitatibus non poterit decies millesima pars vivificari hominum.

69. Et iudex m) si non ignoverit his qui curati sunt verbo ejus, & deleverit multitudinem contentionum: non fortassis derelinquerentur in innumerabili multitudine, nisi pauci valde.

94

CAP. VIII.

k) Et liberaliter largitur his qui querunt bonum, premiaque operibus rependit. id.

l) Arab. his qui humiliant se aguntque penitentiam & ad eum convertuntur; nec consistunt in eis nisi magna gratiarum actione. Si enim in eis excandesceret, mundus hic omnino non esset, neque qui sunt in eo, plerumque. Sed non triplicem dona dignum quæ grato animo accipiuntur.

m) Iudex justus qui non accipit personam. id.

CAP. VIII

1. **E**t respondit ad me & dixit: Hoc seculum fecit Altissimus propter multos, futurum autem propter paucos.

2. Dicam autem coram te similitudinem, Esdra. Quomodo autem interrogabis terram, & dicet tibi, quoniam dabit terram multam magis unde fiat fictile, parvum autem pulverem unde aurum fit: sic & actus præsentis seculi.

3. Multi quidem creati sunt, pauci autem salvabuntur.

4. a) Et respondi, & dixi: Absorbe ergo anima sensum, & devora quod sapit.

5. Convenisti enim obaudire, & prophetare volens. Nec enim tibi datum est spatium, nisi solummodo vivere.

6. O Domine, si non permittes servo tuo, ut oremus coram te, & des nobis semen cordi, & sensui culturam, unde fructus fiat, unde vivere possit omnis corruptus, qui portabit locum hominis?

7. Solus

a) Arab. 4. Et dixit ad me: anima cum descendit, sensus & intelligentia factus est participans & cogitativa ducit ad auscultandum. 5. Et tibi vero non oportuit tempus, datum est, sed breve tantum spatium ad vivendum. 6. Et dixi ad Eum: si tu jubes me servum tuum coram te orare, da cordi meo ut fructum ferat, & inde utilitatem ego capiam, & us omnes carnis induci salvemur.

7. Solus enim es b) & una plasmatio nos sumus manuum tuarum, sicut locutus es:

8. Et quomodo nunc in matrice plasmatum est corpus, & præstas membra: conservatur in igne & aqua tua creatio: & novem mensibus patitur tua plasmatio tuam creaturam quæ in ea creata est:

9. Ipsum autem quod servat, & quod, servatur, utraque servabuntur: servataque quandoque iterum reddit matrix, quæ in ea creverunt.

10. Imperasti enim ex ipsis membris, hoc est mamillis præbere lac fructui mamillarum;

11. Ut nutriatur id, quod plasmatum est usque in tempus aliquod, & postea disponas eum tuæ misericordiæ.

12. Enutristi eum tua justitia, & erudisti eum in lege tua, & corripuisti eum tuo intellectu:

13. Et mortificabis eum, c) ut tuam creaturam; & vivificabis eum ut opus tuum.

14. Si ergo perdideris eum qui tantis laboribus plasmatus est: tuo jussu facile est ordinari, ut & id quod fiebat servaretur.

15. Et nunc Domine, dicam, de omni homine tu magis scis: de populo autem tuo, ob quem dolco;

16. Et de hereditate tua, propter quam lugeo: & propter

b) *Omnes enim idem sumus, id.*

c) Arab. 13. *Et tu morti das eum quem creasti, & tantopere amasti utpote opificium manuum tuarum. 14. Si ergo destruis eum post tantam molem quem creasti, cur omnino dedisti ei ut existeret?*

& propter Israel, propter quem tristis somus: & de Jacob, propter quem doleo:

17. Ideo incipiam orare coram te pro me, & pro eis: d) quoniam video lapsus nostros, qui inhabitamus terram.

18. Sed audiui celeritatem iudicis qui futurus est.

19. Ideo audi vocem meam, & intellige sermonem meum, & loquar coram te.

20. Initium verborum Esdrae priusquam assumeretur: e) & dixi, Domine, qui inhabitas scaculum: f) cujus oculi elevati in superna & aere:

21. Et cujus thronus inestimabilis, & gloria incomprehensibilis: cui astat exercitus angelorum cum tremore,

22. Quorum servatio g) in vento & igni convertitur: cujus verbum verum, h) & dicta perseverantia:

23. Cujus jussio fortis, & dispositio terribilis: cujus aspectus arefacit abyssos, & indignatio tabescere i) facit montes, & veritas testificatur:

24. Exaudi

d) In Arab. sequitur: *Et vidi istam qui imminet creature tuae.* Deinde statim vers. 19.

e) Verba hæc: *Initium verborum Esdrae priusquam assumeretur,* in Arab. defunt.

f) *Qui es ante sempiterna secula, Et qui accurate perspicis celos Et omnia sublimia.* id.

g) *Quorum arma lucem præ se ferunt ac splendorem.* Arab. Psal. CIV. 4.

h) *Magnum Et verum.* id. i) Arab. *exemere.*

24. Exaudi orationem servī tui, & auribus percipe precationem figmenti tui.

25. Dum enim vivo, loquar: & dum (scio, k) respondebo:

26. Nec respicias populi tui delicta, sed qui tibi in veritate l) serviunt.

27. Nec intendas impia gentium m) studia, sed qui tua testimonia cum doloribus custodierunt.

28. Nec cogites n) qui in conspectu tuo false conversati sunt, sed memorare qui ex voluntate tua timorem cognoverunt.

29. Neque volueris perdere, o) qui pecudum mores habuerunt: sed respicias eos, qui legem tuam splendide p) docuerunt.

30. Nec indigneris eis, q) qui bestis pejores judicati sunt: sed diligas eos, qui semper in tua justitia confidunt, & gloria.

31. Quoniam nos & patres nostri talibus morbis languemus: r) tu autem propter nos peccatores misericors vocaberis.

32. Si

k) *Dum cogito. id.*

l) *Injustitia & veritate. id.*

m) *Arab. Ne respicias opera impiorum, sed eorum qui tuum fœdus custodierunt, ecce enim sunt in miseria constituti.*

n) *Neque irascaris nobis propter eos qui in populo tuo fecerunt vana in conspectu tuo. id.*

o) *Arab. addit: nos cum populo qui &c.*

p) *Splendorem legis tue docuerunt. id.*

q) *Arab. Nobis propter eos.*

r) *Pro hac priorē parte commatis in Arab. est: Tu DE-*

32. Si enim desideraveris ut nostri miserearis, s) tunc misericors vocaberis, nobis autem non habentibus opera justitiæ.

33. Justi enim quibus sunt opera multa reposita, ex propriis operibus recipient mercedem. t)

34. Quid est enim homo, ut ei indigneris: u) aut genus corruptibile, ut ita amarus sis de ipso?

35. In veritate enim nemo de genitis est, qui non impie gessit, & de confitentibus x) qui non deliquit.

36. In hoc enim annuntiabitur justitia tua, & bonitas tua Domine, cum misertus fueris eis qui non habent substantiam bonorum operum.

37. Et respondit ad me, & dixit: Recte locutus es aliqua: y) & juxta sermones tuos, sic & fiet.

38. Quoniam non vere cogitabo z) super pla-
sma

US es DEUS Patrum nostrorum. Nos & qui ante nos fuerunt in misericordiam tuam speramus.

s) *Quia nos elegisti tibi in populum. id.*

t) *Opera justorum coram te splendent, & per opera sua digni sunt mercede quam recipient in futuro seculo quod sine caret. Arab.*

u) *Quæ sequuntur in hoc versu, Arab. non habet.*

x) *Hoc est, de piis etiam & qui DEUM confitentur. Arab. substantiam habentibus, bonorum operum intellige, de qua v. 36.*

y) *Aliqua, deest in Arab.*

z) *Arab. Non valde curo de illis creaturis mœis quæ &c.*

ſua eorum, qui peccaverunt ante mortem, ante iudicium, ante perditionem:

36. Sed jucundabor ſuper juſtorum figmentum, & memorabor peregrinationis a) quoque, & ſalvationis & mercedis receptionis.

40. Quomodo ergo locutus ſum, ſic & eſt.

41. Sicut edim agricola ſerit ſuper terram ſemina multa, & plantationes multitudinis plantat, ſed non in tempore omnia quæ ſeminata ſunt, ſalvantur, ſed nec omnia quæ plantata ſunt, radicabunt: ſic & qui in ſæculo ſeminati ſunt, non omnes ſalvabuntur.

42. Et respondi, & dixi: Si inveni gratiam, loquar.

43. Quomodo ſemen agricolæ ſi non aſcenderit, aut non acceperit pluviã tuã in tempore, aut ſi corruptum fuerit multitudine pluviæ, b)

44. Sic perit: & ſimiliter homo qui manibus tuis plasmatus eſt, & tu ei imago nominatus, quoniam ſimilatus eſt ei, propter quem omnia plasmasti: & ſimilaſti ſemini agricolæ. c)

45. Non irascaris ſuper nos, ſed parce populo tuo, & miſerere hereditati tuæ. Tu autem creaturæ tuæ miſereris.

46. Et reſpondit ad me, & dixit: Quæ ſunt præſentia præſentibus, d) & quæ futura futuris.

47. Mul-

a) *Vica ipſorum. id.*

b) *Pro multitudine pluviæ, Arab. habet, variis de cauſis.*

c) *Arab. itaque ſimilaſti eum ſemini agricolæ.*

d) *Præſenti congruentia ætati. id.*

47. Multum enim tibi restat, e) ut possis diligere meam creaturam super me: tibi autem frequenter & ipsi proximavi, injustis autem nunquam.

48. Sed & in hoc mirabilis es coram Altissimo.

49. Quoniam humiliasti te sicut decet te, & non judicasti te, ut inter justos plurimum glorificeris.

50. * Propter quod miseriarum multarum, & miserabiles efficiuntur eis, qui habitant sæculum in novissimis: quia in multa superbia ambulaverunt.

51. Tu autem pro te intellige, & de similibus tuis inquire gloriam.

52. Vobis enim apertus est paradisus, plantata est arbor vitæ, præparatum est futurum tempus, præparata est abundantia, ædificata est civitas, probata est requies, perfecta est bonitas & perfecta sapientia.

53. Radix mali signata est a vobis: infirmitas & tinea a vobis absconsa est, & in infernum fugit corruptio in oblivione.

54. Transierunt dolores, & ostensus est in fine thesaurus immortalitatis.

55. Noli ergo adjicere inquirendo de multitudine eorum qui pereunt.

56. Nam

e) Arab. *Multum continuasti objectiones: nunc quid plus diligis creaturam meam quam ego? (Confer supra V. 33.) Te illis dixisti similem & injustis te annumerasti, cum non sis injustus.*

* Hoc loco deest folium in Codice Manuscripto Arabico, ut supra. IV. 23.

56. Nam & ipsi accipientes libertatem, † spre-
verunt Altissimum, & legem ejus contempserunt,
& vias ejus dereliquerunt.

57. Adhuc autem justos ejus concalcaverunt.

58. Et dixerunt in corde suo, * non esse DE-
UM: & quidem scientes quoniam moriuntur.

59. Sicut enim vos suscipiet quæ prædicta
sunt: sic eos sitis, & cruciatus, quæ præparata
sunt. Non enim voluit hominem disperdi.

60. Sed & ipsi qui creati sunt, coinquinave-
runt nomen ejus qui fecit eos: & ingrati fuerunt
ei qui præparavit eis vitam.

61. Quapropter judicium meum modo appro-
pinquat.

62. Quæ non omnibus demonstravi, nisi tibi,
& tibi similibus paucis. Et respondi & dixi:

63. Ecce nunc Domine demonstrasti mihi mul-
titudinem signorum, quæ incipies facere in no-
vissimis: Sed non demonstrasti mihi quo
tempore.

CAP. IX.

1. **E**t respondit ad me, & dixit: metiens meti-
re tempus in semetipso: & erit cum vide-
ris, quando transierit pars quædam * signorum
quæ prædicta sunt.

2. Tunc intelliges quoniam ipsum est tempus
in

† Libertatem arbitrii.

** Psalm. XIV. I. LIII. I.

* Hoc loco iterum incipit Codex Manuscriptus Apoc.

in quo incipiet Altissimus visitare sæculum quod ab eo factum est. a)

3. Et quando videbitur in sæculo motio locorum, b) & populorum turbatio,

4. Tunc intelliges quoniam de his erat Altissimus locutus a diebus qui fuerunt ante te ab initio

5. Sicut enim omne quod factum est in sæculo, initium habet, pariter & consummationem, & consummatio est manifesta:

6. Sic & Altissimi tempora initia habent manifesta in prodigijs & virtutibus, & consummationes in actu & in signis.

7. Et erit, omnis qui saluus factus fuerit, & qui poterit effugere per opera sua, & per fidem c) in qua credidistis.

8. Relinquetur de prædictis periculis, & videbit salutare meum in terra mea, & in finibus meis, d) quoniam sanctificavi me a sæculo. e)

9. Et tunc miserebuntur f) qui nunc abusi sunt vias meas: & in tormentis commorabuntur hi qui eas projecerunt in contemptu.

10. Qui

a) Arab. *præfens sæculum.*

b) *Mutationes, tumultus & seditiones populorum, tyrannidem Principum Rectorumque variis in locis, nemine existente qui illos dirigat. id.*

c) Arab. *fidem in DEUM.*

d) *In monte sanctificationis meae. id.*

e) Arab. *Quos ante sæculum sanctificavi.*

f) *Miserebuntur & stupebunt. id.*

10. Qui enim non cognoverunt me, viventes
g) beneficia consecuti:

11. Et qui fastidierunt legem meam, cum ad-
huc erant habentes libertatem,

12. Et h) cum adhuc esset eis apertus pœni-
tentiae locus, non intellexerunt, sed spreverunt:
i) hos oportet post mortem in cruciamento co-
gnoscere. k)

13. Tu ergo noli adhuc curiosus esse, quomo-
do impii cruciabuntur: Sed inquire quomodo ju-
sti salvabuntur, & quorum sæculum, l) & propter
quos sæculum, & quando. m)

14. Et respondi, & dixi,

15. Olim locutus sum, & nunc dico, & postea
dicam: quoniam plures sunt qui pereunt, quam
qui salvabuntur, sicut multiplicatur fluctus super
guttam.

16. Et respondit ad me & dixit,

17. Qualis ager, talia & semina: & quales flo-
res, tales & tincturæ: n) & qualis operator, ta-
lis

g) *Cum viverent, & ego illis benefacerem. Arab.*

h) *Et ego misericordiam facerem illis. id.*

i) *Arab. nec consideraverunt ut converterentur,
sed hic populus avertit vias suas, & corde suo
non obedivit.*

k) *addit Arab. Quis sit ille quem rejecerunt.*

l) *Sæculum futurum. id.*

m) *Et quod in perpetuum in illo commoraturi sunt.
Arab.*

n) *Arab. quale genus bonorum ramorum, tale
sæcu-*

lis & creatio : & qualis agricola, talis cultura :
quoniam tempus erat sæculi. o)

18. Et pūc cum essem parans eis, his qui nunc
sunt; antequam fieret sæculum, in quo habita-
rent; & nemo mihi contradixit.

19. Tunc enim p) quisque, & nunc creator
in mundo hoc parato, & messe indeficienti, & le-
ge investigabili corrupti sunt mores eorum.

20. Et consideravi sæculum, & ecce erat peri-
culum q) propter cogitationes quæ in eo adve-
nerunt.

21. Et vidi & peperci ei valde, & servavi mihi
acinum de botro, & plantationem de tribu
multa. r)

22. Pereat

*sæculum ex eo oriens: & qualia opera, talis ju-
diciū: & qualia signa agrorum, talis men-
sura areæ triturationis.*

o) id. Nami qui in illa atate futuri sunt, plures e-
runt quàm qui hic numerantur : parata enim
erit pro iis qui ad mundum futurum pertinent, qui
erunt in illo ita ut nemo impediatur. Nam mun-
dus ille non similis nostro est temporalis & sacu-
laris, sed perpetuus in quo bona innumera &
mansiones incomprehensibiles.

p) Arab. Sed presentis atatis populus vias suas
malis operibus corrumpit.

q) Vergens ad destructionem. id.

r) Arab. arborem unam ex magna silva.

22. Pereat ergo multitudo s) quæ sine causa nata est, & fervetur acinus meus, & plantatio mea: quia t) cum multo labore perfecti:

23. Tu autem si adhuc intromittas septem dies alios, sed u) non jejunabis in eis:

24. Ibis in campum florum, ubi domus non est edificata: & manducabis solummodo de floribus campi, & carnem non gustabis, & vinum non bibes, sed solummodo flores:

25. Deprecare Altissimum sine intermissione, & veniam, & loquar tecum.

26. Et profectus sum, sicut dixit mihi, in campum qui vocatur Ardath, x) & sedi ibi in floribus. Et de herbis agri manducavi, & facta est mihi esca earum in saturitatem.

27. Et factum est post dies septem, & ego discumbebam supra fontem, & cor meum iterum turbabatur sicut ante.

28. Et apertum est os meum, & inchoavi dicere coram Altissimo, & dixi,

29. O Domine, te nobis ostendens, ostensus es patribus nostris in deserto, quod non calcatur, & infructuoso, quando erant exeuntes de Egypto: & dicens dixisti,

30. Tu Israelaudi me, & semen Jacob intende sermonibus meis.

31. Ecce
s) Arab. *Et destruam multitudinem que ambulavit in vanitate.*

t) id. *quam.*

u) Arab. *Et jejunabis in eis.* Minus bene.

x) Arab. *Arat.*

31. Ecce enim ego semino in vobis legem meam, & faciet in vobis fructum, & glorificabitur in eo per seculum.

32. Nam y) patres nostri accipientes legem, non servaverunt, & legitima mea non custodierunt, & factus est fructus legis non parens z) nec enim poterat, quoniam tuus erat.

33. Nam qui acceperunt, perierunt, non custodientes quod in eis seminatum fuerat.

34. Et ecce, consuetudo est, ut, cum acceperit terra semen, vel navem mare, vel vas aliquod escam vel potum: cum fuerit exterminatum id, in quo seminatum est, vel in quod missum est:

35. Simul id quod seminatum, vel missum est, vel quæ suscepta sunt, exterminantur, & suscepta jam non manent apud nos: a) Sed nobis sic non factum est.

36. Nos

y) Verum patres nostri &c.

z) Hoc est, *nullus fructus apparuit.* Ita Conradus Pellicanus: & interpres unus Germanicus, Belgicusque. Sed Jo. Assenburius: die Frucht des Gesetzes ist nicht worden Gehorsam. Alius interpres Germanicus: die Frucht des Gesetzes ist nicht verdorben. Ac si legitur *perierunt.* Franciscus Jahnus: *fructus vero legis non perit.* Whistonus: *the fruit of thy law did not perish.* Arab. *fructus non cadet in terram.* Confer infra, v. 37.

a) Arab. *si plantata vel immissa perdantur, at illa qua ea servare & curare studuerant, integra manent, ut terra, mare, vas.*

36. Nos quidem qui legem accepimus, peccantes perivimus, & cor nostrum quod suscepit eam

37. Nam lex non perit, sed permansit in suo labore. b)

38. Et cum loquerer hæc in corde meo, respexi oculis meis, & vidi mulierem in dextera parte, & ecce hæc lugebat, & plorabat cum voce magna, & animo dolebat valde, & vestimenta ejus discissa, & cinis super caput ejus.

39. Et dimisi cogitatus, in quibus eram cogitans, & conversus sum ad eam, & dixi ei,

40. Ut quid fles? & quid doles animo? Et dixit ad me,

41. Dimitte me, Dominus meus, ut defleam me, & adjiciam dolorem, quoniam valde amaro sum animo, & humiliata sum valde.

42. Et dixi ei, Quid passa es? dic mihi. Et dixit ad me,

43. Sterilis fui ego famula tua & non peperii, habens maritum annis triginta.

44. Ego enim per singulas horas, & per singulos dies, & annos hos triginta deprecor Altissimum nocte ac die. c)

45. Et factum est, post triginta annos exaudivit me DEUS ancillam tuam, d) & vidit humilitatem meam, & attendit tribulationi meæ, & dedit mihi filium: & jucundata sum super eum valde ego,

I 3

go,

b) Arab. *honore.*

c) addit Arab. *ut fructum ventris mihi largiretur.* d) *suam, id.*

go, & vir meus, & omnes cives mei, & honorificabamus valde Forten.

46. Et nutriti eum cum labore multo.

47. Et factum est cum crevisset, & venisset accipere uxorem, feci diem epuli.

CAP. X.

1. **E**t factum est, cum introisset filius meus in thalamo suo, cecidit & mortuus est:

2. Et ceciderunt omnes lumina, e) et surrexerunt omnes cives mei f) ad consolandum me, & quievi usque in alium diem usque nocte.

3. Et factum, est, cum omnes quievissent ut me consolarentur ut quiescerem: g) & surrexi nocte, & fugi: & veni sicut vides, in hoc campo:

4. Et cogito jam non reverti in civitatem, sed hic consistere: & neque manducare, neque bibere, sed sine intermissione lugere, & jejunare usque dum moriar.

5. Et dereliqui sermones in quibus eram, & respondi cum iracundia ad eam, & dixi,

6. Stulta super omnes mulieres, non vides luctum nostrum, & quæ nobis contingunt?

7. Quoniam Sion mater nostra omni tristitia confritatur, & humilitate humiliata est, & luget validissime.

8. Et nunc quoniam omnes lugemus, & tristes sumus:

e) Arab. *Et morte ejus lumen nostrum versum est in tenebras.*

f) Vicini mei. id.

g) Arab. *Et tota luctu enim oppressa.*

sumus : quoniam omnes contristati sumus , tu autem contristaris in uno filio ?

9. Interroga enim terram , & dicet tibi : quoniam hæc est , quæ debeat lugere casum tantorum super eam germinantium.

10. Et ex ipsa ab initio omnes nati & alii venient : & ecce , pene omnes in perditionem ambulant , & exterminium fit multitudo eorum. h)

11. Et quis ergo debet lugere magis , nisi hæc quæ tam magnam multitudinem perdidit , quam tu , quæ pro uno dolens ?

12. Si autem dicis mihi , quoniam non est plangens meus similis terræ : quoniam fructum ventris mei perdidisti , quem cum mœroribus peperisti , & cum doloribus genui :

13. Terra autem secundum viam terræ , abiitque in ea multitudo præsens , quo modo venit : & ego tibi dico ,

14. Sicut tu cum labore peperisti , sic & terra dat fructum suum homini ab initio ei qui fecit eam.

15. Nunc ergo retine apud te metipsam dolorem tuum , & fortiter fer qui tibi contigerunt casus.

16. Si enim justificaveris terminum DEI , & consilium suum recipies in tempore , i) & talibus collaudaberis ;

17. Ingrede ergo in civitatem ad virum tuum. Et dixit ad me ,

r 4

18. Non

h) Arab. quia plerique eorum in vanitate.

i) Filium tuum recipies in tempore. Arab.

18. Non faciam, neque ingrediar civitatem, sed hic moriar.

19. Et apposui adhuc loqui ad eam, & dixi,

20. Noli facere hunc sermonem, sed consenti k) persuadenti. Quot enim casus Sion? consolare propter dolorem Ierusalem.

21. Vides enim quoniam sanctificatio nostra deserta effecta est, & altare nostrum demolitum est, & templum nostrum destructum est,

22. Et l) psalterium nostrum humiliatum est, & hymnus conticuit, & exultatio nostra dissoluta est, & lumen candelabri nostri extinctum est, & arca testamenti nostri direpta est, & sancta nostra contaminata sunt, & nomen quod invocatum est super nos, pene prophanatum est: & liberi nostri m) contumeliam passi sunt, & sacerdotes nostri successi sunt, & Levitæ nostri in captivitatem abierunt, & virgines nostræ coinquinatæ sunt, & mulieres nostræ vim passæ sunt, & iusti nostri rapti sunt, & parvuli nostri perditii sunt, & juvenes nostri servierunt, & fortes nostri n) invalidi facti sunt:

23. Et quod omnium majus, signaculum Sion, o) quoniam resignata est de gloria sua. Nam & tra-

k) Arab. *confirma cor tuum adversitatibus Sionis: & exemplum cape ex miseriis Ierusalem.*

l) Pro psalterio & hymno est in Arab. *Et lampades nostræ extinctæ sunt & abolitæ;*

m) *Libertatem nostram infregerunt.* Arab.

n) *Et spoliū facti sunt parvuli nostri.* id.

o) *Signaculum Sion pedibus conculcatum est.* Arab.

& tradita est in manibus eorum qui nos ode-
runt.

24. Tu ergo excute tuam tristitiam multam, & depone abs te multitudinem dolorum, ut tibi repropitiatur Fortis, & requiem faciet tibi Altissimus requietionem laborum.

25. Et factum est, cum loquebar ad eam, factus est ejus fulgor subito & species, coruscus fiebat visus ejus, ut essem pavens valde ad eam, & cogitarem, quid esset hoc.

26. Et ecce, subito emisit sonitum vocis magnum timore plenum, ut commoveretur terra a mulieris sono, & vidi:

27. Et ecce, amplius mulier non comparebat mihi, sed civitas edificabatur, & locus demonstrabatur de fundamentis magnis: & timui, & clamavi voce magna, & dixi,

28. Ubi est Uriel angelus, qui a principio venit ad me? quoniam ipse me fecit venire in multitudine p) in excessu mentis hujus, & factus est finis meus in corruptionem, & oratio mea in improperium.

29. Et cum essem loquens ego hæc, ecce venit ad me, q) & vidit me.

30. Et ecce eram positus ut mortuus, & intellectus meus alienatus erat, & tenuit dexteram meam, & confortavit me, & statuit me super pedes meos, & dixit mihi,

31. Quid

p) In locum hunc, in quo res hac mira evenit. Arab.

q) Arab. addit: Angelus qui antea ad me venerat.

31. Quid tibi est? & quare conturbatus est intellectus, et sensus cordis tui? et quare conturbatus? Et dixi,

32. Quoniam dereliquisti me, & ego quidem feci secundum sermones tuos, et exivi in campum: & ecce vidi, & video quod non possum enarrare. Et dixit ad me,

33. Sta ut vir, & commonebo te. r) Et dixi,

34. Loquere Domine meus tu in me, noli me derelinquere, ut non frustram moriar:

34. Quoniam vidi quæ non sciebam, s) & audio quæ non scio.

36. Aut numquid sensus meus fallitur, & anima mea somniat?

37. Nunc ergo deprecor te, ut demonstrates servo tuo de excessu hoc. Et respondit ad me, & dixit,

38. Audi me & doceam te, & dicam tibi de quibus times: quoniam Altissimus revelabit tibi mysteria multa.

39. Vidit rectam viam tuam, quoniam sine intermissione contristaberis pro populo tuo, & valde lugebas propter Sion.

40. Hic ergo intellectus visionis t) quæ tibi apparuit ante paululum.

41. Quam vidisti lugentem, inchoasti consolari eam.

42. Nunc

r) Arab. & attende sensu tuo.

s) Vidi enim quæ nunquam ante videram: & audio quæ nunquam audiveram in sensu meo, & anima mea ferre istud non potest. id.

t) Arab. mulieris.

42. Nunc autem jam speciem mulieris non vides, sed apparuit tibi civitas ædificari:

43. Et quoniam enarrabat tibi de casu filii sui, hæc absolutio est. u)

44. Hæc mulier quam vidisti, hæc est Sion: & quoniam dixit tibi, quam & nunc conspicias, ut civitatem ædificatam.

45. Et quoniam dixit tibi, quia sterilis fuit triginta annis: propter quod erant anni scilicet triginta, x) quando non erant in ea adhuc oblatio oblata.

46. Et factum est post annos triginta, y) ædificavit Salomon civitatem, z) & obtulit oblationes: tunc fuit quando peperit sterilis filium.

47. Et quod tibi dixit, quoniam nutritum eum cum labore, hoc erat, habitatio in Jerusalem. a)

48. Et quoniam dixit tibi, quod filius meus veniens in suo thelamo mortuus esset, & contigisset ei casus: hoc erat, quæ facta est ruina Jerusalem.

49. Et ecce vidisti similitudinem ejus: & quoniam filium lugeret, inchoasti consolari eam: & de his quæ contigerunt, hæc erant tibi aperienda.

50. Et nunc videt Altissimus, quoniam ex animo contristatus es, & quoniam ex toto corde pateris pro ea, ostendit tibi claritatem gloriæ ejus, & pulcritudinem decoris ejus.

51. Pro-

u) Arab. *hæc descriptio ejus est.*

x) Arab. *anni termille.*

y) Termille. id.

z) Arab. *addit: & templum.*

a) *Excitatio sive ædificatio Jerusalem. id.*

51. Propterea enim dixi tibi, ut maneres in campo ubi domus non est ædificata.

52. Sciebam enim ego, b) quoniam Altissimus incipiebat tibi ostendere hæc:

53. Propterea dixi tibi ut venires in agrum, ubi non est fundamentum ædificii.

54. Nec enim poterat opus ædificii hominis sustineri in loco, ubi incipiebatur Altissimi civitas ostendi. c)

55. Tu ergo noli timere, neque expavescat cor tuum: sed ingredi, & vide splendorem & magnitudinem ædificii, quantum capax est tibi visus oculorum videre:

56. Et post hæc audies quantum capit auditus aurium tuarum audire.

57. Tu enim beatus es præ multis, & vocatus es apud Altissimum sicut & pauci. d)

58. Nocte autem, quæ in crastinum futura est, manebis hic:

59. Et ostendet tibi Altissimus eas visiones supremorum, quæ faciet Altissimus his qui habitant super tuarum a novissimis diebus.

60. Et dormivi illam noctem, & aliam, sicut dixerat mihi.

CAP.

b) Arab. sciebat enim Altissimus quod vellet tibi ostendere hæc.

c) Ubi Dominus volebat tibi ostendere res miras & civitatem.

d) Sicut parvuli infantes. Arab.

CAP. XI.

1. **E**t e) vidi somnium, & ecce ascendebat de mari aquila, cui erant duodecim alæ pennarum, & capita tria.

2. Et vidi, & ecce expandebat alas suas in omnem terram, & omnes venti cœli insufflabant in eam, & colligebantur. f)

3. Et vidi, & de pennis ejus nascebantur contrariæ g) pennæ, & ipsæ fiebant in pennaculis minutis & modicis,

4. Nam capita ejus erant quiescentia, h) & dimidium caput i) erat majus aliorum capitum, sed ipsa quiescebat cum eis.

5. Et vidi, & ecce aquila volavit in pennis suis, & regnavit super terram, & super eos qui habitant in ea.

6. Et vidi, quoniam subiecta erant ei omnia sub cœlo, & nemo illi contradicebat, neque unus de creatura quæ est super terram.

7. Et vidi, & ecce surrexit aquila super ungues suos, & misit vocem pennis suis, dicens,

8. Nolite omnes simul vigilare, dormite unusquisque in loco suo, & per tempus vigilate.

9. Capita autem in novissimo serventur.

10. Et

e) Arab. addit: *in secunda nocte.*

f) addit Arab. *nubes cœli.*

g) Arab. *parva.*

h) Arab. *silentia nec vocem edentia. Et caput medium majus ceteris capitibus omnibus, & similiter silens erat. i) medium. infra v. 28.*

10. Et vidi, & ecce vox non exibat de capitibus ejus, sed de medietate corporis ejus.

11. Et numeravi contrarias k) pennas ejus, & ecce ipsæ erant octo.

12. Et vidi, & ecce a dextera parte surrexit una penna, & regnavit super omnem terram.

13. Et factum est cum regnaret, l) venit ei finis, & non apparuit locus ejus: & sequens exsurrexit, & regnabat: ipsa multum tenuit m) tempus.

14. Et factum est cum regnaret, & veniebat finis ejus, ut non appareret, sicut prior.

15. Et ecce, vox emissa est illi, dicens,

16. Audi tu, quæ tanto tempore tenuisti terram, hæc annuncio tibi antequam incipias non apparere.

17. Nemo post te tenebit tempustuum, sed nec dimidium n) ejus.

18. Et levavit se tertia, & tenuit principatum sicut & priores: & non apparuit & ipsa.

19. Et sic contingebat omnibus aliis singulatim principatum gerere, & iterum nusquam comparere.

20. Et vidi, & ecce in tempore sequentes pennæ erigebantur a dextera parte, ut tenerent & ipsæ principatum: & ex his erant quæ tenebant, sed tamen statim non comparebant.

21. Nam

k) *Breviores Arab. pennacula v. 3. et 22. 23.*

l) *id. cum venit in circulum hoc est, vertente anno.*

m) *Arab. regnavit.*

n) *Arab. sed dimidium ejus.*

21. Nam & aliquæ ex eis erigebantur, sed non tenebant principatum.

22. Et vidi post hæc, & ecce non comparuerunt duodecim pennæ & duo pennacula: o)

23. Et nihil supererat in corpore aquilæ, nisi duo capita quiescentia & sex pennacula. p)

24. Et vidi, & ecce de sex pennaculis divisæ sunt duæ, & manserunt sub capite, quod est ad dexteram partem. q) Nam quattuor manserunt in loco suo. r)

25. Et vidi & ecce subalares cogitabant se erigere & tenere principatum.

26. Et vidi & ecce una erecta est, sed statim non comparuit.

27. Et secundæ velocius, s) quam priores, non comparuerunt.

28. Et vidi & ecce duæ quæ superaverunt, apud semetipsas cogitabant t) & ipsæ regnare.

29. Et in eò cum cogitarent, ecce unum quiescentium capitum quod erat medium, evigilabat, hoc enim erat duorum capitum majus.

30. Et

o) *Dua penna ex iis qua ascenderant. Arab.*

p) *addit Arab. qua provenerant & ex duodecim pennis ascenderant.*

q) *A dextro latere capitum recesserunt. id.*

r) *Arab. quatuor reliqua parva superascenderunt. 25. Et cum ascendissent, tenuerunt principatus.*

s) *Æque velociter ac prior. id.*

t) *Arab. irata erant & evigilare cuperant.*

30. Et vidi quoniam completa sunt duo capita secum : u)

31. Et ecce conversum est caput cum his qui cum eo erant, & comedit duas subalares quæ cogitabant regnare.

32. Hoc autem caput perconterruit omnem terram, & dominabatur in ea his qui habitant terram cum labore multo, & potentiam tenuit orbis terrarum super omnes alas quæ fuerunt:

33. Et vidi post hæc, & ecce medium caput subito non comparuit, & hoc sicut alæ.

34. Superaverunt autem duo capita, quæ & ipsa similiter regnaverunt super terram, & super eos qui habitant in ea.

35. Et vidi, & ecce devoravit caput a dextera parte illud quod a læva.

36. Et audiui vocem dicentem mihi, Conspice contra te, & considera quod vides.

37. Et vidi, & ecce sicut leo concitatus de silva rugiens: & vidi quoniam emittebat vocem hominis ad aquilam. Et dixit, dicens,

38. Audi tu, & loquar ad te, & dicit Altissimus tibi,

39. Nonne tu es, qui superasti de quatuor animalibus, quæ feceram regnare in sæculo meo, x) et ut per eos veniret finis temporum eorum?

40. Et quartus y) veniens devicit omnia animalia

u) Arab. cum loqueretur ad duo cetera capita, illa inclinabant.

x) Ab origine sæculi. Arab.

y) Arab. & quartus tu veniens vicisti &c.

malia quæ transierunt, & potentatu tenuit sæculum cum tremore multo, & omnem orbem cum labore pessimo, & inhabitavit tot temporibus orbem terrarum cum dolo.

41. Et iudicasti terram non cum veritate.

42. Tribulasti enim mansuetos, z) & læsisti quiescentes, a) & dilexisti mendaces, & destruxisti habitationes eorum b) qui fructificabant, & humiliasti muros eorum qui te non nocuerunt.

43. Et ascendit contumelia tua usque ad Altissimum, & superbia tua ad Fortem.

44. Et respexit Altissimus superba tempora, & ecce finita sunt, & scelera ejus completa sunt.

45. Propterea non appareas tu aquila, & alæ tuæ horribiles, & pennacula tua pessima, & capita tua maligna, & ungues tui pessimi, & omne corpus tuum vanum,

46. Uti refrigeretur omnis terra, & revertatur liberata de tua vi, c) & speret iudicium & misericordiam ejus qui fecit eam. d)

S

CAP. XII.

z) addit Arab. & prædam illos fecisti.

a) Arab. læsisti bonos, & odisti ambulantes in iustitia.

b) propugnacula perfectorum. id.

c) Levetur tuo onere, & iniquitate tua liberetur Arab.

d) id. & respiciam ad constituendum iudicium, & misericordiam qua erga eam usus sum.

CAP. XII.

1. **E**t factum est dum loqueretur e) leo verba hæc ad aquilam: & vidi,

2. Et ecce quod superaverat caput, f) & non comparuerunt quatuor alæ illæ g) quæ ad eum transierunt, & erectæ sunt ut regnarent: & erat regnum eorum exile, & tumultu plenum.

3. Et vidi, & ecce ipsa non apparebant, & omne corpus aquilæ incendebatur, & expavescebat terra valde, & ego a tumultu & excessu mentis, & a magno timore vigilavi, & dixi spiritu meo:

4. Ecce tu præstisti mihi hoc in eo, quod scrutaris h) vias Altissimi.

5. Ecce adhuc fatigatus sum animo, & spiritu meo invalidus sum valde, & nec modica in me est virtus, a multo timore, quem expavi nocte hæc.

6. Nunc ergo orabo Altissimum, ut me confortet usque in finem.

7. Et dixi: Dominator Domine, si inveni gratiam ante oculos tuos, & si justificatus sum apud te præ multis, i) & si certe ascendit deprecatio mea ante faciem tuam,

8. Con-

e) Arab. *finisset.*

f) *Caput interit.* id.

g) Arab. *parva pennacula:* duo nempe reliqua ex illis sex, de quibus supra XI. 24.

h) *Ut ego scrutarer Arab.*

i) *Si honorasti me supra quam meritis sum, & me exaltasti valde, vires meas confirma.* Arab.

8. Conferta me, & ostende servo tuo mihi interpretationem, & distinctionem visus horribilis hujus, ut plenissime consoleris animam meam.

9. Dignum enim me habuisti k) ostendere mihi temporum novissima. Et dixit ad me:

10. Hæc est interpretatio visionis hujus.

11. Aquilam quam vidisti ascendentem de mari, hoc est regnum l) quod visum est in visione Daniell fratri tuo. m)

12. Sed non est illi interpretatum, quoniam n) ego nunc tibi interpretor.

13. Ecce dies veniunt, & exurget regnum super terram, & erit timor acrior omnium regnorum quæ fuerunt ante eum.

14. Regnabunt autem in eo reges duodecim, unus post unum.

15. Nam secundus * incipiet regnare, & ipse tenebit amplius tempus præ duodecim.

16. Hæc est interpretatio duodecim alarum quas vidisti.

17. Et quam audisti vocem quæ locuta est, non de capitibus ejus exeuntem, sed de medio corporis ejus.

18. Hæc est interpretatio, quoniam post tempus regni illius nascuntur contentiones non modi-

S 2

cæ,

k) *Et dignum me habe, ut doceas me extrema temporum, & novissimas at ates explices, id.*

l) *Regnum quartum. Arab.*

m) *addit Arab. propheta. Dan. VII. 7.*

* *Augustus. Imp.*

n) *Sicut ego nunc tibi interpretor. d.*

æ: & periclitabitur ut cadat; Et non cadet tunc, sed iterum constituetur in suum initium.

19. Et quoniam vidisti subalares octo cohærentes alis b) ejus,

20. Hæc est interpretatio. Exsurgent in ipso octo reges, quorum erunt tempora levia, c) & anni citati, & duo quidem ex ipsis perient.

21. Appropinquante autem tempore medio quatuor servabuntur in tempore, cum incipiet appropinquare tempus ejus ut finiatur: duo vero in finem servabuntur.

22. Et quoniam vidisti tria capita quiescentia,

23. Hæc est interpretatio: in novissimis ejus suscitabit Altissimus tria regna, d) & revocabit in ea multa, & dominabuntur terram.

24. Et qui habitant in ea, cum labore multo e) super omnes qui fuerunt ante hos, propter hoc ipsi vocati sunt capita aquilæ.

25. Illi enim erunt, qui recapitulabant impietates ejus, & qui perficient novissima ejus.

26. Et quoniam vidisti caput majus non apprensens, hæc est interpretatio ejus. Quoniam unus ex eis super lectum suum morietur, & tamen cum tormentis.

27. Nam duo qui perseveraverint, gladius eos comedet.

28. Unius

b) *Ascendentes de alia aquila. Arab.*

c) *Arab. addit: & tranquilla,*

d) *Arab. tres reges, & in eorum diebus multi motus ac tumultus, & affigent terram.*

e) *Injustitia & crudelitate, id.*

28. Unius enim f) gladius comedet qui cum eo: sed tamen hic gladio in novissimis cadet.

29. Et quoniam vidisti duas subalares g) trajicientes super caput, quod est in dextera parte,

30. Hæc est interpretatio. Hi sunt quos conservavit Altissimus in finem suum, h) hoc est regnum exile, & turbationis plenum. i)

31. Sicut vidisti & leonem, quem vidisti deserta evigilantem, & rugientem, & loquentem ad aquilam, & arguentem eam, & injustitias ipsius per omnes sermones ejus sicut audisti: o.

32. Hic est unctus: k) quem servavit Altissimus in finem ad eos, & impietates ipsorum: l) & arguet illos, & incutiet coram ipsis descriptiones m) eorum.

33. Statuet enim eos in iudicio vivos: & erit, cum arguerit eos, tunc corripiet eos. n)

s 3

34. Nam

f) Versus 28. in Arab. desideratur.

g) Arab. *duo pennacula surgentia ex dextra capitis parte.*

h) *Ab initio usque ad imum interitus. Et finis totus respondet initio, ut vidisti. id.*

i) Verba: *hoc est regnum exile & turbationis plenum;* in Arab. desiderantur.

k) In Arabico Manuscripto notatur hoc esse vaticinium de Messia. Pro *unctus*, al. edit. *ventus.* infra cap. 13.

l) *Vidit Arab. & surget ex semine Davidis.*

m) Al. *descriptiones.* Arab. *iniquitates illorum & oppressiones exprobrabiles & stultitiam eorum red-det manifestam.*

n) *Tunc peribunt. id.*

34. Nam residuum populum meum liberabit cum miseria, p) qui salvati sunt super fines meos, q) & jucundabit eos quoad usque veniet finis, dies iudicii, de quo locutus sum tibi ab initio.

35. Hoc somnium r) quod vidisti, & hæc interpretationes.

36. Tu ergo solus dignus fuisti scire Altissimi secretum hoc.

37. Scribe ergo omnia ista in libro quæ vidisti, & pone ea in loco abscondito :

38. Et docebis ea sapientes de populo tuo, quorum corda scis posse capere, & servare secreta hæc.

39. Tu autem adhuc sustine hic alios dies septem, ut tibi ostendatur, quidquid visum fuerit Altissimo ostendere tibi.

40. Et profectus est a me. Et factum est, cum audisset omnis populus quoniam pertransierunt septem dies, & ego non fuisset reversus in civitatem, & congregavit se omnis a minimo usque ad maximum: & venit ad me, & dixerunt mihi dicentes :

41. Quid peccavimus tibi, & quid injuste egimus in te, quoniam derelinquens nos sedisti in loco hoc?

42. Tu enim nobis super es solus ex omnibus populis, s) sicut botrus de vinea, & sicut lucerna

p) Arab. liberabitur per misericordiam & condolentiam.

q) Super montem sanctitatis mea. id.

r) Visio. Arab.

s) Arab. ex omnibus prophetis.

na in loco obscuro, & sicut portus & navis t) salvata a tempestate.

43. Aut non sufficiunt nobis mala quæ contingunt?

44. Si ergo tu nos dereliqueris, quanto nobis erat melius si essemus succensi & nos cum incendio Sion?

45. Nec enim nos sumus meliores eorum qui ibi mortui sunt. Et ploraverunt voce magna. Et respondi ad eos, & dixi:

46. Confide Israel, & noli tristari tu domus Jacob.

47. Est enim memoria vestri coram Altissimo, & Fortis non est oblitus vestri in tentione. u)

48. Ego enim non dereliqui vos, x) neque excessi a vobis: sed veni in hunc locum ut deprecarer pro desolatione Sion, ut quærerem y) misericordiam pro humilitate sanctificationis vestræ.

49. Et nunc ite unusquisque vestrum in domum suam, & ego veniam ad vos post dies istos. z)

50. Et profectus est populus, sicut dixi ei, a) in civitatem:

51. Ego autem sedi in campo septem diebus, si-

s 4

cut

t) *Portus salvanda navis. id.*

u) *addit Arab. sed pro vobis est victor & expug-nator.*

x) *Nec ego vos derelinquam. id.*

y) *Arab. & inquirerem diligenter finem ejus, & afflictionis ejus ac templi.*

z) *Post dies certos. id.*

a) *Arab. ut rogavi eum.*

cut mihi mandavit: & manducabam de floribus solummodo agri, de herbis facta est esca mihi in diebus illis.

C A P. XIII.

1. **E**t factum est post dies septem, & somniavi somnium nocte.

2. Et ecce de mari ventus exsurgebat, ut conturbaret omnes fluctus ejus.

3. Et vidi, & ecce b) convalescebat ille homo cum millibus cœli: & ubi vultum suum vertebat, ut consideraret, tremebant omnia quæ sub eo videbantur:

4. Et ubicunque exibat vox de ore ejus, ardecebant c) omnes qui audiebant voces ejus, sicut liquecit cera, d) quando senserit ignem.

5. Et vidi post hæc, e) & ecce congregabatur multitudo hominum, quorum non erat numerus, de quatuor ventis cœli, ut debellarent hominem qui ascenderat de mari.

6. Et vidi, & ecce sibi metipsum sculpserat montem magnum & volavit super eum.

7. Ego

b) Arab. *in medio mari ventus hic exsurgens infestat viri, & videbam virum hunc cum cœli nubibus volantem.*

c) id. *movebantur & concutiebantur: & loca plura liquecebant præ voce oris ejus.*

d) Perperam in aliis editionibus: *quiescit terra.*

e) addit Arab. *congregari post hæc quatuor ventos cœli.*

7. Ego autem quæsiui videre regionem, vel locum unde sculptus esset mens, & non potui.

8. Et post hæc vidi, & ecce omnes qui congregati sunt ad eum, ut expugnarent eum, timebant valde, tamen audebant pugnare.

9. Et ecce, ut vidit impetum multitudinis venientis, non levavit manum suam, neque frameam tenebat, neque aliquod vas bellicolum: nisi solummodo ut vidi,

10. Quoniam f) emisit de ore suo sicut flatum ignis, & de labiis ejus spiritus flammæ, & de lingua ejus emittebat scintillas & tempestates, & commista sunt omnia simul, hic flatus ignis, & spiritus flammæ, & multitudo tempestatis:

11. Et concidit super multitudinem in impetu, quæ præparata erat pugnare, & succendit omnes, ut subito nihil videretur de innumerabili multitudine, nisi solummodo pulvis, & fumi odor: g) & vidi, & extimui.

12. Et post hæc vidi ipsum hominem, descendentem de monte, & vocantem ad se multitudinem aliam pacificam,

13. Et accedebat ad eum vultus hominum multorum quorundam gaudentium, quorundam tristantium: aliqui vero alligati, aliqui adducentes ex eis, qui offerebantur: h) & ægrotavi a multitudine pavoris, & expergefactus sum, & dixi:

s 5

14. Tu

f) addit Arab. *quando vocem edidit.*

g) *Ascendens*, addit Arab.

h) Arab. *quorum opera erant varia*, hoc est, bona partim, partim mala.

14. Tu ab initio demonstraſti ſervo tuo mirabilia hæc, & dignum me habuiſti, ut ſuſceperes deprecationem meam :

15. Et nunc demonſtra mihi adhuc interpretationem ſomnii hujus.

16. Sicut enim exiſtimo in ſenſu meo, væ qui derelicti fuerunt in diebus illis: & multo plus væ hiſ, qui non ſunt derelicti.

17. Qui enim non ſunt derelicti, triſtes erunt.

18. i) Intelligo nunc quæ ſunt reſoſita in noviffimis diebus, & occurrenteis, ſed & hiſ qui derelicti ſunt.

19. Propter hoc venerunt enim in pericula magna, & neceſſitates multas, ſicut oſtendunt ſomnia hæc.

20. Attamen facilius eſt periclitantem venire in hunc, quam pertranſire, ſicut nubem a ſæculo, & nunc videre quæ contingunt in noviffimo. Et reſpondit ad me & dixit :

21. Et viſionis interpretationem dicam tibi: & de quibus locutus es k) adaperiam tibi.

22. Quo.

i) Arab. 18. quia non cognoscant que futura ſunt in noviffimis diebus, quos non attingent. Illis autem (relictis) væ erit. 19. Quia videbunt tumultus magnos & calamitates, ut viſio hæc indicat. 20. Pœna enim & afflictio erit inſtar nubis in hoc mundo, quam non poſſunt effugere qui ſub ea ſunt. Ita & futurum erit in extremis diebus.

k) Et ſignificationem eorum quæ vididi. id.

22. Quoniam de his dixisti, qui derelicti sunt;
l) hæc est interpretatio:

23. Qui aufert m) periculum illo tempore, hic se custodivit, n) qui in periculo inciderunt, hi sunt qui habent opera & fidem ad Fortissimum.

24. Scito ergo quoniam magis beatificati sunt qui derelicti, super eos qui mortui sunt.

25. Hæc interpretationes visionis, quia vidisti virum ascendentem de corde maris,

26. Ipse est o) quem conservat Altissimus multis temporibus, qui per semetipsum liberabit creaturam suam: & ipse disponet, a) qui derelicti sunt.

27. Et quoniam vidisti de ore ejus exire, ut spiritum, & ignem, & tempestatem:

28. Et quoniam non tenebat frameam, b) neque vas bellicosum: corrupti enim impetus ejus multitudinem, quæ venerat expugnare eum. Hæc est interpretatio:

29. Ecce dies veniunt, quando incipiet Altissimus liberare eos, qui super terram sunt:

30. Et veniet in excessu mentis c) super eos qui inhabitant terram.

31. Et

l) addit Arab. *Et qui non sunt relictæ.*

m) Perfert.

n) Arab. *Et se custodivit à lapsu in calamitatibus.*

o) In Arab. annotatum est, de Domino nostro ac Messia esse sermonem.

a) *Judicabit Et sententiam feret.* Arab.

b) Gladium.

c) Arab. *Et veniet stupor Et excessus mentis super terram.*

31. Et affii alios cogitabunt debellare: civitas civitatem, & locus locum, & gens adversus gentem, & regnum adversus regnum.

32. Erit, cum fient hæc, & contingent signa quæ ante ostendi tibi: & tunc revelabitur filius meus, quem vidisti, ut virum d) ascendentem.

33. Erit quando audierint omnes gentes vocem ejus: & derelinquet unusquisque in regione sua e) bellum suum, quod habent ad alterutrum:

34. Et colligetur in unum multitudo innumerable, sicut volentes venire, & expugnare eum.

35. Ipse autem stabit super cacumen montis Sion.

36. Sion autem veniet, & ostendetur omnibus parata, & ædificata, sicut vidisti montem sculpti sine manibus.

37. Ipse autem filius meus arguet f) quæ ad invenerunt Gentes, impietates eorum has, quæ tempestati appropinquaverunt propter mala cogitamenta eorum, & cruciamenta quibus incipient cruciari:

38. Quæ assimilata sunt flammæ, & perdet eos sine labore, per legem g) quæ igni assimilata est.

39. Et quoniam vidisti eum h) colligentem ad se aliam multitudinem pacificam,

40. Hæc

d) Arab. addit. *ex medio mari.*

e) *Differia sua & bellum. id.*

f) Arab. *reprobabit gentes has propter impietatem & bona opera eorum.*

g) Legis non mentio in Arab.

h) *Vocantem & colligentem ad se. Arab.*

40. Hæ sunt decem i) tribus, quæ captivæ factæ sunt de terra sua in diebus Osee regis, * quem captivum duxit Salmanasar rex Assyriorum: k) & transtulit eos trans flumen, l) & translati sunt in terram aliam. m)

41. Ipsi autem sibi dederunt consilium hoc, ut derelinquerent multitudinem gentium, & profiscerentur in ulteriorem regionem, † ubi nunquam inhabitavit genus humanum:

42. Vel ibi observare legitima sua, quæ non fuerant servantes in regione sua,

43. Per introitus autem angustos fluminis Euphratis introierunt.

44. Fecit enim eis tunc Altissimus signa, n) & statuit venas fluminis usque quo transirent.

45. Per eam enim regionem erat via multa itineris, anni unius & dimidii: nam regio illa vocatur o) Arsareth.

46. Tunc inhabitaverunt ibi usque in novissimo tempore: & nunc iterum cum cœperint venire, p)

47. Iterum

i) *Novem & dimidia. id. * 4. Reg. XVII.*

k) *Asmouna fuit Rex Syria, & vocatus est Rex Mausol. Arab.*

† *Americam, si placet Menassæ Israëlidi. Vide Rev. Wolsum nostrum Bibliothec. Hist. Hebr. T. I. p. 125. 783, & quæ notavi in Bibliograph. antiquaria p. 18. seq.*

l) *Trans mare. id.*

m) *addit Arab. ut ibi soli subsistant.*

n) *addit Arab. fecit aquas præ illis fugerè.*

o) *Arab. Asfakari Karadwin.*

p) *Arab. & quando desideraverint transire,*

47. Iterum Altissimus statuet venas fluminis, q) ut possint transire: propter hæc vidisti multitudinem cum pace.

48. Sed & qui derelicti sunt de populo tuo, hi sunt qui inveniuntur intra terminum meum. r)

49. Factum erit ergo, quando incipiet perdere s) multitudinem earum, quæ collectæ sunt gentes, proteget t) eos qui superaverunt populum:

50. Et tunc ostendet u) eis multa plurima portenta.

51. Et dixi ego, Dominator Domine, hoc mihi ostende, propter quod vidi virum ascendentem de corde maris. Et dixit mihi:

52. Sicut non potes hæc vel scrutari, vel scire quæ sunt in profundo maris: sic non poterit quisque super terram videre filium meum, x) vel eos qui cum eo sunt, nisi in tempore diei.

53. Hæc est interpretatio somnii quod vidisti, & propter quod illuminatus es hic solus.

54. Dereliquisti enim tuam, y) & circa meam vacasti legem, & quæristi. z)

55. Vitæ

q) *Fontes aquarum oceani. id.*

r) *Arab. in monte sanctitatis meæ.*

s) *id. postquam perdidisti.*

t) *Revertar & pugnabo pro populo meo. Arab.*

u) *Ostendam. id.*

x) *Arab. arcanum Filii mei, quoniam opera ejus mirabilia.*

y) *Arab. dereliquisti vires tuas, & circa meas vacasti.*

z) *Et præceptis legis meæ es obsecutus. id.*

55. Vitam enim tuam disposuisti in sapientia, & sensum tuum vocasti matrem. a)

56. Et propter hoc ostendi tibi b) merces apud Altissimum, erit enim post alios tres dies, ad te alia loquar, & exponam tibi gravia & mirabilia.

57. Et profectus sum, & transi in campum, c) multum glorificans & laudans Altissimum de mirabilibus quæ per tempus faciebat:

58. Et quoniam gubernat ipsum, d) & quæ sunt in temporibus illata, & sedi ibi tribus diebus.

C A P. XIV.

1. **E**t factum est tertio die, e) & ego sedebam sub quercu. f)

2. Et ecce, vox exivit contra me de rubo, & dixit: Esdra Esdra. Et dixi: Ecce ego Domine. Et surrexi g) super pedes meos. Et dixit ad me:

3. Revelans revelatus sum super rubum, * & locutus sum Moyssi, quando populus meus serviebat in Ægypto,

4. Et

a) Arab. *Elegisti doctrinam, & cognitionem ad te invitasti.*

b) addit Arab. *hac omnia: neque enim peris.*

c) addit Arab. *in quo herba.*

d) *Disposuit tempora & præterita, & illa quæ futurum sunt.* id.

e) Arab. *die quarto.*

f) *Sub arbore.* id.

g) Arab. addit: *attentum.*

* Exod. III.

4. Et misi eum, & eduxi h) populum meum de Ægypto, & adduxi eum i) super montem Sina, & detinebam k) eum apud me diebus multis:

5. Et enarravi ei mirabilia multa, & ostendi ei temporum secreta & finem: & præcepi ei, l) dicens:

6. Hæc in palam facies verba, & hæc abscondes.

7. Et nunc tibi dico:

8. Signa quæ demonstravi, & somnia quæ vidiſti, & interpretationes quas tu vidisti, in corde tuo repone ea:

9. Tu enim recipieris ab omnibus, n) converteris residuus cum consilio meo & cum similibus tuis, usque quo finiantur tempora.

10. Quoniam sæculum perdidit juventutem suam, & tempora appropinquant senescere,

11. Duodecim enim partibus o) divisum est sæculum, & transferunt ejus decima,* & dimidium decimæ partis:

12. Superſunt autem ejus post medium decimæ partis.

13. Nunc

h) Arab. *ut educeret.*

i) addit. Arab. *è deserto.*

k) *Nabibus obtegebam.* id. Exod. XIX. 16.

l) *Præcepta dedi ei.* Arab.

n) Arab. *transfereris ex hominibus, & conversaberis cum Filio meo.*

o) Pro integro commate II. & 12. in Arabico tantum leguntur hæc: *major annorum pars præterit, admodum pauci superſunt.* * Novem.

13. Nunc ergo dispone domum tuam, p) & corripe populum tuum, & consolare humiles eorum, q) & renuntia jam corruptelæ,

14. Et dimitte abs te mortales cogitationes, & projice abs te pondera humana, & exue te jam infirmam naturam, & repone in unam partem molestissima tibi cogitamenta, & festina transmigrare a temporibus his:

14. Quæ enim vidisti r) nunc contigisse mala, iterum horum deteriora facient:

16. Quantum enim invalidum fiet sæculum a senectute, tantum multiplicabuntur super inhabitantes, mala. s)

17. Prolongavit enim se magis veritas, & appropinquavit mendacium, jam enim festinat venire, quam vidisti visionem. t)

18. Et respondi, & dixi coram te Domine:

19. Ecce enim ego abibo, sicut præcepisti mihi, & corripiam u) præsentem populum. Qui autem iterum nati fuerint, quis commonebit?

20. Positum est ergo sæculum in tenebris, & qui inhabitant in eo, sine lumine.

t

21. Quo-

p) *Moneto & instruito liberos tuos. Arab.*

q) *Arab. addit: & dociles doce.*

r) *Omnia enim plena vanitatis, & deteriora his etiam sequentur. id.*

s) *Arab. inhabitantium vitia.*

t) *Arab. visionem aquila, supra cap. XI.*

u) *Docebo. Arab.*

21. Quoniam lex tua incensa est, x) propter quod nemo scit quæ a te facta sunt, vel quæ incipient opera.

22. Si enim inveni in te gratiam, immitte in me Spiritum Sanctum, & scribam omne quod factum est in sæculo ab initio, quæ erant in lege tua scripta, y) ut possint homines invenire semitam: & qui voluerint vivere in novissimis, vivant.

23. Et respondit ad me, & dixit: Vadens congrega populum, & dices ad eos, ut non quærant te diebus quadraginta.

24. Tu autem præpara tibi buxos multos, z) & accipe tecum Saream, Dabriam, Salemiam, Echanum, & Asiel, a) quinque hos qui parati sunt ad scribendum velociter.

25. Et venias huc, & ego accendam in corde tuo lucernam intellectus, quæ non extinguetur, quoadusque finiantur quæ incipis scribere.

26. Et tunc perfectis quædam palam facies, b) quædam sapientibus absconse trades. In crastinum enim hac hora incipies scribere.

27. Et

x) Lacerata lex Habac. I. 4. conscissa scalpello scribæ & projecta in ignem. Jerem. XXXVI. 23.

y) De traditione veteri hoc loco nixâ, quæ legem ac libros sacros ab Esdra restitutos lætat, dixi in Codice pseudepigrapho Vet. Test. pag. 1156. seq.

z) Arab. *tabulas multas ad scribendum.*

a) Arab. *Saran, Dirin, Limiyan, Pbaran & Asiel.*

b) Arab. *quædam dignis palam facies, cetera secreta servabis.*

27. Et profectus sum, sicut mihi præcepit, & congregavi omnem populum, & dixi:

28. Audi Israel verba hæc:

29. Peregrinati sunt patres nostri ab initio in Ægypto, & liberati sunt inde:

30. Et acceperunt legem vitæ, quam non custodierunt, quam & vos post eos transgressi estis:

31. Et data est vobis terra in sortem, & terra Sion, c) & patres vestri, & vos iniquitatem fecistis, & non servastis vias, quas præcepit vobis Altissimus:

32. Et justus iudex cum sit, abstulit a vobis d) in tempore quod donaverat.

33. Et nunc vos hic estis, & fratres vestri introrsum e) vestrum sunt.

34. Si ergo imperaveritis sensui vestro, f) & erudieritis cor vestrum, vivi conservati eritis, & post mortem misericordiam consequemini.

35. Judicium enim post mortem veniet, quando iterum reviviscemus g) & tunc justorum nomina parebunt, h) & impiorum facta ostendentur.

36. Ad me igitur nemo accedat nunc, neque requirat me usque dies quadraginta.

t 2

37. Et

c) In Arab. desunt verba: & terra Sion.

d) Arab. abstulit vobis tempora benevolentia & gratia.

e) Inter vas. id.

f) Arab. si amatis libertatem vestram.

g) In futuro seculo. id.

h) Tunc justus apparebit in justitia. Arab.

37. Et accepi quinque viros, * sicut mandavit mihi, & profecti sumus in campum, & mansimus ibi.

38. Et factus sum in crastinum, & ecce vox vocavit me, dicens: Esdra, aperi os tuum, & bibe quo te potavero.

39. Et aperui os meum, & ecce calix plenus porrigebatur mihi. Hoc erat plenum sicut aqua: color autem ejus ut ignis similis.

40. Et accepi & tibi: & in eo cum bibissem, cor meum cruciabatur intellectu, & in pectus meum incresebat sapientia. Nam spiritus meus conservabatur memoria.

41. Et apertum est os meum, & non est clausum amplius.

42. Altissimus dedit intellectum quinque viris, & scripserunt i) quæ dicebantur excessiones noctis, quas non sciebant.

43. Nocte autem manducabant panem, ego autem per diem loquebar, & per noctem non tacebam.

44. Scripti sunt autem per quadraginta dies libri ducenti quatuor. k)

45. Et

* Quorum nomina, v. 24.

i) Arab. *ut scriberent quæ essem dicturus ad eos, secundum ordinem signorum de rebus in vicem succedentibus, quas illi nesciebant. Et fui illis per dies quadraginta, & illi per hos dies scripserunt.*

k) Arab. *quatuor & nonaginta.* Adde si placet quæ notavi in Codice Pseudepigrapho Vet. Test. pag. 1154.

45. Et factum est cum complevisset quadraginta dies, locutus est Altissimus, dicens: Priora que scripsisti, in palam pone, & legant digni & indigni.

46. Novissimos autem septuaginta conserva- bis, ut tradas eos sapientibus de populo tuo.

57. In enim est vena intellectus, & sapientie fons, & scientie flumen. Et feci sic. *h)*

Præsentii loco definit Arabica versio, hanc habens clausulam.

Et vixi septuaginta sex annos: post annum à creatione mundi quingentes. millesimum vigesimum quintum die duodecima tertii mensis, Esra translatus est susceptusque in regionem viventium ipsi consimilium. Hic scripsit omnia ista, & vocatus est Autor Legis & intelligentie & cognitionis Altissimi, cui sit gloria & potentia in æternum, Amen.

Finitus est liber primus Esra scribe Legis, quem secundus insequetur. Gratia in æternum persolvantur datori intelligentia. Finitus est secunda die (hebdomadis) que est dies decima septima mensis Barmabat (Martii) anno sanctorum martyrum millesimo quinquagesimo primo. (Christi 1299.) O Domine misere-re peccatoris qui hunc librum transcripsit, & ceterorum filiorum baptismi, Amen.

f. 3.

CAP.

1) Arab. addit: *uolumina viginti quatuor.*

m) Verba, & feci sic, in Arab. non exstant.

CAP. XV.

1. **E**cce loquere n) in aures plebis meae sermones prophetiae, quos immisero in os tuum, dicit Dominus:

2. Et fac ut in charta scribantur, quoniam fideles & veri sunt.

3. Ne timeas a cogitationibus adversum te, nec turbent te incredulitates dicentium.

4. Quoniam omnis incredulus in incredulitate sua morietur,

5. Ecce ego induco, dicit Dominus, super orbem terrarum mala, gladium, & famem, & mortem, & interitum:

6. Propter quod superpolluit iniquitas omnem terram, & adimpleta sunt opera nociva illorum.

7. Propterea dicit Dominus:

8. Jam non silebo de impietatibus eorum, quae irreligiose agunt, nec sustinebo in his quae inique exercent, ecce sanguis innoxius & justus clamat ad me, & animae justorum clamant perseveranter.

9. Vindicans vindicabo illos, dicit Dominus, & accipiam omnem sanguinem innoxium ex illis ad me.

10. Ecce

n) Non est credibile quod Francisco Junio visum est, capitibus his duobus postremis summam exponi quae libris CXXXVI. arcana continebantur.

* Apocal. VI, 10.

10. Ecce populus meus quasi grex ad occisionem ducitur, ** jam non patiar illum habitare in terra Ægypti:

11. Sed educam eum in manu potenti, & brachio excelso, & percutiam plaga sicut prius, & corrumpam omnem terram ejus.

12. Lugebit Ægyptus, & fundamenta ejus plaga verberata, & castigatione, quas inducet ei DEUS.

13. Lugebunt cultores operantes terram, quoniam deficient semina eorum ab uredine, & grandine, & a sidere terribili.

14. Væ sæculo & qui habitant in eo:

15. Quia appropinquavit gladius, & contritio eorum, & exsurgat gens contra gentem ad pugnam, & rhomphæa in manibus eorum.

16. Erit enim inconstabilitas hominibus, & alii aliis invalescentes non curabunt regem suum, & principes viæ gestorum suorum in potentia sua.

17. Concupiscet enim homo in civitatem ire, & non poterit.

18. Propter superbiam enim eorum civitates turbabuntur, domus exterentur, homines metuent.

19. Non miserebitur homo proximum suum: ad irritum faciendum domos eorum in gladium, ad diripiendas substantias eorum propter famem panis & tribulationem multam.

20. Ecce, ego convoco, dicit DEUS, omnes reges terræ ad me verendum, qui sunt ab Oriente, & ab Austro, ab Euro & a Libano, ad convertendos in se, & reddere quæ dederunt illis:

21. Sicut faciunt usque hodie electis meis, sic faciam & reddam in sinu eorum. Hæc dicit Dominus DEUS.

22. Non parcat dextera mea super peccatores, nec cessabit rhomphæa super effundentes sanguinem innoxium super terram.

23. Exiit ignis ab ira ejus & devoravit fundamenta terræ, & peccatores quasi stramen incensum.

24. Væ eis qui peccant, & non observant mandata mea, dicit Dominus.

25. Non parcam illis. Discedite filii a potestate. Nolite contaminare sanctificationem meam,

26. Quoniam novit Dominus omnes qui delinquant in illum; propterea tradidit eos in mortem, & in occisionem.

27. Jam enim venerunt super orbem terrarum mala, & manebitis in illis, Non enim liberabit vos DEUS, propter quod peccastis in eum.

28. Ecce visio horribilis, & facies illius ab Oriente.

29. Et erunt nationes draconum * Arabum in curribus multis, & sicut flatus, eorum numerus fertur super terram, ut jam timeant & trepident omnes qui illos audient.

30. Car-

* Deserta colentium. Es. XIII, 21.

30. Carmonii * infanientes in ira, & exient ut apri de silva, & advenient in virtute magna, & constabunt in pugnam cum illis, & vastabunt portionem terræ Assyriorum.

31. Et post hæc supervalescent dracones natiuitatis suæ memores, & convertent se conspirantes in virtute magna ad persequendos eos.

32. Isti turbabuntur & silebunt in virtute illorum, & convertent pedes suos in fugam,

33. Et a territorio Assyriorum subsessor obsidebit eos, & consumet unum ex illis, & erit timor, & tremor in exercitu illorum, & contentio in reges ipsorum.

34. Ecce nubes ab oriente, & a septentrione usque ad meridianum, & facies earum horrida valde, plena iræ & procellæ,

35. Et collident se invicem, & collident sidus copiosum super terram, & sidus illorum, & erit sanguis a gladio usque ad ventrem,

36. Et simus hominis usque ad substramen cameli, & erit timor & tremor multus super terram,

37. Et horrebunt, qui videbunt itam illam, & tremor apprehendet illos: & post hæc movebunt nimbi copiosi.

38. A meridiano & septentrione, & portio alia ab occidente:

39. Et superinvalescent venti ab oriente, & recludent eam, & nubem quam suscitavi in ira, & sidus ad faciendam exterritationem ad orientalem ventum & occidentem violabitur:

* Carmanii.

40. Et exaltabuntur nubes magnæ & validæ plenz iræ, & sidus, ut exterreant omnem terram, & inhabitantes eam, & infundent super omnem locum altum & eminentem sidus terribile,

41. Ignem & grandinem & rhomphæas volantes, & aquas multas, ut etiam impleantur omnes campi, & omnes rivi plenitudine aquarum multarum.

42. Et demolientur civitates, & muros, & montes, & colles & ligna silvarum, & fœnum pratorum, & frumenta eorum.

43. Et transibunt constantes usque Babylonem, & exterent eam:

44. Convenient ad ipsam, & circuibunt eam, & effundent sidus, & omnem iram super eam, & subibit pulvis & fumus usque in cœlum, & omnes in circuitu lugebunt eam:

45. Et qui sub ea remanserint, servient his, qui exterruerunt.

46. Et tu Asia concors in spem Babylonis, & gloria personæ ejus,

47. Væ tibi misera propter quod assimilasti ei, & ornasti filias tuas in fornicatione, ad placendum & gloriandum in amatoribus tuis, qui tecum cupierunt semper fornicari.

48. Odibilem imitata es in omnibus operibus ejus, & in adinventionibus ejus: propterea dicit DEUS,

49. Immittam tibi mala, viduitatem, paupertatem,

tatem, & famem, & gladium, & pestem ad devastandas domos tuas a violatione, & morte, & gloria virtutis tuæ.

50. Sicut flos siccabitur, cum exsurgat ardor qui emissus est super te,

51. Infirmaberis ut paupercula plagata & castigata a mulieribus, ut non possint te suscipere potentes & amatores.

52. Numquid ego sic Zelabor te, dicit Dominus,

53. Nisi occidisses electos meos in omni tempore, exaltans percussione manu, & discens super mortem eorum, cum inebriata esses,

54. Exorna speciem vultus tui?

55. Merces fornicationis tuæ in sinu tuo, propter hoc redditionem accipies.

56. Sicut facies electis meis, dicit Dominus, sic faciet tibi DEUS, & tradet te in malum.

57. Et nati tui fame interient: & tu rhomphæa cades, & civitates tuæ conterentur, & omnes tui in campo gladio cadent.

58. Et qui sunt in montibus fame peribunt, & manducabunt carnes suas, & sanguinem bibent a fame panis & siti aquæ.

59. Infelix per maria venies, & rursus accipies mala.

60. Et in transitu allident civitatem occisam, & exterent aliquam portionem terræ tuæ, & partem gloriæ tuæ exterminabunt, rursus revertentes ad Babylonem subversam.

61. Et

61. Et demolita eris illis pro stipula, & ipsi erunt tibi ignis:

62. Et devorabunt te, & civitates tuas, terram tuam & montes tuos, omnes silvas tuas & lignum fructiferum igni comburent.

63. Filios tuos captivos ducent, & censum tuum in prædam habebunt, et gloriam faciei tuæ exterminabunt.

CAP. XVI.

1. **V**æ tibi Babylon et Asia, væ tibi Ægypte et Syria.

2. Præcingite vos faccis et ciliciis, et plangite filios vestros, et dolete: quoniam appropinquavit contritio vestra.

3. Immissus est vobis gladius, et quis est qui avertat illum?

4. Immissus est in vobis ignis, et quis est qui extinguat illum?

5. Immissa sunt vobis mala, et quis est qui repellat ea?

6. Numquid repellat aliquis leonem esurientem in silva, aut extinguet ignem in stipula, mox quando coeperit ardere?

7. Numquid repellat aliquis sagittam a sagittario forti missam?

8. Dominus fortis immittit mala, & quis est qui repellat ea?

9. Exiit ignis ex iracundia ejus, & quis est, qui extinguat eum?

10. Coru-

10. Coruscabit, & quis non timebit? Tonabit, & quis non pavebit?

11. Dominus comminabitur, & quis non funditus conteretur a facie ipsius?

12. Terra tremuit & fundamenta ejus, mare fluctuat de profundo, & fluctus ejus disturbabuntur, & pisces ejus a facie Domini, & a gloria virtutis ejus:

13. Quoniam fortis dextera ejus quæ arcum tendit: sagittæ ejus acutæ quæ ab ipso mittuntur, non deficient, cum cœperint mitti in fines terræ.

14. Ecce mittuntur mala, & non revertentur donec veniant super terram.

15. Ignis succenditur, & non extinguetur, donec consumat fundamenta terræ.

16. Quemadmodum non redit sagitta missa a valido sagittario, sic non revertentur mala quæ missa fuerint in terram.

17. Væ mihi, væ mihi: quis me liberabit in illis diebus?

18. Initium dolorum & multi gemitus, initium famis & multi interitus, initium bellorum & formidabunt potestates, initium malorum & trepidabunt omnes.

19. In his quid faciam cum venerint mala?

20. Ecce fames & plaga, & tribulatio, & angustia missa sunt flagella in emendatione,

21. Et in his omnibus se non convertent ab iniquitatibus suis, neque flagellorum memores erunt semper.

22. Ecce,

22. Ecce, erit annonæ vilitas super terram, sic ut putent sibi esse directam pacem, & tunc germinabunt mala super terram, gladius, fames, & magna confusio.

23. A fame enim plurimi qui inhabitant terram interient, & gladius perdet ceteros qui superaverint a fame,

24. Et mortui sicut stercora projicientur, & non erit qui consoletur eos. Derelinquetur enim terra deserta, & civitates ejus dejicientur.

25. Non derelinquetur qui colat terram, & qui seminet eam,

26. Ligna dabunt fructus, & quis vindemiabit illa?

27. Uva matura fiet, & quis calcabit illam? erit enim locis magna desertio.

28. Cupiet enim homo hominem videre, vel vocem ejus audire.

29. Relinquentur enim de civitate decem, & duo de agro, qui absconderit se in densis nemoribus, & scissuris petrarum:

30. Quemadmodum derelinquetur in oliveto, & singulis arboribus tres aut quatuor olivæ.

31. Aut sicut in vinea vindemiata racemi relinquuntur ab his, qui diligenter vineam scrutantur:

32. Sic relinquentur in diebus illis tres aut quatuor ab scrutantibus domos eorum in rhomephaa.

33. Et relinquetur terra deserta, & agri ejus inveterabunt, & viæ ejus, & omnes semitæ ejus germinabunt spinas, eo quod non transient homines per eam.

34. Lugebunt virgines non habentes spon-
fos, lugebunt mulieres non habentes viros, lu-
gebunt filiæ earum non habentes adjutorium:

35. Sponsi earum in bello consumentur, &
viri earum in fame exterentur.

36. Audite vero ista, & cognoscite ea servi
Domini.

37. Ecce verbum Domini, excipite illud: ne
diis credatis de quibus dicit Dominus.

38. Ecce appropinquant mala & non tardant.

39. Quemadmodum prægnans cum parit in
nono mense filium suum, appropinquante hora
partus ejus, ante horas duas vel tres, dolores cir-
cumeunt ventrem ejus, & prodeunte infante
de ventre, non tardabunt uno puncto:

40. Sic non morabuntur mala ad prodeundum
super terram, & sæculum gemet, & dolores cir-
cumtenebunt illud.

41. Audite verbum, plebs mea: parate vos in
pugnam, & in malis sic estote, quasi advenæ
terræ.

42. Qui vendit, quasi qui fugiat: & qui emit,
quasi qui perditurus.

43. Qui mercatur, quasi qui fructum non ca-
piat: & qui ædificat, quasi non habitaturus.

44. Qui

44. Qui feminat, quasi qui non metet: sic & qui vineam putat, quasi non vindemiaturus.

45. Qui nubunt, sic quasi filios non facturi: & qui non nubunt, sic quasi vidui.

46. Propter quod qui laborant, sine causa laborant:

47. Fructus enim illorum alienigenæ metent, & substantiam illorum rapient, & domos evertent, & filios eorum captivabunt, quia in captivitate & fame generant natos suos.

48. Et qui negotiantur in rapina, quantum diu exornant civitates & domos suas, & possessiones & personas suas.

49. Tanto magis adze labor eos super peccata sua dicit Dominus;

50. Quomodo zelatur fornicaria mulierem idoneam & bonam valde,

51. Sic zelabitur justitia iniquitatem quum exornat se & accusat eam in facie, cum venerit * qui defendat exquirentem omne peccatum super terram.

52. Propterea nolite similiari ei, nec operibus ejus:

53. Quoniam adhuc pusillum, & tolletur iniquitas a terra, & justitia regnabit in vos,

54. Non dicat peccator se non peccasse: quoniam carbones ignis ** comburet super caput ejus, qui dicit: Non peccavi coram Domino DEO & gloria ipsius.

55. Ecce

* Messias, ** Rom. XII, 20.

55. Ecce Dominus cognoscit omnia opera hominum, & ad inventiones illorum, & cogitationes illorum, † & corda illorum.

56. Dixit enim: * * Fiat terra, & facta est: fiat cœlum, & factum est.

57. Et in verbo illius stellæ fundatæ sunt, ††. & novit numerum stellarum.

58. Qui scrutatur abyssum, & thesauros illarum: qui mensus est mare & conceptum ejus,

59. Qui conclusit mare in medio aquarum, & suspendit terram super aquas verbo suo.

60. Qui extendit cœlum quasi cameram, super aquas fundavit eum.

61. Qui posuit in deserto fontes aquarum, & super verticem montium lacus ad emittendum flumina ab eminenti petra, ut potaret terram.

62. Qui finxit hominem, & posuit cor suum in medio corporis, & misit ei spiritum, vitam & intellectum,

63. Et spiramen DEI omnipotentis, qui fecit omnia, & scrutinat omnia absconsa in absconsis terræ.

64. Hic novit ad inventionem vestram, & quæ cogitatis in cordibus vestris, peccantes & volentes occultare peccata vestra.

65. Propter quod Dominus scrutinando scrutavit omnia opera vestra, & traducet vos omnes,

u

66. Et

† Luc. XVI. 15. ** Genes. I.

†† Psal. CLXVII. 4.

66. Et vos confitebitis cum processerint peccata vestra coram hominibus, & iniquitates erunt, quæ accusatores stabunt in die illo.

67. Quis facietis? aut quomodo abscondetis peccata vestra coram DEO & angelis ejus?

68. Ecce iudex DEUS, timete eum. Desinite a peccatis vestris, & obliviscamini iniquitates vestras jam agere eas in sempiterno, & DEUS educet vos, & liberabit de omni tribulatione.

69. Ecce enim incenditur ardor super vos turbæ copiosæ, & rapiunt quosdam ex vobis, & cibabunt idolis occisos:

70. Et qui consenserint eis, erunt illis in derisum, & in improperium, & in conculcationem.

71. Erit enim locus locus, & in vicinas civitates exsurrectio multa super timentes Dominum.

72. Erunt quasi insani, nemini parcentes, ad diripiendum & devastandum adhuc timentes Dominum.

73. Quia devastabunt, & diripient substantias, & de domibus suis eos ejicient.

74. Tunc parebit probatio electorum meorum, ut aurum quod probatur ab igne.

75. Audite dilecti mei, dicit Dominus: Ecce adsunt dies tribulationis, & de his liberabo vos.

76. Ne timeatis, nec haesitetis, quoniam DEUS dux vester est.

77. Et

77. Et qui servat mandata & præcepta mea, dicit Dominus DEUS, ne præponderent vos peccata vestra, ne superelevant se iniquitates vestrae.

78. Væ qui constringuntur a peccatis suis, & obteguntur ab iniquitatibus suis, quemadmodum ager * constringitur a silva, & spinis tegitur semita ejus, propter quam non transit homo, & excluditur, & mittitur ad devoracionem ignis.

* 2. Sam. XXIII. 6.

F I N I S.

ESDRÆ APOCALYPSIS.

In Codice Bibl. Seguierianæ sive Coislinianæ, cujus meminit celeberrimus Vir, Bernhardus de Montfaucon pag. 194. post τὸ ἕξον βιβλία sive extra Canonem libros, Sapientiam Salomonis, Sapientiam Sirach, quatuor Maccabaica, Esther, Judith, Tobit, numerantur Apocryphi Vet. Testam. libri sic: καὶ ἕξα ἀποκρυφα.

α, Ἀδάμ.

β, Ἐνώχ.

γ, Λάμεχ.

δ, Πατριάρχαι.

ε, Προστυχή Ἰωσήφ.

ς, Ἑλδὰδ καὶ Μοδάδ.

ζ, Διαθήκη Μωσίου.

η, Δεεβ.

θ, Ψαλμοὶ Σολομῶν.

ι, Ἡλίς ἀποκάλυψις.

ια, Ἡσαΐς ἕρμεις.

ιβ, Σοφονίας ἀποκάλυψις.

ιγ, Ζαχαρίας ἀποκάλυψις.

ιδ, Ἔσδρα ἀποκάλυψις.

HISTORIA
J O S E P H I,
FABRI LIGNARI.

EX

ARABICO CODICE MANUSCRIPTO

BIBLIOTHECÆ REGIÆ PARISIENSIS

LATINE VERSA

à

V. C.

GEORGIO WALLINO,

SYCO.

GEORGIUS WALLINUS

Præfat. ad Apocrypham hanc historiam, Arabice
& Latine cum notis primum editam

Lipsiæ 1726 4.

Codex, unde eam desumpsimus, inter Arabicos est. **CCCCXXXII.** quinque comprehensum diversos tractatus. 1.) Disputationem Monachi & celebris Philosophi tum Azizo quodam Africano. 2.) Dicta Patrum de doctrina Christiana, imprimis Joannis Chrysostomi. 3.) Miracula XII. Virginis Maria in loco quodam (forsan Aegypti) dicto Banhat Asali. 4.) Historie Josephi. 5.) Preces & hymnos.

Si interiora respicimus, res, dogmata & scribendi modum, tantum non omnia cum antiquis potius quam bodiernis Orientalium moribus doctrinaque convenire videntur. - - - stus per omnia humilis est & simplicissimus, à florculis & metaphoris, ut plurimum longe petitis, recentiorum Arabum procul remotus, idem fere cum eo quo conscriptum est Pseudevangelium Infantia Christi - - Arabice primitus conscriptum esse vix putamus. Ita conjiciendi primam nobis ansam dedit sermonis Arabici impuritas, navis & solæcismis quam sapissime scatet, quam non tam auctori, sua utique lingua ejusque genii gnaro, quam

quàm translatori potius minus accurato tribuendam, fore non immerito, censemus. Accedit iudicium Henrici Sike, credentis Evangelium etiam Infantis ex Græca, Syriaca vel alia quacunque Orientalium lingua in Arabicum idioma translatum esse. Si reliquos libros Apocryphos hic nominare velimus, lingua Hebræa illorum non pauci scripti feruntur, v. g. Evangelium Nicodemæ, Evangelium juxta Hebræos quod perpetam à multis, Papæ securis auctoritatem, confunditur cum genuino S. Matthæi Evangelio: Item Historia Apostolica Abdiæ Sc. Et quid multis te moramur, Lector Benevole? Paucis omnia accipe: Historia Josephi fabri lignarii lingua Hebræa contexta est, cujus versionem Latinam A. 1340. falsam legit olim Isidorus de Isolanis.

Acta Sanctorum T. 3. Martii 19. p. 7.

Kalendaria Coptica ad XX. diem Julii, festum Josephi referunt: Et in eo quidem quod apud Seldenum est, libro de Synedrîis Hebræorum, ad calcem, expressum additur Fabri Lignarii. Testatur autem Isidorus de Isolanis, ex Ordine S. Dominico ante annos 140. (*) scriptor, in Summa de donis S. Josephi parte 4. cap. 9. Orientis Catholicos consuevisse eum diem ingenti cum veneratione agere, sui que in Ecclesiis quandam S. Josephi vitam legere, cujus de He-

U 4

brae

(*) Ad Hadrianum VI. Anno 1523. In iisdem Actis sanctorum, mentio Legendæ antiquæ de S. Josepho, quæ Manuscripta Ultrajecti in Ecclesiâ S. Salvatoris. De Josepho hoc Græci Dominica post Nativitatem JESU, Latini

*brao in latinum A. 1340. translata natus exemplar, illius epitomen tradit, multis omiffis, quæ abfan-
ctæ Romanæ Ecclesiæ cultoribus, cujus defice-
re nequit veritas, Christo conservante, mini-
me reciperentur. In hac autem Christo ipse, cui
in monte Olivæ ad discipulos loquenti tom illa de
Josepho narratio tribuitur, sic concludere fingitur:
Et posuerunt corpus Joseph patris mei in sepul-
chro juxta corpus patris sui Jacob. Mortuus est
autem die XX. Julii. (Confer infra cap. XXIX.)*

tini 19. Mart. E recentioribus Tillemontius Tom. I.
memoriæ, Eccles. Baronius & alii Annalium scriptores
& Historiæ interpretes Evangelicæ: & singularibus li-
bris Carolus Stengelius & Jacobus Reiff: atque Italice
Antonius Maria Affaitati: Gallice Steph. Bineus, Pau-
lus Barry. Philippus de Uliesberghe des Champs, &
Carolus à S. Paulo Fevillanges &c. Hispauice Josephus
de Valdiviello presbyter Toletanus poemate diviso in
libros XXIV. de quo eruditissimus Vir M. V. la Croze
Epist. ad Clarissimum Wallinum, ubi Apocrypha
hanc historiam factum Christiani alicujus Nestoriani Ori-
entalis esse suspicatur.

IN NOMINE DEI UNIUS IN SUA
ESSENTIA, ET TRINI IN SUIIS
PERSONIS.

Historia mortis Patris nostri, sancti, senis
JOSEPHI, Fabri lignarii. Benedictiones
ejus & preces servant nos omnes, O Fra-
tres, Amen.

Fallis tam ipsius vita centum & undecim annorum, contigitque migratio ejus ex hoc mundo, vicesimo sexto (die) mensis Abib, qui respondet mensi Ab.* Oratio ejus servet nos. Amen. Et quidem Dominus noster JESUS CHRISTUS ille ipse (fuit,) qui retulit hanc (historiam) discipulis suis mundis in monte Oliveti, atque omnem laborem ejus (Joseph) & dierum ipsius consummationem. Apostoli autem sancti conservarunt hunc sermonem, & literis consignatum reliquerunt in Bibliotheca Hierosolymis. Oratio eorum servet nos. Amen.

CAPUT I.

Contigit una die, cum Servator, Magister, DEUS & Salvator noster JESUS CHRISTUS sederet una cum suis discipulis, congregatique in monte Oliveti omnes essent, ut diceret illis: O fratres & amici mei, filii Patris, qui vos elegit de omnibus hominibus. Scitis me vobis saepius retulisse, quod oporteat me crucifigi &

• Julio & Augusto nostro responderi.

mori propter salutem Adami & posteritatis ejus, & quod surgam de mortuis. Committam autem vobis doctrinam Evangelii sancti, *(ubi ague. antea)* nuntiati, ut predicetis illud per omnem mundum. Et induam vos virtute de alto, a) ac implebo vos Spiritu Sancto. Annuntiabitis vero cunctis gentibus poenitentiam & remissionem peccatorum. Nam scyphus aquæ b) unicus, si eum invenerit homo in seculo futuro, præstantior *(est)* & major cunctis divitiis hujus totius mundi. Et locus, *(quæ tantum occupare potest)* pes unus, in domo Patris mei, major *(est)* & excellentior omnibus opibus terræ. Immo hora unica in læto piorum habitaculo, felicitior *(est)* & magis pretiosa mille annis inter peccatores. Quippe fletus eorum & planctus non desinet, & lacrimæ eorum non cessabunt, neque inveniant sibi solatium vel quietem ullo unquam tempore. Et nunc, O membra mea honoranda, ire, predicete omnibus gentibus, nuntiate & dicite illis: Uti que Servator diligenter inquirat in hereditatem debitam, & *(est)* administrator justitiæ. Et illi *(Angeli)* profligabunt *(inimicos)* & pugnabunt pro illis in die conflictus. Atque ille *(DEUS)* examinet unum quodque verbum, quod loquuntur homines ineptum & otiosum, c) *(S)* reddent de eo rationem. Quemadmodum enim nemo a morte excludetur, sic unius cujusque etiam opera patebant die judicii, sive bona fuerint sive mala, d) *(Nuntiate)* quæ

a) Luc. XXIV, 49. b) Luc. XVI, 24. Math. X, 42.

c) Math. XII, 36. d) Eccl. XII, 14.

que hoc verbum, quod dixi vobis hodie: Ne gloriatur fortis de fortitudine sua, nec dives de suis divitiis, e) sed qui gloriari vult, gloriatur in Domino.

CAPUT II.

Fuit vir, cui nomen Iosephus, gente oriundus Bethlehemitica, de urbe Juda & civitate Davidis Regis. Hic ipse doctrina & scientiis probe instructus, Sacerdos factus est in templo Domini. Calluit præterea artem fabrilem lignariam, & more cunctorum hominum, uxorem duxit. Genuit quoque sibi filios filiasque, quatuor (num) filios, atque duas filias. Hæc vero sunt eorum nomina: Judas, Justus, Jacobus & Simon. Nomina duarum filiarum (erant) Alia & Lydia. Tandem morte decessit uxor Iosephi justii, glorie Divinae intentus in omnibus suis operibus. At Iosephus, vix iste Justus, pater meus secundum carnem, (S) sponsus Mariæ matris meæ, abivit una cum suis filiis ad professionem suam, artem exercendo fabri lignarii.

CAPUT III.

Cum vero viduus factus fuit Iosephus Justus, jam impleverat Maria mater mea benedicta, sancta, (S) pura duodecim annos. Quippe parentes ipsius obtulerunt eam in templo tres annos natam, mansitque illa in templo Domini novem annos. Tunc, ut viderunt sacerdotes virginem sanctam, (S) timentem Dominum adulescere,

e) 1. Cor. I. 31. & 2. Cor. X. 17. ex Jerem. IX. 3.

se invicem allocuti sunt, dicentes: Queramus virum justum, (S) pium, cui committatur Maria usque ad tempus nuptiarum; Ne maerenti in templo accidat, quod accidere solet mulieribus, eoque nomine peccemus, & Incoenseat nobis DEUS.

CAPUT IV.

Proinde, statim emissis (*nuntiis*) convocarunt duodecim senes de tribu Juda, Et scripserunt nomina duodecim tribuum Israël. Cecidit autem fors super senem pium, Josephum justum. Tunc respondentes, dixerunt sacerdotes matri mee benedicite: Ito cum Josepho, & esto apud illum usque ad tempus nuptiarum. Accepit ergo Josephus justus matrem meam, eamque abduxit in domum suam. Et invenit (*Maria*) Jacobum minorem in domo patris sui fractum animo atque moestum propter orbitatem (*maris*) & educavit illum. Hinc appellata est Maria mater Jacobi. Deinde relinquens eam Josephus in domo sua, abiit ad officinam, ubi exercetur ars fabrilis lignaria. Postquam vero exegerat sancta virgo in domo ejus biennium, facta est præcise ætas ejus quatuordecim annorum, incluso simul tempore, quo eam recepit (*Josephus*.)

CAPUT V.

Dilexi (*autem illam pecunia i quodam*) voluntatis motu, cum beneplacito Patris mei, & consilio Spiritus Sancti. Et incarnatus fui de illa, mysterio

sterio creaturarum rationis captum superante. Sed, elapsis a conceptione tribus mensibus, rediit vir justus (*Josephus*) de loco, ubi artem suam exercuit. Atque, ubi deprehendit Virginem matrem meam gravidam, mente conturbatus, cogitavit eam clanculum dimittere. Præ timore etiam, tristitia & pectoris sui angustia, nec edere nec bibere illo die sustinuit.

CAPUT VI.

Sub medio autem die apparuit ipsi angelorum princeps sanctus Gabriel in somno, mandato instructus Patris mei. Et dixit illi: Joseph fili David, ne timeas accipere Mariam sponsam tuam. Quippe concepit de Spiritu Sancto, & pariet filium, cujus nomen appellabitur JESUS. Hic ille (*est*), qui gubernabit omnes gentes sceptro ferreo. (*Hæc prolucens*) discessit ab eo angelus. Surrexit vero Josephus de somno suo, & fecit quemadmodum ipsi dixerat angelus Domini. Et permansit Maria apud illum.

CAPUT VII.

Interjecto deinde tempore, prodiit mandatum ab Augusto Cæsare (*6*) Rege, ut describeretur universus orbis habitabilis, quisque mortalium in sua civitate. Surgens itaque senex justus Josephus, accepit (*secum*) Mariam virginem. Et venerunt Bethlethemum, quia instabat partus ejus. Inscriptum autem (*Josephus*) nomen suum catalogo.

Nam

Nam Josephus filius David, cujus sponsa *(erat)* Maria, fuit de tribu Juda. Et quidem Maria mater mea peperit me Bethlehemi, in spelunca proxima sepulcro Raehel, uxoris Jacobi Patriarchæ, quæ *(fuit)* mater Josephi & Benjamin.

CAPUT VII.

Sed Satanas ivit, retulitque *(hoc)* Herodi Magno, patri Archelai. Idemque hic Herodes *(erat)*, qui capite truncari iussit Joannem, amicum & cognatum meum. Proinde me diligenter perquisivit, existimans regnum meum fore de hoc mundo. Verum admonitus fuit *(hac de re)* Josephus, senex ille pius, per somnium. Ideo surgens, accepit Mariam matrem meam, & ego in ipsius sinu *(recubui.)* Comitem etiam itineris ipsis se præbuit Salome. Profectus ergo domo, in Ægyptum recessit. Permanisitque ibi spatium unius integri anni, donec transit invidia Herodis.

CAPUT IX.

Obiit vero *(Herodes)* pessimo mortis genere, pœnam luens effusi puerorum sanguinis, quos e medio inique sustulit, cum ipsis non inesset peccatum. Atque, extincto tyranno isto impio Herode, reversi sunt *(cum JESU parentes)* in terram Israël. Et habitaverunt in urbe Galilææ, quæ appellatur Nazareth. Josephus autem professionem artis lignariæ repetens, manuum suarum opere vitam sustinuit. Neque enim alieno labore vi-

tum

Etum gratis querebat unquam, quemadmodum
(olim) praeceperat lex Moſis. a)

CAPIT. X.

Tandem, increſcentibus annis, provectæ æta-
tis ſenex evaſit. Nulla tamen corporis labo-
ravit infirmitate, nec defecit viſus, neque ullus
de ore ejus dens periit. Mente quoque, toto
(ætatſ) tempore, nunquam deliravit. Sed ſimi-
lis puero, juvenilem ſemper in negotiis ſuis vigo-
rem præſtitit. Et membra ejus integra (perman-
ſerunt,) omniaque dolore vacua. Tota autem e-
jus vita centum conſtabat & undecim annis, pro-
ducta quam diutiſſime ſpſius ſenecta.

CAPIT. XI.

Juſtus vero & Simeon ſeniores Joſephi filii, du-
ctis uxoribus, in familias ſuas abiverunt. Am-
bæ pariter nupſerunt filia, & in alias ſeceſſerunt
ædes. At remanebant in dõmo Joſephi Juda &
Jacobus minor, nec non mater mea virgo. Ego
inſuper una cum illis (ibidem) permanſi, haut aliter
ac ſi unus fuiſſem de filiis ejus. Tranſegi autem
omnem ætatem meam ſine culpa. Mariam appel-
lavi matrem meam, & Joſephum patrem, atque
in omnibus, quæ dixerunt, morem iſtis geſſi.
Neque repugnavi illis unquam, ſed obtemperavi
eis, ut facere ſolent reliqui, quos terra producit,
homines. Nec iram illis concitavi ullo die, aut
verbum aliquod ſeu reſponſum (*duriuſculum*) iſtis
oppo-

a) Deut. XV. 4.

oppositi. E contrario, ingenti eos profectus sum amore, ceu pupillam oculi.

CAPUT XII.

Contigit post hæc, ut adpropinquaret mors lenis illius pii, Josephi, ipsiusque de hoc mundo exitus, more reliquorum hominum, qui huic seculo ortum debent. Atque, nutante ad interitum corpore ejus, indicavit ipsi angelus Domini jam instare mortis horam. Proinde eum timor, & ingens animi perturbatio invasit. Surgens autem, abiit Hierosolymam. Et ingressus templum Domini, effusisque ibi coram Sanctuario precibus, dixit:

CAPUT XIII.

O! Deus, (*qui*) auctor (*es*) omnis solatii, Deus omnis misericordiae, & Dominus univèrsi humani generis, Deus, (*inquam*) animæ, spiritus & corporis mei. Supplex Te veneror, O! Domine & Deus mi. Si jam consummati sunt dies mei, tempusque adest, quo hæc mihi exuenda est mortalitas, mittas (*quæso mihi*) Michaëlem, summum angelorum tuorum sanctorum principem. Maneatque mecum donec egredietur anima mea misera ex ærumnoso hoc corpore, (*ut fiat illud*) sine molestia, sine terrore & impatientia. Etenim ingens timor, & tristitia vehemens omnia occupat corpora in die mortis eorum; Sive mas sit, sive foemina, sive bestia, sive fera, quidquid vel hu-
mi

mi reptat, vel in aëre volitat. In summa, creaturæ omnes, quæ (*sunt*) sub cœlo, quibus *que* inest vitalis spiritus, horrore concutiuntur, metu magno & lassitudine ingenti, discedentibus de corporibus suis, illarum animabus. Nuncigitur, O Domine, & Deus mi, adsit auxilio suo angelus tuus sanctus animæ meæ & corpori, donec a se invicem dissolventur. Neque facies angeli, mihi ad custodiam inde a formationis meæ die designati, averſa sit a me. Verum præbeat se mihi itineris socium, usque dum me ad Te perduxerit. Sit, (*inquam*) vultus ejus mihi amœnus & hilaris, & comitetur me in pace. Ne autem permittas, ut (*dæmones*) ad spectu formidabiles accedant ad me in via, qua iturus sum, donec ad Te feliciter perveniam. Neque sinas, ut ostiarum animam meam ingressu (*Paradis*) prohibeant. Neque, detegendo delicta, me probro exponas coram tribunali Tuo terribili. Neque irruant in me leones. Neque prius submergant animam meam fluctus maris ignei, (hoc *enim* omnis pertransire * debet anima,) quam gloriam Divinitatis Tuæ conspexero. O Deus, justissime iudex, qui in justitia & æquitate mortales judicabis, & retribues unicuique secundum opera ejus; O! Domine, (*quæso*) & Deus mi, adesto mihi misericordia Tua, & viam meam illumina, (*ut perveniam*) ad Te. Tu (*enim*) es fons omnibus abundans bonis & gloria in æternum. Amen.

CA.

* Infra cap. 26. pag. 331.

CAPUT XIV.

Factum deinde est, cum domum suam in urbe Nazareth rediit, ut morbo correptus, lecto teneretur. Atque hoc erat illud tempus, quo debitum, omnibus injunctum hominibus, naturæ persolvit. Graviter autem hoc morbo laborabat, neque, ut in præsentia, ægrotaverat unquam a nativitatis suæ ortu. Et ita certe res Josephi justii disponere Christo placuit. Quadraginta (*vixit*) annos, ante initum matrimonium. Manit (*deinde*) uxor sub tutela ejus quadraginta & novem annos, iisque elapsis, vitam clausit. Uno autem post mortem ejus anno, commissa ipsi (*Josepbo*) fait mater mea beata, Maria a sacerdotibus, ut eam custodiret usque ad tempus nuptiarum. Biennium illa in domo ejus consumsit (*nulla re memorabile.*) At tertio commorationis ejus anno apud Josephum, suæ vero ætatis decimo quinto, peperit me super terram mysterio, quod nec penetrare nec capere potest ulla creatura, nisi ego, Paterque meus & Spiritus Sanctus, unam mecum constituens essentiam.

CAPUT XV.

Tota itaque ætas patris mei, senis illius justii, centum confecit & undecim annos, ita decernente Patre meo (*caelesti.*) Et dies, quo defecit anima corpus ejus, erat vigesimus sextus mensis Abib. Cœpit enim jam aurum exquisitum splendorem perdere, & argentum usû deteri, intelle-

tellectum innuo & scientiam ejus. Cibum quoque fastidivit & potum, atque cessavit peritia artis fabrilis lignariæ, neque ejus ullam amplius rationem habuit. Contigit igitur prima luce vigesimi sexti diei (*mensis*) Abib, ut inquieta redderetur anima senis Josephi justii (*decumbentis*) in lecto suo. Quare aperuit os suum, suspiria edens, manusque suas adversus invicem collisit. Et alta voce exclamavit, in hunc modum dicens:

CAPUT XVI.

Væ diei, quo natus sum in mundum. Væ utero, qui gestavit me, (G) væ visceribus, quæ admiserunt me. Væ uberibus, quæ lactaverunt me. Væ pedibus, super quos sedens quilevi, Væ manibus, quæ portarunt, & educarunt me usque dum adolevi. Quippe in iniquitate conceptus sum,* & in peccatis concupivit me mater mea. Væ linguæ & labiis meis, quæ protulerunt & locuta sunt vanitatem, obtrectationem, mendacium, inscitiam, irrisionem, figmentum, versutiam, & hypocrisin. Væ oculis meis, quæ conspexerunt scandalum. Væ auribus meis, quæ calumniatorum sermonibus delectabantur. Væ manibus meis, quæ rapuere ad se non jure pertinentia. Væ ventri meo & intestinis, quæ appetivere escam ipsis esu interdictam. Væ gutturi meo, instar ignis, omnia, quæcunque inveniebat, confument. Væ pedibus meis, qui sæpius Deo ingratas ambularunt vias. Væ corpori, & væ animæ meæ tri-

x 2

si,

* Psalm LI, 7.

sti, jam a Deo auctore suo averſæ. Quid faciam, cum ad locum illum perrexero, ubi conſiſtendum mihi eſt coram juſtiſſimo judice, & ille me reprehenuſus eſt, propter opera, quæ cumulavi in juventute mea? Væ omni homini morienti in peccatis ſuis. Proſecto, eadem illa hora terribilis, quæ contigit patri meo Jacobo, cum evolaret ex corpore anima ejus, ecce! mihi jam imminet. O quam ego miſer hodie ſum & lamentatione dignus! Verum ſolus Deus eſt director animæ & corporis mei, ille etiam pro ſubitu cum illis aget.

CAPUT XVII.

Hæc ſunt, quæ locutus eſt Joſephus, ſenex ille juſtus. Ego autem ingreſſus apud illum, deprehendi animam ejus vehementer commotam, erat enim in magna anguſtia conſtitutus. Et dixi illi: ſalve mi pater Joſephe, vir juſte; qui vales? Ille vero reſpondit mihi: plurimum ſalve, o filiole mi dilecte. Equidem dolor metusque mortis jam circumdederunt me; ſed, ſtatim ac audivi vocem tuam, requievit anima mea. O! Jeſu Nazarene, Jeſu ſuſpirator mi, Jeſu liberator animæ meæ, Jeſu protector mi. Jeſu, O! ſuaviſſimum nomen in ore meo, omniumque amantium illud. Oculi, qui vides, & auris, quæ audis, exaudi me. Ego ſervus tuus hodie humillime te veneror, & coram te lacrimas meas effundo. Tu es omnino Deus meus, tu es Dominus meus, quemadmodum mihi ſæpiſſime retulit angelus. Præcipue autem

autem eo die, quo fluctuavit animus meus cogitationibus perversis ob puram (S) benedictum Mariam in utero gestantem, quamq; ego secretodimittere cogitabam. Hæc vero mihi meditati eecce apparuere per quietem angeli Domini miro mysterio, dicentes mihi: * O Joesphe fili David, ne timeas accipere Mariam sponsam tuam, neque contristeris, ne que; verba indecora loquaris de conceptione ejus. Quia gravida est de Spiritu Sancto, & pariet filium, cujus nomen vocabitur JESUS, ille enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum. Ne autem ob hanc causam mihi male cupias, O Domine, ignoravi enim mysterium natiuitatis tuæ. Recordor etiam, mi Domine, diei istius, quum morfu serpentis ** puer iste necabatur. Voluerunt autem propinqui ejus tradere te Herodi, dicentes te interfecisse illum. Sed resuscitatum a mortuis eum illis reddidisti. Tunc ego accedens, & prehensa manu tua, dixi: mi fili, cave tibi. At tu respondisti mihi: nonne tu es pater meus secundum carnem? docebo te, quis ego sum. Nunc igitur, O Domine & Deus mi, ne mihi succenseas vel condemnes me propter illam horam. Ego sum servus tuus & filius ancillæ tuæ. Tu vero es Dominus meus, Deus & Servator meus, filius Dei certissime.

x 3

CAPUT

* Matth. I. 20.

* * Evangel. Infantia: cap. 42. pag. 209. Cod. Apocryph. Novi Testam.

CAPUT XVIII.

Hæc ubi dixerat pater meus Josephus, flere amplius non potuit. Et conspexi mortem jam ipsi dominantem. Surgens autem mater mea, virgo illibata, & accedens ad me dixit: O mi fili dilecte, jam jam moritur hic pius senex, Josephus. Et respondi ego: O mater mea amantissima, utique omnibus creaturis, quæ in hoc mundo generantur, eadem incumbit moriendi necessitas, mors enim in univèrsùm genus humanum jus obtinet. Tibi etiam, O mater mea virgo, idem, ac reliquis mortalibus, vitæ exitus expectandus est: Attamen mors tua, ut & mors senis hujus pii mors non est, sed vita perennis in æternum. Quin oportet etiam me emori quæ corpus, quod a te suscepi. Verum surge, O mater mea veneranda, ito & ingredere ad Josephum senem benedictum, ut videas quid, ascendente (*de corpore anima*) ejus, continget.

CAPUT XIX.

Ibat igitur Maria mater mea pura, & ingrediebatur locum, ubi erat Josephus. Atque ego ad pedes ejus sedebam, illum respiciens. Signa vero mortis jam apparuere in vultu ejus. At senex ille benedictus, levato capite, & defixis oculis faciem meam intuebatur. Nulla tamen me alloquendi ipsi vis inerat, ob mortis, qui eum circumseptum tenuit, dolorem: locus saltim præ-

altis

altis dabatur suspiriis. Ego autem manus ejus per unius integræ horæ spatium tenui. Et, conversa ille ad me facie, indicabat, ne ipsum desererem. Imposita deinceps pectori ejus manu mea, apprehendi animam ejus, jam faucibus vicinam, abitum parare de suo receptaculo.

CAPUT XX.

Ut autem conspexit me mater mea virgo tangentem corpus ejus, tetigit & illa pedes. Atque inveniens illos jam emortuos, & calore destitutos, dixit mihi: O fili mi dilecte, profecto incipiunt jam pedes ejus frigescere, & nivis algorem imitantur. Proinde convocatis filiis & filiabus ejus, dixit eis: Venite quotquot estis, & accedite ad patrem vestrum, certe enim ad extrema nunc perventum est. Respondit Asia filia ejus (*Josephi*,) dicens: Væ mihi, O fratres mei, utique hic idem est morbus, qui (*fuit*) matris meæ dilectæ. Ejulabat autem & lacrimabatur, simulplorantibus reliquis omnibus Josephi liberis. Ego etiam & Maria mater mea una cum illis flevimus.

CAPUT XXL

At convertens ego ad meridianam plagam oculos, vidi mortem jam adventantem, totamque cum illa gehennam, exercitū suo & satellitibus stipatam. Et vestimenta, vultus & ora illorum fundebant ignes. Hæc ubi conspexit pater meus Josephus recta ad se pergere, in lacrimas

oculi ejus soluti sunt. Eodemque tempore mirum in modum ingemuit. Proinde visa suspiriorum ejus vehentia, mortem repuli; ac totum, quod ipsam comitabatur, famulorum agmen. Atque invocavi Patrem meum bonum, dicens:

CAPUT XXII.

O Pater omnis clementiæ: oculus qui vides, & auris, quæ audis. Exaudias, (*quæso*) supplicationem, ac preces meas, pro sene Josepho. Et mittas Michaëlem angelorum tuorum principem, atque Gabrielem præconem lucis, omnemque angelorum tuorum lucem. Et (*totus*) eorum ordo ambulet cum anima patris mei Josephi, donec perduxerint eam ad Te. Hæc est hora, qua opus habet pater meus misericordia. Ego autem dico vobis, quod omnes sancti, immo quotquot in mundo nascuntur, homines, sive justi sint, sive perversi, necessario gustare debeant mortem.

CAPUT XXIII.

Venerunt itaque Michael & Gabriel ad animam patris mei Josephi. Et acceptam, eam involverunt involucre lucido. Sic commisit spiritum in manus Patris mei boni, & (*hic*) impertivit ipsi pacem. Nondum autem ullus ex liberis eum obdormivisse, scivit. At angeli conservarunt animam ejus a dæmonibus tenebrarum, qui erant in via. Et laudaverunt Deum, usque dum eam perducerent ad habitaculum piorum.

CAPUT XXIV.

Corpus vero ejus prostratum jacuit, & exsangue. Quare, admota oculis ejus manu, eos composui, ipsiusque os clausi, atque Mariæ virgini dixi: O mater mea, ubi est ars ejus, quam professus est toto isto tempore, quo in hoc mundo (*vixit?*) Ecce periit jam illa, (*factaque est*) quasi nunquam extitisset. (*Hæc*) ubi audiverunt liberi ejus me loquentem cum matre mea, virgine pura, cognoverunt eum jam exspirasse, admixtisque lacrimis, ejularunt. Dixi autem illis: utique mors patris vestri, mors non est, sed vita sempiterna. Etenim liberatus ærumnis hujus seculi, ad requiem transit perpetuam, (*et*) æternum duraturam. Hisce auditis, sciderunt vestes suas, flentes.

CAPUT XXV.

Et quidem incolæ (*urbis*) Nazareth, & (*totius*) Galilææ, cognito ipsorum planctu, ad eos confluxere. Et fleverunt ab hora tertia usque ad nonam. Hora autem nona omnes ad cubiculum ejus (*Josephi*) simul abiverunt. Atque sustulerunt corpus ejus, postquam illud unguentis sublimibus imbuerant. Ego vero precabar Patrem meum oratione cœlestium. Hæc eadem illa (*est*) quam manu meâ prius exaravi, quam uterò portarer Mariæ virginitatis, matris meæ. Simul autem ac eam absolvi, & enuntiavi Amen, ingens angelorum multitudo accessit. Duobusque ex illis

mandavi, ut vestem expanderent lucidam, eaque corpus senis benedicti Josephi obvolverent.

CAPUT XXVI.

Et affatus Josephum dixi: non dominabitur in te odor mortis vel foetor, neque prodibit vermis de corpore tuo unquam. Non frangetur de eo membrum vel unicum, neque ullus mutabitur in capite tuo pilus: neque peribit quidquam de corpore tuo, O mi pater Joseph. Sed manebit integrum & incorruptum usque ad convivium mille annorum. Et quisquis mortalium curam habuerit oblationis die recordationis tuæ, ipsi ego benedicam, & retribuam in congregatione virginum. Et quicumque cibum dederit miseris, pauperibus, viduis & orphanis de labore manuum summarum, die, quo tua celebratur memoria, (*& quidem*) in nomine tuo, non (*ille*) destituetur bonis, omnibus vitæ suæ diebus. Quisquis etiam scyphum aquæ vel vini bibendum præbuerit viduæ aut orphano in nomine tuo, dabo tibi illum, ut ingrediaris cum illo ad convivium mille annorum. Omnisque homo, cui curæ erit oblatio die commemorationis tuæ, ipsi benedicam, & remunerationem præstabo in ecclesia virginum. Reddam, (*inquam*) ipsi pro uno triginta, sexaginta, & centum. Et quicumque historiam vitæ tuæ descripserit, laboris tui, & migrationis de hoc mundo, sermonemque (*bunc*) ore meo prolatum, illum tuæ tutelæ committam, dum in hac vita versabitur.

tur. Discedente autem de corpore anima ejus, & ubi hic ipsi mundus deferendus est, librum delictorum ejus comburam, nec ullo eum torquabo supplicio in die judicii. Sed trajiciet mare igneum, * atque sine molestia & dolore illud pertransibit. Hoc (est,) quod incumbit omni homini egeno, qui præstare nequit quidquam ex iis, quæ commemoravi: Nimirum, si nascitur ipsi filius, vocabit nomen ejus Josephum. Sic locum non habebit in illa domo vel penuria, vel repentina aliqua mors in sempiternum,

CAPUT XXVII.

Convenerunt deinceps optimates urbis in locum, ubi positum erat corpus senis benedicti Josephi. Et afferentes secum amacula feralia, voluerunt illud (eius) involvere juxta consuetudinem, qua componere solent (cadavera) Judæi. Sed deprehenderunt eum sindonem suam (quasi adstrictam) tenere, ita enim illa corpori ejus adhæsit, ut cupientibus eam exuere, inventa sit, instar ferri, immobilis & indissolubilis. Neque ullas in sindone illa reperire potuerunt extremitates, quæ res maximam ipsis admirationem injecit. Tandem extulerunt eum ad locum, ubi sita erat spelunca, & aperuerunt januam, ut conderent corpus ejus inter corpora patrum ejus. Tunc mihi in mentem veniebat dies, qua mecum ambulavit in Ægyptum, summaque illa molestia, quam mea causa sustinuit. Proinde (mortem) ejus

* Supra cap. 13. pag. 328.

ejus multo tempore deflevi, &, reclinans me super corpus ejus, dixi:

CAPUT XXVIII.

O! Mors, quam omnem scientiam tu reddis e-
vanidam, tot vero lacrimas excitas & ejula-
tus? Verum enim vero Deus, Pater meus, ille
ipse (*est,*) qui hanc tibi potestatem concessit. Ob
transgressionem enim Adami & conjugis ejus E-
væ intereunt (*homines,*) neque parcit mors vel
unico. Nemini tamen accidit aut inferitur quid-
quam sine mandato Patris mei. Utique extite-
re homines, qui vitam produxerunt ad nongen-
tos usque annos; sed denati sunt. Immo, li-
cet eorum nonnulli diutius vixerint, eidem ni-
hilominus fato succubere, nec ullus de ipsis
unquam dixit: ego non gustavi mortem, Quip-
pe Dominus nunquam eandem poenam intert,
nisi semel, quum Patri meo placuerit eam homi-
ni immittere. Eodemque momento, ubi pro-
cedens illa conspicit mandatum ad se descen-
dens de coelo, ait: prodibo contra illum (*ho-
minem, ingentem excitatura*) commotionem.
Tunc fit sine mora in animam impetus, & do-
minatur ipsi (*mors,*) ad suum arbitrium cum illa
agens. Propterea enim, quod Adam non fecit
voluntatem Patris mei, sed transgressus est man-
datum ejus, ad iram contra illum concitatus Pa-
ter meus, cum addixit morti, & (*hac ratione*) in-
gressa est mors in mundum. Quod si observa-

set

set Adam præceptum Patris mei, nunquam illi mors obtigisset. Putatisne me petere posse a Patre meo bono, ut mihi mittat currum igneum, qui suscipiat corpus patris mei Josephi, illudque transferat in locum quietis, ut habitet cum spiritualibus? Verum ob prævaricationem Adami descendit ista ærumna & mortis violentia in univ-
 sum genus humanum. Atque hæc est causa, cur me oporteat mori secundum carnem, (*nimirum*) pro opere meo (*seu hominibus,*) quos creavi, ut consequantur gratiam.

CAPUT XXIX.

Hæcce locutus, amplexabar corpus patris mei Josephi, & flebam super illud. (*Reliqui*) vero sepulcri januam aperuerunt, & reposerunt corpus ejus in eo juxta corpus patris ejus Jacobi. Tempore autem, quo obdormivit, completi ipsi erant centum & undecim anni. Nunquam ipsi doluit dens ullus in ore ejus: nec hebes reddita fuit oculorum acies: nec statura ejus incurva: neque decreverunt vires. Sed operam dedit arti fabri lignariæ usque ad extremum vitæ suæ diem. Et hic dies erat sextus & vigesimus (*mensis*) Abib.

CAPUT XXX.

Nos vero Apostoli, ubi (*istæ*) audivimus a Ser-
 vatore nostro, læti surreximus, & pronu
 cor-

corpore ipsi honorem exhibentes, diximus: O Servator noster, tuam nobis exhibeto gratiam: equidem nunc audivimus sermonem vitæ. Miramur tamen, O Servator noster, fata Henochi & Eliæ, eos nimirum nulli obnoxios fuisse morti. Enimvero sedem incolunt justorum in præsentem usque diem, neque viderunt corpora eorum corruptionem. At senex ille, Josephus faber lignarius, erat tamen pater tuus secundum carnem. Jussisti autem, ut euntes per totum mundam, prædicemus sanctum Evangelium. Et dixisti: nunciate illis (*etiam*) mortem patris mei Josephi, & festum ipsi diem (*ac*) sacrum anniversaria solemnitate celebrate. Quicumque vero diminuerit quidquam de hoc sermone, sive illi aliquid addiderit, ille delinquit. Miramur utique (*Josephum*) inde ab illo die, quo natus fuisti Bethlehemi, te appellavisse filium suam secundum carnem. Quare igitur eum, æque ac illi (*Henochus & Eliæ*) sunt, non reddidisti immortalem? Et tu dicis eum justum fuisse & electum.

CAPUT XXXI.

Respondit vero Servator noster, & dixit: Equidem prophetia Patris mei jam consummata est super Adamum ob inobedientiam ejus. Et omnia ad nutum voluntatemque Patris mei disponuntur. Quippe si homo missum facit mandatum Dei, & opera sectatur diaboli, com-
mitten-

mittendo peccatum, producit (sape) ætas ejus. In hoc scilicet (vivus) servatur, ut forte poenitentiam agat, & perpendat se tradendum esse in manus mortis. Quod si fuerit aliquis bonorum operum studiosus, & ipsi vitæ prærogatur spatium, ut increbrescente senectutis ejus fama, cum homines probi imitentur. Ubi vero hominem conspicitis, cujus animus in iram præceps est, utique dies ejus abbreviantur; hi enim sunt, qui in ætatis suæ flore auferuntur. Omnis itaque prophetia, quam pronuntiavit Pater meus de filiis hominum, in quolibet re impleri debet. Quod vero attinet ad Henochum & Eliam, quomodo in hunc diem vivi subsistant, eadem servant corpora, cum quibus nati fuerunt, & quod ad patrem meum Josephum attinet, cui æque ac illis non contigit in corpore suo permansio; Equidem, etiam si vixerit homo multas annorum myriadas in mundo, cum morte tamen vitam aliquando commutare cogitur. Et dico vobis, O fratres mei, quod oporteat illos ipsos (*Henochum & Eliam*) sub finem temporum redire in mundum, & vita defungi, in die nimium commotionis, terroris, angustiae, & afflictionis. Nam Antichristus quatuor interfecit corpora, eorumque effundet sanguinem aquarum in modum, propter opprobrium, cui eum exposituri sunt, & ignominiam, qua, detecta ipsius impietate, eum vivi notabunt.

CAPUT XXXII.

Et diximus : O Domine noster , Deus & Servator noster. Quinam sunt illi quatuor , quos dixisti e medio sublaturum esse Antichristum ob exprobrationem eorum ? Respondit Servator : illi sunt Henoch , Elias , Schila & Tabitha. Hunc sermonem cum audivimus a Servatore nostro , gavisii sumus & exultavimus. Omnemque gloriam & gratiarum actionem obtulimus Domino , Deo & Servatori nostro JESU CHRISTO. Hic est , cui debetur gloria , honos , dignitas , dominium , potentia & laus , simul ac Patri bono cum eo , & Spiritui Sancto vivificantis de hinc & omni tempore , in seculum seculorum , Amen.

F I N I S.

JOSEPHI

JOSEPHI
VETERIS CHRISTIANI
SCRIPTORIS
HYPOMNESTICON,

SIVE

LIBER SACER MEMORIALIS,

NUNC PRIMUM

IN LUCEM EDITUS

CUM

VERSIONE ET NOTIS

JO. ALBERTI FABRICII

SS. THEOL. D. ET PROF. PUBL.

HAMBURGI,

Summi THEODORI CHRISTOPH. FELGNER.

MDCCLXXXIII.

VIRIS
SUMME REVERENDO ATQUE ERU-
DITISSIMO

CHRISTIANO FRIDERI-
CO BOERNERO

SS. THEOLOGIÆ DOCTORI, EJUSDEM-
QUE IN ACADEMIA LIPSIENSI PROFESSORI ME-
RITISSIMO, ACADEMIÆ BIBLIOTHECARIO
ET CANONICO CIZENSI.

VIRTUTEQUE ET DOCTRINA NO-
BILISSIMO

JO. ADOLPHO HOF-
MANNO,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

Utriusque Vestrum studio ac benevolentia debe-
re hoc me profiteor, Fautores honoratissimi,

);(2

ae

*ut Josephum huncce Christianum in lucem proferre in
 presenti mihi liceat : equum igitur est justumque
 ut pace Vestra nullis prius quam Vobis ille, quali-
 cunque mea industria recensitus, offeratur. Tu in-
 primis, Egregie HOFMANNE, ad editionem scri-
 ptoris istius suscipiendam princeps auctor mihi exti-
 risti, cum redux ex Anglia pro Tuo in me amore
 hoc me maestastimulare jucundissimo, & apographum
 Codicis Clarissimi Viri THOMÆ GALEI, manu
 Tua castigatum mecum communicasti. Vix autem
 fama editionis à me capta ad Te, Venerande BOER-
 NERE pervenerat, cum placuit & Tibi, pro Tua in
 me benignitate, & litteras ornandi impenso studio
 Codicem tuum quem, ex Cantabrigiensi ipse olim in
 Anglia descripsisses, sponte ad me mittere, & non
 paucorum locorum emendatis atque integrius ex-
 primendorum, ita ducem Te mihi prabere & aucto-
 rem. Conceptissimas utrique Vestrum hoc nomine
 ago habeoque gratias, atque agi etiam a lectori-
 bus meis cupio: imprimis autem voveo, ut ambo
 Vos decus Ecclesie & litterarum diu ornare pulcher-
 rime, & insigni opera vestra magnos & multos fru-
 ctus, per multos annos, in vinea Domini ferre possi-
 tis. Opto etiam publica eruditionis causa, ut prater*

alia

*alja qua meditaris utilis, exquisita, praclara, Tu-
um Venerande BOERNERE Pbotium, sive Pbotii
Bibliothecam, ingenio & doctrina Tua expolitam il-
lustrasamq, videre, quamprimum nobis liceat: atque ut
Tibi, Nobilissime HOFMANNE, qui animi Tui ac do-
ctrina gustam non inficiandum nobis nuper dedisti in
libro aureo de ἀνταρχία, & in elaboratis de Re-
publica commentariis, nec non in Marco Antonino
Germanis nostris digna interpretatione commenda-
to; detur propediem in lucem & communes usus
proferre, erudita & ampla Tua qua apud Te pri-
dem vidi in Justinum Martyrem Commentaria: de-
tur absolvere affectum quod habes in Epistolam ad
Romanos opus egregium, variaque alia qua sive
versu sive libero exarata sermone servas in scriniis,
vel musinarū non premenda diutius, sed lectione me-
ditationeque studiosorum bona mentis dignissima.*

*De Josepbo autem hoc, quem in lucem Vestro benefi-
cio profero, aliorum potius, & Vestrum malim audire
judicium, quam meum interponere. Sane non in-
teger ad nos pervenit: & est ubi curam in eo desi-
deres, est ubi nitorem: neminem tamen breve hoc
scriptum perlustrasse panitebit, quod inter obvia-*

plura, docet etiam nonnulla que annotasse juvat, & que vix usquam alibi reperiuntur. Laudatum est à multis viris doctis, qui illud adhuc ineditum evoluerunt, Patricio Junio in notis ad Epistolam Clementis Romani, Isaaco Vossio contra Rich. Simonem, Cangio, Seldeno, Cotelerio, Joanne Crojo, Theod. Galeo ad Jamblichum de mysteriis Ægyptiorum, Godfrido Oleario τῷ μακροβίτῃ observationibus ad Mattheum, Guil. Caveo aliisque: unde illud non ingratum studiosis futurum esse existimavi. De etate non assentior laudato Caveo, qui refert ad A. C. 420. neque Isaaco Vossio, qui auctorem hypomnestici putavit eundem esse cum Josepho Tiberiensi, ex Judæo Christiano, quem laudat Epiphanius hæresi XXX. 4. seq. Nam baud dubie longe est junior, etiam Theodoro Cantuariensi Episcopo A. 690. defuncto: neque Codex Cantabrigiensis Manuscriptus ab eo in Angliam allatus est, qui non potest esse antiquior Leone Philosopho, cujus versus quosdam eadem manu exaratos exhibet: neque Hippolyto Thebano (à quo citatur Simeon Metaphrastes,) cujus Hippolyti locus capite 136. hypomnestici eodem charactere expressus legitur. Et huncce ipsum cum Codicibus noni & decimi sæculi accurate convenire, pulchre notatum à

*Te, cruditissime BOERNERE, est ad Bibliothecam
 Sacram Jacobi le Long. pag. 354. Miror autem quid
 in mentem venerit Casimiro Oudino ut T. 2. de scri-
 ptoribus Eceles. pag. 1061. scribat reperisse se hypo-
 mnesticum hoc nihil aliud esse quam editionem lati-
 nam Josephi Gorionidis, quod omni modo est à ve-
 ritate repulsum. Fallitur etiam Lambecius III. pag.
 32. qui Manuscriptam memorans μέθοδον ἰωσήπ-
 πη ἐκ τῶν ὑπομνηστικῶν αὐτῶ καὶ χρονικῶν συγ-
 γράματων, πῶς συνέστη τὸ ψαλτήριον, Flavium Jo-
 sephum non dubitans intelligi, pro ὑπομνηστικῶν,
 legere ὑπομνημάτων jubet. Plures autem fuisse
 sequiori etate in Græcia, Josephi, etiam seculo do-
 cimo: ex quibus quis demum hypomnestici auctor
 fuerit, nullis adhuc indiciis reperire potui. Quod
 autem in hæresum recensione nullos juniores quam
 quarti sæculi memorat hæreticos, inde non licet fir-
 miter concludere eum juniorem non fuisse, quia fi-
 eri potuit ut præ manibus habens, quem exciperet,
 Epiphanium, cum illo etiam desineret, nec ulterius
 progredetur. Utcunque autem fuerit, ut o-
 pera qualiscunque mea in hoc scriptore posita boni
 consulatur à lectoribus, & à Vobis, Factores bono-
 ratis.*

ratisfimi, quibus illam grati animi testandi causa
cum maxime confecto, in hanc sinistram partem ac-
cipiatur, opto rogoque, & Vestro me. amori com-
mendatum porro cupio. Vos autem egregio Ecclesie
& litterarum bono, vestroq; & hunc qui imminet, &
multos infecuturos annos, Valete. Scripsi Hamburgi
XII. Calend. Januarii A. C. MDCCLXXIII.

ΙΩΣΗΠΠΟΥ
Βιβλίον Ἱστορικόν.

JOSEPHI
Christiani, Scriptoris
LIBELLUS SACER MEMO-
RIALIS.

ΤΠΟΜΝΗΣΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙ-
ΟΝ ΙΩΣΗΠΠΟΤ.

JOSEPHI LIBELLUS
MEMORIALIS.

ΚΕΦ. α.

CAP. I.

Ὅσαι γεγονάσιν ἀπὸ τῆς
Ἀδάμ, ἕως τῆς τῆς Σωτή-
ρος παρουσίας,
γενεαί.

*Quae fuere generatio-
nes ab Adamo usque ad
Servatoris adven-
tum?*

α, Ἀδάμ. β, Σήθ. γ,
Ἐνὸς. δ, Καϊνάν.
ε, Μαλελεήλ. ς, Ἰά-
ρεδ. ζ, Ἐνώχ, ἔτος με-
τέπειτα, καίπερ ἔτι ζῶν
καὶ φυλαττόμενος. η,
Μαθυσάλα. θ, Λάμεχ.
ι, Νῶε, ἔτος ἐκ τῆς κατα-
κλυσμῆ διασωζέσθαι ἐν
λάρνακι μετ' οἴκου παν-
τός. Τρεῖς δ' αὐτῷ γεγό-
νασι παῖδες, Σήμ, Χαμ,
Ἰάφεθ. ἡ δὲ γενεαλογία
εἰς τὸ Ἑβραίων ἐρχομέ-
νη γένος ἀπὸ τῆς Σήμ συνί-
σταται. ια, Σήμ. ιβ, Ἀρ-

1) Adam. 2) Seth.
3) Enos. 4) Cai-
nan. 5) Maleleel. 6) Ja-
red. 7) Enoch qui vi-
vus adhuc & sentiens
translatus est. 8) Ma-
thufala. 9) Lamech.
10) Noë, qui in arca ex
diluvio cum universa
domo est servatus: huic
tres fuere filii Sem,
Cham & Japhet, at
stirpis origo in Hebræo-
rum genus progrediens
à Semo constituitur. 11)
Sem. 12) Arphaxad.
Φαζάδ.

Φαξάδ. ιγ, Σάλα. ιδ, ἔβερ. ιε, Φαλέκ, ὅτι
 γέγρ. ἐμελείθη ἡ γῆ:
 πληρῶναι γὰρ ἐπ' αὐ-
 ρόν, ἀπὸ ἀδάμ ἕτη γ.
 ὥστε εἶναι τὸ ἡμῶν ἔχρο-
 νη, τῆς παρώσης ἐν ἑξάδι
 χιλιάδων καταστάσεως.
 ις, Ραγαῦ. ιζ, Σερχ-
 μη, Ναχωρ. ιθ, Θάρρα.
 κ, Ἀβραάμ, ὃς ἀπὸ τῆς
 χαλδαίας εἰς τὴν χανα-
 ναίαν βίω μιστοικίῃσαι
 προσάγματι. κα, Ἰσα-
 ακ. κβ, Ἰακώβ, ἕτος.
 ἐγέννησε τὴν δωδέκα φυ-
 λάρχην, ἐξ ὧν τὸ
 δωδέκαφυλον ἔσται Ἰσραὴλ.
 συνίσταται, ἀπὸ δὲ ἔστι
 Ἰούδα, ὃς ἦν τέταρτος αὐτοῦ
 γόνος, τὸ βασιλικὸν πα-
 τράσαι γένος. κγ, Ἰσ-

a] 13) Sala. 14) Eber.
 15) Phalec, (sub quo ter-
 ra divisa est, siquidem
 & ab Adamo in eum
 implentur anni termil-
 le, b] ut illud sit dimidi-
 um temporis de præsenti
 senarii millenariorum
 constitutione. 16) Ra-
 gau. 17) Séruch. 18)
 Nachor. 19) Tharra.
 20) Abraam, qui ex
 Chaldæa in Chanana-
 am divino jussu trans-
 migravit. 21) Hanc. 22)
 Jacob qui duodecim tri-
 buum auctores procre-
 avit, ex quibus duode-
 cim tribus Israëlitis con-
 stiterunt: A Juda au-
 tem, quarto natu filio,
 stirps Regia deducitur.

A 2

δας.

a) Omitteitur hoc loco CAINAN, de quo vidé Grotium sed
 & Millium ad Luc. III. 36. Jo. Cordeſium in libello
 de Genealogia Christi Gallice edito, Sam. Bochartum
 in Phaleg. lib. 2. cap. 13. Leonem Allatum ad Eusta-
 thium Antiochen. p. 244. Sam. Pécutum c. 27. Var.
 Lect. (lib. 4. c. 5.) Uſſerium &c.

b) Similiter Procopius Gazæus ad Genef. XI. 18. Eustathius
 Antiochenus siue quisquis auctor in Hexæmeron p. 54.
 Hesychius præsb. fragmento in Natalem Christi, Joan-
 nes Malala p. 194. Chronographia.

δας. κδ, Φαρις. κε, Εσ-
ρωμ. κς, Αραμ. κζ,
Αμιναδαβ, ὅτι Ἰσραηλ, ἢ
ἐξ αἰγύπτου ἐξοδος τῆς
λαῖς, μωυσίως ἡγεμένως
γενένηται. κη, Ναασων.
κθ, Σαλμων, ἔτος ἡγά-
γετο τὴν ρααβ, τὴν τῆς
κατασκοπῆς κατακρύ-
ψασαν. λ, Βοοζ, ἔτος
τὴν μοαβίτιν ρεθ ἡγάγετο
ἐς τὴν δεκάτην ἀπὸ ἀβρα-
αμ, καὶ πληρῆται ἐπὶ
ρεθ, τὸ προρρηθὲν ὑπὸ
μωυσίως, μοαβίτις οὐκ ἐ-
σελεύσεται εἰς τὴν ἐκκλη-
σίαν Κυρίου, μέχρι γε-
νεῶς δεκάτης. λα, Ωβηδ.
λβ, Ιεσσαί. λγ, Δαβιδ.
δς, Χερίαι ἔ τ λαῖς βασι-
λεὺς, δι' Ἰπτικεῖαν εὐρε-
θεις* ἀπὸ θεῶν, ἀρχεῖν ἔ
λαῖς. λδ, Σολομων,
ὅς τ' ναόν, τὸν ἐν ἱερο-
σόλυμοις ἐδοίματο. λε,
Ροβοαμ, ἐφ' ὃν ἡ βασι-
λεία ἔ δαβιδ' ἀνηρέθη,
καὶ τὸν ἱεροβοαμ ὁ Ἰσρα-
ηλ ἐσησεν ἐαυτῷ βασι-

23) Judas. 24) Phares.
25) Elrom. 26) Aram.
27) Aminadab, cujus
ætate exitus populi ex
Ægypto, Moysæ ducto-
re contigit. 28) Na-
asson. 29) Salmon qui
uxorem duxit Raab oc-
cultatricem explorato-
rum: 30) Booz, qui
Moabitiden Ruth duxit
uxorem decimus ab
Abraamo, ita ut in Ruth
impletum fuerit quod
dictum est à Moysæ: c]
*Moabitis non intrabit Ec-
clesiam Domini ad deci-
mam usque generatio-
nem.* 31) Obed. 32)
Jesse. 33) David qui
unctus est in Regem po-
puli, ob modestiam ani-
mi dignus inventus à
Deo qui populo impe-
raret. 34) Salomo qui
templum Hierosolymis
condidit. 35) Robo-
am sub quo regnum Da-
vidis discissum est, &
Israel Jeroboamum sibi

λας,

λέα, μεροθεις δαο ε
 εδα. λς, Αβια. λζ.
 ασα. λη, ιωσαφάθ.
 λθ, Ιωραμ. μ, Οχο-
 ζίας. μα, Ιωας. μβ,
 Αμασίας. μυ, Οζίας.
 μδ, Ιωάθαμ. με, Α-
 χαζ. μς, Εζεκίας, εφ
 ε ο ισραήλ αιχμαλω-
 τος ηλθη. μζ, Μανασ-
 σης. μη, αμών. μθ,
 Ιωσίας. ν, Ιεχονίας ο
 και ιωακείμ, ος αιχμα-
 λωτος ηλθη εις Βαβυλώ-
 να. να, Σαλαθιηλ. νβ,
 Ζοροβάβελ, εφ οϊς η ε
 εσα αιχμαλωσία ανηχ-
 θη υπο κυρα βασιλευς
 περσων. νγ, ρησα. νδ,
 Ιωαννα. νε, Ιωλα. νς,
 Ιωρηχ. νζ, Σεμεη. νη,
 ματθαν. νθ, ναγγαι. ξ,
 σελιμ. ξα, ναυμ. ξβ,
 αμωσ. ξγ, ματθαδι.
 ξδ, Ιωσηφ. ξε, Ιαν-
 να. ξς, μελχι. ξζ, λε-
 υι. ξη, ματθαν. ξθ,
 ηλι. ο, Ιωσηφ, ο της παρ-
 θενης μαριας, της θεο-
 γονου μητης ηρ, της τον
 κυριον ημων Ιησυν λε-

statuit Regem, facta à
 Juda separatione. 36)
 Abia. 37) Aia. 38)
 Josaphath. 39) Joram.
 40) Ochozias. 41) Jo-
 as. 42) Amasias. 43)
 Ozias. 44) Joatham.
 45) Achaz. 46) Ezechi-
 as sub quo Israël in cap-
 tivitatem abductus est.
 47) Manasses. 48) Amon
 49) Josias. 50) Jeho-
 nias qui etiam Joachim,
 qui captivus ductus est
 Babylonem. 51) Sala-
 thiel. 52) Zorobabel,
 sub quibus captivitas
 Judæ sublata est à Cyro
 Rege Persarum. 53)
 Rhesa. 54) Joanna.
 55) Jola. 56) Jorech.
 57) Semei. 58) Mat-
 than. 59) Nagge. 60)
 Selim. 61) Naum. 62)
 Amos. 63) Mattathi-
 as. 64) Joseph. 65)
 Janna. 66) Melchi. 67)
 Levi. 68) Matthan.
 69) Heli. 70) Joseph
 Virginis Mariæ Deiparæ
 desponsatus, quæ De-
 um nostrum Jesum
 Α 3 50,

θόν, Ἰὸν πρῶτον ἀρχον-
τα θεόν λόγον, θεόν συν-
αίδιον τῷ Πατρὶ, π-
τοκύνιας.

Christum, præexisten-
tem Deum Verbum,
Patri coæternum pe-
perit.

ΚΕΦ. 6.

Ὅσαι γεγονάσιν ἀρχι-
ρεῖς ἀπὸ τῆς Ααρῶνος
ἀρχαμενοι.

Τὸ ἰακώβ τρίτος γέ-
γονε παῖς λευῖς, ἔ-
δε λευὶ κααθ, ἔδε κααθ
ἀμβραμ, ἐξ ἑπερ γί-

CAP. II.

*Quotnam fuere Principes
sacerdotum a] sive Ponti-
fices maximi, facti ab
Aarone initio?*

Tertius natu filius Ja-
cobi fuit Levi, fili-
us Caath, Caathi Am-
bram, ex quo nati sunt

νοῖαι

- a] Cum hac recensione Pontificum Hebr. conferendi præter sacros scriptores ac Josephum, Eusebius lib. 8. demonstrat. Evangel. p. 391. sq. Epiphanius. LV. 3. Nicephorus CPol. in Chronographia p. 306. sq. post Eusebii Chronicon Scalig. & Chronicon Paschale p. 188. 207. sq. Recentioribus Carolus Sigonius lib. V. de Rep. Hebr. cap. 2. p. 457. sq. edit. Jo. Nicolai ἔμακαεῖς, Chronologi Uslerius; Sallianus, Tornicellus, Spondanus &c. Alstedius p. 155. Ricciolus Tomo 3. Chronologiae reformatæ p. 8. Paulus Eberus in populi Judaici historia Witteb. 1562. 8. Jo. Meyerus ad seder Olam p. 623. seq. Montacutus Exercitatione VI. analect. & apparatus ad Origg. Eccles. Lud. Cappellus historia Apostolica illustrata p. 86. sq. Præcæteris Jo. Seldenus libro priore de successione in Pontificatum & Josephus de Voisin ad Raymondi Martini pugionem fidei p. 16-26. Wilhelmus Goeræ T. 4. Mosæicæ Historiæ Eccles. Hebræorum quam Belgicè edidit p. 372. seq. &c.

νοῦσαι ἀαρῶν καὶ μωϋ-
σῆς, καὶ ὁ μὲν μωϋσῆς,
ἠγεμόνευσε τῆς ἔλαῦ
ἐξ ἀργύρης πορείας. ἀα-
ρων δὲ πρῶτος ἀρχιερεὺς
ὑπὸ ἔ μωϋσεως χρεΐ-
ται. α, ααρῶν. β, ελε-
αζαρ. γ, Φινεές. δ, ἐβιέ-
ζερ. ε, Βοκχι. ζ, ὄζη. ζ,
ἠλί. η, ἀχιτωφ, εἴφ
εὖ ὁ σαμωὴλ, προφήτης
ἦν, καὶ ἱερεὺς ἀμα, καὶ
κερτης ἔ λαῦ. θ, ἀχι-
μέλεχ, ὃς ἀναρεῖται
μὲ τριακοσίων πενήτη-
κοντα ἱερέων, ὑπὸ ἔ
σακλ, διὰ τὴν ἔ δα-

Aaron & Moyfes. Moy-
ses populi ex Ægypto
exeuntis dux fuit,
Aaron primus summus
sacerdos à Moyse un-
ctus est. 1] Aaron. 2)
Eleazar. 3) Phinees.
4) Ebiezer. b] 5) Boc-
chi. c] 6) Oze. d] 7)
Heli. * 8) Achitob,
e] sub quo Samuel fuit
Propheta idem Sacer-
dos simul, & Prætor sive
Judex populi. 9) Ach-
imelech f] qui cum tre-
centis ac quinquaginta
sacerdotibus interfectus

A 4

βιδ

b] Niceph. Αβιζ. Joseph. V. ult. Αβουζιζης al. Αβι-
suab. 1. Paralip. VI. 5. Αβισυ,

c] Niceph. Βεχει. Joseph. Βοκχί. 1. Paralip. VI. 5. Βοκχι.

d] Niceph. Οζεί. Joseph. Οζις. Uzzi. al. Hoc loco alii
interferunt *Zerachiam*, *Merajoth*, *Amariah*
sive *Zaraiam*, *Μαριήλ*, *Αμαρζιαν*, ex 1. Para-
lip. VI. 6. 7. Chronicon Paschale p. 96. Joannam &
Azariam.

* 1. Sam. I. c. 9. Ηλί. Joseph. Ηλίσ. Hic primus ex stir-
pe Ithamar. De ejus majoribus infra cap. 8.

e] Niceph. Αχιτωφ.

f] Male Αβιμέλεχ, in quibusdam Codd. 1. Sam. XXII.
11. alii idem est cum *Achis*: à Nicephoro omit-
titur.

βιδ δεξίωσιν. αβια-
 θαρ, ὁς μόνος διασω-
 θεις ἀπὸ τῶν ἀναρεθέν-
 των ἱερέων, κατεφυγεν
 ἀπὸ τοῦ δαβίδ. ια, σα-
 δωκ, εφ, ὁ ναὸς ὑπὸ
 σολομῶνος ἀκοδομήθη.
 ιβ, ἀχιμαῶς. ιγ, ἀζα-
 ρίας. ιδ, ἰωραμ. ιε,

est à Saule, quod Davi-
 dem suscepissent. 10) Abjathar † qui solus de
 interfectis sacerdotibus
 servatus incolumis ad
 Davidem confugit. 11)
 Sadoc, g] sub quo tem-
 plum à Salomone con-
 ditum est. 12) Achi-
 maās. h] 13) Aza-
 rias. i] 14) Joram.
 ἰωραμ

† I. Sam. XXII. 6.

g] Niceph. Ζαδωκ. Josepho Σάδοκος. Chron. Paschal.
 p. 99. Σαδωκ. filius Achitob. 2. Sam. VIII. 17. cum
 vero Josephus ab Aarone ad Sadocum tredecim nu-
 meret pontifices, ut numerus hic prodeat, alii
 inter Achitob & Achimelech interserunt *Achiam*,
 atque inter Achimelech & Abjathar *Joadam*. Post
 tredecim istos usque ad Josedeum idem Josephus XX.
 8. numerat Pontifices duodeviginti, quem numerum
 etiam Talmud utrumque & libri Rabbot & Siphre con-
 firmant teste Azaria in Meor Enajim.

h] Filius Sadoei. 2. Sam. XV. 36. I. Paralip. VI. 8. Niceph.
 Αχιμαῶς Josepho Αχιμαῶς.

i] Sadoc filius 3. Reg. IV. 2. hoc est nepos. Niceph. hoc
 loco turbat omnia, duos que memorat Azarias & dein-
 de statim Uriam, post quem sequuntur Σδωνῶς ὁ πο-
 νηρὸς καὶ ἀσώτος ἀπὸ Ἐλεκίς βασιλέως; Ἐλι-
 ακὴρ; Μωσέλμ, & Χελκίας. Alii post Azari-
 am nominant summos Pontifices *Joacham*, *Jotib*,
Josaphas, *Jojada*, *Pbedaiā*, *Sedecbia*, *Joël*,
Joatham,

Ιωδαε, ετος εζησεν ετη κ] 15) Jodaë 1]
 εκατον τριακοντα ος και qui. vixit annos cen-
 την γοδολιαν, εξαλει- tum & triginta *
 ψαι το ε δαβιδ γένος atque Godoliam genus
 εχλομένην, αγγειε. ις, Davidis cupientem ex-
 αζιωραμ. ιζ, Φιδάμος. stinguere interfecit. 16)
 ηη, σαιβαϊος. ιθ, ιηλος. Azioram. ιη] 17) Phi-
 κ, ιαδθαμος. κα, βελιας. dæus. η] 18) Sobæus.
 ετος. επι ακαλ και εξε- ο] 19) Jélus. π] 20)
 κει εεραψυσεν. κβ, ικη. Jothamus. 21) Urias
 qui summum sacerdo-
 tem gessit sub Achazo
 & Ezechia. 22) Jcre. q]
 A 5 κγ.

Jotham, Uria, Neria, Hofaia, Sellum, Chel-
 kiam, Azariam, Serëiam & Josedek. Sic Tal-
 mudici in Gemara ad Joma cap. 1.

κ] Josepho Ιωραμος, lib. X. cap. 11.

ι] Josepho Ισος al. Joachas.

* Centum & viginti. Chron. Paschal. p. 102 sed emen-
dandum ex p. 100. ubi recte legitur centum & triginta.

ιη] Josepho Αζιωραμος. Hic alio nomine Jojada sive
Jabojada. 2 Reg. XI.

ηη] Josepho Φιδεας. al. Pedaja.

ο] Josepho Σιδεας.

π] Josepho Ιηλος X. II. sed rectius VI. 3. Ιωηλος.

q] Josepho Νηεας. In Chronico Paschali post Uriam Pon-
 tificem p. 114. memoratur Σοβναρ, ejusque succes-
 sor Ελιακειμ, filius Chelkia. Pro Σοβναρ apud
 Nicephorum est Σομνάς ο πατριός. Ut Jam notavi,

κχ, ἰωασή. κδ, Σε- 23) Joasse. ρ] 24) Se-
 λιμ. κς, χελκίας, ὅς lum. s] 25) Chelkias
 ἦπι ἔ ἰασίς ἔ ευσέβης ** qui sub Josia pio Re-
 βασιλείας, ἱεράφησεν. ge sacerdos maximus
 κς, σαράμας. κζ, ἰω- fuit. 26) Sarzeas. ρ] 27)
 σεδεκ, ἐφ ἔ ὁ λαὸς αἰχ- Josedec, u] sub quo po-
 μάλωτος ὑπὸ ἔ ναβυ- pulus captivus ductus
 χοδόνοσορ ἦχθη. κη, ἰη- est à Nabuchodonosore.
 σῆς ὁ ἔ ἰωσεδεκ, ἐφ 28) Jesus Josedeci F. sub
 ἔ, ἰάδας διπὸ τῆς αἰχ- quo Judas ex captivita-
 μαλωσίας ὑπὲρ κυρῆ te à Cyro reductus est
 ἀνήχθη, κ̄ μετα ἔ ζο- & post Zorobabelem
 ροβαβελ ἔ λαὸς προέση. populo praeftit.
 κθ, ἰωακίμ, ἦπι ἔγνα 29) Joakim, sub quo leges
 νόμους ἐσθραε ἀνέγνω. λ, x] Esdras legit. 30) Eli-
 ἑλιασήφ. λα, ἰωάχας, aliph. γ] 31) Joa-
 ἐφ

ρ] In Josephi Codd. Ωδέας. leg. Ωσείας.

ς] Josephi Σαλδῆμος, leg. Σαλλῆμος, 1. Paralip. VI. 12. Σελλῆμ. Niceph. Ἐλιακίμ, Μωσελίμ. lege Ἐλιακίμ, Ωσείας, Σελλῆμ.

** Al. Ἐλκίας vel Ἐλιακίας. Hujus loco in Chronico Paschali inter Sellum p. 117. & p. 131. Sarzeam est p. 120. ἄζαείας.

ε] Josepho & Niceph. Σαρέας, al. Sarcia, 7777.

u] Josepho ἰωσαάδοκος ὁ αἰχμαλωποθεύς. De hastenus commemoratis post Sadocum, addit Josephus, nullum non patri suo in Pontificatu successisse.

x] Neemix VIII. 3. sq.

γ] Josepho XI. 5. ἐλεάσιβος. Eusebio p. 393. demonstrat. ἐλιασῆβος. Niceph. ἐλιασῆν vitiose.

εφ' ε' π' κ' ε' ε' ε' η' κ' η'
 μαρδοχαϊον. λβ, ιω-
 ανης. λγ, ιαδδαϊος,
 εφ' ε', ο' εν γαριζη
 ναος οικοδομηθη. λδ,
 ωνίας. λε, σιμων. λς,
 ελεαζαρος, εφ' ε', οι β-
 βλοι των εβδομηκοντα,
 πολεμας ε' δευτερον β-
 ληθεις, ηρμηνευθη-
 σαν. λζ, μανασης.
 λη, αναβιας, θ' πι τε-
 ρε π' δεκα ε' π' ο' ε'
 αντιοχα ε' θ' πι φανης

chas z] cuius temporibus
 gesta sunt quae de Esthe-
 re & Mardocheo scri-
 pta existant. 32) Joane-
 nes. * 33) Jaddæus a]
 sub quo templum con-
 ditum est in Garize. 34)
 Onias. 35) Simon. b]
 36) Eleazarus c] sub
 quo libri sacri à LXX.
 Interpretibus, Ptole-
 maico secundo deside-
 rante in Græcam lin-
 guam versi sunt. 37)
 Manasses. 38) Anani-
 as d] sub quo gravia il-
 la ab Antiocho Epipha-
 θ' πι

z] Josepho *Judas* Eleasibi F. Neemias XII, 10. *ιωδαϊς*,
 ita & Euseb, ac Niceph.

* Eidem Eusebio *ιωναδης* ex Neemias XII, 11. Nicephoro
ιωαν.

a] Josepho & Euseb. *ιαδδης*. Niceph. *ιαδδαϊς*.

b] Hic est *Simon*, cognomento *Iustus*. Joseph. XII, 2.
 Eusebio deinceps Pontifices ita enumerantur: *Oni-
 as*, *Eleazarus*, *Onias* alter, *Simon* cujus tempore
 scripsit Jesus Sirachides, *Onias* tertius & *Judas* Mac-
 cabæus. Ante Judam ab Auctore Tzemach David, eti-
 am summum pontificatum gessisse traditur *Mattha-
 thias*.

c] Simonis frater.

d] Josepho XII, 3. *Onias* Simonis Justi F. Ita & Niceph.

ἐπὶ τῶν μακκαβαίων
 συμβέβηκεν ἡ λθ, σί-
 μων. μ, ὀνίας. μα,
 ἰησῦς. μβ, ὀνίας. μγ,
 [αλκιμος, ὁ αὐτοκράτωρ
 κατέστησεν, καὶ ἐν τῷ
 ἱεροσολύμοις γενέσθαι ἀνα-
 λῶν τὸν ὀνίαν. ὅτι ἴ-
 σκε ὀνίας αὐτοῦ ὀνίας ἦν,
 Φυγὼν εἰς Αἴγυπτον,
 καὶ ἀποδοῦναι τὸν ἱεροσό-
 λυμοῖς ἀποδομήσεν ἐν
 τῷ ἡλιουπόλει νόμῳ.

ne quæ in Maecabæo-
 rum libris e] referun-
 tur, sunt gesta. 39) Si-
 mon. 40) Onias. f)
 41) Jesus. g] 42) Oni-
 as. h] 43) Alcimus i]
 quem Antiochus inter-
 fecto Onia constituit,
 licet ex sacerdotali ge-
 nere k] non esset. Illi-
 us tempore Onias Oniaz
 F. in Ægyptum aufugit,
 ibique templum Hie-
 rosolynitanq simile. in
 provincia Heliopolita-
 na k] condidit. 44)

μα

e] i. Maccab. I. II. seq. &c.

f] *Onias* Simonis secundi F. vide Josephum XII. 4.

g] al. *Jafson* Oniaz frater. ὁ μὲν ἰησῦς ἰασηωνα ἐαυτῶν
 μετωνόμασε. Joseph. XII. 6.

h] *Onias* Jesu frater junior, dictus etiam *Menelaus* teste
 Josepho. Hunc primum *Yivi* ac *Iuper* huius decessoris in
 locum intrusum notat idem XV. 3. Menelao *Lysima-*
chum fratrem successisse legas 2. Maccab. IV. 26.

i] *Αλκιμος ὁ καὶ Ἰακιμος κληθεῖς.* Joseph. XII. 15.

k] Idem XX. 8. de hoc Alcimo: γενέσθαι μὲν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
 ἱεροσολύμοις ἀποδομήσεν ἐν τῷ ἡλιουπόλει νόμῳ. Ex genere *Λαρο-*
nia quidem, sed non ex eadem (cum Onia) fa-
 milia.

k] Permittente Ptolemæo Philometore. Vide Josephum
 XIII. 6.

μδ, ἰσθας ὁ μακκα-
βαῖος ἐκ τῶν ἀσαμο-
ναῖς. με, ἰωνάθης ἀδελ-
φός. μς, σίμων ἀδελ-
φός. μζ, ἰωάννης ὁ καὶ
υρκανός. μη, ἀριστόβου-
λος, ὅς καὶ Διάδημα
πρώτος περικελεύει. μθ,
ἰανναῖος ὁ καὶ ἀλέξαν-
δρος. ν, υρκανός, ἐφ' ἧ
πομπῆς ὁ Ῥωμαίων
βασιλεὺς, τὸ ἱερὸν ὄπι-
σθας, τὰ κειμήλια ἀφεί-
λετο. να, ἀντίγονος, ὅς

Judas Maccabæus ex
Assamonæi stirpe. 45)
Jonathas frater. 46)
Simon frater. 47) Jo-
hannes qui & Hyrcanus.
48) Aristobulus
qui primus diadema m]
sibi imposuit. 49) Jan-
næus ** qui & Alexan-
der. 50) Hyrcanus,
sub quo Pompejus Rex
n] Romanorum templo
occupato res pretiosas
abtulit. ο] 51) Anti-

πάρ-

1] Post quadriennii vacationem constitutus est Jonathan ab Alexandro Antiochi Epiphaniis F. vide Josephum XIII. 5. Jonathani huic Eusebius p. 394. demonstrat, statim successorem dat Aristobulum.

m] Joseph. XX. 8. τὴν ἱερωσύνην κατασχὼν μετὰ βασιλείας. & XIII. 19. Τὴν ἀρχὴν εἰς βασιλείαν μεταθεῖναι δόξας, διάδημα πρώτος ὄπισθαι.

** Niceph. Ἰωάννης ὁ καὶ Ἰανναῖος.

n] Rectius Eusebius p. 394. demonstrat. Πομπηῖος Ῥωμαίων στρατηγὸς ὢν. summum enim ducem exercitus, non Regem Romanorum fuisse Pompejum, nemo nescit. Idem ob victorias ab hostibus reportatas, iterum iterumque Imperator, etiam in nummis apud Mediobarbum.

ο] Dio quoque lib. 36. p. 37. cum templum à Pompejo occupatum narrasset, subiungit: καὶ πάντα τὰ κειμήλια

παρθος ἐπηγάγετο κα-
τὰ ὑρκανῆ, ὑπὸ Ἡρώδης
ἐκβάλλεται τῆς ἱερωσύ-
νης. νθ, ἀνανῆλος, ὁ
ὑπὸ Ἡρώδης κατέσθαι
ἐκ ὧν εἰ ἀρχιερατικῆς
γένεος. νγ, ἀριστόβου-
λος, ὁ Ἡρώδης κατὰ

gonus qui Parthos p]
adversus Hyrcanum ad-
duxit, & ab Herode sa-
cerdotio depulsus est.
52) Ananelus ab Hero-
de constitutus, licet non
esset ex genere sacerdo-
tali. q] 53) Aristobu-
lus r] quem Herodes

σησι,

ματὰ διηρηπάδη. Sed verius est quod XIV. 8. narrat
Josephus, Pompejum à thesauris templi manus abstinuisse.
Cicero pro Flacco c. 28: *Cn. Pompejus captus Hiero-
solymitis victor ex illo fano nihil attigit.* Idem Dio
notat Pontificatum gessisse etiam Hyrcani fratrem *Ari-
stobulum*, hic enim est qui post tres menses fratrem ma-
jorem natu victum bello pepulit & ipse sacerdotium reg-
numque invasit, Inde Romanorum imploravit auxilium
Hyrcanus, ut refert etiam S. Augustinus XVIII. 45. de
Civ. Dei. Itaque exorta hæc inter fratres dissidia cla-
dem populo attulisse eumque Romanis subjecisse non dis-
fitetur loco laudato Josephus, Aristobulum captum
deinde in triumpho Pompejus duxit, fratrique ejus Hyr-
cano regnum & sacerdotium restituit, sed eum prohibuit
uti diademate.

p] Bazaphernem & Pacorum. Vide Joseph. XX. 8. Antigo-
nus ille Aristobuli F. à Romanis deinde captus & sacerdo-
tio exutus.

q] Familiam summorum sacerdotum intellige. Nam alio-
qui sacerdos erat. ἱερεῖά τῶν ἀσημοῦρων vocat Jose-
phus XV. 2

r] Hyrcani nepos. Joseph. XV. 3. & XX. 8. Hujus sor-
rem Mariamnem Herodes duxit uxorem. Apud Euse-
bium p. 197. D. demonstrat, ubi de hoc Aristobulo, pro
ἰων, lege ὑίων.

σησι, τὸν ἀνανῆλον ἐξο-
 μοσάμενος, καὶ πάλιν
 δολοφονήσας τὸν ἀρι-
 στόβηλον, καθίστησι τὸν
 ἀνανῆλον. νδ, πάλιν
 ἀνανῆλος. νε, ἰησῦς ὁ
 ἔ Φαυβῆ. νς, σίμων
 ὁ ἠρώδης κηδεστῆς. νζ,
 μαθθίας. νη, ἰωσήφ-
 ωτος, κτ̄ τὴν τῆς νηστίας
 ἡμέραν, ἀντὶ μαθθίω.
 νθ, ἰωζαροϋ. ξ, ἐλεά-
 ζαρος, ἐφ̄ ἔ ἠρώδης
 ἀσπίθανε. ξα, ἰησῦς ὁ
 ἔ σι. ξβ, ἀνατος, ἔ-

Ananelo ejurato sub-
 stituit, atque iterum
 Aristobulo per dolum
 interfecit s] Ananelum
 restituit. 54) Ananelus
 iterum. 55) Jesus Phau-
 be e] F. 56) Simon u]
 Herodis socer. 57)
 Matthias. x] 58) Jo-
 sephus ad diem jejunii
 y] in Matthiæ locum.
 59) Jozarus. z] 60)
 Eleazarus a] (sub quo
 Herodes obiit. 61)
 Jesus See b] F. 62) Ana-

τός

s] Per lulum & jocum suffocato in aquis. Postremus Haf-
 monæotum fuit hicce Aristobulus.

ε] Φάβητος, Joseph. Hunc Jesus omittit Niceph.

u] Boëthi F. Joseph. XVII. 6.

x] Theophili F.

y] πρὸς μίαν ἡμέραν ἢ ἰεδαῖοι νηστίαν ἀγασιν,
 ἰωσήφωτος ὁ ἔ ἑλλίμω συνιερῶσατο, αὐτῷ συ-
 γενῆς ἄν. Joseph. XVII. 8. Hunc Josephum Niceph.
 & Euseb. omittunt.

z] Frater uxoris Herodis, filius Boëthi, aliis ἰωζαροϋς,

a] Jozari frater vivo successor datus. Joseph. XVII. 15.

b] Vivo Eleazaro surrogatus Jesus ἔ Σι. Apud Nice-
 phorum male tanquam quinque Pontifices referuntur
 Ἐλεάζαρ, ἰησῦς, ἰωσήφ, ἰωζαροϋ, Ἀνατος.
 Legendum ἰησῦς ἔ Σι.

τός εστιν ὁ καϊάφα πεν-
 θερός. Ἐγ, ἰσμαῆλος
 ὁ εἰς βιαβη. Ἐδ, ἐλεάζα-
 ρος ἀνάνα. Ἐε, σίμων
 καθήμα. Ἐς, καϊάφας
 ὁ καὶ ἰώσηπος ἐφ' ἃ
 τὸ σωτήριον πάθος, ὁ
 κύριος ἡμῶν ὑπέμεινε.
 Ἐζ, ἰωνάθης ἀνάνα. Ἐη,
 θεοφίλος ἀδελφός. Ἐθ,
 σίμων βοῆθς. ο, πάλιν
 ἰωνάθης ὁ ἀνάνα.
 σα, ματθίας ἀδελφός.

nus c] Iocer Caipha. d]
 63) Ismael Biabe e] F.
 64) Eleazarus Anani F.
 65) Simon Cathimi f] F.
 66) Caiphas qui & Jose-
 phus, g] (sub quo Domi-
 nus noster salutarem
 passionem subiit. 67)
 Jonathes Anani F. 68)
 Theophilus frater h]
 69) Simon i] Boëthi F.
 70) Iterum Jonathes k]
 Anani F. 71) Matthi-

οβ.

c] Hoc Ioco, si Flav. Josephum XVIII. 3. sequimur, iterum
 ponendus Jozarus, cui iterum exauclorato Quirinius Ana-
 num Sethi F. Άνανον τὸν Σεθ̄ sive Annam (ut sacris
 scriptoribus appellatur) suffecit.

d] Job. XVIII. 13. Άνας πενθερός εἰ καϊάφα. Ad-
 de Luc. III. 2.

e] εἰ φαβί. Joseph. XVIII. 13. Idem nomen, licet alius
 XX. 6. ἰσμαῆλος φαβεῖ παῖς. Apud Eusebium
 p. 399. demonstrat. pro τὸν τῷ φήβα lege τὸν τῷ
 φαβῆ, quæ est vera lectio. Genitivus φάβητος fuit
 supra. t.

f] Joseph. εἰ καμίθς.

g] ἰώσηπος ὁ καϊάφας.

h] Frater Jonathæ cui deposito illum surrogavit Vitellius
 imp.

i] Cognomine κανθήρατ. Joseph. XIX. 5.

k] de hoc apud Flav. Josephum nihil, qui Simoni deposito
 Matthiam ab Agrippa surrogatum scribit. XIX. 6.

οβ, ἡλὶ ὁ νέος. ογ, ἰώσηπ-
 πος κάμη. οδ, ἀνανίας
 ὁ ἔ νεβεδάϊς. οε, ἰω-
 νάθης. ος, ἰσμαῆλος
 φαβίς. οζ, ἰώσηππος
 ὁ κάμης. οη, ἀνανος
 ἀνάγ, ὁ ἰάκωβον δόπο-
 κτείνας τὸν δίκαιον, τὸν
 ἀδελφὸν ἔ Κυρίμ. τθ,
 τω καὶ ὁ πᾶυλος εἶπε,
 Ἰὺψίεν σε μέλλει ὁ Θεός,
 τοίχε κεκονιαμένε. οθ,
 ἰησῦς ὁ γαμαλιήλ. π,
 ματθίας θεοφίλς, εἴφ
 as frater. 72) Eli l] ju-
 niot. 73) Josephus Ca-
 me m] F. 74) Anani-
 as Nebedæi F. 75) Jo-
 nathes. n] 76) Ismael
 Fabii o] F. 77) Jose-
 phus Comes p] 78)
 Ananus Anani F. inter-
 fector Jacobi Justi q] qui
 frater Domini fuit. Huic
 Anano Paulus, r] *Per-*
cutiet te Deus, paries de-
albace. 79) Jesus Ga-
 maliel. s] 80) Matthi-
 as Theophili F. sub quo
 B
 ε, ὁ

- l] Josepho XIX. 7. Ἀλιωνᾶος ὁ ἔ κιθάϊς παῖς.
 m] ὁ ἔ κανεῖ. Joseph. XX. 1. al. legas τὸν ἔ καμύδα.
 n] hic à Flavio Josepho omisus.
 o] φαβεῖ. Joseph. XX. 6.
 p] Joseph. XX. 7. καβεῖ. Pontifex ille *Josephus* Simonis
 de quo proxime, filius. Niceph. statim post Jonathanem
 Anani F. ἰωνάθης Αἰλωνέων, ὁ καὶ ἰώσηπος, ἑστὸ
 Νέρωνος κατὰσθεῖς.
 q] De Jacobi minoris cæde Hegesippus apud Euseb. lib. 2.
 c. 23. Hist. ex quo pseudo Abdias libro sexto & alii.
 r] Actor. XXIII. 3. ubi à sacro scriptore Pontifex ille dicitur
Ananias.
 s] apud Flav. Josephum XX. 8. & Nicephorum duo *Jesai*
 nomine se excipiunt ἰησῦς ὁ Δαμνές (Niceph. Δα-
 μναῖς) & ἰησῦς ὁ ἔ Γαμελιήλ.

ἔ, ὁ πρὸς Ῥωμαίους πό-
λεμος, ἀρχὴν εἰλήφει,
ἔτις ὀγδοῦ Κλαυδίου.
πα, Φινάιος, ἐφ' ἧ ἡ
πόλις, καὶ ὁ ναός, καὶ
τὸ ἔθνος ὑπὸ Τίτου ἐάλω,
καὶ πάντα περὶ τὸν να-
ὸν κατελύθη.

bellum cum Romanis
cepit initium octavo
Claudii anno. 81) Phi-
neus τ] sub quo Urbs,
templum & populus à
Tito capta sunt, omnia-
que cum templo e-
versa.

ΚΕΦ. γ.

Τίνες οἱ ἐκ ἔ καὶν γενό-
μενοι, καὶ εἰς ἐβδομὴν γενε-
άν ἀνεκαθεν;

α, Καὶν. β, ἐνώχ. γ, γαϊα-
δάδ. δ, μαϊήλ. ε, μα-
θυσάλα. ς, λάμεχ. ζ,
ιωβήλ, καὶ ἰσβαλ, καὶ
θοβήλ, ἅπτε δὲ τῶν, ἡ
πανόλεθρος ἔ καὶν γε-
γονε διαφθορα.

CAP. III.

*Quinam nati sunt ex Cai-
no in septimam usque
generationem?*

1) Cain. 2) Enoch.
3) Gaiadad. 4)
Maleleel. 5) Mathusala.
6) Lamech. 7) Jobel
& Jubal, Tobelque,
quorum tempore u]
Cainus ultimo exitio
peremptus est.

ΚΕΦ. δ.

ε] Niceph. Φινείας. Josepho IV, 12. de bello Jud. Φαν-
νίας, Samuelis F. κώμης Ἀφθας, ex viço Aph-
thasi. De Ismaële Elisæi F. quem in eversione Hier-
osolymæ occisum narrat auctor libri Tzemach David,
alii ne γεύ.

στ] Veteres quidam locum Genes. IV. 27. ita intellexe-
runt, ut Cainum putaverint puniendum ⲙⲓⲛⲉⲃⲱ
hoc est in septima generatione occidendum à Lame-
cho.

Κ Ε Φ. δ.

Τίνες οἱ ἐκ τῆς κατακλυσμῶ
ἐν τῇ κιβωτῷ διασωθέντες.

Νῶε, καὶ οἱ γοῖ τρεῖς,
σημ, χαμ, ιαφ
φεθ, καὶ αἱ τέτων τέσ-
σαρες γυναῖκες.

Κ Ε Φ. ε.

Τίνες εἰσὶν οἱ τῆς Ἰακώβ
παῖδες, οἱ τῆς λαῶν πα-
τριάρχαι.

Ἐκ μὲν Λείας, ραβίμ,
συμεὼν, λευί, ια-
δας, ισάχαρ, Ζαβυ-
λων. ἐκ δὲ εὐαχὴλ, βεν-
ιαμίν. ἐκ δὲ βαλλῆς,
δαν, νεφθαλεὶμ. ἐκ δὲ
ζελφῆς, γαδ, ἀσσηρ.
ἔστω αὖτε οὗ ψυχῶν

CAP. IV.

Quinam sunt in arca ser-
vati à diluvio?

Noë filiique ejus tres
Sem, Cham, Ja-
phet, cum quatuor x)
horum conjugibus.

CAP. V.

Quinam sunt Jacobi fi-
lii, Patriarchæ po-
puli?

Ex Lea * Ruben, Si-
meon, Levi, Judas,
Isaſchar, Zabulon: Ex
Rachele, Joseph & Ben-
jamin. Ex Balla, Dan,
Nephthallim: Ex Zel-
pha, Gad, Affer. Hi,
[septuaginta duæ y] ani-
B 2 κατέ-

cho, ut docet S. Hieronymus Epist. 125. ad Damasum
Sed id jam olim confutavit magnus Basilius Epist. 317.
pag. 1087. seq.

x] Igitur Noë dicitur servatus. ὄψους. 2. Petr. II. 5.

* Genes. XXXV. 23. seq.

y] Scriptor recognitionum Clementis. lib. 1. cap. 24. De
Jacob, ἡνοήτων ἑβδομήκοντα, ἢ ἐκ τῆς ἀνοή-
σις, [septuaginta duo.

κατέβησαν εἰς ἀγυ-
πτον.

mæ in Ægyptum de-
scenderunt.

Κ Ε Φ. 5.

Τίνες εἰσὶν οἱ οὗτοι, οἱ μετὰ
Ἰακώβ εἰς ἀγυ-
πτον κατελύσαν-
τες.

α, Ρ' εβριμ ὁ πρωτότο-
κος, καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
τοῦ, ἐνός, Φαλλυς, ἀ-
σρωμ, χαρμης. β, συ-
μεων, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ,
εἰμμηλ, ιαμηνωθ, ια-
κειμ, σααρ, σαυλ.
γ, λευί, καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
τοῦ, γεδεων, κααθ, με-
σαι. δ, ιαδας, καὶ οἱ
υἱοὶ αὐτοῦ, σηλωμ, καὶ

CAP. VI.

Quinam sunt illi LXXV.
z] qui commigrarunt
cum Jacobo in Æ-
gyptum?

1) Ruben primogeni-
tus, filiique ejus
2) Enos, a] 3) Phal-
lus, 4) Afrom, 5)
Charmes. b] II) Si-
meon & filii ejus 7) Je-
muel, 8) Jamenoth, c]
9) Jakim, d] 10) Sa-
ar, 11) Saul. III) Le-
vi & filii ejus 13) Ge-
deon, e] 14) Caath,
15) Merari. IV) Ju-
das & filii ejus, 17) Se-
lom, f] & 18) Phares.

Φαρές.

z] Genes. XLVI. 27. in Græca versione, & Actor. VII. 13.

a] Genes. XLVI. 9. Ἐνώχ.

b] Ibid. χαρμί.

c] Genes. XVI. 10. Ιαμνιν.

d] Id. Αὐδ καὶ Ἀχειν.

e] Id. II. Γηραων.

f] Ante Selomum memorantur, Genes. XLVI. 12. Ηρ &

Αυαν.

Φαρές, υἱοὶ δὲ Φαρές, εσρών, ἰεμεχλ. ε, ισά-
 χαρ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ θα-
 λα, Φθα, ἰασύμ, ἀμ-
 ραμ. 5, ζαβελων;
 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, σεδερ,
 ἀλλάμ, αἰήλ, ἐτοι ἐκ
 λείας, λ. ζ, γαδ,
 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, σαφών,
 αγγής, σαυνης, βοα-
 σαμίων, δίδης, ἀρω,
 ἀδδής, ἀρόηλ. η, α-
 σήρ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ,
 ἰεμναεσγ, ἰεγλ, μα-
 ρεία, σάρρα ἀδελφῆ,
 υἱοὶ δὲ μαρείας, χο-
 ρέβ, καὶ μελζήλ,
 ἐτοι ἐκ ζελφῆς, ι, θ,

Filii autem Phares
 Esrom, 20) Jemuel
 V.) Isaschar & filii e-
 jus 22) Thola, 23)
 Phua, 24) Jasum, g]
 25) Amram. h] VI)
 Zabulon & filii ejus
 27) Seder. i] 28) Al-
 lom. 29) Æel. Hi ex
 Lea, triginta. κ] VII)
 Gad & filii ejus 32) Sa-
 phon, 33) Agges, 34)
 Savnes 35) Boasamon,
 36) Dides, 37) Aro,
 38) Addes, 39) Aroël.
 VIII) Afer & filii ejus,
 41) Jemnaëssu, 42) Je-
 ul, 43) Maria, 44) Sara
 ra soror, filiique Mariae
 45) Choreb, 46) Mel-
 chiel. Hi ex Zelphia,

B 3 ἰωσηφ,

Αυτῶν. Sed illi in terra Chanaan jam obierent. Non omit-
 tendus tamen ex eodem loco erat quintus Judæ filius
 Ζαρά. Cui si addas Rahelem, Baltanque & Zelpham,
 jam pro LXVIII. quos auctor noster annumerat, habe-
 bis promissos LXXII.

g] Genes. XLVI. 13. Ασάμ,

h] Σαμβεάν.

i] Σερέδ, Αλλών, Αχοήλ. Genes. XLVI. 14.

k] Ex hoc numero patet superius perperam à librariis omis-
 sum Zaram,

Ἰωσήφ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
 τῆ, Ἰεχθέντις ἐν αἰ-
 γύπτῳ, μαναοσῆς, καὶ
 ἐφραϊμ, σιταλ, τα-
 λιμμέδεκ. ι, Βενια-
 μιν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ,
 βαλλα, φῆς, ἐβηλ, καὶ
 υἱοὶ βαλλα, γῆρας, νεο-
 μαν, ἰαχῆς, ρως, μαμφην.
 υἱοὶ γῆρας, ἀραδ. ἕκτος ἐκ τῆς ρα-
 χηλ, ιη, ἰα, δαν καὶ
 εἰς υἱὸς αὐτῆ ἰσώμ, ἰβ, νεφθαλεῖμ,
 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ, ἀσιηλ, γαυ-
 νη, ἀσάς, συλλήμ, ἕκτος ἐκ
 βαλλῆς, ζ, ὀμῆ, ὄβ, καὶ ὁ πα-
 τὴρ ἰακώβ, καὶ δεῖ-
 κα ἡ θυγάτηρ, καὶ
 λεία, ὅμῃ ψυχαὶ ὄβ.

septem ac decem. IX) Joseph & filii ejus in Ægypto nati 48) Manafes & 49) Ephraim, 50) Sital, 51) Talimmedek. X) Benjamin & filii ejus 53) Balla. 54) Phus. 55) Ebel. Filii Ballæ: 56) Gera, 57) Neoman. 58) Jaches. 59) Ros. 60) Mamphen. Filii Geræ: 61) Arad. Hi ex Rachele duodeviginti. XI) Dan & 63) filius ejus Asom. XII) Nephthaliū & filii ejus 65) Afiel. 66) Goyne. 67) Affas. 68) Syllem. Hi ex Balla, septem. Simul LXXII. & cum patre Jacobo & Dina filia, Lea que simul animæ LXXV.

Κ Ε Φ. Ζ.

CAP. VII.

Ἰνὲς οἱ ἑπτασάμηναι
 πρόγονοι ἱερατικῶν.
 κοί.

*Quinam fuere Samuelis
 majores ex sacerdotali
 genere?*

α, Κορέ, ὁ Ἰθρυσάς
 Ἰθρὶ μωϋσῆ. β,

1) Core, qui Moy-
 sis tempore se-
 τῆς.

τῆς υἱὸς ἑλκανᾶ, γ, ἐναῖδ, δ, ἐλιαδ, ε, ἱεραῖμ. ζ, ἑλκανᾶ. ζ, σαμὴλ, ἐξ ἑ γονο-
 νασιν υἱοὶ δύο, ἰωήλ, καὶ ἰσαμινᾶ, καὶ δω-
 ροληπθῦντες ἐκ ἀξίῳ
 τῆς πατρικῆς διαδοχῆς
 εἶναι ἐκρίθησαν.

ditionem [] movit. 2) Filius hujus Elkana. m] 3) Enaed. n] 4) Eliad. o] 5) Joraam. p) 6) Elkana. q) Samuel, ex quo nati filii duo Jo- el & Isamina, r] qui do- norum captatores pa- tria successione indigni judicati sunt.

Κ Ε Φ. η.

Τίνες οἱ ἔ ἡλὶ πρόγο-
 νοὶ ἱερατικοί.

α, Κ αἰθ. β, ἀβιῶμ.
 γ, ἀβιμελεχ. δ,
 ἀβιάθαρ. ε, ἑριῶ. ζ,
 καὶ ναθάν. ζ, ἡλί, ἐξ
 ἑ γονοασιν υἱοὶ δύο,

CAP. VIII.

Quinam majores Eli, ex
 stirpe sacerdotali?

1) Caath. 2) Abitom.
 3) Abimelech.
 4) Abjathar. 5) Uriu.
 6) Nathan. 7) Eli, ex
 quo nati duo filii, Oph-
 B 4 ὄφνη.

1] Num. XVI.

m] Exod. VI. 24. 1. Chron. VI. 23.

n] Ναῶθ 1. Chron. VI. 26.

o] Ἐλιαβ, 1. Chron. VI. 27. Ἡλὶα 1. Sam. I. 1.

p] Ἰεραῖμ (ita enim legendum 1. Chron. VI. 27. pro Ἰε-
 ροβοῖμ) Ἰερεμῆλ 1. Sam. I. 1.

q] 1. Chron. VI. 28. Ἰωῆλ ἰωῆλ Σανὶ, ἀβιά
 Pro Σανὶ Ald. habet ἰωῆλ.

r] 1. Sam. II. 12, seq.

ὁφνή, καὶ Φινεές, οἱ
 τὰς θυσίας ἐν τρωφῶν-
 πας ἀναιροῦνται ἐν πο-
 λέμῳ τῶν ἀλλοφύλων.

ni & Phinees, qui ex sa-
 crificiis delicatam vitam
 cum egissent, bello ab
 Philistæis perierunt.

Κ Ε Φ. θ.

Τινες οἱ Ἔ ιεζεκιήλ Ἔ προ-
 φῆται πρόγονοι ιερα-
 τικοί.

α, Ἰωδαῖ. β, Φαδναίας.
 γ, ἀμορρίας. δ, ζα-
 χάρ. ε, Σαμυε. ς, ἐ-
 φεδλα. ζ, μελχιῶ. η,
 αλόμ. θ, γομορρίας.
 ι, βαρῦχ. ια, σοφονί-
 ας. ιβ, μασσαίας. ιγ,
 χελκίας. ιδ, βυζή. ιε,
 ἰεζεκιήλ ὁ ἐν τῇ αἰχμα-
 λωσίᾳ Ἔ ιδα, προ-
 φητεύσας ἐν βαβυ-
 λῶνι.

CAP. IX.

*Quinam maiores Jeze-
 chielis Prophetæ de
 Sacerdotibus?*

1) Jodaë. 2) Phadna-
 as. 3) Amorrhias.
 4) Zachor. 5) Sa-
 mue. 6) Ephedla. 7)
 Melchin. 8) Alom. 9)
 Gomorrhias. 10) Ba-
 ruch. 11) Sophonias.
 12) Massæas, τ] 13)
 Chelkias, 14) Buze, u]
 15] Jezechiel qui in ca-
 ptivitate populi Judi-
 ci Babylone propheta-
 tus est.

Κ Ε Φ. ι.

- ς] I. Sam. IV. 11.
 τ] Al. Μαασαίας.
 υ] Ezech. I. 3.

ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.

Τίνες οἱ ἱερεῖς ἔ-
 φητε πρόγονοι ἰσρα-
 ηκοί.

Quinam Jeremia Prophe-
 ta fuerunt majores ex
 sacerdotali ge-
 nere ?

α, Α'αρών. β, Φινεές.
 γ, οζίας. δ, ρα-
 ζαζās. ε, μωριάδ. ζ,
 ἀμωρίας. ζ, ἀμῆθωβ.
 η, σεδᾶκ. θ, ἀχιμας.
 ι, τῶς υἱὸς ἡλίας ὁ προ-
 φήτης, καὶ σαλώμ.
 ια, σαλώμ υἱὸς, ἰω-
 ραμ. ιβ, ἀμωας, καὶ
 ἰωδαε. ιγ, σεδεκίας.
 υἱὸς ἰωδαε. ιδ, ἰωηλ.
 ιε, ἔριος. ις, νηρη.
 ιζ, σαλώμ. ιη, χελ-
 κίας. ιθ, ἱερεμίας ὁ τὴν
 αἰχμαλωσίαν ἐν τῇ ἰσ-
 ραηα προφήτευσας.

1) Aaron. 2) Phi-
 nees. 3) Ozias.
 4) Razazas. 5) Moriad.
 6) Amorias. 7) Ami-
 tob. 8) Seduc. a] 9)
 Achimas. 10) Hujus
 filius Elias Propheta &
 11) Salom. 12) Salomi
 filius Joram. 13) Amos
 & 14) Jodaë. 15) Sede-
 kias filius Jodaë. 16)
 Joël. 17) Urias. 18)
 Nere. 19) Salom. 20)
 Chelkias. b] 21) Jere-
 mias qui captivitatem
 Judææ vaticinando præ-
 dixit.

B 5

ΚΕΦ. ΙΑ.

a] Sadoc.

b] Jerem. I, 1;

Κ Ε Φ. ια.

Τίνες, οὗτοι λαὸς κελταί
ματὰ τὴν ὑπὸ Ἰησοῦ
ναυῆ γέγενημενην τῆς
γῆς διακίμησιν, γε-
νομένοι.

α, Χουσαρθῶν, ποτα-
μῶν συρίας βα-
σιλεύς. β, γοθονιηλ
κερτις. γ, Ἰησοῦς ἡ να-
υῆ αἰγλῶν βασιλεύς
μοαβιτῶν. δ, αἰὼδ κερ-
τις. ε, ἰαβης, βασι-
λεύς χαναάν. ς, δε-
βόρα προφήτις, σὺν
βαρακ. ζ, μαδιναῖοι
ἔθνος. η, γεδεὼν κερ-
τις. θ, ἀβιμέλεχ κερ-

CAP. XI.

Quinam fuerint populi
(Israëlitici) Judices, post
divisionem terra à Jesu
Nave factam c]
constituti?

1) Chularathon d]
Syriae inter flu-
vius Rex. 2) Gothoni-
el e] Judex. 3) Jesu
Nave. 4) Aeglon f]
Rex Moabitarum. 5)
Aod g] Judex. 6) Ja-
bes h] Rex Chanaan.
7) Debora Prophetis i]
cum Baraco. 8) Madi-
næi sive Madianitæ, k]
populus. 9) Gedeon l]
Judex. 10) Abimelech

της.

c] Josue XIII, seq.

d] Chusanrasabaim, χουσαρσαθαιμ Rex Mesopo-
tamiæ, Judic, III, 8.

e] Id. 9.

f] Id. 12.

g] Id. 15.

h] Ιάβιν Judic, IV, 2.

i] Id. 4, seq.

k] μαδιαν Judic, VI, 1.

l] id. 14.

της. ι, θωλα κερτης. ιη] Judex. 11) Thola
 ια, εις κερτης. ιβ, αμ- η] Judex. 12) Ir o]
 μονιται ευρες. ιγ, ιεφ- Judex. 13] Ammoni-
 θαι κερτης. ιδ, εως- τα, ρ] populus. 14)
 βων κερτης. ιε, αλλων Jephthæ q] Judex. 15)
 κερτης. ις, αβδων Eslebon r] Judex. 16)
 κερτης. ιζ, αλλοφυ- Allon s] Judex. 17)
 λοι. ιη, σαμψων κερ- Abdon δ] Judex. 18)
 της. κα, ειρηνη, και Philistæi. υ) 19) Samp-
 σαμανιας κερτης. με- ρson x] Judex. 20)
 Semenar y] Judex. 21)
 Anarchia z] & 22) Sa-

726

- m] Judic. IX.
 n] Judic. X. 1. male Βωλσαῖς apud Clementem Alex.
 o] Ιαιρ Judic. X. 3.
 p] Id. 7.
 q] Judic. XI.
 r] Αβαοσαν Judic. XII. 8. [ΥΝ Clementi Αβατ-
 δαν male: pro quo Εσσεβων est etiam apud Cyril-
 lum I. in Julian. p. 11. Apud Theophilum Antiochen.
 Eusebium, Nicephorum, & alios Εσβων, in Chroni-
 co Hieron. *Esebon*, quasi legissent [ΥΝ Vide Scar-
 ligerum ad Euseb. p. 52.
 s] Judic. XII. 11. *Abialon*, Αιλωμ.
 t] id. 13. infra cap. 30. *Labdon*, pro quo alii *Lam-
 bdon*.
 u] Judic. XIII. 1.
 x] Judic. XV. 20.
 y] Hujus & Samiri ac Samaniz nulla in libro Judicum men-
 tio, neque apud Clementem I. Strom. p. 324. aut Euse-
 bium X. 14. præparat.
 z] Judic. XVII. 6. XVIII. 1. 31. XXI. 24.

πὶ δὲ τῆς, ἱερῆς ἔ-
κριναν τὸν λαὸν, ἡλὶ
καὶ σαμὴλ, μωθ' ἔς
βασιλῆς.

mir Judex. 23) Pax
& Samanias Judex. Post
hocce populum judica-
runt (acerdotes 24) Eli
a] & 25) Samuel, b] &
post eodem, Reges.

ΚΕΦ. Ε.

Τίνες ἰβασίλευσαν ἔ-
λαῦ.

α, Σ αὐλ. β, δαβιδ.
γ, Σολομῶν. δ,
ροβοάμ, ἐφ' ἧ ἡμερῶν
θῆ ἡ βασιλεία. ε, ἀ-
βια. ς, ἀσα. ζ, ἰω-
σαφάτ. η, ἰωραμ. θ,
ὄχοζίας. ι, γοδολία
γυνή, μήτηρ ἔ ὄχοζίας.

CAP. XII.

Quinam populo (Israëliti-
co) regnarunt?

1) [Saul. c] 2) [David d]
3) [Salomon e]
4) [Roboam f] sub quo
regnum divisum est. 5)
[Abia. g] 6) [Asa. h] 7)
[Josaphat. i] 8) [Joram.
k] 9) [Ochozias. l] 10)
[Godolia m] fœmina,

- α,
β,
γ,
δ,
ε,
ς,
ζ,
η,
θ,
ι,
κ,
λ,
μ,
- a] 1. Sam. IV. 18.
b] 1. Sam. VII. 15.
c] 1. Sam. XIII. 1.
d] 2. Sam. V. 4. & 3. Reg. II. 11.
e] 3. Reg. VI. 1. XI. 43. 2. Chron. IX. 30.
f] 3. Reg. XIV. 21. 2. Chron. XII. 13.
g] 3. Reg. XV. 1. 2. Chron. XIII. 2.
h] 3. Reg. XV. 10. 2. Chron. XV. 13.
i] 3. Reg. XXII. 42. 2. Chron. XX. 31.
k] 4. Reg. VIII. 17. 2. Chron. XXI. 5.
l] 4. Reg. VIII. 26. 2. Chron. XXII. 2.
m] Athalia aliis, 4. Reg. XI. 3. 2. Chron. XXII. 12.

ισ, ιωάς. ις, αμασίας.
 ογ, οζίας. ιδ, ιωθάν.
 ιε, αχάζ. ις, εζεκί-
 ας. ιζ, μανασσής. ιη,
 αμώς. ιθ, ιωσίας. κ,
 εωακείμ. κα, ιεχονίας.
 κβ, σεδεκίας, εφ ε' ρα/
 η δευτέρα αιχμαλωσία
 ε' ισδα εγγυνη, και ο
 ναος ανεπηρόδη.

Ochoziz mater. 11)
 Joas. n] 12) Amasias. o)
 13) Ozias. p] 14) Jo-
 tham. q] 15) Achaz.
 r] 16) Ezekias. s] 17)
 Manasses. t] 18) Amos.
 u] 19) Jofias. x) 20)
 Joakim. y] 21) Jecho-
 nias. z] 22) Sedekias.
 a] sub quo secunda ca-
 ptivitas Judæ accidit &
 templum fuit exustum.

Κ Ε Φ. 17.

- n] 4. Reg. XII. 1. 2. Chron. XXIV. 2.
 o] 4. Reg. XIV. 2. 2. Chron. XXV. 1.
 p] Azarias alius. 4. Reg. XV. 2. 2. Chron. XXVI. 3.
 q] 4. Reg. XV. 16. 2. Chron. XXVII. 1.
 r] 4. Reg. XVI. 2. 2. Chron. XXVIII. 1.
 s] 4. Reg. XVIII. 2. 2. Chron. XXIX. 1.
 t] 4. Reg. XXI. 1. 2. Chron. XXXIII. 1.
 u] 4. Reg. XXI. 19. 2. Chron. XXXIII. 21.
 x] 4. Reg. XXII. 1. 2. Chron. XXXIV. 1.
 y] Hoc loco addendus Joachas ex 4. Reg. xxxii. 32.
 2. Chron. xxxvi. 2. De Joakimo autem vide 4. Reg.
 xxiii. 37. 2. Chron. xxxvi. 5.
 z] 4. Reg. xxiv. 8. 2. Chron. xxxvi. 9.
 a] 4. Reg. xxiv. 18, 2. Chron. xxxvi. 11.

Κ Ε Φ ι γ ρ

CAP. XIII.

Τίνες βασιλεῖς γεγόνασι
 Ἰσραὴλ μετὰ τὴν δόξιν
 ἰσοῦ διαίρεσθιν.

Quinam fuerint Reges Isra-
 elis post factam a Juda
 separationem?

α, Ἰεροβοὰμ. β, να-
 δάβ. γ, Βαασά.
 δ, ελα. ε, Ζαμβρη.
 ς, ἀμβρη. ζ, ἀχαάβ.
 η, οχοζίας. θ, ἰωραμ.
 ι, ἰηρ. ιβ, ἰωαχάς. ιγ, ἰωάς.
 ιδ, ἰεροβοὰμ. ιε, Ζαχαρίας.
 ις, σεδλὶμ.

1) Jeroboam. b] 2)
 Nadab. c] 3) Ba-
 asa. d] 4) Ela. e] 5)
 Zambri. f] 6) Ambri.
 g] 7) Achaab. h] 8)
 Ochozias. i] 9) Joram.
 k] 10) Jeu. l] 11) Jo-
 achas. m] 12) Joas. n]
 13) Jeroboam. o] 14)
 Zacharias. p] 15) Sel-

- b] 3. Reg. xiv. 20.
 c] 3. Reg. xv. 25.
 d] 3. Reg. xv. 33.
 e] 3. Reg. xvi. 8.
 f] id 15.
 g] id 23.
 h] id 29.
 i] 3. Reg. xvii. 52.
 k] 4. Reg. i. 1.
 l] 4. Reg. x. 36.
 m] 4. Reg. xix. 1.
 n] 4. Reg. xix. 1.
 o] 4. Reg. xiv. 23.
 p] 4. Reg. xv. 8.

15. 2) *μαναοσῆς*. 1) *Φακεσίας*. 17) *Φακεε*. 18) *ώση*, 3) *έννατώ* *έτι* η *καθαίρεσις* *τῆς* *Βασιλείας* *γεγονε*.

lim. q] 16) *Manasse*. r] 17) *Phacesias*. s] 18) *Phacee*. t] 19) *Osee* u] *cujus anno nono regni everfio contigit*.

Κ Ε Θ. 10,

CAP. XIV.

Τίνες *προφήται* *γεγονάσιν* *έν* *τῷ* *θείῳ* *λόγῳ* *οἱ* *καί* *τίς* *προφητείας* *έγγραφες* *πέπαινηται*.

Quinam fuerit Propheta in Divino Verbo memorati, qui etiam vaticinia scripto consignaverunt?

α, *Μωϋσῆς*. β, *ιησῦς* ο, 3) *ναυῆ*. γ, *δαβίδ*. δ, *Σαλομών*. ε, *ησαΐας*. ς, *ισρημίας*. ζ, *ιεζεκιηλ*. η, *δανιηλ*. θ, *ώση*. ι, *ιωηλ*. ια, *αμώς*. ιβ, *αβδιῦ*. ιγ, *ιωνάς*. ιδ, *μιχαίας*. ιε, *ναυμ*. ις, *αββακκμ*. ιζ, *σοφονίας*. ιη, *αγγαῦος*. ιθ, *ζαχαρίας*. κ, *μαλαχίας*. *ἄποιοι* *μὲν* *εἰ* *ἑκασι*, *έγ-*

1) *Moyles*. 2) *Jesus Nave*. 3) *David*. 4) *Salomon*. 5) *Elaias*. 6) *Jeremias*. 7) *Jezekiel*. 8) *Daniel*. 9) *Osee*. 10) *Joël*. 11) *Amos*. 12) *Abdiu*. 13) *Jonas*. 14) *Michæas*. 15) *Naum*. 16) *Abba-cum*. 17) *Sophonias*. 18) *Aggæus*. 19) *Zacharias*. 20) *Malachias*. *Hi viginti scripto γεγραφες*

q] id. 13.

r] id. 17.

s] id. 23.

t] id. 28.

u] 4. Reg. xvii. 1.

γράφας κατέλιπον αὐτῶν
τας προφητείας.

consignatas vaticinationo-
nes suas reliquerunt.

Κ Ε Φ. ιε.

Τίνες δὲ γεγόνασιν ἄλλοι
προφῆται οἱ μὴ ἐν γραμί-
μασιν αὐτῶν καταλεί-
ψαντες τὰς προφη-
τείας.

α, Ἀδάμ. β, νῶε. γ,
ἀβραάμ. δ, ἰσα-
ακ. ε, ἰακώβ. ς, ἐλ-
δάδ. κη ζ, μηδάδ. η, σα-
μὴλ. θ, γαδ. ι, νάθαν.
ια, ἀχίας ὁ Σιλωνίτης. ιβ,

CAP. XV.

Quinam fuerint Prophetae
alii x] qui non tradi-
derunt scriptis suas
vaticinationo-
nes?

1) Adam. 2) Noë. 3)
Abraam. 4) Isa-
ac. 5) Jacob. 6) Eldad
& 7) Medad. γ] 8) Sa-
muel. z] 9) Gad. a)
20) Nathan. b] 11)
Achias Silonites. c]

σαμαίτας

x] Conferendum Epiphanii *ἑποσπασμάτων* de lxxii.
Prophetis quod edidit Cotelerius ad Constitut. Apo-
stol. iv. 6. & quæ ex Talmudicis in Gemara Megilla,
notavit Bartoloccus T. 3. Bibl. Rabbinicæ pag. 457.
Utraque dedi etiam in Codice Pseud-epigrapho V. T.
pag. 896. seq.

γ] Num. xi. 26. Vide Targum Jonathan & Hierosolym.
ad illum locum: & quæ in eodem Codice pseudepigra-
pho p. 801. seq.

z] Non itaque pro scriptore Samuellem auctor noster habuit,

a] 1. Sam. xx. 5. & 2. Sam. xxiv. 11. seq.

b] 2. Reg. vii. 2. seq. xii. 1. & c.

c] ἐν Σηλώμ. 1. Sam. xiv. 3.

σαμαίαις, υἱὸς ἀνανί
 ιγ, σαλαμίν. ιδ, ἀνα-
 νίας. ιε, ἠλίας. ις, ἑ-
 λιασαῖος. ιζ, μιχαῖας
 υἱὸς ἰέμβλα. ιη, ἀβδα-
 δών. ιθ, βυζῆ. κ, ὀ-
 ρίας. κα, σαμαίαις.
 κβ, ἰαδών, ὁ ὅτι ἔ-
 ραβόαρε, τὴν πῖωσιν ἔ-
 βεβηλ θυσιασθεῖς, καὶ
 τὴν καθάρσειν τῆς ἔ-
 ἰσραὴλ πολιτείας, ἐπο-
 φηένσας. καὶ ὅτι τῆς
 παροξίας ἔ-
 κυρῆς.
 κγ, Ζαχαρίας ὁ ἔ-
 παῖς ἰωάννη πατρός.
 κδ, συμεών. κε, ἰωάν-

12) Samæas d] Anani
 F. 13.) Salamin. 14)
 Ananias. 15) Elias. 16)
 Elifæus. 17) Michæas
 e] Jemblæ F. 18) Abda-
 don. f] 19) Buze. 20)
 Urias. 21) Samæas. 22)
 Jadon g] qui Jeroboa-
 mi tempore dejectione-
 nem altaris Bethel, &
 Reip. Israeliticæ everfi-
 onem divinando prædi-
 xit. Et sub adventum
 Domini 23) Zacharias
 h] Joannis Baptistaæ pa-
 ter, 24) Simeon. i]
 25) Joannes k] Baptista.

C 176

- d] Aique scripta Samææ laudantur 2. Paralip. XII. 15. De Samæa Græci in Menæis 8. Januar. Bolland, Tom. I. p. 458. seq. Apud Clementem Alex. I. Strom. p. 326. Σαμαίαις υἱὸς Ἀναμῆ.
- e] 3. Reg. XXII. 8. 2. Paralip. XVIII. 7.
- f] Addo, cujus scripta laudantur 2. Paralip. XII. 15. XIII. 22. adde Acta Sanctor. T. 3. Martii 30. p. 797.
- g] Nomen hujus Prophetæ tacetur 3. Reg. XIII. Ἰαδών est etiam apud Flav. Josephum VIII. 3. Jaddun apud Freulsum. Alias aliorum sententias vide apud Cotelerium T. I. Patrum Apostol. p. 294. seq.
- h] Luc. I. 67.
- i] Luc. II. 26.
- k] Luc. III. 5, 6, VII. 26.

της ὁ βαβυλωνίος. κς, ἀ-
γαθος. καὶ ἄλλοι Ἰπ
ἔ ἰσραήλ. γεγονόσι
προφήται. κζ, αἰας. κη,
υἱὸς ἀνανί.

26) Agabus. 1] Fuere &
alii in Israel Prophetæ,
27) Ajas, m] 28) Jcu
n] Anani F.

ΚΕΦ. 15.

Τίνες προφήτιδες γυναῖ-
κες γεγονόσιν.

α, Σάρρα. β, ρεβέκ-
κα. γ, μαρία,
ἡ ἔ μωϋσείως ἀδελφή.
δ, σεπφόρα, ἡ ἔ μωϋ-
σείως γυνή. ε, δεβόρρα,
ἡ τὸν βαρὰκ Ἰπὶ τὸν πό-
λεμον σείλασα. ς, ὀλ-
δά. ζ, ἀννα ἡ ἔ σα-
μηλ μήτηρ. καὶ Ἰπὶ
τῆς παρυσίας ἔ κυρία,
ἡ ἐλισάβετ. καὶ μαρία
ἡ θεοτόκος. καὶ ἀννα, θυ-
γάτηρ Φαναήλ, ἐκ Φυ-
λῆς ἀσῆρ.

CAP. XVI.

*Quenam fuere propheti-
des mulieres?*

1) Sarra. 2) Rebecca.
3) Maria Moyfis
soror. 4) Sephora o]
uxor Moyfis. 5) Debo-
ra quæ Baracum in bel-
lum misit. 6) Olda. 7)
Anna mater Samuelis.
Et sub Domini advent-
tum 8) Elisabeth & 9)
Maria Deipara & 10)
Anna filia Phanuelis ex
tribu Aser.

ΚΕΦ. 16.

1] Actor. XI, 28. XXI, 10,

m] 3. Reg. XIV, 18.

n] Iñ, υἱὸς Ἀνανίς, Clementi Alex. I, Strom. p. 326.

o] Ab Epiphanio Sephora inter Prophetides omittitur, sed
post Annam Samuelis matrem additur Judith.

ΚΕΦ. 17.

CAP. XVII.

Τίνες εὐσεβεῖς γέγοναν βασιλεῖς.

Quinam fuerunt Reges pii?

α, Δαβιδ. β, ἀσα. γ, ἰωσαφατ. δ, ἐζεκίας. ε, ἰωσίας. σολομών δέ, καὶ ὀζίας, πρὸς τὸ γῆρας ἀλιγορήσαν, ὁ μὲν, γυναῖξιν ἐθνικαῖς, ἀπαχθεῖς, ὁ δέ, ἱεραλευσταδαὶ ἀπερηφάνισας.

1) David. 2) Afa. 3) Josaphat. 4) Ezekias. 5) Josias. Salomon autem & Ozias ætate ingravescente in deterius prolapsi sunt, ille quidem p] uxori-bus Ethnicis obnoxius, hic vero q] sacerdotil partes sibi arrogans.

Τίνες βασιλεῖς ἐδυσέβησαν.

Quinam reges impie se gesserunt?

α, Ἰωραμ. β, ὀχοζίας. γ, ἰωάς. δ, αμασίας. ε, ἰωάθαμ. ς, ἀχαζ. ζ, μανασσῆς. η, αμων. θ, ἰάχας. ι, σεδεκίας. σαυλ δέ ὁ τῆς βασιλείας ἐναρξάμενος φθονῶν τῷ δαβιδ, ἐξέπεσε τῆς εὐσεβείας, καὶ

1) Joram. 2) Ochozias. 3) Joas. 4) Amasias. 5) Joatham. 6) Achaz. 7) Manasses. 8) Amon. 9) Jachas. 10) Sedekias. Saul vero qui primus Rex fuit, Davidi invidit r] & a pietate excidit, Deo-

C 2 θεῷ

p] 3. Reg. XI.
q] 2. Paralip. XXVI. 16. seq.
r] 1. Sam. XVIII. 8.

θεῶ ἀνηκέσθησε, καὶ Ἰε-
 λος, ἐγγάστει μύθῳ πρὸς-
 πρέφουγε.

que inobsequens s] de-
 nique ad ventriloquam
 t] confugit.

Κ Ε Φ. ιη.

Ἰάνες ψευδοπροφήται ἐν
 τῷ λαῷ γεγόνασι.

Σεδεκίας υἱὸς χανά, ὁ
 μετὰ τῶν πηρακο-
 σίων ψευδοπροφητῶν τῆς
 ἰεζάβελ, ἀπατῶν τὸν
 ἀχαάβ, εἰς τὴν ρεμῶθ,
 πόλιν ἐν γαλααδ πρὸς Ἰα-
 ληψιν. οἱ, ὁ, τῆς ἰεσα-
 βελ προφήται, ἕως ἡλί-
 ας ἀπελεγέας, διὰ τῆς
 λαῷ διεχειρίσατο. πά-
 ρα, ὁ τὸν πειρεμίαν
 ἐγκλείσας ἐν φυλακῇ,
 ὡς πρὸς τὸν ναβουχοδο-
 νοσορ καταφεύγοντα. ἀ-
 νανίας υἱὸς αἰλῶμ, ὁ πα-

CAP. XVIII.

*Quinam fuerint in populo
 Pseudo-Prophetae?*

1) Sedekias Chanæ F:
 u] qui cum qua-
 dringentis Jeſabelis
 Pseudo-Prophetis A-
 chaabum decepit ut in
 Remoth, urbem Gafa-
 ad, expeditionem susci-
 peret. 2) Quadringen-
 ti Prophetae Jeſabelis x]
 quos convictos Elias per
 populum interfecit. 3)
 Paſchor y] qui Jeremi-
 am inclusit carceri, ut
 qui ad Nabuchonodo-
 noforem veller aufuge-
 re. 4) Ananias z) A-

s] 1. Sam. XV. 23.

t] 1. Sam. XXVIII. 7.

u] 3. Reg. XXII. II. 2. Paralip. XVIII. 10.

x] Quadringenti & quinquaginta 3. Reg. XVIII. 19. 40.

y] Σαρρία, Jerem. XXXVIII. 13.

z] Jerem. XXVIII. 1. Ἀνανίας υἱὸς Αἰζώμ.

ἔ· ἱερμιά· ἔ· ὄλινα κληῖα
 συνελήφας, ἐν ὑπόδα·
 γματι, ἔ· τὸν βαβυλώ·
 νιον συνήρβωσαι. οὐα·
 μαίας ὁ ἐν βαβυλῶνι
 ἀχμαλαῖτος, ὁ καὶ ἔ·
 φονκὸ τῶν ἱερῶν γε·
 φων ἐν τῇ ἱερουσαλήμ; πῶ·
 μωρεῖσθαι τὸν ἱερεμίαν,
 ὡς τοῖς ἐν βαβυλῶνι γε·
 φωνταί, τὴν ἀχμαλα·
 σίαν ἄποτεινεν, ἀχα·
 ὄρος καλῖς; καὶ σεδε·
 κίας μαασίς, καπ·
 ἔ· ἱερεμίας προφητευσόντες.
 ἱεζονίας ὁ ἔ· ἀσσορ, καὶ
 φαλπίς ὁ ἔ· βενάις;
 ὡ· ἔ· ἱεζεκιήλ σημα·
 νομενῶ.

lomi F. qui juga lignea
 Jeremiae contrivit ve·
 lut in exemplum, simi·
 liter Babylonicum ju·
 gum esse caeterendum·
 5) Samaeas captivus Ba·
 bylone, a] qui Sopho·
 niae sacerdoti Hieroso·
 lymis scripsit, ut punire·
 tur Jeremias, quod ad·
 eos qui Babylone ver·
 sarentur scripsisset ut in·
 captivitate perdurarent·
 6) Achaab b] Cullii F. &
 7) Sedekias c] Maasias
 F. qui adversus Jeremi·
 am vaticinati sunt. 8)
 Jezonias Assuris & 9)
 Phaltias Benaei F. qui ab
 Ezechiele d] significan·
 tur.

ΚΕΦ. 19.

CAP. XIX.

Τίνες ἐξηρχόν τῶν Φυ·
 λῶν, κατὰ τὴν ἐξοδὸν
 τῆς αἰγύπτου.

Quinam praefuerunt tri·
 bus in exitu ex
 Aegypto?

Τῆς μὲν λευιτινῆς Φυ·
 λῆς, μοϋσῆς, καὶ

Leviticæ tribus duces
 fuerunt Moyses &

C 3 ααρων.

a] Jerem. XXIX. 24. b] Αχιαβ. Jerem. XXIX. 21, 22.
 c] ibid. d] Ezech. XI. 1.

ααρων. τῆς δὲ ἰούδα. α
 αμιναδάβ. τῆς δὲ ρυ-
 βιμ, ἐλιού. τῆς δὲ
 συμμεων, σακισαλαί.
 τῆς δὲ ισάχαρ, δα-
 γαρ. τῆς δὲ ζαβουλων,
 χελλων. τῆς εφραϊμ, σε-
 μιού. τῆς μανασσή,
 φαλασθαρ. τῆς βενια-
 μιν, γαδεών. τῆς δαν,
 αμισαλάν. τῆς ἀσηρ,
 ἐχεράν. τῆς γαδ ραγου-
 ηλ. τῆς νεφθαλίμ,
 ἐλαμ. ἔστι οἱ ἐν τῇ ε-
 ξόδῳ ἠγόμενοι, φύλαρ-
 χοι ἔλαβ, οἱ καὶ ἐν τῇ
 ἐρημῳ ἀπέθανον.

Aaron. 2) Juda, Ami-
 nadab. a] 3) Rubenis,
 Eliuz. b] 4) Simeonis,
 Sacrifalaj. c] 5) Isacha-
 ris, Dogar. d] 6) Za-
 bulonis, Chellon. e]
 7) Ephraim, Semiul f]
 8) Manasse, Phalastur.
 g] Benjaminis, Gade-
 on. h] 10) Danis, A-
 misalan. i] 11) Aser,
 Echran. k] 12) Gad, l]
 Raguel. 13) Nephtha-
 limi, Elam. m] Hi tem-
 pore exitus, duces po-
 puli fuerunt, qui in de-
 serto sunt mortui.

ΚΕΦ. Χ.

a] Imo Naasson, filius Aminadabi. Numeror. I. 7.

b] Ἐλισάρ id. 5.

c] Σαλαμιήλ. id. 6. & XXXIV. 20.

d] Nathanaël, filius Sogar. Σωγάρ. Num. I. 8.

e] Eliab, filius Χαιλων. id. 9.

f] Elisama, filius Ἐμιού. id. 10.

g] Gamaliel, filius Φαλασθάρ. id.

h] Abidan filius Γαδεών. id. II.

i] Achiezzer, filius Αμισαδά. id. 12.

k] Phageol, filius Ἐχεράν. id. 13.

l] Elisaph, filius Raguelis. id. 14.

m] Achire, filius Αμάν. id. 14.

Κ Ε Φ. κ.

Τίνας ἔχει μοϋσῆς υἱὸς,
καὶ ἐκ τίνος.

Ἐκ Σεπφόρας τῆς θυγατρὸς ἰωθὴρ, ἰσραὴλως μαδιάμ, α, γηρῶσων, β, ἐλιέζερ.

Κ Ε Φ. κα.

Τίνας ἀδερῶν ἔχει υἱὸς.

Ἐκ τῆς ἐλισάβετ, θυγατρὸς ἀμναδάβ, ἀδελφῆς δε ναασων, α καὶ ἐκ τῆς φυλῆς ἰούδα κατάγονται, α, τὸν ναδάβ. β, τὸν ἀβιὺδ. γ, τὸν ἐλεάζαρ. δ, τὸν ἰθαίμαρ.

CAP. XX.

Quos habuit Moyses filios & ex qua?

Ex Sepphora filia Jothor sacerdotis Madiam, 1) Gerson. 2) Eliczer.

CAP. XXI.

Quos filios habuit Aaron?

Ex Elisabet filia Amnadaab, sorore Naasson, ο] qui ex tribu Juda ducunt originem, 1) Nadab, 2) Abiud, 3) Eleazar. 4) Ithamar.

C 4

Κ Ε Φ. κβ.

α] Γηρῶμ. Exod. II. 22. XVIII. 22.

ο] Exod. VI. 23. Hinc emendandus Epiphanius hæresi LXXVIII. 13. Elisabetham illam pro Aaronis filia Naassonis uxore venditam.

Κ Ε Φ. κϛ.

Τίνα ἐστὶ τὰ ἔθνη ἃ
ὁ λαὸς ἐκλήροῦ-
θησεν.

Χαναταῖον, εὐαῖον, γερ-
γυσαῖον, ἰεβουσαῖον,
χετῶν, ἀμορραῖον, φε-
ρεζῶν.

Κ Ε Φ. κγ.

Τίνας, καὶ τίνων ἐθνῶν,
βασιλεῖς, ὁ λαὸς
ἀπέκλεισεν.

Ἐπὶ τῷ μωυσέως ἐκλά-
σει τῶν χειρῶν αὐτοῦ
τὸν ἀμαλκεῖ, ὁ δὲ δια-
ίησεν τὴν ναυὴν τοῦ ἀδωνι-
βεζεκ, βασιλεῖα ἱερουσα-
λήμ, καὶ τὸν ἰλαμ βα-
σιλεῖα χεβρών, καὶ τὸν
φιδῶν βασιλεῖα ἰερμυθ.

CAP. XXII.

Quanam sunt gentes p] quorum hereditatem populus Israëliticus occupavit?

Chananaea, Evæa, Gergesæa, Jebusæa, Chetæa, Amorrhæa, Pherezæa.

CAP. XXIII.

Quosnam & quarum gentium Reges interfecit populus?

Sub Moysæ, cum illis manus suas attollerat Amalecum, & per Jesum Nave. 2) Adonibezec, 1) Regem Jerusalem, & 3) Ilam, 4) Regem Chebron, 4) Phido, t) Regem Jeri-
κη

p] Septem illarum gentium mentio Exod. XXII, 23. Jos. IX. I. XII, 8. aliisque locis pluribus.

q] Exod. XVII. 11. 13.

r] Judic. I, 6. seq.

s] Ελωμ. Jos. X, 3.

t] Φιδῶν βασιλεῖα ἰερμυθ. id.

καὶ τὸν Σίφῃ βασιλεῖα
 Λαχίς, καὶ τὸν Δαμίς
 βασιλεῖα Ὀδαλλάμ, καὶ
 τὸν Ἰαβὶν, καὶ βασιλεῖα
 Ἀσώρ, καὶ βασιλεῖα
 Σομορόρων, καὶ βασιλεῖα
 Ζιφ, καὶ ἄλλους βασι-
 λεῖς ἕως τῆς Σιδωνί-
 ας, τῆς πάντας ὁ Ἰη-
 σὺς ἀπέχευε, καὶ βασιλεῖς
 κθ. τὸν δὲ Σηὸν βασι-
 λεῖα τῶν Ἀμορραίων, καὶ
 τῆς Ἀνείλε, καὶ τὸν Ὀγ,
 βασιλεῖα τῆς Βασαί,
 καὶ ὁ Ἰδαὸς δὲ ἀπέχευε
 γενεὴ τὸν Ἀδωνιβεζεκ,
 ἔπειτα ἀκρά τῶν ποδῶν,
 πρότερον ἐξέτεμεν, ὁ, ἦ

pus., 5) Siphia, 6) Re-
 gem Laches, 6) Da-
 mis, x] Regem Oda-
 lam, 7) Jabin, 7] Re-
 gem Assor, 8) Regem
 Somororum, z] 9) Re-
 gem Ziph a] aliosque
 Reges ad Sidoniam us-
 que quos omnes Jesus
 interfecit Reges XXIX.
 b] Seon c] autem Re-
 gem Amorrhæorum &
 Og d] Regem Basan
 interfecit Moyses, Ju-
 das e] vero interfecit
 Adonibefecum, f] cuius
 extrema pedum prius
 abscidit. Gothoniel f]

C 5

γοθο-

n] Ἰεφθᾶ βασιλεῖα λαχίς. id.

x] Δαβὶν βασιλεῖα Ὀδαλλάμ. id.

y] Judic. IV. 2. Ἰαβὶν βασιλεὺς Χακκαὶν ὅς ἐβα-
 σίλευσεν ἐν Ἀσώρ,

z] Jos. XII. 20.

a] ibid.

b] Jos. XII. 9 -- 24.

c] Num. XXI. 24. Deut. II. 33.

d] Num. XXI. 33. seq. Deut. III. 3.

e] Judic. I. 2. seq.

f] Judic. III. 10.

γοθονία, ὁ κερτὴς, τὸν
 χριστὰρ ἐλὼν, βασιλεὺς
 συρίας. καὶ ὁ αὐτὸς ὁ
 ἀμφοτεροδύξιος, τὸν ἀνι-
 γλωμ. βασιλεὺς μοα-
 βιτῶν, δὲ δὲ διαχρησαί-
 μενος, αὐτὸν τῆ λαοῦ
 χνεκ. δεβόρα δὲ ἔ-
 βασακ, τὸν σισάρα
 βασιλεὺς ιακίς, ὃν ια-
 ηλ γυνή, πασάλα
 διὰ τῶν ὠτῶν διήλασε.
 γεδιὸν δὲ, τὸν ἀρήμ,
 μαδιάμ βασιλεὺς. καὶ
 ιεφθαε τὴν ἔαμαλκε
 βασιλεὺς.

Judex cepit Chufarem
 Regem Syriæ, Et Aod
 ambidexter Æglonum,
 g] Regem Moabita-
 rum, dolo eum ob-
 truncans læva manu.
 Debora per Baracum,
 peremit Sifaram Re-
 gem Jakis, h] quem
 Jaël mulier i] clavo per
 aures transfixit. Ge-
 deon Oromum k] Re-
 gem Madiam, & Jeph-
 tha cepit regnum l] Amalcc.

Κ Ε Φ. δ.

g] Judic. III. 21.

h] Sifara non Rex fuit sed Dux exercitus Regis Chanana-
 orum Jabini, ἀρχὼν τῆς δυνάμεως Ιακί. Judic.
 IV. 7.

i] id. 21.

k] Oreb & Zeb. Judic. VII. 25.

l] Ammon. Judic. XI.

Κ Ε Φ. κδ.

Εἶσα ἔφη καὶ τὰς συ-
νήθη δαστῶν τελευτῶν ἔνωσεν
παίδων, σὴμ, χαμ, ἰαφθ.

Εβραῖοι, ἀσσύριοι,
πέρσαι, μῆδοι, ἀ-
ραβες, μαδιανοὶ, ἀδι-
αβηνοὶ, γαινοὶ, παλαστι-
ννοὶ, σαρακηννοὶ, μά-
γοι, κάσσιοι, ἀλβανοὶ,
Ἰνδοὶ, αἰθίοπες, αἰγύ-
πτιοι, λίβυες, χαγγαῖοι,
χαναναῖοι, Φερζαῖοι,
εὐαῖοι, αμυρραιοὶ, γερ-
γυσῶοι, ἰεθυσῶοι, ἰδα-
μαῖοι, σαμαρῖται, Φοῖνι-
κες, σύροι, κίλικες, κατ-
παδόκει, ἀρμένιοι, ἰβη-
ρες, βιβρανοὶ, σκύθαι,
κολχαι, σαμνοὶ, βόσπο-
ροι, ἀββιανοὶ, ἰσαυροὶ,
λυκάονες, πύσσιδοι, γα-
λάται, παφλαγονες,
Φρύγες, ἔλληνες, αἰ καὶ
αχαιοὶ, θησαλοὶ, μα-
κεδόνες, θρακικες, μαυσοὶ.

CAP. XXIV.

Quot & quantam gentes
a] exorta sunt à tribus
Noë filijs Sem, Cham,
& Japheth?

Hebraei, Assyrii, Persæ,
Medi, Arabes, Ma-
diani, Adiabeni, Tai-
ni, Palæstini, Sarace-
ni, Magi, Caspii, Al-
bani, Indi, Æthiopes,
Ægyptii, Libyes, Chan-
gæi, Chananæi, Pheræ-
zæi, Evæi, Amorrhæi,
Gergesæi, Jebulæi, Idu-
mæi, Samaritæ, Phœ-
nices, Syri, Cilices,
Cappadoces, Armenii,
Iberes, Bebrani, Scy-
thæ, Colchi, Samni,
Bospori, Abbiani, Isau-
ri, Lycaones, Pissidæ,
Galatæ, Paphlagones,
Phryges, Græci qui &
Achæi, Thessali, Mace-
dones, Thraces, Mausii,

Βεσοὶ.

a] Conferendus Sam. Bochartus in Phaleg. ad Genes. X.
Flavius Josephus lib. 1. Antiquitat. cap. 6. Cosmas In-
doplevites lib. 2. 2. 131. seq.

5, ἰωσθε βενουή, ἰησὺς ὁ ἔναυη.	6 Josue ben Nun, f] <i>Jesus Nave.</i>
ζ, ἰωσοφατήμ, κερται.	7 Sophatim, g] <i>Judices.</i>
η, ρυθ.	8 Ruth.
θ, σαμυήλ, ὅτι ἐρημη- νύθη ὁ κληθεῖς.	9 Samuel, quod nomen exponitur <i>vocatus. h]</i>
ι, ἡαμμέλεχ δαβιδ, ὁ ἔστι, βασιλεὺς δαβιδ.	10 Uammelech David, hoc est <i>Et Rex David i]</i>
ια, δαβρη ἡαμμήμ, ὁ	11 Dabre ajamim, k] <i>ἔστι,</i>

f] Euseb. ἰωσθε βεν Νῦν. Niceph. ἰησὺς ἰβεννῦν.

g] Euseb. παρ αὐτοῖς ἐν ἐνὶ Σωφετίμ. Niceph. ἐν Ἰωσαφατίμ, **ד'יטדו**

h] ὁ θεὸς κληθεῖς Euseb. & Niceph. pro quo Flavius Josephus pag. 165. exponit *θεῖα τῆρον rogatum à DEO.* Confer. I. Sam. I. 20. quasi **ה'מ ה'נש** Vide Campesii Vitringæ observationes sacras lib. I. p. 28. seq. Alii Samuelis nomen interpretantur *αἰτημα δὸτὸ ἔθεῖς & ὑπακοὴν θεῖς.* Ita auctor libri de nominibus Hebraicis T. 2. Hieron. Marcianei p. 163, 266. & S. Maximus T. I. p. 292. 683. Aliis est *σωτηρια θεῖς ἰπακῶσαντος.* Ita Cyrillus Hierosol. p. XI. edit. Oxon. Philoni *πρωγμῆνος θεῖς* p. 261. & 294. Hieronymo de nominibus Hebraicis, *Samuel, nomen ejus Deus.* Aliis ὁ νόμος θεῖς αὐτῶν vel ἰκαῖ αὐτῶς θεός. Vide Marcianuzi Hieronymum T. 2. p. 235.

i] Prima verba libri tertii Regum **ויהי כהן ליהויה** Vitiose apud Niceph. *ἐνεὶναμμέλεχ Δαβιδ ὅτι ἐστὶ βασιλεία Δαβιδ.*

k] Euseb. δαβρη ἡαμμήμ. Niceph. ἐνεὶδαβρημῆμ. **דברי הימים**

ἔστι, λόγος ἡμερῶν.	<i>Verba dierum.</i>
12, ἰσδρας, ὡς ἐστὶν, βοηθός, βιβλός.	12 Esdras, l] id est ad- jutor.
13, σεφαρθελίμ, ὁ ἔστι, βιβλός ψαλμῶν.	13 Sephar Thellam m] <i>liber Psalmorum.</i>
14, μελδῶθ, παροιμίαι.	14 Meldoth, n] <i>para- mia.</i>
15, ὁ κωίλθ, ἐκκλη- σίας τύπος.	15 Coelleth, <i>Ecclesia syro. o]</i>
16, σὶρ ἄσσιεμ, ἄσ- μα ἄσματων.	16 Sir affirm, p] <i>Can- ticum Canticorum.</i>

ζ. πρo-

l] Niceph. ἐνεζῶρα.

m] Euseb. σέφερ θιλίμ. Niceph. σεφαρθελίμ. רסו
□יההה

n] Euseb. μισλῶθ. Niceph. μισλῶθ. יהשד

o] Pro ἐκκλησιασῆς, quo vocabulo תלהק redditur à LXX. interpretibus, vitiose ut existimo, hypomnistici auctor ἐκκλησίας τύπος.

p] Euseb. σὶρ ἄσσιεμ, סירישיה ריש dicitur au-
tem *Canticum Canticorum* ita ut R. Akiba apud
Cartwrightum IV. 2. mellificii Hebr. *Cum univesa
bagiographa sint sanctum, Canticum Canticorum
est sanctum sanctorum.* Ita Pentateuchum fuit qui
vocaret *quintarium quinariorum.* Vide Gonzalez
de Salas libello de duplii terra viventium p. 123. Sic
Theodos Jeremie Paschasius Radbertus appellat *la-
mentationem lamentationum.* Elkanah princeps
principum Levitarum Num. III. 32. ut *Rex Re-
gum* Artaxerxes. Thales σοφός σοφῶν Timoni
apud

ζ, προφηται β.

ση, ησαιας.

ιδ, ιερειας.

κ, ιεζεκιηλ.

κα, δαυιδ.

κβ, ιωβ.

Εξω δε τῶν ἑσθῆρ καὶ
 τῶ μακκαβαϊκα, α-
 πὸρ τῆς ἱστορίας, σαβ-
 βῆθ σαβαθαιλ.

17 Prophetæ duode-
 cim.

18 Esaias

19 Jeremias.

20 Jezechiel.

21 Daniel.

22 Job.

Præter [nos q] sunt
 Esther & Maccabaici li-
 bri, qui inscribuntur Sa-
 beth Sabanaiel. r]

Κ Ε Φ. κς.

apud Lactium lib. I. c. 34. *Syracusa urbs urbium*,
 Floro. at Myti, *barbari barbarorum*. Theologia
 τεχνη τεχνων, Πιτισμηη Πιτισμηων, Gregorio
 Naz. Logica οργανοι οργανων, DEUS ens entium
 Aristoteli. Magnum Sabbatum, *sabbatum sabbato-
 rum* Philoni Carpathio &c.

q] Vide D. Godofridi Olearii *Ἐμακαεϊτις* observa-
 tiones in Matthæi Evangel. p. 74.

r] Hanc lectionem etiam habet Nicephorus & in quatuor
 Eusebii codicibus MScr. reperisse se Valæsius testatur, li-
 cet Rob. Stephanus edidit *σαββαθὲ ἐλ*, quod varie
 interpretantur ut dixi lib. 3; Bib. Græcæ Cap. 29. pag.
 748. Novissime D. Olearius quem modo laudavi, le-
 ctioni nostræ insistens *אבני שבת* destruit
 eos, qui *ne vendant*, *DEUS*.

Κ Ε Φ. κς.

CAP. XXVI.

Ὄνομασία καὶ ἐρμηνεία
τῶν παρ' Ἑβραίοις
σοιχείων.

Nomina literarum apud
Hebraeos, a] nominum-
que significatio.

Α λ φ, μάθησις. Ἐθ,
οἶκος. γίμελ, πλη-
ρωσις. δάλεθ, δέλτων.
ἢ, αὐτή. εἰ, ἐπ' αὐτή.
ζαι, ζῆ. ἦθ, ζῶν. ἦθ,
καλή. ἦθ, ἀρχή. καφ,
οὐμός. λαμεθ, μάθησις.
μην, ἐξ αὐτῶν. νῦν,
αἰώνια. σάμεχ, βοή-
θεια. πῶν, πηγή ἢ ὄφ-
θαλμῶν. φῆ, σῶμα. σα-
δι, δικαιοσύνη. κῶφ,
κλήσις. ρῆς, κερπίληθ.
αἶν, ῥόδοντες. θᾶν, ση-
μεῖα. οἶν, ἀπαράξαι
ἑαυτὴν διάνοιαν. μα-
θησις οἶν, πληρωσις
δέλτων, αὐτῆ ζῆ ὁ ζῶν.
καλή ἀρχή, οὐμός μαθη-
τε ἐξ αὐτῶν αἰώνια. Ἐθ-
θεια ὄφθαλμῶν, σῶμα

A leph, doctrina. Beth,
domus. Gimel, ple-
nitudo. Daleth, libro-
rum. He, ipsa. Vau, in
illa. Zai, vivit. Hebh, vi-
vens. Tebh, bonum.
Joth, principium. Capb,
tamen. Lamed, discite.
Mem, ex illis. Nun, eter-
na. Samech, auxilium.
Ain, fons vel oculus.
Phe, os. Sade, justitia.
Copb, vocatio. Res, ca-
put. Sin, dentes. Thau,
signa. Isthaec juncta
hujuscemodi perfici-
ent sententiam: Do-
ctrina domus, plenu-
do librorum. In il-
la vivit vivens. Bo-
num principium, tamen

D

καὶ

a] Conferendi Eusebius in præparatione Evangelica lib. X. c.
5. p. 474. & lib. XI. c. 6. p. 519. Hieronymus Epistola
CIV. ad Paulam Urbicam T. 3. p. 131. & è recentioribus
Drusius in Alphabeto Hebraico p. 29, seq. & Jo. Morinus
Exerc. Bibl. p. 504.

ζ, προφηται β.

η, ησαιας.

θ, ιερειας.

κ, ιεζεκιηλ.

κα, δανιηλ.

κβ, ιωβ.

Εξω δε τετρατον εσθη και
α μακκαβαικα, α-
παρ ελληνην γραμματα, σαβ-
βηθ σαββακιελ.

17 Prophetæ duode-
cim.

18 Esaias

19 Jeremias.

20 Jezechiel.

21 Daniel.

22 Job.

Præter [istos q] sunt
Esther & Maccabaici li-
bri, qui inscribuntur Sab-
beth Sabanaiel. r]

Κ Ε Φ. κς.

apud Lactium lib. I. c. 34. Syracusæ *urbium*,
Floro. at Myti, *barbari barbarorum*. Theologia
τεχνη τεχνων, Πιτισημη Πιτισημων, Gregorio
Naz. Logica οργανοι οργανων, DEUS *ens entium*
Aristoteli. Magnum Sabbathum, *sabbatum sabbato-
rum* Philoni Carpathio &c.

q] Vide D. Godofridi Olearii *μακαριτες* observa-
tiones in Matthæi Evangel. p. 74.

r] Hanc lectionem etiam habet Nicephorus & in quatuor
Eusebii codicibus MScr. reperisse se Valesius testatur, li-
cet Rob. Stephanus edidit *σαββαθ* ελ, quod varie
interpretantur ut dixi lib. 3. Bib. Græcæ. Cap. 29. pag.
748. Novissime D. Olearius quem modo laudavi, le-
ctioni nostre insistens *אני ובני שרבת* *destruit*
eos, qui me vendunt, DEUS.

Κ Ε Φ. κς.

CAP. XXVI.

Ὀνόμασι καὶ ἐρμηνεία
τῶν παρ' Ἑβραίοις
σοιχείων.

*Nomina literarum apud
Hebraeos, a] nominum-
que significatio.*

Α λφ, μάθησις. Βεθ,
οικία. γίμελ, πλη-
ρωσις. δάλεθ, δέλτων.
ή, αὐτή. εἰν, ἐπ' αὐτή.
ζαι, ζή. ήθ, ζών. Ιηθ,
καλή ἀρχή. καφ,
ομνία. λαμεθ, μαθε-
τη. μεθ, ἐξ αὐτῶν. νυν,
αἰώνια. σάμεχ, βοή-
θεια. ταν, πηγὴ ἢ ὄφ-
θαλμῶν. φή, σῶμα. σα-
δι, ἀκακισμένη. κωφ,
κλῆσις. ρης, κεφαλή.
σιν, ἰσχυροί. θαν, ση-
μεῖα. ομν, ἀπαρχή.
βαν, διάνοια. μα-
θησις ομν, πληρωσις
δέλτων, αὐτὴ ζή ο ζών.
καλή ἀρχή, ομν, μαθε-
τη ἐξ αὐτῶν αἰώνια. Βοή-
θεια ὄφθαλμῶν, σῶμα

Aleph, doctrina. Beth,
domus. Gimel, ple-
nitudo. Daleth, libro-
rum. He, ipsa. Vau, in
illa. Zai, vivit. Hetb, vi-
vens. Tetb, bonum.
Jotb, principium. Capb,
tamen. Lamed, discite.
Mem, ex illis. Nun, eter-
na. Samech, auxilium.
Ain, fons vel oculus.
Pbe, os. Sade, justitia.
Coph, vocatio. Res, ca-
put. Sin, dentes. Thau,
signa. Isthaec juncta
hujuscemodi perfici-
ent sententiam: Do-
ctrina domus, plenu-
do librorum. In il-
la vivit vivens. Bo-
num principium, tamen

D

κς

a] Conferendi Eusebius in præparatione Evangelica lib. X. c. 5. p. 474. & lib. XI. c. 6. p. 519. Hieronymus Epistola CIV. ad Paulam Urbicam T. 3. p. 131. & recentioribus Drusus in Alphabeto Hebraico p. 29, seq. & Jo. Morinus Exerc. Bibl. p. 504.

καὶ δικαιοσύνη, κλήσις
κεφαλῆς καὶ ἰδόντων
σημῆα.

discite ex illis æterna.
Auxilium oculi, os &
justitia. Vocatio capi-
tis ac dentium signa.

Κ Ε Φ. κζ.

Μῆνες ἰβραϊάν, αἰγυ-
πῶν, μακεδόνων,
ρωμαίων.

CAP. XXVII.

Menses α] Hebraeorum,
Ægyptiorum, Macedo-
num, Romanorum.

Νησαν, Φαρμηθί, Ξαν-
θικός, ἀπριλιος.
Ἰιαρ, πάχων, ἀρτε-
μίσσιος, μάϊος.

Nisan, Pharmuthi,
Xanthicus, Aprilis.
Jar, Pachon, Ar-
temisius, Majus.

Σιβαν, παυνί, δέσιος,
ἰούνιος.

Sivan, Payni, De-
sius, Junius.

Θαμυζ, ἐπιφί, πά-
νημος, ἰουλιος.

Thammuz, Epiphi,
Panemus, Julius.

Ἄβ, μεσορῆ, λῶος,
αὐγουστος.

Ab, Messori, Lous,
Augustus.

Ἐλύλ, θώθ, γορπι-
αῖος, σεπτέμβριος.

Elul, Thoth, Gor-
pizus, September.

Οσεί, φαοφί, ὑπερ-
βερε-

Tisri, Phaophi, Hy-
ber-

α] De his plura in Menologio meo quod edidi Hamb. 1712.
8. Vide etiam Volum. X. Bibl. Græcæ p. 112. ubi hoc ca-
put hypomnestici Græce exhibetur. Sed & apud Lam-
becium III. p. 55. memoratur ante alphabetum hebrai-
cum Græca explicatione illustratum MSta series mensium
apud Hebræos, Ægyptios, Cappadoces, Athenienses, La-
cedæmonios, Bithynes, Cyprios, Macedones & Græ-
cos Christianos post Constantini M. tempora.

Βερεταῖος, ἑκτώμβε-
ρος.

Μαρσαβάν, ἀθύρ,
δίος, νοῦμβερος.

Χασελεῦ, χοϊάκ, ἀ-
πηλλάος, δεκέμβερος.

Τηβηθ, τίβυ, αὐδυ-
ναῖος, ἰανυάριος.

Σαβὰθ, μεχίρ, πε-
ριος, Φευρναίος.

Ἀδάρ, Φαμενοθί,
δύστρος, μάρπος.

perberetaus, Octo-
ber.

Marseban, Athyr,
Dius, November.

Chaseleu, Chyaz, A-
pellæus, December.

Tebeth, Tybi, Au-
dynæus, Januarius.

Sabath, Mechir, Pe-
ritius, Februarius.

Adar, Phamenoth,
Dystrus, Martius.

Κ Ε Φ. κη.

Ὅπως τὸ ἱερόν κατε-
σκευάζετο χερί-
μα.

Ἄνθος σμύρνης ἐκ-
λεκτῆς σίκλων, Φ.
παιῖ γέμος: κε: γί-

CAP. XXVIII.

Quomodo sacrum ungu-
entum a] prepara-
batur?

Sumebantur floris
myrrhæ electæ, sicli
b] quingenti: c] - -

D 2

γόνθ,

a] Exod. XXX. 23. seq. ad quem locum præter interpretes consulere juvabit Ed. Bernhardum ad Flav. Josephi Antiquit. III. 8. 3. D. Georg. Wolfgangum Wedelium. Centuria 2. Exerc. Medicophilolog. decade 3. p. 29. sq. atque Edmundum Dickinsonum in Physica vetere & vera c. 20. qui ex hac unguenti præparatione Moysen chemi- cæ artis peritum fuisse disputat.

b] Semunciarum Atticæ.

c] Hoc loco non licuit Mstum Codicem, vitiose expres- sum assequi, itaque malui sine interpretatione relinquere que

καί, θθ, πῶς ἐν τῷ αἰ-
 γίω σαβμῶ ὁ σίκλος ἴ-
 σος πᾶσι, ἤσαν θθ ἕξ.
 κινναμώμῃ πῶδες θ
 ἕξ σίκλου πῶδες. Γὰ Γο.
 ἕξ ἑξ γίνονται θθ. κα-
 λαρὺν ἐλάδης σίκλοι,
 σν θθ. ἰσῶς σίκλοι. Φθ
 θθτ: ἐλάδης ἐξ ἐλαίων,
 εἰν, πῶδες. χθ, ὀμῆ
 Ἄλλ.

Ὅπως τὸ ἱερόν κατε-
 ἔχοντο (ἐν τῷ μί-
 αμα.)

Μτακτῆν, οὐνχα, χαλ-
 βανῆν, λεβανον, δά-
 φνην, ἴσον ἰσῶ, φησιν.
 ἕξαι.

cinnaomni odoratipars
 dimidia, sicuti ducenti
 quinquaginta: - gala-
 mi fragrantis, sicuti du-
 centi quinquaginta: -
 casia sicuti quingenti,
 olei ex olivetis hin-
 nus siue sesquimo-
 dia.

Quomodo sacrum para-
 batur d] suffragien-
 tum?

Sumebant pinguedi-
 nem myrrhae, ony-
 chem, galbanum, thus
 & e] laurum pari inquit
 pondere f] singula.

Κ Ε Φ. κθ.

que non intellexi. Pro. Τόμορ κέ, legendum est,
 quia dimidium infra est ἕξθ. 624. Pro. quod
 mensurae nomen est, male scriptum erat ἐν θ.

d] Exod. XXX. 34. Sirach. XXIV. 18. Confer Jo. Henr.
 Ursinum sacri horti aromatici lib. 3. c. 6. & Wedelium
 p. 41. seq.

e] Laurum non addit Moses, neque Siracides meminit.

f] Pondus universi thymiamatis fuisse 368, minatur ex
 Rabbidorum scriptis observat Lud. Cappellus pag. 408.
 Opp. postum.

ΚΕΦ. 29.

Τίτες, γίγαντες, γίγαντες, γίγαντες.

Πρώτοι εκείνοι, οἱ ἴσως θυγαλεῖσι τῶν ἀνδρῶν, σὺν παλακάντων τῶν ἀμμορραίων, γεννηθέντες ἢ δι' ἑσθ' καὶ ὁ κακοκλήσιμος, ἐγένετο, ἢ καὶ σὺν κακοκλήσιμος ἔστων γίγαντες νόται αὐτῶν: ὡς ἔφη καὶ Μωϋσῆς Φησὶν, ἐλάτοι εἶναι οἱ γίγαντες, οἱ κατὰ αἰῶνα, οἱ ἀνθρώποι οἱ ὀνομαστοὶ. Δευτὴρ ὁ νεβρωθὸς ἡ κινηγὰς, οἷος βαβυλωνίος ἀρξάμενος βασιλεὺς, ὡς ἔφη καὶ Μωϋσῆς μεμνημένος ὡς ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, μὴ βουλομένου λέγων, διὰ τὸ εὐρεῖσιν, ὡς νεβρωθὸς γίγας κινηγὰς ἐναντὶ τοῦ θεοῦ, ἐγένοντο δὲ καὶ ἐν ἀσσυρίῳ χάρνιμ, γίγαντες, ἃς κατέκρουσε χοδολλογομορ βασιλεὺς ἐλλὰμ.

CAP. XXIX.

Quinam fuerint Gigantes?

Primi illi, ex filiabus hominum, qui cum daemonibus concubuerunt, progenti, propter quos & diluuium factum est, cum annos nati essent centum & viginti, de quibus & Moyles ait: a] *ibi sunt gigantes a saculo viri factosi.* 2) Secundus Nemrod venator, qui Babylone regnare coepit, de quo & Moyles facit mentionem, velut in exemplum narrans ferri solitum: b] *Quasi Nemrod robustus venator coram Domino.* 3) Fuerunt etiam gigantes in Astaroth charnem, quos oppressit, c] *Chodollogomor Rex Ellam.* 4)

D 3. μὲν

a] Genes. VI. 4.

b] Genes. X. 9.

c] Legendum κατέκρουσε ex Genes. XIV. 5.

μετὰ ταῦτα ἐν τῇ χεβρών,
 τρεῖς οἱ εἶσιν υἱοὶ,
 ὡς πινας, χάλεβ οὗ εἶ-
 Φωνῆ, λαβὼν ἐν κλήρῳ
 τὴν πόλιν, ἐξολόθρευσε
 καὶ ἄπὸ τοῦ βασιλείως δα-
 βιδὸν γέγονασιν γίγαντες,
 δ' ὡς καὶ ἀναίρεσιν οἱ εἶ-
 σαβιδὸν στρατηγῶν. ιεσοβῆ,
 ὃν ἀνείλεν ἀβισσά. σέθ,
 ὃν ἀνείλε σοβοχῆς ὁ ἀ-
 στοθῆ. ἐλαιάν, ὃν ἀνεί-
 λεν ἀρωγ ὁ βηθλε-
 μίτης. πᾶρτος δὲ μάλ-
 λον ὁ ἐξαδάκτυλος, ὃν
 ἐπάπτειεν ἰωνάθαν, υἱὸς

Postea in Chebron tres
 filii Enac, d] quos Ca-
 leb, filius Jephone, cui
 urbs illa sorte obvene-
 rat, interfecit. e] Et
 sub Davide Rege fue-
 runt Gigantes quatuor,
 e] quos Davidici du-
 ces deleverunt. Jesbe
 f] quem interfecit Abi-
 sa. g] Seth h] quem
 interfecit Soboches i]
 Astothi F. Elean k]
 quem interfecit Arioch
 Bethleemites. Quartus
 senos habens digitos l]
 quem percussit Jona-

σα.

d] Pro Σαννάδ legendum Ἐνάκ ex Judic. I. 20.

e] 2. Sam. XXI. 22. & in Graeca versione I. Paralip. XX. 8.

f] 2. Sam. XXI, 16.

g] Ἀβισσά. id. 17.

h] Σαφῆτ, 1. Paralip. XXI. 4. Σέφ. 2. Sam. XXI. 18.

i] Σοβοχαὶ Σωσαθί. 1. Paralip. XX. 4. Σεβοχαὶ ὁ
 Ἀσταθῆ. 2. Sam. XXI. 18.

k] 1. Paralip. XX. 5. Ἐλεανῶν dicitur interfecisse Gigantem
 Λαχμί, Goliath fratrem. Ἐλεανῶν υἱὸς Ἀρωγ
 γίμ τον Γολιάθ 2. Sam. XXI. 19.

l] 1. Paralip. XX. 6. 2. Sam. XXI. 20.

σαμαίμ, ἀδελφῶ δα-
βιδ. καὶ γολιάθ δὲ ὁ
χειτῆρος ἐν πῆσι γίγα-
σι ἀεθμῶ), ὄν, νέ-
ος ἂν δαβιδ, σφονδο-
νίσας ἀνεῖλν, ἔ καὶ
τὸ δόρυ ἀνελόμενος, ἀνε-
θῆκω εἰς τὸ ἱερόν.

than Samæi F. patris
David. 6) Etiam Go-
liath Getthæus Gigan-
tibus anoumetatur,
quem juvenis David la-
pide è funda misso feri-
ens interfecit m] ha-
stamque ei creptam n]
dedicavit in templo.

Κ Ε Φ. Λ.

Τίνες πολὺπαιδὲς γε-
γόνασιν.

CAP. XXX.

*Quinam multorum libe-
rorum parentes exti-
terunt?*

Ἰακώβ, τρεῖς καὶ δέκα
παῖδας ἐσχῆκε. γε-
δεών ὁ κριτῆς, ο, ἔς καὶ
ἀνεῖλεν ὁ νόθος αὐτοῦ
παῖς ἀβιμέλεχ, τὴν
ἀρχὴν ἑαυτοῦ ἔ λαῦ,
πεποιήμενος. ἰαίρ ὁ
κριτῆς ὁ γαλααδίτης,
λβ, παῖδας, καὶ ἑστος

1) Jacobus qui tres &
decem a] habuit fi-
lios. 2) Gedeon Judex,
cui LXX. fuere filii b]
quos nothus ipsius Abi-
melech interfecit, sibi-
que principatum populi
vindicavit. 3) Jair Ju-
dex, Galadita, qui tri-
ginta duos c] filios sus-
D 4 εἰσυσῆ-

m] 1. Sam. XVII. 49.

n] 1. Sam. XXI. 9.

a] Duodecim, Genes. XXXV. 23, 24. Sed pro Josepho, vi-
detur auctor noster computare duos ejus filios, Ephraim
& Manasse.

b] Judic. IX. 5.

c] Judic. X. 3. in Græca versione. Nam in Hebr. *triginta*.

εσυσταπ. λαβδων, και αυτος εν ταις κριταις γεγονως, λ, πατηρ παιδων γεγονεν. δαβιδ ο βασιλευς, κβ, της παντας. βοβοαμ ο εσολομωνος υος, υς και, και θυγατρας, ζ, αβιας υος, υς κβ, και θυγατρας ιγ. αχααβ, ο εσραηλ βασιλευς, ο, υος, ες απεκλεισεν ιηθ.

cepit. 4) Labdon d] qui & ipse inter Judices, fuit pater triginta e] filiorum. 5) David Rex liberos in universum f] XXII. 6) Roboam Salomonis F. filios XXVIII g] & filias LX. 7) Abia ejus filius, filios XXII h] & filias XIII. i] 8) Achabus Rex Israëlis, filios LXX. κ] quos Jeu interfecit.

Κ Ε Φ. λα.

CAP. XXXI.

Οπως κατενεμηθη ο λαος την γην της επαγγελιας, ως ο ναυπη ησθς αυθις εκληροδοτησεν.

Quomodo populus divisit terram promissam, ut Josua Nave ipsis sortem tribuit.

Φυλη ρεβουιμ, και γαδ, και ημισυ φυλης

Tribus Ruben & Gad, dimidiumque tribus

mana-

d] Al; *Abdon*. Judic. XII. 13.

e] ita Græca versio, sed in Hebr. *quadraginta*. id. 14.

f] 1. Paralip. III. 1. seq. 2. Sam. V. 14. seq. Confer tabulas genealogicas sacras B. Jo. Petri Grunbergii, tabula XVII.

g] 2. Paralip. XI. 21.

h] 2. Paralip. XIII. 21.

i] Al. XVI.

k] 4. Reg. X. 7.

μωυσαογή, « ἀπὸ τοῦ ἔθνους
 τοῦ ἐξ ἡμετέρας, τὴν
 πέραν τοῦ ἰορδάνου χώ-
 ραν περιλήψασιν, τὴν
 πρότερον ἔσαν ἀμορραίων,
 καὶ βασιλείαν τὴν βασιλείαν
 ἡνίκα ἀπασαν.

Φυλὴ μωυσαογή, τὸ
 ἕτερον ἡμῶν σκηνήσων
 πέραν καὶ τῆς ἰορ-
 δάνου πρὸς γαδάραν, γερ-
 γεσίων χώρην, καὶ ἡνίκα
 νῦν λεγομένην σκυθό-
 πολιν, μέχρι τῆς πα-
 ραλίας Δώρ.

Φυλὴ ἰούδα, τὴν ἐπά-
 κω τῆς ἰδουμαίας χώ-
 ραν ἀπασαν, διήκυσ-
 σαν μέχρι τῆς σοδομῆς

Manasse, a] primi à
 Moyse regionem trans
 Jordanem accepere,
 quæ antea Amorrhæo-
 rum fuerat, & Raphim,
 Basaanitidem univer-
 sam.

Tribus Manasse di-
 midia pars altera forti-
 ta fuit & ipsa trans Jor-
 danem circa Gadaram
 regionem Gergesaco-
 rum, & quæ nunc voca-
 tur Scythopolis, b] us-
 que ad maritimam ur-
 bem Dor. c]

Tribus Juda, regio-
 nem universam quæ est
 ultra Idumæam d] us-
 que ad Hierosolymam,
 latitudine usque pertin-
 git usque ad Sodomiti-

D 5 Ἰούδα

a] Jos. XIII. 8. seq. 14. seq.

b] Antea Bethsan, confer. Adu. Relandi Palæstinam p. 992. sq.

c] Ex Judic. I. 27. & Flav. Josepho V. 1. Antiqu. & VIII. 2.
 pro τῆς παραλίας Δώρ, scripsi τῆς παραλίας Δώρ. Nam
 Dor urbs maritima in extremis finibus Manasse ad oc-
 casum, Vide laudatum Relandum p. 738. Δώρων πέ-
 λος eidem Flav. Josepho.

d] Jos. XV. 1. seq. Flav. Josephus V. 1. 23. ex quo illa, quæ
 aliis litteris expressa sunt, in versione addidi.

προς, πόλις δὲ κατὰ
θάλασσαν ἔχουσαν γα-
ζαν καὶ ασκάλωνα.

Φυλὴ Συμμεών, τὴν ἰ-
δρυμαίαν, τὴν αἰγύπτου
καὶ ἀραβία πρόσφορον
ἔχουσαν, ἠΨάβλιον, τὴν
ἐπικουα γαζης.

Φυλὴ Βενιαμίν, ἱερου-
χάντα καὶ βεθὴλ, καὶ ἱε-
ροσόλυμα, ἕως θαλάσ-
σης, ἐν στενῷ δὲ τῆς ἰορ-
δάνης πλάτους μέχρι γα-
βαῶν. εὐαίων, ἀμορραϊ-
ων περὶ βεθὴλ, ἰεβου-
σαίων περὶ ἱερουσα-
λημ.

Φυλὴ Ἐφραΐμ, δὲ τὸ
βεθὴλ, ἵπτι ὅ μὲγα
πεδίον, μέχρι γαζά-
ρων, δὲ τῆς ἰορδάνης,

dem *paludem*, urbes-
que maritimas habet
Gazam atque e] Asca-
lonem.

Tribus *Simeon* Idu-
maeam quae Aegypto &
Arabiae finitimam f]
habet regionem mariti-
mam ultra Gazam.

Tribus *Benjamin* Je-
richuntem & Bethel at-
que Hierosolyma us-
que ad mare, in angu-
sto tractu à Jordane
fluvio usque ad Gabao.
Euzorum sedes & A-
morrhazorum Bethel,
Jebuszorum in Jerusa-
lem. g]

Tribus *Ephraim* à Be-
thel ad ingentem cam-
pum, usque ad Ga-
zara. h] à Jordane. Se-
des Pheresazorum A-

Φερε-

e] Judic. I. 18.

f] Male scriptum erat πρὸς ὄρον ἔχουσα παρ' ἄλλον.

g] Judic. I. 21.

h] Jos. XVI. 10.

Φερεζαίων, αμορραίων, σαμορραίων.

Φυλή ισαχάρ, κάρμηλον ὁ ὄρος, καὶ ἰταβύριον ὄρος, τέρμονα τὸν πρὸς αὐτὸν ἔχοντες. Φερεζαίων καὶ αὐτὴ ἡ χώρα.

Φυλή ζαβουλων, ἀπὸ τῆς ποταμῆς μέχρι τῆς γεννησαρίτιδος λίμνης, καὶ τὴν κοιλάδα καλεσμένην. Φερεζαίων καὶ ἐστὶ ὁ χώρος.

Φυλή ἀσσηρ, ἡ περὶ σιδῶνα πτεσάμμινα ἐν οἷς καὶ πόλις ἀρχῆς, χανααίων ἡ χώρα.

Φυλή νεφθαλιμ, περὶ δαμασκὸν, γαλιλάϊας καθ' ἑξῆς καὶ τῶν ἰορδάνων πηγῶν, αἱ

mothæorum, Chanæorum. i]

Tribus *Isachar*, Carmelum montem & montem Itabyrium k] sive Tabor, qui in fluvio terminantur. Regio etiam hæc Phereæorum.

Tribus *Zabulon* à fluvio (Jordane) usque ad Gennesaritidem lacum, & terram quæ vallium l] venit nomine. Phereæorum etiam hic tractus est.

Tribus *Asser* ea quæ ad Sidonem conversa sunt in quibus etiam civitas Arce. Regio Chanæorum.

Tribus *Nephtalim*, regionem circa Damascus ultra Galilæam & fontes Jordanis qui ex monte

i] Pro Σαμορραίων legendum χανααίων ex laudato Josue loco.

k] male scriptum erat ἰλαμύριον pro ἰταβύριον.

l] Flav. Joseph. τὴν ἀπὸ τῆς καρμὴλ κοιλάδα προσ-αγορευομένην.

Ἔρην ἐκ τῶν ὄρεων ἔχουσι
ταῦτο κιναιῶν ἢ χωρα.

Φυλὴ δὲ τῆς ἀπὸ
αζοῦ, ἰαμνιαν, καὶ
γίτταν, ἀπὸ ἀκκαρό-
νος, ἕως ὄρους, ἐξ ἧς ἡ
ἰδσα ἦκε. Φυλὴ αὖτε
κληρονομία πάσαι, ἀπὸ
ἀνατολῆς ἕως δυσμῶν ἐγε-
νοντο, τῶν πασῶν φυ-
λῶν, καὶ τὴν παραλι-
ὸν νεμαμένων παλα-
στίνης καὶ Φοινίκης.

Κ Ε Φ. κβ.

Τινες εἰσιν αἱ φυγαδευ-
θησοὶ παλαιοὶ οἱς οὐ
κατέφευγον, αἱ ἀκρο-
ὸν φόνον δεδρακο-
τες.

Ἐν μὲν τῷ πέραν Ἰορ-
δάνης ἐν πεδίῳ φυ-
λῆς ραββίμ, βοσορῆ, πρὸς
τὴν ἔρημον. ἐν δὲ τῇ φυ-
λῇ γὰρ τὴν ραμῶθ,
πρὸς τὴν γαλαὰδ χώρα.

monte defluunt. Hæc
Kinæorum m] regio.

Tribus *Dan* ea quæ
circa Azotum, Jamni-
am & Gittam ab Acca-
rone usque ad montem
ex quo tribus *Juda* pen-
debat. Sortes autem
universæ ab occidente
in orientem, tribuum
omnium etiam earum
quæ maritimam forti-
tæ sunt, fuerunt in Pala-
estina & Phœnicia.

CAP. XXXII.

*Quenam sunt civitates
perfugii, in quas confu-
gerunt qui involuntari-
am eadem commi-
serunt?*

Ultra Jordanem qui-
dem in agro tribus
Ruben, Bosorim prope
desertum: In tribu
Gad, Ramoth in terra
Galaad. In tribu Manaf-

m] Chananzorum. *Judic. I. 33.*

* *Ex Lege, Numeros. xxxv. 10. seq.*

n] *Josue XX. 8. & XXI. 36. seq.*

ἐν δὲ τῇ Φυλῇ μαλαοῦ
 τῆς γαυλάκι, πρὸς τὴν
 βασαν χώραν. ἐν δὲ
 τῆς ἐννεῶν Φυλαῖς, καὶ
 ἡμισία, κεδρὸς ἐν τῇ γα
 ἀλαιῶ ἐν ὄρει νεφθα
 λαίμ, καὶ τὴν συχαίμ
 ἐν ὄρει ἐφραίμ, καὶ τὴν
 χεβρών ἐν ὄρει ἰάδα.
 αὗται πόλεις εἰς ἀμφὶ
 τὸν ἰορδάνην κείμεναι.

Κ Ε Φ. λγ.

Τίνες αἱ μετροπόλεις αἰ
 τῆς λείβου ἀφο
 ρισαί.

Α πὸ Φυλῆς ἰάδα, καὶ
 Φυλῆς συμεῶν, πό
 λισ καρμαθαρόκ, ἡ δὲ
 χεβρών. πόλις ἐλωμ.
 καὶ τὴν τελλᾶν καὶ τὴν
 δαβὴρ. καὶ τὴν ἀσαν.

far, Gaulon o] in regi-
 one Basan. In novem
 tribubus & dimidia Ce-
 des p] in Galilee, in
 monte Nephtholim,
 & Sichein q] in monte
 Ephraim, & Hebron r]
 in monte Juda. Hæ ci-
 vitates (ex s] & circa
 Jordanem.

CAP. XXXII.

Quanam sunt metropo-
 les tribubus Le-
 vitis?

A tribu Juda, & a
 tribu Symeon, s]
 civitas Kariatharhoc t]
 quæ est Hebron. Ci-
 vitas Elom u] & Gella
 x] & Dabir & Afa &

o] Josuz XX. 8. & XXI. 27.

p] Josuz XX. 7. XXI. 32.

q] id. XX. 7. XXI. 21.

r] id. XX. 7. XXI. 13. I. Paralip. VI. 57. & 70.

s] Jos. XXI. 9.

t] Jos. XX. 7. Αρβόκ, nam vocabulum καρμαθ. ἡ ἱερ
 ut notum est, civitatem denotat.

u] Αἰλωμ. Jos. XXI. 14.

x] Γελλὰ est laudato Josuz loco.

καὶ τὴν ἀχάν, καὶ τὴν
βιθσαιμῖς, καὶ τὴν ἰλ-
βά, καὶ τὴν βεθάρ.

ἄπο φυλῆς βενιαμῖν,
τὴν γαβαὼν, καὶ τὴν γα-
βεε, καὶ τὴν ἀνάχ, καὶ
τὴν γαλαμαθ, αὗται πό-
λεις, ιγ.

ἄπο φυλῆς ἰφραῖμ,
τὴν συχέμ, καὶ τὴν φα-
ζέρ, καὶ τὴν γαβαὼν καὶ
τὴν βεθορών, αὗται πό-
λεις, δ.

ἄπο φυλῆς δάν, τὴν
ἐλθακώλ, καὶ τὴν γεβα-
ὼν, καὶ ἐδώμ, καὶ τὴν
γεερέμ: καὶ αὗται πό-
λεις, δ.

Achan γ] & Bethsamis
& Elba & Bethar. z]

A tribu Benjamin,
Gabaon & Gabee a] &
Anach b] & Galamath.
b] Hæ civitates XIII.

A tribu Ephraim, Si-
chem & Gazer & Gaba-
im, c] & Bethoron,
civitates IV.

A tribu Dan, Eltha-
col, d] & Gebaon, e]
& Edom f] & Gezerem,
g] etiam hæ civitates IV

ἄπο

γ] Τανύ. Jos. XXI 16.

z] Pro his duabus apud Josuam XXI. 13. & 16. est Λεμναὶ
sive Δεβναὶ & Γεμω.

a] Ita & codices quidam Jos. XXI, 17. sed al. Γαθάρ.

b] Ἀναθάρ, id 18.

b] Γάμαλα Jos. XXI. 18.

c] ΑΙ. Καοβαίμ.

d] Jos. XXI. 23. al. Ἐλθικαὶ. al. Ἐλκωθαίμ, mi-
nus bcut.

e] Γεβαδών.

f] Leg. Αἰλὼν ex Jos. XXI. 24.

g] Γεθερεμμάν.

ὑπο ἡμίσεος φυλῆς
μανασσῆ, τὴν καναχῆ,
καὶ τὴν βετσαν, αὐ-
ταὶ πόλεις β.

ὑπο ἑτέρας ἡμίσεος φυ-
λῆς μανασσῆ, τὴν γαῦ-
λον, καὶ τὴν βοσορον,
καὶ αὐταὶ πόλεις β.

ὑπο φυλῆς ἰσαχαρ,
τὴν κισων, καὶ τὴν ρα-
μαθ, καὶ τὴν δεββαθα,
καὶ τὴν ἡλιε, αὐταὶ πό-
λεις δ.

ὑπο φυλῆς ἀσηρ, τὴν
μασαλα, καὶ τὴν ἀβ-
δώθ, καὶ τὴν χελκαθ.
καὶ τὴν ρααβ, αὐταὶ
πόλεις δ.

ὑπο φυλῆς νεφθα-
λειμ, τὴν κεδες τὴν ἐν
τῇ γαλιλαίᾳ, καὶ τὴν
ἐμαθ, καὶ τὴν καρῆν,
αὐταὶ πόλεις γ.

A dimidia tribu Ma-
nasse, Kanache h] &
Betfan, i] Civitates II.

Ab altera parte tri-
bus Manasse dimidia,
Gaulon & Bosoron k]
etiam hæ Civitates II.

A tribu Isaschar,
Cisso, l] & Ramath,
& Debbatha & Helie,
m] Civitates IV.

A tribu Aser, Mafa-
la, n] & Abdoth o] &
Chelcath & Rhaab. Ci-
vitates IV.

A tribu Nephthalim,
Cedes in Galilæa, & E-
math, p] & Carein, q]
Civitates III.

ὑπο

h] Θαναχ vel Ταναχ ex Jos. XXI. 25.

i] Βαιθσᾱ ibid. al. Ἰεβαθᾱ.

k] Βοσορραν. Jos. XXI. 27.

l] Κισων.

m] Πηγὴν γεσμμάτων. Jos. xli. 29.

n] Al. Βασελάν νιοσε.

o] Rectius Ἀβδών.

p] Al. Νεμμαθ̄ νιοσε. Jos. XXI. 32.

q] Καρῆν. al. καρθάν.

ἀπὸ Φυλῆς Ζαβουλὼν, τὴν ἰερικῶν, καὶ τὴν καουσίμ, καὶ τὴν ῥεμμῶν, καὶ τὴν ἑλλαν, αὐταὶ πόλεις, δ.

ἀπὸ Φυλῆς ῥουβιμ, πέραν τοῦ ἰορδάνου τὴν βοσφ, καὶ τὴν ἰαζήρ, καὶ τὴν κεδμῶθ, καὶ ἀφαάθ, αὐταὶ πόλεις, δ.

ἀπὸ Φυλῆς γὰδ, τὴν ῥαμῶθ, καὶ ματθανην, καὶ τὴν ἐσεβῶν, καὶ τὴν ἀζίζ, αὐταὶ πόλεις, δ.

A tribu Zabulon, Jeccomy r] & Casir & Rhemmon; s] & Eilan, t] Civitates IV.

A tribu Ruben, trans Jordanem, Bosor & Jazir & Cedmoth, & Aphath, u] Civitates, IV.

A tribu Gad, Ramoth, & Matthanen, x] & Eschon. & Aziz. y] Etiam hæc Civitates. IV.

Κ Ε Φ. λδ.

Τίνας εἰλήφασι πόλεις καὶ βασιλεῖς, ἰησῶς καὶ καλέθ οἱ πιδι.

CAP. XXXIII.

Quasnam Civitates & quos Reges ceperunt Josua & Caleb, fideles viri?

Τὸν βασιλεῖα ἰερικῶ. καὶ τὸν βασιλεῖα Ἰης

Regem. 1) Jericho 2) Gai γαί,

r] Ἰερικῶν.

s] Hebr. Carbat & Dinoua.

t] Græci Codices. Jos. XXI, 37. - Σελῶ. Hebr. 7777

u] Μαφαάθ. Jos. XXI, 38.

x] Μαννιμ. id. 37.

y] Ἰαζήρ.

z] Jos. XII, 9. seq.

γαί, ἢ ἐστὶ πηλοσίον βε-
 θήλ. Βασιλέα ἱερουσα-
 λήμ. Βασίλεα χεβρών.
 Βασιλέα λάχισ. Βασι-
 λέα ἱεριμύθ. Βασι-
 λέα γαζερ. Βασιλέα
 αἰγλωμ. Βασιλέα ἀ-
 δερ. Βασιλέα δαβήρ.
 Βασιλέα ὀδολλάμ. Βα-
 σιλέα ἑρμάθ. Βασιλέα
 θαπφῆ. Βασιλέα λεβ-
 νᾶ. Βασιλέα βέκ.
 Βασιλέα μακηδά. Βα-
 σιλέα σαμρών. Βα-
 σιλέα ὄφερ. Βασι-
 λέα ἀχσάφ. Βασι-
 λέα ἀσώρ. Βασιλέα
 μελδών. Βασιλέα μαρ-
 ρών. Βασιλέα κέδες.
 Βασιλέα θανάκ. Βασι-

quæ Betheli vicina est.
 Regem 3. Jerusalem,
 Regem 4. Hebron, Re-
 gem 5. Lachis, Regem
 6. Jerimuth, Regem 7.
 Gazer, Regem 8. Æg-
 lom. a] Regem 9. A-
 der, Regem 10. Daber,
 Regem 11. Odollam,
 Regem 12. Herma, b]
 Regem 13. Tapphi, c]
 Regem 14. Lebna, Re-
 gem 15. Bec. d] Re-
 gem 16. Maceda. Re-
 gem 17. Samron. Re-
 gem 18. Opher. Re-
 gem 19. Aschaph. e]
 Regem 20. Asot f] Re-
 gem 21. Meldoni g]
 Regem 22. Marron. h]
 Regem 23. Cedès. Re-
 gem 24. Thanac. i] Re-
 E

a] ΑΙ. Αἰλάμο.

b] Ἑρμάθ.

c] ΑΙ. Ταφῆτ.

d] Ὄφει. * Συμοών.

e] ΑΙ. Αἰζίφ.

f] Ἀσώμ.

g] Μαρεδάθ.

h] Μαρρώθ.

i] Ζαχάκ.

λίε

λέα ἱεκονάμ ζ̄ χερ-
 μέλ. Βασιλέα δώρ.
 Βασιλέα ζ̄ ναφὲρ δώρ.
 Βασιλέα γωίμ τῆς γο-
 γέλ. Βασιλέα θερσα.
 πάντες ἔτι βασιλεῖς
 καθ̄ ἕς ἀνείλεν ἰησὺς
 σὺν ταῖς πόλεσι αὐ-
 τῶν, καὶ ἐκληροδότησεν
 αὐτὰς τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ.

gem 25. - Jeconam k] Chermelis, Regem 26. Dor, Regem 27. Nepherdor, l] Regem 28. Goim m] Galilææ. Regem 29. Therfa. Univerſi hi Reges undetriginta quos debellavit Joſua cum civitatibus ipſorum, & has filiis Iſraëlis in ſortem attribuit.

Κ Ε Φ. λε.

Τίνες, οἱ βασιλεῖς, ἐπέλ-
 θόντες τῇ αἰλικῇ πεδιά-
 δι, ἕς ἐπάταξεν
 ἀβραάμ.

Μαρφαλ, βασιλεὺς
 σεννααρ, αεμώχ
 βασιλεὺς ἐλλαά, χο-
 δολλογόμορ, βασιλεὺς
 ἐλάμ, θαργαρ, βασιλεὺς
 ἰθναῶν.

CAP. XXXV.

*Quinam fuerunt Reges e-
 gressi in valle ſalfa
 quos fudit Abra-
 am?*

Amraphal Rex Senna-
 ar, Arioch Rex El-
 laa, n] Chodollogo-
 mor Rex Elam, Thar-
 gar o] Rex gentium.

Κ Ε Φ. λς.

κ] ἱεκόν.

ι] Φενεαλδῶρ.

ιι] Γεῖ.

ιιι] Ἐλασάρ. Genes. XIV. i. & 9.

ιιι] Θαργαλ.

ΚΕΦ. ΛΣ.

Τίνες οὖν βασιλεῖς, ὅς διε-
σωσεν Ἀβραάμ μετὰ
ἔλωτ.

Εἰλαμ, βασιλεὺς σο-
δομών, μεγαβερσάν,
βασιλεὺς γομορράς, σεν-
ναάρ, βασιλεὺς ἀδαμῶν.
σομοβόρ, βασιλεὺς σε-
γώμ, βαλαχ, βασι-
λεὺς σεγάρ. τῆς ἀβρα-
άμ ὀπίδωξας καὶ ἀνε-
λῶν ἐκ τῆς ἀπαγωγῆς,
ἠφεξέλαθ, ὀπιστραπύ-
σας αὐτοῖς τῆς ἐαυτῶ-
ν αἰδας, ὄντας τὸν ἀριθ-
μὸν. πη.

ΚΕΦ. ΛΖ.

Τίνες Ἰβραῖοι γυναῖκας ἐθ-
νικὰς ἠγάγοντο.

Ἰούδας τὴν ἡξά, ἧξ ἡξ
ἔσεν ἡξ, τὸν σείρ, ἧξ

p] Βαλα. Genes. xiv. 2.

q] Βαρσα.

r] Συμοβόρ.

s] Genes. xiv. 14. seq.

t] Genes. xxviii.

CAP. XXXVI.

Quinam fuerunt Reges quos
Abraam cum Lotbo
servavit?

E]llam p] Rex Sodo-
morum, Bersan q]
Rex Gomorrhæ, Sena-
ar Rex Adamorum, So-
mobar r] Rex Seboim,
Balac Rex Segor. Hos
abductos Abraam inse-
cutus, ex captivitate eri-
puit, pugna sociis in
hostes usus (servis suis s]
numero CCCXVIII.

CAP. XXXVII.

Quinam Hebrai uxores
duxerunt Ethnicas?

1) Judas Savam t] ex
qua habuit filios

E 2

τὸν

τὸν αὐνᾶ, καὶ τὸν σι-
 λῶμ. ἔλαβε δὲ γυναῖ-
 κα τὴν θάμαρ τῷ υἱῷ
 αὐτῆς σείρ, καὶ τῷ
 ἀποθανόντος, ἔδωκεν αὐ-
 τῇ τῷ αὐνᾶ γυναῖκα,
 καὶ τῷ δὲ ἀποθανόν-
 τος καὶ μηδ' ἀπολυόν-
 τος αὐτὴν ἐπέρω γαμη-
 θῆναι, δόλω ἢ θάμαρ
 ἔσχεν ἐξ αὐτῆς υἱὸς, τὸν
 Φαρές καὶ τὸν Ζερα-
 μαύσης τὴν σεπφόραν,
 ἐξ ἧς ἔσχε τὸν γερωῶν,
 καὶ τὸν ἐλιέζερ. σαλ-
 μὼν τὴν ραᾶβ τὴν πόρ-
 νην τῆς κατὰσκοπῆς κα-
 πεκράλασαν, ἐξ ἧς ἔσχε
 τὸν ἰωβὴδ τὸν Ἰεσσαί
 πατέρα, ἐξ ἧς γεν-
 νᾶται ὁ δαβὶδ. ἐπι μὲν
 οὖν, οἱ πεχθέντες ἐκ τῶν

Seir u] & Aunam & Se-
 lomum. Filioque suo
 Seir collocavit uxorem
 Thamar, & hoc defun-
 cto dedit eam uxorem
 Aunæ, & post hunc et-
 iam defunctum cum
 non permitteret eam
 alii nubere, per dolum
 Thamar ex ipso habuit
 filios Phares & Zara. 2)
 Moses Sepphoram x] ex
 qua Gersonem y] sus-
 cepit & Eliezerem. 3)
 Salmon z] meretricem
 Raab, quæ speculatores
 occultaverat a] ex
 eaque habuit Boosum.
 4) Booz Moabitidem
 Ruth, b] ex qua habuit
 Jobedum patrem
 Jessæ ex quo genitus
 est David. Hi igitur
 ex ethnicis geniti

ἔθνικῶν

u] Ἡρ.

x] Exod. II. 21.

y] Γηρσαμ.

z] Atavus Davidis, Matth. I. 5.

a] Josuz II.

b] Ruth. IV. 10.

ἔθνικῶν γυναικῶν, καὶ
 εἰς τὴν Ἐ σωτῆρος συν-
 πλάσει σαρκωσιν. Ἰπὶ δὲ
 Ἐλάβη αὐτῶν, ἔχον ἔθνι-
 κὰς γυναῖκας, σαμ-
 ψῶν τὴν δαλιλά, δι ἧς
 ἀπατηθεῖς, καὶ τὸν ἀ-
 γιασμόν Ἐ ναζηραῖς δι-
 εφθάρη, καὶ ἐκτυφλω-
 θεῖς ἀδοξῶν πλευσῶ.
 σολομόν τὴν Ἐ αἰγυ-
 πτίαι θυγατέρα ἀγομέ-
 νῃ, καὶ μοαβίτιδας,
 καὶ ἀμμωνίτιδας, σύ-
 ρας, καὶ ἰδουμαίας,
 χετταίας, καὶ ἀμορ-
 ραίας.

mulieribus etiam ad Sal-
 vatoris incarnationem
 aliquid contulere. Re-
 prehensionem vero
 quod ethnicas conjuges
 duxissent incurrerunt,
 1) Sampson c] Delilam,
 à qua deceptus, sancti-
 monia Nazaræi d] vio-
 lata excoecatus est, at-
 que inglorius obiit. 2)
 Solomon qui Ægyptii
 duxit filiam, e] nec
 non Moabitidas, & Am-
 monitidas, Syras f] &
 Idumæas, Chettæas &
 Amorrhæas.

Κ Ε Φ. λη.

Τίνες πολλὰς ἤγαγον
 γυναῖκας.

Ἰακώβ, δ, τὴν λίαν,
 ραχήλ, τὴν βαλλάν,
 τὴν ζελφάν, ἐξ ὧν καὶ
 παῖδες αὐτῷ γεγόνασι,

CAP. XXXVIII.

Quinam multas duxero
 uxores?

Jacob quatuor, g] Le-
 am, Rachelem, Bal-
 lam & Zelpham è qui-
 bus & liberi nati eisunt
 E 3 γ.

c] Judic. XVI.

d] id. xvi. 17. De lege autem Nazaræatus vide Numer. VI.
 13. seq.

e] 3. Reg. xi. 1.

f] Sidonias, id.

g] Genes, xxix. & xxx.

ευ. γεδεων. - - - εξ
 ων και παιδες πετην γε-
 γονασιν, ο. δαβιδ πλει-
 ον. η. ι. την αχιναι-
 αν, και την μελχολ,
 την αβιγαιλ, την εν-
 γεθ, την βιτταλ, την
 αιγλην, την βεθσαβει,
 και αλλας, ας ελαβεν
 εις την ιερουσαλημ πλη-
 ρησ την βασιλειαν απο-
 λαβων. εξ ων και
 ευ, υψος εκτησατο,
 ων γυναικων. τα ονομα-
 τα εκ αναγγελωνται.
 εχε δε και αβιασα την
 σφναμιτιν την θερμαι-
 νουσαν αυτον δια την
 σωματος αποψυξιν.
 ο δε σολομων επτακο-

tredecim. * Gedeon u-
 xores multas h] ex qui-
 bus filii ei septuaginta
 nati sunt. David uxores
 plures quam de-
 cem, Achinaam i] &
 Melchol, k] Abigail, l]
 Engeth, m] Bittal, n]
 Eglen, o] Bethsabee,
 p] aliasque * quas du-
 xit Hierosolymis cum
 regnum ad plenum sus-
 cepisset, ex quibus &
 tredecim suscepit filios
 quorum uxorum no-
 mina non sunt scripto
 tradita. Habuit etiam
 Abisag Sunamitidem
 quæ cum ob corporis
 frigus, calore foveret.
 Salomoni qui septin-
 σίας

* Supra, cap. 30. h] Judic. VIII, 30.

i] 1. Sam. xxv, 43.

k] 1. Sam. xviii, 27.

l] 1. Sam. xxv, 42.

m] *Haggith*, 2. Sam. III, 4. & 1. Paralip. III, 2.

n] *Abital*, id. o] 1. Paralip. III, 5.

p] Mater Salomonis, 3. Reg. I, 11.

* ut Maacha, 2. Sam. III, 3. & 1. Paralip. III, 2.

q] 3. Reg. I.

r] 3. Reg. xi, 3.

σίας γυναίκας, και
παλλακας, εχρηκας,
ενα μονον υιον, τον και
της βασιλειας εγχε-
τη γεγενησθαι μη δυνα-
μενον, εχρηκεν, απο Να-
αμα της αμμανιτιδος,
η, ως αλλη εκδοσις εχει,
απο θαμαρ, θυγατρος
αβεσσαλωμ.

gentas conjuges & pel-
lices trecentas habuit,
unura tantummodo
qui ne quidem regnum
integrum affere sibi
potuit, fuit filius ex Na-
vane s] Ammonitide
sive ut alia habet edi-
tio, ex Thamare t] fi-
lia Abessalonis.

Κ Ε Φ. λθ.

Όσαι γυναίκες τες άν-
δρας διεφθειραν.

Ενα τον αδαμ απα-
γηθεισα και αυτη
προς ε διαβολα. δα-
λιλα τον σαμψων απο-
ξυρισασα, και δεσμι-
ον πος πολεμιοις ωρα-
δισα, και δια αυτην
ανακειμενον, εκτυφλα-
θεντα προτερον αιχρωις.
και ε λαβ δε ε ισρα-
ηλιτικη την ανακεισιν,
αι των αμορραιων εποιη-

CAP. XXXIX.

*Quanam mulieres viros
suos perdidērunt?*

1) Ενα Adamum, u]
decepta & ipsamet
à Diabolo. 2) Delila
x] Sampsonem radens
& vincitum tradens ho-
stibus, qui per eam adeo
interfectus est, cum pri-
us oculis foede privatus
fuisse. 3) Etiam popu-
li Israëlitici cladem intu-
lere Amorrhæorum mu-
lieres γ] à DEO ut de-

E 4

σανε

s] 3. Reg. XIV. 21. Νααμα.

t] Hujus mentio. 2. Sam. XIV. 27.

u] Genes. III.

x] Judic. XVI.

γ] Numer. XXV.

σαντο γυναίκες, κατὰ
 γυναίην ἔ μάντεως βα-
 λααμ, τὴν τῷ βαλακ
 εἰσηγηθεῖσαν, εἰς ἀπο-
 ρασιν αὐτὰς ἐπαγαγο-
 μένων. ἡ αἰγυπτία, ἡ
 ἔν ἀρχιμαγείρῳ ἔ βα-
 σιλίῳ, μετὰ ἔ μὴ δι-
 νηθῆναι ἔν ἰωσήφ ἀπα-
 τῆσαι, συμπεισασα,
 ὡς ἐπελθόντος αὐτῇ ἔ
 ἰωσήφ, καὶ ποιήσασα
 αὐτῷ ἐγκατακλεισον, τὸν
 σάφρονα. ἡ ἔ ἰωβ γυ-
 νὴ ἀπικειρῶσα πειθεῖν
 ἔν εὐσεβέσῃ τὸν ἰωβ λα-
 λῆν ῥήμα π πρὸς κύρι-
 ον, ἀλλ' ἔ δυνηθεῖσα
 διὰ ἔ ἰσχυρόγνωμον ἔ
 εὐσεβῆς. εἶπω δὲ καὶ
 τὸν σοφώτατον σολομόν-
 τα γυναίκες αἰς ἀδρανό-
 μως ἠγάγετο, εἰς τὰς
 ναὰς οικοδομεῖν, οἷς αὐ-
 ται δαίμοσιν ὡς θεοῖς ἐ-
 πῆμων, ἀνέπεισαν. ἰε-

ficerent, eos abducent-
 es, ex vatis Balaamī
 sententia, qui hoc Bala-
 co z] iuaserat. 4) Ægy-
 ptia a] quæ principi
 coquorum Regis, cum
 Josephum non potuif-
 set illicere, persuasit ac
 si Josephus ipsam solli-
 citasset, castumque il-
 lum fecit in carcerem
 includi. 5) Jobi uxor
 b] conata piissimo Jo-
 bo persuadere ut laxa-
 ret frena dicto adversus
 Dominum, licet effice-
 re hoc ob pii hominis
 robur & constantiam
 non valuit. 6) Itā et-
 iam sapientissimum So-
 lomonom mulieres quas
 præter fas duxerat, c]
 impulerunt ut templa
 conderet quibus illæ
 Dæmones d] tanquam
 Deos colebant. 7) Je-

ζάβειλ

z] Numer. XXXI, 16.

a] Genes. XXXIX.

b] Job. II, 9.

c] 3. Reg. XI.

d] Astarten, & Moloch, id. 5.

ζάβελ ὄν ἀχαάβ, τῇ
 ἀστάρτη θύειν ἠπάτησεν,
 καὶ ὄν προφήτην ἐκδιώ-
 κειν ἠλίαν, διὸ καὶ πε-
 μώρηται. γοθολία, ἡ
 ἔ ἀχαάβ καὶ τῆς ἰεζα-
 βελ θυγατρὸς: ὅ ἔ δα-
 βιδ γένος ἀφανίσαι, διὰ
 τῶν ἐπηκόων αὐτῆς μη-
 χανωμένη. ἠρωδίας, πν.
 ἠρωδην, Φονεύειν ὄν
 βαπτιστην, ἰωάννην, διὰ
 τῆς εὐρύθμης ὀρχησα-
 μένης τῆς ἐαυτῆς θυγα-
 τρὸς, ἐπαγαγομένη.

zabel Achabum fraude
 induxit ut Astartæ e]
 sacra faceret & Eliam
 Prophetam f] 'perfe-
 queretur, propter quam
 rem etiam pœnas g]
 dedit. 8) Gotholia,
 h] Achabi & Jezabe-
 lis filia quæ Davidis ge-
 nus disperdere per eos,
 qui ipsi obsequabantur,
 machinata fuit. 9) He-
 rodias i] quæ Herodem
 per filiam suam scite ad
 numerum saltantem, in-
 duxit ut Joannem ba-
 ptistam interficeret.

ΚΕΦ. μ.

Ὅσαι γυναῖκες τὰς ἀν-
 δρας ἐνεργέτησαν, καὶ δι-
 ῶν ἔδρασαν, εὐαρεσθί-
 τῶ θεῷ γεγο-
 νασι.

Μάρρα πειθῆσα τῷ
 ἀβραάμ, καὶ λι-

CAP. XL.

*Quanam mulieres bene
 erga maritos se gesserunt,
 & per ea quæ fecerunt
 D E O probata
 sunt?*

Sarra uxor Abrahami,
 k] sororem se ipsi-
 E 5 γοντα

e] Baal. 3. Reg. XVI. 31.

f] 3. Reg. XVII. 10.

g] 4. Reg. IX.

h] 4. Reg. XI. 1.

i] Matth. XIV.

k] Genes. XII.

γυσα ἀδελφὴν αὐτῆς εἶναι, κατὰ τὰς ἐπιθεσις αὐτῆς, πρὸς τὰς διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς ἐπιθρίας. καὶ πάλιν παρεκαλῶσα αὐτὴν, συγγενεῶν τῇ παιδίσκῃ τῇ ἄγαρ, ἵνα καθεσθῆσται πρὸς τὸ μὴ διαυτὴν εἶρανεσαν, ἀπαίδον καὶ αὐτὸν διαπονεῖν.

Ραχὴλ, καὶ Λία, ὑπακῶσαι τῷ ἀνδρὶ, καὶ ἀκολουθεῖσαι αὐτῷ εἰς τὴν χαναναίαν, τὸν πατρῶον οἶκον καταλιπεῖν πάντως.

Ῥεβέκκα δὲ ὁμοίως ἕμιονον ὀνομασθέντος ἀνδρός αὐτῆς, Ἰσαακ πτόθω καταλίπει τὴν πατρῶαν εἰς αὐτὴν, καὶ πρὸς τὸν μνηστῆρα ἐξανάγεται.

Ἡ δὲ γυσεῶν γυνὴ, δασαυτὰ τὸν ἀνδρα τὴν δὲ

us sicut inter eos con-
venerat, profecta, quo-
niam propter pulchri-
tudinem improbius ap-
petebatur. Eademque
suadens ei l] ut cum
ancilla Agar concum-
beret, susciperetque ex
ea filium, ne dum
ipsa erat sterilis, ille im-
prolis è vita excederet.

Rahel & Lea in] ma-
rito obtemperantes, re-
lictæque patria domo se-
cutæ eum in Chana-
næam.

Rebecca quæ simili-
ter Isaaci viri ejus vix
nominati desiderio pa-
trium reliquit focum, at-
que ad procum n] di-
gressa est.

Uxor Manoῦ, o] quæ
virum Angeli conspe-
cavit.

l] Genes. XVI.

m] Genes. XXIX.

n] Genes. XXIV. 58.

o] Judic. XIII, 23.

ἀγγέλεθ' Ἰπιφάνειαν, ῥών-
 νουσιν ἀπὸ ἑ δέξαι, πρί-
 νην αὐτῆ τὴν ἀπὸ γνώ-
 μης ἐπιθεῖσα σωτήριον.

Μελχὼλ, ἔν δαβιδ,
 ἀναίρειδάμ ὑπὸ ἑ σαυλ
 μέλλοντα, καθιμάσασα
 δια θυρίδος, καὶ δρασο-
 μίον αὐτῆ ἔν ἀπὸ ἑ φόν-
 ον πεποιησαμένη.

Ἡ ἀβιγαῖλ, ἡ ἔν να-
 βαλ πανώλεθρον ἀναί-
 ρεῖδάμ μέλλοντα, ἔν δα-
 βιδ ἐξυβείσαντα, ρυ-
 σαμένη τῆς διαφορᾶς
 δια τῆς ὀρχκλήσεως τῆς
 πρὸς τὸν δαβιδ, δώροις
 αὐτὸν ὑπὲρ ἑ ἀνδρῶν
 ἐξευμενισαμένη.

ἡ δὲ ἑ σολομᾶνος μή-
 τηρ ἡ βηθσαβεε, ἡ κα-
 τὰ τῆς ἑ προφῆτῆ νά-
 θαν ὑποθήκας, τὴν βα-
 σιλείαν τῷ ἡῶ πεποι-
 ησαμένη, διδάξασα τὸν
 δαβιδ ἑ τῷ πεδανία π-
 τολμημένα.

Ῥααβ δὲ δια πίστεως

Qua territum confirma-
 vit & metu, fidemque
 salutis ex DEI senten-
 tia ei fecit.

Melchol p] Davidem,
 cum Saul eum vellet in-
 terficere, demittens per
 fenestram, & fugæ co-
 piam à cæde ipsi suppe-
 ditans.

Abigail q] quæ Na-
 balem perditum jam &
 interficiendum, quod
 Davidem ignominia af-
 fecisset, periculo eri-
 puit obtestatione ad
 Davidem, donisque qui-
 bus animum ejus pro
 viro delinivit.

Bethsabee r] Salo-
 monis mater, quæ se-
 cundum Prophetæ Na-
 thanis præcepta reg-
 num filio suo paravit,
 edocens Davidem quæ
 auderet Adonias.

Raab per fidem pro-
 εὐδοκί-

p] 1. Sam. XIX. 12.

q] 1. Sam. XXV.

r] 3. Reg. I. II. 16q.

εὐδοκίμει ὡρᾷ τῷ Θεῷ,
διασωλῶσα τὴν κάσ-
κόπην, καὶ δι' ἄλλης
ὁδῆς τῆς ἀπολύσας,
καὶ σπονδῆας περὶ σω-
τηρίας πρὸς αὐτὴν ποιη-
μένην.

Ῥῦθ ἡ μοαβίτις, ἡ τῆς
ἐκράς, διὰ πόθον ἱε-
ρον ἀλώμενος, καὶ εἰς ἐκ-
κλησίαν Κυρίου κατα-
ταττομένη.

Καὶ ἡ γυνὴ, ἡ τῶν ἐνα-
γύστων ἀβιμελεχ, τῶν
δαινῶν κατὰ τὸ λαὸν ἐρ-
γασάμενον, μεγίστην τι
κατώρθωσε τῷ λαῷ, μι-
λῶ κλάσματι, τῆτον,
ἐκ τῆς τείχους, κατὰ τὸ
κράνην αὐτῆς ἀπορριφέν-
τι, ἀνελάσας.

καὶ ἡ τὸν σαβεὲ δέ,
τῶν τῆς βοχρεῖ, προκα-
τεληφόρησεν τὴν ἀβελ κα-
λημένην πόλιν, ἀπὸ τῆς
βασιλείας ἀποσάντη δα-

bata DEO s] quæ ex-
ploratores servavit &
per aliam viam t] eos
dimisit, & pacto cum il-
lis inito de salute sibi
prospexit.

Ruth Moabitis, à so-
cru sua u] per sacrum
desiderium non passa [c
disjungi, atque accen-
sita Ecclesiæ Domini. x]

Mulier quæ detestabi-
lem Abimelechum, gra-
via molitum adversus
populum, lapidis mo-
laris frusto immisso in
caput ejus de muro in-
terfecit, magnamque
& egregiam rem popu-
lo præstitit.

Mulier quæ Sabeæ fi-
lium Bochri, z] qui à
Rege Davide defecerat
civitatemque cui no-
men Abel, præoccupā-

610.

s] Hebr. XI. 31.

t] Josue II. 21.

u] Ruth. I. 14. seq.

x] Ruth. IV. 14.

y] Judic. IX. 52.

z] 2. Samuel. XX.

Εἶδ , ἀποκρίνασα , καὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ , δια-
ξείχευεν τῷ ἰωάβ ῥάφα-
σα , καλὸν καὶ σοφόν
ἔργον ἐπέδειξατο , ὅλην
πόλιν πολιορκίας ῥυσα-
μένην .

Σοφὴ δὲ καὶ ἡ θεκούι-
τις , ἡ τῶν ἀβεσσαλομ ,
τῆς φυγῆς , ὑπὸ ξ πα-
τρός κληθῆναι ποιησα-
μένη πᾶσι ξ ἰωάβ ὑπο-
θήκαις .

Σαβὰ δὲ , ἡ τῶν αἰ-
θιοπῶν βασιλῆς , τῆς σο-
φίας ἕνεκα στολομῶνος ,
εἰς τὴν ἰουδαίαν μετα-
στά , ἵπτι σοφία καὶ αὐτῇ
δικαίαν ἀπηνέματο τι-
μην .

Ἡ χήρα , ἡ ἐν σαρῆφ-
θοῖς τῶν ἡλίων δεξιωσα-
μένη , ἵπτι πμῆ τῇ ᾠδῇ
θεῶν .

Ἡ γυνὴ ἡ συναμίτις ἡ
τὸν ἑλισαῖον δεξιωμένη ,

verat, interfecit, caput-
que ejus per murum ad
Joabum projecit; faci-
nusque edidit pul-
chrum sapiensque, at-
que integram civitatem
obsidione liberavit.

Sapiens mulier The-
cuitis, a] quæ Abessa-
lohim de fuga à Patre
revocari fecit Joabi con-
silio.

Saba Regina b] Æ-
thiopum, quæ propter
sapientiam Salomonis
in Judæam profecta est
& ipsa meritum de sa-
pientia honorem re-
tulit.

Vidua in Sarephthis,
c] quæ hospitio excepit
Eliam honoris apud
DEUM causâ.

Mulier Sunamitis d]
quæ suscepit Elifæum &

συν,

a] 2. Sam. XIV.

b] 3. Reg. X. adde Bocharti Phaleg. II. 26. & Observ.
Hallens. T. V. p. 260. seq.

c] 3. Reg. XVII. 10. seq.

d] 4. Reg. IV.

καὶ οἶκον αὐτῷ ἑορταῖον
 εὐτρεπίσασα, μεγάλη
 καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἑ-
 αὐτῆς οἶκον ἠνῆσεν, ἕον
 τε γὰρ ἔσπερον ὄντα
 αὐτῇ, ἐκτήσατο, καὶ
 τῆτον ἀποθανόντα, ζῶν-
 τε ἀπέληθει.

Ἐν δὲ τῇ χάριτι τῇ κα-
 τὰ τοῦ ἁγίου, τὴν ἑ κοσ-
 μῆ σωτηρίαν, μαρία
 διηκονῆσατο, γεννησα-
 σα ἡμῶν σαρκί, ἕν μο-
 νογενῆ ἕον ἑ θεῷ, ἕν
 κύριον ἡμῶν ἰσοῦν τοῦ
 5ον.

Ἐλισάβετ, ἡ ἑ Ζα-
 χαρία γυνή, ἕν προ-
 δρομον, ἑ κύριον, ἰωάν-
 νην ἕν βαπτιστὴν συλλα-
 βῆσα, καὶ προφητεῖαν
 ἔξισται.

Τὴν τε ἀνάσασιν ἑ κυ-
 ρίαι αἱ τρεῖς μαρίαί
 πρῶται θεασάμεναι, τοῖς
 μαθηταῖς ἀπαγγέλον.

Ἀλλὰ καὶ ἰωάννα ἡ ἑ

domum ei quietam in-
 struens plurimum &
 marito & toti domui
 suæ profuit, nam fili-
 um cum non habuisset
 nacta est, & hunc cum
 esset mortuus, vivum
 recepit.

Tempore Gratiae in
 Christo, Mundi salu-
 tem Maria e] ministra-
 vit, peperit enim Je-
 sum Christum unigeni-
 tum DEI filium Domi-
 num nostrum.

Elisabet Zachariae u-
 xor præcursorem Domi-
 ni Joannem baptistam
 cum concepisset, etiam
 Prophetidis munere f] digna est habita.

Et resurrectionem
 Domini tres Mariae g]
 primæ spectarunt, & di-
 scipulis nunciavere.

Sed & Joanna, h]

e] Matth. I, 25.

f] Luc. I. 42. seq.

g] Maria Mater Jesu cum Maria Magdalena & Maria Ja-
 cobi, Matth. XXVII, 56. Marc. XVI, 1.

h] Luc. XXIV, 10.

Ἰππότερος ἠρώδα γυνή
 μετὰ καὶ ἄλλων πιστῶ-
 ταν γυναικῶν ἀκολούθη-
 σα τῷ Κυρίῳ, ἃ χρη-
 ματα Ἰππυφρομένη κα-
 τὰνάλας εἰς τὴν διακονί-
 αν τῶν ἐπομένων. τῷ
 Σωτηρί,

Κ Ε Φ. μα.

Τίτες ἄνδρες Ἰππυ-
 φία θαυμαστοὶ γε-
 γονασί.

Σὺν ἡρώδῃ καὶ ἰάφεθ, ὁ-
 πιδόφανεις Ἰππυ-
 βάνοιτις, τὴν ἔπα-
 τρὸς καλύψαι γυμνοτή-
 τε. ἰωσήφ, ὡς καθ' ἑ-
 αυτὸν ὑποφέρειν σοφῶς
 συμφορὰς, καὶ ἃ ὀνει-
 ράτε διαλύων, καὶ τὸν
 κείρον τῶν ἐυφοριῶν καὶ
 ἔλεγε πανσόφως ὑ-
 πανομιῶν. Βεσσελεὴλ ὁ ἔ-
 σεί καὶ ἐλιάβ ὁ ἔσεί

procuratoris i] apud
 Herodem uxor cum a-
 liis fidelibus mulieribus
 secuta Dominum, opes
 contulit, & ad mini-
 strandum iis qui Salva-
 torem sequebantur, in-
 sumit.

CAP. XLI.

Quinam viri sapien-
 tia admirabili ex-
 titere.

Sem & Japheth qui fa-
 cie averfa a] acces-
 serunt, Parentis sui nu-
 ditatem contecturi. Jo-
 sephus calamitates quas
 ipsi accidebant b] ferens
 sapienter, & somnia ex-
 plicans, c] tempora-
 que fertilitatis & famis
 d] sapientissime ad-
 ministrans. Besseleel,
 filius Ori, & Eliab, e]

χισα-

i] Chizz Luc. VIII, 3.

a] Genes. IX. 22.

b] Genes. XXXVII. & XXXIX.

c] Genes. XL. & XLI.

d] Genes. XLI. 34. seq.

e] Exod. XXXI. 2. 6.

ρισαμάχ, οὗ τὴν ἱερὰν
 σκητὴν ἐργασάμενοι, χυ-
 σί, ὁ δὲ δαβὶδ σύμβου-
 λος, τὴν δὲ ἀχιτοφελ
 σοφίαν μετὰ χερσαμέ-
 νου, σολομών ὁ τῆς σο-
 φίας χάρισμα κομισά-
 μενος, οἱ υἱοὶ μαυλ,
 αἰθάν, καὶ εσράμ, καὶ
 ἡμάν, καὶ χαλχαλ,
 καὶ δαρδάν, περὶ ὧν καὶ
 ἐν ταῖς βασιλείαις, ὡς
 σοφῶν, καὶ τὰ δὲ σολο-
 μῶνος, μνήμη γίνεται.
 ἰωδαὲ ὁ ἀρχιερεὺς, ὁ τὴν
 γοθολίαν ἀποκτείνων, καὶ
 τὸν ἐκ δὲ δαβιδικῆς γενεᾶς
 ἰωᾶς, σοφῶς εἰς βασι-
 λείαν προαγαγών. Δα-
 νιήλ, ὁ τὰ μυστικὰ τῶν
 βασιλέων θεάματα ἀπο-
 καλύπτων, περὶ δὲ καὶ
 πρὸς τὸν διάβολον εἰρη-

filius Achisamach, qui
 sacrum tabernaculum
 construxerunt. Chusi,
 d] Davidis à consiliis,
 qui Achitophelis sapi-
 entiam evertit. Solo-
 mon, cui sapientiae do-
 num e] obtigit. Filii
 Maul, Aetham, Efram,
 Eman, Chalchal & Dar-
 dani, quorum in Regum
 libris f] tanquam sa-
 pientum circa Salomoni-
 nis tempora fit mentio.
 Jodaë Pontifex maxi-
 mus, qui Gotholiam in-
 terfecit g] & Joasum
 ex Davidica stirpe Re-
 gem sapienter constitu-
 it. Daniel qui plenas
 mysterii Regum visio-
 nes explanavit, h] de
 quo etiam ad Diabolum

τα,

d] 2. Sam. XVII. 7.

e] 3. Reg. III. 12.

f] 3. Reg. IV. 31. ubi Salomo traditur sapientia enituisse
 ὑπὲρ Γαιθάν τὸν Ζαρέτην καὶ Αἰθάν καὶ
 τὸν χαλκαδ, καὶ Δαρδάν, ἡδὲ μαυλ.

g] 2. Sam. XI. 15. seq.

h] Dan. II. 27. seq. id. IV. 19. seq. V. 25.

ται, μη σὺ σοφώτερος
 εἶ ἢ Δανιὴλ; ἰσθραὴλ, ὁ
 τῶν ἰσραὴλ γραφῶν, με-
 τὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶν
 ἔξ ἰσραὴλ λαοῦ ἐπινο-
 δον, μνήμην ποιησά-
 μεν.

dictum est, i] tunc sa-
 pientior es Daniele? Es-
 dras qui post populi Ju-
 daici de Babylone re-
 versionem, sacrarum lit-
 terarum k] (restituen-
 darum) mentionem
 fecit.

Κ Ε Φ. μ β.

Τίτες, ἐπὶ σοφία γυναι-
 κες θαυμασάι γεγώ-
 νασι.

Θάμαρ, Ἰθὶ παιδο-
 γονία τὸν ἰσραὴλ σο-
 φισαμένη, βεβέκα, τῷ
 ἰακώβ, πρὸς τὸν πα-
 τρὸς εὐλογίας, ἀκονο-
 μήσασα δοθῆναι, καὶ
 εἰς τὴν μεσοποταμίαν
 αὐτοῦ, πρὸς τὴν ἐμνήμην
 συγγενεῖαν ἐκπέμψασα,

CAP. XLII.

Quenam fuerit sapien-
 tia admiranda mu-
 lieres?

Thamar quæ Judam a] ut filios ab eo con-
 ciperet decepit. Re-
 becca rem ita moderata
 ut benedictio Patris b] daretur Jacobo, cumque
 ad cognatos suos c] mit-
 tens in Mesopotamiam;
 ut Esavi iram effugerat.

F

i] Ezech. XXVIII, 3.

k] Nehem. VII, 2. Fugere etiam qui traderent Esdræ ex
 memoria Legem restituisse, ut notavi in Codice Pseud-epi-
 graphæ N. et Testam. p. 1156. seq. Sed illi sententiæ lau-
 datus Nehemæ locus perspicue adversatur.

a] Gen. XXXVIII, 13, seq.

b] Gen. XXVII, 6, seq.

c] id. 43.

Δία τὴν ἔτος μῆνιν.
 Ἰωσαβὲλ ἡ ἔ βασιλέως
 Ἰωραμ θυγάτηρ, Ἰωδαὲ
 δὲ ἔ ἀρχιερέως γυνή,
 κρύψασα ἰωᾶς ἐν ὄχο-
 ζίς ἔ ἀδελφῆ αὐτῆς
 υἱόν, ἵνα μὴ πρὸς τῆς
 γοδολίας ἀναρεθῆ, καὶ
 φυλάξασα εἰς τὴν τῆς
 δαυιδικῆς βασιλείας ἐκ-
 φανσιν. σοφὴ καὶ ἡ σὺ-
 ναμίτις, ἡ ἔν προφήτην
 ἑλισαῖον δεξωσαμένη,
 τῆ πε τῆς οἰκίας ᾠδὴ-
 σκευῆ, καὶ τῆ ᾠδὴ μὲνῆ,
 τῆ ἔ προφήτη.

Κ Ε Φ. μ γ.

Ἵνες ἐπὶ δεινότητι γενό-
 μιν σοφοί, διὰ τῆς ἐ-
 αὐτῶν σοφίας ἀπω-
 λοντο.

Οἱ τὸν πύργον οἰκοδο-
 μῆν ἕως ἑξαμῶν βυ-
 βλίται, διελύοντο τῆ

Josabel d] Regis Jora-
 mi filia, uxor Jodaē
 Pontificis maximi, quæ
 Joasum fratris sui Ocho-
 zia filium occultavit ne
 à Gotholia interficeret-
 tur, conservavitque e-
 um donec in Regiam
 Davidis successionem
 palam est restitutus.
 Sapiens etiam Sunamī-
 tis e] quæ Prophetam
 Elisæum domus suæ ap-
 paratu excepit, atque
 Prophetæ non desit in-
 sistere f] (donec secum
 descenderet, filiumque
 vitæ restitueret.)

CAP. XLIII.

*Quinam nimium sapien-
 tes sua ipsi perierunt
 sapientia?*

Turrim quæ ad cœ-
 lum usque pertin-
 geret volentes extru-
 πολυ-

d] 4. Reg. XI. 2. ἰωσαβὲλ.

e] 4. Reg. IV. 10.

f] id. 30.

πολυφωνία. Φαραώ κα-
 τ'εσοφίζόμενος τὴν ἔ-
 λαὸν διαφθορᾶν, καὶ κα-
 τέχειν εἰς δόλως βεβλή-
 μενῶ, συναπολλύμε-
 νῶ τῇ τῷ αὐτῷ ὀπιχειρή-
 σει. ἀβιμεlech ὁ ἔ-
 γεδεῶν υἱός, σοφίζόμε-
 νῶ εἰαυτῷ τὴν ἀρχὴν
 πεποιθήσασθαι, καὶ τὴν
 οὐ, ἀδελφὸς Φενεύσας ;
 ἕπο γυναικὸς ὡς κύνων
 ἀναίρεμενῶ. σαὺλ μη-
 χανώμενῶ τὴν ἔ δα-
 βιδ ἀναίρεσιν, καὶ τὴν
 δόρυ κατ' αὐτῆ βαλλῶν,
 ἕπο ἔ ἰδίῃ ἔιφες δι-
 ολλύμενῶ. ἀχιθ'φελ
 δεῖνα σοφίζόμενῶ, καὶ
 παρευδοκμηθεὶς πρὸς τὴν
 ἀβεσσαλώμ, ἕπο ἔ
 χυρῆ ἀγχοῆν χορησάμε-
 νῶ. οἱ ὄν δανιὴλ συ-
 σκευασάμενοι, τοῖς λέει

ere, a] linguarum mul-
 tiplicitate distracti sunt.
 Phraeo populi Judaici
 exitium callide moli-
 ens b] cupiensque eos
 servos sibi retinere, in
 illo conatu cum suis
 periit. Abimelech c]
 Gedeonis F. qui cupi-
 ens astuto consilio vin-
 dicare sibi principatum,
 septuaginta fratribus i-
 deo interfectis, perin-
 de ut canis occisus est à
 muliere. Saul qui Da-
 vidi machinatus necem,
 d] hastam in ipsum jecit
 & suo ipse gladio inte-
 rixit. Achitophel qui
 astutum speculatus con-
 silium e] sed Abeffalo-
 ni propter Chusium mi-
 nus probatus, laqueo
 vitam sibi finiit. Qui
 Danielem objicere leo-

F 2

σιν

a] Genes. XI.

b] Exod. XIV.

c] Judic. IX.

d] 1. Sam. XVII. 10. & XXII. 4.

e] 2. Sam. XVII. 23.

σιν ἐκδοθῆναι, αὐτοὶ τοῖς
θηρίοις ἐκδοθέντες. καὶ
ἐν πρόπρον, οἱ δ' ἰω-
σήφ ἀδελφοί, ἀφανί-
ζεν αὐτὴ τὴν ἐκ τῶν ὀ-
νηρατῶν Ἰπιδόζον περσο-
δοκίαν σοφισάμενοι, ὑπὸ
τὴν κέρσω αὐτὴ, πρὸς
δ' πάντες, ἐκέντο.

nibus f] pararunt, &
ipsi bestiis illis lacerandi
traditi sunt. Et diu an-
te, fratres Josephi g]
qui cum propter ipsius
somnia vellent ipsum
speciosa fraude excogi-
tata de medio tollere,
illius deinde iudicio se
totamque salutem suam
obnoxiam habuerunt.

Κ Ε Φ. μδ.

Τίνες Ἰπικρύβει τῆς ἀ-
ληθείας σοφοί, σωτηρι-
αν ἔφεστο.

Ἀβραάμ ἀδελφὸν ἰαυ-
δ' λέγων εἶναι τὴν
σάρραν, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν
αἰγυπτίων, δι' αὐτὴν ἀ-
ναιρεθῆ. Μωϋσῆς πρὸς
τὸν αἰγυπτίον λέγων, τρεῖ-
σὶν ἡμερῶν τὸν λαόν, ἐ-
πι τὴν θεῶν λατρίαν
ἀπάξεν. σαμωὴλ, χρί-
ων τὸν δαβὶδ εἰς βασι-

CAP. XLIV.

*Quinam in occultanda
veritate sapientes, bene
sibi consuluerunt?*

Abraam professus Sar-
ram esse suam so-
rorem, a] ne illius cau-
sa ab Ægyptiis interfi-
ceretur. Moyses b] Ægypti Regi ajens po-
pulum se per iter tridui
deducturum ad cultum
DEO præstandum. Sa-
muel Davidem unctu-
λίος

f] Daniel. VI.

g] Genes. XXXVII. & XLIII, seq.

a] Genes. XX. 2. 12. ἢτα & Ἰσάακ. id. XXVI, 9.

b] Exod. V. 3.

λία, ἐπὶ θυσίαν Φάσ-
 κων, εἰς τὴν βηθλεὲμ
 ἀφικνεῖσθαι. ἰωνάθαν
 λέγων πρὸς τὸν αὐτῆ
 πατέρα ἔν σαυλ, πῶς
 ἔδραβιδ, ὡς ὑπὸ αὐτῶ
 πῶσκαληθεὶς εἶη, εἰς τὴν
 βηθλεὲμ. ἀπιεναί. ὁ
 δαβιδ φεύγων τὸν
 σαυλ, πρὸς ἔν ἱε-
 ρέα τὸν ἀβιμέλεχ Φάσ-
 κων, ὡς ὑπὸ ἔ βασι-
 λεὺς ἀπεσταλμένῳ εἶη,
 ἵπτι π πρᾶγμα προσῆ-
 καν αὐτῶ. καὶ πρὸς τὴν
 ἀλλόφυλον εἰθῶν, δέισας,
 μὴ ὡς στρατηγὸς ὢν ἔ λαῶ
 ἀποθάνῃ, μανίαν ἐσκή-
 ψατο, πρᾶγμα προ-
 βαλλόμενῳ ἐκ ἀληθῆς,
 διὰ σωτηρίαν. καὶ μελ-
 χὼλ δὲ, ἔ πατρὸς
 ἐπαγανακτῶντῳ αὐ-
 τῆ διὰ τὴν ἔ δαβιδ

rus in Regem & caussa-
 tus sacrificii celebrandi
 gratia Bethlehemum se
 venisse. Jonathan ad
 Patrem suum Saulem
 dicens de Davide d] quod à se impetraverit
 veniam Bethlehemum
 proficiscendi. David
 cum Saulem fugeret, A-
 bimelecho e] Sacerdo-
 ti ajens missum se à Re-
 ge de negotio ad eum
 pertinente. Et ad Phi-
 listzorum Regem f] delatus metuensque ne
 utpote dux populi in-
 terficeretur, furere se
 assimilavit, rem mini-
 me veram fingens ut
 salvus evaderet. Mel-
 chol g] indignante Sau-
 lo patre, quod Davidem
 dimisisset, caussata est

F 3

ἀπί-

c] I. Sam. XVI, 2.

d] I. Sam. XX, 6.

e] I. Sam. XXI, 2. ἡμῶν

f] Achis, I. Sam. XXI, 13.

g] I. Sam. XIX, 17.

ἀπολύσιν, ἀναρῆσθαι
λέγουσα πρὸς αὐτὴν εἰ
μὴ τῷ πεποιήκει.

ΚΕΦ. με.

Τίνες δὲ δόλω, δικαιο-
σύνης ἔργα διεπέρα-
ξαντο.

Ἀὐτὸς ὁ κελῆς, τὸν αἰγ-
λῶν, τὸν τῶν μοαβι-
τῶν βασιλέα, ὡς ἰσθ-
κοῦ, πρὸς αὐτὸν μετὰ
δώρων ἐλθὼν, ἀνελὼν
δόλω. ἰαήλ ἡ Ἰκί-
ναίς χαβέρ γυνή, ἔν-
σισαρά φευγόντα, φι-
λοφρόνως δεχομένη, καὶ
γαλακτὴ ποτίουσα, κα-
τακοιμήσασα τε, τὴν κε-
φαλὴν αὐτῆς τελευταίον
πασαλφ διαλάσασα.

ΚΕΦ. μες.

Τίνες προσήματι χρη-
στότητος, ἢ εὐσεβείας,
θάνατον κατεργά-
σαντο.

Πρῶτος ὁ ὄφης, τὴν
εὐάν δια χρηστο-

mortem illum commi-
natum sibi, nī hoc fe-
cisset.

CAP. XLV.

*Quinam per dolum ope-
ra justitia consentanea
peregunt?*

1) Ἀὐτὸς ὁ κελῆς, τὸν αἰγ-
λῶν a] Moabi-
tarum Regem tanquam
ipsi subditus ad eum
cum donis accedens,
doloque eum interfici-
ens. 2) Jaël Kinzi Ga-
beris uxor b] Sifaram
fugientem benevole ex-
cipiens potansque lacte
& ad somnum compo-
nens, caput denique
ipsius clavo transfigens.

CAP. XLVI.

*Quinam bonitatis pra-
textu vel pietatis
mortem intu-
lere?*

Primus [serpens c] qui
Evā bonis verbis
τητ

a] Judic. III. 21.

b] id. IV. 21.

c] Gen. III.

τητ⊕ ἐπεισεν, ἰφάπ-
 παται δ' τῆς γνώσεως
 φυτῆ, ὡς θεῶν γινομένων
 εἰ φαγοίεν, καὶ δια τῆ-
 τῆς, εἰς θάνατον ἐπέβα-
 λε. Κάιν, τὸν ἀδελφὸν
 φιλοφρόνως ὡς εἰς ἐώρη-
 σιν προτρέπων⊕, δι-
 ἐλθωμεν εἰς τὸ πεδίον
 φάμεν⊕, ἕως ἀναι-
 ρῶν. ἡ ἰεζάβελ προ-
 χήματι νηθείας, θεῶ
 προσαγομένης, ἕως
 δ' βασιλέως, ἐν ναβυ-
 θαὶ σὺκοφαντῶσα. ὁ
 ἰσμαῆλ, φιλίας προχή-
 ματι πρὸς τὴν προσά-
 την δ' ἰσολειφθέντος εἰς
 τὴν ἱερουσαλήμ λαῶν, τὸν
 γοδολίαν, ὡς ἀγενομέ-
 ν⊕, καὶ τῆτον ἕως ἀ-
 νελων.

persuasit ut arborem
 scientiæ contingerent,
 veluti Dii futuri ef-
 fent si de illa vescerentur,
 atque per hoc in
 mortem eos præcipita-
 vit. 2) Cain fratrem
 amice velut ad confi-
 derandum cœlum invi-
 tans dicensque ad eum
 d] *exeamus in campum*,
 atque ita interficiens.
 3) Jezabel obtentu je-
 junii DEO pro Rege of-
 ferendi e] Nabathæum
 opprimens calumniâ,
 4) Ismaël simulatione
 amicitiae f] ad Godo-
 liam, populi in Jerusa-
 lem relictî præfectum
 accedens, eumque ita
 interficiens.

Κ Ε Φ. μζ.

Τίνες δίκαιοι ἀνῆρέ-
 θησαν.

Ζαχαρίας ὁ δ' ἀρχιε-
 ρεὺς ἰωδαῆ υἱός, ε-

CAP. XLVII.

*Quinam justi obrutca-
 ti sunt?*

Zacharias Pontificis
 maximi Jodaë filius

F 4 Πι.

d] Genes. IV. 8. c] 3. Reg. XXI. 9.

f] 4. Reg. XXV. 25.

Ἰπταλήτων· δουρεβῆντι
 τῷ ἰωᾶς, λιθάλευτος ἀ-
 ναμέσον ἔναξ καὶ ἔ
 θυσαστήρις ἀναρρίται.
 κείας ὁ προφήτης, φέυ-
 γων (αὐτὸς ἀπειλάς ἔ λαῦ,
 ἐπέπερ· παρῆναι μὴ
 δουρεβῆν, κληθεῖς ἀπὸ
 τῆς αἰγύπτου, εἰς τὴν ἱε-
 ρουσαλήμ, ἐφάνευτο.
 Ναβυθαῖ· ὁ ἰεραελίτης
 ἐν αὐτῷ πατρικῶν ἀμ-
 πελώνῃ μὴ βεληθεῖς
 εἶναι τῷ ἀχαάβ, ὑπὸ
 τῆς ἰεζάβελ συκοφαν-
 τέμεν, λίθοις βαλλό-
 μεν ἀνήρητο, γοδο-
 λίας, ὁ ἔ λαῦ μετὰ
 τὴν αἰχμαλωσίαν προ-
 ἴσμεν, ὑπὸ ἰσμα-
 ῆλι δια ἔ εἶναι προ-
 στατὴν ἀνήρητο, ἠσαίας
 ὁ προφήτης ὑπὸ μα-
 νασσῆ ἐπέροθη· (ὡς ἦ

g] cum impium Joa-
 sum objurgasset, lapi-
 dibus obrutus inter
 templum & altare ob-
 truncatur. 2) Urias
 propheta h] minas po-
 puli fugiens, quando-
 quidem eos ab impieta-
 te dehortatus fuerat, sed
 vocatus ex Ægypto Hiero-
 solymam, interfe-
 ctus est. 3) Nabuthæus
 Jeraëlites i] cum vine-
 am à patre sibi relictam
 nollet Achaabo dare,
 à Jezabele circumven-
 tus calumniis & lapidi-
 bus obrutus, peremptus-
 que est. 4) Godolias
 k] populo post captivi-
 tatem præpositus, ideo
 quod præfectum se ge-
 reret, ab Ismaële est in-
 terfectus. 5) Esaias
 Propheta à Manasse l]

g] 2. Paralip. XXIV. 20, 22. Matth. XXIII. 35.

h] Jerem. XXVI. 23.

i] 3. Reg. XXI.

k] 4. Reg. XXV. 25.

l] Idem præter scriptores in Codice pseudo-grapho V. T.
 pag.

ἡ γραφὴ τῆτο εἶπεν.)
 ἰσθὰς ὁ μακκαβαῖος,
 καὶ οἱ ἀσαμοναῖς παῖ-
 δες, ὑπὸ ἀντιόχου ἔ-
 πίφανους, ἐπὶ εὐνομίᾳ
 δεινῶς αἰκιδέντης ἀνή-
 ρείθησαν. ἰακωβὸς δὲ
 ἀδελφὸς ἔκκειτο ὁ διὰ
 τὴν ὑπεράλλυσαν ἀ-
 ρετήν, δίκαιος ἔπι-
 κληθεὶς, ὑπὸ ἔλαϊ
 ἀνῆρείθη.

ferrâ divisus est ut ha-
 bet traditio, neque e-
 nim Scriptura m] hoc
 affirmat. 6] Judas Mac-
 cabæus n] & Asâmo-
 næi filii ab Antiocho E-
 piphane ob accuratam
 Legis Divinæ observati-
 onem graviter afflicti &
 interfecti sunt. 7] Ja-
 cobus Domini frater o]
 propter abundantem
 virtutem justî appella-
 tus nomine, à populo
 obruncatus fuit.

F 5

Κ Ε Φ. μ η.

pag 1088. seq. laudatos tradunt Hippolytus de antichri-
 sto c. 30. & Joannes Antiochenus in excerptis Peiresc.
 pag. 786.

m] Alludere tamen ad hoc videtur Origeni & aliis Paulus
 Apostolus Hebr. XI. 37. quando usus vocabulo ἐπεείσ-
 θησαν.

n] 1. Maccab. IX. 18. Et apud Flavium Josephum XII. 19.
 traditur de Judæ Maccabæi nece, qui in prælio adver-
 sus Bacchidem à Demetrio Seleuci filio missum occubuit:
 sed tunc Antiochus Epiphanes jam obierat, primus ille
 auctor bellorum & persecutionum in Judæos de quo 2.
 Maccab. & 1. Maccab. I. seq.

o] De Jacobi minoris nece confer si placet quæ notavi in
 Codice Apocrypho N. Testamenti pag. 605. seq. & in
 parte tertia pag. 582. seq.

Κ Ε Φ. μη.

Τίνες ἀδελφὸς ἀπέ-
κταναν.

Καὶν, τὸν ἄβελ. ἄβι-
μέλεχ ὁ ἔ γεδεών
ἦος, τῆς ὀ. ἀβεσα-
λάμ, τὸν ἀμνών. σο-
λομών, τὸν ἀδωνίαν. ἰω-
ραμ ὁ ἔ ἰωσαφάτ ἦος
τῆς, ε, ἀδελφὸς αὐ-
τῆ.

Κ Ε Φ. μθ.

Τίνες ἐξ ἑ τοῦ δοκῆν τῷ
θεῷ χρηστουσάμενοι,
ἀναίρῃνται.

Σαὺλ, μὴ ἀποκτείναι
ἀγαγ τὸν ἔ ἀμα-
ληκ βασιλέα, προσαχ-
θεὶς πανώλεθρον αὐτὸν
διαφθεῖραι, ἀλλὰ φει-
σάμενος αὐτῆ, ἐξ ἑ τοῦ
δοκῆν τῷ θεῷ, κατα-
κτείνει αὐτὸν ἐξ ἑ προφη-

CAP. XLVIII.

*Quinam fratrum fuerunt
interfectores?*

Cain p] interfecit A-
belem. Abimelech
q] Gedeonis F. fratres
septuaginta. Abessalo-
mus r] Amnonem. Salo-
mon s] Adoniam. Jo-
ram t] Josaphati F. quin-
que fratres suos.

CAP. XLIX.

*Quinam contra officium
usque misericordia, pe-
rierunt?*

Saul cum non interfe-
cisset Agagem A-
maleci F. Regem u]
jussus funditus extir-
pare, sed illi contra
DEI voluntatem peper-
cisset, à Propheta Sa-

τδ

p] Genes. IV. 8.

q] Judic. IX. 5.

r] 3. Reg. XIII. 28.

s] 3. Reg. II. 25.

t] 2. Paralip. XXI. 4.

u] 1. Samuel. XV.

τὴν σαμάρην, τὴν κα-
 θάρσειν τῆς βασιλεί-
 ας· ἀχαάβ, ὡς Ἰα-
 βὼν ὄν ἔ ἀδερῶν, βα-
 σιλέα συρίας εἰς ἀναι-
 ρεσιν, ὡς ἄ τὴν ἔ θεῶ
 βελὴν ἐλεῖ, τὸν ἐκδο-
 θέντα αὐτῷ εἰς θάνα-
 τον, καταφρονητὴν γε-
 γονότα ἔ θεῶ ἰσραὴλ,
 διότι αὐτὸς ἐξεδόθη τῇ
 παγγενεὶ διαφθορᾷ. ὁ
 κελουθεὶς ὑπὸ τῶ προ-
 φητῆ, πατάσκειν αὐ-
 τὸν, εἰς ἐλεγχον τῆς ἔ
 ἀχαάβ ἀνηκουῶς, ἔ θεῶ
 φιλανθρωπίας, καὶ μὴ
 πατάξας, λέοντι περὶ
 ὠπίκειν ἀκρεῖ, διὰ τὴν
 ὡς ἀκοὴν, τῷ θεῶ,
 καὶ τὰ τῶ περὶ πρῶτων κα-
 τὰ τὴν ἐδὸν, ὑπὸ αὐτῷ
 καὶ ἀναίρειται. ὁ προ-
 φητῆς ὑπὸ ἔ ἱεροβοάμ
 εἰς τὴν βεθὴλ ἰδοῦσα-
 λείας, προλέγειν τὴν τῶν
 ψευδοπροφητῶν ἐσομέ-
 νην ὅτι ἔ θυσιασεύει

muelle dejectionis à re-
 gno damnatur. Achab
 cum Aderis filium x] Regem
 Syriae interne-
 cioni dandum cepisset,
 contra DEI consilium
 ei miseretur, qui con-
 temtor DEI Israelis fue-
 rat atque interficiendus
 Achabbo traditus erat,
 ideoque ipse cum tota
 stirpe sua datus exitio
 fuit. Jussus à Prophe-
 ta y] percutere ipsum
 ad revincendam Achaa-
 bi inobedientiam beni-
 gnitati amantis homi-
 nes DEI praestitam, au-
 dit se propter denega-
 tum obsequium leoni
 bestiae objiciendum, ei-
 que in via objectus ab
 eo interficitur. Prophe-
 ta z] à Jeroboamo mis-
 sus in Bethel, futuram
 super altari crematio-
 nem Pseudo-propheta-
 rum praedicturus, pro-

κατα-

x] Benhadad 3. Reg. XX.

z] 3. Reg. XIII.

y] 3. Reg. XX. 35. seq.

κατάκαυσιν. καὶ κελουθεὶς εἰς τὴν ἔσραηλ μὴ ἐσιαθῆναι χωρὰν, ὡς ἔρακαθεὶς ὑπὸ λέοντι. ἠθέρια κατα τὴν ὁδὸν ἐφανεύετο.

Κ Ε Φ. ν.

Τίνες μισθὸν δικαιοσύνης ἔδοσαν εἰς ἐχομίσαντο, καὶ τίνες δὲ ἀσεβείας ἐπέβιωσαν.

Ὁ ἔραβοαμ βασιλέως υἱός, νέος ὢν ἀποθνήσκει, ἐπειδὴ εὗρεθῆ ῥῆμα ἀγαθὸν ἐν αὐτῷ, ὡς ἀχίας ὁ προφήτης, πρὸς αὐτὴν τὴν μητέρα αὐτῆς, ὡς αὐτῶσαν, ἐφη. ἰωσίας εὐσεβήσας ὁ βασιλεύς, ὅτι δικαιοσύνη ἀποθνήσκει, ἀχίας ὡς αὐτῆς προφήτις ἔλαθῆς, τῆ-

hibitique in Israëlita regione pati se excipi convivio, non obediit; pseudo-prophetæ humanitate persuasus a] & à leone bestia in via obruncatus est.

CAP. L.

Quinam mercedem justitie retulerunt mortem & quinam propter impietatem in vita mansere?

Regis Jeroboami filius obit juvenis, b] quoniam Dominus in eo bonum reperit, ut Achias Propheta ad] Anno matrem ejus de vita filii sciscitantem dixit. Josias pius Rex, propter justitiam moritur auditis ex Prophetide Olda verbis: c] Hæc

δε

a] 3. Reg. XIII. 18. seq.

b] 3. Reg. XIV.

c] 4] Reg. Reg. XXII.

δε λέγει Κύριος, ἰδοὺ
 ἐγὼ προσθήμι σε πρὸς
 τὰς πατέρας σε, καὶ
 προσθήσειμι ἐν κρήνῃ,
 ἵνα μὴ ἴδωσιν οἱ ὀφθαλ-
 μοί σου πάντα τὰ κακά,
 ἀ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν
 τόπον τῆτον, καὶ πάντα
 τὸν λαόν.

Καὶν ἵνα εἰς ἐξόμην
 γενεῶν, - - τὴν τῆς ἀδελ-
 Φοκτονίας. καὶ τὰ χα-
 ναναίων ἔθνη ἵνα πλη-
 ρωθῶσιν αὐτῶν αἱ ἀ-
 μαρτίαι.

ΚΕΦ. να.

Τίνες ἔνοσήσαντες, ἀ-
 ποθνήσκου ἐκελευ-
 οντο.

Ἀρῶν, εἰς τὸ ὄρος ἀηλ-
 θεῖν κελευόμενος,
 ἵνα σκοθάνῃ. μετὰ τῆς
 εἰνάβηθι (εἰς τὸ ὄρος να-

ait Dominus: ecce ego
 colligam te ad patres tuos,
 & adjuveris in pace;
 ne videant oculi tui omnia
 mala quae ego adduco
 super locum hunc, & totum
 populum.

Cain superstes man-
 sit d] ut in septimam
 generationem daret
 poenas fratricidii. *
 Chananzorum gentes,
 e] ut ipsorum peccata
 implerentur.

CAP. LI.

Quinam sunt quibus non
 agrotantibus injunctum
 fuit mori?

- 1) Aaron, qui jussus est
 ascendere in mon-
 tem a] ibi moriturus.
- 2) Moses, a quo audita
 βάν,

d] Genes. IV. 15.

* Lacuna hoc loco in Manuscripto Graeco Codice.

e] Judic. I. & III. 1, seq. Jos. XVII. 13.

β] Montem Hor. Num. XX. 25.

βαῦ, καὶ Ἰελεύα, ἀκρίων.
 Δανιήλ, ἀκρίων τοῦ
 ἁγγέλου, καὶ σὺ ἐὰν
 εὐαγγέλιον καὶ ἀναπαύ-
 σιν, καὶ ἀναπαύση, καὶ
 ἀναστήσῃ εἰς τὴν δόξαν
 σου, εἰς προθεσμίων
 ἡμερῶν. Ἰωάννης ὁ εὐαγγε-
 λιστής.

Κ Ε Φ. νϛ.

Τίνες τῶν ἁγίων, τυφλοὶ
 τὴν ἑσπέρην γεγονότες,
 ἀπέθανον.

Ἰσαὰκ, Ἰακώβ, ἤλει
 ὁ ἱερεὺς, ἀχίας ὁ
 προφήτης ὁ σιλωνί-
 τής.

Κ Ε Φ. νγ.

Τίνες διέμειναν, καὶ ἐκ
 ἀπέθανον.

Ἐνώχ, ἐν ἑβδόμῃ γενεᾷ
 τῆς ἀδάμ.

vox i b] *ascende in montem Nabau & morere.*

3) Daniel, qui ex angelo audiit verba : c] *etiam tu abi ac quiesce.*

Et quiesces & resurges in gloriam tuam praefinito tempore. 4) Joannes Evangelista. d]

CAP. LII.

Quinam sancti oculis capti diem obierunt?

[Isaacus, a] Jacobus, b] Eli c] sacerdos, Achias d] Propheta Silonites.

CAP. LIII.

Quinam superstitres mansere & non sunt mortui?

Enoch e] septima ab Adamo generatio-
 μετ-

b] Deut. XXXII. 49. 50. c] Dan. XII. 13.

d] De hac traditione dixi in Codice Apocrypho Novi Test. notis ad lib. V. Abdiaz cap. ult. pag. 589. seq.

a] Gen. xxvii. 1. b] id. xxviii. 19. c] 1. Sam. iv. 15.

d] 3. Reg. xiv. 4. e] Hebr. xi. 5. Gen. v. 24.

μετεπέθη, καὶ ἔχ' εὐρίσ-
κετο. ἡλίας, ἐν ἄρμα-
τι πυρός, ἀναληφθεὶς
ὡς εἰς τὸν οὐρανόν. τὸ
δὲ μελχισεδέκ θανάτου,
ἔγεγραπται, ἐπεὶ μη-
δὲ γεννησὶς, πέθνηκε
γὰρ ἐπειδὴ καὶ γεγέννη-
ται, διὰ δὲ τοῦ, τύ-
πον αὐτὸν εἶναι τῆς ἀρ-
χωσύνης Χριστοῦ, ἔκα-
νε γεγραπταί.

Κ Ε Φ. ιδ.

Τίνες ἀποθανόντες ἀνέ-
ζησαν.

Ὁ τῆς χήρας τῆς σα-
ραφθίνης υἱὸς ὑπὸ
ἡλίου ἔπροφήτε. ὁ τῆς
συναμίτιδος υἱὸς ὃν ἐλισ-
σαῖος ἀνέστησεν. ὁ ἐκ-
κομιζόμενος, καὶ διὰ
τὴν ἐφοδὸν τῶν ληστῶν,
δεισαντῶν τῶν ἐκκομι-

ne f] translatus & non
reperitus est. Elias g]
curru igneo, susceptus
in caelum. Melchise-
deci vero mors perin-
de ut nativitas ejusdem
h] scripta non est :
mortuus est igitur, siqui-
dem & natus, mors
vero ejus, quoniam
summi sacerdotii Chri-
sti typus i] extitit, scri-
pto non est consignata.

CAP. LIV.

Quinam mortui re-
vixere?

Viduae Sareptinae fi-
lius k] ab Elia Pro-
pheta suscitatus. 2) Fi-
lius Sunamitidis l] quem
Elifæus in vitam revo-
cavit. 3) Homo qui
sepeliendus efferebatur,
& metuentibus porti-
ζόντων,

f] Judæ 14.

g] 4. Reg. II. 11.

h] Inde ἀπάτωρ, ἀγενεαλόγητος, Hebr. VII. 2.

i] Psalm CX. 4. Hebr. VII. 17.

k] 3. Reg. XVII. 22.

l] 4. Reg. XIII. 21.

ζόντων, Πίριφεις τῷ Ἐ
 ἑλισαίῳ μνήματι, ἀνα-
 στας καὶ πεφευγὼς μετὰ
 τῶν καταρριψάντων αὐ-
 τόν. ὑπὸ δὲ Ἐ σωτῆ-
 ρος τρεῖς ἀνέστησαν νε-
 κροί. ἡ Ἐ ἰαῖρος θυγα-
 τῆρ ἡ δωδεκάστης. ὁ
 τῆς χήρας μονογενῆς
 υἱός, ἐκκομιζόμενος πρὸς
 αὐτὸ τὸ μνήμα. λα-
 ζαρος τετραήμερος ὁ-
 δωδῶς, ἀπὸ Ἐ μνήμα-
 τος κληθείς. τρεῖς ἐν
 τῇ παλαιᾷ, τρεῖς ἐν
 τῇ νέα. καὶ διὰ τῶν
 ἀποστόλων, ἡ ὁρκαὶς ἐν
 ἰσραὴλ, ὑπὸ πέτρῳ·
 εὐτυχὸς, ὑπὸ παύλῳ·
 ἐν τρωάδι.

toribus propter latro-
 num incurfionem, pro-
 jectus in Elisæi monu-
 mentum, m] surrexit
 & cum iis qui eum abje-
 cerant profugit. A Sal-
 vatore autem tres mor-
 tui resuscitati sunt. 1)
 Jairi filia n] duodecim
 annos nata. 2) Unige-
 nitus filius Viduæ o]
 qui ipsam jam ad sepul-
 turam efferebatur. 3)
 Lazarus quatruiduanus
 p] & olens, * ex se-
 pulchro vocatus in vi-
 tam. Tres adeo in ve-
 teri, tres in Novo Te-
 stamento. Et per Apo-
 stolos 1) Dorcas q] in
 Joppe à Petro, & 2)
 Troade à Paulo r] Eu-
 tychus.

Κ Ε Φ. νϛ.

m] 4. Reg. XIII. 21.

n] Marc. V. 41. & Luc. VIII. 54.

o] Luc. VII. 14.

p] Joh. XI. 43. * id. 39.

q] Actor. ix. 40.

r] Actor. xx. 10.

Κ Ε Φ. κ.

CAP. LV.

Τίνες εἶραυ τῶ-
κασι.

Quenam steriles cum ef-
sent, pepererunt?

Μάρρα ἡ ἔ ἀβραάμ
γυνή, τὸν ἰσαὰκ
γενήσασα. ρεβέκκα, ἡ
ἔ ἰσαὰκ γυνή, τὲς διδι-
μας, τὸν ἠσάυ, καὶ τὸν ἰα-
βώκ, γενήσασα. ραχὴλ
ἡ ἔ ἰακώβ ἡ τὸν ἰωσηφ,
καὶ τὸν βενιαμίν, γενήσα-
σα. ἀννα ἡ ἔ ἑλκανά,
ἡ τὸν προφήτην σαμωὴλ
γενήσασα. ἡ σναμί-
τις, ἡ ἔ ἡ ἔ ἑλισαίβ
λαβῶσα τὸν ἕον, καὶ
ἀποθανόντα πατρὸς λαβῶ-
σα. ἑλισάβετ ἡ Ζα-
χαρίας γυνή, ἡ τὸν βα-
πτιστὴν ἰωάννην γενήσα-
σα.

Sarra uxor Abraami:
s] quæ Isaacum pe-
perit. Rebecca t] Isa-
aci uxor quæ peperit
geminos, Esauum, Ja-
cobumque. Rahel u]
uxor Jacobi quæ Jose-
phum & Benjaminum.
Anna x] uxor Elcana,
quæ peperit Samuelem
Prophetam. Sunami-
tis y] quæ, ab Eliseo
Propheta & nacta est
filium, & mortuum ite-
rum recepit. Elisabet
uxor Zachariæ z] quæ
Joannem Baptistam pe-
perit.

G

Κ Ε Φ. ις.

s] Genes. xxi.

t] Genes. xxv. 21. seq.

u] Genes. xxx. 22. seq. & xxxv. 16. 17.

x] 1. Samuel. I.

y] 4. Reg. IV.

z] Luc. I, 57.

Κ Ε Φ. VΣ.

Τίνες πατέρα ἤτι-
μισαν.

Χαμ, τὸν νᾶε, τὴν γυ-
μνωσιν αὐτῷ, τοῖς ἀ-
δελφοῖς ἑξαγγέλας·
ἡσαῦ, ὅρα τὴν ἑπα-
τρός γνώμην, γυναῖκας
χαναναίας ἀγαγομέ-
νη, ἀβεσαλωμ, ἐ-
παρθεῖς κατὰ τὸ δα-
εῖδ, καὶ πολεμῶν αὐ-
τῷ, καὶ τὰς γυναῖκας
αὐτῷ μιάνας, ἀδωνίας,
αὐτοχειροῦνητον, ἐαυτὸν
βασιλεῖα, ὅρα τὴν ἑ-
πατρός γνώμην, ἀναδύ-
σαι παροφθαλμοῦ.

Κ Ε Φ. VΣ.

Τίνες εἰλαζονευσάμενοι
κατηνέχθησαν.

Οἱ τὸν εἰς ἔρανον διη-
κοντοὺς βεληθέντες

CAP. LVI.

Quinam patrem dehonora-
verunt?

1) Chamus Noëmum,
a] nuditate ejus
fratribus enunciata. 2)
Esau quum præter sen-
tentiam patris b] duxit
uxores Chananæas. 3)
Abessalom, insurgens
adversus Davidem c]
ipsique bellum inferens
& ejus d] polluens u-
xores. 4) Adonias qui
contra sententiam Pa-
tris suo se creatum sus-
fragio Regem e] vendi-
tare instituit.

CAP. LVII.

Quinam propter arro-
gantiam everse
sunt?

1) Qui turrem conati
exstruere per-
αικοδο-

a] Genes. IX. 22.

b] Genes. XXVI. 34.

c] 2. Samuel. XV. seq.

d] Id. XVI. 22.

e] 3. Reg. I. 5. seq.

οικοδομῆν πύργον, τῇ
 πολυγλώσσῳ διαχωθέν-
 τες Φωνῆ. Φαραώ, Ἰππὶ
 τῇ ἐαυτῆ δύναμει θεαυ-
 νομένῳ, καὶ λέγων, Ἐν
 θεόν ἐκ Ἰππισαμῶν, καὶ
 Ἐν λαόν ἐκ Ἰππιδω,
 μετὰ τὰς δέκα πληγὰς,
 ὑπὸ βυθόν πανστρατία
 καλυπτόμενῳ. Ροβο-
 αμ καταφρονήσας ἔ-
 λαβ, καὶ μείζω ἔ σο-
 λομώνῳ ἔ ἐαυτῆ πα-
 τρος, ἔ θελήσας φρονεῖν,
 τῆς πατρικῆς ἐξέτισεν
 ἀρχῆς, γολιάθ μεγα
 φρονήσας, κατα τῶν
 ἀξέως οἰκῆς ἔ ἐπὶ λαῶν,
 ὡς κύων, λίθῳ νεανίᾳ
 βαλλόντῳ αὐτόν, κα-
 τέπεσεν, ἀβεσσαλὼμ
 Ἰππὶ κομῆ, καὶ ἀδωνίας
 Ἰππὶ καλλεῖ ἐπὶ ἀρθεντῆ,
 ἀπὸ μῆτος ἐαυτοῦ βίον
 κατέπεσαν, ὁ τῶν βα-
 βυλωνίων βασιλεὺς σεν-
 ναχηρείμ, μετὰ θεασυ-

tingentem ad caelum
 usque, in voces mul-
 tilingues a] sunt discis-
 si. 2) Pharaο sua po-
 tentia elatus, *DEUM*, in-
 quit, *non novi*, b] *Urru-
 pulum non dimittam*. Hic
 post decem plagas,
 cum toto exercitu c]
 in abyssu demersus est.
 3) Roboam, qui asper-
 natus populum, & plus
 patre suo Salomone vo-
 lens sapere, paterno
 principatu excidit. 4)
 Goliath qui magno tu-
 mens spiritu, in totius
 aciei sacri populi con-
 spectu, tanquam canis
 lapide juvenis d] cum
 ferientis concidit. 5)
 Abessalom coma & A-
 donias formositate su-
 perbientes, inhono-
 raturum vitae exitum ha-
 buere. 6) Rex Babylo-
 niorum, Sennacherim

G 2. 99

- a] Genes. XI. 7.
 b] Exod. V. 2.
 c] Exod. XIV. 28.
 d] I. Samuel. XVII. 49.

θείσ ἐπι τῇ τῶν ἔθνῶν
 ἐξελήψει, καὶ κατὰ
 ἑξέκισ, ὡς μὴ δυνα-
 μένῃ βοηθεῖται δια ρα-
 ψάκῃ κατὰ αὐτοὺς,
 ἔν ἑαυτῆ σπᾶλον θεηλά-
 τῶ πλῆγῇ ὑπὸ μίαν
 καιρῆ ῥοπῆν ἀπολλύς,
 καὶ δευτέτης, μόνῃ
 ἀποδιδράσκων εἰς τὴν
 ἑαυτῆ γῆν, κακῆσε
 πρὸς τῶν οἰκείων παίδων
 ἀναισθημένῃ. ὁ συρι-
 αῖς βασιλεὺς ἀδάδς ὁ
 ἕξτος, πάντα ἔν ἑ ἰσ-
 ραήλ λαὸν ἀφανίζαν
 ἀπειλῶν, διὰ παιδα-
 εῶν σλβ, μυρίας πο-
 λεμιστῶν ἑαυτῆ ἀπολλυ-
 σι, καὶ τὴν ὅλην ἑαυτῆ
 βασιλείαν διεφθείρετο.
 Ὀζίας ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ
 δικαιοσύνη μέγα φρο-
 νήσας, καὶ ἱερᾶται βε-
 λόμενῃ, λεπρωθεῖς,

magna arrogantia fero-
 cians ob gentes devictas
 & adversus Ezechiam e]
 ut qui expertus esset auxi-
 lii, per Rapsacem Iese
 effertens, exercitum su-
 um divino ictu per bre-
 vissimum temporis mo-
 mentum amisit, & pro-
 ricipiens se in terram su-
 am solus aufugit, f] ibi-
 que a suis filiis est inter-
 fectus. 7) Syria Rex
 Adadi F.g] cum univer-
 sum populum Israelis
 confinatus esset delere,
 a ducentis & triginta
 duobus pueris profligat-
 us innumeras copias
 perdit & totum regnum
 suum affligit. 8) Ozias
 Rex, justitiæ opinione
 inflatus cum vellet sa-
 crificare, h] lepra cor-
 reptus, non regno mo-
 do sed domo i] ejectus

ε μὲ-

e] 4. Reg. XVIII. & XIX. εἰς αὐτὸν XXXVI. & XXXVII.

f] 4. Reg. XIX. 37. εἰς αὐτὸν XXXVII. 38.

g] 3. Reg. XX. 15. seq.

h] 2. Chron. XXVI. 16.

i] Domo Domini id, 27.

ἔμωκαν τῆς βασιλείας,
 ἀλλὰ καὶ τῆς αἰκίας ἐξ-
 βάλεθ. Ναβυχοδο-
 σορ ἤπι τῇ πάντων κερ-
 τήσει τῶν ἐθνῶν, καὶ τὸς
 βαβυλωνός αὐξήσει, ἵ-
 περ ἀπακτὰς ἐπαρθεῖς,
 τὴν ἑαυτοῦ διανοίαν
 ἀφαιρθεῖς, θεοῦ ψυ-
 χὴν καὶ τροπὸν ἐχθηκε.
 καὶ Φαρισαῖος, ὅτι τῇ
 εαυτῆ ἀκαιοσύνη μέγα
 φρονήσας, καὶ ὅτι ταύ-
 τη, ἔξ ἑαυτοῦ θεασυ-
 θῆις, τὴν δικαιοσύνην
 ἀπώλωλε.

Κ Ε Φ. η.

Τίνες δια πεπεινοφροσύ-
 νην εἰς δόξαν καὶ ὕψος
 ἤχθησαν.

Ἰωσήφ, πεπεινοφρο-
 νήσας, ἐφ' οἷς ὑπε-
 μινε χαλεποῖς παρὰ
 τῶν ἀδελφῶν, καὶ τῆς

est. 9) Nabuchodonosor
 quod omnes gentes de-
 bellasset & Babylonem
 incrementis auxisset,
 supra cunctos sese effe-
 rens, humana mente
 spollatus est k] bestia-
 que animam ac mores
 obtinuit. Et 10) Pha-
 risæus sua justitia super-
 biens, & propter eam
 publicano insultans, l]
 justitiam perdidit.

CAP. LVIII.

Quinam per humilita-
 tem in sublimem gloriam
 producti sunt?

1) Josephus cum in ma-
 lis quibus per fra-
 tres m] & quam habe-
 bat Dominam n] affici-

G 3

νομισ-

k] Dan. IV. 3. Sub hujus Nabuchodonosoria nomine Xerxem
 Græcorum latere contendit Jo. Christ. Artopæus Diss. I-
 de Xerxe Nebucadnezare, & altera de furore Nebucad-
 nezaris.

l] Luc. XVIII. II. 14.

m] Gencl. XXXVII. 5] Gen. XXXII.

νομιθείσης δεσποσύνης, οἰς
 τὸ κρατῶν τῆς αἰγύπτου
 προήχθη. ἰακώβ φησὶ
 γὰρ πᾶς ἔσ' ἀδελφὸς ἀ-
 πειλάς, καὶ ξένον ἀντι-
 τῆς πατρίδος ἐστὶν ἀλ-
 λαξάμενος, πλεονεχθεὶς
 ἐπανηχέει καὶ τιμῶν.
 ἰάκωβ Ἰσραηλῶν τῷ ἰω-
 σήφ εἶπεν οἰς εἰς αὐτὴν
 ἐπισημμελήσαν βασι-
 λικῆς γενεᾶς ἀξιώται γε-
 νέσθαι φύλαρχος. γα-
 βαωνίται δὲ ἰσραὴν ὑ-
 πελθόντες ἐν τῇ τῶν ἰσ-
 ραὴλ παρελήθει, δια-
 τυπικενοφροσύνης· ἐπ' οἷς
 οἰκείοις φερονήκασιν, τῆς
 σωτηρίας πεπονηκότας.
 Δαβὶδ δὲ ὅλα τυπικενο-
 φρονῶν, ἐφ' οἷς ὑπο-
 ἔσ' σαυλ ὑπεμενε, καὶ
 τὴν βασιλείαν ἀπελάμει

obatur, humilem se præ-
 buisset, ad præfecturam
 Egyptio] fuit evedtus
 2) Jacobus fratris fugi-
 tus minas, p] & patri-
 um peregrino late per-
 mutans dives & hono-
 ratus revertit. 3) Ju-
 das coram Josepho pro-
 cidit q] eorum causa
 quæ in eum fratres
 admiserant, & dignus
 deinde habitus est qui
 Regiæ stirpis τ] caput
 esset. 4) Gabaonitas
 5) ad Josuam, cum ille
 gentes cepisset, acce-
 dentes per humilitatem
 salute potiti sunt, atque
 in suis ut manerent ob-
 tinuere. s] David per
 omne tempus in illis
 quæ à Saule perpetieba-
 tur, τ] modestus &
 humilis, regnum dein-

βασιλ.

o] Genes. xli. 48.

p] Genes. xlviii. seq.

q] Genes. xlii. 18.

r] Matth. I. 2. Luc. III. 33.

s] Josue IX.

t] I. Samuel. xviii. seq.

Βανεν. ιερεμίας τυπώ-
 μεν Θ και Φυλακίζα-
 μεν Θ Π παις αλη-
 θεσι προρήσασι, και Φέ-
 ρων παπεινοφρώνως, προ-
 σατης ξ λα α , χ τον
 καιρον ϵ γινετο της φολι-
 ορκίας. Νινευίται, Θ
 παπεινοφρόνησαντες, Π Π
 το ξ ι άνα κήρυγμα,
 έλεος τετυχηκασιν, α -
 πημανθι διαμείναντες.
 και ο κυ ϵ Θ δ ε, Θ
 πλωνη, πολλη Θ πεινο-
 φροσυη, εις Θ , ϵ ισον
 ανεληλυθασιν, και εσε-
 σαν Θ παις πλημμε-
 λίας, μ ατακροσαστε,
 δεδικακώδα α , ϵ φη, υ -
 περ τον μεγαλερρημονα
 Φαελοσεν.

de accepit. 6) Jeremias
 pulsatus : inclususque
 carceri. u] ob vera quæ
 erat vaticinatus, cum
 tulisset hoc modeste,
 præfectus postea popu-
 li, x] tempore odiosi-
 onis urbis fuit constitu-
 tus. 7) Ninevitarum y]
 ad prædicationem Jo-
 næ humiles se præbue-
 runt, & misericordiæ
 potiti sunt malorumque
 immunes mansere. Et
 8) Dominus publicanum z]
 multa humilitate ascendentem in
 templum, seque ipsum
 de peccatis condem-
 nantem ait justificatum
 fuisse præ magniloquo
 Phariseo.

G 4 Κ Ε Θ. 10.

u] Jerem. xxxvii. 14.

x] Jerem. xlii. 2.

y] Jon. iii.

z] Luc. xviii.

9. V. 1. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ΚΕ Φ. ιθ.

Τίνες ἐφ' οἷς ἰδεοσαν
 Φόνους, ἀπεισέχθησαν,
 καὶ ἐυάρετοι τῷ Θεῷ
 γέγονασιν.

Μαῦσις τὴν αἰγύπτιον
 ἀνελών, καὶ ἐκδικί-
 σεν τὴν ἀδικίαν ἐβραίων
 ποιησάμενος. Φινίς
 δὲ ἀαρώ υἱὸς τὴν Ζαμ-
 βρον καὶ τὴν Χασβὴν
 διέλασας, καὶ ἔταπην καὶ
 λαὸν δικαίαν τῷ Θεῷ μή-
 νην, ἐξέλασάμενος. σα-
 μὴλ, ὁ ἱερεὺς καὶ προ-
 φήτης, ἐν τῶν ἀμαλη-
 κιτῶν βασιλείᾳ. ἐν α-
 γάγ, ἀνελών, καὶ πλη-
 ρώσας βελῆν Θεῷ, ἦν
 ὁ σαὺλ ἐκ ἐπιήρωσεν,
 οἱ εἰς τὴν ἔρημον πρὸς
 δεδεσμηκότις καλῶν
 τῷ μαῦσῃ, καὶ τὴν προσ-
 ἤκουσας αὐτοῖς, ἔπι-
 μεμενηκότις τῇ δυσε-
 βεῖ γνώμῃ τῆς εἰδωλο-

CAP. LIX.

Quinam ob caedes quas
 patraverunt, accepti Deoque
 probati exsiste-
 runt?

1) Moyses cum inter-
 fecisset Ægypti-
 um, a] atque injuriam
 Hebræo illatam ultus
 fuisset. 2) Phinees Aa-
 ron's F. qui Zambrem
 & Chasben b] trans-
 verberavit, itaque expi-
 avit justam DEI adver-
 sus populum iram. 3)
 Samuel Sacerdos &
 Propheta qui Agagum
 Amalekitarum Regem
 c] interemit, Deique
 consilium quod Saul fa-
 cere neglexerat, imple-
 vit. 4) Qui vocante
 Moyse in deserto accur-
 rerunt, propinquosque
 d] in impia idololatriæ
 sententia persistentes

λα.

a] Exod. II. 12.

b] Num. XXV. 8.

c] 1. Sam. XV. 8.

d] Num. XXV. 4. seq.

λατρίας, ὁποσφάξαν-
τες. Δαβὶδ τὸν νεανίαν
ἀμαληκίτην, ἔν καυ-
χόμενον ἐπ' αὐτῆ, ὡς
ἔν σαυλ αὐτὸς ὄπι-
σφάξας εἶη. καὶ ἔν ῥι-
χαβ, καὶ ἔν βααναν,
τὺς ἔ ρεμμωθ υἱὸς ἔ
βηρθοθίς, τὺς ἔν μεμ-
φιβοσθε τὸν ἔ σαυλ
υἱὸν, ὡς πρὸς αὐτῆ χά-
ερ, ἀπεκλιανκότας, καὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτῆ κό-
μισάντες αὐτῆ. ἡ γυ-
νὴ, ἡ ἔν ἀβιμέλεχ δὸτῆ
ἔ ἰάχης, κλασματι-
μύλα ὄππρῖφοσι αὐτῆ,
ἀνελῶσα. ἡ γυνὴ, ἔν
ἀβεσῶ μέλλουσα πολιορ-
κίαν κινεῖν τῆ πόλει, ἀ-
ναρεθῆναι ποιήσασα,
καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆ,
τῆ ἰωάβ, δὸτῆ τῆ τεί-
χης ἀκούσασα.

obtruncarunt. 5) Da-
vid morti dans juvenem
Amalekitam e] qui
gloriabatur se esse qui
Saulem interfecisset :
nec non perimens Re-
chabum ac Beananem
f] filios Remmoth, Ber-
thothensis, qui Mem-
phibosethum Saulis f.
velut in Davidis grati-
am aiebant se peremisse,
caputque illius huic af-
ferebant. 6) Mulier quæ
fragmento lapidis mola-
ris g] in Abimelechum
conjecto de mœnibus,
eum interfect. 7) Mu-
lier quæ Abeffam obsi-
dionis cuiusam futurum
civitati, h] interimen-
dum suavit, caputque
ejus ad Joabum de
muro misit.

G 5

ΚΕΦ. Ξ.

e] 2. Sam. I, 15.

f] 2. Sam. IV. 12.

g] 2. Sam. XI. 21.

h] 2. Sam. XX. 21. seq.

σαβεί.

Κ Ε Θ. Ε.

Τίνες ἦτι τῶν ἑνομιῶν,
 λιθόλευστοὶ ἀνηρέ-
 θησαν.

Ὁ σαλαμὴθ υἱὸς τῆς
 θυγατρὸς δαβροί,
 ἦτι βλασφημία, ἐς μέ-
 γα ἐπερὶ μαχομένη, ὁ
 θεὸν ἐβλασφημήσεν,
 ὁ ἐν σαββάτῳ ξύλα
 ἐκλέξας εἰς τὴν ἐρημον,
 ἀχαρὸς ἱεροσυλος, ὁ ἐκ
 τῶν ἀναθημάτων τῆς
 ἱερικῆς, κατακρυψάμε-
 νος.

Κ Ε Θ. ΣΤ.

Καὶ τίνες δίκαιοι ἐπὶ
 εὐσεβεῖα.

Ναβυθάι ὁ ἱεραελί-
 τής, συκοφάντην, ὡς
 ἐπὶ τῆς ἱεζάβελ, ὡς
 καταρασάμενος θεὸν ἐ-
 βασιλεία. Ζαχαρίας
 ὁ ἀρχιερεὺς, ὁ Ἰωδαῖ,

CAP. LX.

Quinam ob delicta li-
 pidibus obruti pe-
 riere?

Filius Salomith filiae
 Dabri a] propter
 blasphemiam, qui cum
 altero jurgans, Deum
 blasphemaverat. 2)
 Qui ligna sabbato col-
 legerat in deserto. b]
 3) Achar c] sacrilegus,
 qui ex devotis rebus
 civitatis Jericho non-
 nulla occultaverat.

CAP. LXI.

Et quinam iusti, ob rea
 facta?

Nabuthæus Jesrælites
 d] à Jezabele cir-
 cumventus calumnia, ac
 si DEO, & Regi maledi-
 xisset. Zacharias Pon-
 tifex Maximus, e] filius
 Iudæ

a] Levit. XXIV. 12.

b] Num. XV. 32.

c] Jos. VII.

d] 3. Reg. XX. 13.

e] Supra Cap. XLVII.

ὑπὸ ἰωάνη βασιλείας, ἀ-
 ραμέσον. Ἐ καὶ καὶ ἔ-
 θυσιασθεὶς λιθάσθαι,
 ὅτι παρήκει αὐτῷ μὴ δυσ-
 σεβεῖν.

Jodæ, à Joasō Rege
 inter triumphum & altare
 lapidatus est, quod eum
 ab impietate deborta-
 tus erat.

Κ Ε Φ. ζβ.

CAP. LXII.

Τίνες τῶν ὀνόμων μίσηος
 πεποιήτο.

Quinam incestos conju-
 gitus admiserunt?

Ἄ τ, ταῖς θυγατέρι-
 σι συμμιχθεῖς.
 ραββίμ, τῆ ἔ πατρός
 παλαικῆ, ἢ ἐν γαββαῖ
 τῆς Φυλῆς Βενιαμίν, τῆ
 ἔ λευίτη γυναικί ὄπι-
 ξενωθέντ. αἰσῆς, συγ-
 χρησάμενοι, ὡς καὶ ἀχ-
 ληθῆσαν ὀδοθάνην, ἢ φ
 ἔ πρᾶξαι, καὶ πολλὰ ἔ
 λαῖ Φω, ἐγενέτο.
 ἀμνῶν, τὴν ἀδελφὴν
 θάμαρ, παρθένον φθε-
 ρας, καὶ μετὰ τὴν ὑ-
 βρω, τῆς ἐαυτῆ οικίας
 ὀδοπέμφας. ἀβεσσα-
 λὼμ τὰς ἔ πατρός γυ-

[ot cum filiabus f]
 congressus. Ruben
 cum patris sui g] pellice.
 Gabonitz in tribu Ben-
 jamin, uxore Levitz h]
 qui hospitio apud eos
 utebatur abusi, ita ut
 fatigata morderetur, su-
 per quo facinore magna
 populi cædes facta est.
 Amnon sororem Tha-
 mar i] virginem vio-
 lans, & post illatum de-
 decus domo sua dimit-
 tens. Abessalom Pa-
 tris vitians conjuges, in

ταῖκας

f] Genes. XIX. 31. seq.

g] Genes. XXXV. 22. & XLIX. 4.

h] Judic. XIX.

i] 2. Samp. XIII.

τῆσδε, ἐπὶ ἀμμία ἔ-
πατρός, γράμη ἔαχε-
τῶφελ, διαφθίσεσ.

ejusdem ignominiam,
ex consilio Achito-
phelis.

Κ Ε Φ. ζγ.

Τίνες διάνυμοι γυγ-
νασι.

Ἰαθὼρ ὁ ἔ μωυσίαι
γαμβρός, καὶ ῥαγυήλ
καὶ ἰαβαβ κικλησκειαι.
ὁ βασιλεὺς γῆθ, παρ
ἑ ὁ δαβὴδ φεγγών, κα-
τήγετο, ἰασηπῶθ δὲ
ῥησι, μελχιαν ἀνομά-
θαι, ἰπὸ τῶν γονέων,
μωυσὴν ἐν τῇ περιτομῇ,
ἰπὸ δὲ τῆς ἀναλαβῆ-
σης αὐτόν, τῆς ἑ φα-
ραὼ θυγατρός, μωυσία

CAP. LXIII.

Quibusnam duplex fuit
nomen?

Jothor (socer Moysis, et-
iam Raguel k] & Jo-
hab l] vocatus est. Rex
Geth m] ad quem Da-
vid profugus adductus
fuit. Josephus ait Mel-
chi nomen inditum
Moysi à parentibus in
circumcisione, sed à
Pharaonis filia quæ eum
suscepit cognomina-
tum Moysen. Gedeon

προ-

* 2. Sam. XVI. 21.

k] Exod. II. 18.

l] Num. X. 29. Judic. IV. 11. addè B. D. Glassii Philolog.
Sacr. IV. 3. observ. 127

m] Achis filius Maach. 1. Sam. XXVII. 2.

n] Flav. Josephi locus me fugit: ita tamen Eustathius p. 79.
in Hexaem. & Cedrenus p. 34. Sed Clemens Alex. 1.
Strom. p. 343. ait Mystas eradere, ΜΑΙΤΗΙΣ nomen
Moysi inditum demum in cælo, postquam fuerit assum-
tus. Nominis hujus mentio etiam apud Georgium Syncel-
lum p. 120. Occasionem videtur præbuisse quod Moyses
יְהוָה Deut. xxxiii. 5.

προσφοραδω. γαδων
 ο κρητης, ο αυτος εστιν
 ιεροβααλ. αδωνιας ο πα
 ρωνιας. εχθζιας ο και
 λαζιας. ηλιακειμ, ο
 και ιωακειμ. ιδιθυμ ο
 ψαλιωδης ο και εθαμ.
 χηραμ ο επι ε σαλο
 μων ο τον ναον διμα
 μενος, ο και εχιας. Εσδρας
 ο και σαλαθιηλ. Ναθα
 νιας ον μετωνομασε να
 buchodonosor. σεδεκιαν.
 και εν τη να, πετρο
 ο και σιμων και συμε
 ον και κεφας. Θω.

Judex o] idem etiam
 est Jerobaal. Adonias
 idem etiam p]. Ornias.
 Ochozias dictus etiam
 q] Lazias. Eliakim idem
 etiam r] Joakim. Idi
 thun cantor, s] alio
 nomine Ethan. Chiram
 qui Salomoni templum
 extruxit, dictus etiam
 t] Echias. Esdras idem
 & u] Salathiel. Natha
 nias x] cujus nomen
 Nabuchodonosor mu
 tavit Sedekiam. In Novo
 Testamento Petrus y]
 idem Simon quoque, &
 Simeon & Cephas. z].

μας

o] Judic. VII. 1.

p] Procopias in 3. Reg. I. 5. και Ορνια υς Αγγιδ
 Δαβιδ] Αδωνιας. και γαρ ην διωνυμ.

q] Jehoachaz 2. Paralip. xxi. 17. & Azarias 4. Reg.
 VIII. ult. & xxii. 6. adde Burterfium Vindic. Hebr.
 pag. 930.

r] 4. Reg. xxiii. 34.

s] 1. Paralip. xiv. I. 3. & xv. 7. 2. Paralip. v. 12. & alibi.

t] hoc alibi noti memini me legere.

u] Agg. I. I.

x] 4. Reg. xxiv. 17. Ματθανιας.

y] Matth. IV. 18. &c. 2. Pet. I. 1.

z] Job. I. 42.

μας ὁ καὶ διδυμῶς,
Θαδδαῖος ὁ καὶ λεββαί-
ος. καὶ ἰudas ἰακώβου.
μαρκῶς ὁ καὶ ἰωάν-
νης.

Thomas a] qui & Didy-
mus. Thaddæus b]
idem etiam Lebbæus &
Judas Jacobi c] Marcus
idem etiam d] Joannes.

ΚΕΦ. ξδ.

Τίνες δευτέρῳ ὀνόματι
ἐπωνομάσθησαν.

Ἀβραμ, ἐπωνομάσ-
θη Ἀβραάμ. ἰακώβ,
ἰσραήλ. ἰωσήφ, κόμψ-
θου βανήχ. ἀνανίας,
σεδραχ. ἀζαρίας, μι-
σακ. μισαήλ, ἀβδνε-
γα. δαυὶδ, βαλτα-
σαρ. παχώρ, μέτσι-
κῶς. καὶ ἐν τῇ νέα,
σίμων ἐπωνομάσθη πέ-
τρος. ἰωάννης, καὶ

CAP. LXIV.

Quinam secundo nomi-
ne cognominati
sunt?

Abram deinde nomi-
natus est e] Abraam.
Jacobus, f] Israël. Jose-
phus, g] Pfontompha-
nech. Ananias, Sedrach.
Azarias, Misac. Mi-
sael, Abednego. h] Da-
niel, i] Balthasar. Pa-
schor, k]. Metœcus
(transmigrans.) Et
in Novo Testamento
Simon l] alio nomine
appellatus est Petrus.

ἰακώβ

a] Joh. xi. 16. xi. 24. xxi. 2.

b] Matth. x. 3. c] Actor. I. 13.

d] Actor. xii. 12. xv. 37.

e] Gen. xvii. 5. Philo libro περὶ μετονομαζομένων.
Anastasis Sinaitæ qu. 51.

f] Gen. xxxii. 28. g] Gen. xli. 45. h] Dan. I. 7.

i] Dan. IV. 16. k] Jerem. xx. 3. l] Matth. IV. 18.

ἰακώβος, οἱ δαδσέλοι,
 Εομπεργίς, ὁ ἐστίν, υἱοῦ
 βροντῆς.

Joannes & Jacobus A-
 postoli dicti m] bo-
 nerges, hoc est filii to-
 nitru.

ΒΙΒΛΟΣ 6.

ΚΕΦ. Ξε.

Τίνα ἔστι τῆς μίας
 Θεότητος ὡς λαμ-
 βαζόμενα.

Α κχε. ἰσραήλ, κύριος
 ὁ θεός σχ, κύριος
 εἰς ἐστίν, ἐγώ εἰμι κύρι-
 ος ὁ θεός σχ. καὶ γινώ-
 τωσαν ὅτι σὺ κύριος
 μόνος ὑψίστος, ὅτι πᾶ-
 σαν τὴν γῆν. καὶ ὁ κύ-
 ριος φησιν, ἵνα γινώ-
 σκωσί σε ὅν μόνον ἀλη-
 θινόν θεόν. καὶ ἡ κιβω-
 τὸς ἐν ἣ ὁ κύριος διεσώθη,
 εἰς ἓνα πῦλιν συνεπ-
 λείπτο. εἰς ὃ ναὸς ἐν ᾧ ὁ
 θεός ἐλατρεύετο. εἰς ὃ
 νόμος ἦ κιβωτὸς
 μία.

LIBER. II.

CAP. LXV.

Quenam de una Deita-
 te sumuntur testimo-
 nia ?

Αudi Israël d] Domi-
 nus DEUS tuus Do-
 minus unus est, Ego sum
 o] Dominus DEUS tuus.
 Et noscant p] quod Tu
 Dominus, Tu solus altis-
 simus super universam
 terram. Et Dominus ait:
 q] ut cognoscant Te so-
 lum verum DEUM. Et
 arca qua Noë serva-
 tus est, in unam ulnam
 r] fastigiabatur. Tem-
 plum unum s] in quo
 DEUS colebatur, lex u-
 na, t] arca u] una.

ΚΕΦ. Ξς.

- m] Marc. III. 17. n] Dent. VI. 4. o] Exod. xx. 5.
 p] Ps. LXXXII. ult. q] Joh. xvii. 3. r] Genes. VI. 16.
 s] 3. Reg. VI. t] Exod. xx. u] Gen. VI. seq.

Κ Ε Φ. Ξς.

ἵνα δὲ τῷ Ἰπὶ δυα-
δικῆς ἰσοστά-
σεως.

Ποιήσωμεν ἄνθρωπον,
κατ' εἰκόνα ἡμετέ-
ραν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν.
ἰδὲ γέγονεν ἄδამ ὡς εἰς
ἐξ ἡμῶν. Τί ὄνομα
αὐτῆ; ἢ τί ὄνομα τῷ
υἱῷ αὐτῆ; καὶ ὁ Κύρι-
ος Φησὶν, ἐγὼ καὶ ὁ
Πατήρ ἐν ἐσμέν. καὶ ἵνα
γινώσκασί σε ὅν μόνον
ἀληθινὸν θεόν, καὶ ὄν ἀ-
πείρητος ἰησὺν χριστόν,
εἰς ὅν κόσμον. καὶ πα-
λιν, ἐλευσάμεθα ἐγὼ καὶ
ὁ Πατήρ, καὶ μόνην παρ
αὐτῷ ποιήσομεθα. ἐν
δύο πλαξίν ὁ νόμος ἐγ-
γεγραπτό. δύο καὶ ἐν
τῷ μυστικῷ ᾠσματι,
νυμφὶς αἱ μαρτῆραι, οἷς ἡ
νυμφὴ τρέφεται, ἐν νό-
μῳ καὶ χάριτι. δύο καὶ

CAP. LXVI.

Quanam de duplici
persona?

Faciemus x] hominem
ad imaginem nostram
& ad similitudinem.
Ecce γ] Adam factus ve-
lut unus nostrum. Ec-
quod nomen ei z] & ec-
quod nomen filio eius?
Et Dominus ait: a] E-
go & Pater unum sumus.
Atque: b] ut cognoscant
Te unum verum DEUM,
& quem misisti IESUM
CHRISTUM in mundum.
Et iterum c] Veniemus
ego & Pater; & mansi-
bim apud eum facie-
mus. Duabus tabulis d]
lex inscripta fuit. Duo
etiam in mystico canti-
co sponsi ubera e] qui-
bus sponsa nutritur, lex
& gratia. Duo item

τῆς

- x] Genes. I. 26. y] Genes. III. 22. z] Prov. xxx. 4.
a] Joh. x. 30. b] Joh. xvii. 3. c] Joh. xiv. 23.
d] Exod. xxiv. 12. e] Cantic. VII. 3. IV. 5. f] Cant
uicor. VIII. 8.

της νόμου, τὸ ἰσραηλικὸν
καὶ λαϊκὸν ἄγμα.

sponsa, f] ordo sacer-
dotalis, laicusque.

Κ Ε Φ. ξζ.

Τίνα τὰ ἐπὶ τριαδικῆς
ἐξλαμβάνο-
μενα.

CAP. LXVII.

Quenam sumuntur testi-
monia de Trinitate, sive
triplici personarum
numero.

Δεῦτε καταβάντες,
συγχώμεν ἑκά-
στας γλώσσας αὐτῶν. τὸ
βαπτισμα τὸ ἐν τριάδι, εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ
τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος. τρία νοερά
τάγματα, ἄνω, ἀε-
θρῶν, ὀπίθων. τρεῖς
τοῦ παντὸς γένους ἀνθρώ-
πων γενάρχαι, σημ,
χαμ, ἰαφεθ. τρεῖς οἱ
τοῦ λαοῦ πατεῖάρχαι,
ἀβραάμ, ἰσαακ, ἰα-
κώβ. ἡ κιβωτὸς ἐν ἣ
νῶε διασώζεται, τρεῖς ἀ-

Agite descendamus g]
& confundamus ibi
linguas eorum. Bapti-
smus in Trinitate, h]
in nomen Patris & Filii
& Spiritus sancti. Tres
ordines intellectu præ-
diti, i] cœlestium, æri-
orum & terrestrium,
Tres communes paren-
tes universi generis hu-
mani, k] Sem, Cham,
Japheth. Tres patriar-
chæ l] populi Judaici
Abraam, Isaac, Jacob.
Arca in qua Noë con-

H

ἄρως

f] Cantic. VIII. 8.

g] Genes. XI. 7.

h] Matth. XXVIII. 19.

i] Philipp. II. 10. Cœlestium, terrestrium & inferorum, Sed
inferi etiam principes æris Ephes. II. 2.

k] Genes. IX. 19.

l] Matth. I. 2

εὐμῆς ἔφερε, ὅν, λ,
 ὅν, ν, τὸν, τ, καὶ εἰς ἓνα
 πῆχυν συνεπληρώθη, ἡ
 μονίας, ἐν τριάδι, γνω-
 εῖται. τρεῖς ἀγγε-
 λοι τῷ ἀβραάμ ὤφθη-
 σαν, τὴν ἐπαγγελίαν
 ἔκ τείρας ἡβ, ποισ-
 μενοι. τρεῖς ἑορταὶ νό-
 μιμοὶ ἐτήσιοι, ἑορτὴ ἔ-
 φασεκ, ἑορτὴ τῆς πεν-
 τηκοστῆς, ἑορτὴ τῶν σκη-
 νοπηγιῶν. τριῶν ἀν-
 δρῶν ἡ μαρτυρία ἀλη-
 θῆς ἐστὶ. τρεῖς τὸ πνεύ-
 μα μαρτυρίας φέρει,
 περὶ ἀληθείας, περὶ δι-
 καιοσύνης, καὶ περὶ
 κρίσεως. τρεῖς ἐν ἀδὲς
 ὁ κύριος πεποιήται ἡ-
 μέρας, ἔ τὸν ἦν ὁ
 ἰωνᾶς.

servabatur, tres fere-
 bat numeros m] XXX
 & L & CCC & in unam
 ulnam complebatur,
 unde unitas in trinitate
 cognoscitur. Tres An-
 geli n] Abrahamo ap-
 paruerunt, qui promif-
 sum ei dederunt de na-
 scituro ex sterili conju-
 ge filio. Tria festa an-
 niversaria, lege constitu-
 ta, o] festum Pasche si-
 ve Paschatis, festum
 Pentecostes & festum
 tabernaculorum. Tri-
 um virorum testimonio
 p] constat veritas. Tria
 fert testimonia Spiritus,
 q] de veritate, de justi-
 tia & de iudicio. Tres
 in inferno dies r] pere-
 git Dominus, cuius s]
 Jonas typus fuit.

Κεφ. ξη.

m] Genes. VI. 15. 16. n] Genes. XVIII. 2.

o] Levit. XXIII. p] Deut. XVII. 6. Matth. XVIII. 16.

q] Joh. XVI. 8. r] in sepulchro Matth. XII. 40.

s] Jon. II. 1.

ΚΕΦ. ΞΗ.

Τίνες εἰσὶν οἱ σταθμοὶ τῆς πορείας ἑλθόντων, οἱ ἀπ' αἰγυπίας.

Τῷ πρώτῳ μηνί, τῇ πέντε καὶ δεκάτῃ ἔμηνος, (ὅτε δὲ εἰσὶν ὁ πρῶτος μακεδόσι ξανθικός) ἀπέηραν ἀπὸ ραμεσσή, τῇ ἐπαύριον ἔπαγα, Φαγόντες ὁ πρῶτος ὁ φασίς εἰς τὴν αἰγυπτον. πρῶτον τρίτην σταθμὴν ἦλθον εἰς σοκχάδ. β, εἰς βυθάν. γ, εἰς πηράδ. δ, ἀπέναντι μαγδόλμ. ε, ἀπέναντι ἠρώδ. ε, διέβησαν τὴν θάλασσαν εἰς τὴν ἐρημον, ὅδον τριῶν ἡμερῶν περῶσαντες, ἦλθον εἰς πικελίαν, τριτῇ ἡμέρᾳ τὴν διαίρεσιν τῆς θαλάσσης ὁδύσαν.

CAP. LXVIII.

Quenam sunt mansiones in itinere populi Israelici ex Aegypto?

Primo mense, die decima quinta mensis qui Macedonibus Xanthicus est, profecti fuerunt à Ramesse: postridie Paschatos, postquam ovem paschalem in Aegypto comedissent. Prima igitur mansione venerunt in Socchoth. Secunda in Buthan, u] tertia in x] Peroth. Quarta prope Magdolum. Quinta prope Heroth. Sexta transierunt per mare in desertum, trium dierum exacto itinere, γ] perveneruntq; ad aquas amaras, cum tertia die per mare di-

H 2 ὁδοῦ

ε] Exod. XII. 37. & Flav. Joseph. II. 6. Antiqu. Ex recentioribus Usserii Annal. ad A. 1491. seq. ante Christum natum.

υ] Ὁθώμ Exod. XIII. 20.

κ] Πικελίη Exod. XIV. 2.

γ] Exod. XV. 22.

πρ. ζ, σαδμὸν, ἦλθον
 δὲ τῆς πικρίας, ἢ
 εἰσι μέρρα πηγή, εἰς ἑ-
 λείμ, ἐνθα ἔυρον πη-
 γας, ιβ, καὶ Φοίνι-
 κας ο. η, σαδμὸν,
 δὲ τῆς ἐλείμ, ἦλθον
 εἰς θάλασσαν ἐρυθράν.
 θ, δὲ τῆς θαλάσσης ἐρυ-
 θρᾶς, εἰς ραφικά. ι, εἰς
 ἄλλην ἐλείμ. ια, εἰς ραφι-
 δίμ, ὅπως ἐπῆλθεν ὁ
 ἀμαλὴκ τῷ λαῷ, καὶ
 ταῖς ἐπαύσεσι τῶν μαῦ-
 ὄτως χειρῶν κατεβλή-
 θη. ιβ, ἐν τῇ ἐρήμῳ
 σινᾶ. ιγ, ἐν μνήματι
 τῆς Σπιθυμίας, ἐνθα
 πολλὰ γογγύσαντες, ἐ-
 κείπερ εἰς ἀνάμνησιν
 ἦλθον, ὡς ἡθιον ἀρ-
 των ἐν αἰγύπτῳ, καὶ
 κρεῶν, κατεβόων ἔμου-

visum viam invenif-
 sent. Septima mansione
 à Merrha z] sive aquis
 amaris venerunt in E-
 lim a] ubi invenerunt
 fontes duodecim &
 palmas septuaginta. O-
 ctava mansione ab Elim
 venerunt ad mare ru-
 brum. b] Nona à ma-
 ri rubro ad Raphica, c]
 Decima ad Elim d] alte-
 ram. Undecima ad Ra-
 phidim, e] ubi Amalec
 populum adortus &
 sublatione manuum
 Moyfis profligatus est.
 Duodecima in deser-
 to f] Sina. Decima ter-
 tia mansio fuit ad mo-
 numentum cupiditatis,
 g] ubi cum in recorda-
 tionem venerunt panis
 carniūque quibus in
 Ægypto vesci illis con-
 tigerat, multa murmu-

είως,

z] Exod. XV. 23. a] id. 27. & Num. XXXIII. 9.

b] Num. XXXIII. 10. c] id. 12. Ραφακά.

d] id. 13. Ἄλιμας. e] Exod. XVII. f] Exod. XIX. 1.

g] Num. XI. 34. XXXIII. 16.

σίως, ἔ μάννα ἔ ἐξ
 ἕσαν ἔ νεφομένε βρώ-
 ματῶ, τὴν ἕπαρ-
 σιν ἐκομίσαντο. ἀπὸ ἔ
 τῆς ὀπιθομίας μνήμα-
 τῶ, ιδ, σαθμόν, ἤλ-
 θον εἰς ἀσηρώθ. ιε, εἰς
 ραθαμά. ις, εἰς ρεμ-
 μωφερές. ιζ, εἰς ἐλ-
 βῶνα. ιη, εἰς δεσε-
 λείθ. ιθ, εἰς εἰσμα-
 κελάθ. κ, εἰς σα-
 φαρ. κα, εἰς χαρα-
 δάθ. κβ, εἰς μακε-
 λώθ. κγ, εἰς χαπλο-
 αθ. κδ, εἰς παράθ.
 κε, εἰς ματγκά. κς,

rantes adversus Moy-
 sen clamaverunt, & man-
 na, cibi de caelo nivis
 instar descendens tu-
 lerunt, promissionem,
 A monumento cupidi-
 tatis decima quarta
 mansione venerunt in
 Aferoth. h] Decima
 quinta in Rathama. i]
 Decima sexta in k]
 Remmopheres. Deci-
 ma septima in Elbona.
 l] Duodevigesima in
 Deseleth. m] Undeci-
 gesima in Makelath. n]
 Vigesima in Saphar.
 Vigesima prima in Cha-
 radath. Vigesima se-
 cunda in Makeloth.
 Vigesima tertia in Chat-
 toath. o] Vigesima
 quarta in Tarath. Vi-
 gesima quinta in p]
 Η 3
 εἰς

h] Num. XI. 35. XXXIII. 17.

i] Num. XXXIII. 18.

k] Ρεμμων Φαρές id. 19.

l] id. 20. Λεβανῶ.

m] Ρασσάν. id. 21.

n] id. 22.

o] Κατάθ. id. 26.

p] Μαθεικά. id. 28.

εἰς σελμῶνα. κζ, εἰς
 μασθρεθ. κη, εἰς βα-
 βεθ. χθ, εἰς τὸ ὄρη
 γαλαὰδ. λ, εἰς σε-
 νεβαθα. λα, εἰς σε-
 βρώνα. λβ, εἰς γε-
 σιῶν γαβέρ. λγ, ἐν
 μηνὶ τρίτῳ ἀπὸ τῆς ἐ-
 ξόδου, ἐν τῇ ἐρήμῳ
 σινᾶ. ἐνταῦθα ἰω-
 θὼρ ὁ μωϋσέως χαμ-
 βρός ἐξέρχεται πρὸς
 αὐτὸν, ἄγων αὐτῷ
 τὴν γυναῖκα, καὶ τὰς
 υἱάς. ἐνταῦθα, θεῶν
 ἀπειθήνεια πρὸς μωϋ-
 σῆν, καὶ διδασκαλία
 πρὸς τὸν λαόν, καὶ νε-
 θεσία, καὶ τῶν λαῶν δυσ-
 σεβεία ἰπὶ τῇ μοχθη-
 εῖα. ἐπὶ δὲ δυσσεβεί-

Matgeca. Vigesima
 sexta in Selmona. Sep-
 tima & vigesima in Ma-
 suroth. Duodetrigesi-
 ma in Babeth. q] Un-
 detrigesima in montem
 Galaad. r] Trigesima
 in Senebatha. s] Trige-
 sima prima in Sebrona.
 t] Trigesima secunda in
 Gesion-Gaber. Trigesi-
 ma tertia, tertio post
 exitum ex Agyptomen-
 se in desertum Sina. Ibi
 Jothor Moyſis focer u]
 ad illum accessit, uxo-
 remque & liberos ad e-
 um adduxit. Ibi appa-
 ritio DEI facta Moyſi,
 populusque edoctus &
 monitus, & populi im-
 pietas in cultu vituli, x]
 & ob hanc impietatem
 inflicta poena ut non
 perveniret in terram

αἰς

q] Βαβυλῶνα. id. 31. r] id. 32. Γαλαὰδ.

s] Σεβρώνα. id. 33. t] Σεβρώνα. id. 34.

u] Exod. XVIII. 5. seq. x] Exod. XXXII.

εις τιμωρόμενον ὁ λα-
 ος, πρὸς τὸ μὴ ἀπει-
 νει τῇ γῆ τῆς ἐπαγγελ-
 λίας, πείθειτο κατὰ
 τὴν ἐρημον πλανώμενον,
 καὶ τριακοσὸν πᾶρον
 σταθμῶν εἰς τὴν ἐρημον
 Φαγᾶν κατήγετο, ἡ ἑ-
 σὶ κάδης. λβ, δὸπὸ κά-
 δης, εἰς τὸ ὄρη τῆς ἐ-
 δωμ, ὡδε δὸπὸ θνησκει
 ἀαρῶν, ἐν ἔτει τεσσα-
 ρακοσῶ τῆς ἐξόδου δὸπὸ
 αἰγύπτου, ἔλαβ, τῷ
 πεμπτῷ μηνί, ὅς ἐστι
 πρῶτον μακεδόσι λαός,
 μᾶ ἔμηνος, ἦν δὲ ἑτῶν,
 ραγ. δὸπὸ ὠβ ἔ ὄρες,
 τριακοσὸν ἕκτον σταθ-
 μῶν, ἦλθον εἰς ἐλμῶ-
 να. λγ, εἰς Φινῶ. λδ,
 εἰς ὠβωθ. λε, εἰς γαι,
 ὅτι τῶν ὄρειων μοαβ.
 ἐν ταῖς οἰς ὄρειαις, ὁ
 βασιλεὺς τῶν μοαβιτῶν,
 καλεῖ τὸν μάγον τὸν
 βαλαάμ, καταράσα-

promissionis, γ] in de-
 fertō errabundus cir-
 cumducebatur, & trige-
 simam quartam statio-
 nem habuit in deser-
 to Pharan z] quæ Ca-
 des est. Trigesimam
 quintam à Cades in
 montem Edom a] ubi
 Aaron moritur, ab
 exitu populi ex Ægypto
 anno quadragesimo,
 mense quinto qui apud
 Macedones est Lous,
 prima mensis die, annos
 natus centum viginti
 tres. Ab monte Or man-
 sione trigesima sexta ve-
 nerunt in Elmona. b)
 Trigesima septima in
 Phino. Duodequadra-
 gesima in Oboth. Unde-
 quadragesima in Gai, c)
 in confiniis Moab. In
 hisce Rex Moabitarum
 magum Balaam d)
 vocat, ad devovendum

H 4

119

γ] Num. xiv. Hebr. III. II. z] Num. xxxiii. 36.

α] N. 37. seq. β] Σελμωνά id. 41. c] id 44.

δ] Num. xxi. seq.

ὄση τῶν λαῶν. μ, σαθ.
 μὲν, ἀπὸ ε̅ μωαβ, π-
 μωρηθεὶς ὅπῃ τῷ τελεσ-
 θῆναι τῷ Βεελφεγῶρ,
 ἦλθον εἰς Ζαρέθ. μα,
 εἰς σοπεραν ἀρνῶν.
 μβ, εἰς Φρέαρ. μυ,
 εἰς δεββωγάδ. μδ, εἰς
 χαμῶν δεβλαθέμ. με,
 εἰς τὰ ὄρη τὰ ἀμωρῆ
 ἀπέναντι καβαῦ. μς,
 ἐπὶ δυσμῶν μωαβ κα-
 τὰ ἱερικῶν. μζ, ἐπὶ
 τὸν ἰορδάνην, ἀναμέσον
 σιμῶθ ἕως μελσατ,
 τὸ κατὰ δυσμῶν. ἐν-
 πῦθα μωϋσῆς κατέλη-
 ξε, καὶ τὸ δευτερονόμι-
 ον γράψας πέραν ε̅ ἰορ-

diris populum Israëliti-
 cum. Quadragesima sta-
 tione ex Moabitica regi-
 one, ubi populus punit^r
 est quod Beelphegor e)
 sacra fecisset, venerunt
 in Zareth. f) Quadra-
 gesima prima in Soper-
 ran Arnon. g) Qua-
 dragesima secunda ad
 puteum. Quadragesima
 tertia in Debbogad. h)
 Quadragesima quarta in
 Gæmon Deblathem. i)
 Quadragesima quinta
 in montes Amoreos k)
 probe Nabau. Quadra-
 gesima sexta ad occi-
 dentem Moab versus Je-
 richo. Quadragesima se-
 ptima ad Jordanem in-
 ter Simoth l) usque ad
 Melfat m) versus occi-
 dentem, ubi vitam finiit
 Moyfes, cū Deuteronomi-
 um scripsisset, transq;

δάνε,

e) Num. xxv. f) Deut. II. 13. seq.

g) Φάραγγα Ἀρνῶν. id. 24. 36.

h) Δαίβων γὰδ. Num. xxxi 11. 45.

i) id. 46. γελμων δεβλαθαίμ. k) ὄρη τὰ Αβαιμέ.

l) Λισιμῶθ. id. 49.

δάνη ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς
 δυσμάς, κατέβη ἐν τῷ
 λαῷ, ἐν ἑτῆ προαγα-
 γοῦ τῆς ἐξόδου, ἐν δε-
 κᾷ μῆσι, ἐπὶ δὲ
 ἑστὶ δύντος τοῦ μακε-
 δόντι, νοεμηνίᾳ ἔμπεδος.
 καλεῖται ἀνελάτῃ ἐπι-
 τῆ κορυφῇ ἔδρας Φασγᾶ
 καὶ θεῶσάσθαι πᾶσαν
 τὴν τῆς ἐπαγγελίας
 γῆν πῶρῶθεν, ἐκεῖ γε-
 νόμαται, ἐτῶν ἑκατὸν
 ἑξήκοντι πελευτᾷ.

Jordanem in deserto
 occidentali praelegisset
 coram populo, n] anno
 ab exitu ex Aegypto
 quadragesimo, mense
 undecimo qui Macedo-
 nibus est Dystrus, men-
 sis novilunio. Jus-
 susque ascendere in
 verticem montis Phas-
 ga, o] universamque
 terram promissionis
 spectare de longinquo,
 ibi versans anno cente-
 simo & vigesimo aetatis
 p] obiit.

ΒΙΒΛΟΣ δ.

ΚΕΦ. ΞΘ.

Τίνα ἐστὶν, ἃ πείσεται
 ὁ Μωϋσῆς θαυμάσια,
 καὶ δι' αὐτῆ κατή-
 γασαι.

Εἰν τῷ σινᾷ ὄρει τὴν
 βᾶτον ὄρει καιομέ-

LIBER IV.

CAP. LXIX.

Quenam miranda * vi-
 dit Moyses & quenam
 per illum patata
 sunt?

In monte Sina ru-
 bum videt ardentem

H 5

177

n] Deut. IV. 44. seq. o] Deut. XXXIV. 1. Num. XXVII. 12. Deut. III. 27.

p] Deut. XXXIV. 7. Joseph. IV. ult. Antiqu.

* De miraculis Moyses confer Menasse Israelidem in Con-

την αἰδα χλοαῖζονσαν
 καὶ μὴ κατακαυριεωσαν
 σημεῖον αἰτησας παρα-
 χων της εἰς την αἰγα-
 πλον αὐτῆς δοποσολης, την
 ραβδον την ποιμενικην
 ριπην ἐκελευθη, καὶ πάλ-
 λιν τον ὄφιν δοπο της κερ-
 κη δαβαμενθη, εἰς
 ραβδον επακηγε, την
 χαιρα δοποκρυπην εἰς τακ
 κολωνον κελευόμενος, λευ-
 κην ὡσα χιων, καὶ πα-
 ρηλασμενην ἐξηγαγε,
 καὶ πάλιν δοποκουφας
 αυτην, εἰς τὸ κατα φῶ-
 σιν δοποκατασῆσαν, επα-
 ηγαγε, κατιαν ὄπι την
 περὶθεῖσαν αὐτῷ λει-
 τουργίαν εἰς την αἰγυπτον,
 ἀγγελο πειτυχων ἀπε-
 πνιγετο, ἀλλ ἡ γυνη
 γνῶσα, τὸ ἀγγελον ἐξευ-
 μενισαμενη, νυμφιθη
 σύ μοι δι' αἱμάτων, αὐτῷ
 φησασα, της Ἰσθιθεα-

q] sed flagrando non
 exustum. Petens sig-
 num præberi sibi mis-
 sionis divinæ in Ægy-
 ptum, jussus est bacia-
 lum pastoritum e] pro-
 jicere, atque iterum
 serpentem caudâ appre-
 hendens, restituit in
 baculum. Jussus, ma-
 num in sinu absconde-
 re s] candidam nivis
 instar & alteratam edu-
 xit: atque iterum cum
 abscondisset, restitu-
 tam in statum natura-
 lem reduxit. Cum de-
 scendere in Ægyptum
 ad commissum sibi mu-
 nus, incidit in ange-
 lum t] qui fauces ejus
 apprehendit: sed uxor
 hoc intelligens, ange-
 lum delinivit, aitque
 sponsus sanguinum tu es
 mibi, atque ita ne diu-

ως

Contiliorum ad Deum. κxxiv. 10. & Ezechielis, Vete-
 ris tragici fragmenta à Clemente Alex & Eusebio ser-
 vata.

q] Exod. III. e] Exod. IV. 2. & q. VII. 5. & q.
 s] Exod. IV. 6. & q. t] id. 24. & b.

ως απειρησε. κατελθων
 εις την αιγυπτον, εδρα-
 μαζομενον ελαβη πλη-
 θος υπαρτη των αιγυ-
 πτιων δελαγωγία παρε-
 μυθησατο, ως υπαρθευ
 ειη απεσαλμενη την
 ελευθεριαν αυτοις προσ-
 σαδαι, και τω βασιλει
 απειθηναι, συγχωρην,
 τον λαον επι θεου λα-
 τρειαν εξιεναι, τας δεκα
 πληγας επηγαγε, ε
 λαβη συνοντι τοις αιγυ-
 πτιοις, και μηδεν εκ των
 πληγων, δια την συμ-
 σιαν υφισαμενη. πρω-
 τη μεν γαρ πληγη, ε
 αιγυπτιυ υδατα, εις αι-
 ματα μετβαλε, και
 παλιν ωδρακληθεισ αν-
 τεκαθιση. β. πληγη, βα-
 τραχων πληθει, την α-
 πασαν αιγυπτιον επληρω.
 επει δε και τριτοις απει-
 στον, συναγαγων σκι-
 των ασπιδων γενε, τον

tius illi insisteret, repu-
 lit. In Ægyptum cum
 venit, populi multitu-
 dinem Ægyptia servitu-
 te pressum solatus est
 velut missus à DEO
 ad libertatem eis com-
 parandam, Regique
 renuenti concedere u]
 ut populus ad sacra
 DEO facienda profici-
 sceretur, decem pla-
 gas induxit, popula
 qui inter Ægyptios ver-
 sabatur, nihil ex illis
 plagis propter illam
 propinquitatem perci-
 piente. Primâ quidem
 plaga x] Ægypti aquas
 mutavit in sanguinem,
 & rogatus, iterum re-
 stituit. Secunda pla-
 ga y] multitudine ra-
 narum universam Æ-
 gyptum opplevit. Cum
 vero & his non flecte-
 rentur, culicibus z] in-
 numerabilibus aërem

αέρα

u] Exod. V. seq.

x] Exod. VII. 19.

y] id. VIII. 2.

z] id. 17.

αἴρα τῆς αἰγυπτίας συνε-
 ριζώσθε. κινώμενάντι ἐ-
 πι τῆσιν, τὴν ἀναίχυν-
 τοῦ αὐτῆν ἐπέφερε τοῖς αἰ-
 γυπταίοις, ἦν, ἡκ ἐνδιδόν-
 των τὸν λαόν, εἰς τὴν ἔ-
 θεῦ λατρίαν ἀπελθεῖν,
 ἐργάσατο. Ἐπι δὲ τῆ-
 σιν, χάλαζαν ἐπέγα-
 γην, ἀναίχυσαν ἀπερ-
 ὑκαίθερα κατελαμβάνε-
 το. ἔπειτα ἀκρίδων νέφη
 τῆς καρπῆς ἀπάντας
 καταναλώσασαι. σκό-
 τετε; μόνες σκοτίζον
 τῆς αἰγυπτίας, οἷς ἐ-
 βραίοις ἔμελαινόμενον.
 δεκάτην δὲ, καὶ τελευ-
 τάαν, ἐπέριψεν αὐτοῖς
 πληγὴν, ἐν τῶν πρω-
 τοτόκων, ἀθρόον ὑπὸ
 μίαν καιρῶ ῥοπήν, θά-
 νατον. μετὰ δὲ τὴν ἔξο-
 δον ἔλαβεν, τὴν αἴρα

Ægypti miscuit. Mu-
 scam caminam a] inde
 imprudentissimam in-
 tulit Ægyptiis, quam
 uon permittentibus li-
 cet illis populum ad
 DEI cultum procede-
 re., iterum sustulit.
 Post hæc immisit gran-
 dinem b] delentem
 omnia quæcunque sub
 dio deprehendit. Po-
 stea nubes locustarum
 c] à quibus fruges o-
 mnes depascebantur.
 Tenebras inde, solis d]
 caliginem obducentes
 Ægyptiis, Hebræos
 neutiquam circumdan-
 tes nigrore. Decimam
 denique plagam & ul-
 timam illis inflixit e]
 primogenitorum sub
 unum eundemq; tem-
 poris articulum confer-
 tas mortes. Post po-

αἰγυ-

a] id. 24. Hoc loco omittit duæ plagas, pestis pecorum &
 ulcera hominum de quibus Exod. IX.

b] id. IX. 18. seq. c] Exod. X. 13. seq.

d] id. 21. seq. e] Exod. XI. seq.

αἰγύπτῳ, ἵππιδιώνοντ[Ⓞ]
 αὐτὸν ἔκ αἰγυπτίῳ στρα-
 τῆ, τὴν ἐρυθρὰν διέλε
 θάλασσαν, εἰς διόδον
 ἔλαβ[·] καὶ πάλιν ἐ-
 πήγαγε αὐτὴν, κατὰ
 ἔκ διώνοντ[Ⓞ] βασιλέως,
 ὃν ἐπεκάλυψε τῷ τῆς
 θαλάσσης βυθῷ, ἀλη-
 ξας τὴν θάλασσαν, ῥά-
 βδω, ὡσπερ αὐτὴν εἰς τὴν
 ἔλαβ[·] διόδον, καὶ πε-
 πρὸν ἐπέληξε. Ἐπι-
 κρὸν ὕδωρ μερῶς τῆς
 πηγῆς, εἰς νάμα μετέ-
 βαλε πόσιμον, ξύλον
 βάψας ἐν αὐτῇ, ὡσπερ
 δὴ καὶ ἐκελεύεθ[·] μάν-
 να περιῆπεν ὕειν ἔν θε-
 ῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ εἰς τὴν
 ἔλαβ[·] διατροφὴν, καὶ
 πτωὶς ἐγένετο. ὀρτογομη-
 τραν καδίπλισσεν περι-
 πῶν, ἵππιδυμήσαντ[Ⓞ]
 κρέα φαγεῖν ἔλαβ[·] εἰς
 θεογνωσίαν ἔν λαὸν ἐπαι-
 दाγῶναι. ἐκ ξηραὶς πέ-

puli ex Aegypto exitum, persequente eum Aegypto exercitu; rubrum mare Moyses dividit f] ut populus posset transire, atque iterum illud commisit adversus Regem persequentem, quem profundo maris, quod baculo percussit, obruit: sicut & prius illud, ut populo liceret transire, percussisset. Amaram aquam g] Maræ fontis in aptum potui mutavit fluentum, ligno in illud immisso sicuti iussus fuerat. Prædixit futurum ut manna h] DEUS in deserto ad alendum populum plueret, atque ita factum est. Idem prædicens coturnicem i] devolaturam populo carnis vesci desiderante, ad DEI cognitionem populum perdu-

ῥεας

f] Exod. XIV. g] Exod. XV. 25. h] id. XVI. 4. i] id. 12. seq.

ἴρας, ῥάβδῳ πληγεί-
 σης, ποταμίων ὑδάτων
 αἰθρόον ῥύσιν προικαῖ.
 χειρῶν ἐκπίση, πολέ-
 μη νίκην, κατὰ ἔπιελ-
 θόνθ' ἑρατῆ ἔ' ἀμα-
 ληκ, τῷ λαῷ εισγασα-
 ῖ. νόμον εἰδείαθ' ὡς
 θεῷ, ἐν διπύχῳ ἡρα-
 φέντε ὡλακί, πασα-
 ράκοντα ἡσέυσας ἡμέ-
 ρας, καὶ πάλιν διὰ τὴν
 ἔ' λαῷ δυοσέβειαν, ὡς
 θεοῦ ἡράπτης συντρέψας
 ὡλακας, δεύτερον ἑπι-
 βας τῷ σινᾷ ὄρει, καὶ
 ἡσέυσας ὁμοίως ἄλ-
 λας ἡμέρας τοσαράκον-
 τα, τὸν νόμον, ἐν αἷς ἀ-
 νεκόμισε λαξέυσας ὡλα-
 ξίν, ἀνενώσατο. τὸ
 ὡρῶσῳπον κατέβη δεδο-
 ξασμένθ', ὡς μήτε
 ἔ' λαὸν ἐνοραῖν αὐτῷ δύ-
 νασαι. καὶ αὐτὸς δὲ

xit. Ex arida petra
 baculo percussa k] flu-
 men aquæ largiter flu-
 entis provocavit. Ma-
 nuum elatione l] vi-
 ctoriam in bello adver-
 sus exercitum Amaleci,
 qui populum invade-
 bat, conciliavit. Le-
 gem à DEO accepit du-
 plicibus scriptam m]
 tabulis, cum per qua-
 draginta dies jejuna-
 set: deinde propter
 populi impietatem ta-
 bulas à DEO scriptas
 confregit n] & secun-
 da vice in montem Si-
 na ascendens, atque si-
 militer aliis quadragin-
 ta jejunans diebus, in
 tabulis quas iterum sibi
 comparavit, renovavit
 legem. Descendit de
 monte, o] glorificata
 facie sic ut populo ne
 quidem intueri eum
 esset integrum. Idem

νομο-

k] Exod. XVII. l] id. XVII. 11.

m] Exod. XXXIII. 19. n] Exod. XXXIV. 28.

o] id. 29.

νομοδίτης. ἵππ' πᾶσι διὰ
δικαιώμασι & λαὸν γε-
γενῆ). Θεῶν. ἰππασί-
πε πρὸς πάντας τῆς
προφήτας ἠρώτα. τῆς
νοεῶς ὑσίας, θαυμα-
στὸν χαρακτήρα, ἐθε-
άσατο, πρὸς δὲ τὴν ἰε-
ραν σκηνὴν κατασκευά-
ζειν ἐκελεύετο. τὴν ἰε-
ραν σκηνὴν ἀντίτυπον
τῆς νοεῶς. κατασκευά-
σεν ὑσίας. πύξινον χρύ-
σμα ἐν ᾧ τὴν ἰερωσύνην
καθεστῆς, συνεθήκεν.
ἀρχιερέας ἀπέδειξε, τὸν
ἀδελφὸν ἀαρὼν, καὶ ἰε-
τερεὺς παῖδας, δι' ἃ κα-
τεσκευάσε. χρύσματός.
τὴν ἰεραν σκηνὴν καὶ
πάντα τὰ ἐν αὐτῇ τῷ
ἀγίῳ χρύσματι χρύσας,
ἠγίασε. σάββατον αὐ-

ipse etiam legislator po-
puli p] constitutionum-
que omnium auctor
fuit. Divino q] con-
spectu prae omnibus
Prophetis dignus habi-
tus. Essentiā intelle-
ctualis admirandos
characteres conspicu-
tus, r] & secundum
eosdem sacrum jussus
condere tabernaculum
intellectualis essentiā
antitypum sive imagi-
nem condidit. Sacrum
s] unguentum quo sa-
cerdotium inaugura-
bat, composuit. Pon-
tificates sacerdotum insti-
tuit t] Aaronem fra-
trem ejusq; filios chris-
mate quod paraverat.
Sacrum tabernaculum
u] & omnia quae in
illo erant sacro ungens
oleo sanctificavit. Sab-

p] Exod. XX. seq. q] id. XXXIII. II.

Num. XII. 7. r] Exod. XXV. 40.

s] de hoc supra cap. 28. t] Levitic. VIII.

u] id. VIII. II.

ὅς πρῶτος ὤρισάθ', δά-
 ξας αὐτῶν, διὰ τῆς δι-
 πλῆς ἐκλογῆς ἔμάν-
 να, καὶ τῆς ἀσπῆττα δι-
 αμοιῆς αὐτῶν, ἔπειτα-
 ρον ἐγνωσμένον. τρεῖς
 νομίμως ἑορταῖς τῷ λαῷ
 παρέδωκε. ἔνιαυτῶν
 ἑορτάζειν. τῆς μοχο-
 ποιήσαντας ἐμωρήσατο
 διὰ τῶν προσδεδραμη-
 κῶτων αὐτῶν, τριχιλίχας
 τῆς ἀνεπίσρεπτης λυπε-
 κτείνας. Ἐν λαὸν ἐνο-
 μοθέτησε. ἀπειθήμη-
 σε καὶ τῆς λευίτας, ἀπ-
 αὐτῶν διελῶν, πρὸς θυ-
 σίων αὐτοῖς διατάξατο,
 καὶ ἀπάρσεως τῆς ἱε-
 ραῖς σκηνῆς, καὶ πόρε-
 ας ἐντακτῶν. πῦρ ἐπι-
 τὴ θυσιασθημενον, κατὰ

batum ipse primus de-
 finivit, x] non prius
 cognitum demonstrans
 illud duplici mannae
 collectione, & quod in
 corrupta illa persevera-
 ret. Tria lege praece-
 pta festa y] populo tra-
 didit quae annuatim
 DEO celebrarent. Eos
 qui vitulum fecerant
 punivit, z] ter mille
 qui non reverfi fuerant
 occisis per hos qui ad
 ipsum accurrerant. Po-
 pulo legem tulit. a]
 Etiam Levitas à popu-
 lo separans numeravit
 b] & de sacrificiis c] at-
 que sacri tabernaculi
 sublatione & perfecti-
 one secundum ordi-
 nem instituenda d] il-
 lis praecepit. Ignem su-
 per altare ostendit pri-

την

x] Exod. XVI. 23.

y] Levitic. XXIII. Num. XXVIII. & Deut. XVI.

z] Exod. XXXII. 28. ubi Vulgata 23000.

a] Exod. XX. seq. b] Num. III. seq.

c] Levitic. I. seq. d] Num. I. seq.

τὴν πρώτην προόδον, ἐξ
 ἕραν κατεβίβαζόμε-
 νον εἶδειν, ὃ καὶ διέμι-
 νεν ἀσπίσον. τὰς πρῶ-
 ἀγαγόντας ἕκ ἐκ τετρα-
 πυρος, ναβὰδ καὶ ἀβι-
 ἰδ τὰς ἀρχιερεῖς, θε-
 λάτω πᾶληγῇ καταπε-
 σόντες ἀπέδειξε. κα-
 θαρῶν, καὶ μὴ καθα-
 ρῶν ζώων, διακρίσιν ἐ-
 ποιήσατο. ὑπὲρ ἀμαρ-
 τῶν λύσεως τὰς ἀφο-
 ρισμένας θυσίας ἐπέτε-
 ξε δὴν προσάγεσθαι.
 λεπρῶν καὶ ἀναπήρων
 διακρίσεις, ἀπὸ τῆς ἱ-

ma celebratione e] de
 cælo descendentem qui
 & postea perseveravit
 f] inextinctus. Prin-
 cipes sacerdotum Na-
 bad & Abiud qui non
 ex isto igne obtulerant,
 g] divinitus inflicta
 plaga occumbentes de-
 monstravit. Mundo-
 rum & non mundorum
 animantium h] discri-
 men statuit. Pro pec-
 catis dissolvendis sin-
 gularia sacrificia i] con-
 stituit oportere offerri.
 Leprosa k] & mutila l]
 discernenda à sacra con-

1

εἶς

e] Levit. IX. 24. Confer Jo. Buxtorfi exercitat. 2. ad
 historiam ignis sacri & coelestis: *Henrici Horchii*
 orationem de igne sacro victimas absorbente, quæ cum
 ejus hermeneutica sacra prodit, Herb. 1691. 4. *Da-
 vidis Henrici Köpkenii* diss. de igne coelesti, Ro-
 stock. 1704. *Jo. Gottlieb Bohnii* de igne Gentili-
 um sacro in Israëlitarum sacra injuriò dissertationes du-
 as Witeb. 1708. *Balii* dictionarium in voce *Egunia*,
Petri Dan. Huetii Alnetanas quest. lib. 2. cap. 12.
 §. 21. p. 215. seq. &c.

f] Levitic. VI. 13. g] Levitic. X. I. Num. III. 4.

h] Levit. XI. i] Levit. IV. seq. k] Levit. XIII. sq.

l] Levit. XXI. 17. seq.

ραίς συναγωγῆς ὑπέ-
 δείξε, καὶ περὶ καθάρ-
 σεως αὐτῶν, πῶς προσ-
 ἀγεσθαι, καὶ ὅπως χεῖρ
 διεβάζατο. τῆς ἀμορραι-
 κῆς ἀναίματι κατελθῶν
 τὴν γῆν αὐτῶν ταῖς δύο
 φυλαῖς τῆ ἔρβυμ καὶ
 τῆ ἔ γαδ ἀπένειμεν εἰς
 κληροῦς. τὸν τῶν μαδι-
 ανιτῶν ἀνείλε βασιλεῖα,
 καὶ τὸν μάντιν βαλααμ
 κακοσύμβυλον αὐτῷ κα-
 τὰ τῆ λαῶ γενόμενον.
 τῆς πλεοθέντες τῷ βεελ-
 φεγῶρ ἐκ τῆ λαῶ, διο-
 μωρεῖς πετρακισχιλί-
 κς ἀνααιρεθσομένους,
 προσέειπε. σημεῖον καὶ
 τύπον ἔ σωθήεις σαυ-
 ρῆ, ἐν ᾧ ὡς ἀνέστησεν
 ὄφει χαλκῷ προσκατε-
 βάλεθ, ᾧ προσέχοντες
 οἱ δακνόμενοι ὑπὸ τῶν
 ὄφειων, ἐκ πολλυν-

gregatione docuit, &
 de mundatione eorum
 quæ offerri & quomo-
 do oporteat, præcepit.
 Cum Amorrhæos citra
 sanguinis effusionem
 oppressisset, m] terram
 eorum duabus tribubus
 Rubeni & Gad in for-
 tem adtribuit. Madi-
 anitarum sustulit Re-
 gem n] & Balaamum
 vatem qui mali consilii
 o] Regi adversus popu-
 lum Judaicum auctor
 extiterat. Prædixit eis
 p] qui ex populo sacra
 Beelphegori fecerant,
 quater & vices mille
 interficiendos. Signum
 typumque salutiferæ
 Crucis erexit q] aneo
 serpente in illa propo-
 sito, quod intuentes qui
 à serpentibus morfi fu-
 erant, nevitquam pe-
 ribant. **Quinque li-**

6.

m] Deuter. III. & Numer. XXXII.

n] Numer. XXXI, 8. o] id. 16.

p] Num. XXV. q] Num. XXI, 9.

β. πόντε βίβλος τῷ
 λαῷ συνετάξεν, εἰς π
 μελέτην διηλεκῆ, καὶ δι
 δασκαλίαν λόγων ἱερῶν,
 καὶ μνήμην τῶν ὑπὲρ αὐ
 τῶν, καὶ εἰς αὐτὰς γε
 γενημένων, καὶ εὐφρο
 νείαν τῶν ὀπίστων αὐ
 τοῖς θειῶν, βαθυμίαι
 τι λόγῳ τῆς εὐσεβείας,
 καὶ ἀποκρίσει τῇ ὀπί
 στω βίβλῳ κατέλιπον,
 ἀλλὰ καὶ ᾠδὴν αὐτοῖς,
 μετὰ τὴν ὀπί τὴν ἀλα
 θαλάσσης σωτηρίαν,
 καὶ ἀλεχθεῖσαν, ἐπέραν
 ἦσεν, ὡς ἡ ἔθνη προ
 τιμηθήσεσθε, αὐτῶν
 εὐσεβησάντων, πᾶσι
 ἱεροῦ ἀσύνετα, καὶ ὑπὸ
 θεῶν προσληφθήσεσθε
 πρὸς παροργισμὸν αὐ
 τῶν, τῶν ὀπί ταῖς πολ
 λαῖς εἰδωλολατρείαις,

bros r] populo compo
 suit, & post se reliquit
 in assiduam meditatio
 nem doctrinamque ser
 monum sacrorum, & in
 memoriam rerum quæ
 & pro ipsis & in ipsos a
 cta fuerant, nec non
 in prædictionem gravi
 um pœnarum quæ su
 per illos venturæ essent,
 negligentiamque eo
 rum à pietate & decli
 nationem ad impieta
 tem castigaturæ. Sed
 & canticum illis, s]
 postquam per mare ser
 vati fuerant, recitatum,
 aliud t] cecinit, quod
 si ipsi impie egerint,
 illis honore sint præfe
 rendæ suscipiendæque
 à DEO ad indignatio
 nem sollicitandam ip
 sorum qui frequenti i

I 2

παρορ

r] Distinctionis in quinque libros auctorem Mosen ne
 gat Iosephus Antonius González in mantissa ad dissert.
 de duplici terra viventium sect. 4. p. 121, 123. non
 firmioribus argumentis usus quam alii qui auctorem
 pentateuchi Mosen insiciantur.

s] Exod. XV. t] Deuter. XXXII.

παροργισάντων τὸν Θεόν.
 ἔστι δὲ τὰ πέντε αὐτῶν
 βιβλία, γένεσις, ἔξο-
 Ⓞ, λευιτικόν, ἀριθ-
 μοί, δευτερονόμιον.

dolorum cultu DEUM
 ad iram sollicitassent.
 Libri Moysis quinque
 sunt Genesis, Exodus,
 Leviticus, Numeri,
 Deuteronomion.

Κ Ε Φ. Θ.

Τίνα τὰ διὰ ἰησοῦ ἔ να-
 υῆ Ἰππελεοθέντε σημεῖα,
 καὶ δι' αὐτῶ τῷ λαῷ κα-
 τεργασθέντε θαύ-
 ματα.

Τὸν ἰορδάνην ποταμὸν
 εἰς τὸ παρελθεῖν
 πρὸν λαόν, Ἰππὶ τὴν τῆς
 ἐπαγγελίας γῆν, δεί-
 λε, δώδεκα λίθους, κα-
 τὰ ἀριθμὸν τῶν δώδε-
 κα φυλῶν, ἐκ τῆς ποτα-
 μῶ ἀνακομιθεῖναι με-
 γάλους, εἰς μνημοσυ-
 νον ὑποτεθειμένους τῷ
 λαῷ, τῆς πορείας αὐ-
 τῶ, τῆς διὰ τῆς ξηρῶ
 γενομένης ποταμῶ, προσ-
 ἐπέξεν. Τὰς ἐξήκοντα
 μυριάδας τῆς λαῶ, πε-

CAP. LXX.

*Quenam sunt signa à Je-
 su Nave perfecta ἔ mira-
 cula que per ipsum in
 populo peracta
 sunt?*

Fluvium Jordanem di-
 vinit a] ut populo li-
 ceret transire ad terram
 promissionis occupan-
 dam. Duodecim lapi-
 des ingentes b] pro nu-
 mero duodecim tribu-
 um ex fluvio educi po-
 nique jussit à populo in
 monumentum itineris
 ab ipsis peracti per ari-
 dū fluvium. Saxeis cul-
 tris c] sexcenta populi
 millia circumcidit. Tu-

τεί-

a] Jos. III.

b] id. IV.

c] Jos. V. 2. seq.

τρίναις περιέτεμε μα-
 χαίραις α εν ιερικώ
 τείχη, σαλπύγγων η-
 χῆ, κατερέψατο. εν
 ιεροσολήσαντα ἀχαραι-
 ον, δι' εν ο λαός ηπίαθ,
 κληρωθῶν ἀνεύρηκε, και
 λιθόλευσον ἀνείλε. τας
 πόλεις τῶν ἐθνῶν, και
 τας βασιλεις αὐτῶν, ἀ-
 ναιματί παρείληφεν. ὑ-
 περ γαβαωνιτῶν, τῶν
 αυτομόλων τῷ λαῷ γε-
 γονότων, πολεμῶν, εις
 θελείαν νίκην την ὑπερ
 αὐτῶν, τον ηλίξ δρο-
 μον ἐσησε. ταίς φυ-
 λαίς κατὰ κλήρας αὐ-
 τῶν, την γῆν ην παρεί-
 ληφει παρὰ τῶν ἐθνῶν,
 κατένειμε. τῷ πρισά-
 τῳ χαλεβ τῷ εἰσφω-
 νῆ, εν ἀξιον αὐτῶ κλη-
 ρον ἀπένειμε. την ρα-
 αβ, την τας κατὰσκο-

barum clangore d] mu-
 ros Jericho evertit. Sa-
 crilegii reum Achanem
 e] cujus causa populus
 inferior in prælio fue-
 rat, per sortem indica-
 tum deprehendit, &
 lapidibus obrutum sus-
 tulit. Urbes gentium
 f] ipsorumque Reges
 sine sanguinis effusio-
 ne cepit. Pro Gabao-
 nitis dimicans qui spon-
 te populo Israëlítico se
 dediderant, ut perfe-
 ctam pro iis victoriam
 reportaret, Solis cur-
 sum g] ad tempus inhi-
 buit. Terram captam
 de gentibus, per sortem
 cujusque h] inter tri-
 bus distribuit. Fide-
 lissimo Chalebo i] Je-
 phone filio, dignam
 sortem assignavit. Raa-
 bi k] quæ exploratores
 susceperat, habuit ho-

I 3

π 86

- d] Jos. VI. e] id. VII. 18. seq. f] Jos. VIII. seq.
 supra cap. 34. g] Jos. X. 12. h] Jos. xiii. seq.
 supra cap. 31. i] id. xiv. 12. seq. & xxi. 12.
 k] Jos. VI. 17. 23. 25.

πως δεξαμένην ἐπίμησε,
 τῷ λαῷ συγκαταβάσας
 αὐτήν. τοῖς ἱερεῦσι καὶ
 τοῖς λευίταις, τὰς πό-
 λεις, καὶ τὰ προάστια
 ἀποδίδωκε. τοῖς φυγα-
 δευθεῖσιν ἐξ πόλεως ἀ-
 πείσθη. πάντα κατορ-
 θώσας, κατὰ τὰς μω-
 σίως ἐπιθήκας. ἀπο-
 λύων τὸν λαὸν Ἰσραὴλ
 κληρὸς ἔσθ' ἐκπίνωμεν
 αὐτός, λίθον ἔθηκεν, οἷς
 μαρτύριον ἵσταν ὑπὸ
 τοῖς λεγομένων αὐτοῖς, ὡς
 ἀληθὴ ἔη. ἀδὲ ἦν, ὡς
 μετ' αὐτὸν καταλείψουσιν,
 τὸν σωτήρα καὶ προά-
 την αὐτῶν γενόμενον Θε-
 ῶν, καὶ τοῖς ἰσραηλῶν
 εἰδώλοις προσεθήσον-
 ται, ἔθεν καὶ αὐτοὶ πα-
 ραλειφθέντες ὑπὸ Θεῶν,
 δαίμοσιν οἷσπερ ἔλαν-
 θ' ἐκδοθήσονται, καὶ με-
 τὰ πολλὰς πινώσας αἷς
 καὶ ἐν τοῖς πατρίοις
 κληροῖς ὑποσησονται,

norem & populo eam
 adscripsit. Sacerdoti-
 bus l] ac Levitis civi-
 tates, earumque subur-
 biatribuit. Sex civita-
 tes statuit perfugii, m]
 omnibusque secun-
 dum Moysis statuta re-
 fte ordinatis populum
 in sortes n] quas ipsis
 distribuerat, dimisit.
 Statuit lapidem o] in
 testimonium, quod ve-
 ra essent quæ ipsis di-
 xerat, hæc nempe,
 quod post se deserturi
 essent Servatorem &
 Antistitem ipsorum De-
 um, gentiumque ido-
 lis accessuri, unde &
 ipsi deserti à DEO tra-
 dentur dæmonibus
 quos sibi elegerint: &
 post multas pœnas quas
 etiam in patria forte
 sint obitari, expulsio-

την

l] Supra cap. 33.

m] supra cap. 32.

n] supra cap. 31.

o] Jos. xxiv.

τὴν ἐκβολὴν τὴν ἄπο τῆς
γῆς, καὶ οἷς τὰ ἔθνη δι-
απαροῦν, γενησομένην
αὐτῶν ἀτιμὸν ἄπηναι-
σονται.

nem e terra Canaan at-
que in gentes disperfi-
onem ignominiosam
experientur.

ΚΕΦ. οα.

Τίνα τὰ διὰ τῶν κελῶν
θαυμάσια γενο-
μένα.

Τὸν ἀφανιβεζέκ βασι-
λέα τῶν ἀλλοφύ-
λων, ἐβδομήκοντα βα-
σιλεῖς ἀκρωτηριάσαντε
πολεμήσαντες, ποδῶν
καὶ χειρῶν ἐξέσημον, καὶ
μυριάς αὐτῶ στρατιῶτες
διὰ τῆς ἔκτα Φυλῆς
ἀνείλον. Ἐν βασιλείᾳ
μοαβιτῶν, δελαγωγῶν-
τα τὸν λαόν, ἐδώκε δὲ ἔ-
γχε ἐκαλεῖτο, ἀλλὰ ὁ
κερτὴς ἐπελθὼν, ὡς εὐ-
νὴς αὐτῷ περὶ τὴν ἰσα-
πονην ἐσόμενος, καὶ δι-
προδοκῆσας, ἀνείλε δόλω-
σαι μὲν φερόμενος γὰρ ὡν
ὁ αὐτὸς, ὡς βυλόμενος.

CAP. LXXI.

Quanam sunt miranda
qua contigerunt per
Judices?

Adonibefec a] Regem
Philistæorum, qui
septuaginta Reges mu-
tilaverat, debellarunt
pedibusque multarunt
& manibus, & decem
millia ejus militum per
tribum Juda deleve-
runt. Regem Moabi-
tarum Edom b] nomi-
ne, qui servitute popu-
lum premebat, Aod
Judex accedens, bene-
volum præ se ferens
obsequium, & velut
munera oblaturus dolo
sustulit. Ambidexter
enim Aod, velut pri-

I 4 αὐτῶ

a] Judic. I. 6. seq.

b] Eglon, Judic. III.

αὐτῷ ἰδία πὶ λέγουσι τῶν
 συμφερόντων, τῇ εὐωνύ-
 μῳ χειρὶ, παρὸν ὁ ἕ-
 ϑενός, εἰς τὸν κοίτωνά
 αὐτὸν διεχειρίσατο. Ἐν
 σισάρα πάλιν βασιλεία
 τῶν χαναναίων, κελῖνον
 ἔλαβεν διὰ τὸ δυσ-
 σεβεῖν, δεββώρα ἕως γυ-
 νῆ, σείλασα ἔν βα-
 ρακ, ἔν ἐκ φυλῆς νεφ-
 θαλεῖμ, τῆτον κατε-
 πολέμησε, καὶ τέρσα-
 κισχιλίους μὲν αὐτῆς
 στρατιώτας ἀναιρεῖ, αὐ-
 τὴν δὲ ἔν σισάρα μό-
 νον ἀποδράσαντα ἔπολέ-
 μεν, ἰαζήλ πρὸς μαινομέ-
 νη γυνῆ, φεύγοντα,
 πρὸς τὴν ἑαυτῆς οἰκίαν, ὡς
 εἰς καταφυγὴν προσηκα-
 μένη, ποτίζει γάλακτι
 διψῶντα, καὶ κατακοιμίζει
 πρὸς τῷ ἰδάφει, ἀπο-
 κειψθῆσαντα δὲ αὐ-
 τὴν πᾶσαλον ἀλαῖ ἔ-
 κείνας περὶ σάσα δια-
 χειραί, ἡτῆτον δὲ αὐ-
 τὸν καταλαβεῖν, τῷ βα-

vatim cum ipso collo-
 cuturus de rebus alicu-
 jus momenti, præsente
 nemine, manu sinistra
 in cubiculo eum ob-
 truncavit. Sisaram rur-
 sus, c] Chananzorum
 Regem, qui Israëlitis
 quia impii erant præ-
 valuerat, Debbora mu-
 lier misso adversus e-
 um Baraco è tribu
 Nephthalim, oppugna-
 vit, quater mille ejus
 milites interfecit, ip-
 sumque Sisaram fugi-
 entem e prælio, Jazel
 ira furens scœmina &
 perfrugium domi suæ
 quærentem excipiens,
 sitientem lacte potat,
 humique ad somnum
 capiendum reclinat,
 consopiti vero cranium
 clavo transfigit atque
 ita obruncat, cupien-
 tique eum comprehen-
 dere Baraco ostendit in
 terra jacentem transfi-
 xum. Madianitis ite-

ρακ, δίκνυσιν ἰαζήλ
 ἐν τῇ γῆ καταπεπαρμύ-
 νον. πάλιν μαδιναίων
 ἔπικεμένων τῷ λαῷ,
 διὰ τὸ ἔπι τῆς δυοτε-
 βείαις ὑπὸ θεῷ ἐκκα-
 ταλελεύθαι, γεδῶν δι
 ἀγγέλου περβάλλεται
 κριτῆς, καὶ σημεῖον ἔ-
 τῷ αἰεῖ, εἰ προσῆ-
 ναι οἷός πε εἴη ἔ λαῷ,
 ποιῆτον αὐτῷ δοθῆναι:
 πόκον ἀποθήμενῷ ἐν
 τῇ γῆ, τῶν ἦλει δρό-
 σω πληρῶσαι, τῆς περὶ
 τὸν πόκον γῆς, μηδὲως
 ὑγρανομένης. ὡς δὲ ἔ-
 τως ἐγίνετο, πάλιν ἦλει,
 τὸ μὲν περὶ τὸν πόκον
 ἔδαφῷ, ὑγραίνεσαι,
 τὸν δὲ πόκον αὐτετον με-
 νειν. ὡς δὲ εἶδε ἔτω γι-
 νόμενον ὡς ἠτήκει, ἐνε-
 χήρει τῆς προσπιταγμέ-
 νοις. καλεῖ γὰρ συνα-
 ρῶσαι αὐτῷ τὰς βελο-
 μένας ἔ λαῷ, ἔπι τῇ
 τῶν ἐχθρῶν πόλεμον,
 καὶ συνέρχονται διχίλοι

rum populo incumben-
 tibus quoniam propter
 impietatem derelictus
 à DEO fuerat, Gede-
 on per Angelum Judex
 præficitur, d] signum-
 que cum peteret an ip-
 se idoneus esset populo
 præesse, tale ipsi da-
 tum fuit: Vellus repo-
 nens in terra, hoc ro-
 gavit rore repleti, so-
 lo circa vellus-neuti-
 quam humectato. Et
 cum hoc ita factum
 esset, iterum rogavit
 solum rigari circa vel-
 lus, vellus autem im-
 pluvium manere. Cum-
 que & hoc ita contigis-
 se videret ut rogaverat,
 injuncta sibi aggressus,
 convocat quotquot vel-
 lent ex populo secum
 sese sacramento ob-
 stringere ad hostes
 bello. persequendos.
 Conveniunt igitur duo
 & viginti millia, e]

I 5

καὶ

d] Judic. VI. 37.

e] Judic. VII.

και διαμύριοι: πολλὰς
 δὲ αὐτῷ τῆς συνεληλυθά-
 τας ὁ Θεὸς ἰσῶν ἴσως,
 ἀποπέμψαν ἐκελεύει
 τῆς δούλης, μέγιστοι δὲ,
 τῶν ἀποπεμψθέντων,
 μύριοι. Βυλόμενοι δὲ
 ὁ Θεὸς αὐτῷ δεκνύει,
 ὡς ἔ πολεμῶντων πλη-
 θη πείσαι, τῶν πο-
 λεμίων ἀπείρων ὄντων,
 ἀλλὰ θεία χεῖρ, πάλιν
 αὐτῷ κελύει, κα-
 πτεῖναι πρὸς τῷ ὄρει
 κειμένῳ ποταμῷ, κα-
 κείσει δεκνύει τῆς συν-
 λευσομένους ἐν τῇ μά-
 χῃ. ὡς δὲ εἰς ὕδωρ πι-
 εῖν οἱ μύριοι κατέβησαν,
 ἑπιτηρέουσι κελύεται
 τῆς τὰ σώματα οἷς ὕ-
 δασιν καταβάλλοντες,
 κατακαμπημένους ἐν τῷ
 πίνειν, καὶ τῆς χερ-
 σὶν ἀνιμωμένους τὸ πο-
 ῖν, καὶ λάπιοντες ὡσεὶ
 κύνες. ἔτοι δὲ ὠφθῆ-
 ραν ὄντες μόνοι τριακο-
 σιοι. καὶ πάλιν πέμψας
 ἑπτακοσίους καὶ ἑννακίς

DEO autem respon-
 dente nimis multos
 esse qui convenissent,
 iussus est dimittere
 quotquot meticulosi
 essent, illisque dimis-
 sis remanent decem
 millia. Sed DEUS vo-
 lens ipsi demonstrare
 non pugnantium mul-
 titudine parari victo-
 riam, cum hostium co-
 pia infinita essent, sed
 Divina manu, iterum
 jubet ad proxime vici-
 num fluvium accedere,
 ibique quinam in pu-
 gniam cum eo abire de-
 beant ostendit. Cum
 enim ad aquam biben-
 dam decem millia de-
 scendissent, jubetur
 observare quinam in-
 clinantes se ad biben-
 dum ora aquis admo-
 veant, & quinam ma-
 nibus haurientes lam-
 bant canum instar. Illi
 autem non plures esse
 deprehensi sunt quam
 trecenti. Remissis igi-

χιλίας, ἀπὸς ὡς διὰ τῶν τριακοσίων τὴν πολέμιον ἀμαχητὴν προπύσσεται. ὑδρίας ἢ αὐτοῖς ἑπιφέρειν, καὶ λαμπάδας ἐν τῇ ἐνωμίῳ χειρὶ, κελύει, καὶ σάλπιγγας ἐν τῇ δεξιᾷ. ἔτα δὲ ὑδρίας, σαλπίζαν καὶ ἑπιβοᾶν, ἱμφαίᾳ τῷ θεῷ καὶ τῷ γεδεῶν, τῶν δὲ ἑταυ πλεμίων, οἱ πολέμοι δὲ ἐαυτῶν ἐκόπηοντο, πληθύνοντες ἄπειρον, καὶ πύσσας βασιλεῖς τῶν πολέμιον χειρῶσάμενος, πελεκίξει, ἔν ὠρηβ, καὶ τὸν ζηφ, καὶ ἔν ζεβее, καὶ σαλμανᾶ, μαδιανιτῶν, καὶ ἀμαληκιτῶν τῶν βασιλεῶν. μετὰ δὲ πάντα πάλιν ἀμαρτωῶν τῷ λαῷ καὶ δουσεβέντι, ἑπικρατῆς οἱ πολέμοι γίνονται. κερτῆς ἰεφθαῖ ὁ γαλααδίτης προβάλλεται, ὡς

tur novies millenis & septingentis accipit quod per trecentos citra dimicationem hostes esset superaturus. Hydriis igitur ferre & lampades manu sinistra jubet, dextraque tubas, exinde projectis hydriis tuba canere & inclamare, *gladius DEO & Gideon*. His ita perfectis, hostes à se ipsis invicem contrucidantur, multitudine infiniti, Gedeon autem quatuor Reges hostium captos securi percutit Oreb, Zeph, e] Zebee, & Salomona f] Reges Madianitarum & Amalecitarum. Post hæc iterum peccante populo impieque agente hostes potentiores evaserunt. Postea Judex Jephthae g] Galaadita præ-

πολε-

e] Judic. VII. 25.

f] id. VIII. 5. seq.

g] Judic. XI.

πολεμῶν. Ἐ τῶν ἀμμανιτῶν ἔθνος, ἐπηύξατο πρὸς τῆ νίκη, πῶν ἀπαντᾶντα ἀντὶ ἀνιόντι ἐκ τῆς ἑαυτῆς πρώτου οἰκίας, προσαγαγῶν ὑπὲρ τῆς νίκης, εἰς θυσίαν. ἀπαντᾶ γὰρ αὐτῶ μονογενῆς παρθένοσ, ἣν εἶχε θυγάτηρ, καὶ προσήγαγε ταύτην, Πηδύσης ἑαυτὴν καὶ τῆς κόρης. πάλιν δὲ ἀπὸ τῆς εὐσεβείας ἀποβουλήσαντι τῶ λαῶ, καὶ καταπονεμένῳ πρὸς Φυλισαίων, καὶ θρηνηντι τὴν ἐπαχθεῖαν, σαμψῶν νάληραῖⓄ τῆ ἀνατροφῆ, γίνεται κριτῆσ, ὅσ ἐν ταῖς θελῆν εἶχε τὴν δύναμιν, καὶ πρώτον μὲν, λέοντα κτ̄ ἴην ὁδὸν αὐτῶ περιπετυχότα ἐκλεῖνε ταῖς χερσὶ περιδραξάμενⓄ, ἐπειτα εἰσελθὼν εἰς θείαν ἔ νικρῆ λέοντⓄ, καὶ

ficitur, qui Ammanitarum gentem bello petens, si contigerit victoria, vovet redeunti sibi primum quodque obviam factum e domo sua oblaturum se pro victoria in sacrificium. Obviam igitur datur ipsi unigenita quam habebat virgo filia, eam igitur obtulit, puella etiam se ad hoc tradente. Populo postea iterum per negligentiam deficiente à pietate, & afflicto à Philistæis, calamitatemque deflenti, Sampson vitæ genere Nazærus, Judex h] constituitur qui in capillis i] robur habebat, & primo leonem k] in viâ datum sibi obviam, manibus corripuens interfecit, deinde ad inspiciendum leonis cadaver l] accedens invenit ex-

εὐρών

h] Judic. XV. 20.

i] id. XVI. 17.

k] Judic. XIV. 6.

l] id. 8.

ἐρῶν ἴσμεν μελιούων, ἑπικαθεζόμενον αὐτὸ ἐν
 κρανίῳ, μέλι λαβὼν, ἐξ αὐτοῦ βίβρωκεν. ἀδελ-
 τήμεν ὁ δὲ διὰ γυναῖκα, ἣν ἐθνικὴν ἔσαν ἠγάγε-
 ται ὁ δὲ ἔπατρός αὐ-
 τῆς, πτωρεῖται τὰς συμ-
 φύλας αὐτῆς, ταύτην
 τριακοσίους ἀλώπεκας
 συλλαβόμενος, καὶ καὶ
 δύο προσθήσας αὐτῶν
 τὰς κέρκας λαμπάσιν
 ἐξημμέναις, κατὰ τὰς
 χωρὰς ἀπέλυσεν. ἔτω
 γὰρ, αὐτῶν ἀπαντὰς τὰς
 καρπὰς, (καὶ γὰρ ἦν
 ἀμνηστὴ καιρὸς) ἐνέπρη-
 σεν. ἔπειτα πολεμήσει
 πρὸς ἀλλοφύλους ἔν τε λα-
 οὺν διὰ τὴν τριαυτην ἔν
 σαμψῶν ἀδικίαν, λύ-
 σις ὁμολογεῖται ἔν τε πο-
 λέμῳ γενέσθαι, εἰ ἔν τε
 σαμψῶν δίσμιον αὐτοῖς
 ὁ δὲ ἀδύειν. καὶ δῆσαν-
 τες ἑκόντα οἱ προσήκον-
 τες, καλωδίους, παρτί-
 δοσαι τοῖς ἀλλοφύλοις,

men apum infidens e-
 jusdem cranio, unde
 mel sumsit & de eo co-
 medit. Cum a Patre
 uxoris quam ethnicam
 duxerat, rejectus fuisset,
 populares ejus
 hoc modo ultus est. m] Trecentas cepit vulpes,
 binarumque caudis col-
 ligatis, facibus accen-
 sas in agros eorum emi-
 sit, atque ita univer-
 sas ipsorum fruges, e-
 rat enim messis sub
 tempore, incendit. Postea à Philistæis po-
 pulum ob hanc Samp-
 sionis injuriam bello
 petentibus, promittitur
 bellum solvendum
 si Sampson vincatur n] ipsis tradatur. Volentem itaque vincunt ci-
 ves eum sui funibus,
 Philistæisque tradunt,
 at ille statim ruptis vin-

m] Judic. XV.

n] id. 13. seq.

ὁ δὲ ὡδυνήσας τὰ δε-
σμα διαδούξας, καὶ σι-
μῶν ὅστις πετυχῶν
ὄντα, χιλιεξήκοντα, ἐν
αὐτῷ παύειν, ἀπέκτει-
νεν. ἐκ δὲ τῆς κόπης τῆς
ἀναίμακτος αὐτῶν διήκει
φλεγόμενος, ἀπόλυ-
τος, καὶ πάλιν ἀπολα-
βῶν τὴν σιαγόνα, ὕδωρ
αὐτῷ ρύσασαν, ὅσων
ἰάσατο τὴν δίψαν ἠδύ-
νατο, εὐρατο. ἄλλοτε
δὲ προσβαλὼν τῇ γα-
ζαίων πόλει, καὶ κα-
θεστήσας ὡρᾶ πνιγυ-
ναίκε, ἐφυλάητε ὡρᾶ
τῶν πολιτῶν, πρὸς ἡ-
μέρας. ὁ δὲ νυκτῶρ
ἐγερθεὶς, καὶ τὰς φυλα-
κὰς ἐν ταῖς πύλαις κα-
θεύδοντας θεασάμενος,
ἐφ' ὧμων μετὰ τῶν πα-
ραστάδων, μοχλοῖς αὐ-
τοῖς καὶ ἀψίσι, τὰς πύ-
λας ἀράμενος, εἰς τὸν
κατὰ πνεῦμα τῆς πόλεως
βένον ἀπέδηλο, δεκά
σταδίους ἀπέχοντα. ἦτ-

culis atque maxilla af-
finita comprehensa, mille
ex iisdem cecidit & in-
terfecit, cumque præ-
fati qua ex fatigatione
cædis eorum flagrabat
jam deficeret, maxil-
lam iterum apprehen-
dit & aquam ex ea pro-
fluentem quanta fiti i-
psius mederi poterat,
reperit. Alio tempore
ingressum in civitatem
o] Gazzorum atque a-
pud mulierem quan-
dam versantem obser-
vabant opidi incolæ ut
eum interficerent. At
ille de nocte surgens,
custodesque in portis
dormientes conspicatus
portas humeris sustulit
una cum antepagmen-
tis & repagulis ipsis at-
que arcubus, reposuit-
que in colle qui ex ad-
verso civitatis decem
stadiis aberat. Postea

τηθίς

τηθεις δεις ὕστερον ἀλ-
 λοειθνης πόδω γυναι-
 κος, καὶ τὴν ἀλκὴν ἐκ
 τίνι κέκτηται βιασαμέ-
 νεις αὐτὸν ἐξαιπῆν,
 περὶ δὲ τοῖς πολεμίοις.
 ἐπεὶ γὰρ ἔγνω τὴν ἀλ-
 κὴν τὸ γυναικὸν ἐν ταῖς
 θελῆν αὐτῷ παραῖναι,
 ἀναλκῆ διέδειξεν τῶν
 ἀποξυρίσασα. καθόν-
 τες δὲ αὐτὸν ἀιχμάλω-
 τὸν εἶχον οἱ πολεμιοί,
 καὶ κατῶναι αὐτῶν,
 ὡς τὰς ἐαυτῶν θεοὺς
 ἐνωχήμενοι, καὶ τοῖς ἄμ-
 μασι αὐτὸν πηρώσαν-
 τες, ἐκόλαζον. ὡς δὲ
 ἐπέγνω ταῖς τρεῖσας αὐτῶν
 ποιῆσαι, καὶ τὴν ἀλκὴν
 ἐγγίνεσθαι, ἐπέυχεται τῷ
 θεῷ τὴν ἐκδίκησιν αὐ-
 τῶν ποιῆσθαι, καὶ βλη-
 θεις, ἐνωχήμενων τῶν
 ἐχθρῶν, ὡς τὰς ἐκεί-
 νων θεοὺς, εἰς τὸ κατα-
 παύεσθαι, ἡξίω τὸν ἐδη-
 γον, ὡς τὰς κίονας
 ὡγεν, τὰς τὸν ναὸν ὑ-

vero alienigenæ mu-
 lieris victus cupidi-
 ne, p] eosctusque ab
 illa exponere qua in re
 situm robur suum ha-
 beret, proditus est ho-
 stibus. Mulier enim
 comperto robur ejus
 positum esse in capillis,
 radit eum atque adeo
 viribus exuit: hinc ca-
 ptivum eum ductum
 hostes in potestate sua
 habuere, eique inter e-
 pulas apud Deos suos
 illuserunt, oculisque
 q] multarunt. Cum
 vero sensit capillos ite-
 rum sibi crescere atque
 subire robur, DEUM
 oravit ut in ultionem
 sui confurgeret. Pro-
 jectus igitur hostibus
 epulantibus, apud ip-
 sorum Deos ut ei illu-
 derent, ductorem fu-
 um rogavit ut ad colu-
 mnas r] se adduceret

ποφί-

p] Judic. XVI. 4. seq.

r] Judic. XVI. 26. seq.

q] id. 21.

ποφέροντας, ὡς δὲ ἤ-
 γεν ἐκ ὀράντων, δραξά-
 μιν τῶν δύο κίωνων,
 καὶ μέγα βοήσας πρὸς
 τὸν Θεόν, καθ' ἑαυτῶν,
 καὶ ἔ συναυλιόεντες,
 εἰς τὴν ἐφ' ὕβελιν θείαν
 αὐτῶν, λαῶν, ἵνα ναὸν ἐ-
 σπείασατο. ἔτω γὰρ
 ἦντε ναὸν κατέσασε,
 καὶ ἑαυτὸν μετὰ ἔ τῆς
 πόλεως πλεῖστος ἀνείλε,
 πλείους δακτύλους ἐν
 τῷ θνήσκων, ἤπερ ζῶν
 ἀπέκτεινε.

Κ Ε Φ. 66.

Τίνα ἐστὶ τὰ διὰ σαμυ-
 ῆλ διαπεπραγμένα
 θαύματα.

Μειράκιον ἂν ἐπὶ, θεί-
 ας ἤκει Φωνῆς, ἐν
 τῇ ἱερᾷ σκηπῇ τριφώμα-
 νος, ὡς ἠλεῖ ὁ ἀρχιε-
 ρεύς, πανεστὶ δότο τῆς
 ἀρχιερωσύνης καθ' αἰρεῖ-

que templum sustine-
 bant. Cæcus itaque eo
 perductus, apprehen-
 sis duabus columnis
 magna voce ad DEUM
 apud se clamavit, mul-
 toq; populo ad ignomi-
 niosum ejus spectacu-
 lum congregato, tem-
 plum concussit. Ita
 convulsum ab eo tem-
 plum & ipse una cum
 multitudine civitatis est
 peremptus, pluribus in
 morte ipsius neci datis
 quam vivus interfece-
 rat.

CAP. LXXII.

*Quenam miranda à Sa-
 muele patrata
 sunt?*

CUM adhuc adole-
 scens in sacro taber-
 naculo aleretur, divi-
 nam audiit a] vocem
 quod Heli pontifex ma-
 ximus cum tota domo
 sua summo sacerdotio

ταί.

ται. ἱερεὺς οὐκ ἔστι, καὶ
 προφήτης, καὶ κριτὴς
 γενομένου. ἔλαβεν, ὡς
 αἰεροκρατία πρυτανεύ-
 σασ διεπρέψεν ἐν ἀπα-
 σι. τὸν λαὸν εὐνομαῖν
 ἐδίδασκε. καὶ τῶν ἀλ-
 λοφύλων πολεμῆν, κα-
 τὰ τὸν τῆς διδασκαλίας
 καιρὸν ἐπελθόντων, πα-
 ρεθάρτυνε, ὡς ἰσχυρῶν μὴ
 δεδέναι. ἔπειθ' ἡτῶν
 πολεμίων τὴν ἐφοδὸν.
 ὡς ἰσχυρὰ δὲ τῆς ἐν-
 πύξεως ἱεραγῶν τῆς
 πολεμίας ἐτρέψατο, καὶ
 τὴν καὶ αὐτῶν ἀπέδιδε
 τῷ λαῷ νικην, πλοσί-
 γος ἐξ ἧν κατελήφασι
 σκύλων, μετὰ τὴν ἀρε-
 σιν αὐτῶν, πεισάμε-
 ν. αἰτήσαντι τῷ λαῷ,
 πῶς ἔδνεσιν ἴσα βασι-
 λεύεσθαι, κέχελε τὸν
 σαῦλ, καὶ προῖπεν αὐ-

dejiciendus esset. In-
 de Pontifex simul &
 Propheta & Judex fa-
 ctus populi, b] inter
 optimates gerens impe-
 rium, in omnibus eni-
 tuit. Populum bonis
 institui legibus docuit,
 animumque addidit ad
 bellum adversus Philis-
 tæos tempore judicii
 c] irruptionem facien-
 tes gerendum, horta-
 tus insultum multitudi-
 nis hostium neutiquam
 pertimescere. Statim-
 que precibus factis, sa-
 crificiisque oblati ho-
 stem fugavit, populo-
 que victoriam reddidit,
 atque ex præda quam
 post casos illos cepe-
 rant, auxit divitiis. Pe-
 tenti populo ut sibi mo-
 re gentium regi subesse
 d] daretur, unxit Sau-
 lem, e] unctoque præ-

K

τῷ

b] 1. Sam. III 20. seq.

c] 1. Sam. VII. 6. seq. Flav. Joseph. VI. 2. Antiquitat.

d] 1. Sam. VIII. Flav. Joseph. VI. 4. seq.

e] 1. Sam. IX.

τῷ χειροθέντι, ἅ καὶ τὴν
 ὁδὸν ἀπιόντι, πιστοπῶ
 τῆς βασιλείας ἀπαντή-
 σονται σύμβολα. Δη-
 μηγορήσας τῷ λαῷ,
 ὡς τῆς ἑαυτῶ πρότε-
 ρον ἀριστοκρατίας, καὶ
 διδάξας εὐνομεῖν, καὶ
 τὴν βασιλείας ἐξουσίαν,
 εἶδε γὰρ ἠδισταὶν ἡλικίῃ,
 ἀναδείκνυσιν αὐτοῖς τὸν
 κεχρισμένον βασιλέα,
 πρὸς δὲ πίσωσιν αὐτῶ,
 τῶν ἀληθινῶν, καὶ τῶν
 Θεῷ εὐδοκίμων λόγων,
 ἠμβροῦς αἰτῆσαι τὸν Θε-
 ον ὡρᾶσθαι, καὶ πα-
 ρευσίκα βροντῶν καὶ
 θεοσημειῶν γενομένων,
 ὕσεν ὁ Θεὸς ὄσσην, ὡς
 δεῖσαντα τὸν λαόν τὴν
 ἐπομβρίαν, ὁμολογή-
 σαι γινῶσιν ἔχειν δι' αὐ-
 τῶ, ἔ Θεῶ, καὶ δεη-
 θῆναι ἔ Θεῶ, ἔ προ-

dixit quæ in via essent
 ei abeunti eventura si-
 gna, regni fidem facien-
 tia. Orationem habens
 ad populum de gesta a
 se prius aristocratia, f]
 docensque eundem
 bonis obsequi legibus,
 & exponens quamnam
 sit regni potestas, g]
 neque enim quanta il-
 la esset, populus co-
 gnoverat, unctum il-
 lis ostendit regem, at-
 que ut fidem sermoni-
 bus suis faceret, ve-
 rosque & DEO proba-
 tos demonstraret, ora-
 vit, imbres h] ut im-
 mitteret DEUS: & ex
 templo tonitribus &
 nimbis exortis pluit
 DEUS usque adeo, ut
 populus veritus tem-
 pestatem, profiteretur
 se Samuelis monitu
 DEO obsecuturum, &
 à Propheta cuperet DE-

Φήμ.

f] I. Sam. XII. 2, seq.

g] I. Sam. VIII. 12, seq. & I. 25.

h] id. XII. 17.

Φήτε, ὡς τῆς τῶν ἑμ-
βρων ἀποχῆς. ἁμαρ-
τῶν π τῷ σαυλ, καὶ ἀ-
νηκυστῶν ὡς ἡ πρῶ-
τασόμενα, ὡς κα-
θαριστικῶς προσῆτε τῆς
βασιλείας, καὶ ὡς ἐπὶ
ρω δίδεται, ζῶντες ἐπὶ
αὐτῷ, ὡς ἔστι θεῶ.
τὸν δαβὶδ υἱὸν ἰσααὶ ἔ-
βηθλεμίτη χεῖρ βασι-
λεία, κρατῶντες ἐπὶ ἔ-
σαυλ, καὶ προέειπεν αὐ-
τῷ ὡς ἐναρετὸς ἔσαι τῷ
θεῷ. γηραιὸς γενόμε-
νος, εἰς τὴν ἑαυτοῦ πό-
λιν πελευσῆ, ἕως κατα-
λείψας ἐκ ἀξίως τῆς ἐ-
αυτοῦ διαδοχῆς.

ΚΕΦ. 73.

Τίνα ἐστὶ τὰ τῷ δαβὶδ
πεπραγμένα, καὶ εἰς αὐ-
τὸν θαύματα ἄξια
πραχθέντα.

Χειροῦ εἰς βασιλεία,
ἔμενε ἡ ἑ πατρὸς

UM orari ut imbres ces-
sarent. Cum peccaret
deinde Saul, & præce-
ptis non auscultaret, i] præ-
dixit ei auferendum
regnum, & vivente et-
iamnum illò dandum
alteri à DEO. Hinc
Davidem Jesse Berthe-
hemitz filium, k] re-
gnante adhuc Saule re-
gem ungit, & DEO pro-
batum iri prænunciat.
Senio denique confe-
ctus in civitate sua l]
moritur filiis relictis in-
dignis m] qui ipsi suc-
cederent.

CAP. LXXIII.

Quenam sunt gesta à
Davide, & in ipsum di-
gna miratu ad-
missa?

Unctus in Regem,
a] perseveravit Pa-

K 2

γέμων

i] 1. Sam. XV.

k] 1. Sam. XVI.

l] Ramatha 1. Sam. XXV. 1.
Flav. Joseph. VI, 3. Antiquit.

m] 1. Sam. VIII. 1. seq.

a] 1. Sam. XVI. 13.

νέμων ποιμένα, πῶς τοῖς
 ἀνθρώποις ὦν ἀγνωστος.
 τὴν γὰρ αἰὼν γολιάθ,
 ἀνδρα γίγαντα, καὶ παν-
 ὄς ἔβραίων στραπέ-
 δε κατακτενοθμένα, κα-
 τίβαλεν ἐπὶ λίθῳ βο-
 λῇ. λέοντες ἀναρεῖ, καὶ
 ἀρκίους, ὀπίπνιγων χει-
 εῖ τὰς ὀπίπνιγας τῷ αυ-
 τῷ ποιμνίῳ. Ἐν ἐνοχ-
 λῆντα δαίμονα, τῷ
 σαυλ ψάλλων ἐπαυε
 τῆς ἐνοχλησεως, καὶ
 κατῆκε τῷ σαυλ
 ὄχθῃ. τὰς δεκα-
 πλάσις ἐκαίνυς παρὰ
 Ἐν βασιλείᾳ τῷ σαυλ,
 μαρτυρούμενος ἐχὲν πα-
 ρὰ προφητευσῶν ἐν
 χορηαῖς παρθέτων, καὶ
 ἐπαίρετο τοῖς ἐπαινοῖς,
 ἀλλ' ἐφθονεῖτο πρὸς ἔ
 βασιλέως. Ἐὰς ἔφθο-
 νῆν, ἀναίρειν αὐτὴν
 πολλακίς ὀρμήσαντ,
 προνοία ἔθεῖ, διεφυ-
 γε χεῖρας. πρὸς ὀρεμαί-

tris gregem pascere,
 hominibus hinc adhuc
 incognitus. Goliathum
 Gethaum gigantem,
 universo Hebraorum
 exercitui, vano oblo-
 quenti opprobrio, u-
 nius lapidis ictu b] in-
 teremit. Leones su-
 stulit & urfos, c] gre-
 gemque ipsius inva-
 dentes manu suffoca-
 vit. Dæmonem à quo
 Saul infestabatur, psal-
 lendo compescuit, d]
 & Saulem molestia li-
 beravit. Decempla-
 tarum laudum testimo-
 nio, quod divinantes in
 choreis virgines e] præ
 Saule Rege ei perhibu-
 ere, neutiquam elatus
 sed expertus est Regis
 invidiam, invidentis-
 que & sæpius eum co-
 nantis interficere, f]
 manus DEO providen-
 te effugit. Definita pro

σαυ

b] 1. Sam. XVII. 50.

d] 1. Sam. XVI. 23.

f] XIX. 9. 11.

c] id. XVII. 34.

e] XVIII. 7.

σας αὐτῷ ὑπὲρ μηνῆ-
 αις τῆς μελχολ, κ̅ δα-
 νοτητα ἔπατρος, ἐκα-
 ῶν ἐκόμεσεν ἀκροβυσ-
 αις. τῆς πεμφθέντας
 ὑπὸ ἔσαλ ἀγειν αὐ-
 ῶν ἐπ' ἀναίρεσι, π̅ο-
 φητεύοντας ἐβλεπεν αὐ-
 τῶ τὴν βασιλείαν, καὶ
 πάλιν τῆς ἄλλης πεμ-
 φθέντας π̅ αὐτῶ π̅ις
 προτέροις προφητεύσας.
 ἐπεί δὲ παρεγένεθ̅ μ̅η
 πιστεύων π̅ις ἀπαγγέλ-
 λουσι π̅εὶ τῶν προφη-
 τεύοντων, ὁ σαλ ἀναί-
 ρεσιν αὐτῶ, δι' ἑαυτῶ
 ποιῆσαι βυλόμενθ̅,
 καὶ αὐτὸς ἐβλέπεθ̅ προ-
 φητεύων ἀχημόνας, τὴν
 ἔθεῶ βασιλείαν. ἐξ
 ἑαυτῶ γὰρ γενομένθ̅,
 καὶ γυμνόμενθ̅ ἐν ὑ-
 π̅αίθρῳ πάντα ἀγνοῶν
 ἀνεφθίγγεθ̅. Φεύγων
 τὸν σαλ, εἰς τὴν ἱερα-
 τικὴν ἐπελθὼν πόλιν,
 ἦν ἔγολαθ̅ ἐκομίζε-

desponsatione Melcho-
 centū praerupta; g] quae
 Pater virginis callide ab
 eo desiderabat, attulit.
 Missos à Saule qui i-
 psum interficerent, vi-
 dit vaticinantes ei Re-
 gnum, h] aliosque ire-
 rato missos eadem cum
 prioribus praesagientes.
 Cum vero Saul nollet
 credere iis qui de pro-
 phetantibus nuncia-
 bant, ipse per se Davi-
 dem volens interficere,
 visus etiam ipse est Pro-
 phetam de Regno DEI
 agere parum decore,
 extra se enim positus &
 sub dio nudus i] & quae
 diceret nescius haec
 pronuntiavit. Fugi-
 ens Saulem David in
 civitatem sacerdotalem
 k] gladium Goliathi l]
 tulit, quem prius ante

K 3

71

g] I. Sam. XVIII. 25. 27.

h] I. Sam. XIX. 20 21.

k] I. Sam. XXI. 1. *Nobe.*

i] XIX. 23.

l] id. 8.

ἐν μάχαιραις, ἴην ὑπὸ
 αὐτῶν κρέπην ἀνατιθεῖν
 σάν. καὶ ἴες ἱερῆς, ἡσ-
 θυν, ἀμα τῆς αὐτῶ συν-
 ὄσιν, ἀρτης. ὑφ' ἧς ἐ-
 λήθει, κακοχόλη ἔ-
 πατρες γυναι, γυναι-
 κος, περὶ ἀναρῶσιν, ὑ-
 πό ταυτῆς διασώετο, δια-
 θυεῖδ' αὐτῶν, ἐκ τῶν
 Φοινικῶν ἔ πατρες χει-
 ρῶν εἰς φυγὴν ἐκπε-
 ψάσης. εἰς βασιλέα
 τῆς γαθῆνης ἐλθὼν ἀγ-
 εῖς, καὶ ἔπηγωθῆς
 αὐτῶν ὦν, ὃ ἐν γολιάθ
 καταβαλὼν, ἔπληψι-
 κῶν σοφισάμεν' καὶ
 διὰ πάντην οἰκτιρῆς,
 ἀπελύεθ τῆς ἀναρῆτε-
 ως. ἔ σαὺλ, διὰ τὴν
 αὐτῶ δαξίωσιν, ἀνελόν-
 θες τας, τν, ἱερῆς, πε-
 φευγῶτα ἐν ἀβιάθαρ
 ὑπαδέχεται, καὶ αὐτῶ

ibi reposuerat, sacros-
 que panes m] ipse &
 qui cum eo erant co-
 medit. Quæ ex mali-
 gna Patris sententia in
 exitium ei nublerat u-
 xor, eum servavit, &
 per fenestram n] eum
 ex truculentis Patris
 manibus, emisit in fu-
 gam. Ad Anchusum,
 o] Regem Getthines
 veniens, agnitusque is
 ipse esse qui Goliathum
 peremerat, epilepti-
 cum se assimilans &
 ideo dignus visus mi-
 seratione necem effu-
 git. Cumque Saul
 quod Davidem susce-
 pissent sacerdotes p)
 CCCL interfecisset,
 Abjatharem ad se con-
 fugientem q) recipit

m] 1. Sam. XXI. 6. n] XIX. 12.

o] 1. Sam. XXI, 12. Achis, ΨΩΝ

p] τριακοσίς καὶ πέντε XXII. 18. Hebr. Vulgat.

Ολιγοῖντα quinque.

q] 1. Sam. XXII, 20.

ἐν φυγαῖς διάγων, καὶ
 ἐν τοῖς δέουσιν ἱερωμένων.
 Τῆς ἐπιόντος πολεμῆος
 τῷ λαῷ, ἐκδιωκόμενος
 τῆς ἰσραήλ, ἵπτι ἂν ἐ-
 πολέμει, καὶ τοῖς ἐκδι-
 ώκυσιν αὐτὸν ἐπιεπεῖ
 ἀφαιρόμενος ὁδοῦ τῶν
 πολεμῶν ἰσραήλ πρὸς σά-
 λα. ἐπελθούσα τῶν
 σαυλ δευτερον, ἐκ ἀνεί-
 λην, ἀλλὰ καὶ σημεῖα
 τῆς ἐκδόσεως αὐτῆ, πῆ
 μὲν τῆς χλαμύδος
 κράσπεδα, πῆ δὲ τὸ
 δόρυ καὶ τὸ νυκτιπόλιον
 ἀφελόμενος ἀπεδίδον,
 δεικνύς ὡς θεὸν ἀναμέ-
 νει τὸν ἀμυνόμενον, καί-
 περ λαβὼν παρ' αὐτῆ,
 ἔδυνασεν τὴν ἐξουσίαν.
 Ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ ταῖς
 ἐρημίαις, κατὰ τὸν τῆς
 φυγῆς καιρὸν διάγων,
 φύλαξ ἐγένετο τῶν ποι-
 μνῶν, καὶ τοῖς πρὸς ποί-

cum ipse in fuga con-
 stitutus esset & Sacer-
 dote indigeret. Ho-
 stes populo insultan-
 tes persecutus, Judæa
 expulit, r) prædam-
 que hostilibus genti-
 bus ereptam ad eos s)
 qui ipsum perseque-
 bantur misit. Saulem
 iterato venientem in
 potestatem suam, non
 interfecit sed & docu-
 menta dimissi è mani-
 bus, jam fimbriam
 chlamydis, t) jam ha-
 stam & nocturnum po-
 culum u) quæ abstu-
 lerat reddidit, demon-
 strans quod DEUM
 præstolaretur vindi-
 cem, licet ab eo ulci-
 scendi se potestatem
 nactus esset. In mon-
 tibus ac desertis cum
 fugæ tempore & exilii
 versaretur, x) custo-
 dem se gregum, & eo-

K 4

μνῶν

r) 1. Sam. XXIII.

s) 1. Sam. XXIII. 5.

t) 1. Sam. XXIV. 5.

u) XXVI. II.

x) 1. Paralip. XII.

ρένια κεκτημένοις, ἦν καὶ
 πᾶσις Δίκυροϑ. ἐνυ-
 βείσαντα τὸν νάβαλ,
 αὐτὸν, ἐν καιρῷ τῆς
 κρεῖας τῶν περβάτων,
 εὐλογίας ὑπὲρ τῆς φυ-
 λακῆς τῶν ποιμνίων αἰ-
 τήσαντα, τὴν ὑβερν εἶχ-
 ὑποίσασι, ἐμελλεν ἀναι-
 ρεῖν ὀρμήσας, εἰ μὴ
 σοφίη τις ἢ τῆς νάβαλ γυ-
 νῆ, ἀβιγαία δὲ ἦν ὀνο-
 μα αὐτῆ, ἀντιάσασα
 τοῖς δώροις αὐτὸν, καὶ
 περφηλοῖς ἐξουμένισα-
 το λόγοις. ἐκδικεῖται
 περὶ τῆς θεῶν, τῆς νάβαλ
 τὴν ἀχίσιν ἀποθανόν-
 τῶ, ἀκινήσας γὰρ
 αὐτῶ ἐκ τῆς μέθης,
 καὶ γινῶσ ἀπερ ἐνυβε-
 σε, καὶ ἀπάχευεν ἐ-
 μελλε, φόβῳ κατὰ-
 πλαγίσι, ἀπεθανε
 τὸν ἀγγῆς βελομένον
 ἔχευ αὐτὸν συμμαχόν
 ἐν τῷ καὶ σαβλ πολέ-
 μῳ, ἐκ εἰῶν οἱ τῶτω

rum quibus greges e-
 rant defensorem gessit.
 Cum pro custodia gre-
 gium à Nabale tempo-
 re tonsuræ ovium y)
 expetisset munera, &
 ignominiose ab eo fu-
 isset exceptus, non fe-
 rens hanc injuriam,
 jam adversus eum con-
 tendebat, volebatque il-
 lum interficere, nisi
 prudens Nabalis uxor,
 Abigæa nomine, obvi-
 am ei cum donis ven-
 nisset, propheticisque
 sermonibus animum
 ejus leniisset. Ulcisci-
 tur autem injuriam
 ipsi illatam DEUS, Na-
 bale subito mortuo, z)
 cum enim resipisceret
 hic ex crapula, & qua
 ignominia Davidem
 excepisset quæque ip-
 sum maneret vindicta
 cogitasset, metu per-
 cussus occubuit. Cum
 Anchus a) vellet eo

y) I. Sam. XXV. z) id. 38.
 z) Achis I. Sam. XXVII. seq.

πρὸς ἡκόντες καὶ πρὸς καὶ
 ἔδιδον βελομένους. ἀλ-
 λην καὶ νῦν ἐπ' αὐτῶν ἔ-
 θεῶν πρὸνοιαν, καὶ γὰρ
 ἐβλομένους συμμαχῆν
 αὐτῶν, τοῖς ἀλλοφύλοις
 ἔπι τῇ ἔσασθαι καὶ ἔ-
 ἰωνάδων ἀναιρέσει, ἀ-
 ποπεμφθεῖς ὑπὸ ἔ-
 ἀγγυῶν, ἀπὸ τῆς πρὸς
 τὴν αὐτῶν λαὸν μάχης,
 ἔγνω τὰς ἔξοδα πε-
 λῆς, ὑπὸ ἀμαληκι-
 τῶν ἐσκυλευσάτω, καὶ
 καταδύνας, ἀναιρέ-
 μὲν τὰς πολεμίους, ἀ-
 ποπέλαται τοῖς ἐσκυλευ-
 μένοις, τὰς αὐτῶν γυ-
 ναῖκας καὶ τὰ τέκνα,
 καὶ πρὸς αὐτῆς ἔτω καὶ
 κηδεμῶν, ἀντὶ πολε-
 μίς, τοῖς οἰκείοις ἐγίνε-
 το. ἐνταῦθα νόμον ἔθε-
 το, τὰ ἐκ πολεμίων
 σκύλα σκευοφύλαξι καὶ
 πολεμιστῶν ἐξ ἰσῶν δα-

socio uti in bello ad-
 versus Saulem, Davi-
 de licet assentiente non
 passi id sunt b] qui An-
 chuso ministrabant. Sed
 ecce aliud providentiæ
 Numinis super ipso du-
 cumentum, Philistæis
 enim opem laturus,
 cum Saul & Jonatham
 interficiendi essent, ab
 Anchuso dimissus fuit,
 c] ut non necesse esset
 ipsi contra populum su-
 um pugnare. Compe-
 riens autem civitates
 Judæ diripi ab Amale-
 citis, d] eos persequens,
 hostes cædit, spoliatis-
 que uxores suas remit-
 tit liberosque, atque a-
 deo præfectus & dux
 suis pro hoste factus
 est. Tunc legem e)
 tulit de præda capta ex
 hostibus æqualiter di-
 stribuenda, inter mi-
 litantes & armarii atque

K 5

σμολο-

b] 1. Sam. XXIX. seq. 9. c] id. 10. seq.

d] 1. Sam. XXX. e] id. 23. seq.

σμολογήσαν, ὡς εἶπερ
οἱ Φαῦλοι τῶν μετ' αὐτῶν
καταδιώξαντες τὰς ἀ-
μαληκίτας, ἐκ ἐβέλον-
το τῆς λείας ἀποτέ-
μειν, τοῖς δὲ ἀρρω-
στίαν ἐδωκεν ἀντιμενεῖν
τῆν τοῖς κοίνοις ἐφοδίας.
ὡς δὲ θάνατον τὸν σαὺλ
ἐν τῇ πρὸς ἀλκίφουλον
ἀγχεσ μαχη, ἐχ' ὡς
πολεμικῶς ἤκασε πε-
σόντα, ὡς δὲ γνήσιον
ἐδρήνησε, καὶ κηδεμό-
να, καὶ τὸν Ἰπιτάφιον
αὐτῶν καὶ τῶ Ἰω συν-
έγραψεν ὕμνον. τὸν δὲ
κομίσαντα τὰ βασιλέ-
ως ἔσασαυλ σημεῖα, καὶ
τὴν ἀνάρεσιν αὐτῶ μη-
εῦσαντα, καὶ δὴ πρὸς
χάριν αὐτῶ δεδρακέναι
καὶ εἰς αὐτὸν φήσαντα,
καὶ ὡς εὐαγγέλιον αὐτῶ
ἐδωκεν ἀντιμενεῖν δόξαν-
τα, ὡς κακὸν ἄγγελον

impedimentorum cu-
stodes, quoniam erant
iniqui qui cum Da-
vide Amalecitas perfe-
cuti fuerant, & prædæ
partem cedere nole-
bant iis qui propter in-
firmitatem hæserunt a-
pud communem su-
pellecilem. Cum Saul
in pugna adversus An-
chusum Philistæum f]
periisset, non ut hostis
audivit ejus casum, sed
velut genuinum ami-
cum & Patronum lu-
xit, g] atque funebrem
hymnum ipsi filio-
que ejus composuit,
eum autem qui Regis
Saulis ipsi afferebat h]
insignia necemque e-
jus referebat, atque in
Davidis gratiam aliquid
in Saulem commississe
se profitebatur, visus si-
bi jucundissimi esse
nuncii auctor, tanquam

ἀνείλε.

f] 1. Sam. XXXI.

g] 2. Sam. I. 17.

h] id. 10.

αγγελίαι. Τρίτον εἰς βασιλείαν χρίσθαι, πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ὡς σαμὴλ, εἰς τὴν ἑαυτῆς οἰκίαν, τὴν ἐνθελείμ. δεύτερον, ἀπὸ τοῦ ἰσραηλικοῦ δήμου, καὶ τρίτον ἀπὸ παντὸς οἴκου ἰσραὴλ, εἰς ἣν διέτριβε πόλιν τὴν χεβρών. τὰς τρεῖς λοιψάνας δὲ σαὺλ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰσελάσαντας, (ἀπὸ δὲ πόλεως ἦσαν ἰαβὴς ἕτω καλυμένης) καλέσας, μεγαλοπρεπῶς ἠγάδη, καὶ ἠξίωσεν εὐλογίας. ἐπὶ ἐχθροῖς αὐτῶν ἠγάδη πῶποτε ἀναστρέφοντο, καὶ γὰρ τὰς ἀνελόντας ἐν τῷ σαὺλ υἱὸν μεμφιβοσθε, πῶς ποσὶ ζιμῶμενον καὶ τὴν δὲ πατρὸς ἀρχὴν ὡς ἐφιλομένην αὐτῷ, δεῖν ὑπὸ αὐτῷ κατεχεσθαι βεβλόμενον, ἔ μόνον

infaustum nunciata interfecit. Tertio in Regem ungitur, primum quidem à Sacerdote Samuele, i] domi sua Bethlehemi: deinde à populo Judaico, k) & tertium ab universo simul populo, l) in civitate Chebron, in qua versabatur. Reliquias Samuelis filique ejus qui humanitas curaverant Jabes m) opidi cives vocavit ad se excepitque magnifice & benedictione n) dignatus fuit. Super hostibus deletis nunquam est letatus, namque & eos qui interfece- rant Memphibostheum o) Saulis filium, quem nonnulli colebant, & qui Patris principatum utpote debitum sibi, cupiebat vindicare, non

εκ

i] 1. Sam. XVI. 13.

k] 2. Sam. I. 4.

l] 2. Sam. V. 3.

m] Jabes in Galaditide 1. Sam.

XXXI. II. seq.

n] 2. Sam. II. 4. seq.

o] 2. Sam. XXI.

ἐκ ἀπειθείας, ἀλλὰ
καὶ ἰσάμενος, ἀπο-
κωλοπισμένα παντὶ τῷ
λαῷ τὰ σώματα αὐ-
τῶν, πρὸς τὰς λεωφό-
ρους ἐπέδειξεν. ἐμίση
καὶ τὰς ὑπὲρ αὐτῆ δό-
κῆντας πρὸς τὴν ἐκ
ὀφειλότων δίδοναι δι-
κας. Ἐν ἰωάβ γὰρ,
πρατηγὸν αὐτῆ γεγο-
νέντα, ἐπυτεύσαντες τὸν
ἔμμεμφισθῆ πρατη-
γὸν (ἀβανθῆ δὲ ἦν ὄνο-
μα τῆτος) τοσούτον ἀ-
πεσφάφη, ὡς καὶ ἐν
τοῖς ἐχθροῖς ἀειθμεῖν,
καὶ φυλάσσειν αὐτῶ τὴν
ὑπὲρ ἑαυτῶν κακῶς ἀνα-
ρεμένους, ἐκ ἀνευδίκῃ
τον πόσιν. Ἐνεκα τῶν ἀ-
χροβυστῶν, ἠγάγετο
γυναῖκα τὴν μελχολ,
ἣν ἠγάγετο ἔκ πατρὸς ἐκ-
δοθεῖσαν ἐτέρῳ πινὶ τῷ
Φαλτία, αὐτὴν ἀναλή-

modo non fovit, sed
etiam pœnas ab eis ex-
egit, corporaque eo-
rum suffixa crucibus in
conspectu totius po-
puli per trivia expo-
suit. Odio quoque pro-
secutus est eos qui si-
bi visi sunt in ejus gra-
tiam patrare aliquid,
pro quo nullas debe-
rent pœnas pendere.
Itaque & Joabum p)
quo Duce exercitus u-
sus fuerat, cum Aben-
nerum Ducem Mem-
phibosthei interfecif-
set, adeo est averfatus,
ut & in hostium habe-
ret numero, & præter
fas interemti, pœnas
haud dubie illi luen-
das in animo suo re-
servaret. Præputiis ho-
stium oblatis q) uxo-
rem duxit Melchol,
quam à patre colloca-
tam inde alteri cuidam
Phaltia, r) postea ipse

Φκ

p] 2. Sam. III. 28. scq.

q] 1. Sam. XVIII. 25. 27.

r] 1. Sam. XXV. 44.

Φει δαπλαβάν την βασιλείαν, ἔτι ἔν Φαλλίαν ἀδικίαν, ἔτι μαχαλίδα τὴν μελχολ γυγονεναί, λογισάμεν^θ τῆς ψυχῆς οἰκία δάγμα^α εχόντας σώματα, τῆς ἰεβουσαι^ς (χωλοὶ γὰρ ἐτύχανον, καὶ τυφλοὶ πάντες) εἰργασθῆναι αὐτῶ περιωμένους, τὴν εἰς τὴν πόλιν εἰσοδόν, κατασχόν τὴν πόλιν, τὴν ἀναίρεσιν δὲ μὴ ὦν ἐργάσατο. Ἐπιπέμμενα τῷ λαῷ πολεμικὰ ἔθνη, καὶ τῆς παρειαί^ς ἐχθρῆς, ἔλαβ^α - τῆς ἀλλοφύλης μωαβίτας τε καὶ σύρες, καὶ μὴν ἀμμανίτας καὶ ἀμαληκίτας καθελὼν τῆς εἰκίας καὶ ἔλαβ^α δυναστείας, ὑποφόρα^ς αὐτῶ πεποίηται, καὶ τὸν ἑαυτῷ λαόν, ἔν ἰσραήλ, ἀνημέρον ἐκ τῶν πάσαι

regnum consecutus reduxit, s] neque à Phaltia illatam sibi injuriam, neque Melcholream adulterii factam esse existimavit. Jebuscos t] corpora documenta animorum habentes, (claudi enim & cæci erant finguli) cum ab ingressu in urbem voluissent eum prohibere, urbe in potestatem redacta fecit occidit. Gentes bellicosas populo Judaico imminentes, u] vicinosque populi Philistæos, Moabitas & Syros, Ammanitasque & Amalecitas a potestate quam in populum exercebant dejecit illique tributarios reddidit: suum vero populum Israeliticum communem à pristinis hostibus, & omnibus

παλα

o] 2. Sam, III. 15. s] 2. Sam, V. 6.

u] 2. Sam, VIII. & I. Paralip, XVIII.

παλεμίων, καὶ φοβερόν
 ἅπασιν οἷς ἐθνεσι κα-
 τήσατο. τὴν ἱερὰν κι-
 βωθὴν, τὴν ὑπαίθρον καὶ
 ἀσκήνητον ἐπ' ἔσαν, εἰς
 τὴν ἑαυτῆ πόλιν, μετὰ
 δημοτελεῖς ἀνήγαγεν ἐν-
 ωχίας, καὶ αὐτὸς τοῖς
 χορεύουσιν ὅτι τῆ πύ-
 τῆς ἐπ' ἀνόδω συσκιρῶν,
 ὅτι θεῶ δόξῃ τὴν βα-
 σιλείως ἀξίαν δόξασθε-
 μεν, τὴν δὲ ἰδιώτης
 ἀρχαίαν ἀναρῶμε-
 ν. βεβλήθεις ναὸν οἰ-
 κοδομησάτω θεῷ, διὰ
 τὸ ἀποφύγετε τὴν εὐ-
 κωλυετο, διδασκόμε-
 ν. ὅτι ἐν πολέμοις
 κεκμηκότα, μὴ δεῖν τε-
 μεν. ἱερωσύνης παρ-
 τῶν, τῷ δ' ἐξ αὐτῶ
 φύνη παρέχειν ὅτι θε-
 ον εἰρηναίαν τὴν βασι-
 λείαν, καὶ τὴν τὸ ναὸν
 κατασκευῆν, ὁ προφη-

gentibus metuendum
 effecit. Arcam sacram
 x] quæ hæcenus sub
 dio, * tecti expers ex-
 titerat, in civitatem su-
 am publica ac solenni
 cum pompa reduxit,
 ipseque inter choros
 eam deducentium sal-
 tabundus, propter DEI
 gloriam regiarum perso-
 nam majestatis tantis-
 per deposuit, privatiq;
 induit exultationem
 & lætitiā. Cum optar-
 et templum DEO con-
 dere, y] à Propheta
 Nathane fuit prohibi-
 tus, didicitque belli-
 cis fatigati laboribus
 non esse sanctam ædem
 dedicare: at nato ejus
 DEUM hoc largiturum
 idem Prophera promi-
 fit, z] ut pace & tran-
 quillo regno uteretur

της

x] 2. Sam. VI.

* Et in domo Obbededom, n. 10, seq.

y] 2. Sam. VII, & 1. Paralip. XXII, 8.

z] 1. Sam. VII, 13, & 3. Reg. V, 3, seq. 1. Paralip. XXII, 10.

της ὑπογνώσεως. Κατα-
 Φοιγόμενον Ἰπιγνύς π
 ε σαυλ γένεθ δια τὴν
 πεί αὐτὸν εὐλάβειαν π
 καὶ πμην, Ἰπιζήϊδαυ
 κελεύει τὰς ἐκείνα προσ-
 ἤκοντες, ὅπως αὐτὰς
 αἰξίωσῃ πμῆσῃ καὶ εὐ-
 νοίας, καὶ δὴ μνηυθύν-
 τος αὐτῷ, παιδὸς ἰωνά-
 θαν (μεμφιβάαλ δὲ
 ἦν ὄνομα αὐτῷ) ὃς καὶ
 τὰς πόδας ἀληγείς πε-
 πήρωτο, πειλελημμέ-
 νος πνος, φιλοφρονεί-
 ται αὐτὸν, καὶ ὁμοέσι-
 ον εἶχε, καὶ τὴν χεῖρα
 ἀπάσῃ αὐτῷ δίδωσι
 τὴν σαυλ, Ἰπιτροπον
 αὐτῷ δὲς πάντων ὁμῶ
 ἴων ππραγμάτων, σιβᾶν
 ὀνόματι, δέλον αὐτῷ
 πατρῶον γεγεννημένον.
 ἔτως ἦν καὶ πεί τὰς
 αἰχομένους ὀσιώπυτος. Ὁ
 τῶν ἀμμανιτῶν βασι-

& templum conderet.
 Edoctus ex reverentia
 & honore in ipsum,
 Saulis progeniem ex-
 tinctam esse, a] jussit
 inquiri ejusdem pro-
 pinquos, ** ut honore
 & benevolentia eos pro-
 sequeretur : igitur cum
 ipsi indicatum foret su-
 peresse quendam Mem-
 phibaal b] nomine, Jo-
 nathanis filium labo-
 rantem pedibus luxa-
 tumque, amanter eum
 complexus communi
 mensa secum uti jussit
 omneque Saulis patri-
 monium ipsi largitus
 procuratorem ei dedit
 omnium simul negoti-
 orum Sibam c] qui Pa-
 tris servus fuerat. Ita
 erga defunctos etiam
 pius imprimis David
 se gessit. Sed & Am-
 monitarum Regem d]

ΑΥΤΩ

a] 2. Sam. IV. b] 2. Sam. IX.
 b] Mephiboseth 2. Sam. IX. 3. c] id. 9.
 d] Naas. 1. Sam. XI. idem Rex Moab, ad quem confugit
 David 1. Sam. XXII.

λους, φεύγοντα δεξια
 σάμενθ αυτον, εν τοις
 φίλοις ηλθμεντο, επει
 δη τεθνήκει, την εκνήμη
 μνήμην ημών, απεστοι
 λεν οπι τον τετρα πατ
 ρα ανανον, της οδου
 καλεσοντας, διαδοχον
 αυτον, της πατρικης
 φιλιας ειναι θελόμενος,
 ο δε ως καλεσκότης αυ
 τω της βασιλειας, της
 οπι την οδου κλησιν ε
 σαλμένως νομισας, ευ
 ρει της πάγωνας αυτων,
 και τας χλαμύδας απο
 πινει. γνης δε ο δαβιδ
 την αφρονα τετρα περ
 ξην, της μεν οικειας,
 κτ χωραν μενειν εκε
 λευσει, αχρι της των
 τριχων αναφύσεως, εν
 δε ανανον προς τη πο
 τηρα πράξει εκπολεμειν
 αυτω οδου κευασμενον,
 κατεπαρθησε δια τω
 φρατρυγω ιωαβ, συν ε
 πτειρις πεντε βασιλευσιν

a quo exul susceptus
 fuerat, inter amicos
 computavit, igitur et
 iam defuncti colens
 memoriam, ad filium
 ejus Ananum e] misit
 consolaturos, eumque
 patriæ amicitia herede
 dem esse peroptavit. At
 ille solandi causa mis
 sos pro exploratoribus
 Regni habens, barbas
 eorum rasit, chlamy
 desque præcidit. f] David
 igitur comperta
 stolidi hac actione, suos
 quidem in loco quo
 erant perseverare jussit
 donec barba succrevisset:
 Ananum autem præter
 malam illam a
 ctionem etiam paran
 tem bello se impetere,
 & quinque reges g] quos
 socios bellifecum adduxerat,
 devicit per Ducem Joabum.
 In peccatum prolapsus David
 flevit amare, veni

e] 2. Sam. X. f] id. 4.

g] quatuor. id. 6. & 8.

εἰς ὃ ἄνανθ'· συμμά-
 χως συνεπηγάγετο. πε-
 ρεπεσῶν ἀμαρτῶν δι-
 κρῶς ἐδάκρυσε, καὶ πρὸς
 συγγνώμης ἰκέτευε τὸν
 Θεὸν ἐυθύμως. γυναῖ-
 κα γὰρ θεασάμενθ'·
 εὐπρεπῆ τὴν βηθσαβεῖ,
 πάντην οἴκαδε καλέ-
 σασ ἐκτῆσατο. ὡς δὲ
 αὐτὴν ἐγνώ γενομένην
 ἐγκύμονα, δηλοῖ τῷ δα-
 βιδ' ὅπερ ἐπεγνώκει, ἔ-
 δὴ μηχανώμενθ', πν
 ἄνδρα ὄν ἐαυτῆς δια-
 λαθεῖν τὴν αὐτῆ, καὶ
 τῆς αὐτῆ γυναῖκος συν-
 κσίαν, κατὰπέμπεται
 τῆτον λόπ' ἔφραδ' ὡδε,
 καὶ γὰρ ἦν ἀνδρῶν π
 καὶ εὐνης φραπῶτης, ὡς
 δὲ ἀφικομένθ' ἐγνώρε-
 σε τῷ βασιλεῖ καὶ εἰ-
 πεν ἕκαστα τὰ καὶ τῆν
 ἐπὶ τῆς ἐμ' ἰδ' πολέμου
 δεδρασμένα, εἰς τὴν ἐ-
 αὐτῆ· αἰκίαν ἀπὸ τῆν
 ἀποστομῆσεν. ὁ δὲ ἐπ
 αἰπήει, ἰδ' ἐπὶ τῆς γῶρ

atque DEUM oravis
 h] toto pectore. Nem-
 pe quum Bethsabee i]
 insigni forma foeminam
 spectasset, domum eam
 ad se vocavit illaque
 potitus est. Cum ve-
 ro gravidam illa sensif-
 set se, Davidi hoc
 quod sensit significa-
 vit. David itaque ma-
 chinari cupiens ut vi-
 mulieris factum eum u-
 xore ipsius commerci-
 um non comperiret,
 arcessivit eum ab ex-
 ercitu, qui fortis & Re-
 gis amans miles redit
 ei exposuit narravitque
 singula quae apud ex-
 ercitus gesta essent.
 Jussit itaque domum a-
 bire, quod ille non fe-

L

ην.

h] 2. Sam. XII. 13.

i] id. XI.

ἦν ἀνδρείῳ, ἀλλ' ἔμει-
 νεν ὅτι τῆς παρὰ αὐ-
 τῶν, λογισάμεν ἐπι-
 μένειν ὑπὸ λισμένῳ
 ὑπαίφρῳ. ἐπεὶ δὲ
 τῆτο τῷ βασιλεῖ ἀπη-
 γέλθη, ἐγὼ μηχαναῖς
 καθάβαλιν τὴν ἔρι-
 σιν (καὶ γὰρ ἕτως ἐκι-
 κλήσκειτο) ἐπεβλη-
 μένην ἀνδρείαν. ἕτω γὰρ
 λογισάμεν γράφει τῷ
 ἔργῳ πολέμου στρατηγῶ
 με-
 πῶαι ἔν ἡμίαν, κακῆ
 πύχη, χησαμένοι. καὶ
 γενομένοι τῆτος, ἐλεγ-
 χος αὐτῷ τῆς ἐναγῆς
 πλημμελείας, νάθαν ὁ
 ἐπιφάνης ἀποσέλλεται.
 ὡς δὲ ἐγὼ μὴ δεδυνῆ-
 σθαι κρυπτεῖν ἔν θεῶν ἔ-
 μεμηχανημένον, κατα-
 φρονεῖ καὶ καθλοφύρε-
 ται τὴν δεινὴν αὐτῶν προ-
 ξιν, καὶ πικρὸν χειλιά-
 σασ ἔν ἀκλῶν ἐξήτειθ,
 ὅνπερ ὁ ἐπιφάνης αὐ-
 τῷ πάλιν ἐλθὼν ἐφῆ
 δεύουσαι, δι' ἧσπερ ὅτι-

cit, sed utpote miles
 strenuus rediit iterum
 ad exercitum, atq; in ar-
 mis sub dio persevera-
 re duxit satius. Istud
 cum nunciatum Regi
 esset, consilium cepit,
 fortitudinem sibi ob-
 stantem Uriæ (hoc e-
 nimerat viro nomen)
 machinis dejicere, hoc
 que animo scripsit ad
 Ducem belli ut Uriam
 ibi arte quadam perde-
 ret. Hoc facto missus
 ad Davidem est qui ne-
 fandum ejus peccatum
 argueret Nathan Pro-
 pheta, k] utque cogno-
 vit non potuisse se ab-
 scondere à DEO quod
 machinatus fuisset, gra-
 ve delictum suum la-
 crymis & planctibus
 prosequitur, amareque
 quiritans misericordi-
 am expetit, quam Pro-
 pheta reversus iterum
 datam ipsi pronunciat,
 ita tamen ut superven-

ἕως

ὕψους. αὐτῶ ἐκδέχεται
 δικῆς. ὅτι δὲ ταύτη τῇ
 πλημμελείᾳ ἀχρεῖα δει-
 νὰ κ' ἴσως αὐτῆ τῆς
 οἰκίας, καθὼς ἡμάρτη-
 σε [πέπονθεν.] ἠεὶ ὅτι
 γὰρ ἀμνῶν ὁ υἱὸς αὐτῆ
 τῆς πατρὸς ἀδελ-
 φῆς αὐτῆς Θάμαρ, καὶ
 τυχῶν ἧς ἠεὶ, ἀλείον
 ἔπερ αὐτῆς ἠεὶ ὡς
 ἴκα ἐμίσησεν. ἀναίρει
 δὲ τῆτον ὅν ἀμνῶν, ἀ-
 βεσσαλώμ ὁ καὶ πατρὸς
 μητρὸς ἀδελφὸς τῆς
 Θάμαρ γεγεννημένῳ,
 τὴν ἀχρῶς διύβελομέ-
 νην διεκδικεῖν βελευσά-
 μενῳ. ἐπανίσταται δὲ
 ὁ ἔ ἀδελφῆς Φονεὺς ἀ-
 βεσσαλώμ καὶ αὐτῶ τῶ
 πατρὶ, καὶ πληροὶ λυ-
 θρων τὴν ἔ πατρὸς ὀ-
 λην οἰκίαν, ὁ δὲ μὴ φέ-
 ρων υἱὸν πατρὸς μάχην ἀ-
 κροβολίζῃ, καὶ νικᾷν
 ἠτῆς ἐκ ἐλαστονα νίκη,ν
 ἀπανίσταται τῆς βασι-

turam fit expertur' pœ-
 nam. Propter illud enim
 peccatum irrevocabilia
 mala in totam ejus do-
 mum, sicut ipse deli-
 querat, immissa sunt.
 Nam Amnon I] ejus fi-
 lius amore Thamaris,
 semigermanæ fororis
 captus, potitusque ea,
 quam amabat, majore
 deinde odio illam ha-
 buit. Hunc Ammonem,
 abessalom m] Thamaris
 frater uterinus interfe-
 cit, turpiter violatam
 cupiens ulcisci. Iste
 interfecto fratre in
 ipsum deinde Patrem
 suum insurrexit n] to-
 tamque illius domum
 implevit cruore. At
 David non ferens fili-
 um in prælio confige-
 re, o] aut victoriam
 vincere clade non me-
 liorem, ex regia sua
 excedit atque in deser-

L 2

λυκῆς

l] 2. Sam. XIII.

m] id. XIII. 28.

n] id. XV. seq.

o] id. XVIII. 5.

λιχῆς αὐτῆ οἰκίας δὲ πα-
 διδρασκῶν Ἰπὶ τὴν ἔρη-
 μον, καὶ ὑπέφερον,
 & μόνον ἀπερῆφερον εαυ-
 τῶ γυμνόπης βαδίζων
 καὶ ἀλύων ἀχθεῖ, ἀλ-
 λά καὶ ὑβρίζομεν
 δὲ σιμεὴ πιν, οἰ-
 κέτῃ ἔ σαυλ γεγονότος,
 κόνιν καταπάσονται
 αὐτὸν, καὶ χέρμασι κα-
 πεκοντιζόντι, καὶ λοι-
 πορμένε, ἀλλ' ἐκ ἡμῶ-
 νετο ἔν κακόσομον, καί-
 περ δυνάμων διὰ τῶν
 ἔπομένων, ἐλογίζετο δὲ
 ταῦτα ταῖς οἰκείαις προσ-
 ἦκεν ἀμαρτῆσιν. Ἰπὶ-
 τείνων δὲ ὁ ἀβεσαλωὶμ
 τὴν αὐτῆ πατροῶν
 πράξιν, ἔλμα καὶ τῆς
 ἔ πατρός διαφθείρειν ἐν
 ὑπαίθρῳ γυναῖκας, αἱ
 καὶ ἡλαστον, δεικνύς ἔτις
 ὑπαχθεῖσιν αὐτῆ τῆ
 κακοπραγία, τὴν καὶ ἔ
 πατρός ἐπανάσασιν. καὶ
 ταῦτα καὶ ἀπραξάμενος,

tum p] abit. Perpes-
 susque est non modo
 quos ferebat in se, nu-
 dips oberrans dolores,
 sed etiam ignominia
 affectus à Simei q] quo-
 dam, qui Saulis servus
 fuerat, & pulverem in
 eum spargebat, frustra-
 que jaciebat lapidum,
 & convitia: neque vero
 pœnas Rex sumit a ma-
 ledico, quod facere po-
 terat per hos qui eum
 sequebantur; sed ista
 peccatis suis congruen-
 ter ita sibi evenire co-
 gitabat. Abessalom ve-
 ro r] magis etiam ex-
 aggerato in Patris exi-
 tium facinore ausus est
 sub dio violare uxores
 Patris quæ cum eo co-
 ierunt, hoc ipso palam
 demonstraturus iisquos
 scelere sibi subjecerat,
 adversus Patrem se in-
 surrexisse. Isto patrato

ἔπειτα

p] 2. Sam. XV. 23. q] 2. Sam. XVI. 5. seq.

r] id. 22.

ἔπεισι κατὰ τὴν ἔρημον,
καθελὼν δὲ τῆς ἀρ-
χῆς ἐν πατρὶσι καπι-
ποιγόμενον, καὶ συμ-
βουλῆς καὶ αὐτῷ γινο-
μένης, κατηντίθει τῆς
ἐαυτοῦ στρατιάς ὁ δαβὶδ,
Φειδίδωμ ἔαβεσσαλωμ;
καὶ προσέειπεν ὅπως μη-
δὲν πάθει δεινόν. ἐν
γὰρ τῇ μάχῃ τρέπειαι,
καὶ νῶτα δίδως ὁ ἰσαχ.
θεὸς ἄθλιος ἔαβεσ-
σαλωμ δῆμος, αὐτὸς
δὲ ὁ πατραλίας ἰσὸς
τῆς δίκης ἐλαυνόμενος,
ἰσὸς κλάδων αναρτῶ-
ται δρυὸς, καὶ γὰρ ἔ-
τρεφε κόμας, ἐφ' αἷς
ἐπίρρετο, καὶ τὴν ἦταν
ἐπιγνῶς, ἰσὸς τῆς δὲ πο-
διδροσκῆν ἠπαίγετο. ἔ-
τω γὰρ ἀνηρτημένον κα-
τὰ τὴν βασιλείαν
προσηκόντες κατὰ τοῦ ξέν-
σαντος ἀνακράσσει, καὶ
καθελόντες κολοσιαῖον
κατὰ τῆς ἀπειρισάλτε
ταφῆς αὐτῆς, σωρὸν ἐπι-

facinore contendit ad
desertum, annitur-
que Patrem principatu
dejicere: at inito ad-
versus eum consilio mi-
lites suos rogavit Da-
vid, s] Abessalomi par-
cerent, caverentque
ne quid grave illi eve-
niret. In praelio igitur
in fugam Abessalon ver-
titur, tergaque dat vi-
ctus miser ejus popu-
lus, ipse vero partici-
da persequente eum
vindicta, ramis quer-
cus hærens pependit,
comas enim quibus so-
lebat se efferre, aluit,
cognitaque suorum cla-
de, in equo t] aufu-
gere instituit. Sic igi-
tur suspensum depre-
hendentibus Regis mili-
tes u] trajiciunt detra-
huntque, & detracto
ingentem lapidum a-
cervum pro rudi inge-
runt tumulo. David

L 3

γα.

s] 2. Sam. XVIII. 5. t] mula id. 9.
u] Joab ipse & ejus annigenti, id. 14. 15.

γενραν λίθων. ὁ δὲ δα-
 βιδ μαθῶν τὴν ἔνδικον
 τίσιν, ἔχ' ὡς ἴππ' πα-
 τραλοία πεσόντι γεγή-
 ϑη, ὡς δὲ ἴππ' παιδὶ
 γησίῳ διεθρήκει, καὶ τὸν
 θάνατον αὐτῷ ὠπιπα-
 θῶς ὠλοφύρετο. ἔνθεν
 ἔτω διὰ τὸ πηλημελη-
 θὲν αὐτῷ, τῶν συνομαρ-
 τηθέντων δεινῶν, ἀπαλ-
 λαγείς, αὐτῶν ἀπειλή-
 φει τὴν βασιλείαν. ἐ-
 πανελθὼν εἰς τὴν βασι-
 λειαν, τὰς μὲν αἰλόντας
 αὐτῷ πολεμίους γεγόνε-
 ται ἐπιμώρησατο, τὰς δὲ
 συνελθόντας αὐτῷ καὶ
 δεξιωσαμένους αὐτὸν ἐν
 τῇ φυγῇ, καὶ ἐπίμησε
 καὶ συνεσίους ἐποίησατο.
 ἐν ᾧ πολεμῶν πολέμους
 διάγων, καὶ τῶν πολε-
 μίων τὴν πρὸς ἑαυτῶν
 στρατὸν ἀπασαν χώραν
 περκατεληφέντων, ὑδα-
 τὸν ἐπεθύμησεν ἐξ ἰ-
 δίας λάκκου ἧ ἐν βηθ-
 λεέμ, οἱ δὲ στρατηγοὶ τὴν
 τῶν πολεμίων διακο-

vero cognita justa ulti-
 one non gavifus est ve-
 lut de eo qui in parti-
 cidio quod moliebatur
 occubuisse, sed tan-
 quam genuinum fili-
 um luxit, o] mortem-
 que ejus magno animi
 affectu ejulatibus est
 profecutus. Inde post-
 quam ita pœnas pro
 peccato suo per gravia
 quæ ipsi evenerunt de-
 derat, regno iterum
 restitutus fuit. Rever-
 sus igitur in regiam p]
 eos quos hostes ipsius
 fuisse constabat puni-
 vit, qui vero eum comi-
 tati fuerant aut in fu-
 ga susceperant, hono-
 ribus profecutus est &
 ad mensam adhibuit.
 Cum in expeditione
 bellica versaretur, ho-
 stibus omnem quæ co-
 pias ipsius ambiebat re-
 gionem obtinentibus,
 aquam ex proprio fon-
 te Bethlehemitico bi-

ψαν

o] 2. Sam. XVIII. 33.

p] 2. Sam. XIX,

Ψαρτες Φάλαγγα, ἔρ-
 μησαν εἰς τὴν βηθλεὲμ,
 καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῶν διεκό-
 μισαν. ὁ δὲ ὑποθαυ-
 μάσας αὐτοὺς τῆς ἀν-
 δρείας, καὶ τῆς πρὸς αὐ-
 τὸν εὐνοίας, ἐκ ἠντοκε
 ἔΰδατο πικρὸν, αἶμα
 αὐτὸ τῶν σπαιτηγῶν εἶναι
 λογισάμενος, τῷ δὲ
 Θεῷ τῆς δῶρον ἑσπίσε
 θαύσας. ἐπένοησε πα-
 ρεῖ τὸ Θεῷ δοκῆν ἐπα-
 ρειμῆσαι τὸν λαόν, ἔ-
 περ ἤρχων, ὑπομένει δὲ
 ἀγανακτῆσιν ὅτι τῆτω,
 καὶ δι' αὐτὸν ὑπομένει
 θεηλαστον ὁ λαὸς πλη-
 γὴν. καὶ θαυμάσας
 ἀπειρον πέσον ἔλαβεν
 ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ πληθύνει,
 ἑαυτὸν ἤξει καταληφ-
 θῆναι, περσασῶν τῷ
 Θεῷ τῆς πικρίας, ἐγὼ
 λέγων ὁ ποιμὴν ἡμαρ-
 τῶν, καὶ ἐγὼ ἐκακοποίη-
 σα, καὶ τὸ ποιμνιον τι
 ἐποίησε; βεληθεὶς ὃν
 ἐπέγνω χῶρον ὅτι πηδαιον

bere desideravit, q] itaque duces militum phalange hostium perrupta Bethlehemum contenderunt, aquamque illi attulerunt, qui virtutem eorum & in se benevolentiam miratus, de aqua illa bibere renuit, sanguinem eum Ducum esse reputans, sed DEO hoc libavit munus effuditque. Venit ipsi in mentem præter DEI placitum, populum cui imperitabat numerare; r] qua de causa dolorem ipse, & populus ejus causa divinitus immisam plagam subiit: cumque videret David innumerabilem populi multitudinem una die morte occumbere, seipsum corripere voluit, divinamque poenam interpellans supplicans, ego, inquit peccavi pastor, ego malum patravi, grex

L. 4. εἰς

q] 2. Sam. XXIII. 15. seq.

r] id. XXIV.

εις την τριταυα κατασκευην ειναι, πλειονα οργα οργα πινος, τριταυα τον ετι κεκτημενα, προσκα ταυτον αυτω προσαγοντο, εκ εδεξατο τον επον, εκ ευαγη δε ευπρασδικτα λογισημιν ειναι, τα εκ δωροδοκίας τω θεω καταδωσιωμενα, αλλα χρηματα δευσαπερ εκειν εβλεπε, την εκ δικαιοσύνης ετως ανεθεο τω θεω, κτησιν. πασαν αυτω συγγραφην εφ εκασω των συμπιπλωντων δι υμνων συνεγραψατο, και τον απαντα βιον των εαυτω θεων υμνων διεταλει, και ψαλτηριον δε μουσικων οργα-

scquid admisit? Volens inde quem intellexit idoneum esse locum struendo templo s] redimere ab quodam Orna t] illius tunc possessore, cum hic gratis eundem illi offerret, accipere noluit, arbitratus nec pia nec DEO accepta esse quæ ex donatione DEO sacraret, itaque pecunias numerans quantas ille poscebat, possessionem quam jure sibi vindicaverat DEO dedicavit. Univerfam rerum suarum historiam per singula quæ ipsi evererunt hymnis complexus est, omnemque vitam suam DEUM hymnis celebrando exegit, & ad hoc psalterio u) bene resonante instrumento

169

s] Ara. 2. Sam. XXIV. 18.

t] תריטריט Vulgar. *Arceuna.*

u] Psalterium erat instrumentum Musicum in quo chordæ digitis tangebantur: ita psalterii δεκαχόρδου mentio Psal. XXXIII, 2. & alibi.

νον ἢ χεῖν ἔχεν ἐν τῷ τῷ.
 χορὸς δὲ ἔσησε ψαλμῶ-
 δος τὸ λευϊτικὸν γένθ.
 ἅπαν, ὑπὲρ τῆς τρισ-
 μυρίας ἔπι, ὑπὸ τρεῖς
 ποιήσαμενθ. χοροδίδα-
 σκαλὸς, εἰς τὸ ψάλλειν
 συνεκῶς καὶ ὑμνῶν τὸν
 Θεόν, τῆς αὐτῆς ὑμνῶς
 ἐπιπέρας. καὶ πεποιή-
 ται μὲν ψαλμῶς ἀπεί-
 ρος, ἔς καὶ κατέλεξε
 τοῖς τῶν λευϊτῶν χοροδι-
 δασκάλοις, ἀλλ' ὁ βα-
 σιλεὺς ἔζεχίας, τὸ τῶν
 ψαλμῶν πλῆθθ ἐν ὁ-
 λωγείᾳ ἄγον τῆς λε-
 υϊτικῆς ἑπιγνῶς, τῆς ἐκα-
 τῆν τῆς καὶ πενήτηκον-
 τι ψαλμῶς, διὰ τῶν
 ἐν τῷ λαῷ σοφῶν, ὡς
 ἔποςθε πλῆθθς ἐποίη-
 σεν ἑπιλεχθῆναι. Διά-
 δοχὸν τῆς αὐτῆ βασιλεί-
 ας ἔν ἡὸν ἐποιήσαθ τὸν
 σαλομῶν, ὃν ἐκ τῆς

musico usus est. Cho-
 ros cantorum constituit
 genus univcrsum Le-
 viticum ad triginta *
 millia eâ aetate, sub tri-
 bus chorodidascalis,
 x) ad DEUM sine in-
 termissione psallendo
 & hymnos concinendo
 celebrandum, suos ip-
 se hymnos ordine in-
 jungens. Et innume-
 ros quidem Psalmos
 composuit, quos Levi-
 tarum distribuit choro-
 didascalis: verum Rex
 Ezechias y) Psalmorum
 multitudine neglecta,
 Levitas sciscitatus, cen-
 tum & quinquaginta
 hosce per populi sapi-
 entes ex illa multitudi-
 ne deligi curavit. Suc-
 cessorcm regni sui fili-
 um constituit Salomo-
 nem, z) quem ex Beth-
 sabee susceperat, un-

L 5

B70-

* Triginta octo. I. Paralip. XXIII. 3.

x) I. Paralip. XV. 19. & XXV. 1.

y) adde quæ infra p. 176. & c. 120. & Glycam p. 182. Annal.

z) 3. Reg. I. 35. seq.

Βηθσαβει ἐκτίσατο, καὶ
 χειροτέτα δια τῆς προ-
 φητείας νάθαν, αὐτὸς ἐ-
 πικυρῶν αὐτῷ τὴν βα-
 σιλείαν προσεκύνησε, πα-
 ρήνει δὲ αὐτῷ τὴν πρὸς
 Θεὸν εὐσεβείαν εὐληχε-
 νῆ διατηρεῖν, τῆς ἀρετῆς
 ἀρχῆς ταύτην ὑποδεί-
 σιν εἶναι λέγων. καὶ τὸν
 ναὸν δὲ ἐκέλευσεν αὐτῷ
 οἰκοδομεῖν, τὴν ὅλην αὐ-
 τῆ διάθεσιν, μέτρα, τε
 καὶ γήματα τῆς ὅλης
 αὐτοῦ δομῆσεως τῶν ἁγίων,
 καταλείψας αὐτῷ τῆς
 μεγαλοπρεπῆς καὶ πο-
 λυπλῆς κατασκευῆς ἐ-
 πάξια δαπανήματα,
 χρυσῆ τε καὶ γὰρ ἦν
 ἑκατὸν δέκακις μύρια
 καὶ ἑκατὸν τριακίς, ἀργύ-
 ρη δὲ καὶ σιδήρη σαθ-
 μὸς ὅστος ἦν, ὑπο αὐ-
 τῶν ἐλθεῖν ἐκ ἡδύ-

Etumque à Propheta
 Nathane ipse regnum
 ei confirmans adoravit,
 a) monuit quoq; pieta-
 tem puram in DEUM
 fervare, b] principatus
 optimi hoc fundamen-
 tum esse professus: jus-
 fit & templum ædifica-
 re, c] cujus omnem
 conditionem, mensu-
 ras formamque univer-
 sae structuræ ei tradidit,
 reliquitque facultates in-
 doneas magnificæ pre-
 tiosæque structuræ
 sumtibus faciendis,
 auri talenta d]
 (1100000) MCM, ar-
 genti ferrique pondus
 innumerabile. Neque
 eos qui temporibus im-
 prosperis ei insultave-

νατω.

a] 3. Reg. I. 48.

b] 3. Reg. II.

c] 1. Paralip. XXIII.

d] 100000. talenta auri. & argenti 1000000. 1. Para-
 lip. XXIII. 14.

καθ. καὶ τὰς ἐνυβρί-
σαντας αὐτῷ καὶ ἔν τῆς
δυσπραγίας καιρὸν, ἐκ-
είασεν ἀγνώτας, κατέ-
λεξε γὰρ καὶ τὰς τῶ
σολομῶν ὅπως αὐτὰς
ὑπεβλέπεται. Ἰεσσαρά-
κοντα δὲ βασιλεύσας ἐ-
νιαυτὸς εὐκλεῶς τελευτῶ
τῷ σαλομῶν τῷ δαδὶ
τὴν βασιλείαν.

rant reliquit inultos,
nam & in hos ut ani-
madverteret, Salomo-
ni edixit. e) Cum ve-
ro per quadraginta an-
nos f] regnasset glori-
ose decessit regnum-
que Salomoni tradi-
dit.

ΚΕΦ. οδ.

Τίνα ὄντι τῶ σαλομῶνι
διδρασμαίνα.

Δωδεκαετής τῆς βα-
σιλείας ἐφαψά-
μεν θ, ἔν ἀδελφὸν αὐ-
τῶ, ὃς αὐτῷ τὴν βασι-
λείαν ἐπὶ ζών θ ε πα-
τρός ἀρπάξεν ἐπειρά-
θη, αἰτήσαντα δὲ καὶ
γυναῖκα λαβεῖν τὴν συ-
συναδείσαν τῷ δαβιδ,
παρθεῖνον διαμείνασαν,
τὴν ἀβιογαν, ἀνείλε. ἔν

CAP. LXXIV.

*Quanam sunt gesta à
Salomone?*

Duodecim annos na-
tus a) capessivit re-
gnum, fratremque su-
um b] interfecit qui vi-
vo etiamnum parente
illud eripere conatus si-
bi fuerat, & uxoris lo-
co Abissam lecti Davi-
dis sociam adhuc virgi-
nem expetebat. Ab-

αβιά-

c] 3. Reg. I. f] 2. Sam. V. 4. 54

a] Alii XVIII. vel XX.

b] Adoniam 3. Reg. II. 25.

αβιάθαρ ὃς ἦν ἀρχιε-
 ρεύς, τῆς ἱερουσλήμ ἐξή-
 γαγε, ἐν συνελθόντῃ τῇ
 ἀδωνία εἰς τὴν τῆς βα-
 σιλείας σπιχέησιν. τὸν
 ἰωάβ ὃς ἦν ἔπατρις
 στρατηγός, εἰς τὸ θυσι-
 αστήριον καταφυγόντα
 διὰ τὸ συμπράξαι τῇ
 ἀδωνία, καὶ αὐτὸν ἀνεί-
 λην, ὑπομνήσας αὐτῷ
 ὡς ἐπάφειλε τὸν οὐδὲν
 θάνατον, ἀποκρίνας πα-
 ρὰ τὴν ἔπατρις ἐπι-
 μνην δύο στρατηγὸς ἐνα-
 ρεῦς αὐτῷ, τὸν ἀβεννήρ
 υἱὸν νῆρ, καὶ τὸν ἀβεσ-
 σα υἱὸν ἰωθάρ, γεγεννη-
 μένους. τὸν σήμερ τὸν ἔ-
 ἀβεσσαλωμ δέλον, ὃς
 δυαπαραγόντα τὸν πατέ-
 ρα θεασάμενος κατη-
 ρᾶτο, καὶ ἐλίθασεν, εἰς
 τὴν ἱερουσαλήμ πέσειν
 σε, καὶ μάνυθέντα τὴν
 πόλιν καὶ παρελθύναι,
 ὡς ὑπέφωνα ἔβασι-

jatharem c) summum
 sacerdotem sacerdotio
 exiit, qui Adoniae ad
 regnum ei vindican-
 dum sese conjunxerat.
 Joabam ducem exerci-
 tus Davidici, d] quoni-
 am cum Adonia facie-
 bat, etiam ipsum con-
 fugientem ad altare ne-
 ci dedit, monuitque
 hujusmodi necis reum
 illum esse, quod praeter
 patris sententiam binos
 duces exercitus eidem
 probatos interfecisset,
 Abnerum Neri F. e]
 & Abeffa f] filium Jo-
 thor. Abeffalomi ser-
 vum Semei, g) qui Pa-
 trem rebus adversis
 conflictantem conspi-
 catus inceserat male-
 dictis, & lapidibus pe-
 tierat, intra Hieroso-
 lymam manere jussit,
 delatumque quod urbe
 fuisset egressus, velut

λέως

c] 3. Reg. II, 26. seq.

d] id. 29. seq.

e] 2. Sam. III, 27.

f] Amasa 2. Sam. XX, 10.

g] 3. Reg. II, 36. seq.

λέως γνώμης ἀπέκλει-
νε. χιλιόμβην πρώτην
ποιώμενον ὑπὸ τῆς ἐπι-
τῆ βασιλείας θυσίας,
ἐθύσεν εἰς τὴν γαβαῶν
τῷ θεῷ, ὡς γὰρ εἴλε-
το προσάγαγεῖν, τῆς
ιερουσαλήμ ἕκω δομη-
θείσης. ὅτι τῆ εὐσεβεί-
θυσία, κελουδαίς δι' ὀ-
νειράτων θεῶν αἰτήσαι
πὸ τοῦ θεοῦ, ἤτησε
σοφίαν, δι' ἧς τὰς ἐπι-
κὰς οἶον πρὸς τὸ λαὸν
κρίσεις ἐκφέρειν. ὡς
δεχθεὶς δὲ ὅτι τῆ τοι-
αύτη αἰτήσας, καὶ τὴν
σοφίαν εἰλήφας, καὶ ἀ-
περ ἐκ ἠτήκει πλῆθον
καὶ δύναμιν, καὶ τὴν ἐι-
ρηναίαν διαγωγὴν. δύο
λυθὸν ἔλυσε δύο γυναί-
κων προσελθυσῶν αὐτῷ
κρίσει, περὶ ζωνῶν καὶ
παιδῶν, ὅτι πρὸς εἰλή-

sententia Regis con-
temptorem interfecit.
Chiliombem h] five
mille boum sacrificium
prima vice de regno
suo obtulit DEO Gaba-
one, ibi enim offeren-
dum delegit, cum Hie-
rosolymitanum tem-
plum nondum aedifica-
tum esset. Post primum
hocce sacrificium iussus
per insomniorum vi-
sionem rogare aliquid à
DEO, i) sapientiam po-
poscit per quam idone-
us esset iustas senten-
tias populo ferre in
iudicio. Exaudita igitur
hac precatione &
sapientiam consecutus
est, & quas non peti-
reat divitias, potenti-
amque & pacificam re-
gni administrationem.
Duobus mulieribus de
vivo altero altero mor-
tuo filiolo inter se con-
tendentibus k] diffici-

Φκ

h] 3. Reg. III. 4.

i] 3. Reg. III. 9.

k] 3. Reg. III. 10. seq.

Φει σοφία, καὶ τὸ ζῶν
 παρίας εἰη γυναῖκος σορ-
 γῆ τῆ ἑ παιδία, καὶ τὸ
 πιδνηκός ὡς τῆς ἐπερας
 διὰ τῆς πει αὐτὸ ὁ ζῶν
 ἀφειδίας. ἀπόλεμον καὶ
 εἰρηναῖον ἀπὸ τῶν πειω-
 κων καὶ τῶν ἀλλων ἐθ-
 νῶν, ὅν τῆς βασιλείας
 διεπλεσε χρόνον, ὑπὸ
 τῆς αὐτῆς ἐκείνας ἑ λαῶ
 διάγοντο. ἐν εὐφορί-
 ας ἀνεκμέντο, τὸν να-
 ῶν ἀκοδόμησεν ἐν τῇ ἱε-
 ρουσαλήμ, κατὰ τῆς ἑ
 πατρὸς ὑποθήκας, ἐν
 ἑξ καὶ ἑκοσιν ἐνιαυτοῖς
 αὐτὸν ἐκπέλας, καὶ
 τὴν ἱερὰν κιβωτὸν, ἣν
 μωϋσῆς κατασκεύασεν,
 ἀναθῆς εἶσω, βοῶν δὲ
 ἑκοσι καὶ δύο χιλιάδας
 διὰ τῶν ἱερέων καταθύ-

lem dissolvit quæstio-
 nem, comperitque sa-
 pienter, ex amore in
 filium viventem colli-
 gens, utrius esset mu-
 lieris superstes ille, &
 utrius filius mortuus,
 ex alterius mulieris in
 filium viventem crude-
 li animo. Immune
 à bellis & tranquillum
 à finitimis aliisque
 gentibus tempus regni
 peregit, populo pace
 ac quiete sub illo vi-
 vente. Rebus secun-
 dis recreatus templum
 condidit 1) Hierosoly-
 mis ex præscripto Patris,
 illudque annis sex &
 viginti m] perfecit, sa-
 cramque arcam n]quam
 paraverat Moyfes, inte-
 rius reposuit, boumque
 viginti duo millia o]
 per sacerdotes sacrificia-

σας,

1] 3. Reg. VI.

m] Imo septem. 3. Reg. VI. 38. Flav. Josephus pag. 346
 & 351. odit Oxon.

n] 3. Reg. VIII. & Flav. Joseph. VIII. 4. Antiquit.

p] 2. Paralip. VII. 5. & 3. Reg. VIII. 63.

σας, καὶ τὸν λαὸν ἰῶν
 δώδεκα φυλῶν εἰς ἰὸν
 ἐγκαινισμὸν συγκαλέ-
 σας, ἐφ' ἡμέρας δὲ
 ἑπτὰ θύσας, ἀπέλυ-
 σεν ἀγαλλόμενος. τὴν
 αἰθιοπῶν βασιλίδαν (σα-
 βά δὲ ἦν αὐτῆ ἔνομα)
 τῆς αὐτῆ σοφίας ἐνεκα
 πρὸς αὐτὸν ἀφιγμένης,
 ἐξεπλήξεν Ἰπὶ τῇ φρο-
 νήσει, καὶ πρὸ πάντων
 ἔνωτο μαθεῖν ἠβελή-
 θη, γνώσῃ αὐτῇ παρ-
 ὄντων ἀτρεκέστατην, πά-
 σας τὰς ἐξωθεν κειμέ-
 νας ὑποπλάτῃς τῇ ἑαυτῆ
 σοφίᾳ ἐποίησάτο βασι-
 λείας, καὶ ἐκόμιζον ἐ-
 τησίαις εἰσφορὰς πάντες
 ἑκοντῆ, χρυσὸν τε καὶ ἄν
 ἔιχον ἐξαιρέτων ἐν δώ-
 ροις, Ἰπὶ χρωμάτων Ἰπὶ τη-
 ρείων. Τρεῖς βίβλους ἐξ-
 ἔδωκε πρὸς παιδεύσιν
 καὶ ἱερὰν ὠφέλιαν τῷ
 λαῷ πριωτάτας, καὶ τὴν
 ἰὸν παροιμίαν, τὴν δὲ
 ἐκκλησιαστικὴν, τὴν δὲ

vit & populum duode-
 cim tribubus ad encæ-
 nia sive inauguratio-
 nem templi convocatis,
 cum per septem dies sa-
 cra fecisset, latus eum
 iterum dimisit. Regi-
 nam p] Æthiopum (Sa-
 ba illi nomen) quæ
 propter ipsius sapientiam
 ad eum venerat, at-
 tonitam reddidit pru-
 dentia, ac de omnibus
 quæcunque discere ea
 volebat, certissimam
 notitiam ei impertiit.
 Omnia regna externa
 per sapientiam suam tri-
 butaria sibi fecit, q) ut
 annua tributa pende-
 rentur ab omnibus li-
 benter, aurumque &
 quæ sua cuique tellus
 ferret oportuna & exi-
 mia afferrentur dona.
 Tres vulgavit libros ad
 institutionem & sacrum
 usum populo habendos
 in summo honore: eo-

ἔσμα

p] 3. Reg. 2.

q] 3. Reg. 2. 25.

ἄσμα ἄσμάτων ἐπέ-
 γραψεν. εἰσὶ δὲ καὶ ἕ-
 τεροι πλείοσι λόγοι, ἕς
 ἀπέκρυψεν ὁ εὐσεβῆς
 βασιλεὺς Ἐζεκίας, ἕδεν
 ἔφελθ᾽ ὅτι πολλοὺς ἐν-
 εἰσκεισάτω λόγοις, τὰς
 δὲ δαμόνων ἐκφουκλι-
 κῆς, καὶ παθῶν ἰατρι-
 κῆς, καὶ κλεπῶν φω-
 ρατικῆς, οἱ τῶν ἰσδαίων
 ἀγύβηαι παρ' ἐαυτοῖς φυ-
 λάσσωσιν Ἰπμελέσαλα,
 Ἰῶν πιςῶν τῆς ἁγίας
 ἐκκλησίας τῆσιν ἕ κε-
 κρημένων, διὰ τὸ τῆ
 ληστῆ πίσει καθοσιᾶν
 ἑαυτὰς δεδιδάχθαι ἐν-
 δεκαετῆς καὶ πρὸ τῆς
 βασιλείας υἱὸν Φανέλαι
 γενήσας, δωδεκαετῆς
 γὰρ γενόμεν᾽ ἐφῆψα-
 ῶ τῆς βασιλείας, βα-
 σιλῶν δὲ τὰ πάντα

rum unum inscripsit
 Proverbia, alterum Ec-
 clesiastem, & tertium
 Cantica Canticorum.
 Sunt & alii ejus libri
 complures, quos ab-
 sccondidit Rex pius E-
 zechias, r] inutile in-
 telligens in multo-
 rum versari manibus
 qui vel fugandis da-
 monibus vel morbis sa-
 nandis, vel deprehen-
 dendis furibus sunt de-
 stinati, quos Judæo-
 rum agyrta summa di-
 ligentia asservant, sed
 fideles in sacra Ecclesia
 illis neutiquam utun-
 tur, utpote qui fide
 Christi sanctificare se-
 se edocti sunt. Vide-
 tur filium generasse an-
 no ætatis undecimo s)
 antequam regnum ca-
 pesseret, id enim fecit

Ἰεσα.

r] Confer Codicem Pseudo-pigraphum. Vet. Testament. pag. 1043. seq. & scriptorem hunc supra p. 169.

s] Duodevigesimæ. Vide Usserium ad A. Periodi Jul. 3698.

Ἡγεσάμενος ἔτη, κα-
 τὰ τῶν ῥοσάμων τῶ
 ἡμῶν βασιλείαν, ἐπι-
 αὐτῶν γεγενησάμενος * Ἡγε-
 σάμενος, γυναικᾶς ἑξήκοντα
 καὶ παιδικᾶς τρι-
 ἀκοσίας κησάμενος.
 ἐκ ἐκκλησίας ἀποδησάμενος
 ἐπέπερ ἐπὶ τὴν ἐθνησάμενος
 αὐτῶν χαλεπόμενος γυ-
 ναισίν, ναὶ τοῖς αὐτῶν
 θεοῖς ἀποδομήσει.

duodecimo t] ætatis
 anno : regnavit enim
 annos univēse quadra-
 ginta, u] filioq; Robo-
 amo regnum reliquit.
 Obiit annos natus x]
 conjuges habuit septin-
 gentas, pellices tre-
 gentas. y) Non glo-
 riose finit vitam, quip-
 pe ethnicis suis grati-
 ficatus uxoribus z]
 templa diis illarum
 condidit.

Κ Ε Φ. ΘΕ.

CAP. LXXV.

Τίνα τὰ ἐπὶ ἡσάμενος
 προφήτης πεπερασμέ-
 καὶ θαύματα.

Quenam miracula facta
 sunt à Propheta
 Esaiæ?

Περὶ τῆς Σωτήρος
 παρουσίας, πολλοῖς
 καὶ ποικίλοις τρόποις
 ἀνεφάνησε. ὀφθαλ-

De Salvatoris adventu
 multis & variis mo-
 dis a) vaticinatus est.
 Prophetiis oculis glo-
 M μοφαίνῃ

t] Undevigesimo.

u] 3. Reg. XI. 41.

x] Excidit in Manuscripto numerus 52, licet ex Usserii cal-
 culo debeat esse 59.

y] 3. Reg. XI. 3.

z] id. 4. seq.

a] Ec. II. 2. seq. VII. 14. XI. 1. seq. XL. 3. XLII,
 LIII. LV. 3. LX. LXI. LXII. LXIII. &c.

μοφανῆ τῆς δόξης ἔ-
 σωτηρίας τῆς θείας
 ποίσεως οὐρανόθεν ἰδού
 μοις ἐφάσατο. Τῆς παρ-
 θενικῆς γεννήσεως ἔκυ-
 ρω τὸν τύπον. Ἰησοῦ
 ζαί, ἐν τῇ ἐμμανουὴλ
 παρθενίᾳ ἰσχυρῶς
 φητέον ὑπὸ ἡρώδου τὴν
 ἀγνωσίαν ἔλαβεν τὴν
 οὐρανὸν σωτήρα, καὶ
 τὴν διὰ τὸ Ἰησοῦ
 αὐτῶν, καὶ τὴν τῶν ἐπι-
 τῶν ἀποστασίων, διὰ
 πλοίωνων ἐξέφαιεν. ὡς
 καὶ ἐκ τῆς ῥίψης ἰσχυρῶς,
 κυρῶς ἀναφανήσασθαι,
 αὐτὸς ὡς ὁ δίκαιος κερ-
 τὴς, καὶ ἐξημερῶν τὰ
 θηρία πρὸς ἀνθρώπους,
 εἰς τὸ καὶ ἡμέρας συνέ-
 ναι τοῖς αὐτῶν κτηνεσσι.
 περιεπέμψεν ὡς τὰ εἰδωλα
 πάντα, σὺν αὐτοῖς να-
 οῖς, κατακαυθήσονται.
 φανερώς ἐξείπεν ὡς καὶ

riam Salvatoris divinam
 b] evidenter fuit con-
 spicatus. Dignus idem
 est habitus qui typum
 nativitatis Domini ex
 Virgine, c] nato ipsi
 secundum propheti-
 am filio Emmanuele
 demonstraret. Populi
 Judaici ignorantem
 de Salvatore, & quod
 ideo ipsi essent insidia-
 turi, d] & quod vicif-
 sim gentes illius loco
 adducendæ sint, plu-
 ribus manifestavit.
 Quod ex radice Jessæ
 e] Dominus proditu-
 rus esset ipse Judex ju-
 stus, ferasque bestias
 manifestaturus homi-
 nibus, ut etiam placide
 cum ipsorum pecoribus
 f] versentur. Prædi-
 xit idola g] omnia cum
 ipsis templis delenda.
 Perspicue edixit, quod

b] Ef. VI. 1. seq. Joh. XII. 41.

c] Ef. VII. d] Ef. LIII. e] Ef. XI. 1. 10.

f] Ef. XI. 6. g] Ef. II. 17. seq. & XLV.

τῶν εἰς δυσέβειαν ἐνα-
πομεινῶν πόλεις ἀνα-
τραπήσονται, καὶ μὲν
ῤῥήτας χρόνους ἀνακτιοθη-
σονται. τῆς χριστῆ θεο-
τητος πρὸς Ἰπικνωσὶν
πολλὰ χῶς προεῖπεν. ἔ-
κατὸν ὀγδοήκοντα καὶ
ἑνὲτε χίλιάδων ἀναίρε-
σιν βαβυλωνίᾳ στρατῶ,
τῆ ἰερουσαλημ Ἰπικει-
μένῳ, Ἰπικὸ βασιλεῶς
ἐλέκῃς, προεῖπεν ἔσο-
δαυ. καὶ ἐκείνην ἦν
προεφῆτευσεν ἡμέραν, ὅ
ἔσῃτῃ θεηλάτῳ πλε-
γῆ, νεκρὸς ἐκεῖτὸ στρα-
τός. Ἐπὶ μίαν καιρῶ
ροπήν, ἐν νυκτὶ, ἀλλὰ
καὶ ἑνναχρηρῆμῳ ἔβα-
σιλεῶς τῆς ἔποσ-
τα στρατῶ προεῖπε τὴν
δοτὸν ἔ Ἰπικεῖδαυ τῆ
ἰερουσαλημ μόνῃ φυγήν,
καὶ τὴν ὠδυντικῶ ἐν
τῆ οἰκίᾳ αὐτῆς, γενη-

civitates h] eorum qui
persisterent in impieta-
te, evertendæ essent, &
post certum annorum
numerus i] instauran-
dæ. Christi divinitas
* ut possit cognosci
multifariam prædixit.
Cum Babylonius exer-
citus, tempore regis E-
zechiæ k] Jerusalem
obsideret, vaticinatus
est peritura ex illo cer-
tum & octoginta quin-
que millia. Eadem qua
futurum hoc esse præ-
dixerat die tantus exer-
citus, divinitus infli-
cta plaga, noctu, uno
temporis articulo mor-
tuus jacuit. Sed & Sen-
nacherimum tanti hu-
jus exercitus Regem
prædixit solum de ob-
sidione Jerusalem aufu-
giturum, & mox domi

M 2

σομῆ

h] ἐξ. XVII. i] ἐξ. XXIII. 15. seq.

* ἐξ. VI 6. Joh. XII. 41. ἐξ. IX. 6. seq. XXV. 9.
XXXV. 4. XL. 9.

k] ἐξ. XXXVII.

σομένην αὐτὴν ἀνάρε-
 σιν, καὶ ἔτω τὴν ἐπι-
 στήν ἐγίνετο. Ἐπαγο-
 ρευθέντι τῷ βασιλεῖ
 ἐλεκία νοσῶντι, καὶ ἀ-
 κιστάνη ἐντέλεισθαι περὶ
 τῆς βασιλείας ὡς πε-
 θνήζομενον, κλάουσας
 π τῷ βασιλεῖ Ἰθι τῇ
 ἔ ζῆν ἀπογνώσει, προ-
 ἔπεν ὡς ἔ πεθνήξοις,
 ἔλλ ὄν καὶ πεντεκαί-
 δεκα ἐνιαυτὸς εἰς ἔ βί-
 ὠναι ἐπ προσελήθει.
 τὸν ἥλιον προεῖπεν, ἀπὸ
 δυσμῶν ἐπ ἀνατολῇ ἀ-
 νατρέχειν, σημεῖον τῆς
 ὑγείας διδῶς τῷ ἐλεκία
 βασιλεῖ, καὶ τὸ μὲν
 ἐγίνετο, ἀπὸ τῆς ἐνδε-
 κατῆς ὥρας Ἰθι πρῶ-
 τὴν ἐπαναδραμηκόσος ἔ
 ἡλις. ὡς οἱ ἰσραήλ, ἀχ-
 μάλωτος εἰς τὴν βαβυ-
 λωνίαν, διὰ τὰς δυσσε-
 βείας ἀπαχθήσοις,
 πρῶτος προεῖπεν, ὅπερ
 ἐγγόνει, τῆς ἀπορρήσε-

sua interficiendum,
 quod celerrime ita fa-
 ctum est. Monito Re-
 gi Ezechiae agrotanti,
 1] audientique quod
 tanquam brevi moritu-
 rus de regno deberet
 constituere, fientique
 de vitæ desperatione,
 prædixit non esse mo-
 riturum sed quindecim
 infuper annos vi-
 tæ accessionem habitu-
 rum. Solem m] præ-
 dixit ab occidente ori-
 entem versus remeatur-
 rum, signum valetu-
 dinis restituendæ dans
 Ezechiae Regi: quod &
 factum est sole ab un-
 decima hora recurrente
 ad primam. Quod Is-
 rael captivus in Baby-
 loniam n] propter im-
 pietatem esset abducen-
 dus, primus prædixit,
 quod accidit prædictio-

ως

1] Ef. XXXVIII. m] Ef. XXXVIII. 8.

n] Ef. V. 13.

ως μὲν ἐπὶ ἐκτῶ πλεονασ-
 θείσης. ὡς καὶ ἰσθὰς εἰς
 τὴν βαβυλωνίαν ἀιχ-
 μάλωτος, διὰ τὰς αὐτὰς
 τῷ ἰσραὴλ δυσσεβείας,
 ἀπαχθήσοιθ, προεῖπεν,
 ἀλλὰ καὶ ἐξέκία τῷ βα-
 σιλει, τοῖς δὲ βα-
 βυλωνίαις ἵππὶ σκέψιν
 αὐτῶ δὲ πωσαλείσιν, ἵπ-
 δείξαντι ὅτι ἐαυτῶ πλε-
 ὄν καὶ τὰ κειμήλια,
 προεῖπεν ὡς εἰς τὴν βα-
 βυλωνίαν πάντα ἀπαχ-
 θήσοιθ σκύλα γενησο-
 μένα, καὶ οἱ αὐτῶ ἐγγυ-
 νοὶ τῶ δὲ ἀληπτοῖς βα-
 βυλωνίοις εἰσονται. καὶ
 κύρον ὅτι περσῶν βασι-
 λεύα, μὲν πενήκοντα καὶ
 ἑκατὸν ἐνιαυτὸς τῆς αὐ-
 τῶ προφητείας τικπεδαμ
 μέλλοντα, καθαιρήσον-
 τα τὴν Ἰων βαβυλωνίων
 ἀρχὴν προηγόρευσε, καὶ
 ὡς Ἰὼς ἰσθὰς δὲ τῆς
 ἀιχμαλωσίας ἀνησεν.
 ὡς καὶ ἐπαναχθῆις ὁ

ne post octo annos im-
 pleta. Prædixit quod
 etiam Judas o) in Baby-
 loniam propter ean-
 dem ut Israel impieta-
 tem captivus abducen-
 dus esset. Sed & Eze-
 chia Regi p] quum mis-
 sis à Babylonio ad spe-
 culandum eum, divitias
 suas & cimelia mon-
 strasset; prædixit hæc
 in Babyloniam, abdu-
 ctum iri, prædæque lo-
 co futura, & posteros
 ipsius à Babyloniis ca-
 piendos. A Cyro q] quoque Persarum Re-
 ge post centum &
 quinquaginta à vatic-
 natione Esaiæ, annos
 nascituro prænuñciavit
 eversum iri Babyloni-
 orum principatum, re-
 diturosque ex captivi-
 tate Judæos. Quod et-

o] Es. LXV.

q] Es. XLV.

p] Es. XXXIX. 6.

M 3

ἰσθὰς ἰων

·ΝΑΙ·

ἰσθαίων λαός, αὐτίς ἐκ-
 δαθήσοιτο τῇ ἐν ἀπασι
 πῖς ἔθνεσιν αἰχμαλω-
 σία, διὰ τὸ ἐπειθήσαι
 ἐν εὐτελεῖ γήματι πα-
 ραγνομένῳ Χριστῷ, ἐμ-
 φανῶς προσφήτευσεν. ὡς
 εἶπεν ἔθνη προσλήψαι
 Χριστός, διὰ τῆς εἰς αὐ-
 τὸν πίστεως, ἧ τμήσει,
 ἔσχατους λαὸς ἀπο-
 βληθέντων, ἐκέρυξεν.
 ὡς μὲν τὴν ἀποβολὴν,
 πάλιν ὁ λαὸς ἀπὸ τῆς
 Ἰῶν ἔθνων διασποράς,
 Χριστῷ πιστεύσας ἐπα-
 ναχθήσεται, τὰς πρὸς
 Ἰησὺ πατέρας ἀγάδας
 υποχρίσας, πωλεόμενος,
 μὲν τὴν ἐκπίσιν Ἰῶν δια-
 τὴν εἰς Χριστὸν τὸλμαν
 τιμωριῶν, πολλὰς προφ-
 ρήσεις ἐξείπεν. ἐπὶ ἐτὶ
 δὲ ἑκατὸν πεντηκίδεκα

iam Judaeorum popu-
 lris iterum tradendus
 esset captivitati in om-
 nnes gentes, r] quo-
 niam Christo in vili spe-
 cie apparenti non cre-
 diderint, perspicue est
 vaticinatus. Prædica-
 vit etiam quod gentes
 accepturus esset Chri-
 stus s] per fidem in i-
 psam, atque honoratu-
 rus, ingrato populo re-
 jecto: & multis prædi-
 ctionibus exposuit
 quod post rejectionem
 populus ex gentium
 dispersione Christo cre-
 dens iterum sit reditu-
 rus, t] bonasque pro-
 missiones patribus fa-
 ctas impleturus post
 datas pœnas audaciæ
 adversus Christum in-
 solenter susceptæ. In
 Annum usque ætatis
 centesimum decimum

πρὸς

r] Eia. L.

s] Ef. LXVI. 19. sc. & longe postea in locis quæ vide-
 fis apud Huctium demonstrat. Evangel. proposit. IX.
 cap. 158.

t] Eia. LXV.

προφητεύσας, ὑπὸ μα-
νασῆ ἔ βασιλέως (ὡς
ἢ ἡ δαδασίς ἐχει) πρὸς
θεὸν ἀναίρεται, ὡς δὲ
τὸ γράμμα τῆς προφη-
τείας αὐτῆς δηλοῖ, ἵπτι
ὀκτώ καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη
προεφήτευσεν.

Κ Ε Θ. 05.

Τίνα ἔστιν ἡ ἱεραμίας
προεφήτευσεν, καὶ προ-
φήτευσεν ὑπὸ
μασῆ.

Πρῶτον ἰσχύς αὐτῆς δι-
δοῖται ὡς θεῶν,
πρὸς τὸ δύνασθαι φερεῖν
τασ καὶ αὐτῆς κινεμε-

quintum est prophetas-
set ut fert traditio, u] à
Manasse Rege x] ferrā
dissectus de vita tolli-
tur : ut vero prophetiae
ejus scriptura y] signifi-
cat, octo & octo-
ginta annos prophetae
munus gessit.

CAP. LXXVI.

Quenam sunt quae Jere-
mias vaticinatus est, &
Prophetam gerens fu-
it perpressus?

Primo robur ipsi tri-
buitur à DEO * ut
posset ferre motos à po-
pulo & principibus ad-

M 4

var

u] Colligitur hoc ex numero annorum quibus impetra-
runt quatuor Reges quorum mentio Esa. I. 1.

x] Supra cap. 47.

y] Abulpharajus pag. 39. Quod non prohiberet Uz-
iam Esaias, ablata est illi prophetia viginti
octo annis, donec moreretur Uzias : tum resti-
tuta est illi prophetia sexaginta & uno annis
alii, tum prophetaffet etiam antea viginti qua-
tuor annis.

* Jerem. I. 17. scq. XV. 19. 20. 21.

τας, ἔλαῖ καὶ τῶν
 φρυγῶν ἐπαναστάσεις,
 φρολογῶν τῷ λαῷ ὅτι ἐ-
 περχομενα διὰ τὴν ἀπει-
 θίαν δευῶ, καὶ μὴ πι-
 στῶμεν, ὑπέμενε
 πῶς μὲν ὅτι χαλε-
 πῶς εὐχὰς προσάγειν
 τῷ θεῷ δευῶ ἔλαῖ δι-
 εκωλύεθ, ὡς ἐκ ἀκχο-
 θησόμεν, διὰ τὸ ὑ-
 περβάλλειν πῶς ἔθ-
 νος ἀμαρτίας, ὅτι ὑ-
 πὲρ αὐτῶν, τῶν ἀγίων
 πρεσβείας. τῶν ψευδο-
 προφητῶν Ἰαθανία αὐ-
 τῷ, καὶ πᾶς πρὸς ἀρέσ-
 κειαν ἔλαῖ προφητευ-
 οῦσαν καὶ πιστευομένων,
 ὅβριον ὑπέμενε, καὶ
 χαλεπῶς ἠνιάθ. πρὸς
 λευε καὶ ὡς ὁ Ἰσραήλ
 πῶς σωτηρίας ἴης τῷ
 λαῷ ὑπερχημένης ἐκ-
 βληθήσεται, καὶ πᾶς

versus eum tumultus,
 a) quum populo prædi-
 ceret mala quæ prop-
 ter inobedientiam illi
 eventura essent, detre-
 ctataque ipsi fide solus
 tunc gravia pertulit,
 Prohibebatur precibus
 apud DEUM pro po-
 pulo intercedere, b)
 utpote qui non exau-
 diendus esset propterea
 quod gentis peccata
 longe sanctorum pro
 ipsis intercessionem su-
 pergrederentur. Pseu-
 do - prophetarum. c)
 contraria ipsi atque ut
 populo placerent pæfa-
 gientium fidemque in-
 venientium contume-
 lias pertulit, graviter-
 que * afflicto est. Præ-
 dixit etiam Israellem sa-
 lute populo promissa
 dejiciendum, gemes-

εθνη

a) Jerem. XXXVIII.

b) Jerem. VII. 16. XI. 14. XIV. 11. XV.

c) id. XIV. 13. XXIII. 16. XXVIII. XXIX. 2.

* id. XX.

εδνη ταυτης τυξηται.
 τυπας υποδειγματικας
 εδεασατο, των μεν την
 παντηλη διαφθοραν, η
 ανεπισροτων. υποσμενοι-
 των ε λαω, εν τω κε-
 ραμειφ, ε πεσον[ε] κε-
 ραμικ και συντριβει[ε]
 δεικνυμενην. των δε ανα-
 κληθησομενων, εν τω
 αποπεσονη εκ των χει-
 ρων ε κεραμειωσ δοπο ε
 οργανω σκευει, και πα-
 λιν αναληφθενη υπο-
 αιτ[ε] δοπο ε εδαφω, η
 αναπλασθενη. βασι-
 λε[ι] ε ιδα τω ιωαχαλ,
 ωσ περ ενωσ αιχμαλω-
 τωσ αιχθεις περ ε βα-
 βυλωνικ, και της βα-
 σιλιαωσ παντηλωσ εκπε-
 σει[αι]. αλλα και τω
 δεδεκια προελεγεν ωσ
 πανσιωσ, αιχρωσ την
 εαυτη κατασπειρει βασι-
 λεωσ, η την βαβυλω-

que d] illam fortituras.
 Vidit in officina figuli
 e] figuram subeuntium
 e] populo everfionem
 plenam & irrevocabi-
 lem, in vase fictili pro-
 lapso & confracto de-
 monstratam: revocan-
 dorum autem in vase
 excidente de rota ex
 manu figuli, f] atque
 iterum de solo ab eo-
 dem elevato refecto-
 que. Regi Judæ Joa-
 chaz g] qui ante bre-
 ve tempus captivus du-
 ctus erat à Babylonio,
 prædixit quod regno
 prorsus excidet. Sed
 & Sedekia h] prædi-
 xit quod cum tota do-
 mo sua sæde regno
 privabitur, & Babylo-

M 5

νίων

d] Jerem. III. 17. IV. 2. XVI. 9. 19.

e] Jerem. XIX. 10. f] id, XVIII. 4.

g] Jojakim. Jerem. XXII. 18. seq.

h] Jerem. XXIV.

νίων ἀρχὴν, μὲν οὖν ἐπὶ
 τῆς Ἰεχονίας δότικιάς,
 καθαιρεθήσεσθαι προσ-
 φήτους, καὶ ἐν λαῶν
 μὲν τὴν τῆς βασιλείας
 ἐπαναχθήσεσθαι καθαι-
 ρεσιν. τοὺς μὲν Ἰεχο-
 νίας εἰς τὴν βαβυλωνίαν
 δότικιάδῃσιν, ὑπὸ ψευ-
 δοπροφητῶν ἀπατωμέ-
 νους, ὡς ἐπαναχθήσον-
 ται τὴν ἑαλίην, ἐπέ-
 σταλλεῖ μὴ κείθεσθαι τὰ
 ῥηθῆσιν ἀλλ' ἐκδέχεσθαι καὶ
 τῆς ἐν τῇ ἰεδαία, μὲν
 Ἰεδεκίας μεμενηκότας,
 ἀλλὰ αὐτοῖς δότικιάδῃ-
 σέσθαι.

Κ Ε Φ. οζ.

Τίνα ὄντων ἀ προσφῆτου-
 σε σοφονίας.

Ὡς ἐκκαθάρισις τῆς
 κακίας γενήσεται.
 ὡς ἢ ἱερουσαλήμ ἡ χαι-
 ναναίων πράξασα, ἡ

niorum principatum
 vaticinatus est septua-
 ginta i) post Jechoniae
 transmigratorem an-
 nis evertendum, redu-
 cendumque post regni
 illius everfionem po-
 palum. Exules autem
 k] qui cum Jechonia
 abducti erant, à Pseu-
 do-prophetis deceptos
 ag si quam primum ef-
 sent reducendi, per lit-
 teras monuit ne fidem
 his haberent, sed il-
 los quoque qui cum
 Sedekia in Judæa man-
 ferant, fimiliter ut ip-
 sos in exilium ducen-
 dos expectarent.

CAP. LXXVII.

Quenam vaticinatus est
 Sophonias?

Quod malitiæ a) fu-
 tura sit expurgatio.
 Quod Jerusalem mores
 Chananæorum imitans

χαινα-

i] Jerem. XXV. II.

u] Sophon. I. 2. seq.

k] Jerem. XXIII.

Χανααναίων ποίεσται. καὶ τῶν ἐθνῶν προλέγει τῶν ἐπαναστάτων τῷ λαῷ ὡς πικρῶν θήσονται. καὶ κατὰ τῆς νινευι ὡς ἐπαρθεῖσα κατανεχθήσεται.

b) etiam pœnas Chanaanorum feret. Gentibus c] qui in populum insurrexerant, prædicit quod pœnas datura sint. Et contra d] Ninevi, quod elata deprimetur.

Κ Ε Φ. οη.

Τίνα προεφήηευσεν ἀγγαίῳ.

Μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἔλαβεν, τὴν δὲ τῆς ἀιχμαλωσίας. προφητεῶν αἰπάται τοῖς ἐπανεστῆσιν, ὅτι βραδυματῶν προσφερόνται τῇ ἔναξ οἰκοδομῇ, καὶ προτρέπεται ταύτης ἐχεῖν. τῷ τε Ζοροβάβελ καὶ τῷ ἔιωσεδεκ ἡσῶν ὡς ἔλαβεν ἡγεμόσι προφητεύει, ὡς ἐχῶσι τὸν θεὸν προσάτην, ὅτι τε τῇ ἔναξ οἰκοδομῇ καὶ τῇ ἔλαξ Ἰσραήλ.

CAP. LXXVIII.

Quenam prædicta sunt ab Aggeos?

Post populi ex captivitate reditum vaticinans arguit reverbos a] quod templi ædificationem negligentius curent, illamque hortatur. Zorobabeli & Jesu Josedeci filio b] principibus populi prænunciat DEUM illis fore præsidem, tam in templi exstructione, quam in gubernatione populi. Etiam in sacerdo-

b] Sophon, III. c] id, II. 9. sq.

d] Sophon, II. 13. scq. a] Agg. I. 2. scq.

b] id, II. 3. scq.

αρεῖς ἰερεῖς ἀποταίνε-
ται, ὡς κ' ἀκαθάρτα ἔσονται
ἐν ἀμαρτίαις, ὡς κ' ἰσχυροὶ
ἰερῶν Βρωμαίων βρώσις
παρέχεται.

Κ Ε Θ. ο θ.

Τίνα προεφήτευσεν Ζα-
χαρίας.

Ὑπόμνησιν ποιῆσαι
ἰσχυρῶν προγονικῶν δυσ-
σεβειῶν ἔλαβ', δι-
ὰ τὴν ἀπῆχθησαν εἰς αἰχ-
μαλωσίαν. δι' ὁπλίσ-
τας τῆς τῶν ἵππων εἰδε-
ας, καὶ ἐπιβάτας ἵππων,
τὴν γεγεννημένην δι' ἀγγε-
λῶν, ὅρα τὴν ἔλαβ',
μετὰ τὴν ἐπάνοδον κη-
δεμονίαν. καὶ ἰσχυρῶν πο-
σαρῶν βασιλευσῶν ἰσχυρῶν
ἐκπολεμησῶν ἐν λα-
ῶν τὴν κατὰρξεν ὅρα,
ἐν πείρασσι κερῶσι, διὰ
τεσσαρῶν τεσσάρων, γενη-
σομένην. ὅρα καὶ τῆς
ἱερουσαλήμ τὴν ἐντελή-
θειαν οἰκοδομίαν, καὶ

tes c] invehitur, fan-
ctimoniamque justitia
vitas, non sacrorum ci-
borum comestione con-
stare docet.

CAP. LXXIX.

Quenam prophetavit Za-
charias?

Mentionem facit avi-
tarum impietatum
populi a] ob quas in
captivitatem abducti
sunt. In visione spe-
ciei equorum & vecti
equo b] conspicatur
populi curam post re-
ditum geri ab angelis.
Videt & quatuor re-
gnorum c] qui popu-
lum oppugnaverant,
everfionem in quatuor
cornibus per totidem
fabros fieri. Videt &
perfectam instauratio-
nem d] Hierosolymæ
evenire divinitus, po-

σην

c] Agg. II. II. seq.

a] Zachar. I. 2. seq.

b] Zach. I. 8. seq.

c] id. 18. seq.

d] Zach. III.

τὴν ἐκ τῆς διασπορᾶς
 ἔλαξ ἐπανόθου γενη-
 σομένην. καὶ τὴν ἐπα-
 νάσασιν ἔ διαβόλῃ, τὴν
 κτ̄ ἰησὺ ἔ ἰωσεδεκ ἀρ-
 χιερέως, ὅς καὶ ἦν ἔ
 Κυρεὶς ἡμῶν ἰησὺ, ἔ
 ἔρανίς ἀρχιερέως τύπος.
 ὁρᾷ καὶ τὴν ἐξ Ὀπιμμή-
 σεως Θεῶ πᾶσιν γεγε-
 νημένην ἔ διαβόλῃ. τὴν
 πῖς Ὀπιροκῆσι πάνωλε-
 θρον εἰδεάσατο διαφθο-
 ραν, καὶ τὴν ἰῶν δυσε-
 βάντων εἰς βυθὸν ἀδῆ
 κατὰ πῶσιν. τὴν ὡει-
 κόσμιον ἀγγελικὴν ἐ-
 πιστάσιαν εἰδεάσαι ἐν
 τύπῳ πῶσῶν ἀρμάων,
 ποικίλοις ἵπποις ὡει-
 ζευγμένων Ὀπιδειχθεῖ-
 σαν. εἶδε καὶ ὅν ἐν
 τύπῳ ἔ Σαῖηρθε ἀρ-
 χιερέα, τὸν ἐν τῇ ἐ-
 πανόδῳ ἔ λαξ ἀρχιε-
 ραπίυσαντα, ἰησὺν ὅν ἔ
 ἰωσεδεκ, ἐξ ἀδοξίας εἰς
 δόξαν ὡροληλυθότα.

pulique reditum ex
 dispersione. Et diabo-
 lum e] resistentem ad-
 versus Jesum Josedeci
 F. summum sacerdo-
 tem, qui & Domini
 nostri JESU celestis
 summi Pontificis typus
 erat. Videt etiam ca-
 sum Diabobolice incre-
 pante factam DEO.
 Perjuratorum exitialem
 vidit perditionem f]
 impiorumque prola-
 psam in abyssum infer-
 rorum. Angelicum
 quod mundum circum-
 dat praesidium conspi-
 cit demonstratam sub
 figura quatuor curruum
 g] versicoloribus jun-
 ctorum equis. Vidit et-
 iam Pontificem maxi-
 mum, Salvatoris typum
 gerentem, Jesum Jo-
 sedeci F. h] & reditu
 populi obire munus sa-
 cerdotis summi, & ex

e] Zachar. IV.

f] Zach. V.

g] Zach. VI.

h] Zach. III.

προσφήτωσε καὶ περὶ
 τῆς τῶν ἔθνων ἐν πίσει
 προλήψεως, καὶ Ἰησὺς
 ἰσραηλ μετὰ ταῦτα γε-
 νησομένης. καὶ ὡς ὁ ἀν-
 τιχριστὸς ἀπιθῆσεται
 τῇ θιαυτῇ προσλήψει,
 εἰς δύο ράβδους περικο-
 φθησομένης τὰς δύο
 κλήσεις ἀπυπῶν προεί-
 πε καὶ περὶ τῆς ἔ-
 κυρίας προδοσίας, ὡς
 ἀπὸ τῆς ὀφειλομέ-
 νης αὐτῷ πρὸς τὸ
 λαὸν ἰμῆς καὶ ευεργε-
 σίας, τετακοῦντα χρυ-
 σίων αὐτῶν ἐπιμήσαντο,
 ὡς κατὰ τῆς προδοσί-
 ας ὁ ἰούδας εἰλήφει, καὶ
 ὡς ἐκ τοῦ γαζοφυλα-
 κίου τὸ χρυσίον ἐβά-
 λεθ, καὶ πάλιν εἰς πη-
 μὴν ἔαγε ἔκκερα-
 μέως ἐξοδιάζεθ. καὶ
 περὶ τῆς ἀντιχρίστου πα-
 λιν, ὡς ἀπιθῆσεται ὡς
 ἀγίας, καὶ καθαιρε-
 θῆσεται, προσφήτην-

contemta conditione
 evectum in gloriam.
 Vaticinatus etiam de
 fide prius amplectenda
 à gentibus, & deinde
 etiam ab Israele, &
 quod Antichristus huic
 acceptioni fidei adver-
 sabitur, per duos ba-
 culos confractos, i] ty-
 po denotans duas vo-
 cationes. Prædixit et-
 iam de proditione Do-
 mini, quod pro hono-
 re & benefactis quæ il-
 li populus debebat, tri-
 ginta eum aureis k] a-
 ftimarunt, quodque
 hoc pretium proditio-
 nis Judas accepit: l)
 aurumque Gazophyla-
 cio m] immissum, at-
 que iterum pro pretio
 agri figuli n] expen-
 sum fuit. Atque ite-
 rum de Antichristo,
 quod sanctis infidiatur-
 rus o] atque perden-

i] Zach. XI. 10. 14.

h] Argenteis. Zach. XI. 13.

l] Matth. XXVI. 15.

m] Matth. XXVII. 5.

n] id. 7.

o] Zach. XI. 16. seq.

σε καὶ πάλιν ἔσωθη-
 εἰς παῖδας χριστοῦ, καὶ
 τῆς ἐνδοξῆς παρουσίας
 αὐτοῦ. καὶ ὡς ἵπτι ἔ-
 ὄρασε ἔλαιων. Φανή-
 σοιτο. πρόβητε καὶ τὴν
 ἔγωγ καὶ μαγῶν ἔ-
 φόδον, καὶ τῶν ἀγίων
 ἔσπων, γενησομένην ἐν
 πέλει, καὶ τὴν θεηλα-
 τὸν αὐτῶν πρῶτων, ἀλ-
 λά καὶ ὡς εἰς ὑπερον,
 ἔα ἔθνη τῶν πολε-
 μῶν ἔξοσι σωτηρίας,
 τὴν εἰς τὴν ἱερουσαλήμ
 θεῶν πλημμένην ἑρακυ-
 νησι, ἵνα αὐτῶν ἔ-
 πιπλεωθῆσάμενην.

dus sit. Vaticinatus
 etiam est de Salvatoris
 Christi passione, p]
 & glorioso adventu e-
 jusdem: & quod in
 monte oliveti q] sit
 appariturus. Prædixit
 & futuram in fine in-
 vasionem Gogi & Ma-
 gogi in loca sancta, r]
 pœnamque divinitus ei
 immittendam: sed &
 quod postremo gentes
 hunc habituri sint exi-
 tum salutis, ut DE I
 cultus ab eis in Jerusa-
 lem s) celebretur.

Κ Ε Φ. π.

CAP. LXXX.

Τίνα προφῆτευσε μα-
 λαχίας.

Quanam prophetavit
 Malachias?

Ὅνειδίζει τὸν λαόν,
 ὡς γεγονότος υἱοῦ ἔ-

Pudorem incutit po-
 pulo, a] quod cum

p] Zach. XII. 10. XIII. 7.

q] Zach. XIV. 4.

r] De Gog & Magog non apud Zachariam sed apud Eze-
 chielem diserta mentio XXXVIII. 2. & XXXIX. 6.

s] Zachar. XIV. 16.

t] Malach. I.

ιακαῖς, ἔ' προσημειώσας
 ὑπὸ Θεοῦ τῶν ἐν ἡ-
 σάου, ἀγνώμονες πρὸς
 τὴν τετιμηκόσα πεφίνα-
 σιν. ἐγκαλεῖ καὶ τὴν
 ἱερωσύνην, ὡς ἐκ-
 λεχθέντες ἐν τῷ λευί-
 κῆς ἱερατεύειν, ἀμελεῖς
 πρὸς τὴν ἱερωσύνην ἀλλο-
 κονται. μέμφεται καὶ
 τοῖς ἑσπερίοις ἀδελ-
 φοῖς ἀποστόλοις. καὶ τοῖς
 τὴν τῶν Θεοῦ δικαίαν
 κρείσιν πρὸς πάντων ἐκ-
 φερῶσαι μὴ προσδοκῶ-
 σι. κατακρίνει καὶ τοῖς
 ἑσπερίοις ἀρχαῖς
 καὶ δεκατίας μὴ προσ-
 αγγίζας τοῖς ἱερεῦσι,
 καὶ τοῖς ἑσπερίοις τὴν
 θεῖαν λατρείαν. προ-
 φητεῖ καὶ ὡς ἡ δι-
 καία κρείσις ἔ' Θεοῦ, πρὸς
 εἰ πάντας ἐκφανήσε-
 ται.

sint filii Jacob, quem
 honore DEUS Esavo
 prætulerat, ingrati ad-
 versus eum qui eos ho-
 norasset inventiantur.
 Sacro etiam ordini ex-
 probrat, b) quod cum
 e Levitis delecti sint ad
 sacra obeunda, in sa-
 cro munere deprehen-
 dantur esse negligen-
 tes. Reprehendit et-
 iam eos qui uxores in-
 juste repudiant, c)
 neque justum de omni-
 bus à DEO ferendum
 iudicium expectant.
 Damnat etiam hos qui
 primitias d) decimas-
 que offerre cessant sa-
 cerdotibus, divinum-
 que cultum nihili faci-
 unt. Vaticinatur ita-
 que justum DEI iudici-
 um e) super omnes ma-
 nifeste appariturum.

Κ. Ε. Φ. πα.

b) Malach. II, c) Malach. II, 14, seq.

d) id. III, 8, seq. e) id. IV.

Κ Ε Φ. πα.

CAP. LXXXI.

Τίνα δὲ τὰ δια ἡλίου γε-
γονότα θαυμαστά
σημεῖα.

Quenam sunt signa ad-
mirabilia, facta ab
Elia?

Εξ ὀλίγων ἀλεύρων καὶ
ἐλαίου, ἐν καιρῷ λι-
μῆ, πεμφθεὶς εἰς σα-
ραφθά τῆς σιδωνίας,
γονάκα κησεν, καὶ τὸν
παιτὸς υἱόν, καὶ εαυτὸν,
ἵπτι τριετὴ διεδραψέ-
χρονον. δεύτερον, υἱόν τῆς
σαδμοχῆ τῆς κησας
ἀποθανόντα ἀνέστησε.
τρίτον, πῦρ ἐξ ἑρανῶ
ἵπτι τὰ ἱερεῖα καταγα-
γε. τέταρτον, ὑετὸν ἐξ
ἀνομβρίας ἑσθραπῶν ἐ-
σεσθαι, εὐθέως ἐπήγα-
γε. πέμπτον, πεντήκον-
ταρχον ἐπ' αὐτὸν ἐλθόν-
τα, τῶν ἰσραήλ ἄσεως ἀνεκα-
τῆς πρὸς τὸν βασιλέα,
καὶ τῆς πεντήκοντα αὐ-
τῶν, φορὰ πύρρος ἑρανῶ
ἐνέπρησε, καὶ παλιν τὸν

Pauxillo farinae & olei,
a] famis tempore
missus Saraphtham Sido-
niae, mulierem vidu-
am ejusque filium &
se per triennium aluit.
Deinde filium hospitis
b) viduae mortuum re-
vocavit in vitam. Ter-
tio ignem de caelo c)
in sacrificia deduxit.
Quarto imbrem d] post
longam pluviae cessatio-
nem praedicens futu-
rum esse, immisit sta-
tim. Quinto ducto-
rem quinquaginta mi-
litum e] qui veniebat
ut eum Regi sisteret,
una cum illis quinquaginta,
caelestis ignis impetu
combussit, alte-

N

ἐλθόντα

a] 3. Reg. XVII. 12. seq.

b] id. 19. seq.

c] 3. Reg. XVIII. 38.

d] id. 41. seq.

e] 4. Reg. I. 9. seq.

ἐλθόντες δέντρον ὁμοίως
ἀνείλεν. ἔβδωμον, τῇ
μηλωτῇ τὸν ἰορδάνην πε-
ράσας, διείλε πηλη-
μυρᾶνα ποταμὸν, εἰς
πάρουδον αὐτῷ ἴε, καὶ ἑ-
λισαίῳ.

ΚΕΦ. πϛ.

Τίνα ἔστι τὰ διὰ ἑλισαίῳ
γεγονότα διὰ τὰ ἐν πνευ-
ματι ἡλιῷ θαύματα
σημεῖα.

Ἰορδάνην ποταμὸν, τῇ
ἡλιῷ μηλωτῇ δι-
λῶν, παρεληλυθε. 6,
τὰ ἐν ἱερὶ ὕδατι ἀ-
γονα, ἰασαθ. γ, πο-
σαράκοντι παῖδας, δι-
απαίζοντας αὐτὸν, ἀρκ-
τοῖς δυσὼν, ἐξελθεῖν κε-
λεύσας, ἀπὸ τῆς δρυμῆ,
διεχειρίσατο δ, ἀπικ-
νω γυναῖκί, σείρα ἔσθη,
τῇ σουμανίτιδι, ἡὸν ε-

rumque accedentem si-
militer perdidit. Sep-
timo Jordanem traje-
cturus, per summum
fluvii æstum ovillâ pelle
illum divisit ut & ipse
& Elifæus per eum
transire posset.

CAP. LXXXII.

*Quænam sunt admiran-
da signa quæ per Elifæum
duplicata in spiritu Elie
facta sunt?*

Jordanem fluvium di-
visit ovilla pelle E-
liz, a] transiitque. 2)
Aguas steriles in Jeri-
cho b] salubres reddi-
dit. 3) Quadraginta
pueros ipsum habentes
ludibrio, urfis duobus
c] ex sylva prodire jus-
sis confecit. 4) Muli-
eri improli ac sterili Su-
namitidi d] donavit fi-
δωρή-

f] 4. Reg. II. 8.

a] 4. Reg. II. 14.

c] 4. Reg. II. 24.

b] 4. Reg. II. 21.

d] 4. Reg. IV. 16.

δωρήσατο, ε, καὶ τὸν
 πενταετὴ γενόμενον, καὶ
 ἀποθανόντα, ἀναζῆσαι
 ἐποίησε. 5, θανάσι-
 μον βρώμα, δι' αἰλύρα
 Ἰππληθύνθη, ἀβλα-
 βὲς ἀπέπλεσε. 6, ἐξ
 ἄρτων κελθίνων 1, ἐ-
 κάθον ἄνδρας ἐν καιρῷ
 λιμῆ, χορτάσας καὶ πε-
 ροσῦσαι ἐποίησεν. 7,
 νεμεῶν λεπρωθέντα σύ-
 ρρον τῆς λέπρας ἰάσατο.
 8, τὸν γιζῆ, χημάτων
 παρ' αὐτὸ κοιμισαμενον
 ἐλεπρωσεν. 9, σιδηρὸν
 ἀναπλευσάσαι ἀπὸ βουθῆ,
 τῆ 3 ἡλαίς ἐποίησεν
 ἐπωδῆ. 10, τῆς ἐπ' αὐ-
 τὸν ἐλθόντας στρατῶνας
 σύρξ ἀορασία πειβα-
 λων, εἰς τὴν πόλιν εἰσ-
 ἤγαγε. 11, πολιού-
 κημενία βασιλεῖ, καὶ
 συνερχομένῳ εἰς τὴν
 σαμάρειαν, τῶν παλῶ

lium, & 5) hunc quum
 quinquennis obisset,
 in vitam e] iterum re-
 vocavit. 6) Cibum
 mortiferum f] farina
 injecta reddidit inno-
 xium. 7) Panibus hor-
 deaceis decem g] fecit
 famis tempore viros
 centum saturari, & su-
 perabundare. 8) Nee-
 mani Syri leprosi h] le-
 pram sanavit. 9) Gie-
 zio pecunias à Neema-
 no accipienti i] immi-
 fit lepram. 10) Ex
 fundo fecit erigere fer-
 rum, k] incantato li-
 gneo manubrio. 11)
 Milites Syros adversus
 ipsam venientes per-
 cussit cœcitate l] & in
 civitatem Samariam in-
 troduxit. 12) Regi ob-
 sidione presso, atque
 constituto cum militi-
 bus suis in urbe Sama-

N 2 μίαν

e] 4. Reg. IV. 34. f] id. 41.

g] Vigineti. id. 42. h] 4. Reg. V. 17. 18. 19.

i] id. 22. seq. k] 4. Reg. VI. 6.

l] id. 18. seq.

ρίων ὀπικαιμένων, καὶ
 διὰ τῆς, λιμῶ πάντων
 τῶν ἐν τῇ πόλει φθειρο-
 μένων, ἀφ' ὄνιαυτον σίτου,
 καὶ κριθῶν ἀδρόων
 περιεῖπεν ἴσοθαι, καὶ
 ἀγγελικῇ δυνάμει οὐ
 πολέμιοι ἐξηλαυνοντο,
 καὶ αἱ προφαι εὐρηνοῦ.
 13, τρεῖς βασιλεῖς καὶ
 στρατὸν ἄπειρον διὰ δι-
 ψαν ἀπολλυμένον, ὑδά-
 ταν ἀδρόων ὀπιφοραῖ.
 φαυδαῖο ποτῶ διασω-
 σε. ἰδ, ελαιε ρύσιον,
 χήρα γυναικί, μελ-
 λότων δαλαδαμ δια
 πατρῶν. χρεῖ, τῶν
 ἡῶν αὐτῆς πρὸς τῶν
 χρεῶν ἐκλισιν, καὶ δια-
 προφην αὐτῶν, καὶ τῆς
 μητρος, ἐπαῖσαθ. ἐν
 αἰ τῶ μνήματι αὐτῆ.
 περὸς ὑπὸ τῶν ἐκκο-
 μιζόντων ἰ αὐτὸν ὀπιρρι-
 φοῖς, ἀνήπιατο, καὶ μετὰ
 τῶν ὀπιρριφάντων αὐτὸν

ria, cum hostes infiste-
 rent, omnibus in civi-
 tate tantum non fame
 oppressis, m] magnam
 frumenti & hordei co-
 piam affuturam pradi-
 xit, inde angelicis vi-
 ribus hostes propulsi
 sunt, & cibi (in eo-
 rum castris) inventi.
 13) Tres reges n] in-
 numerabilemque exer-
 citum siti deficientem
 affluente per confer-
 tarum immissionem a-
 quarum potu fervavit.
 14) Mulieri viduæ af-
 fluxum olei o] ad de-
 bita exsolvenda, cum
 creditores ob paternum
 debitum filios ejus in
 servitutem addicere
 vellent, & ad eos ma-
 tremque alendos præ-
 buit. 15) In ipsius se-
 pulchrum p] conjectus
 ab efferentibus mortu-
 us, ex eo iterum exfi-

ἴδου

m] 4. Reg. VII.

n] 4. Reg. III.

o] 4. Reg. IV.

p] 4. Reg. XIII, 21.

ἔθεν Ἰππὶ τὴν πόλιν. καὶ γὰρ ἦσαν ὀρμῶντες εἰς τὴν πόλιν, ληστὰς Ἰππιδιώκοντες αὐτὰς ἀποδιδράσκοντες.

Κ Ε Φ. π γ.

Τίνα ὄντι αὐτοὶ προσφώνηται ἡλίας.

Βασιλεῖ Ἰσραὴλ τῷ ἀχααβ εἶπεν, ὡς ἐμὴ βριξή, ἕως ἔπειτα αὐτὸς τὸν ὄμβρον Ἰππικαλέσοιτο, καὶ ἕτως ἐγίνετο. Οχοζία τῷ Ἰσραὴλ ἀχααβ ἠρώσεν, καὶ ἀποσείλαντι τῷ Ἰσραὴλ τῷ ἀκακαρῶν Θεῷ, ἐπερωτῶν εἰ (ἦσε), ἕως ἀγγελίοις αὐτῷ πετυχαῖν, περιεπέ λεγέτω αὐτῷ ὅτι καὶ ἀσπερῶν, ἀσπερῶν.

liit, & cum iis qui eum in illud projecerant currit ad civitatem, in hanc enim confugere properabant, latronibus qui eos persequerantur cupientes sese subducere.

CAP. LXXXIII.

Quenam sunt quae vaticinatus est Elias?

Regi Israelis Achabo dixit non pluiturum, q] donec ipse Elias imbrem precibus vocaret, atque ita factum est. Ochozia Achabi filio ægrotanti, cum misisset ad Deum in Accaron, r] rogatum num convalesceret, nunciis ejusdem factus obviam prædixit edicendum ei quod impie fecisset demonum divinationes

N 3

μόνων

q] 3. Reg. XVII. 1. & XVIII. 45.

r] 4. Reg. I. Confer quæ ad Philastrium cap. 13.

μίανων πρὸς τὸ ζῆσαι
 τὰς μαριήας αἰεὶ, καὶ
 διὰ τὰς ἔζησεται.

de vita sua consulens,
 ac propterea neuti-
 quam convaliturum.

ΚΕΦ. πδ.

Τίνα ἔστιν ἡ ἐλισσαῖος
 προσφῆτις.

Ἐλθὼν εἰς τὴν δαμα-
 σκον, ἀζαήλω προ-
 εἶπεν, ὡς ὁ μὲν τῆς δα-
 μασκῆ βασιλεὺς ὁ ἄ-
 δερ ἀθνήσκει, (ἐτύγ-
 χανε δ' ἀπεσταλμένῳ
 ἐπὶ αὐτῷ κακῶμένῳ,
 πεισομένῳ αὐτὸν εἰ-
 ζῆσαι,) αὐτὸς δὲ διὰ
 δόχῳ αὐτῷ τῆς βασι-
 λείας ἔσαι, καὶ πάλι
 πολλὰ τῷ Ἰσραὴλ ἐνδεί-
 ξεται δευῶ, καὶ ἔν ἡμέ-
 ρῳ προεἶπε, τῷ Ἰσραὴλ ἵπτι
 πᾶρτην αὐτῷ γενεάν βα-
 σιλεύσειν, ἵπτι καθαιρέ-
 σει τὸ οἶκον τῆς ἄ-
 χααβ βασιλείας, προ-
 βεβλημένον εἰς τὴν βα-
 σιλείαν. Ἐξαγενομένη

CAP. LXXXIV.

Quanam predicta sunt
 ab Eliso?

Damascum quum ve-
 nisset, prädixit Aza-
 elo quod Ader, a] Da-
 masci Rex proxime
 moriturus, (ab hoc
 enim male se habente
 missus erat sciscitatum
 ex Propheta, num re-
 convalescendi spes fo-
 ret) Azaëlque futurus
 esset in regno successor,
 b] & quam plurima
 Israelii illaturus mala.
 Etiam Jeu evectum in
 regnum, prädixit re-
 gnaturum Israelii in
 quartam generationem
 c] ad excisionem regni
 domus Achaabi. Et
 accedenti ad se Jeu d]

πρὸς

a] Al. Adad. b] 4. Reg. VIII.
 c] 4. Reg. X, 30. d] 4. Reg. XIII.

πρὸς αὐτὸν τῷ ἰηϋ, προ-
 ἔειπεν, ὡς τρίτον προσ-
 βαλεῖ τῇ βασιλείᾳ δα-
 μασκῆ, καὶ νικήσει τὸν
 καὶ αὐτῆς πόλεμον. καὶ
 ἐπειδὴ ἐκέλευσε πρῶτον
 συνδράμειν, τρίτον ἀ-
 κοιτίσας τὸ βέλος, ἐπέ-
 χει τὴν βολήν. λυπηθεὶς
 δὲ ὁ προφήτης ἔφη τὸ
 τρίτον ἐκνικᾶν, εἰ γὰρ
 πέμπτον ἠκόνησεν αὐτὸν,
 πλήρης τὴν δαμασκη-
 νῶν ἡμετέρε καὶ αἶρειν
 βασιλείαν.

pronunciavit quod
 tertium conficturus
 cum regno Damasci,
 belloque superiorfutu-
 rus esset. Cumque
 jussisset eum identidem
 jaculari, post telum
 tertium missum, arcum
 cohibuit: tristatus ita-
 que Propheta dixit ter-
 tium esse reporta-
 turum; sed si quintum
 jaculatus fuisset, regnum
 Damascenorum fundi-
 tus fuisse eversum.

Κ Ε Φ. πε.

Τίνα ὄντι, ἀ γὰρ προ-
 εφήπησε.

Ἀπαριθμήσαντι τῷ
 δαβιδ πρὸς τὸ δο-
 κᾶν τῷ θεῷ ὅτι λαὸν
 ἀγανακτεῖν ἔφη ὅτι θε-
 ὸν καὶ αὐτῆ, καὶ ἐκ
 τριῶν Ἰπικειμένων ἡνω-
 ριῶν, δηλαδὴ * τρεῖς
 λιμῆ, πολέμῳ τριμηνι-

CAP. LXXXV.

Quanam sunt qua vati-
 cinatus est Gad?

Cum David præter
 DEI sententiam
 numerasset populum,
 e] dixit DEUM ad-
 versus eum accensum
 esse ira, itaque ex tri-
 bus pœnis ipsi immi-
 nentibus unam quam
 vellet eligeret, nimi-

N 4

e] 2. Sam, XXIV. ii. seq.

* al. δὶα ὀη.

αίμα, καὶ λοιμὴ τριημέ-
 ρα ἐλάσθη ἢν ἂν βέ-
 λαιτο.

num famem per trien-
 nium, bellum tribus
 mensibus, vel pesti-
 lentiam per triduum.

Κ Ε Φ. πτ.

CAP. LXXXVI.

Τίνα ὄσιν ἂ προσφῆευ-
 σε νάθαν.

*Quanam sunt quae Na-
 than prophetauit?*

Βεληθέντι τῷ δαβίδ,
 ὅν ναόν οἰκοδο-
 μῆν, μὴ βελεσθαι ὅν
 θεόν δι' αὐτῆ τὴν οἰκο-
 δομήν, ἀπηγγεῖλε γί-
 νεσθαι, τὸν δὲ ἐξ αυ-
 τῆ γένησόμενον υἱόν, τὸν
 σαλομών, εὐδὲ πω πεχθέν-
 ται, τῆτον προσέειπε μέλ-
 λειν αὐτὸν προβαλεσ-
 θαι, καὶ συμπληρῆν.
 πὸ εἰς τὴν βηρσαβεῆ, καὶ
 τὸν ἕριαν ἀλημμελή-
 σαι, ἠλεγξε ὅν δαβίδ,
 καὶ τὴν ὄπι τῆ ἀλημ-
 μελείᾳ παίδευσιν ὄπι-
 σαν αὐτῷ προσέειπε, καὶ
 τὴν ὄπι τῆ ἁπεινοφρο-
 σύνη αὐτῆ, ἔ' ἁμαρτή-
 ματ' αὐτοῦ λύσιν, τὸν παρ

Volenti Davidi tem-
 plum condere, f]
 nunciavit non velle
 DEUM ut ab eo aedifi-
 catio perficeretur, sed
 à filio qui nasciturus
 ex eo esset Salomone,
 nec dum nato, ab hoc
 praedixit illud desi-
 gnandum perficien-
 dumque. Davidem ar-
 guit g] de eo quod in
 Bethsabee & Uriam
 peccasset, castigatio-
 nemque propter pec-
 catum hoc ei imminen-
 tem, atque peccati
 remissionem, quoni-
 am humilem se praebu-
 erat, praenunciavit. Fi-

αὐτῆ

f] 2. Sam. VII.

g] 2. Sam. XII.

αὐτὲς προφήτευσαν τὴν
 ἑρυσάλημ οἰκοδομεῖν,
 Ἐν ἣν αὐτὲς ἔν σαλο-
 μῶντα, αὐτὸς εἰς τὴν βα-
 σιλείαν προηγάγετο, ὑ-
 πομνήσας ἔν δαβὶδ τῆς
 ὑποσχέσεως, καὶ ἔν ε-
 πανασῆναι τῆ βασι-
 λεία πειραθέντα τὸν
 ἀδωνίαν, σοφῶς καθαι-
 ρεθῆναι τὸν ἄσκεισάμε-
 νον.

him ipsius h] Salomo-
 nem à quo Jerusalem
 ædificandam esse vati-
 cinatus fuerat, ipse in
 regnum produxit pro-
 missione Davidi revo-
 cata in memoriam, &
 Adoniz qui in regnum
 insurgere tentaverat, e-
 versione sapienter pro-
 curata.

Κ Ε Φ. π ζ.

Τίνα προεφήτευσεν ἀχι-
 ας ὁ σιλωνίτης.

Τὸ ἱεροβοὰμ προεῖπεν
 ὡς τῶν δέκα ἔ ἰσ-
 ραὴλ φυλῶν βασιλεύ-
 σει, διαρρήξας γὰρ ἔ
 ἰμαίον αὐτὲς, εἰς δώ-
 δεκα μέρη πεποίηκε, καὶ
 ἐκέλευσεν αὐτῶ, δέκα
 μέρη λαμβάνειν ἐκ ἑ-
 τῶν, προεῖπὼν αὐτῶ ὡς
 δέκα φυλῶν ἔ ἰσραὴλ
 βασιλεύσει. ἀνοίτη τῆ
 ἔ ἱεροβοὰμ γυναίκι,

CAP. LXXXVII.

Quanam prophetavit A-
 chias Silonites?

Predixit Jeroboamo
 quod decem tribu-
 bus Israelis regnaturus
 esset. i] Vestimentum
 enim suum dirupit ac
 in duodecim partes sci-
 dit, jussitque decem ex
 his eum accipere & de-
 cem tribubus Israelis
 imperitaturum pra-
 nunciavit. Ano Je-
 roboami conjugem

N 5

πρὸς

πρὸς αὐτὸν μετ' ἄκρον
 ψῆφου ἤκουσεν, πρὶν καὶ
 δοῦναι ἀρρωστῆτι ἐπιτερω-
 τήσασθαι, ἢ ζῆσαι
 ζῆλον μὴ ἐξ ὀνόματος
 ἰκαλοῖ, μὴ σημαίνασθαι
 αὐτὴν, καίπερ τυφλὸς
 διὰ τὸ γῆρας τῶν γυμνασίων.
 προῖπε δὲ αὐτῇ ὡς καὶ
 σὺν υἱὸν ἔκαλεῖται
 ζῆλον, ὃ δὲ ἱεροβοάμ,
 δὲ τῆς βασιλείας οἰκ-
 τρῶς καταστραφῆσε-
 ται.

quæ occulto ad eum
 veniebat. k] rogatus
 de agrote filio, num
 valetudinem foret re-
 cuperaturus, compel-
 lavit de nomine, licet
 quænam esset non pro-
 didisset, & ille præ se-
 nio captus esset oculis.
 Prædixit autem illi fili-
 um neutiquam recupe-
 raturam restitutum va-
 letudine, at Jeroboam
 regno misere ex-
 uendum.

Κ Ε Φ. πη.

Τίνα σαμαίας προε-
 φητεύσει.

Ροβοάμ τῷ τῆς ἱερου-
 σαλήμ βασιλεῖ, ἐν
 δεκαδύο μύριασι στρα-
 τιωτῶν, ἄπὸ πολέμου
 καὶ τῶν δέκα ἔθνη ἰσραήλ
 τῶν δόξασάν αὐτῷ

CAP. LXXXVIII

Quenam Samaas vaticini-
 natus est?

Roboamo Regi Jeru-
 salem cum centum
 & viginti millibus mi-
 litum proficiscenti in
 bellum adversum de-
 cem tribus Israel quæ
 φυλῶν

k] Græca versio 3. Reg. XII. 14. in quibusdam editis, &
 apud nostrum supra cap. 50. Ἀνώ. quod nomen in
 Hebræo 3. Reg. XIV. omittitur. Filii nomen apud
 Josephum VIII. 11. est Ὀβίμης, apud Epiphanium
 Ἀβίμης.

Φυλῶν, καὶ τὴν παρει-
 αν ὀπίσθεν, ἀναστρέ-
 φων ἐπὶ τὴν οἰκίαν, καὶ
 μὴ συμφύλων πόλεμον
 ἐξερπίψων ἔλεγε, καὶ
 θάψειν αὐτὴν παντι-
 λῆ, καὶ ἔσρατὸν ἤ-
 ταν προσφθίψων, ἐπι-
 λεμήσοσι. προῖπε καὶ
 τῷ ῥοβοάμ καὶ τῷ λαῷ
 ὡς ἐγκαταλείψαντα τὸν
 κύριον, ἐγκαταλειφθή-
 σονται ὑπὸ αὐτῶν. καὶ
 τῷ ἱεροβοάμ δὲ προῖ-
 πεν, ὡς τῶν δέκα ἔ-
 ἰσραὴλ κροτήσοι σκή-
 πων, ὅς ἀνδὲς ἔσ-
 χία σημεῖοις τῶν ἔ-
 ματίσιν ῥηγμάτων λη-
 σάμενοι.

ab eo defecerant, ob-
 viam factus in itinere
 l) reverti eum ad suos
 neque cum contribuli-
 bus acie configere mo-
 nuit, dejiciendum i-
 psium omnino & exer-
 citum ejus si bello con-
 tendant profigandum
 vaticinatus. Prædixit
 etiam Roboamo & po-
 pulo, m) quod Do-
 minum siquidem de-
 seruerint, etiam ab i-
 pso sint deserendi.
 Prænuñciavit quoque
 Jeroboamo quod de-
 cem tribuum Israelis
 obtenturus sit imperi-
 um, iisdem ad hoc qui-
 bus Achias n) signis
 & rupturis vestimen-
 ti usus.

Κ Ε Φ. π θ.

l) 3. Reg. XII. 22. 2. Paralip. XI. 2.

m) 2. Paralip. XII. 5.

n) Supra cap. 87.

ΚΕΦ. πθ.

Τί προεφήτευσεν Ιάδων.

Οὗτος ἔστω ὁ εἰς τὴν Βεθλήμ ὁ ὄψαγενο-
μενος, ὁ ἱεροβοάμ, ὁ
θυσιαστηριον ἐγκαινίζον-
τος, καὶ προσιπῶν ἐν
ἰουσίαν βασιλεύσει, ὡς
καὶ ἀκούσῃ ἡμελλε τὰς
ἱερωμένους, ἐν τῷ θυσι-
αστηρίῳ. σημεῖον πα-
ραυτικά δὲς, ὁ θυσι-
αστηρίῳ τὴν διάρρηξιν, ὁ
ὁ προφήτῃν γενήσεται

ΚΕΦ. ι.

Τί προεφήτευσεν
Βασαά.

Τῷ βασιλεῖ ὁ ἱσρα-
ήλ, Βασαά ἔστω

CAP. LXXXIX.

*Quid vaticinatus est
Jadon?*

Hic est qui venit in
Bethel o] Jeroboa-
mo altare dedicante,
prædixitque regnatu-
rum Josiam qui sacri-
ficantes in altari com-
bustus esset. Atque
futurum ita ut prænun-
ciaverat, signum ex-
templo dedit disrupti-
onem altaris.

CAP. XC.

*Quid Baasa p] vatici-
natus est?*

Regi Israelis, qui &
ipse Baasa appella-
τός

o] 3. Reg. XIII, 1. Nomen hujus Prophetæ ibi non ex-
primuntur, sed Ιάδων est apud Josephum VIII, 9. A-
liis aliter appellatum videre licet, *Jaddum, Iddo,*
Addo, Jaddo, Ιαδάμ, & Epiphanio *Ιωάμ,* at-
que in Constitutionibus Apostolicis III, 6, *Αδωνίας,*
ubi consule si placet annotationem eruditissimi Co-
telerii.

p] Nomen hujus Prophetæ non Baasa sed *Jebu* filius Ha-
nani. 3. Reg. XVI, 1. Hic *Jesus* infra cap. 8.

τῷ λεγομένῳ, προεῖπεν
ὡς πενήνηται τὴν ἑπι-
στην διὰ τῆς δυσσεβείας

batur, prædicit eum
proxime propter impie-
tatem esse moriturum.

Κ Ε Φ. γα.

Τί προεφήτευσέ μι-
χαίας.

Τῶν ψευδοπροφητῶν,
ἀπαταμένων Ἰὸν ἀ-
χαάβ, ὃς ἦν ἑβρα-
ῖος βασιλεὺς, ὡς πο-
λεμήσας τὸν σύρον βα-
σιλέα τὸν ἀδερ, ἀφαι-
ρέσθαι παρ' αὐτῆς τὴν
γαλααδίην χώραν, ἣν
οἱ σύροι πάλαι ὡς
τῶν ἰσραηλιτῶν ἀφείλον-
το, κληθῆς καὶ αὐτὸς εἶ-
πεν, πῶς δέοι πρὸς τὴν
πόλιν πολέμους
πράττειν, προεῖπεν ὡς
συμβαλὼν ἀναιρεθήσε-
ται, ἔθελον, τῆ διαβο-
λῆ ἀπάτῃ ἐκδεδωκό-
ν αὐτὸν, διὰ τῶν ψευδο-
προφητῶν, ὅπως διὰ
τῆς δυσσεβείας ἀναιρε-
θήσεται.

C A P. XCI.

Quid prophetavit mi-
chaas?

Cum Pseudo-Propheta
Achaabum Isra-
elis Regem deciperent
ac si bello impetens A-
derem Regem Syrum
regionem Galaaditide
ipfi erepturus esset
quam Syri pridem Isra-
elitis abstulerant, voca-
tus & ipse ad dicen-
dum quid de bello ad-
versus Syros facere de-
beret, q] prædixit eum
in acie periturum, quo-
niam DEUS per pseu-
do-prophetas eum Di-
aboli deceptione dedi-
disset ut propter impi-
etatem tolleretur de
vita.

Κ Ε Φ. γβ.

q] 3. Reg. XXII. & 2. Paralip. XVIII.

Κ Ε Φ. 46.

Τίνα προσηύτευσεν ἄ-
ζαρίας υἱὸς σα-
δάκ.

Ως ὁ λαὸς ἐγκατα-
λείψει τὸ Κύριον,
καὶ ἐγκαταλείφθησεται
ὅλη ἡ πόλις ἡμέρας ὑ-
πὸ Θεοῦ. καὶ πολλὰ
διὰ τῆς καταλείψεως
πμωρηθεῖς, εἰς υἱὸν
προσληφθήσεται, γυνῆς
τὸν παιδεύτην, καὶ σω-
τῆρα, καὶ τῶν ἐπαγγελ-
σιῶν πληρωτήν.

Κ Ε Φ. 47.

Τίνα προσηύτευσεν ἰ-
ησοῦς ὁ ἔστανι.

Ιωσαφάτ τῷ ἔστανι ἰσ-
ραηλ βασιλεῖ, συμμα-
χῆντι τῷ ἀχαάβ, ἐν
τῇ ποσὶ τῆς σύρας, πε-
ρὶ τῆς ῥεμμοῦθ γαλα-

CAP. XCII.

Quanam prophetavit
Azarias, Zado-
ci F.

Quod populus deser-
turus esset Domi-
num, r] vicissim per lon-
gum tempus deserend-
us à DEO, & post
multas defectionis da-
tas pœnas iterum assu-
mendus in filium, agni-
turusque castigatorem
suum & Servatorem
impletoremque pro-
missionum.

CAP. XCIII.

Quanam vaticinatus est
Jesus, s] filius
Anani ?

Josaphato populi Juda
Regi, t] qui socius
fuerat Achaabi in præ-
lio adversus Syros apud
Remmoth in Galaad,

ad,

r] 2. Paralip. XIV.

s] *Jebus* ἰησὺς Νηθ 3. Reg. XVI, 10.

t] 2. Paralip. XIII, 2.

ἀδ, μάχη, ἐκφυγόντι
ἐκ τῆς ἀμα τῷ ἀχααβ
ἀναιρεσίας, ὑπ᾿ αὐτῆ-
σας, ἔφη κακῶς πε-
πραχέναι, συμμαχή-
σαντι τῷ δυσεβεῖ, καὶ
ὑπὸ θεῷ μισθμενῶ, φι-
λον γεγονότα, καὶ εἰ μὴ
αὐτὸς εὐσεβῆς Φανκίς,
τὰ ἰδῶλα ἔ᾿ ἰεῖδα κα-
θάρσεν, ὀργῆς αὐ ἐπι-
εῖθεθεῖ, δια τὴν ἔ᾿ ἀ-
χααβ, σύμπραξιν.

& effugerat quo minus
cum Achaabo interfice-
retur, obviam veniens
Propheta dixit male
eum fecisse quod im-
pio & apud DEUM ex-
oso in pugna se junxif-
set DEI amicus, ac nisi
ipse pium se præbūisset
& idola Judæ dejecif-
set, eum propter hanc
cum Achaabo societa-
tem, iram DEI experu-
rum fuisse.

Κ Ε Φ. 48.

Τίνα προεφήτευσεν Ὀζιήλ
ὁ προφήτης.

CAP. XCIV.

*Quamam vaticinatus est
Oziel Propheta?*

Τῷ ἰωσαφάτ, πολε-
μῶντι πρὸς ἀμανί-
ταις, καὶ μοαβίταις, καὶ
τῆς δότο ἔ᾿ ἔσαν ἐπελθόν-
τας τῷ ἰεῖδα, προῖπεν
ὡς δι εὐχῆς καὶ σαλ-
πίγγων, αὐτῆς κα-
θάρσεν, καὶ ἔτως ἐ-
γίνετο.

Josaphato bellum ge-
renti adversus Am-
manitas & Moabitas &
qui de Esavi posteris ad-
versus Judam in aciem
processerant, prædixit
u) quod per preces ac
tubarum cantus ipsos
superaturus esset, atque
ita factum est.

Κ Ε Φ. 49.

u) 2. Paralip. XX, 14, seq.

Κ Ε Φ. 46.

Τίνα προεφήτευσεν Ἐλι-
ὰδ, ὁ ἔ' ὀβδία.

Τῷ Ἰωσαφάτῃ, Φιλίππῳ
ἀσπασαμένῳ πρὸς
Ὀχοζίαν, τὸν ἔ' ἀχαάβ,
καὶ τῶν πολλῶν κοινωνῶν
αὐτῶν ποιησαμένῳ, ἵνα
πρὸς αἰθιοπίαν διποπλεόν-
των ἐπὶ ἐμπορείᾳ,
προεῖπεν, ὡς καὶ ἀν-
αίς ναοαγῆσεως, καὶ αὐ-
τὸς ἐκ εὐαρεσθῆος θεῶ
γενομένου, διὰ τῆς π-
θνήσκειται.

Κ Ε Φ. 47.

Τίνα προεφήτευσεν Ὀλ-
δά, ὁ ἔ' σελίμ
γυνή.

Ἰωσία τῷ βασιλεῖ εὐ-
σεβεῖ γενομένῳ, καὶ
τὸν ναὸν ἐρείπωνθέντα ἀ-
ναγεομένῳ, καὶ διαρρη-

CAP. XCV.

Quanam prophetauit E-
liad, x] Obdia F.

Josaphato qui cum O-
chozia Achaabi F.
amicitiæ fœdus inierat,
& navibus ejus com-
merciorum causa in
Æthiopiam tendenti-
bus socium se junxe-
rat, prædixit quod
naufragii molestiis ipse
DEO minus inde
probatum brevi esset
moriaturus.

CAP. XCVI.

Quanam prophetauit Ol-
da, γ] Selimi
uxor?

Josia Regi pio & tem-
plum à ruinis instau-
ranti, vestimenta que
rumpenti sua super le-

ξάντι

x] 2. Paralip. XX. 37. Ἐλιζερ ὁ ἔ' Δωδία.

γ] 4. Reg. XXII. 14. (sq.)

Ξαπτι τὰ ἱμάτια αὐτῆ, ὅτι τῇ ἀπαγωγῇ τῆ βιβλίου μαρτυρίας, ἂν Ἰσραηλιτικῶν τῶν θεῶν νόμων ἔλαβεν γενομένη, ἐπέσειλεν, ὡς ὁ λαὸς μὲν εἰς αἰχμαλωσίαν ἐκδοθήσεται, διὰ τὴν ἀπειθήνησιν τὴν ἀπὸ θεῶν, αὐτὸς δὲ, πρὸ τῆς ἰσραηλιτικῆς ἐπαγωγῆς πθνήσεται, διὰ τὴν φιλόθεον αὐτῆ γνώμην, ἵνα μὴ ἴδῃ τὰ Ἰσραηλιτικὰ κακά.

Etione reperti libri Moysis, cum populus divinas leges oblivioni tradidisset, per litteras significavit, quod populus quidem in captivitate ob DEI contemtum sit abducendus, ipse vero quod animum DEI amantem haberet, moriturus ante malorum horum inductionem, ne hæc incongruentia necesse esset ei intueri.

Κ Ε Φ. 45.

Τίνα ἔστιν, ὁ Ζαχαρίας ὁ ἀρχιερεὺς προεφίηται.

CAP. XCVII.

Quanam sunt quæ Zacharias princeps Sacerdotum a] fuit variis?

Ἐπὶ τῇ γεννήσει Ἰωάννου ἔβαπτιστῆ, πληρώσας τὸν θεὸν πρὸς τὸν ἀβραάμ ἐλογεῖν ἐπαγγελίας, τὸν θεὸν ἀνομιῶν, καὶ ὅτι τὸ

In natiuitate Joannis Baptistæ ait impletas fuisse promissiones DEI factas Abraamo, DEUMque celebrat, * neque in hoc constitu-

0

a] iereus non ἀρχιερεὺς Luc. I. 5.

* Luc. I. 68. seq.

τῷ πᾶχθαι ὅτι ἰωάν-
νην, προδρομὸν ἔ-
ψυσθαι θεῶν γενομένον, ἐφ' ᾧ
τὴν ὁδὸν αὐτῆς εἰς κόσ-
μον ἐρχομένῳ ἐβμήσασαι
σωτήριον ἕσταν ἔ-
λαῶν, καὶ Ἰπλάμψιν πῶς ἐν
σκότει καθήμενοις καὶ
σκιά θανάτου. καθὼς
διὰ τῶν ἁγίων αὐτῆς
προφητῶν, τῶν ἀπ' αἰ-
ῶν ὁ προκηρυττήσων τὴν
παρυσίαν αὐτῆς, λελά-
θηκεν.

Κ Β Φ. 4η.

Τίνα ὄντ' ἀσμεῶν προ-
φητυσεν.

Ὁ ὅς, θεασάμεν ὅ-
ν ὁ Ζαχαρίας,
θεὸν ἕψυσον προκήρυ-
ξεν, εἰς Ἰπλάμψιν ἕ-
στιν σκότει καθήμενοις,
ὑπὸ τῆς μητρὸς μαρί-
νης εἰς τὸ ἱερόν, ποσα-
ρακοντῆμεσσι ἕρεφ-
εστι ὄν ἀναφερόμενον. ὑ-
πὸ ἔ- ἁγίῳ Πνεύματι

tum testatur Joannem
summi DEI præcurso-
rem, ut viam illi veni-
enti in mundum præ-
pararet, salutarem fu-
turam populo, atque
in illuminationem se-
dentibus in tenebris &
umbra mortis, sicut lo-
cutus est per sanctos
Prophetas suos, qui ad-
ventum ejus ab omni
memoria prænuncia-
runt.

CAP. XCVIII.

*Quænam sunt quæ præ-
phetavit Simeon?*

Hic conspicatus quem
Zacharias prænun-
ciaverat DEUM sum-
mum in illuminatiō-
nem sedentium in te-
nebris, a matre Maria
infantem quadraginta
etiamnum dierum illa-
tum in templum, à
sancto agitatus Spiritu,

εὐχθεῖς, δεξάμενοι τὸ
 παρθένον εἰβόα, κὼν ἀπο-
 λυεῖς ὄν. ἀδελφ. σου δε-
 σποῖα κτ. τὸ ρήμα σὺ ἐν
 εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφ-
 θαλμοί μου τὸ σωτήριον
 σὺ, ὃ ἠβίμασας κατα-
 περσώπων πάντων Ἰων
 λαῶν, φῶς εἰς ἀποκα-
 λυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν
 λαῶ σου ἰσραήλ. πρε-
 φήτευσε καὶ τὴν μαρι-
 ας Ἰπὶ τῷ σταυρῷ σκαν-
 δαλισμόν.

Κ Ε Φ. γβ.

Ἰ. Τὸ πρὸς φήτευσεν ἑλι-
 σάβεϊ.

Θεασαμένη τὴν παρ-
 θένον μαριαν, πρὸς
 αὐτὴν ἐληλυθεῖαν, εὐλο-
 γημένην εἶπεν, εἶναι ἐν
 γυναιξίν, καὶ εὐλογημέ-
 νον τὸν καρπὸν τῆς κοι-
 λίας αὐτῆς, καὶ πᾶν

puellum complexus
 exclamavit : b] *Nunc
 dimittis seruum tuum
 Domine, secundum ver-
 bum tuum in pace : quia
 viderunt oculi mei salu-
 tare tuum, quod parasti
 ante faciem omnium po-
 pulorum, lumen ad reve-
 lationem gentium, &
 gloriam populi tui israel.*
 Vaticinatus etiam est
 c) de offensione &
 scandalo quod Maria
 ex cruce esset accep-
 tura.

CAP. XCIX.

*Quid prophetavit Eli-
 sabeth?*

Videns venire ad se
 Mariam virginem
 d] pronuntiavit *benedl-
 etam illam esse in mulie-
 ribus & benedictum fru-
 ctum veneris ejus. Et un-
 de hoc mihi, ut veniat*

Ο 2

μοι

b] Luc. II. 29.

c] Luc. II. 35.

d] Luc. I. 42.

μοι τῆτο ; ἵνα ἔλθῃ
 ἡ μήτηρ ἔκ χειρὸς μου,
 πρὸς με ; ἰδοὺ γὰρ, ὡς
 ἐγένετο ἡ Φωνὴ ἔκ σπασ-
 μῶν σου εἰς τὰ ὠτά
 μου, ἐσκίσησεν ὡς ἀ-
 γαλλιάσει τὸ βρέφος
 ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. ἐφ'
 οἷς καὶ τὰς πιστεύοντας
 τοὺς πτω λελαλημένους
 ἐκφανησομένους, μακα-
 ρίως ἀπιφηνεν.

Κ Ε Φ. ρ.

Τῆτα δὲ τὰ διὰ τῆς παρ-
 τένος μαρτίας προφη-
 τευθέντα.

Μεγαλύνει καὶ αὐτὴ
 ἐν Θεῷ ἐπὶ τῶν
 αὐτὴν ἐκφανομένῳ μυσ-
 τηρίῳ ἔκ Θεοῦ ἕκασ.
 ἀγάλλεται τῷ πνεύμα-
 τι, λέγουσα μακαρίσο-
 θαι αὐτὴν ἐν πάσαις
 ταῖς γενεαῖς, διότι ἔ-
 νυν μεγίστη πρᾶγμα
 ἵππο Θεῷ ἐπ' αὐτὴ ἐκ-
 φαινόμενα.

*mater Domini mei ad me
 Ecco enim, ut facta est vox
 salutationis tue in auri-
 bus meis, exultavit in
 gaudio infans in utero
 meo. Inde etiam eos
 qui dictis hisce certo
 implendis fidem habe-
 rent, beatos prædica-
 vit.*

CAP. C.

*Quenam sunt predicta
 à Maria Virgine?*

Magnificavit & ipsa
 DEUM e.] super
 mysterio divini partus
 quod in ipso demon-
 strabatur. Exultat spiritu,
 professa ab omnibus
 generationibus beatam
 se dicendam esse pro-
 pter opus maximum
 quod DEUS jam in ea
 manifestum reddebat.

Καί

e] Luc. I. 69.

Καὶ τίνα εἶναι, ἢ ἰω-
αννης ὁ βαπτισ-
τής.

*Et quænam sunt quæ ve-
ticinatus est Joannes
Baptista?*

Ὅτι ὁ ἐπίσω αὐτῆς
(ἦ) ἔστιν ὁ μετ' αὐ-
τῶν γεννηθείς, πρὸ αὐτῆς
ἔπαρκεν. ὅτι ἀναθεὶς
ἔστιν ἐξ ἑρανεύς χριστός.
ὅτι τῆς δικαίας ἀπὸ τῶν
ἀδικῶν χριστός διακε-
ρεῖ.

Quod qui post ipsum
venisset, f] hoc est
post eum natus esset,
ante ipsum fuerit. Quod
desuper de cælo venit
Christus. Et quod ju-
stos g] ab injustis Chri-
stus sit separaturus.

Κ Ε Φ. ρα.

Τίς ἄκων προεφήτευσεν
ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

CAP. CL.

*Quis in Evangelio in vi-
tæ prophetavit?*

Καϊάφας ὁ ἀρχιερεὺς
ἔσθ' ἡμεῖον χριστῶ
πάθ' ὁ προαγορεύων,
πρὸς τῆς ἰουδαίους φησὶν,
ὑμεῖς ἂν οἴδατε ἕδεν,
ἡμεῖς διαλογίζεσθε, ἵνα
συνεφέροι ὑμῖν, ἵνα εἰς
ἀποθνήσκῃ ἕνα ἄνθρωπος
πρὸς τὴν λαὸν, καὶ μηδὲ
ἕνα ἄνθρωπος ἀποληθῆται.
ἐφ' οἷς ἐπηγάγον ἐν
αγγελίῳ, τὴν δὲ αὐτῶν
ἐαυτῶν ἐκ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἀρ-

Caiphas pontifex ma-
ximus salutarem
Christi passionem vati-
cinatus ait ad Judæos;
h] Vos non scitis quic-
quam, nec cogitatis quod
expedit vobis ut unus mo-
riatur homo pro populo,
et non tota gens pereat.
Quibus verbis Evange-
lista i] subjungit: Hoc
autem a semetipso non

Ο 3

χριστός

f] Joh. I. 27. 30. g] Joh. III. 31. Luc. III. 27.

h] Joh. XI. 49. i] id. 51.

χερσὺς αὐτῶν, προσφίτευσεν
 ὅτι ἠμελλεν ὁ ἰησοῦς
 ἀποθανῶν, ὑπὲρ ἔθ-
 νος ἀποθνήσκειν, καὶ
 ἕκ ὑπὲρ ἑθνῶν μό-
 νου, ἀλλ' ἵνα ἅ ἐσκορ-
 πισμένα θεῶν συνάσῃ
 συναγάγῃ εἰς ἓν. ἐν δὲ
 τῇ παλαιᾷ, ἀκόντες
 προσφίτευσεν, Βαλαάμ ὁ
 μάγος, καὶ οἱ δόσσα-
 λέντες ὑπὸ ἑ σαὺλ Ἰππὶ
 ἔντα δαβίδ. καὶ αὐτὸς ὁ
 σαὺλ ἐπέλθων αὐτῶν.

BIBΛΟΣ Ε.

ΚΕΦ. ββ.

Τινες εἰσὶν οἱ ἔντα δαβίδ
 δυνατοί.

Ἰεσοῦς ἀπέστειλε τὴν
 διασκευὴν αὐτῶν, εἰ-
 χεν ὑπὸ αὐτὸν ἑνακο-
 σίας. ἀδινὸν δὲ τῶν
 τραυμάτων Ἰππικεῖται.
 Ἐλεάζαρ υἱὸς ἀδελφοῦ ἔ-
 ντα δαβίδ. σωσιαὸς μόνος
 οὖν πολέμοιοις ἀντίστα-

*dixit, sed cum esset Pon-
 tifices, prophetavit quod
 Jesus moriturus erat pro
 gente, & non tantum pro
 gente, sed ut filios DEI,
 qui erant dispersi, congre-
 garet in unum. In Ve-
 teri Testamento inviti
 prophetarunt Balaam
 vates, k] & qui a Saule
 adversus Davidem mis-
 si erant, l] & Saul ipse
 eum aggressurus.*

LIBER V.

CAP. CII.

*Quinam sunt qui apud
 Davidem a] potestate
 valuerunt?*

*Jesboos qui apparatus
 & instrumenti ornan-
 di curam gerebat, ha-
 buitque sub se nongen-
 tos. Adinon cui fau-
 cii erant curæ. Eleazar
 fratris Davidis filius.
 Sosius qui solus hosti-*

k] Num. XXIV. l] 1. Sam. X. a] 2. Sam. XXIII. &
 1. Paralip. XI. XII. Flav. Joseph. VII. 12. Antiqu.

ζ, κελευων πῖς ὑπὸ
 αὐτῶν, σκυλευει τὰς
 τῶν πολεμίων διακόν-
 τῶν ἐν Ἰλαῦ στρατὸν μό-
 νος ἀπέσρεφε τὰς διακόν-
 τας. αβεσα, ὡς ἐξα-
 κοςίδης ἐκ παλέμῳ μο-
 σθ. ἀνθισαθ. βαναί-
 ας, ἐλιαβ υἱός, & ἀδελ-
 φὸς δαβιδ, ὡς καὶ τὰς
 δύο στρατηγὰς ἀνεῖλε,
 καὶ λέοντας ἀπέκτεινε,
 καὶ ἐν αἰγυπτίῳ ἀνδρῶν
 δυνατῶν ὄντων ὤλεσεν. α-
 σαήλθ. τριάκοντα ἐφε-
 σήκει ἀρχισιν. ἐλεπ-
 νάν, ὡς ἦν καὶ αὐτὸς,
 υἱὸς ἀδελφῶν & δαβιδ.
 σεμαν ὁ μυδαῖθ. ἀλ-
 λης ὁ & κελθῆ. ἐλ-
 λᾶς ὁ & φελλαθί. ἐ-
 ρᾶς υἱὸς ἐσκαθ ὁ θε-
 κούτης. ἀνεζαρ ὁ ἀνω-
 θίτης. ἐλαων ὁ λωίτης.
 νοερίων ὁ φαπίτης. ἀλ-
 λης υἱὸς φεφα. ἐναυ
 ὀνεφθαλίτης. ἐθθί υἱὸς ρε-
 βαεχ. σαβεθ ἀδδαι
 ὁ ἄπ. γαασῆ. ἀβιελ-

bus restitit, iisque qui
 sub ipso militabant in-
 junxit occumbentes
 spoliare. Soma qui
 hostibus exercitum po-
 puli persequentibus
 solus persequentes re-
 tito cedere coëgit. A-
 beffa qui sexcentis in
 bello solus obstetit. Ba-
 najas Eliabi filius, fra-
 tris Davidis, qui duos
 duces exercitus inter-
 fesit, occidit leones, &
 virum Ægyptium va-
 lidum obruncavit. A-
 saelus triginta ducibus
 præpositus. Eleenan
 filius & ipse fratris Da-
 vidis. Seman Mydæ-
 us. Alles Celtei filius.
 Ellas filius Phellathi.
 Hieras Thecoites, Esca-
 thi F. Anezar Anothi-
 tes. Elaon Loites. Noe-
 rion Phatites. Allus
 Phaphæ filius. Enau
 Nephthalita. Ezthi fi-
 lius Rebaechi. Sabeeth
 Addæ ex Gaasse. Abi-
 elbon ex campestri re-

βων δὲ τῆς πεδιάδος.
 addad ex nachal. ias-
 beth δὲ τῆς σφραγ. μα-
 θι, iwab. arsamites. i-
 lias ὁ σαλαβανίτης.
 ianadai ἡγὼν ἄσαν. σω-
 ρων ὁ ἀρραθίτης. elian
 ὁ ἀραθίτης. aliphalei.
 eliaf ἡγὼν ἀχιφελι-
 phara ὁ καρμηλίτης.
 pharis ὁ ἀρχίτης. ga-
 al ἡγὼν ἰάσαν. sabab-
 onae ὁ γαδδίτης. i-
 liph ὁ ἀρμαρίτης. ge-
 lorae ὁ βεροθεῖτης. iad-
 dad. therre. geras. ether.

ΚΕΦ. ργ.

Τίνες οἱ ἑσολομώντων
 ἄρχοντες.

Βαναίας στρατηγὸς ἀντὶ
 ἑσολομώντων. iwab. sadoc &
 ὁ ἡγὼν αὐτῶν ἀζαρίας ἱε-
 ρεὺς. zambech ἱερεὺς
 ἐπὶ ἑσολομώντων. eli-
 areph, καὶ achiaf υἱοὶ
 sifae. iosaaphat ἡγὼν ἀ-
 chillidi, adonigean, ἡγὼν

gione. Addad ex Na-
 chale. Jasbiel ex Sa-
 rath. Matthi. Joab A-
 ramites. Elias Zalabo-
 nites. Jonathas Afani
 F. SomnanArrhodites.
 Eliam Arathites. Ali-
 phalet. Aliaph Achi-
 tophelis F. Afarae Car-
 melius. Pharas Archi-
 res. Gaal filius Natha-
 nis. Sababonae Gad-
 dites. Elieph Amma-
 rites. Gelorae Bero-
 theus. Jaddad. Ther-
 rha. Geras. Ether.

CAP. CHI.

Quinam principes b]
 sub Salomone?

Banaias dux exercitus
 in Joabilocum. Sa-
 doc & filius ejus Azari-
 as, sacerdotes. Zam-
 buch sacerdos alius Sa-
 lomonis. Eliareph &
 Achiaf filii Sifae. Josa-
 phat Achillidi filius. A-
 adon-

b] 3. Reg. IV.

ἀβδωθώ, ὅτι τὸν Φό-
 ρον. καὶ οἱ κ' μῆνα τα
 δεόντι χορηγούσιν. Ἐ-
 κέρ ἐν ὄρει εφραΐμ, υἱὸς
 κακίων. ἐμμακμῆς υἱὸς
 ἰσοθῆ. ἐραβοθ υἱὸς α-
 μινῶς δευτέρου, ἐν κί-
 ρα παροσῆ. βεναν υἱὸς
 ἀλιθῆ ἐν θαανῶς. μεγε-
 δῶ υἱὸς γάβερ. ἐρα-
 μῶθ υἱὸς ἀδδῆ. ἐμ-
 μαενῶ. ἀχιμαῶς ἐν
 νεφθαλείμ. βασιλείας
 υἱὸς χυσοῆ, ἐν ἀσῆρ καὶ
 ἐν βααλαῶθ. ἰωσα-
 φᾶ υἱὸς φάρρῶ ἐν ἰ-
 σάχαρ. σεμεῖ υἱὸς ἡ-
 λᾶ, ἐν βενιαμίν. γά-
 βερ υἱὸς ἀδῶθ ἐν γαλα-
 ἀδ, καὶ ἐν γῆ γῆαν, βα-
 σιλεως ἀμορραίων, καὶ
 ὡγ βασιλεως βασαν.
 καὶ νασῆφ ἐν γῆ ἰού-
 δα παρέστηκεν, ὑποδι-
 χόμενος τῷ παρ' ἐκά-
 στου πταγμένα.

doniram, filius Abdo-
 tho, quaestor. Et qui
 per mensium vices ne-
 cessaria ministrare de-
 bebant Beur in monte
 Ephraim, Caconis F.
 Emmacmes, filius Es-
 de, Erraboth, filius A-
 minasi, alter in Taasfei
 locum. Benaan Aliu-
 thi filius in Thaanes.
 Megdo, filius Gaberi.
 Erramoth, filius Adde.
 Emmaeno. Achimaas
 in Nephthalim. Re-
 giae uxoris filius Chuse
 in Afer & Baalaoth.
 Josaphat, filius Pharru
 in Isaschar. Semei, fi-
 lius Ela in Benjamin,
 Gaber, filius Adaë in
 Galaad, & in terra Ge-
 on Regis Amorrhazo-
 rum & Og Regis Basan.
 Et Naseph in terra Ju-
 da praesto fuit, singulis-
 que injuncta recepit.

Κ. Β. Φ. ρδ.

Τίνα ἦν τὰ καθ' ἐκά-
στην ἡμέραν ἐξοδίαζό-
μενα τῷ σαλω-
μών.

Μεμείρατες κόροι, λ,
αλευρι κόροι, ε,
μόσχοι ἐκλεκτοί, ι, βοες
κομάδες, κ, περὶβατα,
ρ, ἐκτὸς εὐλάφων, καὶ
δορκάδων, καὶ ὀρνίθων,
ἦσαν δὲ αὐτῷ τετρακίς
μύριοι, ἑκατὸς ἰππων
οἰς ἄρματα, καὶ δώδε-
κα χιλιάδες ἰππιῶν.

Κ. Ε. Φ. ρε.

Περὶ δ' ἡ καθ' ἧς ἱερῆσα-
λημ, ὃν ἀποδόμησε
σαλομών.

Ηρξάθ τῆς οἰκοδομῆς,
σὺν ἔτει δ' ἰσθ' τῆς ἐξ
αἰγυπίας ἐξῆδε δ' λαὸς,
πεντηκοστῷ καὶ ἐξακο-

e] 3. Reg. IV. 22.

d] 3. Reg. VI. τετρακισκοστῷ καὶ τετρασικοστῷ,
quadringentesimo & quadragesimo.

CAP. CIV.

*Quenam fuerit singulis
diebus impendenda
Salomoni?*

Siliginis cori XXX.

c] Farinæ tritici, co-
ri LX. Vituli faginati
decem. Boves pascui
XX. Oves centum,
præter cervos, damas
& aves. Fuerunt ei por-
ro equarum foetarum
curribus jungendarum
quadraginta millia, e-
quitumque millia duo-
decim.

CAP. CV.

*De templo quod Salomon
condidit?*

Ædificationem tem-
pli cæpit d) an-
no sexcentesimo &
quingagesimo post e-

σιωσῶν

σίας α, ἐν τῷ ἑκτονῷ
 μηνί, ἐπὶ τῷ κτ' ἡμέ-
 κιδάνας πάντων, δου-
 εῖρα ἔ μνηός, λίθους
 καὶ ἐπιμαζόμενος, καὶ
 ἕλαια, ἀπὸ πρώτου ἔτους
 τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐ-
 πὶ ἑτη τρία. ἀρχάμε-
 νος δὲ τῆς οἰκοδομῆς,
 ἀπὸ τετάρτου ἔτους τῆς
 βασιλείας αὐτοῦ. εἰς δὲ
 τὴν ἐργασίαν παρέστη-
 σεν ἐργάτας ἐπτακισμυ-
 εῖας, Ἰσραήλ τρις-
 χιλίους ἑξακοσίους. ἀρ-
 χιτεκτόνα δὲ τῆς ὅλης
 ἐργασίας, ἀπὸ τῆς
 λαμβάνει τὸν χιραμ
 υῖον γυναικὸς χιρας,
 ἀπὸ φυλῆς Ἰεφθαλη
 πατρὸς τυρίου. συνε-
 ῤατο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ τυ-
 ρῖος βασιλεὺς, εἰς τὴν
 τῆς οἰκοδομῆς, ὁ χιραμ,
 ἕλαια κεδρίνα, καὶ πέν-
 κινα, δίδας ἀπὸ ἑ λι-
 βάνου. ἐχορήγει δὲ ὁ σα-
 λομών αὐτῷ καὶ ἐνιαυ-

xium populi ex Egy-
 pto, mense quarto qui
 Macedonibus est Pane-
 mus; altera die men-
 sis, lapidibus & lignis
 à primo usque regni i-
 plius anno comparatis
 per triennium. Ædifi-
 cationem autem auspi-
 catus est quarto regni
 sui anno. e) Ad opus
 adhibuit operarios sep-
 tuagies mille, præfe-
 ctos & magistros ter
 mille ac sexcentos. Ar-
 chitectum totius ope-
 ris assumsit Chiramum
 f) filium mulieris vi-
 duæ ex tribu Nephtha-
 lim, patrisque Tyrī.
 Sed & Rex Tyrī Hira-
 mus g] ad templum æ-
 dificandum auxilio illi
 fuit suppeditatis de Li-
 bano monte lignis ce-
 drinis, piceisque. Præ-
 buit vicissim ei Salo-
 mon quotannis pro
 τῷ,

e] 2. Paralip. III.

f] 3. Reg. VII, 13. seq.

g] 3. Reg. V.

ἔν, ἡ ἀναλόματα τῶν
κοπιόντων πῆ ξύλα κ' κα-
ταγόντων αὐτὰ ἕως Θα-
λάσσης, σίτου κόρας, β'
ἐλαίῳ βάτης, β', καὶ
ἀπέστειλεν ἐκ ἧ λαὸν ἰσ-
ραηλῆικῆ, εἰς τὸν λί-
θανον, μυρίας ἑξατάς,
κ' μῆνα ἀλλαστομένους,
καὶ εἶχον ἑξαρχον ἕβι,
τὸν ἀδωνιεσμ.

sumtu faciendo in eos
qui ligna caederent &
ad mare usque addu-
cerent, frumenti coros
bis mille: h] ex popu-
loque Israelitico in Li-
banum misit operarios
decem millia, menstru-
is intervallis vices per-
mutantium, qui præfe-
ctum habuerunt Adoni-
ramum.

Κ' Ε' Φ. ρς.

Ὅποιος ἦν ὁ ναὸς ἐν
σαλομών φκοδῶ-
μησε.

CAP. CVL

Quale fuit templum *
quod Salomo con-
didit?

Μέσος οἶκος ἦν τα-
διαίσις, κ' τὰς τεί-
σασιν τελευτῆς πείβε-
βλημένος, ἀγλασμα
καλύμενος, ἔχων μῆ-
κος πέντε, ξ, πλά-

Media domus, quæ
vocatur sanctuarii,
porticibus columnariis
à quatuor lateribus cir-
cumdata, longitudinem
habebat cubitorum se-

τ'.

h] Imo vices mille; nam utrinque *δισμυρίας* legendum
non *δισχιλίας*, ut etiam in Flav. Josepho ex Manufer,
Codd. emendavit clariss. Hudsonus p. 340.

3. Reg. VI. & 2. Paralip. III. Flav. Josephi Antiquitat.
VIII. 3. ut scriptores de templo, quos laudavi in Biblio-
graphiâ antiquaria cap. 9, præteream.

τὸ πῆχαις, κ, ὑψὸς
 πῆχαις, λ, πρὸς δὲ ἀ-
 ναβλάς ἀπεβλεπεν. εἰ-
 χε δὲ καὶ προναῖον ἰσό-
 πλάζον τῷ ναῷ, πῆ-
 χαις ἔχων, κ, καὶ ὑ-
 ψὸς ἴσον τῷ ναῷ, τρι-
 ἀκοντα γὰρ πῆχῶν ἦν
 καὶ τῆτο, εἰσάγων ἑπὶ
 πῆχαις, κ. ἀετοεικέως
 δὲ οἰκοῖς βραχίαι, λ,
 πεντηπῆχισιν ἰσοπλευ-
 ροῖς, ἑπὶ τρεῖς στήθ-
 εις, κ, πῆχαις, ἵων
 τρεῶν στήθων ἵτων ἡρ-
 μένων. πῆς δὲ οἰκίσκοις
 ἵστις ἵοις, λ, ἀνοδοὶ
 κέκρυμμέναι γεγένητο,
 διὰ μικρῶν θυρῶν, ἑπὶ
 τὰ στήθῃ ἀναγῆσαι. οἱ
 δὲ ἵων οἰκίσκων ἵτων,
 δεκά πῆχαις ὑπερτεροί,
 ἀνεμμένην παρείχον τῷ
 ἑ ἀγιασματικῷ οἴκῳ,
 τὴν ἵων φῶτων βολήν.
 ὑπὸ δὲ ἵων ἑξήκοντα πῆ-
 χῶν ἑ ναῷ, εἰ εἰσέλθοι
 τῷ ἁγίῳ ἵων ἁγίων διήρη-
 ῖ, εἰδὲ ἄλλω, μ, τῷ ἑξοῦ.
 ἵω ἁγίῳ κέκληροντο. αἱ

xaginta, latitudinem
 cubitorum viginti, alti-
 tudinem cubitorum tri-
 ginta, & respiciebat
 versus orientem. Ha-
 bebat & vestibulum la-
 titudinis ejusdem cum
 templo cubitorum vi-
 ginti, altitudinisque
 cum templo æqualis,
 nam triginta cubitorum
 etiam hæc erat, introdu-
 cens per longitudinem
 cubitorum viginti. Cir-
 cumhabitabatur parvis
 domusculis triginta æ-
 quilateris quinque cu-
 bitorum, per tria tabu-
 lata, quæ ad viginti
 cubitos attollebantur.
 Ad domunculas hæcæ
 triginta occulti erant
 accessus per parvas fo-
 res ad tabulata addu-
 centes. Decem porro cu-
 bitis qui supra has do-
 munculas erant, æmen
 in sanctuarium trans-
 mittebatur. Ex sexa-
 ginta autem templi cu-

δε θυραι ε ναϊ, προς
 ε ευρο, κ, πηχων
 γεγενηθ, εσθεν και
 εξωθεν διολε κεχρυσω-
 μεται. καταπελασμα
 δε ην ε εα αυταις κα-
 θηλωμενον, εκ βυσσ, και
 υακινθ, και πορ-
 φυρας, και κοκκιν, υ-
 φασμενον. και ην α-
 πας ο ναος και ε εν
 αυτη πηχυα εσθηθη και
 εξωθεν διολε χρυσω
 καταπελασμενοι, και
 ε εδαφ, δε χρυσω
 παχει καπερωθ, οι τε
 ζωαι, φρικ, και χρ-
 ραβιμ, εγγεγραμμεναι
 και τισορευμενοι διολε
 διεκρινθ. ετω τοινυν ο
 ναος κατασκευασο, πε-
 ρεκειθ δε κυκλω ε
 ναϊ γεσιαν εις πρεϊς
 πηχεις αναβαινον τε υ-

bitis, interiores vigin-
 ti sancto sanctorum se-
 parati erant, reliqui
 quadraginta exteriori
 sanctuario attribueban-
 tur. Fores templi viginti
 cubitorum latitudine
 factae sunt, intrinsecus
 & extrinsecus totae in-
 auratae. Velumque su-
 per illis demittebatur
 exbyssis, hyacinthis,
 purpura & cocco con-
 textum. Totum tem-
 plum & quae in eo e-
 rant omnia undique in-
 terius & exterius obdu-
 cta auro, & pavimen-
 tum crassiore auro stratum,
 parietesque pal-
 mis & cherubinis in-
 sculptis & affabre to-
 natis ornati erant. Sic
 templum paratum &
 circa sanctuarium un-
 dique erat constructum
 septum h) trium cubi-

ψ,

h) Pro γησιαν, & ανατεινων I scripsi γεσιον α-
 νατεινον. Γεσιον vel γεσθ est γη quod

lu.

ψϞ, εἶργον δὲ τὰς πολ-
λης εἰς τὸ ἱερόν εἰσόδου,
μόνοις δὲ ἀνειμένον τοῖς
ιερεῦσι.

torum altitudine, quo-
plebs ab ingressu, in il-
lud arcebatur, solisque
sanctuarium patebat sa-
cerdotibus.

Κ Ε Φ. ρζ.

C A P. GVII.

Τίνα ἦν τὰ ἐν τῷ ἁγι-
ασματι ἀνακείμενα
ἀφιερώματα.

Quenam erant consecra-
ta res reposita in san-
ctuario?

Εἰς μὲν ἓν ἅγιον οἶκον,
ἓν εἰκοσάπηχον καὶ
ἰσοπλευρον, ἢ κισῶδες

In sanctiore adicula
vigintipitali & æ-
quilatera, sive in san-
cto sanctorum extabat
interius collocata ar-

litum & humilem parietem significat. Vide Lud. Cap-
pellum ad Ephes. II. 2. & Hudsonum ad Josephum
pag. 346. Idem Josephus de templo Herodis disce-
rens V. 5. de bello Jud. pag. 1228. Περιέτεφε δὲ
ἓν τε ναόν καὶ ἓν βωμόν ἑυλιθόν τε καὶ χα-
ρειν γέισιον, ὅσον πεηχῶϊον ὑψϞ. Sed de
Salomone VIII. 3. Antiquit. περιέβαλε δὲ
ἓ ναὸν κύκλω γέισιον μὲν κατὰ τὴν ὀπιχώ-
ρειον γλαῦσσαν, θειγκον δὲ παρ' ἑλλησι λε-
γόμενον, εἰς τρεῖς πῆχεις ἀναγαγὼν τὸ ὑ-
ψϞ, εἶρχοντα μὲν τὰς πολλὰς τῆς εἰς τὸ
ἱερόν εἰσόδου, μόνοις δὲ ἀνειμένην αὐτὴν τοῖς
ιερεῦσι σημανῆσα. Hesych. γέισιον σφά-
νωμα οἴκου.

ἢ μωϋσῆς ἐποίησατο, ἔδον ἀναλιδείσα, ὑπὸ τῶν χειρῶν σκεπομένη, ἀτινα ἦσαν δύο πτέρυγας ἔχοντες πεντάπηχαις, ἐξ ἑκατέρου τῆς κιβωτῆ παρεστῶται, καὶ μία μὲν πτέρυξ, πρὸς τὸν τοῖχον ἐξέτατο, μία δὲ πρὸς τὴν κιβωτὸν, καὶ συναπτόμεναι δὲ ἑαυταῖς, αἱ δύο πτέρυγες, ἔσκεπον τὴν κιβωτὸν, πρὸς ἀναλολαὺς βλέπεσαν. καὶ ἡ σέφανη δὲ ἔκρητο τῆ κιβωτῶ, εἰς ἣν μωϋσῆς, ἐμφασιν τῆς ἑοῦ σημασίας, ἐνέγραψε, τὸ τε-

ca i) quam Moyses condiderat, k) contecta à Cherubinibus duobus qui ex utroque arcæ latere stabant, cum alis sexcubitalibus. Altera ala ad parietem extendebatur, altera ad arcam: et conjunctæ invicem binæ alæ tegebant arcam, orientem versus spectantem. Et super arca extabat corona immobilis semperque stabilis, l) cui Moyses significationem præsentis Divinæ inscripserat, nomen quatuor litterarum quod effari nefas. In arca positæ erant duplices Legis tabulæ, m) quibus scriptus DEI manu

τερά.

i] 3. Reg. VIII. & 2. Chron. V.

k] Exod. XXV. 10, seq. XXVI. 33.

l] Propitiatorium πᾶμα sive operculum super arcam Exod. XXVI. 34.

m] Hebr. IX: 4.

n] Tabulæ Dei manu scriptas Exod. XXIV. 12. XXXII.

τετραγάρμον δὲ ἦν τοῦ
 τῷ ὄνομα, ἀρρήθον, ἐκ
 ἀλλοικμένη ἀλλάγε εἰς
 αἰεὶ διαμένεσα. ἐπέκειν-
 το δὲ αἱ διπύχοι πλά-
 κες ἐν τῇ κίβωτῷ, ἐν
 αἷς ὁ θεόγραπτος ἐνε-
 γέγραπτο δεκάλογος, ἀς
 μωϋσῆς ἐδέξατο παρὰ
 τοῦ θεοῦ, ἐν τῷ σινᾷ ὄ-
 ρει, ἐν λαὸν νομοθεσίῳ,
 ἐν δὲ τῷ ἀγίῳ τῶν ἀ-
 γίων τέτρω οἴκῳ, μόνον
 ὁ ἀρχιερεὺς, ἀπαξ ἔ-
 σπιαυτῆ εἰσῆει. ἐν δὲ τῷ
 ἀγίῳ, τῷ τεσσαρακοντα-
 πῆχει, τῷ πρὸ τέτρω,
 σῦλοι χάλκεοι παρε-
 σήκισαν, ὑψὸς πηχέ-
 ων, ιη, πειμήτρων πῆχε-
 ων, ιβ, πάχους κεχωνευ-
 μένων δακτύλων, δ, ἐφ'
 ἐκάστη δὲ κεφαλή τῶν

logus. Illas à DE O
 acceperat Moyfes in
 monte Sina, quum
 legem populo ferret.
 In hoc sanctum san-
 ctorum solus semel
 per annum o] intra-
 bat Sacerdos summus.
 In sanctuario autem
 quadragintacubi-
 tali quod ante istud e-
 rat, columnæ æneæ duæ
 p] positæ stabant al-
 titudine cubitorum
 duodeviginti, & cir-
 cuitu cubitorum duo-
 decim, ex fuso ære
 crassitie quatuor digi-
 torum. Super singu-
 lis columnarum ca-
 pitibus exstabat lilium

P

κίωνων.

16. Deut. IV. 13. IX. 10. Moyfes confregit Exod.
 XXXII. 18. Deut. IX. 17. sed alias deinde scriptas ite-
 rum recepit, Exod, XXXIV. 1. & Deut. X. 2. 4.

o] Exod. XXX. 10. Levit. IX. 7.

p] 3. Reg. VII. 21. & 2. Paralip. III. 17.

κίωνων, κείμενον επέκειτο
 ἔπι πέντε πήχεις ἐγ-
 γεραμένον, καὶ τέτω
 πείκεϊθ δικτυον χαλ-
 κιον, ἀφ' ἧ καὶ ῥοαὶ
 διακόσιοι, ἀπήρτηνθ.
 ἐκαλείθ δὲ ὁ μὲν ἐκ δε-
 ξιῶν κίων, ἰδρυσις, ὁ
 δὲ ἐξ εὐωνύμων, δύνα-
 μισ. κατὰ δὲ τὸ δεξι-
 ὸν μέρθ εἰσιόντων
 λατῆρ ἦν ἰδρυμένθ,
 χωνευτὸς, χαλκεθ,
 θάλασσα διὰ τὸ μέ-
 γεθθ καλύμενθ;
 διάμετρθ πηχῶν
 δέκα, ἐν δὲ κύ-
 κλω, τριάκοντα πήχε-

q] in quinum cubito-
 rum altitudinem exci-
 tatum : r] cui circum-
 datum erat ex aere o-
 pus reticulatum, ex
 quo malogranata du-
 centa dependebant.
 Columna quæ a dex-
 tris erat, vocabatur
firmitas ; s] & à fini-
 stris, *robur*. t] Ad dex-
 tram vero ingredien-
 tibus templum, la-
 brum erat fusile u] ex
 aere statutum, quod
 propter magnitudi-
 nem, mare appellaba-
 tur, diametri mensura
 decem cubitorum : x]
 ambitu cubitorum tri-

σι καὶ

q] Capitulum fusile lilii specie.

r] ἐγγεραμένον pro ἐγγεραμμένον scripsi ex
 Flav. Joseph. VIII. 3. p. 344.

s] יכין t] בוּען

u] 3. Reg. VII. 23. & 2. Paralip. 2.

x] Ita cum sacris scriptoribus Josephus VIII. 3. pag. 344.
 Falliturque Eupolemus apud Euseb. IX. preparat. cap.
 34. pag. 405. qui viginti cubitos in longitudinem to-
 tidemque in latitudinem scribit patuisse.

σι, καὶ πρὸς μετρίαν, παλαιῶν παλαιῶν παλαιῶν, βατὸς δεχόμενος ὑδατοῦς τρισηλίους, εἰς τὸν αἰθρῆς, ἐπιόντες λαίλαγγος, ἐπὶ χεῖρας ἀπεκρίσαντο, καὶ τὰς πόδας ἀπεκρίνοντο. ἐπέκειτο δὲ ὁ λαὸς, ὅτι ἀσπίδας πήχους αἰαί, ἐνία πήχους διάμετρον ἔχουσαι, καὶ μόχα δωδεκά πρὸς ὀπίσσω πρὸς ἀσπίδας ἔχουσαι, ἅ δὲ ὀπίσσω πρὸς ἅ πρὸς ἀσπίδας καὶ

ginta atque unius palmi crassitiem inspiratum, batos y] aquae capiens ter mille. In hoc sacerdotes templum ad sacra obeunda intraturi abluiebant manus & pedes purgabant. Impositum erat labrum columnae spirali y] unius cubiti diametrum habenti, vitulisque duodecim posteriora versus spiram habentibus & facie ad quatuor climata spectantibus, ita ut tres vituli in uno-

P. 2

μῆτρον

y] Batos, sex constabat hinnis sive duodecim conglis. Vide Ed. Bernhardum lib. 2. de mensuris & ponderibus antiquorum pag. 63. seq.

y] Pro ἐνία πήχους scribendum ἴσα πήχους ut res ipsa arguit, & quod ἀσπίδας inde πήχους noster appellaverat: & ita diserte Flavius Josephus VIII. 3. p. 344. Ἐπιόντες δὲ κατὰ τὴν μεσότητην ἅ κούρας ἀσπίδας περιεγομένη εἰς ἑλικὰς δεκά, ἣν δὲ τὴν διάμετρον πήχους, quae ita vertit Clariss. Hudsonus: Suffulciebatur autem mare aeneum ad ipsam altit. medicullum spirae in dactyl. orbiculos circumducta, eratque diametro cubiti unius.

μάτα βλέποντες, τριῶν
 μούρων κατὰ πλευρὰν
 ἰδουμένων, οἱ τῷ Ἐλ-
 τήρῳ ὑπέκειντο κύκλῳ.
 καὶ ἄλλοι δέκα λυτῆρες,
 πέντε μὲν ἐκ δεξιῶν,
 πέντε δὲ ἐξ ἐναντιῶν,
 καθίδουτο, βάσεις
 χαλκᾶς, πρυγῶνας ὑ-
 πέχοντες, μήκῃς πηχέας
 ε, πλάτος πηχέας, δ,
 ὕψος πηχέας, ε, ἐκά-
 στη δὲ βάσει, δ, κιονί-
 σται, καὶ γωνίαν ἐσωτῆς,
 προσέκειντο, ἐφ' ὧν οἱ
 λυτῆρες ἐπέκειντο, ὕψος
 πηχέας, δ, χωρῶντες
 ἀνά choas, μ, διεσῆκασιν
 δὲ ἀπ' ἀλλήλων, πρυγα-
 σιν πηχέας, καὶ χεῖρες
 δὲ ἦσαν χαλκᾶς, πρὸς
 τὸν ὑποκαταστῆσαν κύκλον
 ἐρησμέναι, ὕψος πη-
 χῶν, ε, ὧν οἱ ὦμοι ἴσως
 λυτῆρες ὑπέκειντο. λέ-

quoque lateres essent
 positi qui orbem labri
 sustinebant. Alia por-
 to labra decem; z] ad
 dextram quinque &
 quinque ad sinistram
 structa erant, bases æ-
 neas quadratas sub se
 habentia, longitudo
 harum cubiti quinque,
 latitudo, cubiti quatu-
 or, & altitudo, cubiti
 sex. Unicuique basi
 quatuor impostæ colu-
 melleæ stantes ad qua-
 tuor angulos super qui-
 bus collocata labra, cu-
 bitorum quatuor altitu-
 dine, quorum singula
 capiebant choas a] qua-
 draginta, & distabant
 invicem cubitis quatu-
 or, erant & mantæ æ-
 neæ ad subjectum cir-
 culum defixæ, quarum
 humeri labra sustine-
 bant. Leones & vitu-

οιτες

z] 3. Reg. VII. 27, seq. & 2. Paralip. IV. 6.

a] χεῖρ, congruus. Vide Ed. Bernhardum pag. 38. sequi
 lib. 1, de mensuris.

ομοίαι δὲ καὶ μόχοι, καὶ
 αἰετοὶ καὶ Φοινίκαι, καὶ
 ἴσκιαι καὶ κωνίαι, καὶ τῶν
 ἰσοπέδων πηχῶν διασα-
 σίν, εἰσηκείσαν. Ἰαυτὰ
 δὲ πάντα, ἵπτι ἰσοπέ-
 δων τροχῶν ἀνωρῶμενα
 ἐπέκειντο. αἱ δὲ λατῆ-
 ρες ἄντοι, εἰς τὸ καθαι-
 ρεῖν τὰ ἐντός, τῶν ὀλο-
 καυτῶμενων ζώων, καὶ
 τὰς πόδας ἀπονήθειν,
 ἐπέκειντο. οὐ δὲ τὰ
 δὲ τῷ οἴκῳ ἔδυσκασή-
 ρειν ἰδρυτο χαλκεον,
 μήκος πηχῶν, κ, ὑ-
 ψος πηχῶν, ε, πρὸς
 τὰς ὀλοκαυτώσεις, καὶ
 τὰ ἀκέρη δὲ αἰσῶν ἦν
 χαλκεα. παδισήρες καὶ
 ἀναληπῆρες, καὶ τρα-
 πῆα δὲ χρυσῆ, ἐφ' ἧς,
 οἱ τῆς προθέσεως ἄρ-
 τοὶ δώδεκα ἐπέκειντο, καὶ
 λυχνία, ἣ τὰς ἐπὶ
 λυχνίας, κατὰ τὴν μωϋ-
 σέως διάταξιν ἀπασρά-
 πησα, χρυσῆ καὶ αὐ-

li & aquila palmaque
 circa columellas inter-
 vallo quatuor cubito-
 rum erant efficta. Hæc
 omnia quatuor rotis sa-
 blimia ferebantur. La-
 bra autem hæc destina-
 ta erant purgandis in-
 testinis animalium sa-
 crificandorum, pedi-
 busque abluendis. In
 hac æde statutum etiam
 erat altare b) latitudine
 & longitudine cubito-
 rum viginti, altitudine
 cubitorum decem ad
 sacrificia cremanda. Et
 vasa ejus ænea erant,
 lebetes, & ampulæ, ἐξ
 mensa vero aurea in
 qua panes propositionis
 collocati erant, &
 candelabrum septem
 fulgens candelis, ut
 Moyses constituit: &
 medium in his omni-
 bus positum aureum
 P 3 τῆ.

b) 2. Paralip. IV. 1.

c) Conferendus Flav. Josephus VIII. 3. 5. 7. pag. 345.

τη. καὶ βαρεῖς χρυσαί
 ος, μέσος τῶν πα-
 ρων ἰσχυρο. καὶ ἄλλαι
 δὲ ἱερὰς χρυσαί,
 καὶ λυχνίαι ποικίλαι,
 ποικίλως ἐργασμέναι,
 μακρὰ καὶ διάφορα, ἐν
 αἷς ἐπέθετο. Ἐὰ ἱερὰ
 σκευή, Φιάλαι καὶ
 ἀπόδια. πάντα πάντα
 εἶχεν ὁ τῶν, μ, πηχῶν
 οἶκος, ἅγιος, πρὸ ἑκα-
 τήκοντος ἑαδύ-
 τος, ἑαγίος τῶν ἁγίων,
 ἐν ᾧ ἡ κιβωτὸς ἀνέκειτο.

ΚΞϞ. ρη.

Τῆνα ἦν ἑκατασκευ-
 ασθέντα καὶ ἀνατέθειντα
 ὑπὸ ἑαλομῶντος εἰς
 ἱερουργίαν κειμή-
 λια:

Ὀνοχῶσι ὀκτακισμύ-
 λιοι χρυσαί. ἑα-

altare. Mensæ etiam
 aureæ aliæ, & cande-
 labra varia, varietate
 efformata: mensæ par-
 væ d] & diversæ gene-
 ris quibus sacra vasa;
 phialæ & pateræ impo-
 nebantur. Hæc omnia
 habebat sancta ædes
 quadraginta cubitorum
 ante velamentum adyti
 sancti sanctorum, in
 quo arcæ reposita erat.

CAP. CVIII.

*Quænam fuerunt parata
 ἑα ad sacrum cultum de-
 dicata ἑα Salomone e]
 vasa pretiosa?*

Trullæ vinarie octu-
 agies mille aureæ,

γυραί

d] Videndum an apud Flav. Josephum loco laudato pro
 ὀκτακισμύλιοις legendum ex nostro sit
 μικροί.

e] Ex Flav. Josepho VIII. 3. 48.

χρυσῶν δὲ διπλασίων, φιάλων, μυριάδων δὲ
 ἑκα χροῦται. ἀργυρῶν δὲ
 διπλασίωνες. πίνικες,
 εἰς τὸ περὶ φέρων ἐν αὐ-
 τοῖς σκευαῖσιν πεφου-
 ρμένῃ, χρυσοῖ, ὀκτακισ-
 μύρια, ἀργυρῶν δὲ, δι-
 πλασίωνες. μετὰ δὲ
 τὴν καὶ ἀσασί, ὡς μα-
 οῦσης ἐξέδωκε, χρυσοῦ
 μὲν μύρια, ἀργυρῶν δὲ
 διπλασίωνα. θυμιατή-
 ρια χρυσοῦ δισμύρια,
 καὶ ἄλλα πύρια, ἐν
 οἷς τὸ πῦρ, ἀπὸ ἑ μέ-
 γαλης βωμῆς ἐπίθετα,
 πεντακισμύρια.

argenteæque duplo nu-
 mero. Phislarum au-
 rearum centum millia,
 & argentearum millia
 ducenta. Patinae ad of-
 ferendam in illis simi-
 lam pinxitam, octuagies
 mille, & argenteæ du-
 plo numero. Mensu-
 ra hin & assari, quales
 Moyses tradidit, aureæ
 decies mille, argen-
 tearum alterum tan-
 tum. Acerræ aureæ vi-
 cies mille, & aliarum
 acerrarum in quibus
 ignis de magno altari
 ponebatur quinquagin-
 ta millia.

Κ Ε Φ. ρ θ.

Τίνα ἦν τὰ τοῖς ἱερεῦσι ἔ-
 λεύταις εἰς τὰς λειτουργί-
 ας κατασκευασθέντα
 ὑπὸ Σολομῶνος ἐν-
 θύματα.

Μ Ἰσθμῶν ἱερῶν, οὐκ ἔσ-
 ῶν, καὶ ἐπιω-

C A P. C I X.

Quanam fuerit vestes
 sacerdotibus & levitis ad
 sacra officia obeunda pre-
 parata a Salomone?

Stolz sacra mille cum
 togis talaribus & hu-

P 4

μύρια,

1. 13 Et codex Josepho libid. p. 345. scilicet.

μίσι, καὶ λογίω, καὶ λι-
θοῖς, τοῖς ἀρχιερεῦσι,
χιλίας. ζῶναι ἐκ βύσσ-
ου καὶ πορφύρας μυ-
ριαδός, ρ. σαλπύγγων
μυριάδης, κ. καὶ λε-
υίταις, ἐκ βύσσου, σολαι
μυριάδης, κ. καὶ ἄο-
ργανα ἄμβουκα, νά-
βλαι καὶ κινύραι, πρὸς
τὴν ὑμνοῦσαν ἐξευρημέναι
ἐξ ἡλεκτρῶ κατασκευ-
ασμέναι. τετρακισμύ-
ρια.

Κ Ε Φ. ρι.

Ὅμοια ἡ σκηνὴ ἡ ὑπὸ
μαῦσῶς ἀνασθεῖσα,
καθὼς τὴν ὑπὸνδείξιν ἦν
ἐθεασατο ἐν τῷ
ὄρει.

Περίβολος ἦν ἀπὸ ἑξ-
ῶς μίλλων πηχῶν,
ρ. πλάτης πηχῶν, ν. ἡ
δὲ εἰσὶς ἦν ζ. περὶ βόλῃς,
ὄρθοις κάμαξι περὶ βε-
βλημένῃ χαλκίοις, πρὸ-

meralibus ac rationali
& lapidibus pro sum-
mis sacerdotibus. Zo-
narum ex bysso & pur-
pura decies centena
millia. Tubarum du-
centa millia & levitis ex
bysso stolæ ducenties
millena, instrumen-
taque musica, nablia &
citharæ ex electro for-
mata quadragies mille.

CAP. CX.

*Quale fuit tabernaculum
à Moysè exstructum, ad ex-
emplar quod in monte
a.] viderat?*

Septum atrii b.) subdi-
alis erat longitudine
centum cubitorum, la-
titudine cubitorum
quingenta, stabat-
que erecta vallis sive
καπή-

a] Exod. XXV.

b] Exod. XXXVIII, ρ. Flav. Josephus III, 6. Antiquitaz.

Ἐπιήκει τὸ ἕλμα, ἢ
 κροί μὲν κ' τὸ μήκῳ,
 δεκά δὲ κ' τὸ πλάτος.
 Κιονίοντα δὲ ἀργύρεα
 καὶ βάσεις χαλκῆ, ἰ-
 σιάτω κάμακι πεπηγμ-
 ον. πῆξι δὲ πῆξιον,
 αἷ· ἀλλήλων διετήκα-
 σιν οἱ κάμακες, κατα-
 πεπηγμένοι. Κεῖνοι δὲ
 ποῖς κάμαξι προσηλθ-
 ον, πρὸς τὸ μήκῳ κ'
 τὸ πλάτος διποβλέπον-
 τες. καὶ τῶν κερκῶν
 ἐξηήθητο καλαΐδια, ἡλῶν
 χαλκῶν πηχυαίων, εἰς
 τὸ ἰδαφῶ καθηλωμέ-
 νων, ἐκδεδεμένα, πρὸς
 τὴν σκητὴν ἀκίνητον,
 ἕως τῆς τῶν ἀνέμων
 βίας διαφυλάττειν. σιν-
 δόσαι δὲ κατὰ χεῖρον
 τὴν σκητὴν, ἐκ βάσεως
 καὶ ὑακίνθου, καὶ πορ-
 φύρας καὶ κοκκίνου, δι-
 υφασμένα, πενταπῶ-
 χεις πτερυγῶνοι διπλοῦ
 κέραιες μέχρι τῆς βα-
 σῆος, καὶ μετὰ τῶν
 κάμακίων εἰς ἰδαφῆς

columnis æneis circum-
 datum cubitorum
 quinque altitudine, in
 longum æcenis, denis
 in latum: capitella co-
 lumnarum argentea ba-
 sesque æneæ factæ e-
 rant, & quinque cubi-
 torum intervallo infixe
 distabant. Annuli que
 columnis annexi, tum
 qui in longum, tum qui
 in latum prospicerent,
 & annulis inserti fives
 clavis æreis cubitalibus
 in solum defixis alligati,
 quo tabernaculum
 immotum à ventorum
 vi custodiretur. Instar
 parietis tabernaculo e-
 rant linthea ex bysso, hy-
 acintho, purpura & coc-
 co contexta, quinque
 cubitorum altitudine à
 capite ad basin quatuor
 laterib' per mediū cola-
 mellarum ad solum us-
 que defluentia. Et tria

αεζυριάναι. και οι αφο
 κρεις, αλλοι, των ε-
 σπικασι των κρητων. η
 αι τεταρτη πλαυρα, ην
 και πρωτην μιλκω της
 σπαι καλως ειναι, εισ-
 οθη. γαρ ην εις την
 πενην ωντη, πενηκοστη
 πηχεις εχουσα, πυλης
 και εκασμην μισην,
 εικοσι πηχειν ειχεν εισ-
 οδον, δυο δε καμακας
 εκαστη πλευρα της εισοδου,
 καταπεπηκτο, ορθο-
 δας ωσπερ σποπλεσας.
 εκατηρωδε δε της εισο-
 δου, κατα δεκαπεντη πη-
 χεις ανμωνον, εκαστη
 μερως τρεις καμακας
 καταπεπηγμενυ, και ε-
 ρισμενυ, κατα την των
 τριων των αλλων πλευ-
 ρων εργασιαν και ωσ-
 ριφραξιν. το δε με-
 σον της εισοδου καταπε-
 τιπεσο τω των, κ, πη-
 χων καταπεπτασμα π. η
 των τεσσαρων βαδμων

maxime latera ita confi-
 stebant. Quantum e-
 rit (sive primum di-
 xerit potius aliquis ef-
 fe, per hoc enim introi-
 tus in tabernaculum
 patebat) quinquaginta
 longum cubitos, in me-
 dio instar portae habebat
 aditum viginti cu-
 bitorum spatio. Ex
 utraque parte introitus,
 duae infixae columnae,
 modum quendam an-
 tepagmentorum refe-
 rentes. Utrunque au-
 tem a foribus per quin-
 decim cubitos manebant
 ex utraque parte
 ternae columnae, infixae
 ac firmatae ad modum
 operis munitionisque
 ceterorum trium laterum.
 Parti autem per
 quam licebat introire,
 velum viginticubitalis
 latitudinis oppandebatur,
 quatuor contextum
 staminibus. c] In-

καθυ.

e] Ex purpura, cocco, bysso atque hyacintho.

καδυφασμίην. ἦσαν
 δὲ τῆς εἰσόδου, λυτήρ
 χαλκῆς ἢ, τὴν βα-
 σιν χαλκῆν ἔχων, ἐφ'
 ἧσιν ἰερῆς, ὡς χεῖρας ἀ-
 ποκλίνων, καὶ τῶν πο-
 δῶν κατὰ ἄκρην, ἔ' ὕδατος
 ὄψιν ἐκείνην παρῆν, καὶ ὁ
 καὶ πρὸς βόλῃ ἄνω ἢ
 ὁ ἔ' αἰθέρι.

Κ Ε Φ. ρια.

ὅποιον ἢ τὸ ἁγίασμα
 ἔ' πρὸς βόλῃ, ὁ μωϋσῆς
 κατεσκεύασε.

Τὸ δὲ ἁγίασμα μί-
 στον ἔ' πρὸς βόλῃ
 μήκῃ ἔχον ὅπῃ πη-
 χεῖς, λ, πλατῆς πῆχεῖς
 γ, πρὸς ἀνατολᾶς βλέ-
 πον, τὸ δὲ μήκῃ τῶν
 τριακοντῶν πηχῶν ἐν
 κίρῳ ἰδαντῶ, καὶ ἰερω-
 γαῖοις ἑυλίνοις κατα-

terius post portam erat
 labrum manuum, basin ex
 aere habens, ex quo fa-
 cedoribus aqua ad ma-
 nus pedesque abluen-
 do uti erat integrum.
 Ita se habebat leporum
 atrii subdialis.

CAP. CXI.

Quale erat sanctuarium
 d] quod in medio septi
 Moyses construxit.

Sanctuarium in septi
 medio longitudi-
 nem habebat cubito-
 rum triginta, latitudi-
 nem cubitorum decem
 e) atque orientem re-
 spiciebat. Longitudo
 triginta cubitorum co-
 lunaris viginti quadra-

d] Exod. XXVI.

e] Decem (pro tribus, quæ hoc loco habet Manuscriptum)
 reponere iubet non modo Flāv. Josephus III. Antiquit.
 6. pag. 108. sed & ipse noster infra hoc capite.)

χύσας, ἐκάστης κλινο-
 ρας ἑπὶ ἡμιστίως πήχε-
 ως, ἀλλήλων ἀφαστημό-
 σον. ὁ δὲ καὶ δύσων πύ-
 χων τριῶν, ἐκ
 ἐξ κίονος συνίστηκε. συν-
 ἦσαν δὲ ἀλλήλους ἡ-
 μοσμῆνοι, ὥστε δοκεῖν
 εἶνα πύχον τὴν συνέλε-
 σον, ὁλόχρυσον εἶναι,
 μεμυκῶτων τῶν ἀρμῶν
 ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. ἔ-
 χε γὰρ ἑκάστη κίων
 τρεῖς σπιθαμὰς, ὥστε
 συμπληρῶσαι τὸ μήκος
 τῶν τριῶν πύχων,
 ὑπὸ τῶν ἑκκοσι κίωνων,
 καὶ τῶν δέκα ὑπὸ τῶν
 ἑξ. ἐγγυῶναι δὲ δύο κί-
 ονες ἦσαν, ἐπίσω, διὰ
 πύχης, εἰς συνάπλου-
 ρας τῆ πλατῆς τῷ μήκους.
 ἄλλο δὲ πάντων τῶν κί-
 ονων, ἐπίκεντρο διατρέχει

tis sustinebatur ligneis
 inauratis, quolibet in
 latere uno dimidio cu-
 bito invicem distanti-
 bus. Parietes autem decem
 cubitorum, versus
 occidentem, sex colu-
 mnis constabat, erant-
 que invicem aptati ut
 unum parietem efficere
 viderentur totum inauratum,
 compactis commissuris
 interioribus & exterioribus:
 quavis enim
 columna tres habebat
 spithamas f] ut longi-
 tudo triginta cubito-
 rum à viginti columnis,
 & cubitorum decem à
 columnis sex impleretur.
 Angulares vero
 columnarum duarum in postico
 pariete, ex uno cubito,
 per quas latitudo
 longitudini cooprat. Per
 omnes porro columnas
 superpositus de-

σα

- 1) Patet hinc apud Flav. Josephum legendum πλατῶν
 τρίτον σπιθαμῆς non ut viri docti reponunt
 βάθος.

δια μία συμπλεκόμενη
 σάνις, γυγγύροισι θή-
 λεισι καὶ ἀόσοις καλεχο-
 μένη, πρὸς τὸ μὴ θ-
 ῦσθαι ἀνεμῶν κραδαίνε-
 σθαι ἢ σκηνῆν; ἀλλὰ οὐ
 ἡραμία πολλῆ διαφυ-
 λάττεται. τὸ δὲ εἶδος
 τῆς σκηνῆς, εἰς τρεῖς
 διήρητο καὶ πηχῶν, ἡ
 καὶ ἦν τὸ μῆκος ἐσωτερῶν
 ἀδύτων πηχῶν, ἡ τοῖς
 ἱερεῦσιν ἀβάτον. τρεῖς
 σαρκεσ δὲ κίονες ἴσοι ἴσους
 ἄλλοις, διείργον τὸ ἀδυ-
 τον ἔξωθεν. οἱ δὲ
 λοιποὶ πηχεὶς εἴκοσι,
 οἱ πρὸς τὸ ἀδύτον, τοῖς
 ἱερεῦσι μόναις ἐξέκωντα.
 τὸ δὲ μέγεθος ἐξ ἑπτε-
 ς ἢ εἰσοδοῦ ἦν, πάντε
 κίονι διαχρυσῶσι, ἴσους
 τοῖς ἄλλοις στίβαστο,
 χαλκίαις βάσεσιν ἐφε-
 τῶσιν. ἔχει δὲ καπι-
 πέλασμα ἐκ βύσσου καὶ
 πορφύρας, καὶ ὑακίνθου
 καὶ κοκκίνου βαφῆς, ἐμ-

turrebat unius arcte
 commissus asser, cardi-
 nibus g) feminis & ma-
 sculis connexus, ne ta-
 bernaculum à ventis
 concuti posset, sed fir-
 mum staret ac securum.
 Interius tabernaculi, in
 tres divisum erat partes,
 decem cubitorum sin-
 gulas. Atque intimum
 decem cubitorum spa-
 tium, adytum erat sa-
 cerdotibus inaccessum.
 Quatuor columnæ ca-
 teris similes adytum ab
 extimo separabant.
 Reliqui cubiti viginti
 ante adytum, pate-
 bant solis sacerdotibus.
 Posticum ubi erant fo-
 res, quinque constabat
 columnis inauratis, si-
 milibus ut cæteræ, stan-
 tibusque super bases æ-
 reas. Velamentum ha-
 buit ex byssi, purpureæ,
 hyacinthi & cocci tex-
 tura decem cubitorum,
 hocque velamentum

πηχον, κ. και διήρητο
 αι δεκα πηχους & αν-
 τε τριτην τω κατωτε-
 ρω μωλι. και ο ιδιαι-
 ος, αγιου καλεϊτο, ο
 εξαυτου. αυτην δε αυ-
 ων τα εδωκεν. Ο δε
 πρωτος αυτων, κ. πηχων
 μωλιου. περιου. αυτου
 υποδουμεινους. Ο μω-
 λι, δε πηχων εσπεροσδιδω
 κ. εως τριμετρη, φαρ-
 σκου. φιλκιομεν. δε το
 κατω, οτι θάτερον
 κελου. οθουνολογουμενο
 προς τε εκαντεαννοσων
 συνφεικωσων κατ' αυ-
 ριαν. Ε γαρ εν ταις επι-
 σήμας ημεραις Πισυνη-
 γεθ προς το κατοπιευσα-
 σαν δε και σιδοναι πε-
 επιδευμαι τω αγιασ-
 ματι, και οτι ταις συν-
 δασι, επιδευμαι ποι-
 υλαις βαφαις, ετερον
 καλυμματ' ε προς το
 τας χειματας επιχων.
 και επανω τ' αυτων αλλα
 διαφοραι πεποιημεναι,

decem cubitos adyti
 distinguebat. Tem-
 plum exterius vocaba-
 tur sanctuarium, sed
 adytum, sanctum san-
 ctorum. Prior pars de
 viginti cubitorum spa-
 tio sacerdotibus intran-
 tibus permittebatur, ad
 decem vero cubitorum
 ingressum ante partem
 posticam velum exsta-
 bat, quod funibus, in
 utramque partem per
 annulos expandi &
 contrahi ad angulum
 poterat, diebus enim
 solennibus festis, ut in-
 trospecti posset, contra-
 hebatur. Erant & lin-
 teamina circumposita
 sanctuario, & super
 linteis, varia tincta co-
 lore aliaque opercula
 ad tempestatum arcan-
 dam vitio: & super his
 alia pelles composita
 quae tegumenta tem-
 pore pluvio tuerentur.
 Arca in sancto sancto-

καλύψασαι τὰ σκεπάσ-
ματα, ἐν τοῖς ἕδαις, ἡ
δὲ κιβωτός, π. εἰς τὸ
ἅγιον τῶν ἁγίων, ἐκ ξύ-
λων σουφίαν, μήκτις
σπιθαμῶν, α. πλατύς
καὶ βάθις, σπιθαμῶν
τρίων, χρυσῶ ἰσώδαι
καὶ ἕδαις καὶ ἀκαχρυσί-
ταιν. αὕτη δὲ σκεπά-
σται ὑπὸ τῶν ἱερῶν ἐν-
φύετο, κρέκοις χρυ-
σοῖς ἐνηλωμένη καὶ ἐν
ἁγίων ἀσθηρῶν ἀγομῶ-
ται. ἐπὶ αὐτῇ δὲ
χρυσίμη, μούρη δὲ ἐ-
στὶ ταύτη τῶν ὑπὸ
ἀνδράπων ἰσοαμείων
ἐξ ἀπλοῦς. ἐν τῷ
τῇ, καὶ αἱ δύο πλακί-
αι πικνῆ, τῆς δεκαλό-
γῃ. ἐν δὲ τῷ ναῷ τῷ
πρὸ τῶν ἁγίων, τρεῖς
ζα ἰδρῶ, μήκτις πη-
χῶν, β. πλατύς πη-
χῶν, α. ὕψος σπιθα-
μῶν τριῶν. κρέκοις χρυ-
σοῖς ἐνηλωμένη, καὶ ἀσ-
θηρῶ. Φερόμενη χρυσοῖς

rum ex lignis facta im-
munibus a putredine,
longitudine quinque
spithamarum, latitu-
dine altitudineque spi-
thamarum trium, auro
obducta extrinsecus at-
que intrinsecus. Hac
quando oportebat por-
tabatur a sacerdotibus
per annulos aureos in-
fixos vetricibus sublata
in humeros. Duo su-
per illam exstabant
Cherubim forma nulli
eorum quæ ab homini-
bus conspici solent si-
milli. In hac arca duæ
tabulæ decalogi h) re-
positæ erant. In tem-
plo ante sanctum san-
ctorum stabat mensa
duorum cubitorum lon-
gitudine, latitudine cu-
biti unius, altitudine
trium spithamarum: per
aureos infixos annulos
vetricibus aureis portatæ

h) Supra pag. 224.

ἐν ἧ, οἱ τῆς προθέσεως
 ἄρτοι δάδκα, ἐν δυσὶν
 ἐτάσι κατὰ πᾶν σαβ-
 βάτων ἐναλασσόμενοι ἄ-
 ζυμοί, ἐπὶ τὸ, καὶ ἐ-
 πάνω τῶν, γ, ἄρτων δύο
 Φιάλαι χρυσαὶ θυμι-
 αμάτων πλήρεις, πρὸς
 δὲ ἀρκῶν ἔκοντο πλευ-
 ρόν. λυχνία δὲ ἦν πρὸς
 τὸ μεσημβριανὸν πλευρὸν,
 ἐκ χρυσοῦ κεκλιμένη
 διακενῶ, ἑτάθμῳ μινῶν,
 β, πεποίητο δὲ ἐκ κρι-
 νῶν, καὶ ροίσκων, καὶ
 κρατερῶν, εἰς ἐπὶ
 μερῇ διατεταμένη, ἐκαστῆ
 μερῆς, δεκά συνθεσῆς
 ἐκ κρινῶν, καὶ ρῶν,
 καὶ κρατερῶν, ἔχον-
 τῶ, οἱ εἰσιν οἱ πάντες,
 β, καὶ ἑπὶ ταύτης λυ-
 χνίᾳ, ἐπὶ τῆς μεσοῦ δὲ
 τῆς λυχνίας καὶ τῆς ἱρα-
 πέλης, θυμιασθεῖν ἦν
 πηχυαῖον, κατὰ πλε-
 ρῶν ἐκαστῆν, ὁμοίως τοῖς
 ξύλων ἀσηπῶν, χρυσοῦ
 πεδισηλασμένων, ὑψὸς
 πηχυῶν, β, ἐπὶ δὲ αὐτῆς

solita, in qua panes
 propositionis duode-
 cim infermentati per
 duos seniones quolibet
 sabbato alii poneban-
 tur. Et supra panes dum
 phiake aureae plene
 thure ac suffitu, ad la-
 tus septentrionale col-
 locata. Nam ad latus
 meridionale positum
 erat candelabrum ex
 auro fufum & subina-
 ne, pondere centum mi-
 narum, factum ex lili-
 is, granatis, & cratercu-
 lis in univcrsum septu-
 aginta. Super hoc can-
 delabro lucernæ sep-
 tem: mediumque in-
 ter candelabrum ac
 mensam, altare cubiti
 in omne latus magni-
 tudine, similiter ex li-
 gnis incorruptilibus
 factum, auroque obdu-
 ctum, duorum altitu-
 dine cubitorum: super
 ea stabat craticula au-
 rea, & ad angulum

χρῆμα

χάρα χρυσία, καὶ κα-
 τὰ γωνίαν, χρύσεισι σί-
 φανοι ἐπέκειντο, καὶ
 σκυταλίδες καὶ κρίκοι,
 πρὸς τὸ αὐτὸ δια τῶν
 ἐσρίων φέρεσθαι, συνέκει-
 ζε. πρὸ δὲ τῆς σκηνῆς,
 ἰδρυτο βαμὸς χαλκε-
 ρος ὑποξύλου, κατὰ
 πλευρὰν ἑκάστην, ἐ-
 πήχους ἑκμετρημένῃ,
 τὸ δὲ ὑψὸς τρίτηχος,
 ὁμοίως χρυσῷ κεκοσμη-
 μένῃ, ἐχάραξ ὀπίκει-
 μένην ἔχων δικτυωτῆν,
 πρὸ καταφερομένου πυρ-
 ρὸς αὐτῆς, τῆς γῆς ἐκδέ-
 χομένης, καὶ ἐπίθετο ἀν-
 τικρυῖ χρυσεῖ. σκεῦη
 δὲ πρὸς τὴν τέτων λα-
 τρυγίαν, ἦν πολλὰ καὶ
 διαφορὰ, οἰνοχοαί, καὶ
 φιάλαι, ἔδυσκαί, ἔ-
 κρατήρες, χρυσεὰ παν-
 τα, πρὸς ἅς ἱεραγίας
 πεποιημένα. αὕτη ἡ
 σκηνή.

quemque aureæ coro-
 næ & vinctes annulique
 erant, ut à sacerdotibus
 portari posset. Ante ta-
 bernaculum structa e-
 rat arca æneâ sublignea
 ad latus quodlibet men-
 suram habens cubito-
 rum quinque, altitu-
 dinem vero tricubita-
 lem: similiter ornata
 auro cum imposita cra-
 ticula reticulata, per
 quam ignis delapsus, à
 terra excipiebatur. Hæc
 ara ex adverso aureæ
 posita exstabat, vaseque
 ad sacra in his obeunda
 multa, variaque, trullæ
 vinarie, phialæ, thuri-
 bula & crateres ex auro
 omnia, sacris destina-
 ta officiis. Hujusmo-
 di erat tabernaculum.

Q

Κ Ε Φ. ριβ.

... ..

Κ Ε Φ. ριβ.

Πόσῳ ἦν ὁ λαὸς ὁ ὑ-
πὸ δαβὶδ ἀριθμηθεὶς
ὡς ἂν ἔδοκᾶν τῷ
θεῷ.

Ἀπὸ μὲν ἔτι ἰσραήλ,
ρι, μυριάδες, ἄπο
εἰκοσαετῆς ἕως πεντη-
κονταετῆς, ἀνδρῶν μα-
χητῶν. ἄπο δὲ ἔτι ἰ-
δα, τῆς αὐτῆς ἡλικίας,
ρι, μυριάδες. αἵτινες
πᾶσαι, διὰ ἔτι ἰωάβ
ἀριθμήθησαν.

Κ Ε Φ. ριγ.

Πόσαι ἀπώλοντο ἔτι λαῶν,
ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ ἔτι δα-
βὶδ τῆς ἐξαριθμη-
σεως ἔτι λαῶν.

Ἐἰς ἕξ ὥρας, πᾶς ἄπο
πρωῖ ἕως ἀριστοῦ, μυ-
ριάδες, ζ.

C A P. CXII.

*Quantus erat numerus
populi, cum à Davide con-
tra DEI voluntatem
numeraretur?*

Ex Israele erant à vi-
cenario ad quin-
quagenarium virorum
idoneorum ad pugnam
undecies centena mil-
lia. De Juda, ejusdem
ætatis quadringenta
millia, qui omnes à Jo-
abo numerati sunt.

C A P. CXIII.

*Quot perierunt ex populo
propter peccatum Davi-
dis, qui populum nu-
meraverat?*

Intra sex horas à mane
usque ad prandium,
septuagies mille.

Κ Ε Φ. ριδ.

Κ Ε Φ. ριδ.

Τίνες πορνύσασαι γυναικίς εις γάμους ευδικήσαν.

Θάμαρ ἡ χανααία, εἰς τὸν Ἰούδα. σὺ φῶς πορνύσασα, τὸν Φαρές, καὶ τὸν Ζαρά, ἐξ αὐτῶ γενήσασα. ρααβ, ἡ τῆς κατασκοπῆς κατακρύψασα, ἐκ τῶ σαλμών τὸν βοοζ γενήσασα. βηθσαβεε, ἐκ τῶ δαβὶδ τὸν σαλομώννα γενήσασα. γόμερ, ἡ τῶ δεβηλαϊμ, ἐκ τῶ Ὠσηε τὸν ἱερραεὺλ γενήσασα.

Κ Ε Φ. ριε.

Τίνες ἐν τοῖς προφήταις ἀγαθοὶ μεμενήκασιν.

Ἄβελ ὁ τῶ ἀδάμ. μελχισηδεκ ὁ ἀρχιερεὺς τῶ θεοῦ τῶ ὕψις, ἡ λίας ὁ ἀναληφθεὶς, ὁ

CAP. CXIV.

Quanam mulieres, cum meretrices fuissent, nuptia bonam famam retulere?

Thamar Chananæ, quæ oportune cum Juda rem habuit, & Pharesum ac Zara ex eo peperit. Rhaab, quæ exploratores occultavit & ex Salmone peperit Boosum. Bethsabee quæ ex Davide peperit Salomonem. Gomer Debelaimi filia, quæ ex Osea Jesraelem peperit.

CAP. CXV.

Quinam ex prophetis mansere celibes?

Abel Adami F. Melchisedec summus summi DEI sacerdos. Elias qui in cœlum af-

2 λασ-

λιασαῖⓄ ὁ τέταρτος μα-
θητής. ιερεμίας ὁ κε-
λευθεύς ὑπὸ Θεοῦ μὴ
λαμβάνειν γυναῖκα.

sumtus est. Elissæus
hujus discipulus. Jere-
mias à DEO jussus ab
uxore ducenda absti-
nere.

Κ Ε Φ. ρς.

Τίνες ἐν τοῖς ἀποστόλοις
γυναῖκας ἔχον.

ΠέτροⓄ, καὶ γὰρ θυ-
γατέρα ἐκέκτητο.
ΦίλιπποⓄ, καὶ γὰρ
τρῆς ἔχει θυγατέρας,
Προφῆπιδας, αἱ κεκοί-
μηται ἐν τῇ ἀσῖα, ἀ-
γναι παρθένοι. Παῦ-
λοⓄ, ὃς καὶ Ἰππιδίων
Φησὶν, καὶ σὺ σύζυγε
πεπλαβῆ αὐτῆς.

CAP. CXVI.

*Quinam inter Apostolos,
conjuges habuere?*

Petrus, nam & filia i-
psi fuit. a] Philippus
nam & tres b] hic habuit
filias prophetides quæ
in Asia, sacræ virgines
obdormierunt. Pau-
lus qui in Epistola scri-
bens etiam tu, inquit,
compar, adjuna illas.

Κ Ε Φ. ρς.

a] Augustinus contra Adimantum cap. 17.

b] Cod. Apocryph. Nov. Test. pag. 741.

* σύζυγε γνήσιε. Philipp. IV. 3. De conjugē Pauli
hunc locum etiam accipiunt Clemens Alex. Pseudol-
gnatius alique. Vide Cotelærium ad Ignatii Episto-
lam interpolatam ad Philadelphenses, & Timanni Gef-
selii Hist. Eccles. pag. 151.

Κ Ε Φ. ριζ.

Τίνες ἐκ τῶν βασιλικῶν τῶν βασιλεῶν, δια τὸ δυσσεβῆσαι.

Ἰωραμ. ἰωᾶς. ἀχαζ, μανασσῆς. ἀμών. οζίας δὲ, δια τὸ λεπρωθῆναι.

Κ Ε Φ. ριη.

Τίνες οἱ ἐκ τῆς βασιλείας, ἐκβλητοὶ ἐκ τῆς Σαυῶρος γενεαλογίας γεγονασί, καὶ διατί;

Οχοζίας ὁ τῆς Ἰωραμῆς, καὶ ἰωᾶς ὁ τῆς οχοζίας, καὶ ἀμασίας ὁ τῆς ἰωᾶς. ἅτις ἐ γενεαλογηθῆναι ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, ἐπεὶ περὶ ὁ Ἰωραμ, θυγατέρα τῆς ἀχααβ, καὶ τῆς ἰεζάβελ, ἠγάγετο γυναῖκα, τὴν γοδολίαν, ἧς τῆς ἰεζάβελ

C A P. CXVII.

Quinam Reges propterea quod fuerunt impii non sunt in Regiis Davidis monumentis scripti?

Joram, Joas, Ozias, Achaz, Manasses, Amon. Ozias quidem quoniam lepra correptus fuerat.

C A P. CXVIII.

Quinam Reges de Davidis stirpe, ex Salvatoris stemmate genealogico ejecti sunt, & quam ob causam?

Ochozias Jorami, & Joas Ochozias filius & Amasias filius Joasi. Hi in Evangelio in genealogia Christi non commemorantur, quoniam Joram filiam Achabi & Jezabelis, Godoliam in uxorem duxit, quæ impietatibus

Q 3

dysse-

δυναστείας περραμμέ-
 νη, καὶ ἔν Ἰωραμ ἐπη-
 γαγὼ δυναστεῖν, καὶ ἔν
 υἱὸν αὐτῆ τὸν ὀχοζίαν. καὶ
 ἔ ὀχοζίαν ἀποθανόντα,
 τὸ βασιλικὸν γενέσθαι
 ἐκ ἔ δαβίδ, ἐπεχείρη-
 σεν ἀφανίσαι, εἰ μὴ
 Ἰωσαβὲς ἢ ἔ ὀχοζίαν ἀ-
 δελφῆ, γυνὴ δὲ Ἰωδαῆ
 ἔ ἀρχιερέως, βρέφον
 ὄν ἐπὶ ἔ Ἰωᾶς, υἱὸν ἔ
 ἀδελφῆ αὐτῆς ὀχοζίαν,
 κλείψασα, καὶ κατέ-
 κρύψασα, ὀκταετῆ γεχο-
 ρῶσα, εἰδείξει τῷ ἀχιερῆϊ
 Ἰωδαῆ, ὅς ἀποκτείναν τὴν
 γοδολίαν, εἰς ἔν Ἰωᾶς
 κατεψῆσατο τὴν βασι-
 λείαν. ἀλλ' ἐδὲ σεδε-
 κίας γενεαλογεῖται, ἀ-
 νηκαθῆσας θεῶ, καὶ
 κατῆσαν Ἰωραμῆνας τὴν
 διὰ ἔ προφήτη Ἰερεμίου,
 φῆσαντος, γράψον τὸν
 ἀνὴρα τῆτον ἐκ κήρυκ-
 ῶν.

Jezabelis innutrita, et-
 iam Joramum & filium
 ejus Ochoziam ad im-
 pietatem adduxit, mor-
 tuoque Ochozia, regi-
 am Davidis stirpem co-
 nata est extinguere, ni-
 si Josabe, Ochoziae fo-
 ror, uxorque summi
 sacerdotis Jodae Joasum
 adhuc infantem, fratris
 sui Ochoziae filium clam
 ablatum octennem oc-
 cultatumque demon-
 strasset summo sacerdo-
 ti Jodae, qui Godoli-
 am interfecit & Joasum
 in regnum constituit.
 Sed nec Sedekia, in
 Genealogia Salvatoris
 fit mentio, hic enim
 DEO inobsequens fuit,
 & à Propheta Jeremia
 * diris devotus qui scri-
 be, inquit, *virum hunc
 ejectionem.*

Κ Ε Φ. ριθ.

* Jerem. XXII. 30.

Κ Ε Φ. ριβ.

Τίς, ἰατροῖς κακῶθεις,
 χρησαμεν^Θ, καὶ μὴ
 τῷ Θεῷ τὴν ἰασιν
 αἰτήσας, δόπο-
 θήσκει.

Ἀσὰ ὁ ἔϊδα βασι-
 λεύς, τὰς πόδας
 μαλακιάθεις, καὶ μὴ
 ἐκζηήσας τὸν Κύριον,
 ἀλλὰ τὰς ἰατρούς, δόπο-
 θήσκει.

Κ Ε Φ. ρι.

Τίνα ὄσι τὰ μνημονεύμε-
 να ἐν ταῖς γραφαῖς βι-
 βλία ὡς ὄντα, ἐχ-
 εὑρισκόμενα.

Ναθαν, καὶ ἀδδῶ, καὶ
 ἀχία ἔ σιλωνίτῃς,

CAP. CXIX.

Quis medicis quod in
 morbo usus esset, & non à
 Deo medelam expetis-
 set, mortuus
 est?

Asa Rex Judæ labo-
 rans pedibus, nec
 DEUM requirens, sed
 Medicos, est mor-
 tuus.

CAP. CXX.

Quinam libri sacra Scri-
 ptura a] commemoran-
 tur ac si exstarent, sed
 nusquam inveni-
 untur?

Nathanis & Addo &
 Achiaz Silonitæ

Q 4

καὶ

a] Hoc caput ediderunt Lambecius III. de Bibl. Vindob.
 pag. 33. & Godfridus Olearius ὁ μακαρεῖτης Obser-
 vat. in Matthæo pag. 73. Etiam dederat Latine Wolff-
 gangus Musculus ad usum synopsis Scripturæ S. A-
 thanasii: & Græce Rev. noster Job. Christoph. Wolf-
 mus, T. 2. Bibl. Hebrææ p. 212. ubi de libris in Hebræo
 Codice citatis sed non exstantibus disserit, ut solet, ac-
 curatissime. Exhibuit quoque cum Lambecii versione
 in Codice Pseud-epigraphæ Vet. Test. p. 911.

καὶ σήμε, καὶ ἰηϛ, ἐν
τῇ βίβλῳ τῶν βασιλει-
ῶν γεγραπταί, εἶναι βί-
βλια. περὶ φῆται δὲ εἰ-
σὶν ἔθι, οἱ γεγράφασι
περὶ αὐτῶν περὶ φητευσαν,
ἃ ἔχ' εὐρίσκειται. ψαλ-
μοὶ τρεῖς χίλιοι λέγονται
ἐν παραλειπομέναις εἶ-
ναι τῷ δαβίδ, μίνας δὲ
ἕξ αὐτῶν τρεῖς ἑκατὸν
πεντήκοντα ὑπὸ τῶν φί-
λων τῷ βασιλέως ἐ-
ζεκίᾳ τῷ βασιλέως
ἐξηλέχθη, τρεῖς δὲ

b) & Semei c] & Jehu
d] libri commemoran-
tur in libro Regum.
Hi enim Propheta cum
essent, ea de quibus va-
ticipinati fuerant scripse-
runt, quae nunc non in-
veniuntur. Termille
Psalmi in paralipome-
nis e] dicuntur esse
Davidis, ex illis autem
centum & quinquagin-
ta solum ab Ezechiae
Regis f] familiaribus

ἄλλοις

b] 2 Paralipom. IX. 29.

c] 2. Paralipom. XII. 15.

d] 2. Chron. XX. 34.

e] Psalmos Davidis termille fuisse in Paralipomenis non
legitur, uti nec Salomonis Proverbiorum fuisse quin-
que millia. Sed 3. Reg. IV. 32. de Salomone: καὶ
ἐλάλησε Σαλομών τριχίλιας παραβολῶν,
καὶ ἦσαν ὅσαι αὐτῷ πεντακίχλιαι. In He-
braeo h. l. non sunt Odes Salomonis 5000. sed 1005.
cui numero suffragatur Josephus VIII. 2. de Salomone;
συνέταξατο δὲ καὶ βιβλία περὶ ὧδων καὶ με-
λῶν πεντε πρὸς τοὺς χιλίαις, καὶ παραβολῶν
καὶ εἰκόνων βιβλίας τριχίλιας.

f] Supra cap. 73. Glycas parte 2. Annal. p. 182.

ἀλλὰς ἀποκεκρυφθαι.
 πεντακισχιλίας παροιμί-
 ας, ὑπὸ τῷ σαλομώνι
 τῷ ἐκδεδόσθαι, φησὶν
 ἢ τῶν ὠραλειπομενῶν
 γραφῆ, ἀλλ' ἐκ εἰσι
 οὐν ἢ μόναι τρεῖς αἱ
 ἐκκλησιαζόμεναι. τὸ
 ἄσμα ἐξ ἁσμάτων
 πλείονων τὸ μουσι-
 κὸν ἐξελέχθαι Ἰππ-
 γέγραπται. ἰώσηππῷ
 δὲ ἰσορεῖ, δύο βιβλία
 προφητείας, ὅν προ-
 φήτην ἰεζεκιήλ γεγρα-
 φέναι, ἐν δὲ μόνων Ἰππ-
 γινώσκωμεν εὐερίσκεισθαι.

esse delectos, reliquos
 obscuritati relictos.
 Quinquies millena
 proverbia à Salomone
 esse prolata testatur Pa-
 ralipomenon liber, ho-
 die vero nullos ejus
 nisi tres libros habe-
 mus qui ab Ecclesia re-
 cepti sunt. Cantic-
 um mystici & subli-
 mis argumenti, ex
 Canticorum multitu-
 dine esse delectum, ex
 inscriptione patet. Jo-
 sephus g] refert duos
 prophetiæ libros scri-
 ptos à vate Ezechiele,
 at unum tantum repe-
 riri novimus.

Κ. Ε. Φ. ρκα.

Τίνας εἰσὶν αἱ ὑπὸ τῶν
 ἀποστόλων μαρτυρίαι
 ὠραγενόμεναι, ἃς
 γραφὰς ἐκ ἔχομεν.

Ματθ. αἱ τῷ φησὶν ἵππ
 τῇ οἰκῆσει τῷ ἰω-

CAP. CXXI.

Quenam sunt testimonia
 ab Apostolis allegata h]
 ex scriptis qua non
 habemus?

Matthæus de domici-
 lio Josephi post-

Q 5

σηφ,

g] Josephus X. 6. Zonaras T. 1. Annal. pag. 79. h] Et-
 iam

σηφ, ἀπὸ τῆς ἐξ αἰγύ-
πτου ἀνάστα, εἰς τὴν να-
ζαρέθ μὲν ἔχεις, ἐλ-
θῶν δὲ ἔκησε τὴν να-
ζαρέθ, ἵνα πληρωθῆ ἡ
γεγραμμένον, ὅτι ναζω-
ραῖος κληθήσεται. παῦ-
λⓄ ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰς ἐφεσῖ-
ους, διὰ λέγει, ἔγει-
ραι ὁ καθυδῶν, καὶ ἐ-
πιφάυσει σοὶ ὁ χριστός.
καὶ πάλιν, γεγραπταί,
ἔγένετο ὁ πρῶτος ἀνδρῶ-
πⓄ εἰς ψυχὴν ζῶσαν,
ὁ δευτέρⓄ εἰς πνεῦμα
ζωοποιῶν. καὶ τοῖς ἐν
μιλήτῳ πρεσβυτέροις δι-
αλεγόμενος φησὶ, μνη-
μονεύετε μάλλον δίδοναι
ἢ λαμβάνειν.

quam ex Ægypto illē
in urbem Nazareth una
cum Domino rediisset,
ait: 1) *Et veniens habi-
tauit in Nazareth, ut
impleretur quod scriptum
est, Nazarenus vocabi-
tur.* Paulus in Episto-
la ad Ephesios, k) dicit:
*Propterea, inquit, exper-
giscere qui dormis, Et il-
lucescet tibi Christus.* Et
iterum: l) *Scriptum est:
factus est primus homo
anima vivens, secundus
vero spiritus vivificus.*
Et cum Milesiis presby-
teris collocutus dixit:
m) *Memento te quod be-
atius sit dare quam ac-
cipere.*

K. E. φ. ρκβ.

iam hoc caput Græce & Latine edidit laudatus Olcarius
Observat. in Matthæum pag. 76.

i] Matth. II. ultim.

k] Ephes. V. 14. Confer Codicem Pseud-epigraphum Vet.
Test. pag. 1105. seq.

l] 1. Cor. XV. 46. sed hoc Pauli γεγραπταί tantum
modo referendum ad verba priora quæ de primo Ada-
mo scripta leguntur Genes. II. 7.

m] Actor. XX. 35. De hoc loco dixi T. I. Codicis Apo-
cryphi Novi Test. p. 323.

Κ Ε Φ. ρκϛ.

Τίνες αἰσιν οἱ πᾶς ἱεραὶς
 γραφαὶς ἐρμηνεύσαν-
 τες.

Πρῶτον Ἰπὶ Πωλε-
 μαίς ἔ Φιλα-
 δέλφω ἐν ἀλεξανδρείᾳ
 οἱ, οβ, τῶν ἰουδαίων σο-
 φοί, ὑπὸ ἐλεάζαρος ἔ
 ἀρχιερέως εἰς τὸ ἐρμηνεύ-
 σαι αὐτῶν ἱεραὶς γραφαὶς
 ὑποσάλεντες. δεύτερος
 ἀκύλας ἐρμηνεύει, Ἰπὶ
 ἔ Βασιλέως ἀδριανῆς γε-
 γονῶς, ὅς ἐξ ἐλλήνων
 ὢν, καὶ προσεθεῖς τῷ
 ἰουδαϊσμῷ, πονήσας πε-
 εἰ τὴν ἑβραϊδα, Ἰπὶ-
 γνῆς τε ὡς ἐκ ἀκριβῶς
 ἠρμηνεύσαν, οἱ, οβ, σο-
 φοί, διὰ τὸ μὴ τὴν ἐλ-
 λήνων φωνὴν ἀκριβῶν,
 ἠρμηνεύσειν ἀκριβέστερον.
 τῆλϞ ἠρμηνεύσει συμ-
 μαχϞ, Ἰπὶ σεβήρω

CAP. CXXII.

*Quinam sacras litteras
 n] interpretati
 sunt?*

Primo Alexandria,
 tempore Ptolemæi
 Philadelphî, LXXII
 Judæorum sapientes,
 ab Eleazaro Pontifice
 maximo ad sacras Scri-
 pturas interpretandas
 ad eum missi. Alter in-
 terpres Aquila, qui A-
 driani Imperatoris tem-
 poribus vixit: & ex gen-
 tibus cum esset, am-
 plexus est Judaïsmum
 Hebraicisque litteris o-
 peram dedit, & in-
 telligens LXXII. sapi-
 entes non accurate ver-
 tisse, quod Græcorum
 linguam non ad un-
 guem nossent, accura-
 tius transtulit. Tertius
 interpretatus est Sym-
 machus, tempore Seve-

κϞ

n] Conferendus Epiphanius libro de mensuris & ponde-
 ribus Tom. 2, pag. 166. seq.

καὶ ἀντωνίνα, ἔ γάρ ἐ-
 πικεκλημένοι, γινόμενος,
 τῶν Φασί σαμαρείων
 ὄντα καταγνῶντα αὐτῶν
 ἀπ' αὐτῶν ἀπεστῆαι,
 φιλοπονησαντὶ π. πρὸς
 τὰς ἑβραϊκὰς γραφάς,
 ἐξενέγκαι αὐτῶν τὰς ἐρ-
 μηνείας. πταρὸς ἐρμη-
 νεύει Θεοδοῖων ποιητὸς
 τὸ γένθ, καὶ ἀρεσιν
 μαρκιωνιστῆς ἐπειπε
 πρὸς αὐτοὺς ἰσραήλ, καὶ
 ζηλώσας τὴν ἑβραϊδα,
 ἠρμήνευσε καὶ αὐτὸς τὰς
 γραφάς, ἔ παντὶ τῆς
 τῶν, οβ, ἐρμηνείας πα-
 ραλλάξας. πέμπτη δὲ
 ἐκδοσις εὐρέθη ἐν ἰσρα-
 ῆλ, ἐν πύθοις χαλκοῖς
 κεκρυμμένη, ἐκ Πτι-
 γεγραμμένη τὸν ἐρμηνεία,

ri & Antonini o] cog-
 nomento Geta. Hunc
 ajunt Samaritanum fuif-
 se, sed damnasse suos
 tribules p) & ab iis de-
 fecisse, & ad Hebrai-
 cas litteras applicuisse
 animum, earumq; inter-
 pretationem edidisse.
 Quartus vertit Theo-
 dotio genere Ponticus,
 secta Marcionita: dein-
 de Judæis jungens se &
 Hebraicæ linguæ studi-
 um consecrans, Scriptu-
 ras & ipse est interpre-
 tatus, qui a versione
 LXXII. interpretum
 non adeo longe puta-
 vit sibi recedendum.
 Quinta editio in Jeri-
 cho reperta est, occul-
 tata in æneis vasibus

Φασί

o] Caracallæ, cui Geta frater sed non cognomen. Nimirum
 Epiphanius scripserat *temporibus Caracallæ ἔ Ge-
 τῆ. ἐν χρόνοις ἔ υἱὸς Σευήρα ἔ Πτικληθέν-
 τῶ κατακάλλα π. καὶ γέτα. T. 2. p. 174.*

p] ἀγανακτήσας καὶ τῆς ἰδίας φυλῆς. Epi-
 phan. T. 2. p. 172.

Φασὶ δὲ αὐτὴν ὑπὸ γυναικῶς ἐρμηνεύσασθαι, ὅτι καὶ ἐν οἰκίᾳ γυναικὸς ἐπιμελῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις, εὐρεῖσθαι τὰς ἀπίθας. ἕκτη δὲ ἄλλη εὐρέθη ἐν Νικοπόλει τῆ ἀπὸ ἀκτίου, μετὰ τὴν πόλιν διαγμῶν. ἐξ ἧν αἱ ἐρμηνείαι τῶν γραφῶν εἰσὶ, καὶ σώζονται.

neque auctoris nomen habens inscriptum: ajunt tamen à muliere q) translata[m] esse, quoniam in domo mulieris, sacrarum litterarum studiosa, reperta illa vasa fuerint. Sexta alia interpretatio reperta est Nicopoli, Actio vicina post Severi r] persecutionem. Sex igitur interpretationes S. Scripturæ fuere, & etiamnum existant.

Κ Ε Φ. ρκγ.

Ποσάκις πορεύεται ἡ ἱερουσαλήμ.

CAP. CXXIII.

Quot vicibus exurgnata Jerusalem?

Πρῶτον, ὑπὸ ναβουχοδονόσορ ἔ βαβυλωνίως, ὑπὸ σεδεκίᾳ βασιλέως, καὶ ἱερμίου ἔ πρὸφῆτα, ὑπὸ, ο, ἔτη. δέυτερον, μετὰ ἔτη, υνε,

Primum à Nabuchodonosore Babylonio, a) tempore Sedeciae Regis & Jeremiae Prophetæ, desolata per annos LXX. Deinde post

ὑπὸ

q] Hoc non habet Epiphanius.

r] Σεβήρα, pro Ουήρα legendum ex Epiphaniis.

a] 4. Reg. XXV.

ὑπὸ ἀντιόχου ἔπιφα-
 νῆς, ἑπὶ ἡμέρας, βσ,
 κατὰ τὰς μακκαβαίων
 χρόνας, τρίτον, ὑπὸ
 πομπῆς ἔρωμαίων ἡ-
 γαμένῃ, ἀριστοβύλῃ ἑ-
 ὑρκανῷ ἑπὶ ἱερουσῶνης
 μαχομένων, οἱ ἦσαν ἀ-
 δελφοὶ, καὶ ἐπαγαγαμέ-
 νων αὐτῶν εἰς τὸν ναόν,
 καὶ ἑπὶ μῆνας τρεῖς μι-
 ἀναντα αὐτὸν, καὶ πάν-
 τα τὰ ἐνδὸν ἀφελόμε-
 νον. ἑξήκοντον ὑπὸ σω-
 σίου ἔρωμαίων στρατηγῷ,
 ὃν ἡρώδης ἐπαγάγετο κα-
 τὰ ἀντιγόνου, ἔρωμα-
 βύλῃ πρὸς ἱερουσῶνης
 ἀντισταμένῃ, δεξασθεὶς βα-
 σιλίαν τῆς ἰουδαίας τὸν
 ἡρώδη, ἐπολιορκήθη δὲ

annos quadringentos
 & quinquaginta quin-
 que ab Antiochio Epi-
 phane b] per dies bis
 mille & ducentos,
 temporibus Maccabæo-
 rum. Tertium à Pom-
 pejo duce Romano-
 rum c] contendentibus
 inter se de summo sa-
 cerdotio fratribus Ari-
 stobulo & Hyrcano,
 introducentibusque e-
 um in templum, qui per
 tres menses illud pol-
 luit, & omnia quæ intus
 erant abstulit. * Quar-
 tum a Sosio d) Præto-
 re Romanorum, quem
 Herodes adduxit ad-
 versus Antigonum, Ari-
 stobulo propter ponti-
 ficatum maximum in-
 surgente, ut Regem
 Judææ Herodem reci-
 perent. Quintum post
 obsidionem à Sosio fa-

ἑπὶ

b] 1. Maccab. I. Flavius Josephus XII. 6. & de bello Jud.
 lib. I, cap. I.

c] Vide quæ ad Dionem Cassium pag. 36.

d] id. pag. 405. * Supra pag. 13.

ἔπι τ' τ'α, μῆνας ἕξ.
 π' ἐμπ' ἰον μετὰ ἔτη, ρ,
 τῆς ὑπὲρ σωσικῆς πολιορκίας.
 μετὰ δὲ τὴν ἕκκυρεια ἀνάστασιν καὶ ἀνοδὸν αὐτῶ τὴν εἰς τὸν ἕρανόν,
 εἰς ἔτη, λη, ὑπὸ βασιλευσιν
 νῆ καὶ τ' ἰ, ἰσδαῖα πασα πεπορθησάι, καὶ ὁ
 τας παντελῶς εἰλω.

Κ Ε Φ. ρκδ.

Ποσάκις καὶ πότε ἐπορθηθήσαν οἱ ἕξ
 ἰσραήλ.

Πρῶτον ἔπι ἱεροβοάμ, σωσάκις ὁ αἰγυπτιῶν βασιλεὺς. β, ἔπι ἄζαήλ, βασιλεὺς ἀσσυριῶν, ἐπωκίδησαν εἰς ἀσσυρίας. γ, ἔπι ἕζεκιῆς δὲ, αἱ δέκα φυλαὶ μετωκίδησαν, εἰς ὄρια μῆδων, καὶ χαλδαίων. δ, ἔπι ναβυχοδονόσορ, ὅτε καὶ τὸν

etiam anno centesimo. At post resurrectionem Domini reditumque in caelum anno duodequadragesimo, à Vespatiano ac Tito e] Judæa tota vastata est, templumque omnino eversum.

C A P. CXXIV.

Quoties & quando vixit & misere tractati sunt Israelitæ?

Primum sub Jeroboamo à Soface * Rege Ægyptiorum. 2) Ab Azaele Assyriorum Rege in Assyriam transmigraire jussi sunt. 3) Ezechiæ tempore decem tribus abducti sunt in fines Medorum & Chaldæorum. 4] Sub Nabuchodonosore, quo tempore & Jechoniam

e] id. pag. 746. Conferendus Hermannus Witsius in historia Hierosolymæ quam inseruit Dodecadi exercitatorum Academicarum. * 3. Reg. XIV. & 2. Paralip. XII.

Flav. Joseph. VIII. 10. Σ'σ'σ'α'κ'Ⓞ.

ισχυρίαν ἐξετόφλωσε, ἔ
 ἔν σεδικίαν. ε, ὅτι νε-
 ρωνⓄ βασιλέως ρωμαί-
 ων. ς, ὅτι ἑσπεσιανῶ
 στρατηγῶ ρωμαίων. ζ,
 πολεμαῖⓄ ὁ λαγῶς,
 δολῶ Ⓞ ἔλαβὼν τὰ ἱερο-
 σόλυμα μετέηεν εἰς ἄγυ-
 πτον. η, ἐπιανπίχο Ⓞ ἔπι-
 φανῆς, ὅς ἔστι βδελύγ-
 μασιν ἠνάγκασε, βασι-
 λέως συρίας. θ, πομπῆος
 στρατηλάτης ρωμαίων,
 ὑποφόρεε ἐποίησε, πο-
 λεμησας ἱεροσόλυμα, ὑρ-
 κανῶ βασιλευσὶⓄ καὶ
 ἱερατέυονⓄ. εἰς αὐτῶ
 τῶν ὑρκανῶ, ἡ βασι-
 λεία Ⓞ ἰσραήλ, καὶ
 λαμβάνει τὴν βασιλεί-
 αν, ἠρώδης ἀλλόφυλⓄ,
 δὲ τῶν ρωμαίων, ὅς
 καὶ πηλοσιαζεῖ τῆ Ⓞ ἑρι-
 βῶ παρρησία. ι, πῖⓄ
 ὁ ἦος ἑσπασιανῶ, κατὰ
 ἔν καιρῶ τῆς Ⓞ πάχα
 ἑορτῆς, κατασκάψας Ⓞ
 ἱεροσόλυμα, ἐν ᾧ πάν-
 τες ἑορτάζον. οἱ Ⓞ ἔθνης
 ἑυναχθέντες, ἀνείλε μν-

privavit oculis & Sede-
 kiam. 5] Tempore
 Neronis Imperatoris
 Romanorum. 6] Sub
 Vespasiano * Romano-
 rum Duce. 7] Ptole-
 mazus Lagi dolo captis
 Hierosolymis incolas
 in Ægyptum transdu-
 xit. 8] Sub Antiocho
 Epiphane, Rege Syriæ,
 qui etiam ad abomi-
 nanda miseros coegit.
 9] Pompejus dux Ro-
 manorum tributarios
 fecit, expugnatis Hiero-
 solymis, cum Hyrcanus
 Rex esset & Pontifex
 maximus. Usque ad
 Hyrcanum istum igitur
 regnum Israelis consti-
 titi: inde regnum accepit
 à Romanis Herodes
 alienigena, qui tempo-
 ribus adventus Christi
 vicinus fuit. 10) Titus
 Vespasiani F. tempore
 festi Paschatos evertit
 Hierosolyma, qua in
 urbe omnes de gente
 congregati festum cele-

* Hujus repetita mox infra medio.

εἰάδας, εἰ, καὶ ἄλλας,
 ρ, μυριάδας, ἔς διαπέ-
 πτακην ἑκάτη ἀλώ-
 σαι.

Κ Ε Φ. ρ κ ε.

Κεφάλαιον ἰωσήπυ
 α] ἕτερον.

Γυνήτις, ἔτι μὲν διὰ
 τῶν ἀπλάγχων καὶ
 μυελῶν παρεϊσδύοντο,
 ἐπὶ τὴν φύσιν ἔχωρει,
 καὶ τὸ τέκνον (ἦν δὲ αὐ-
 τὸ ὑπομάδιον παῖς)
 ἀρπασαμένη εἶπε: Ἐρε-
 φον ἄδελφον, εἰ πολέ-
 μω, καὶ λιμῶ, καὶ σά-
 σαι, πῶς σε τηρῶ; γε-
 νῆμαι τροφή καὶ τῷ βίω
 μύθον, καὶ πῦπι λε-
 γουσα, σφάζει τὸν υἱόν,
 καὶ ὀπίησασα, τὸ μὲν ἡμι-
 σου καταδίει, τὸ δὲ λοι-
 πὸν καλύψασα ἐφύ-
 λασκει. εὐθέως οἱ σα-
 σιασαὶ παρήσαν, καὶ τῆς
 ἀδελφίτης κνίσσης ἀπα-

brabant, qua in ultima
 vastatione, interfecta
 decies centena millia,
 & alia centena millia
 vendita.

CAP. CXXV.

Alius ex Josepho lo-
 cus.

Mulier quaedam fame
 viscera & medullas
 penetrante, contra
 naturam insurrexit, arre-
 reptoque filio quem ad-
 huc lactentem habebat,
 infortunate puer, in-
 quit, inter tot belli, fa-
 mis ac seditionis ma-
 la, cui te servem? esto
 mihi cibus & homini-
 bus fabula. His dictis
 filium jugulat, coctum-
 que dimidiam partem
 comedit, reliquam o-
 pertam servavit. Ecce
 repente superveniunt
 seditiosi & scelerato ni-
 dore naribus, hausto,

R σαμε-

α] Joseph VII. de bello Jud. cap. 8. (Græc. κα.) & ex eo
 Eusebius III. 6. Hist. p. 80.

σάμνοι, ἠπαίλυν εἰ μὴ
 δάξῃς τὸ πῶσασκευ-
 αιδεῖν, ἵνα φαίην αὐ-
 τὴν ἰσχυρῶς. ἡ δὲ τὰ λεί-
 ψανα ἔψεν διακάλυψε,
 τὰς δὲ εὐθείως, Φριχὴ
 καὶ Φρενῶν ἕκαστις, ἐ-
 λαβε, καὶ ἔφαθ' τὴν
 ἔψιν ἐπεπήγησαν. ἡ
 δὲ εἶπεν, ἐμὸν τὸ πρὸς τὸ
 τέκνον γνήσιον, καὶ τὸ
 ἔργον ἐμὸν. Φάγετε, ἔ-
 γαρ ἐγὼ βεβρωκα, μὴ
 γίνεσθε μήτε μαλακῶ-
 προὶ γυναίκας, μήτε συμ-
 πταδέστεροι μητέρους. εἰ
 δὲ ὑμεῖς εὐσεβεῖς, καὶ
 τὴν ἐμὴν ἰσοσπέρειαν
 θυσίαν, καὶ τὸ λοιπὸν
 μενάτω. b) τὸ δὲ δὸς
 ἔστι λιμῆ c) φθειρόμενον
 καὶ τὴν πόλιν πληθῆ d)
 ἐπίπτε, καὶ καθ'
 ἑκάστην οἰκίαν, ὅπως ἴσο-
 φῆ e] παρεφάνη, πο-

mortem mulieri minan-
 tur, nisi cibum quem
 paravetat sibi exhibe-
 ret. Illa reliquias filii
 sui detexit, horror in-
 de hos invasit stupor-
 que, & spectaculo at-
 tonitis stantibus, *Meus,*
inquit, genuinus filius
hic est, meum hoc faci-
mus: edite vos, quando
et ipsa comedi. Nolite
aut famina molliores aut
matre benigniores videri.
Quod si fortasse religiosi
estis, et ab esu victimae
meae abhorretis, reli-
quias quoque mihi ma-
neat. Eorum vero qui
 per civitatem fame in-
 teribant, ingens erat
 multitudo, & per sin-
 gulas domos ubi quic-
 quam cibi apparuisset,
 pugna erat, & conjun-

λεμος

b] Joseph. ἐμοὶ μενάτω.

c] Ex eodem Josepho lib. 7. de bello Jud. cap. 7. (Graec. κα.) & Euseb. III. 6. Hist. pag. 78. seq.

d] Joseph. ἀπειρον πληθῆ.

e] Τροφῆς σκιά.

λεμος ἦν ἐν αὐτῇ, καὶ
 δια χειρῶν ἐχώραν οἱ
 φίλοι πρὸς ἀλλήλους.
 πίσις δὲ δουλείας, καὶ
 οἱ δὲ δουλοπῆρες, ἀλλὰ
 τὰς ἐμπνέοντας οἱ
 ληστὰς διηρέων, καὶ ὑπὸ
 ἀμνηστίας, τὰς αὐτὰς
 οἴκας εἰσεπήδων, δις ἢ
 τρίς, ὡρα μιᾶ.

Etissimi inter se dimi-
 cabant. Nec mors ipsa
 fidem penuriæ faciebat,
 sed eos qui extremum
 spiritum trahebant per-
 scrutabantur latrones,
 & præ consilii inopia in
 easdem domos iterum
 ac sæpius unius horæ
 spatio irruebant.

Κ Ε Φ. ρ κς.

Πόσαι ἑορταὶ α] ὡρα
 ἰσραηλίων ἄγον).

Νόμιμοι ἰδὲ αἱ τρεῖς,
 ἐν αἷς καὶ τρεῖς ἔ-
 ἑνιαυτῶ, εἰς τὴν ἱερουσα-
 λὴμ ἀνέεισαν, πρῶτην,
 τὴν ἔ Φασέκ, β) ἢ ὅταν
 ὑπερβασις, ἐν ἣ ἔ ἄ-
 ζυμον ἡοδίον, διαβατή-
 ριον καλεσθῆναι ἐν τεσ-
 σαρεσκαιδεκάτῃ ἔ πρῶτῃ
 μηνὸς ἐπιτελεσμένην. δευ-
 τέρην, τὴν πεντηκοστήν,

CAP. CXXVI.

Quot dies festi apud Ju-
 daeos celebrantur?

Lege quidem præce-
 pti tres, quibuster
 per annum Hierosoly-
 mas ascendebant. Pri-
 mum Phasec, quod vo-
 cabulum transitionem
 significat, quo festo,
 transitorio appellato pa-
 ne quartadecima primi
 mensis comedebant in-
 fermentatum. Alterum
 Pentecosten, celebra-

R 2

γ) κς.

a] De festis Hebræorum cuilibet in promptu est contulere
 Flavium Josephum III. 10. Antiq. & alios scriptores lau-
 dados à me in Bibliographia antiquaria, capite decimo.

b] Exod. XII. Levit. XXIII. 5. Num. XXVIII. 16. Deut.
 XVI. 10. Act. 11. 1. XX. 16.

c] $\mu\epsilon\prime$, v, ἡμέρας δ' φα-
 σεκ, ἑπιτελεμένην, ἐν
 ἡ' α' πρωτογεννήματα
 προσήγον, ἐπέπερ καὶ
 αἱ διπλοχοὶ πλάκες τῆς
 νομοθεσίας, ἐν ταύτῃ τῇ
 ἡμέρᾳ, τῷ μωϋσῇ ἐν
 τῷ σινᾷ ὄρει, ἐπεδίδη-
 σαν. τρίτην, ἐν τῷ ἑβ-
 δόμῳ μηνί, τὴν τῶν σκη-
 νοπηγιῶν, d] ἐν ᾧ μη-
 νί, νεομηνία καὶ δ' μη-
 νος, σαλπίζον ἐν κε-
 ρατίνοις ἐπεταίοντο σαλ-
 πιγῆι, τῇ δὲ δεκάτῃ,
 νηστειᾷ μετὰ κακῆχίας
 ἄγειν. ὁπότε δὲ πεντηκαι-
 δεκάτης, ἕως ἡμερῶν ἐ-
 π' α', σκηνοποιεῖσθαι, αὐ-
 ται καὶ ἐν αἱ νόμιμοι
 τρεῖς ἑορταί, ἐφευρέθη-
 σαν δὲ καὶ ἄλλαι πρῶ-
 ται ἑορταί, πρᾶγμα-
 των ἐυεργεσίας ἐνεγκάν-
 των ἰνασ, ἐν αἷς λυχ-
 νοβατῶσι, e] μηνί ἄδερ,

tum quinquagesima
 post Phasec sive Pascha
 die, qua adducebant
 primogenita, quemad-
 modum & duplices ta-
 bulæ Legis hocce die
 Moyfi in monte Sina
 traditæ sunt. Tertiū mē-
 se septimo, festū taber-
 naculorum, cujus men-
 sis novilunio jussi sunt
 tubis corneis canere, di-
 eque decima in tristitia
 obire jejunium: a de-
 cima quinta deinceps
 per dies septem tende-
 re tabernacula. Hæc
 sunt tria festa in lege
 præcepta. Sed præte-
 reta inventa sunt & al-
 lia festa quatuor ob res
 successusque felices,
 quibus procedunt cum
 lucernis, mense Ader

c] Exod. XXXIV. 22. Levit. XXIII. 15. Num. XXVIII.
 26. Deut. XVI, 10, Actor. II, I, XX. 16.

d] Levit. XXIII. 39.

e] Festiva Encaniorum (de quo infra) speciatim di-
 ctum

ὅς ἐστι δύστροπος, ὡς
 τῆς ἀναιρέσεως ἀμάνη,
 f] ὅς συνεσκευάσατο ἅπ-
 τῶν πειρῶν, ὅλον τὸ ἔθνος
 ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ὅπου συν-
 θηματὸς ἐξαφανισθή-
 ναι. μαρδοχαιὸς δὲ
 πείσας ἐοδῆρ, συγκοιτῶν
 γενομένην δαρείῳ ἔα-
 σθηρ, τὴν συσκευὴν αὐτοῦ
 ἀνέστρεψε, καὶ αὐτὸν ἀ-
 νεσάφρωσον. ἑορταζέσθι
 γὰρ ταύτην τὴν ἡμέραν,
 καὶ καλεῖται αὕτη ἡ ἑ-
 ορτὴ παρ' αὐτοῖς, Φρα-
 ραί. g] μηνὶ τῷ αὐτῷ,
 ὡς τῆς ἀναιρέσεως
 νικάνορος, ἔδοτος ἀλέν-
 τῷ Ἰππὶ δημητρίῳ, ἐπι-
 τὸν μακεδόνων λαόν, h)

(qui Dystro responder) propter interfectum Amanem, qui Persarum sub Imperio fuerat conatus totam gentem una die signo dato excindere, Mardochæus autem persuasa Esther Darii Asveri conjugis consilium ejus evertit ipsumque in crucem egit. Hunc itaque diem festum agunt Judæi, qui ab ipsis conservationis nomine venit. Eodem mense celebrant festum ob peremptum Nicanorem, qui à Demetrio missus erat ad populum oppri-

R 3

Ἰππὶ

Etum Φώτων ob accensa lumina testatur Flavius Josephus XI. II. sed noster scriptos hoc loco notat etiam in cæteris festis λυχνοκαΐαν apud Judæos obtinuisse.

f] Conferendus iterum Flavius Josephus XI. 6. & interpretes ad Esther. IX. 20. seq.

g] Flav. Joseph. Φραραίς ἡμέρας, פרוי פרוי pro פרוי פרוי Ruffin. dies conservatores.

h] Verba ἐπὶ τὸν μακεδόνων λαόν hoc loco aliena

Ἰπὶ τῷ τὸν λαὸν ἀφά-
 νισαί, ἀλλὰ τῷ συμ-
 βαλῶν ἰδὼς ὁ μακκα-
 βαῖⓄ, ἐίκησε, ἔ την
 κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ χεῖ-
 ρας δόποσας, ἤγαγεν
 οὐς τὴν ἱερουσαλήμ, τῇ
 τρεῖςκαδέκατῃ ἔ δυ-
 στρα μῆνος, ἐν ἡμέρα,
 καὶ τὴν ἑορτὴν, εὐς ἔ
 παρόντος Ἰππιλῶσι. μῆ-
 νι δὲ χασλέυ, ὅς ὄσιν
 εἰπίλλιⓄ, i) πέμ-
 πτη καὶ εἰκοστῇ, ἀλ-
 λην ἑορτὴν, τῆ Φῶτα
 καλεσμένην. Ἰππιλῶσι,
 τῆς καθαιρέσεως ἔ ναῦ
 k] μνήμην ποιούμενοι, ὄν

mendum, sed Judas
 Maccabæus cum eo
 configens eum vicit,
 caputque & manus ab-
 scissas Hierosolymam
 attulit die Dystri men-
 sis decima tertia qua in
 præfens usque festum
 obeunt. Mensis vero
 Chasleu, qui Aprilis
 est, die vicesima quin-
 ta aliud festum cele-
 brant quod vocant Lu-
 mina, memoriam obe-
 untes consecrationis

ἐμία-

ena esse putem, nisi ad Nicanorem pertineant, quem Ma-
 ccedonem vocari video in Geleniana Josephi versione XII
 17. Missus à Demetrio primo, cognomento Σοτερε, Σε-
 λευκι IV. Philopatoris filio Syriæ Rege. Nicanor, occi-
 susque in prælio à Judæis A. 161. ante Christum natum
 die XIII. mensis XII. cujus nomen Adar. Vide 1. Mac-
 cab. VII. 39-49. & 2. Maccab. XV. 1-37. Joseph. XII. 17.

j] Supra cap. 27. rectos mensis Chasleu mensi Decembri
 respondere traditur.

k] Vitiose scriptum erat in MS. codice καθαιρέσεως ἔ
 ναθαβ. Constat autem festum illud τῶν Φῶτων
 & εκκαθίστασιν templi prima vice celebratum esse

ANNO

ἐμίσησεν ἀνίσχου ὁ ἐπι-
 Φανής. μνηὶ δὲ νησῶν,
 (Ξανθικός 1] δὲ ἐστὶν ἡ-
 7) ἄλλην ἀγασιν εὐρ-
 την ὑπερβουσημον, ὅτε ὁ
 ματθαιῖς τὴν ἀρεάν
 ἐκαθάρισε.

templi quod Antiochus
 Epiphanes profanave-
 rat. Mense denique
 Nisan qui respondet
 Xanthico, aliud solen-
 ne inprimis festum ce-
 lebrant, quo tempore
 Mattathiae filius arcem
 lustravit.

Κ Ε Φ. ρκζ.

CAP. CXXVII

Ποίας νηστίας ἰσδαῖοι
 νηστεύουσι.

Quae jejunia jejunant
 Judaei?

Νόμιμον μὲν ἐν νηστί-
 αν, τὴν ἐν τῷ ἐβ-
 δομῶ μνηὶ, δεκάτῃ ἔ-
 μηνός, α] νηστεύου παρ-
 ειλῆφασιν. εἰσὶ δὲ ἑ-
 ἄλλα, δ, αὐτοῖς πα-
 ρειλημμένοι νηστίας, καὶ
 τῶσα τῷ προσφῆτῃ Ζα-
 χαρία β] μνημονευόμε-

L ege quidem præce-
 ptum Jejunium
 mensis septimi die de-
 cima jejunandum à ma-
 joribus acceperunt.
 Sunt vero & alia qua-
 tuor ab ipsis suscepta
 jejunia, & apud Zacha-
 riam Prophetam me-

R. 4

ναί.

Anno 163. Ante Christum natum a Juda Maccabæo,
 de quo Josephus XII. 11. & interpretes ad 1. Mac-
 cab. IV. 59. & Joh. X. 22. Seldenus III. 13. seq. de
 Synedriis &c.

1] Xanthicus, Aprilis congruens.

α] Mense Tifri sive Octobri. Levit. XVI. 29. Numeri
 XXIX. 7.

β] Zachar. VIII. 19. ad quem locum confer sis Hierod. &c

και, δεξί ἂν φησι, νη-
 σταία ἢ πέντηκα, καὶ νη-
 σταία ἢ πεμπτῆκα, καὶ νη-
 σταία ἢ ἑβδόμηκα, καὶ νη-
 σταία ἢ δεκάτη, ἔσαι τῶ
 αἰκῶ ἰσάα. εἰς χαρὰν καὶ
 εἰς εὐφροσύνην, καὶ εἰς
 πόρτας ἀγαθὰς. καὶ ἡ
 μὲν δ' πέντηκα μηνός ε]
 νησταία δὲν, ἐν ᾧ μηνί,
 ἡ πόλις Ἰερὺ δ' ναβυ-
 χοδονόσορ ἐρράγη. ἡ δὲ
 δ' πέντηκα. δ] ἐν ᾧ ἐνε-
 πρήσθη ὁ ναός. ἑβδόμηκα
 δὲ ε] ἐν ᾧ ὁ γοδολίας
 ἀνησθῆναι Ἰσραηλῶν
 καὶ δεκάτη, f) καθ'
 ὃν μῆνα ζῆς ἔσιν ἐν βα-
 βυλωνί, ἀνηγγέλη τα
 γενόμενα ἐν ἱερουσαλήμ
 πάντα κἀκά.

morata: Jejunium quatuor-
 ti & jejunium quinti & jeju-
 nium septimi & jeju-
 nium decimi erit do-
 tui Juda in gaudium &
 exultationem & in seba
 bona. Et quarti quidem
 mensis jejunium est,
 quo urbs Hierosolyma
 à Nabuchodonosore ex-
 pugmata fuit. Jejuni-
 um quinti, quo exu-
 stum fuit templum.
 Septimi varo, quo Go-
 dolias ab Israelitis tru-
 cidatus est. Et jejuni-
 um decimi, quo men-
 se Judæis Babylone
 commorantibus nunci-
 ata sunt mala quæcun-
 que Hierosolymæ ac-
 ciderant.

Κ Ε Φ. ρη.

que notavi ad Philastrum cap. 145. Selden. cap. 8. l.
 bri de anno civili Judæorum.

e] Dies decima septima mensis Tamuz, sive Julii.

d] Dies nonus mensis. Ab sive Augusti.

e] Dies tertius Tifri, sive Octobris.

f] Dies decimus mensis Tebeth sive Januarii.

Κ Ε Φ. ρη.

Τίνα δὲν ἂ μὴ ῥη ζη-
τεῖν, ὅτι καὶ ἀκα-
τάλητα.

Τὴν α] πρὸ τῆς γενί-
σεως τῆς ἀβύσσου,
ποιητῆς β] νοεράς ὑπεί-
κει, ποτερον ὑπεραν-
των ὑπεραν ἔστιν, ἐνθα
τα ὕδατα ἐναπελείφθη
τῆς ἀβύσσου, ἡ μεπι-
ακεδάντα, ὅτι τῆς γῆς
ἢ ὑπὸ τὴν γῆν, ἢ ἐν αἰ-
θέρι τῷ ὑπὸ τὸν ἔ-
ρανον. ἂν γὰρ ἡ ὑσία,
καὶ πρὸ τῆς διακοσμη-
σεως, καὶ πρὸ τῆς ἀ-
βύσσου γ] τὴν ὑπόστα-
σιν ἔχει, ὅπως πινός ἐκ
ἐπινοουμένων ἔθνη καὶ τα,
ἐν ᾧ τὴν μονὴν εἶχε, τῶ-
των τὴν μονὴν, ἔδὲ μὴ
τὴν γένεσιν τῆδε ἔπαρ-
τὸς ζητητέον, ἢ μόνον ὅτι

CAP. CXXVIII.

Quenam sunt quae scri-
vari est nefas, utro-
que haud comprehen-
sibilia?

1) Locum conditae an-
te abyssi gene-
rationem essentiae in-
tellectualis, utrum su-
pra caelum fuerit, ubi
aquae abyssi congrega-
tae erant quae postea
sunt disjunctae, in terra
vel infra terram, vel
in parte sub caelo athe-
rea. Quorum enim
essentia ante constitu-
tionem mundi & ante
abyssum substantiam
habuit, cum tunc nul-
lum adhuc locum co-
gitare liceret in quo
posset subsistere, horum
locum & mansionem
nec post universum
hocce conditum faveat

R 5

περ

a] Subintellige μονήν.

b] Viriose scriptum erat πρὸ τῆς pro ποιητῆς & μοχ
πρὸτερον pro πότερον.

c] Prov. VIII. 24

περὶ τῷ ποιητῇ Θεῷ πα-
 ρεισῆκει. πρὸς δ' ὑπὸ
 γῆν d] ὑδάτος, ἔπει-
 ρας ἔπεισῆκει ζητεῖν,
 ἀλλ' εἴπε μετώρος e] ἀ-
 νήρηται, δυνάμει Θεῷ.
 κατὰ τὸ, κρημάλων γῆν
 ἐπ' ὑδατός. f] εἴπε δ' ἰπ-
 τερεῖς φέρεται, κτ' τὸ,
 ἐγὼ ἐσερέωσα τῆς σὺ-
 λης αὐτῆς. g] εἴπε ἐπ'
 ἀπείρων ὑδάτων δέν, κα-
 τὰ τὸ, ἀβύσσῳ ὡς ἰμα-
 τῶ ἐλίξεις αὐτήν, h]

quærere, nisi solum
 quod DEO conditori
 præsentis ad fuerint.

2) De aquis infra ter-
 ram, quarum finem &
 ambitum quærere non
 decet, namque siue su-
 blimis illa suspensa ex-
 stat Divinâ potentia,
 secundum illud: *ap-
 pendit terram super nibi-
 lum*, siue in solido fer-
 tur, secundum illud: *ego
 confirmavi columnas e-
 jus*. Siue super infini-
 tis aquis posita est, se-
 cundum illud: *abyssus
 sicut vestimento circum-*

ωδων

d] Ex sententia eorum qui terram ab aquis ferri, illisque
 incumbere non dubitabant & hoc putabant se probare
 posse ex, 2. Petri III, 5. Eadem Ægyptiorum & Thale-
 tis sententia apud Simplicium 1. de Cælo f. 127. Jachus
 Indus apud Philostratum III. cap. II. p. 144. καὶ γὰρ
 γῆν τῷ ὑδάτι φέρεται, &c.

e] Scriptum erat μετώρον, vitiose, & mox κα-
 τὰ τὸ κρημνῶν ἐπ' ὑδατός, τὴν δὲ γῆν.

f] Job. XXVI, 7.

g] Psal. LXXV, 3. adde Psal. CIV, 5.

h] Psal. CIV, 6. ἀβύσσῳ ὡς ἰμάτιον τῷ περιβά-
 λων αὐτῆς, ita leg.

ὁρμητικῶν τὴν περὶ τῶν
 βαθυτέρων ἔρευναν; τῶ
 σοφῶ περθεμένως λόγῳ.
 i] τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶ
 συμπεράσματ[Ⓞ] τῶν
 ὑδάτων, τῶν ὑπὲρ ἀνω
 τῶν ὑδατῶν, k] βαθὺ τὸ
 ζητεῖν. ὡς γὰρ εἶπεν
 τὴν γῆν τέλος ἀνεύρητος
 ἢ ἔρευνα, ἔτω καὶ ἡ ζή-
 τησις. ἀρρητὰ ἀκηκοῦ-
 θαι ῥήματα, l] ὁ ἀπό-
 σολ[Ⓞ] ἀρπαγίς ἕως
 τρίτου ἔρανος, εἶπεν, εἰ
 πάντες, τίνα δεῖ, καὶ ζή-
 τεῖν, ἀ γὰρ ἐκ. ἐξόν ἀν-
 θρώπῳ λαλῆσαι, καὶ
 αὐτὸς ὁ ἀπόσολος εἶπεν.
 ἰωάννης m] εἶπεν ἀ ὁ
 φθαλμος ἐκ εἶδε καὶ ἐκ
 ἐκ ἤκουσε, εἰ ἵπτι καρ-

*volves eam, tamen sapi-
 enti monito obsequi &
 profundiorum rerum
 scrutationem fugere
 debemus.*

3) Similiter de com-
 plexione aquarum su-
 pra cælestium inquire-
 re, profundius est. Si-
 cut enim finis & termi-
 ni infra terram imper-
 scrutabilis investigatio
 est, sic etiam supracæ-
 lestium inaccessa inqui-
 sitio.

4) Neque fas est ar-
 cana verba inquirere
 quamquam illa sint quæ
 Apostolus in tertium
 raptus cælum ait se au-
 divisse, illa enim ho-
 mini quod eloqui non
 licet, ipse Apostolus
 pronunciauit.

5) Joannes ait: *Quo
 oculus non vidit, nec au-
 ris audivit, nec in cor*

diay

i] Sirach. I. 1. seq.

k] Genes. I. 6. seq.

l] 2. Cor. XII. 4.

m] Imo Paulus Apostolus 1. Cor. II. 9. ex Esaiæ LXIV. 4.

διὰν ἀνθρώπου ἐκ ἀνέ-
 βη ἂ ἠπίμασεν ὁ θεὸς
 τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.
 πῶς καὶ πάντα νοῆ-
 σαί τις οἷος τι εἴη, ἂ
 μήτε ἀιδῆσει μήτε
 νοῆσει ὑποπίπειν δυνα-
 τόν. τὸ διάστημα τὸ πρό-
 τῆς δ' Φωτὸς γενέσεως
 τῶν χρόνων μορίων ἐκ
 ἄντων η] ἔ καταληγῆσιν,
 μόνῃ θεῷ. ἐγνωσμένον.
 τοῖς δ' καὶ τὸ κατὰ τὴν ἐ-
 σομένην δ' κόσμῳ συναί-
 ρεσιν, ἕως ἀναδείξεως
 τῆς καινῆς κτίσεως, ο]
 ἐννοῶμεν. αἱ νοεραὶ εἰσὶ αἰ
 πὲ ἀιδῆσῃ ἔ σωματικὰ
 πῶς ἐρῶσι, κρείττερος αἰ-
 δῆσεως εἶσιν. δ' θεῷ
 τὴν ὀφθαλμοφανῆ θε-
 ων, ἀοράτως τὴν φύσιν

*hominis ascenderunt quae
 preparavit DEUS iis qui
 diligunt illum: quomo-
 do igitur & istis intel-
 ligendis quis fit ido-
 neus, quae nec in sensu
 nec in cogitationem
 cadere possunt.*

6) Intervallum ante
 lucem conditam, tem-
 poris distinctis partibus
 nullis existentibus, ho-
 mini incomprehensi-
 bile, DEO cognitum.

7) Tale etiam esse
 concipimus interval-
 lum post mundi con-
 summationem usque
 ad novae creaturae pro-
 ductionem.

8) Quomodo intel-
 lectuales essentiae sen-
 silia videant & corpo-
 ralia, cum ipsi sint sen-
 sibus ipsis praestantio-
 res.

9) Quomodo DEUM

ἄντος,

n] Temporis portiones vocat horas, dies, menses, annos
 quae nulla possunt intelligi si non sit Sol & Luna.

ο] Αποκ. XXI. 1.

Κ Ε Φ. εκθ.

Ὅσα δὲ ἐνυπνίων π-
σὶν ἐμπεφάνι-
σαι.

Ὁ Ἰακώβ α] κλίμα-
κα ὄρα, εἰς τρα-
νὸν ἀπὸ γῆς διήκυσαν.
Ἰωσήφ β] τῶν ἀδελ-
φῶν δραγμας, β] τὴν
αὐτὴν προσκυνησας δραγ-
μὴν, καὶ τὰς ἀστέρας
πάλιν, γ] καὶ τὸν ἡλι-
ον καὶ τὴν σελήνην, ποι-
ῆντας τὸ αὐτὸ. οἱ δὲ αἰ-
γύπτιοι, καὶ Ἰωσήφ καθ-
εγγεμένοι, ὁ μὲν ἀπο-
λυόμενος, τὰς τρεῖς βό-
τρας ἐκθλίβων, δ] καὶ
τὸν οἶνον ἐπιδίδως τῷ βα-
σιλεῖ. ὁ δὲ καταζόμε-
νος, ε] τὰς ἐπιτρεφὰς κα-
τὰ τρεῖς φεραὶν ὑπὸ ἰῶν
ὀρνέων ἐθιομένους ἀρτας.
ὁ Φαραὼ, ς] τὰς ἐπιλα-
λιπάρους βόας, καὶ ἑα-
χνας ἑντραφεῖς ἐπιλα, καὶ
παλιν κατηχυόμενας

CAP. CXXIX.

*Quoniam per somnium
nonnullis manifesta-
ta sunt?*

Jacobus scalam vidit à
terra in caelum usque
pertingentem. Jose-
phus suum manipulum
spicarum à manipulis
fratrum suorum adora-
ri, iterumque adorari
se a stellis soleque &
Luna. In Aegypto una
cum Josepho inclusi
carcere alter quidem li-
berandus est visus sibi
videre tres racemos ex-
primere & vinum præ-
bere Regi, alter vero
puniendus tres in ca-
nistro ferre panes de
quibus aves comede-
rent. Pharaon septem
pingues boves, spicas

βόας

α] Gen. XXVIII. 2.

β] Gen. XXXVII. 7.

γ] id. 9.

δ] Gen. XL. II.

ε] id. 16.

ς] Genes. XL.

βόας ἐπιὰ, καὶ ἑσάτης
 εἰς αὐτάς. ὁ τὴν κυλι-
 μένην κερδίνην μαγίδα
 θεώμενος **g**] μαδιανίτης,
g] ὅτι ἔγχεσάν, καὶ τὴν
 πικρὴν κατὰ σφραῖσσαν
 τὴν ἔμαδιαν. ναβυχο-
 δονόσορ, **h**] τὸν ἀνδριάντα
 θεώμενος ἐν πολύυλον,
 ὑπὸ ἔλιθου συντριβόμενος,
 ἔστυν χεῖρὸς ἐπ' αὐτὸν
 ἐξ ὄρου καταβάντος. **ε**
 πάλιν τὸ ὑψηλότατον
 δένδρον, **i**] τὸ ἐκπέμνε-
 ῶσαι κελεύθμενον, καὶ
 μετ' ἐπιὰ βλασάνον
 ἐναντίας. ὁ δανιήλ, πε-
 ρεῖ τῶν ἀνίσταμένων,
 δ, καὶ καθαιρημένων
 ἐν μορφαῖς θηρίων, **k**]
 βασιλείων, καὶ πρὸς τῆς
 τελευταίας βασιλείας τῆς
 καθαιρημένης ἔστυν
 κέρως κέρατος βραχυ-
 ῶτα φανέντος αὐτῶν. καὶ
 περὶ τῆς ἐξ ἑρατῶν, ἠκα-
 σεν ἀγώνως κέρως βασι-

que plenas & nitidas
 atque iterum boves se-
 ptem sæda maciæ toti-
 demque similes spicas.
 Madianita videns sub-
 cinericium pariem hor-
 deaceum Gedeonis vo-
 lui, atque tabernaculum
 Madian evertere. Na-
 buchodónosor conspi-
 catus ex multiplici ma-
 teria statuam commi-
 nutam à lapide qui sine
 manibus de monte de-
 scendit. Atque iterum
 arborem altissimam quæ
 jubebatur excindi &
 post septem annos ite-
 rum pullulavit. Da-
 niel de regnis surgen-
 tibus atque everfis qua-
 tuor sub formis anima-
 lium: & de ultimo An-
 tichristi regno everfo,
 cornu parvulo quod
 ipsi apparuit, & de re-
 gno Christi cœlesti æ-
 terno. Apostolus au-

λίας.

g] Judic. VII. 13

h] Dan. IV. 31

i] Dan. IV. 7.

k] Dan. VII. 3.

l] Act. XXIII. 11.

λαίας. ὁ ἀπόστολος,
 ἔκκει, λέγωντος αὐτῷ,
 θάρσει παῦλε, ἀκύνων, ὡς
 γὰρ διμαρτύρω περὶ ἐ-
 μὲ εἰς τὴν ἱερουσαλήμ,
 ἔτω σε δεῖ καὶ εἰς ρώ-
 μην μαρτυρῆσαι. ἡ χει-
 μαζόμενος ἐν τῷ πλεῖν,
 ἄγγελον ἰδὼ κατ' ὕπνου
 αὐτῷ λέγοντος, m] ἰδὲ
 κεχάριστά σοι ὁ θεός,
 πάντας τὸς πλεόντας με-
 τὰ σὺ.

Κ Ε Φ. ρλ.

Τὴν τῶν βασιλειῶν βί-
 βλον ἕως καταγρα-
 ψε.

Τὸ μὲν σαυλ τὰς πρῶ-
 ξεις, σαμὴλ, ὁ
 προφήτης ἀναγραψάμε-
 νος, ἔθηκεν ἔπι τῆς
 σκηνῆς. ἔδε δαβὶδ, τὰς
 πεσπρασ μὲν, ὁ αὐτὸς
 σαμὴλ, γὰρ δὲ καὶ
 κατὰν οἱ προφήται, πῶς
 μετὰ τίνων. ἔδε σο-

diens DEUM ipsi di-
 centem: *Constanti ani-*
mo est Paule, sicut enim
testificatus es de me in
Jerusalem, sic te oportet
& Roma testificari. Et
 cum tempestate jacta-
 retur inter navigan-
 dum, vidit in somno
 angelum ipsi dicentem:
Ecce donavit tibi, DEUS
omnes qui navigant te-
cum.

CAP. CXXX.

Quis librum Regnorum
 a] *composuit?*

Saulis quidem res ge-
 stas Samuel Propheta
 scripsit & in tabernacu-
 lo reposuit. Priora Da-
 vidis idem Samuel, po-
 steriora Gad & Nathan
 Prophetae. Salomonis

λομο-

m] Athor. XXVII. 24.

a] Hoc eaput edidi in Codice Neudepigrapho Vet. Testa-
 ment, pag. 920.

λομῶν, ἕως μὲν προ-
 τέρως πράξεις, ναθαν
 ανεγράψαθ, πῶς δὲ με-
 τῆκεα, ἀχίας ὁ σιλω-
 νίτης, καὶ ἰωήλ. Ἔ δὲ
 ροβοαμ, σαμαῖας καὶ
 ἰαδῶν. Ἔ δὲ ἀβιά, ἀ-
 δων, καὶ Ἔ ἀσα. Ἔ δὲ
 ἰωσαφατ, ἰησῆς ὁ Ἔ
 ἀνανῆ. ἔτος δὲ ὁ ἰησῆς,
 ἐκάσας τῶν βασιλείων
 Ἔ ἰσραηλ ἀναλήθησας
 πράξεις, ανεγράψατο.
 τῶν δὲ ἐξῆς βασιλείων
 Ἔ ἰδα, Ἔ ἰωραμ, καὶ
 Ἔ ἰχαζία, καὶ ἰώας, καὶ
 ἀμασις, γέγονε τῶν
 πράξεων ἀναγραφή, ἔ-
 ἀπέκρητο ἐν τοῖς βασι-
 λείοις. οἷς δὲ, καὶ ἰω-
 ἀθαμ, καὶ ἀχαζ, καὶ
 ἔζεκις, ἔ μόνον δημοσίως
 πῶς πράξεις συνέλεξε
 βιβλος, ἀλλὰ ἔ ἰσοφάνης
 ὁ προφήτης αὐτὰς ανε-
 γράψατο. Ἔ δὲ μανα-
 σῆ οἱ ὀρώντες, οἷοντες ἐπὶ
 σὺν οἱ ἔπε προφῆται, ἕως
 δυοσθεῖς, ανεγράψαθ
 πράξεις, ἔ ἐν τῆς ἐα-

priores res gestas Na-
 than, posteriores Achias
 Silonites & Joel tra-
 diderunt. Roboami Sa-
 mias & Ado. Abiaz &
 Assa Ado. uti Josaphati
 Jesus Chanani P.
 Hic Jesus gesta quaque
 Regum Israelis perfec-
 tus exposuit. Re-
 gum Juda qui deinceps
 fuerunt, Jorami, Achaz-
 zia, Joasi & Amazia
 acta in commentarios
 redacta sunt atque in
 regum libros digesta.
 Ozia, Joatham, Ahas
 & Ezechia res non
 modo publicis come-
 mentariis descriptae
 sunt, sed & Esaias Pro-
 pheta eas consignavit.
 Res Manasse traditae
 sunt a Videntibus, hoc
 est a Prophetis illi-
 us aetatis, qui impie
 facta a beo scriptis
 sunt persecuti & in
 regum libros recute-

σιλείοις ἀπέθεντο. ἀ-
 μασίη δὲ καὶ ἰασίη, καὶ
 ἰωακίμη, ἀναγραφῆται
 δημόσιοι γεγέννη) τῶν
 πράξεων, καὶ ἐν τοῖς
 βασιλείοις ὁμοίως ἀνετί-
 θεσαν. ἰεχωνίη δὲ καὶ
 σεδεκίη, ἐφ' ὧν καὶ ὁ
 λαὸς εἰς αἰχμαλωσίαν
 ἀπήχθη, καὶ ὁ ναὸς ἤ-
 λω, καὶ ἡ βασιλεία
 κατηρέχθη, ἰερεμίας ὁ
 προφήτης, τῆς οἰκτρῆς
 ἀνεγράψατο βίβλου. οὐκ
 δὲ τῶν βασιλείων πᾶς
 πράξις, καὶ τὰ πᾶσι,
 ἔσδρας ὁ σοφός, ἐν τῇ
 ἐπανόδῳ γεγόμενον ἔ-
 λαβ' ἐν τῇ δόξῃ τῆς αἰχ-
 μαλωσίας, δόκονημο-
 νεύσας, ἀπασαν τὴν βί-
 βλον τῶν βασιλείων, ἵων
 τε εὐσεβῶς βιωσάντων
 τὰς πράξεις. μὲν δὲ ταῦτα
 Ἰθνηγὸς τίνα δὲ τὰ πα-
 ραλειφθέντα αὐτῷ, ἐν
 τῇ βασιλείῳ βίβλῳ,
 ἰδὲ ταῦτα πάλιν ἀνεέγ-
 κας ἐξείδετο, ἐπέπερ' ἡ
 προτέρα βίβλος ἢ ἐκ-

runt. Amasia & Josia
 atque Joakimi gesto-
 rum publici commen-
 tarii compositi, atq; iti-
 dem in regum libros re-
 lati sunt. Jechonia ve-
 ro & Sedekia, sub qui-
 bus populus abductus
 in captivitatem, tem-
 plumque captum & re-
 gnum eversum est, Je-
 remias Propheta mise-
 randas vitas scripsit. O-
 mnium vero Regum
 acta & obitus Esdras
 sapiens una cum popu-
 lo reversus ex captivi-
 tate totum librum Re-
 gum ex memoria de-
 promsit, piorumque
 Regum gesta in illo
 tradidit. Postea gna-
 rus quæ ipse in Regum
 libro prætermisisset,
 proprie hæc iterum mi-
 sit in litteras atque vul-
 gavit, siquidem & pri-
 or ab eo editus liber

δοθείσα, ὡς πολλῶν
ἐξείλετο. ἤτινα βί-
βλον ἐν δυσὶ ἔμοις ἐγ-
γραφεύσαν, ἰσθαῖοι κἄν,
λογοὶ ἡμερῶν, ἡ δὲ ἐκ-
κλησία, ὡς λαλειπομέ-
νων βιβλον, ἐπέγρα-
ψεν.

Κ Ε Φ. ρλαί.

Τίνα ὡσαυτοῦ καὶ καὶ
αὐτηματωδῶς ἐν ταῖς
γραφαῖς εἰρηται.

Ο γεδεων, τῆς γοθῆ
ἐφραϊμ φυλῆς, ἀ-
γανακτῶσιν αὐτῶν, ὅτι
μὴ κεκληκεν αὐτῶς, εἰς
τὴν κτ' μαδιανιτῶν πό-
λεμον, φησὶν, ἔχθρῶν
κρείττων ἐπεφυλλίς ἐν ἐ-
φραϊμ, ἢ τευγηθός ἐν ἐ-
βιαζέρ; ἰωβαβ ὁ ὄ γε-
δεων υἱός, πρὸς τρεστικη-
μίαις ἐλομένεσιν τῶν Φο-
νεα γενόμενον τῶν, ὁ
αὐτὸ ἀδελφῶν, βασι-

multis deficiebat. Hunc
posteriorem librum du-
obus distributum to-
mis Judæi inscripserunt
Verba dierum, Ecclesia
librum relictorum sive
Paralipomenon.

CAP. CXXXI.

*Quanam in Scripturis
dicta sunt per *parabo-
lam atque enig-
ma?*

Gedeon ad Ephraimi-
ticatibus homines
sibi inafestus, quod se ad
bellum adversus Madi-
anitas gerendum non
vocasset, a) *nonne me-
lior est racemus ephraim
vindematis Abiezer? Jo-
bab Gedeonis filius ad
Sichemitas, qui occifo-
rem LXX. fratrum ipfi-*

S, 2... λέγουσιν

* Pro similitudine ac proverbio hoc vocabulum auctor accipit.

a] Judic VIII, 2.

λένει αὐτῶν, τ' ἀβιμέ-
 λεχ, Φησί, πορευόμενα
 ἐπορεύθη πᾶ ἕξλα, ἔ-
 χρισαι ἐφ' ἑαυτὰ, βασιλεία
 ἔειπε τῇ ἑλαίᾳ, βασι-
 λευσον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
 εἶπεν αὐτῆς ἡ ἑλαία, ἀ-
 Φείσα τὴν πίοτήτᾳ μὴ
 ἢ ἐδόξασεν ὁ Θεὸς καὶ
 οἱ ἀνθρώποι, πορευθῶ
 ἄρχων τῶν ἕξλων; καὶ
 εἶπον πάντα τὰ ἕξλα τῇ
 συκῇ, δεῦρο βασιλευσον
 ἐφ' ἡμᾶς, καὶ εἶπεν ἡ
 συκὴ, ἀΦείσα τὴν γλυ-
 κύτητά μὴ, ἔ το γίνη-
 μά μὴ ἔ ἀγαθὸν, πορευ-
 θῶ ἄρχων τῶν ἕξλων; ἔ
 εἶπον τὰ ἕξλα τῇ ἀμ-
 πέλω, δεῦρο καὶ βασι-
 λευσον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
 εἶπεν αὐτῆς ἡ ἀμπελος,
 ἀΦείσα ἔν ὄνον μὴ,
 καὶ τὴν εὐφροσύνην
 τῶν ἀνθρώπων, πορευ-
 θῶ ἄρχων τῶν ἕξλων;
 καὶ εἶπον πᾶ ἕξλα τῇ
 ράμνω, δεῦρο βασιλευ-
 στον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ εἶ-

us Abimelechum in Re-
 gem sibi delegerunt,
 b) Properaverunt arbores
 ut imperent super se Re-
 gem. Dixeruntque oli-
 va, impera nobis. Et re-
 spondit oliva, numquid
 possum deserere pinguedi-
 nem meam, que in bo-
 none est apud Deum ἔ
 homines, ἔ abire ut li-
 gnis imperitem? Dixe-
 runt inde arbores univer-
 sa ad ficum: veni ἔ re-
 gnum in nos accipe. Et
 respondit ficus: num-
 quid, deseram dulcedi-
 nem meam fructumque
 bonum, ἔ abibo lignis
 imperatura? Et dixe-
 runt arbores viti, veni
 ἔ nobis regna. De vitis:
 igitur, inquit vino
 meo ἔ homines lati-
 ficandi virtute reli-
 tis abibo ut lignis im-
 perem? Dixeruntque
 arbores ad rhamnum:
 Veni ἔ impera super nos.

πεν

περὶ ἡ ράμνου τοῖς ξύ-
 λοις, εἰ ἐν ἀληθείᾳ υ-
 μῖν χριστὸς βασιλεὺς
 ἐφ' ὑμᾶς, εισέλθετε ἔ-
 υπαύσατε ὑπὸ τῆν
 σκέπην μου, καὶ εἰ ποτὶ
 ἐξέλθῃ πῦρ ἐκ τῆς ρά-
 μνου, καὶ καταφαγοί-
 τας κέδρους ἔ λιβάνων.
 Σαμψών, εἰς τὸ μελι-
 κήλον ὃ εὗρεν ἐν τῷ σῶ-
 ματι ἔ ἀπέκλεινε λέον-
 τος, καὶ ἔφαγε, πρὸς
 βλήμα ποιήσας, Φη-
 σίν, ἐκ σώματος ἐπί-
 οντος, ἐξῆλθε βρώσις,
 καὶ ἐξ ἰσχυρῶ γλυκύ.
 Καὶ ὁ δαβὶδ πρὸς τὸν
 σαουλ, φησὶ, δικάσαι
 κύριον ἀναμίσσον' ἐμὴν
 καὶ σὺ, καὶ ἐδικήσαι
 κύριον ἐκ σὺ, καὶ ἡ
 χεὶρ μου ἐκ ἔσαι ὅτι σὺ,
 καθὼς λέγει ἡ ψαλ-
 λῆ, ἐξ ἀνόμων ἐξέλευ-
 σεται πλημμέλεια. Ὁ ἀ-
 χαάβ, πρὸς τὸν σύρων
 βασιλεῖα, ἀπειλῶντα αὐ-

*Et respondit rhamnus ar-
 boribus : Si vere me re-
 gem vobis constituitis ,
 venite & sub umbra mea
 requiescite , si autem no-
 litis , egrediatur ignis de
 rhamnno , & devoret ce-
 dros Libani . Sampson
 cum favum mellis re-
 perisset in ore leonis
 quem interfecerat , ex
 eo que comedisset ,
 quastionem proposuit
 & dixit : c) De came-
 dente exivit eiBUS , & de
 forti egressa est dulcedo .
 Et David ad Saulem :
 d) Judicet , inquit , Do-
 minus inter me & te , &
 ulciscatur me Dominus
 ex te , manus autem mea
 non fit in te , sicut & in
 proverbio dicitur : ab im-
 piis egredietur impietas .
 Achaabus ad Syrorum
 Regem e) minitantem*

S 3

τῷ

c] Judic. XIV. 14.

d] 1. Sam. XXIV. 13.

e] Benhadad 3. Reg. XX.

τῷ πᾶσαν τὴν Ἰσρα-
 ἡλ βασιλείαν ἀναρῶν,
 φησὶ, μὴ καυχᾶσθε
 ἅ περὶ ὠνύκωθεν ὡς ὁ
 Ἰσραὴλ ὠνύκωθεν. ἰω-
 ἀς ὁ Ἰσραὴλ βασι-
 λεύς, ἀμασία τῷ Ἰσρα-
 ἡλ βασιλεῖ, Φιλίαν ἀσ-
 παζόμενον πρὸς αὐτὸν,
 ἀλαζονεόμενον αὐτὸν
 καὶ ὑπεροχῶν αὐτὸν τὴν
 σὺντυχίαν, δηλοῖ πρὸς
 αὐτὸν, ἡ ἀκανθὴ ἐλά-
 λησε πρὸς τὴν κέδρον Ἰ-
 λιβάνου λέγασα, δὸς
 τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ
 μου εἰς γυναῖκα, καὶ
 δηλώσει τὰ θηρία Ἰσρα-
 ἡλ ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ
 κατεπάτησαν τὴν ἀκα-
 νθὴν. τύπλων ἐπάταξας
 τὴν ἰδεομαίαν, καὶ ἐπῆ-
 ρε σε ἡ καρδία σου. ὁ δὲ
 σαλομών, πᾶσαν αὐτὴν
 τὴν βίβλον τὴν πρώ-
 την, διὰ τῶν παραβολῶν ἐξ-
 ἤνεγκε.

universum ipsi regnum
 Israelis eripere, ne glo-
 rietur, inquit, acin-
 thus aequae ut discim-
 thus. Joas Rex Israelis
 Amasiae Regi Judae cu-
 pienti amicitia cum eo
 jungi, jactans se inso-
 lentius petitionemque
 ejus aspernatus, f) car-
 dums, ait, cum Cedro Li-
 bani locutus est, Et eam
 rogavit: da filiam tu-
 am filio meo uxorem.
 Transieruntque bestiae a-
 gri in libano, Et concut-
 caverunt carduum. Per-
 cassisti Et affixisti Iduma-
 am Et inde cor tuum se
 extulit in superbiam. Sa-
 lomon quoque inte-
 grum suum librum
 primum parabolis ex-
 pressit.

Κ Ε ς. ρλβ.

ΚΕΦ. ρλβ.

Τίνες εἰσιν αἱ ὑπὲρ ἡ
κυβερνήσεις παραβολαί.

Περὶ τῆς νέας χάρι-
τος, ὡς μὴ δεῖν
ἐπιπαλαιῶματι καί-
νον ραχὲν Ἰππύραπειν.
ἀσχοῖς - παλαιοῖς μὴ
δεῖν νέον οἶνον ἐμβαλεῖν
τῆς ἀποστόλης ὡς πρέ-
βατα ἐν μέσῳ λύκων
ἀποστέλλειν ἔφησα. Ἐ
κῆρυγμα ἀερέματι πα-
ραβέβληκεν, εἰς μὲν
καλὴν γῆν καταβαλ-
λομένη, καὶ ἐν, ρ, καί.
ξ, καί, λ, καρποφορεῖ-
τι. ἐν δὲ πέτρα, καὶ
φραγμαῖ, καὶ ἀβαθεῖ
γῆ ἀκαρπὸν εἶναι, ἀ-
πελέγχεσθαι. Ζιζανίοις
Ἰππυραπειμένοις, τὰς Ἰωὼν

CAP. CXXXII.

Quanam sunt parabole
Domini ore pro-
lata?

De nova gratia, quod
non fas fit super
vetusto vestimento a)
pannum novum adue-
re, nec utribus vete-
ribus novum infunde-
re vinum, Apostolos
emittens tanquam oves
b) in medios ait se lu-
pos mittere. Praconi-
um Evangelii ait simi-
le esse semini c) in ter-
ram coniecto bonum
& centuplicem sexa-
gintacuplum vel tri-
gintacuplum fructum
proferenti. Idem au-
tem in petra vel terra
spinis obsita aut mini-
me profunda, fructus
expers deprehendi: per
Zizania bono semini per
ipsum confito superse-

S 4

αἰρεσε-

a) Matth. IX, 16.

b) Matth. X, 16.

c) Luc. VIII.

αἰρέσεων λόγος, τῷ ἀ-
γαθῷ ἀπειρασι, τῷ
παρ αὐτῷ ἀπαρῆντι, Ἰη-
σοῦς χριστός. Ἐν δὲ
κρηγματὶ ἁλοῦ λόγον, ὑ-
περβαίνει τῶν ἀνθρώπων
τῶν τυγχάνοντι, καὶ τὴν
ἐκείνων, δογματῶν. καὶ
ζομῆ ὡς θραύεται, εἰς
αἰλίους σατα τρία ἐμ-
βληθείση. Ἰησοῦς
καίρουμένη ἐν τῇ γῆ,
καὶ πάντων ἀπεπαλω-
μένων, εἰς τὴν τέτα-
κτῆσιν. μαργαρίτη τι-
μίω, ἐπισημαίνον τῶν
ἡδὴ κτηθέντων. πλε-
σίω κεκτημένη ἐν τῷ
πομῆν αὐτῷ, καινὰ καὶ
παλαιὰ, τῆς νέας, καὶ
παρ ἑβραίων διαθήκης,
τὴν Ἰσραήλ. ἀλώπη-
ξι τὴν ἡρώδου ποτηρίαν
ὑποβελίθη. ὡς δὲ
ἐπιερχόμενον ἀλλὰ τὸ ἐξ-
ερχόμενον μόλυνει ἔν-
ανθρώπον, ὁ ὄσιν, αἰ

minata hæresium do-
ctrinas intelligit. Per
Ἰησοῦν, d] verbum præ-
dicationis Evangelicæ,
incremento dogmata
omnia humana longe
exsuperans. Et i] cum
fermento e] illud
comparat in tria inje-
cto sata farinae, the-
saurisque f] abscondito
in terra, omnibusque
rebus aliis venditis ut
hunc acquirere liceat:
pretioso item unioni,
g] omnibus aliis bonis
ac possessionibus longe
prelato. Viro opulen-
tῷ h] nova & vetera in
thesauro suo possiden-
ti, novum Testamen-
tum Hebræis quoque
cognitum inveniens.
Vulpi, Herodis maliti-
am assimilat. i) Non
quæ exeunt, sed quæ
intran, polluere ho-
minem, hoc est ma-

της

d] Matth. XIII, 31.

e] id. 33.

f] Matth. XIII, 44.

g] id. 46.

h] Matth. XIII, 52.

i] Luc. XIII, 32.

Matth. XV, 11.

της κακίας ἄνοιαι, καὶ
 λόγοι. ἢ Ἰὼν Φαρισαί-
 ον ζύμη, τῆς ἐν ἡ πο-
 νηρία, ἢ Ἐ τῆς ἀλλυ-
 κακίαν. ἢ τῶν παι-
 δῶν ὡς ἀδείξας, πρὸς
 ὅν ἀπλῆν τῶν σωζομέ-
 νων τρόπον. ἢ Ἐ δόπο-
 λωλοτ. ἐνὸς περὶ βᾶτα
 ζήτησις, τὴν Ἐ γένος
 τῶν ἀνθρώπων, ὑπο-
 δεκνύσα σωτηρίαν. ἢ
 Ἐ τυχόντ. πολλῶν
 πλημμελιῶν ὡς Ἐ
 διαπότῃ τὴν ἀφῆσιν,
 αὐτὰ δὲ μὴ ἀφίεντ.
 πῶς συνδελοίς, ἕως ἕως
 αὐτὸν μικρῆς ἀμαρτίας.
 δελῶν δόποσα λεντων, ἐ-
 πί τῇ τῶν καρπῶν λη-
 ψῆ Ἐ ἀμπέλων, Ἐ
 ὑβριζόντων, Ἐ φονευ-
 θέντων, καὶ Ἐ ἕως εἰς
 τὰ ἐλθόντ, καὶ Ἐ
 ἴσα, ὡς τῶν ἀγνώ-

lignitatis consilia, & ra-
 tiones. Pharisaorum
 fermentum. k] hoc est
 malitia, alios etiam ma-
 le inficiens. Producti
 & demonstrati puelli,
 l] ad simplices salvan-
 darum mores indican-
 dos. Ovis unius per-
 ditæ inquisitio, m) si-
 gnificans salutem gene-
 ris humani. Parabola
 de eo n] qui multorum
 peccatorum veniam à
 Domino suo consecu-
 tus fuerat, & conser-
 vis suis parva quæ in
 ipsum admiserant deli-
 ctâ remittere nolebat.
 Nec non de servis mis-
 sis ad fructus ex vinea
 apportandos, affectis-
 que ignominia & occisis
 filioque o) ob eandem
 causam misso & eadem

S 5

μόνων,

k] Matth. XVI. 6. 11. Marc. VIII. 15. Luc. XII. 1.

l] Matth. XVIII. 5. Luc. IX. 48.

m] Luc. XV. 6.

n] Matth. XVIII. 24. seq.

o] Matth. XXI. 38. Marc. XII. 7. Luc. XX. 14.

μόνων, τοῖς δούλοις πε-
 πουδούτο. ἢ τῶν δύο
 πρώτης ὥρας, καὶ τρί-
 τής, καὶ ἑκτῆς, καὶ ὄ-
 νατης, καὶ πρὸς ἑσπεί-
 ραν, εἰς τὴν ἐργασίαν
 τῶν ἀμπελῶν. ἢ τῶν
 δυνάστον κόμισαμένων, ἢ τῶν
 εἰς τὴν γάμψιν κληθέν-
 των, καὶ μὴ ἀπαντη-
 σάντων δούβωλη, καὶ
 τῶν ἀντισαχθέντων, ἐκ
 διαφόρων καὶ τριῶν,
 κλήσις. ἢ τῶν μὴ προ-
 σόντως ἀπαντήσαντων
 εἰς τὴν γάμψιν, ἐκβο-
 λῆ. ἢ τῶν δέκα παρ-
 θένων, ἑβίμω καὶ ἀ-
 νέβιμω ἀπαντήσις. ἢ
 τῶν ἐνεργῶν οἰκονομῶν,
 καὶ πορστάντων εἰς τὴν
 τῶν δεσποτῶν χρημάτων, ἀ-
 παντήσις, καὶ διὰ τῶν
 πρῶτων, καὶ ἢ τῶν ἀρ-
 γῶν καὶ δουλοῦσιν ἀτι-
 μία. ἢ τῶν ἐκ δεξιῶν
 περὶ βατῶν καὶ τῶν ἐξ

ab iniquis illis perinde
 ut servi passio. Parabo-
 la de iis p] qui prima,
 tertia, sexta, nona hora
 & sub vesperam ad ope-
 randum in vineam pa-
 eta mercede adducti
 sunt. Alia de rejecti-
 one eorum qui vocati
 in nuptias q] non ve-
 nerunt, & de introdu-
 ctis in eorum locum, at-
 que per digressus & tri-
 via convocatis, ejus-
 que qui indecenti ha-
 bitu accesserat ejectione.
 Decem virginum
 r] paratarum & imparatarum
 adventus. Oeconomorum negotian-
 tium & Domino ex e-
 jus opibus lucrantium
 conditio, & ideo col-
 latus ipsis honor, &
 negligenti nihilque lu-
 cranti inflicta ignomi-
 nia. Ovium ad dex-
 tram t] & hædorum a

ευανγ.

p] Matth. XX.

q] Matth. XXII.

r] Matth. XXV.

s] Luc. XIX, 13, seq.

t] Matth. XXV, 32.

ευωνύμων, τῶν μὲν, ἐν-
 δοξῶ, τῶν δὲ, ἐπ' ἀ-
 δοξία ᾠδῶσάσις. ἢ ἔ-
 ἔμπεσοντῶ εἰς τὰς λη-
 τὰς, καὶ ὑπὸ σαμαρεί-
 τῶ ἐλεθθῆντῶ, μὴ ἐλεθ-
 θῆντῶ δὲ ὑπὸ φαρι-
 σαῖς, καὶ λευίται, ὑπὸ
 δειξίς. ἢ ἔ ἐν νυκτὶ ὄν-
 ἄρτον αἰτῆντος, διὰ τῆς
 ᾠδῶσάσις ἐκλιπαρησε-
 ως, λήψις. ἢ συκῆ, ἢ
 διὰ ἀκαρπῖαν μὴ ἐκ-
 τμηθεῖσα, ἀλλ' ἵνα καρ-
 πὸν ἀγάγη, ὅτι ὑπο-
 χεῖσαι μενῶσα. ὁ κερ-
 τῆς ὁ ἀνευλαβῆς, καὶ ἀ-
 ναιδῆς, , διὰ γέν πῶ
 ὀχλαῖσται, τῆς πρῶσσοχ-
 λῆσῆς χῆσῆς ἀκῆσῆς.
 ἢ ἔ ευγενῆς ὅτι βασι-
 λείας λήψις εἰς μακρὰν
 ἀποδημίαν, καὶ τῶν πα-
 ραιτημένων αὐτῶ ἐν τῇ
 τῆς βασιλείας λήψις.

finistris, illarum glori-
 osa, horum plena de-
 decoris collocatio. Pa-
 rabola de eo qui in la-
 trones, u] inciderat & a
 Samaritano non autem
 à Pharisaο & Levita ex-
 pertus fuit misericor-
 diam. Alia de eo qui
 nocturno tempore pe-
 tens panem, per impu-
 dentem expostulatio-
 nem eos accepit. Fi-
 cum cum fructus nul-
 los tulisset, y] non ex-
 cisa tamen, sed ut fructū
 ferret, ab promittente
 sibi eosdem relicta. Ju-
 dex parum pius parum-
 que pudens, tamen
 audiens viduam z] ob
 importunitatem ac mo-
 lestiam qua ipsum ob-
 tundebat. Viri nobi-
 lis profectio longinqua
 ad regni * acceptionem,

ἀναί-

u] Luc. X. 30.

x] Luc. XI. 5.

y] Marc. XI. 13.

z] Luc. XVIII.

* Luc. XIX. 12.

ἀσείρασι. ὁ πομπὴν ὁ
 διὰ τῆς θύρας εἰσὼν
 εἰς τὴν μάδραν, καὶ ἐ-
 σέβατα καὶ ἄνομα κα-
 λῶν, καὶ ὁ μὴ διὰ τῆς
 θύρας, ἀλλὰ ἀλλαχό-
 θεν, κλέπτῃς ὢν, Πι-
 βαίρων.

Κ Ε Φ. ρ λ γ.

Τίνων τῶν ἔχωντων μαρ-
 τυριῶν, οἱ ἀποστόλοι
 παῦλος, μνήμην
 ποιῶται.

Ἀπολογούμενος ἐν Ἀ-
 θήναις, πρὸς τὴν κη-
 ρύγματός τῆς λόγῃς, φη-
 σιν, ὡς καὶ πῖνες τῶν
 καὶ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρη-
 κασι, τὸ γὰρ καὶ γέ-

a) eorumque qui ipsum
 nolebant recipere, sus-
 cepto regno interfe-
 ctio. Pastor per osti-
 um b] intrans in ovile,
 ovesque vocans nomi-
 notenus, alterque fur
 non intrans per ostium
 sed aliunde incen-
 dens.

CAP. CXXXIII.

*Quorumnam externorum
 testimoniorum mentionem
 facit Paulus Apo-
 stolus?*

Cum Athenis loque-
 retur pro Verbi præ-
 conio, c) *ut quidam,*
 inquit, *vestrorum Poe-
 tarum sumus. Et*

ν

a] Ut jus & potestatem regni ab imperatore impetraret, si-
 cut Archelaus ab Augusto Imp. Ita Mallemantius, Me-
 moires de Trevoux. A. 1708. Jul. pag. 1236. & Dec.
 pag. 2067. 2081.

b] Johann. X. 9.

c] Actor. XVII. 28. ex Cleanthe & Arato. Vide lib. 3.
 Bibl. Græcæ cap. 15. pag. 397.

νῦν ἰσμεν. καὶ τίτω
 γραφῶν ἐν τῇ κρήτῃ
 διαγοῦσι, Φησὶν, εἴπε
 τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐ-
 τῶν προφήτης, κρήτης
 αἰεὶ ψεύσαι, κακὰ θε-
 εῖα, γαστέρες ἀργαί.
 καὶ ὁ κύριος δὲ ἐχρη-
 σατο ὡραβολῆ τῇ ε-
 ξῶθεν, εἰπὼν πρὸς τὴν
 ἐν ναζαρέθ, πάντως
 εἰρήμ μοι τὴν ὡραβο-
 λὴν πύτην, ἰατρὲ θε-
 εραπεύσον σεαυτὸν. καὶ
 τῇ Ἰππυγραφῇ τῇ ἐν τῷ
 βωμῷ τῷ ἐν ἀθήναις,
 ὁ παῦλος, ἐχέσῃ, ἀ-
 γνώστῳ θεῷ, ἐχρησατο
 μαρτυρία, ὅτι ἐν ἀγνοῦν-
 τες εὐσεβεῖτε, λέγων, τῆ-
 ρον ἐγὼ καταγγέλλω
 ὑμῖν.

ad Titum scribens ver-
 fantem in Creta, * ait
 etiam ex ipsis quidam
 proprius eorum Propbeta,
 Cres semper mendax, ma-
 la bestia & ingluvie al-
 bus. Etiam Dominus
 parabola ab externis pe-
 tita usus est cum ad
 Nazarethanos loquens,
 d] omnino obijciētis mi-
 hi hancce parabolam, Me-
 dice cura ipsum. Et Pau-
 lus inscriptione aræ A-
 thenis e) quæ DEO
 ignota dicata erat, in to-
 stimonium usus quæ
 igitur, inquit, igno-
 rantes pie colitis, hunc
 ego vobis annuncio.

Κ Ε Φ. ρλδ.

* Tit. I. 12, ex Epimenide. Vide lib. I. Bibl. Græc. cap. 6. pag. 36.

d] Luc. IV. 23.

e] Actos. XVII, 27.

Κ Ε Φ. ρ λ δ.

Πόσοι ἰακώβοι ἐν τοῖς
ἀποστόλοις γεγόνα-
σιν.

Ἰακώβος ὁ ἔξ ἰωάννης
ἀδελφός, ἕως Ζεβε-
δαίου, ὃν καὶ ἀνέλεν ἡ-
ρωδῆς, χαρίζομεν ἰα-
δαίοις, ἰακώβος ὁ ἔξ
ἀλφαιῶν, ἰακώβος ὁ
ἀδελφός ἔξ κυρίας ὁ
καλεῖται δίκαιος, ὃς
καὶ τῆς ἐν ἱερουσαλήμ
ἐκκλησίας, πρώτος πρῶ-
τος.

Κ Ε Φ. ρ λ ε.

Πόσοι ἰωάννοι εἰς τὸ κή-
ρυγμα γεγόνασι, καὶ
πόσοι Ζαχαρία.

Ἰωάννης ὁ βαπτιστής ὃν
ἡρωδῆς ἀπεκεφάλισεν,
ὃς ἔξ ἑμάρτυρων ἐν τῇ

CAP. CXXXIV.

*Quot Jacobi fuerē in-
ter Apostolos?*

Jacobus Johannes frater,
Zebedæi F. quem in-
terfecit Herodes f) Ju-
dæis rem gratam factu-
rus. 2) Jacobus Al-
phæi. g) Jacobus fra-
ter Domini, quem ju-
stum nominarunt, pri-
mus Antistes Hieroso-
lymitanæ Ecclesiæ.

CAP. CXXXV.

*Quotnam Johannes &
quot Zacharie ad præco-
nium Verbi Divini
sunt adhibiti?*

Johannes Baptista ca-
pite truncatus ab He-
rode, martyriumque

παλαι-

f) Act. XII. 2.

g) Jacobum Alphæi à fratre Domini distinguendum esse contendit etiam Franciscus Combesius notis ad Hippolytum de XII. Apostolis, T. 2. auctarii novi Bibl. Patrum p. 841. & in appendice ad T. I. Operum Hippolyti Portuensis p. 34. seq.

παλαιστίνη, ἔχει σεβαστήν. ἰωάννης ὁ ἔξ ἑβδαΐς υἱός, ὁ εὐαγγελιστής, ὁ καὶ τὴν ἀποκάλυψιν θεασάμενος, καὶ τὴν καθολικὴν ἀποστολῆς, ὃς ἔστι ἐν ἐφέσῳ τὸ μαρτύριον ἔχει. ἰωάννης ὁ ὀπικαλεμένος μαρκος, ὁ πέτερος ἀκόλουθος, ἔστι τὸ εὐαγγέλιον γράψας, ἔστι πρῶτος, τῆς ἀλεξανδρείων ἐκκλησίας ἐπισκοπῆτος ἀναδειχθείς.

Ζαχαρίου δὲ, ὁ γιγνοῦντασι. πρῶτος ὁ ἔξ ἰωδαῖ ἔστι ἀρχιερέως υἱός ὃν ἀπέκλεινεν ἰωᾶς ὁ βασιλεὺς ἀκαρπείου ἔναος καὶ ἔστι θυσιαστής. ὁ ἔστι βαραχίας, ἔστι μνήμην ὁ προφήτης ἠσαΐας ποιῆται, εἰς μαρτυρίαν αὐ-

in gloriosa Palæstina a) perpeffus. 2) Joannes Zebedæi F. Evangelista qui apocalypsin vidit, & Catholicam Epistolam b] emisit, martyriumque obiit Ephesi. 3) Johannes cognomento Marcus, Petri sectator, scriptor Evangelii, & primus Ecclesiæ Alexandrinorum Episcopus constitutus.

Zachariæ fuere quatuor, primus Jodæ Pontificis maximi filius, c] quem Joas Rex interfecit inter templum & altare. 2) Zacharias Barachiz F. cujus mentionem facit Propheta Esaias d] in te-

a) Fuit & Sebaste Palæstinæ, Samaria: sed non legitur, ἐν σεβαστῇ τῆς παλαιστίνης, sed τῇ παλαιστίνῃ σεβαστῇ.

b) Secundæ & tertiz Epistolæ Johannis noster non meminuit.

c] 2. Paralip. XXIV. & Matth. XXIII. 35.

d] Es. VIII. 2.

τὸν παραλαβὸν, ἔτι κ-
 ζόμενος παιδίον. καὶ ὁ
 προφήτης. καὶ ὁ πατήρ
 ἔβαπτιστῆ.

Simonium eum advo-
 cans nascituri filii. 3)
 Propheta. 4) Joannis
 Baptistæ Pater.

Κ Ε Φ. ρ λ γ.

CAP. CXXXVI.

Ἰππολύτης Θεβαίος ἐκ τῆς
 χροικῆς αὐτῆς συν-
 ταγματῆς.

Hippolyti Thebani a] ex
 Chronico eius Syntag-
 mate.

Ἰάκωβος, ὁ Ἰπικλη-
 θεὸς δίκαιος, καὶ γε-
 νόμενος πρῶτος ἐπισκο-
 πος ἱεροσολύμων, ἀδελ-
 φὸς μὲν τῆς κυρίας κατὰ
 σάρκα, εἰλεγθεὶς εἶναι,
 υἱὸς δὲ τῆς τέκτονος ἰωσήφ,

Jacobus cognomento
 Justus primus Epif-
 copus Hierosolymo-
 rum, b] frater quidem
 Domini secundum car-
 nem esse dictus est, fi-
 lius vero Josephi fa-

ἐκ

a] Hippolytus iste meminit Simeonis Metaphrastæ, qui
 sæculo decimo scripsit. Citatur hujus Hippolyti Chro-
 nicon à Mich. Glyca, Nicephoro & alijs junioribus.
 Igitur si hoc caput non additum est ab aliena manu, ut
 eruditiss. Caveo verisimile videtur: sane auctorem hypo-
 nasticæ oportet multis esse sæculis juniorem non mo-
 do Josepho illo cujus apud S. Epiphanium mentio, sed
 etiam Theodoro Cantuariensi, qui Codicem MS, dicitur
 primus in Angliam intulisse, defunctus A. C. 690.
 Conferenda autem sunt cum hoc capite quæ ex Hip-
 polyti Thebani Chronico Græce & Latine vulgavit Henr.
 Canisius T. 3. Lectionum Antiq. & in mea operum utri-
 usque Hippolyti editione existant T. 2. p. 59. seq.

b] Hippolyt. ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος ὑπὸ τῆς
 κυρίας καὶ τῶν ἁποστόλων.

ἐκ τῆς βιωπικῆς αὐτῆς
 γυναικός, ἀδελφοὶ συ-
 ρεῶν, σιδωνῶν, ἰσδαῶν,
 καὶ ἰωσήφ. τρεῖς γὰρ
 υἱοὶ ἔχεν ὁ ἰωσήφ, καὶ
 δύο θυγατέρας, τὴν τε
 μάρθαν ἔτι τὴν μαρίαν,
 ἐκ τῆς γυναικός αὐτῆς
 τῆς σαλωμῆς, θυγατέρος
 ἀγγαίης, ἔτι ἀδελφὸς Ζα-
 χαρίας ἱερέως, ἔτι πα-
 τὴρ ἰωάννης ἔτι βαπτιστῆς,
 υἱὸς βαραχίης, ἔτι υἱὸς ἀ-
 βιά ἱερέως. καὶ ὅτι
 ἐχῆρευσεν ὁ ἰωσήφ, ὡς
 τὴν σαλωμῆν καὶ τὴν
 βαπτιστὴν ἰωάννην ἀδελ-
 φῶν τέκνα ἀρρενικῶν ὀνο-
 μαί. ὁ γὰρ ἀγγαῖος.

bri, ex uxore ipsius
 quæ domesticæ vitæ
 curis & administrationi
 vacabat : Fratres Sy-
 meon Sidonius, c] Ju-
 das & Joses: quatuor
 enim filii Josepho fue-
 re, & duas filias Martha
 & Maria d] ex conjuge
 Salome Aggæi filia,
 fratris Zachariæ sacer-
 dotis, qui pater fuit Jo-
 hannis Baptista, fili-
 usque Barachiz, filii
 Abia sacerdotis. Tunc
 viduus fuit Joseph, ut
 Salome & Johannes Ba-
 ptista sint fratrum e) li-
 beri : nam Aggæus Ba-
 rachiz filius patruus fu-

T

- c] Σιδωνῶν apud Hippolytum non existit.
- d] Pro Maria apud Hippolytum est ἐδοῦρα.
- e] In Græco est *fratrum masculorum*, quod vix ferunt latinæ aures. Itaque Turrianus *fratres germanos* reddidit. Sed etiam semigermani & uterini fratres, sunt ἀρρενικοί. At ἀδελφῶν poterat etiam intelligi de sororibus, ut infra, ἀδελφῶν θηλειῶν. Itaque hic necesse fuit addi ἀρρενικῶν in Græco : in Latino non est necesse, cum nullæ sint femine fratres.

ἡς βαρραχίς, θεῖος δὲ
 ἰωάννης, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ
 ζαχαρίας, ἀδελφὸς
 ἀγγαμ, θεῖος δὲ σα-
 λώμης, τῆς γυναικὸς
 ἰωσήφ. ἡ γὰρ μαρία
 ἀπὸ βηθλεὲμ ἐτύγχα-
 νεν, ἀνεμία δὲ αὐτητύγ-
 χασε τῆς ἐλισάβετ, καὶ
 τῆς ἁγίας παρθέ-
 νος μαρίας. τρεῖς γάρ
 ἦσαν ἀδελφαὶ ἀπὸ βηθ-
 λεὲμ, θυγατέρες ματ-
 θαν ἡ πρώτης, καὶ μα-
 ρίας τῆς αὐτῆς γυναι-
 κος, καὶ τῆς βασιλει-
 ας κλεοπάτρας, πρὸ
 τῆς βασιλείας ἠρώδης ἡ
 ἡμῶν ἀντιπάτρας. ὄνομα
 τῆ, α, μαρία. καὶ ὄ-
 νομα τῆ, β, σάβη. καὶ
 ὄνομα τῆ, γ, ἀννα. ε-
 γμημέν τε ἡ πρώτη ἐν βηθ-

it Joannis, similiter Za-
 charias Aggæi frater, pa-
 truus fuit Salomes; Jo-
 sephi uxoris. [*Salomen
 autem dico non obstetri-
 cem illam sed Josephi con-
 jugem.*] f) Obstetrix e-
 nim è Bethlehem erat
 oriunda, & ipsa conso-
 brina Elifabethæ & san-
 cta virginis Mariæ.
 Tres enim sorores e-
 rant Bethleemiticæ, fi-
 liæ Matthani sacerdotis
 uxorisque ejus Mariæ
 regnante Cleopatra g)
 antequam regnum [*Je-
 roorum*] obtineret He-
 rodes Antipatri F. No-
 men primæ, Mariæ: se-
 cundæ Sube, h) & ter-
 tiæ Anna. Prima nub-
 fit Bethleemi & Salo-

λέμ,

¶ Exciderunt hoc loco verba Græca ex Hippolyto supplenda: Σαλώμην δὲ φημι εἶ τὴν μαρίαν, ἀλλὰ τὴν γυναικὰ ἰωσήφ. ἡ γὰρ μαρία &c. Male in MS, hypomnestici erat ἡ γὰρ μαρία.

g] Addit Hippolytus & Sopotoriæ Persæ, Σοπάτωρος ἡ πέρσα.

h] Hippol. Σωμαί.

λείμ, καὶ ἔθηκε σαλώ-
 μην τὴν μαίαν. ἐγη-
 μέν τε καὶ ἡ δευτέρα ἐν
 βηθλεέμ, καὶ ἔθηκε τὴν
 ἑλισάβετ. ἐγημέν τε καὶ
 ἡ τρίτη εἰς τὴν γῆν τῆς
 ἐπαγγελίας, καὶ ἐγέν-
 ησε μαρίαν τὴν θεο-
 τόκον, ἐν βηθλεέμ, ὡς
 εἶναι σαλώμην τὴν μαί-
 αν, καὶ τὴν ἀγίαν ἀν-
 ναν, τὴν γενήσασαν
 μαρίαν τὴν παναγίαν
 θεοτόκον, καὶ τὴν ἀγί-
 αν ἑλισάβετ, τὴν γεν-
 ῆσασαν τὸν πρόδρομον,
 θυγατέρας ἀδελφῶν
 κριῶν θηλειῶν. ἐτεύ-
 θεν ἂν ὁ βασιλεὺς ἰω-
 ἀννης, καὶ ὁ κύριος
 ἡμῶν ἰησοῦς χριστός, ἀ-
 νειψοὶ λεγόνται εἶναι. ἕως
 δὲ τῆς ἰωσήφ ἐνομιζέτο,
 ἐπειδὴ καὶ τῶν ἡῶν αὐτῶ,
 τῶν ἐκ τῆς πρώτης γυ-
 ναικός, ἀδελφός ἐνο-
 μίζετο. ζαχαρίας ὁ
 πατὴρ ἰωάννης, ἀδελ-
 φὸν ἔχε συνιερίαν, κα-

men. obstetricem pe-
 perit. Nubsit & Beth-
 leemi altera, pepe-
 ritque Elisabetham.
 Nubsit & tertia in terra
 promissionis, i) genuit-
 que Bethleemi Mari-
 am virginem, ut Salo-
 me obstetrix & sancta
 Anna quæ Mariam, san-
 ctissimam Deiparam pe-
 perit, & sancta Elisa-
 beth, mater præcursoris,
 fuerint trium sororum
 filiarum. Hinc & Johan-
 nes Baptista & Domi-
 nus noster Jesus Chri-
 stus consobrini esse di-
 cuntur. Filius autem
 hic putabatur Josephi,
 siquidem & filiorum e-
 jus ex prioris uxore, fra-
 ter existimatus est. Za-
 charias Johannis pater
 fratrem habuit & ipsum
 sacerdotem, nomine

T 2

λεβανῶν

i] Hippol. εἰς τὴν γῆν τῆς Γαλιλαίας.

λέμενον ἀγγαῖον, πρὸ
 αὐτῷ ππλευτηκόσῃ. τῆ
 τε τῆ ἀγγαίῃ θυγατέ
 ρα, ἠγαγέθ πρὸς γα
 μον ἰωσήφ ὁ τέκτων,
 ἐξ ἧς ἐγέννησε, δ, υἱὸς
 καὶ γ, θυγατέρας, ὡς
 οἱ π ἰακωβῶ ὁ Ἰπ
 κληθεὶς ἀδελφὸς ἔ κύ
 εῖς, καὶ πρῶτῶ Ἰπ
 σκοπῶ ἱεροσολίμων,
 καὶ τὸ ὄνομα τῆς γυ
 ναικὸς ἰωσήφ, σα
 λῶμη, ἔχ ἡ μάρα,
 ἀλλ' ἐπερῶ. μετὰ δὲ
 θάνατον αὐτῆς μνησεύε
 ται ἰωσήφ, τὴν θεοτόκον
 μαρίαν, κατὰ τὸ μη
 τρικὸν γένῳ κατὰ γο
 μένην ἀπὸ ἔ ματθῶν
 ἔ ἱερέως, καὶ αὐτῆ ἀπὸ
 σολομώντος, ἔ υἱὸς δα
 σιδ, κατὰ γομένην, ὡς
 φησὶ τὸ κατὰ λευκῶν
 εὐαγγέλιον γενεαλογίαν.
 ἔθς γὰρ ὁ ματθῶν, ἔ
 ρα θυγατέρας ἐκ μα
 ρίας, τῆς γυναικὸς αὐ
 τῆ, ὡς τὰ ὀνόματα,
 μαρία, σαβη, ἀννα, ἡ

Aggæum, qui ante ip
 sum mortem obiit. Hu
 jus Aggæi filiam Jo
 sephus faber duxit u
 xorem, ex qua suscepit
 quatuor filios, filiasque
 tres. Ex illis unus Ja
 cobus, qui frater Domi
 ni appellatur, & primus
 Hierosolymorum Epif
 copus: nomenque con
 jugis Josephi, Salome,
 non obstetrix, verum
 altera. Post hujus ve
 ro mortem Josephus de
 spondit se Mariæ Dei
 paræ, maternum genus
 à Matthæ sacerdote &
 ab ipso Salomone Da
 vidis filio deducenti, ut
 testatur Lucæ Evange
 lium, ubi genealogiam
 Christi describit. Iste
 enim Matthan ex Ma
 ria uxore sua habuit fi
 lias, quarum nomina
 Maria, Sube, Anna.

Ἐκ μαρίᾳ γεννᾷ τὴν ἑ-
 λισάβετ, τὴν μητέρα
 ἰωάννη ἔ βαπτιστῆ. ἡ
 δὲ ἄννα γεννᾷ τὴν ἁγί-
 αν θεοτόκον, ἐν βηθ-
 λεὲμ, τὴν κατὰ τὸ ὄνο-
 μα τῆς μάμμης, καὶ
 θείας, Ἰσχυροφύσων
 μαρίαν. ὡς εἶναι τὴν
 ἑλισάβετ, ἀνεψίαν μὲν
 τῆς ἄννης, ἐξαδέλφον δὲ
 τῆς θεοτόκου, κυρῶνται
 τὰ ἑκάτερα ἔ ευαγγε-
 λία, διὰ ἔ διηγεῖσθαι
 τὸ πατρῶον γένος, καὶ
 σαρκικὸν ἔ χριστῆ. ἡ
 γὰρ φησὶν, ὁ ἰησοῦς ἀρ-
 χόμενος ὡς ἐτῶν, λ,
 ὅς ἐνομίζετο ἔ ἰωσήφ,
 ἔ ἡλεί, ἔ ματθῆν.

Maria ista igitur genuit
 Elifabetham matrem Jo-
 hannis Baptistæ. Anna
 sacram Deiparam genu-
 it Bethlehemi, quæ se-
 cundum nomen aviæ
 suæ & materteræ Ma-
 ria fuit cognominata,
 ut adeo Elifabetha fu-
 erit Annæ quidem
 consobrina, Deiparæ
 autem matruelis. U-
 traque confirmantur ex
 Evangelio, ubi pater-
 num Christi & secun-
 dum carnem genus ex-
 ponit. k] *Et Jesu,*
inquit, incipiebat esse
quasi annorum trigin-
ta, qui vocabatur fili-
us Joseph, filii Eli, filii
Matthan.

T 3 Κ Ε Φ. ς λ ζ.

k] Luc. III. 23.

Κ Ε Φ. ρλζ.

Τίνες εἰσὶν οἱ λοιποὶ μαθητῶν τῶν, ο, γινώσκοντες

Βαρνάβας, ὁ σὺν τῷ παύλῳ κηρύξας τὸ εὐαγγέλιον, καὶ τοῖς ἀποστόλοις ἐαυτὸν μαθητὴν γεγονότα ἔδειξεν ἐν ἱερουσαλὴμ, εἰς τὴν ἱερουσαλὴμ ἐμφανίσας. Σωθῆνης ὅς ἀπὸ τῆς ἰδίας συγκειμήθη μετὰ τῶν ἀποστόλων, δι' εὐχῆς κληθεὶς ἰσῆος, ὅς αὐτὸς τῷ κληρῷ τῶν λοιπῶν ὑπεβλήθη. Θαδδαῖος ὅς ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ ἐν τῇ ἐδέσῃ, κηρύξεν λόγον πρὸς αὐγαρον βασιλέα ἀπεσταλτοῦ. καὶ ἰωάννην δὲ τὸν ἑπικληθῆναι μάρκον ἐξ αὐτῶν γεγονότα ἑπιγνώσκοντες. ἰσίδας, καὶ σίλας, οἱ ἐκ τῶν λοιπῶν μετὰ παύλου καὶ βαρνάβαν, διὰ τὸ ζήτημα τὸ περὶ τῆς νομικῶν φυλακῆς, εἰς τὴν ἀντιόχειαν,

CAP. CXXXVII.

Quinam sunt ex LXX. discipulis notiores?

Barnabas, qui cum Paulo Evangelium prædicavit, stetitque se Evangelii factum discipulum Apostolis, Hierosolymæ. *Sothenes* qui in locum Judæ ascendendus Apostolis, *Jubus* alio appellatus nomine, per preces Apostolorum forti subjectus fuit. *Thaddæus* qui in Edessam Mesopotamiæ ad Abgarum præco Verbi missus fuit. Etiam *Joannem* cognomine *Marcum* ex LXX. discipulis fuisse novimus. *Judas & Silas* ab Apostolis una cum Paulo & Barnaba, propter controversiam de observatione legalium missi Antiochiam

λοιο

ἀπὸ τῆς ἱερουσαλήμ ἀπο-
σταλένης. κλημης δὲ
Φησι, καὶ ἐν κηφᾶν
πρὸς τὸν Φησιν ὁ παῦλος,
ὅτε δὲ ἦλθε κηφᾶς εἰς
ἀντιόχειαν, κατὰ προ-
κωπον αὐτῷ ἀντίστη, ὅτι
κατεγνώσμεν ὅτι ἦν, ἐνα-
τῶν, ο, εἶναι, μὴ γὰρ
πρὸς τὸν ἀποστόλον πρὸς
ταῦτα λέγειν αὐτὸν.

Κ Ε Φ. ρλη.

Πόσοι διωγμοὶ καὶ τῆς ἐκ-
κλησίας γεγόνασιν, ὑ-
πὸ τῶν Ἰουδαίων, ἕως τῆς
ἀλώσεως αὐτῶν, καὶ
τῆς ἐμπρησμοῦ τῆς
ναῦς.

Τρεῖς μὲν καὶ τῶν ἀ-
ποστόλων, ἐν τῇ ἱε-
ρουσαλήμ γεγόνασι. Τρεῖς
δὲ καὶ κατὰ τὸν παῦλον,

Hierosolymis, Cle-
mens * vero ait etiam
Cepham esse unum de
LXX. discipulis, de quo
Paulus: Cum venisses
Cephas Antiochiam, ip-
sae faciem ei resisti, quia re-
prehensibilis erat, neque
enim ita eum loqui de
Petro Apostolo.

CAP. CXXXVIII.

Quotnam persecutiones
adversus Ecclesiam exti-
tere à Judæis, usque ad
eorum everfionem com-
bustionemque tem-
pli?

Tres quidem Hiero-
solyomis fuerunt ad-
versus Apostolos. Tres
verò etiam adversus

T 4

ἡ μόνον

* Clemens Alex. apud Eusebium lib. I. Hist. Eccles. cap. 11, sed ejus sententiam jam olim confutavit Jo. Chryso-
stomus in homilia quae incipit μίαν ὑμῶν. Joannem ve-
ro Harduinum quæ. nostra aetate Opp. select. p. 920. seq.
antibus viribus comatus est evincere dicentem illum Ce-
pham esse à Petro Apostolo, confutavit D. Salome
Dey.

ἔ μόνον ἐν τῇ ἱερουσα-
 λημ γεγονόσιν, ἀλλὰ
 καὶ ἐν τῇ διασπορᾷ, ὑπὸ
 τῶν ἰουδαίων δὲ καὶ ἑβραίων καὶ
 πρώτος μὲν ἦν ὁ κατὰ τὸν
 συγκλητισμὸν τῶν ἀπο-
 στάλων ὑπὸ τῶν ἀχιμερέων
 γινόμενος. δεύτερος ὁ
 ὅτι τεφάνῳ τῷ πρώτῳ
 μάρτυρι, ὃ καὶ ὁ παῦ-
 λος συνευδοκεῖ. τρίτος
 ὁ ὅτι τῇ ἀναιρέσει ἰακώ-
 βου, καὶ πέτρῳ καθείρ-
 ξει τῇ ὑπὸ Ἡρώδου, γε-
 γενημένη, ὅτε ἔ ο ἄγγε-
 λος τῶν μὲν πέτρῳ ἀπὸ
 τῶν δεσμῶν ἔλυσε, ἔ
 ἔ δεσμωτηρίῳ ἐξήγαγε,
 τῶν δὲ Ἡρώδην μὴν δημη-
 γορᾶντα ἐν καισαρείᾳ
 εἶδεν ἐν ὀργῇ παληγεῖν.
 κατὰ δὲ ἔ παῦλος καὶ
 τῶν ἀδελφῶν τέσσατος
 ἐν λυκαονίᾳ ὑπὸ τῶν
 ἰουδαίων ἐκινήθη δι-
 αγωγῆς. καὶ πέμπτος
 ἐν βαρβαρίᾳ ἔ κερυνθῶν.

Paulum non modo Hi-
 erosolymis, sed etiam
 in dispersione sunt ex-
 citata ipsa etiam à Ju-
 daeis. Et prima quidem
 ab Pontifice maximo ad
 Apostolos a) carcere
 concludendos. Altera
 adversus Stephanum
 protomartyrem, b) qua
 & Paulus condelecta-
 batur. Tertiā cum inter-
 ficeretur Jacobus, c)
 & Petrus ab Herode
 constringeretur carce-
 re, ubi & angelus Pe-
 trum vinculis liberavit
 & carcere eduxit, He-
 rodem autem Caesarea
 cum orationem habe-
 ret, multas spirantem
 iras percussit. Adver-
 sus Paulum & fratres
 quarta mota est perfe-
 cutio à Judæis in Lya-
 conia. d) Quinta Ber-
 riciae e) ac Corinthi.

ἔκτος

Deylingius Observat. sacr. II. 45. & Jo. Marius Exerc.
 XX. textual. in Novum Testam. ad Galat. II. II.

a) Act. IV. seq. b) Act. VII.

c) Act. XII. d) Act. XIV.

e) Act. XVII. XVIII.

ἕκτος δὲ ἐν τῇ ἱεροσολυμῶν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐν ταῖς δικαιοῦσι ἐξέτασις πολλακίς ἐγένετο ἔκφυγμάτων, καὶ τέλος, ἢ εἰς Ῥώμην, ὅτι καὶ σαρῶν, δεσμῶν ἐκπομπῆ.

Sexta Hierosolymis, f] quâ in judiciis sapius inquisitio in prædicationem ejus suscepta, & denique ipse Romam ad Casarem vincitus missus est.

Κ Ε Φ. ρλθ.

Πόσοι εἰσὶ οἱ δι' ἑλλήνων διωγμοὶ γεγονότες καὶ δια τίνων.

CAP. CXXXIX.

Quot persecutiones a] ab Ethnicis & à quibus facta sunt?

Πρῶτον Νέρων, διωγμον ἤγαγε κατὰ Χριστιανῶν, ὃς πέτρον καὶ σαυρωθῆναι, παύλον δὲ πελεκίξειν ἐπιτάξει, ἔπειτα κατὰ κείραν σαυρωθῆναι δεηθέντων. β. δομετιανὸς, μέγαν κινεῖ κατὰ ἡμῶν διωγμὸν, πονηρὸς καὶ ἔργον γένομενον, ὃς ἐν εὐαγγελιστῆν ἰωάννην,

Primus Nero persecutionem in Christianos induxit, jussitque Petrum in crucem tolli Paulum securi percuti, Petro rogante ut capite ad terram obverso crucifigeretur. 2) Domitianus magnam adversus nos persecutionem movit, pessimus & ipse, qui Evangelistam

T 5

65

f] Actor. XIX. seq.

a] Conferendus præter Eusebium Lactantius libro de moribus persecutorum, & è recentioribus, insignis D. Christiani Kortholti de persecutionibus veteris Ecclesiæ commentarius,

οἱς πάτμον τὴν νῆσον ἐ-
 φυγάδευσε. γ, διωγ-
 μὸς ἐξ ἐπαναστάσεως ἡ-
 μῶν κατὰ τὰ ἔθνη, κι-
 νηθέντων κατὰ χριστι-
 ῶν συνέση, τῶν ἀρχόν-
 των μᾶλλον κινήσαντων
 αὐτοὺς. τῆτον δὲ ἐπίγειο
 τραϊανὸς ὑπερον ὁ δογ-
 μα διδαχθεῖς. Ἰππὶ δὲ
 ὁ διωγμὸς τέτυ, πιονίος
 καὶ οἱ κατ' αὐτὸν μάρ-
 τυρες διέπερσαν. δ, δι-
 ωγμὸς ὑπὸ εἰρη, καὶ
 ὁ ἦν αὐτὸς ἀλιωνίος, καὶ
 τῆς ἐκκλησίας ἐχέει-
 γαι. Ἰππὶ τέτων, πολύ-
 καρπος ἐν τῇ ἀσία μαρ-
 τυρῆ, μητροδώρος, καρ-
 πος, παπυλῶ, ἀγα-
 θωνίκη, καὶ ἔπειρον
 πλῆθος ἁγίων, δια ὁ
 θεῖος πληνῆται μαρτυ-
 ρεῖα. ε, ὑπὸ σευήρη,
 κατὰ τῆς ἐκκλησίας,
 μέγας συγκινεῖται δι-
 ωγμὸς, ἐφ' ὃ ἰουστίνῳ
 ἐμαρτύρησε, καὶ λεω-
 νίδης ὁ ὀρεγένης πα-
 τὴρ, καὶ ποταμίαννα ἡ

Joannem in Patrum in-
 sulam exilio multavit.
 3) Persecutio excitata
 est populis nationum
 in Christianos insurgen-
 tibus & accensa per præ-
 fides provinciarum eos
 commoventes: hanc
 cohibuit postea Traja-
 nus de dogmate nostro
 edoctus. In hac per-
 secutione Pionius & a-
 lii martyres ætate illa
 enituerunt. 4) Persecu-
 tio sub Vero ejusq; filio
 * Antonino contra Ec-
 clesiam effunditur: sub
 illis Polycarpus in Asia
 subiit martyrium, Me-
 trodorus item & Carpus,
 Papyrus, Agathonice,
 alique sancti quamplu-
 rimi, divino martyrio
 perficiuntur. 5) Sub
 Severo magna in Eccle-
 sias persecutio commo-
 ta est, in qua Justinus
 martyrium pertulit, &
 Leonides Origenis Pa-
 ter, & sacra virgo Po-

* Imo frater.

πύγια παρθένη, καὶ
 βασιλίδης, καὶ πᾶ-
 ρθῶ θείων πλείηται
 μαρτύρων. 5, μαξι-
 μίνος, πρῶτος πάντες
 τῆς ἑποῖ δ' ἂν, ὡς κλη-
 ρικῆς ἀναίρειδάμ προσ-
 τάξας, καὶ τότε, τῆς
 λέγοντας, εαυτῆς εἶναι
 χριστιανῆς. 6, δέκιος
 σφοδρῶς ἐχρησάθ τῷ
 διωγμῷ, καὶ μαρτυρεῖ
 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος
 ῥώμης, ἀλέξανδρος ἐπί-
 σκοπος ἱεροσολύμων, βα-
 βύλας ἐπίσκοπος ἀντιο-
 χίας. σεραπίων ἐπί-
 σκοπος ἀλεξανδρείας,
 Σπολλωνία παρθένη, ἔ-
 ἀμμωναίων, * σὺν ἄλ-
 λαις πτοσαρσι παρθέ-
 νοις, δεινῶς βασανιθεῖ-
 σαις. ἰκλιανὸς ὁ ποδαλ-
 γὸς ἐπὶ καμίνῃ περιφε-
 ρόμενος καὶ τῇ ἀσβεστῷ
 περιβαλλόμενος. ὁ ἐπί-
 σκοπος καρθαγένης κυπρι-
 ανὸς: μερκερία τῆ, ἔ-
 διονυσία ἢ πολύναις,

tamiana, & Basilides
 magnusque numerus
 martyrum consumma-
 tur. 6] Maximinus qui
 primum omnes qui-
 cunque essent perinde
 ut clericos jussit inter-
 fici, quotquot tunc
 se ipsos Christianos
 profiterentur. 7) Decius
 vehementi usus est per-
 secutione, qua marty-
 rium subiit Flavianus
 Romæ Episcopus, Alex-
 ander Episcopus Hie-
 rosolymorum, Babylas
 Episcopus Antiochiæ,
 Serapio Alexandria E-
 piscopus, Apollonia
 virgo, Ammonarium
 eum aliis quatuor vir-
 ginibus gravissime ex-
 cruciatis, Julianus iti-
 tem podagræ laborans
 doloribus ad caminum
 circumductus & naph-
 tha inspectus: Episco-
 pus Cathaginis Cypri-
 anus, Mercuriaque &

παρε-

* Puto legendum, ἀμμωνάειον.

παρεσηκόρων αὐτῇ τῶν
 παίδων αὐτῆς. καὶ βα-
 σανίζομένη, ἐκ * ἐστῆ
 τῆς χριστῆ φιλίας τὴν
 πολυπαιδίαν. Ἰπὶ δὲ
 τῆς πλείοις μάρτυρες
 κατὰ πόλεις καὶ κατὰ
 κώμας ὄντι θραύσις χο-
 ροῖς συγκαταλεχθῆσαν.
 ὁρευγίνης δὲ ἐκ ἡξιώθη
 τῆς μαρτυρίας ἐν τῆτι
 συχεθεῖς τῶ χριστῶ,
 ἀλλ' ἡτήθη, εἰς με-
 τάνειαν ἐβίω, ὅτι λοι-
 πὸν αὐτῶ χρόνον, ἢ, βα-
 λερμανός, χριστιανὸς ἐ-
 πολεμήσῃ, καὶ πολλοὶ καὶ
 ἐπ' αὐτῶ μεμαρτυρηκα-
 σιν, ἐξ ὧν εἰσὶ καὶ οἱ
 ἐν καισαρείᾳ τῆς πα-
 λαιστίνης μάρτυρες τρεῖς,
 πρίσκος, μαρκος, καὶ α-
 λέξανδρος. 8, αὐρη-
 λιανός, κινεῖ διωγμὸν,
 ἐκ ἧτος ἀγρίον καὶ ἐμ-
 φανῆ, μόνον γὰρ τῶν
 ἀρχόντων τῆς συνηθείας

berorum mater, quæ
 liberis ipsi adstantibus
 subjecta tormentis,
 Christi amicitia amo-
 rem liberorum neuti-
 quam prætulit. In hæc
 persecutione plurimi
 martyres in civitatibus
 & in pagis, cœlestibus
 choris accensiti sunt.
 Origenes hoc tempore
 martyrium subire renu-
 it, sed mortis timore
 superatus, reliquum vi-
 tæ tempus in pœnitentia
 transegit. 8) *Val-*
erianus Christianos op-
 pugnavit, & multi eti-
 am sub ipso martyrium
 obierunt, ex quibus
 sunt martyres tres Ca-
 sareæ Palestinæ, Pri-
 scus, Marcus b) & Alex-
 ander. 9) *Aurelianus*
 movit persecutionem
 non tam crudelem nec
 manifestam, vix enim
 edicta c) ad præfides

τῶν

* Fortasse ἐστῆξε.

b) Euseb. *Malchus*.

c) Lactant. cap. 6. de mortibus persecutor. & Euseb. VII.
 30, pag. 283.

τῶν παλαιῶν νόμων κα-
 τὰ χριστιανῶν τι γίνεσθαι
 μὴ * διατάξας. 1. ὁ μέ-
 γας κτ̄ τῆς ἐκκλησίας,
 ὑπὸ διοκλητιανῆ διωγ-
 μὸς ἐχειρεται, ἐφ' ἧ καὶ
 πολλοὶ μάρτυρες, ἄνδρες
 ἠπιφανεῖς, διεπρέψαν
 ἐν τῷ μαρτυρίῳ. ἄν-
 θιμῶσι Ἐπίσκοπον Ἐπι-
 κομηδείας. Φυλαίαν Ἐ-
 πίσκοπον Ἐμύσιος. Ἄ-
 δαυκτῶσι, καθολικὸς, ἔ-
 ἐν αὐτῷ διατρέπων τῷ
 ἀξιώματι. πελαγία ἡ
 ἐν ἀντιοχείᾳ, παρθένος
 νέα κόρη, ῥίψασα ἐαυ-
 τὴν ἀπὸ τριεῦχ τῆς ἰ-
 δίας οἰκίας. τυραννίῳ
 Ἐπίσκοπον Ἐπύρα. Ζη-
 νόβιῳ πρεσβύτερῳ σι-
 δῶνῳ. σιλβανὸς Ἐπί-
 σκοπος ἡμισῶν, ῥωμα-
 νὸς ἐπίσκοπος ἀντιοχεί-
 ας. Ζηνόβιος ἀρχιεπὸς
 ἀντιοχείας. σιλβανὸς Ἐπί-
 σκοπος γαζάρων, μὲν ἔ-
 ἄλλων μ, πηλέως, καὶ
 νεῖλῳ, ἐπίσκοποι αἰ-

quid ex veterum legum
 consuetudine oporteat
 adversus Christianos fi-
 eri, emisit. 10] Magna à
 Diocletiano adversus Ec-
 clesiam persecutio exci-
 tatur, in qua multi mar-
 tyres, nobiles viri mar-
 tyrio claruere. Anthi-
 mus Nicomediae Epi-
 scopus, Phileas Epi-
 scopus Thmucos, Ad-
 auctus Catholicus et-
 iam in illa dignitate
 martyr enituit. Pela-
 gia virgo Antiochena
 puella juvenis sese ex
 tertia domus suae con-
 tignatione dans præci-
 pitem. Tyrannio Ty-
 ri Episcopus. Zenobi-
 us Sidonius presbyter.
 Silvanus Episcopus E-
 misenus, Romanus E-
 piscopus Antiochia, Ze-
 nobius Antiochenus
 Archiater, Sylvanus Ga-
 zorum una cum aliis
 XL. Peleus & Nilus
 Episcopi Ægyptii.

γυπτιῶν.

* ὅτι γίνεσθαι χρ̄ή.

γύψοι. πάλμφιλⓄ
 πρεσβύτερος καισαρείας.
 πέτροⓄ ἐπίσκοπⓄ α-
 λεξανδρείας, καὶ σὺν
 αὐτῷ πρεσβύτεροι, Φαῦ-
 στος, διος, ἀμμωνιⓄ,
 ἐπίσκοποι δὲ Φυλαίας
 ἡσούχιⓄ, παχέμιⓄ,
 Θεόδωρος, γαίος τε ἐν
 λαοδικείᾳ ὑπὸ τῶν δή-
 μων συρεῖς, μαρτυρεῖ. Ἐ-
 σαβινιανός, στρατιώτης ὢν
 τῶν ὁσάλτων, ὁμολογή-
 σας χριστιανός ἐστίν
 πελεκίεται. καὶ ἀει-
 θμοὶ δὲ ὀλόκληροι στρα-
 τῶν, μετὰ τῶν χιλιάρ-
 χων, καὶ ἐκατοντάρχων,
 ἀφαιρεθέντες τῶν ὁσάλτων
 ἐμαρτύρησαν. μετὰ τῶ-
 ν μαξιμίνοσ, ἰα, διωγ-
 μὸν διαδέχεται, ὃν αὐ-
 τὸς πάλιν ἔπαυσε δια-
 τάγματι. ἐνθεν ἡ ἐκ-
 κλησία, τῶν διωγμῶν
 ἀνεθεῖσα τῶν ἐξ ἐλλη-
 νων, Ἰπὺ κωνσταντίνου, Ἐ-
 κωνσταντίνου, καὶ κωνσταν-
 τος, βασιλευόντων, πολ-
 λὴν ὑπέμεινε ἁραχὴν
 ὑπὸ ἀρειανῶν. μετὰ

Pamphilus Cæfarez
 presbyter, Petrus Epi-
 scopus Alexandriae, &
 cum ipso presbyteri
 Faustus, Dius, Am-
 monius: Episcopique
 Phileas, Hefychius, Pa-
 chumius, Theodorus,
 & Cajus à plebe Laodi-
 cez tractus pertulit
 martyrium, & Sabinia-
 nus, miles ex pediti-
 bus Christianum se pro-
 fessus securi percussus
 est. Et integri mili-
 tum ordines cum tri-
 bunis & centurionibus,
 armis exuti sunt mar-
 tyriumque subiere. Post
 hunc 11) *Maximinus*
 persecutionem conti-
 nuat, quam ipse iterum
 edicto cessare iussit.
 Inde Ecclesia perfecutionibus ethnicorum li-
 berata, sub Constantino
 Constantio & Constante
 magnos ab Arianis mo-
 tus sustinuit. Post hos
 12) *Juliano* regnante

τῆς ἰβλιανῆ βασιλευ-
σαντος. ἃ ἐλλήνων ἐλο-
μένε, ἔ διώξαντος δὲ
τῆς χριστιανῆς, ἀλλὰ
βδελυξάμενε, καὶ συγ-
γραφομένε καὶ αὐτῶν·
τῶν δὲ δήμων κατὰ τὴν
πόλιν καὶ κώμας τῆς
βασιλεῶς γνώμης
συχρησαμένων, δεῖνα
τοῖς χριστιανοῖς δεχθέν-
των, ἔθεν καὶ αἰρέσεις
καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐπα-
ρέτησαν, τῶν τε ἀρμα-
νῶν καὶ τῶν ἀνδρωπο-
λατῶν.

Κ Ε Θ. ρμ.

Πόσαι αἰρέσεις, καὶ τῆς
ἐκκλησιαστικῆς πίστεως
ἐπαρέτησαν.

Πρῶτον ὅτι τῇ ἐν
σάρκι καὶ Κυρίῳ
παρουσία, γεγονασί πι-
νες Ἡρωδιανοί, χριστὸν τὴν
Ἡρώδη εἶναι λεγοῦσι.
β. Θευδιανοί, ἀπατη-
θέντες, τῆς μίμηται
καὶ γαμαλιήλος ὁ νο-

Ethnicorumque tuente
superstitiones, non per-
sequente vero Christi-
anos sed habente pro-
detestabilibus & adver-
sus eos scribente, ple-
beque in civitatibus &
pagis suffragante Impe-
ratoris sententia &
gravia in Christianos
admittente, hæreses
inde in Ecclesia caput
extulerunt Arianorum
& Hominicolarum.

CAP. CXL:

Quot hæreses adversus
Ecclesiasticam fidem in-
surrexere?

Primum tempore ad-
ventus Domini in
carne, fuere Herodiani,
qui Herodem dicebant
Christum esse.

2) Theudiani decepti
à Theuda, cujus memi-
nit Gamaliel doctor

μοδι.

μοδιδάσκαλος γνῶμην τοῖς ἀρχιερεῦσιν εἰσηγόμενος, βεβηλομένοις πιδρᾶν κατὰ τῶν δόξοδλων, πρὸς τὸ μηδεὶν πι κατ' αὐτῶν ἐνεργεῖν, λέγων. πρὸ γὰρ τῶν τῶν ἡμερῶν, ἀνεση θευδᾶς, λέγων εἶναι πινα εαυτὸν.

γ, ὅτι τῶν δόξοδλων, ἀλλῃ ἀρεσις ἐν τῇ ἱερουσαλήμ, αἰγυπτίῃ μαγῆ πνοσ, συνεση, καὶ τέτρα μνημη πις ἐν πις δόξοδλοκαῖς πράξεσι, γινε), ὅτε φησιν ὁ χιλίαρχος τῷ πᾶυλω, ἐλ. ληνισί γινώσκεις; ἐκ ἀρα συ εἶ ὁ αἰγυπτιος, ὁ πρὸ τέτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας, καὶ ἐξαγαγων εἰς τὴν ἐρημον τῆς τετρακισχιλίης ἀνδρας τῶν σικαρων;

δ, σιμωνιανοί, σιμων καὶ αὐτὸς ὅτι τῶν δόξοδλων μαγῆ γενόμενος,

Legis, principibus sacerdotum sententiam suam enuncians cum aliquid aduersus Apostolos molirentur, ne quid aduersus eos committerent. *Ante hos dies*, inquit, a) *surrexit Theudas dicens se esse aliquid.*

3) Apostolorum tempore Hierosolymis alia hæresis extitit auctore *Ægyptio* quodam *magō*, cuius & ipsius mentio fit in Actibus Apostolorum, b) ubi tribunus militum ait ad Paulum: *Nam Græce nosti? Non itaque tu es Ægyptius qui ante hos dies seditionem excitauit & eduxit in desertum quatuor milia virorum sicariorum?*

4) *Simoniani* a Simone qui & ipse magus Apostolorum tempore

a) Actor. V. 36.

b) Actor. XXI. 37.

ε] Actor. VIII.

αἵρεσιν, διὰ τῆς τῶν
σημαίων, ἐν τῆρασι, ψευ-
δὲς ἐνδείξεως, εἰσηγα-
γε, λέγων ἑαυτὸν εἶναι
ἔ θεὸν τὴν μεγάλην δύ-
ναμιν, καὶ τετρα μνήμη
τις, ἐν ταῖς πράξεσι
τῶν ἀποστόλων φέρε-
ται.

ε, ἐβιωναῖοι, καὶ ἔτοι
κατὰ τῆς τῶν ἀποστόλων
χρόνος γεγονάσι, πλω-
χοὶ ἐρμηνευόμενοι, διὰ
τὸ πρὸς τὴν πίστιν πλω-
χεύειν, ὅ γὰρ σωμαπι-
κά κόμιμα μωυσείως, ἐ-
πιπλεῖν ἐπὶ βέλονται,
τῆς πίστεως.

ς, εἰσὶ καὶ ἄλλοι ἐ-
βιωναῖοι, οἱ καὶ ναζω-
ραῖοι καλούμενοι, ὅ
αὐτὰ μὴ πρὸς τὰ μωυ-
σείως νόμιμα, τοῖς ἄλ-
λοις διακείμενοι, ἔ μὴν
τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν
χριστόν, θεὸν λόγον, προῦ-
πάρχοντα εἶναι θεόν, καὶ
θεὸς γὰρ δοξάζοντες, ἀλλ.

* Acton, VIII.

fuit atque hæresin per-
signorum prodigio-
rumque fallacium o-
ffentationem introdu-
xit, ajens se esse mag-
nam Dei Virtutem. Hu-
jus quoque mentio * in
Actibus Apostolorum
exstat.

ς) *Ebionæi* extitere &
ipfi Apostolorum tem-
poribus, quorum no-
men egenos licet inter-
pretari, quoniam inopi-
asensus laborant circa fi-
dem, & à fidelibus et-
iamnum corporalia in-
stituta Moysis volunt
observari.

6) Est & aliud genus
Ebionæorum qui vo-
cantur etiam *Nazoræi*,
qui eadem cum cæteris
de Moysis institutis
sentiunt, Dominum
vero nostrum *JESUM*
Christum DEI Verbum,
non tanquam præexi-
stentem *DEUM* & *DEI*
filium glorificant, * sed

U

ἐν τῶν

ἀνθρώπων, πῆς ἢ
Θεὸς ἠξιώμενον.

ζ, μενανδριανοί. μέ-
νανδρος τις ἀπὸ σίμων-
ος ἀποχρίσας, ἀνω-
θεὺν ἑαυτὸν ἔλεγε κα-
ταπέμφθαι, εἰς διδασ-
καλίαν * τῶδε ἔ' κόσμῳ.
ἀγγέλους γεγονέναι πολ-
λὰς πινὰς καὶ ἀναριθ-
μήτους.

η, σατορνηλιανοί. ὁ
σατορνήλης ἔ' ἀπὸ
ἔ' μενάνδρου δίστη, δι-
επὶ ἑπτά μόνων ἀγγέλων
γεγονέναι τὸ θεοδιδόν τον
κόσμον, ἀλλ' ἔ' δια
πλειόνων, ὡς μενάνδρου
ὑπετίπασε.

θ, βασιλειδιανοί. ὁ βα-
σιλειδῆς ἐν αἰγύπτῳ ἐ-
γεγόνει. ἔ' εἶναι λέ-
γει ἔ'ρατὸς, καὶ ὄνομα-
τα ἑξήκοντα ἑπταμύζεις, ἔ'
ἔ', ἀβραξῆας, ὄνομα ἡ-
μῶν, ἰσαεθρον ὄντων,

habent pro homine cui
honor filii DEI fuerit
attributus.

7) *Menandriani* à Me-
nandro quodam qui à
Simone defecit, di-
xitque se missum esse
desuper ad homines-
docendos. Mundum
huncce factum ab ange-
lis multis atque innu-
merabilibus.

8) *Satornilitani*, Sa-
turnilus hic à Menan-
dro discessit, tradens à
septem solum angelis
mundum factum, non
à pluribus ut Menan-
der existimavit.

9) *Basilidiani*. Basi-
lides in Ægypto verfa-
tus, trecentos sexagin-
ta quinque ait esse cæ-
los, & nomina eorum
nuncupat, & nomen
Abraxas habet in ho-

εξα-

* Videtur legendum: εἰς διδασκαλίαν. Τῶ
δε ἔ' κόσμῳ (scil. κτιστὰς καὶ δημιουργῆς)
ἀγγέλους γεγονέναι δεσ.

ἑξαμῶν, καὶ ἡμερῶν ἑ
 ἑνιαυτῆ, τριακοσίαις γὰρ
 καὶ ἐξήκοντα πέντε ψή-
 φαις φέρεται.

ι, νικολαίται, νικόλα-
 ος ἀπὸ τῶν ἐπὶ διακό-
 νων, τῶν ἐν ταῖς δόξο-
 λοις, εἰς ἐγένετο, ἐν ἴω
 κοιναί εἰμαι ἅ πάντα
 εἰς πᾶσι, καὶ τὰς γυ-
 ναῖκας εἰσηγησάμενος,
 καὶ ἕνα πινὰ ὀνόματα,
 ἡμαῶτα ἡδεδόξαι.

ια, γνωστικοὶ ἐν αἰγύ-
 πῳ ἤρξαντο αἰρεσιάζειν,
 ἀλλαχῆ δὲ βορβορμα-
 νοὶ κικλήσκονται, αἰ-
 χροποιοὶ ἔπι τὴν βαρ-
 βιλώτην καὶ βαρβερῶ
 προσφέρονται ἐν ταῖς ἐαυ-
 τῶν εὐχαῖς.

ιβ, ὄφιται, ἔπι τὸν
 ὄφιν πμῶσι, καὶ προ-
 τίδενται, ὡς καὶ ἀπίον
 γνώσεως, ἀνθρώποις γε-
 νομένον.

nore, quod cœlorum
 numero dierumque an-
 ni respondet; nam & i-
 psium trecentorum &
 sexaginta quinque cal-
 culum continet.

10) *Nicolaitæ*. Nico-
 laus ex septem Diaco-
 nis, qui Apostolis præ-
 sto erant, unus fuit, at-
 que communia omnia
 omnibus esse causatus,
 etiam uxorum commu-
 nionem introduxit, &
 peregrina quædam no-
 mina colenda tradidit.

11) *Gnostici in Ægy-
 pto* hæresin promere
 cœperunt, alio nomine
 etiam *Borboriani* appel-
 lantur, turpium patra-
 tores hi in precibus su-
 is Barbelotem & Barbe-
 lo proferunt.

12) *Orbitæ*. Hi ὄφιν
 sive serpentem colunt
 sibi que proponunt, ut-
 pote qui auctor sci-
 entia & causa homini-
 bus extiterit.

13) καϊνανοί, τὸν καϊν
ὡς μεγάλην τινὰ δύνα-
μιν γεγονότα δοξάζουσι.

14) σηθίται, τὸν σηθ
ὡς ἀπὸ τῆς ἀνω μητρος
ἐλθόντα, εἰς νέκ κόσμῳ
δημιουργίαν, ἡμῶσιν,
ἀρχας ἢ ἐξουσίας θεο-
ποιήσας.

15) καρποκρατιανοί,
ἐν τῇ ἀσία γεγονόσιν,
εἰκόνας τῶν θαυμαστέ-
ων ἀνθρώπων, ἐπὶ τῶν
τοῖς ἔλλησι, γραψάντες,
πιμῶσι, ἢ τῆν ἰησοῦ ψυ-
χὴν, εἰς οὐρανὸν ἀνελη-
λυθέναι, ὡς εὐαρεστον τῷ
θεῷ γεγονέναι φασίν.

16) κηρινθιανοί, κη-
ρινθος ὑπὸ ἀγγέλου τὸν
νόμον δεδοσθαι ἰουδαίοις,
ὡς εἰς ἀγαθὸν αὐτοῖς
προβησόμενον, ἔφη.

17) βαλεντιανοί, ἀνά-
στασιν ἢ φασίν εἶναι,
παλαιὰν ἀπαρτῆσι δια-

13) *Cajani* celebra-
tes Cainum, veluti qui
fuerit magna quaedam
Virtus.

14) *Sethite* colunt
Sethum, tanquam qui
venerit de matre supe-
ra in novi mundi opi-
ficium: principatus &
potestates divinis affi-
ciunt honoribus.

15) *Carpocratiani* fu-
erunt in Asia, hi ima-
gines hominum qui in
admiratione fuerunt
etiam apud Ethnicos,
pingunt. Honorant &
Jesu animam quæ a-
scendit in cælos, tan-
quam DEO, ita enim
ajunt, placens ac pro-
bata.

16) *Corinthiani*. Ce-
rinthus ab angelo aje-
bat datam esse legem
Judæis non in bonum
eis eventuram.

17) *Valentiniani*, ne-
gant esse resurrectio-
nem, Vetus Testamen-

Θήκη, Ἐν χριστῷ ἀπο-
βραῦς σῶμα σηνοχέναι
βελονται.

17) Πτολεμαῖοι. Δὸς
βαλεντίνης Πτολεμαῖοι
πρὸς διασας, συζυγίας
αἰώνων. πινῶν, λ, 17 καὶ
λεντίνης. ἀφίσει πρὸς ἡ-
γαγε.

18) Σεκουνδιανοί. Σε-
κουνδῶν πρὸς ἐγένετο με-
τὰ ἰσιδώρου πινός, καὶ
ἐπιφανούς. ἔπι τῇ βα-
λεντίνης τυφλῇ γνώμῃ,
καὶ ἀχρηστίας πρὸς ἡ-
θεκάν.

19) Ἡρακλέωνες, Δὸς
Ἡρακλέους υἱός, οὐδοάδας
Ἰνάς Ἰμαῖν, εἰσήχθη-
σαν, καὶ τὰς Δοκίμα-
νάδας αὐτῶν, ἐν ἑβραϊ-
καῖς ἑπικλήσεσι, καὶ ἰσ-
τὸ Δὸς βαλσάμης μύρου
λυτρωθῆσαι νομίζουσι.

20) Μαρκοσίοι. Μαρ-
κοῦ πρὸς γενήθηται, κό-
λωβαρος συμφορητής.
Δύο ἀρχαὶ εἰσάγων, νε-
κρῶν ἀνάστασιν ἀδείων.

tum rejiciunt, Chri-
stum corpus de caelo at-
tulisse contendunt.

18) *Ptolemai*. Ptole-
maeus quidam à Valen-
tino discedens conjugia
æonum quorundam
triginta, Valentini hæ-
resi superaddidit.

19) *Secundiani*. Se-
cundus quidam fuit u-
na cum *Isidoro* & *Epi-
phane*, hi cæcæ Valen-
tini opinioni etiam tur-
pes operationes adjun-
xerunt.

20) *Heraclonite*, αυ-
τορε quodam Heracla,
Ogdoadas quasdam co-
lendas introduxere ;
mortuosque suos he-
braicis invocationibus
& unguento balsami
liberari existimant.

21) *Marcosii*. Mar-
cus quidam fuit Color-
basi condiscipulus, duo
inducens principia, &
resurrectionem rejici-
ens.

κβ, κολωβαρσίοι. ὁ κολωβαρσός, μαρκῶ μὲν τὰ εὐπὶ Φρειών, περσοὶ δὲ καὶ ὀγδοάδας Ἰνάς.

κγ, κερδωνιανοί. κέρδων ἡς, ἡρακλᾶ διαδέχεται τὴν παλάνην, δύο δὲ ἀρχὰς ἐναντίας ἀλλήλαις ὑπέστησατο, ἓν δὲ χριστὸν μῆτε ἐκ Θεοῦ γεννηθῆν, μῆτε ἐκ μαρίας εἶναι, ἀνάσασιν ἀδετεῖ, καὶ τὴν παλαιάν διαθήκην ἔωραδέχεται.

κδ, μαρκιωνισαί. μαρκίων ποντικός γεγόνε, τρεῖς ἀρχὰς εἶναι ἐδόξασεν, ἀγαθόν, δίκαιον, Φαῦλον. ἓν δὲ τὴν παλαιάν τῷ Ἰσραὴλ κομιδοτήσαντα, ἐναντίαν ἔσαν τῇ καινῇ, ἔπειρον ἔφη Θεὸν εἶναι. ἀνάσασιν ἀδετέ. βαπτισμα πολλάκις τοῖς αὐτοῖς δίδωσι, ὅτι ἀμαρτιῶν λύσει. ὑπὲρ κοιμημένων βαπτίζουσιν.

22) *Colorbasii*. Colorbasus eadem sensit cum Marco, nisi quod ogdoadas quasdam addidit.

23) *Cerdoniani*. Cerdodo quidam Heracliz errorem sequitur, duo principia sibi invicem adversa statuit, Christum neque ex DEO natum neque ex Maria: resurrectionem negat, nec Vetus Testamentum amplectitur.

24) *Marcionista*. Marcion fuit Ponticus triaque principia esse fuit opinatus, bonum, justum & malum. Alium contendit DEUM esse qui veterem legem Israeli dedit, novae contrariam. Resurrectionem respuit. Baptismum saepius iisdem impertit ad peccatorum dissolutionem. Baptizant etiam pro defunctis.

κε, λυκιανισαί. λυ-
κίος τις, ἔχι ὁ ἀρειανός,
γεγονέ μετα μαρκίωνα,
τὴ μαρκίανⓄ διαδέξα-
μενⓄ, καὶ ἔπρα αὐ-
τοῖς ὀπίσθεσις ἀβώ-
πρα.

κς, ἀπελλιανοί. ἀ-
πὸ ἀπελλάς πινός ἤρ-
ξαντο. κακίζει δὲ τὴν
ποίησιν πάσαν, ὡς καὶ
ὁ μαρκίων, ἔ τρεῖς δὲ
ἀρχὰς εἶπεν ὡς ἐκείνος,
ἀλλ' ἓνα θεόν, πεποιη-
κότα θεὸν ἔπρον, ἔν τῆς
κτίσεως δημιουργόν.

κζ, ταπιανοί. ταπα-
νός, ἐν τῇ μεσοποτα-
μία γεγονέ, τὴν ἐγκρα-
τητῶν αἰρεσιν συνησα-
μενⓄ, ἣν ἴσασιν οἱ
πολλοί.

κη, φρύγες. μωντα-
νός ἕς καὶ πρισκίλλα,
τὴν αἰρεσιν ἐν τῇ φρυ-
γίᾳ συνεστήσανθ, πεπυ-
ζάν, ἱεροσολῆμ αὐτοῖς,
πόλιν τῆς φρυγίας πω-
ησάμενοι.

25) *Lucianista*. Lu-
cius quidam (non Ari-
anus ille) post Marcio-
nem fuit, Marcionis
placita amplectens &
alia ipsis absurdiora ad-
jungens.

26) *Apellejani* ab A-
pelle quodam habent
originem, qui perinde
ut Marcion creationem
omnem malo adscribit,
non tria vero ut ille
ponit principia, sed DE-
UM unum qui alterum
DEUM fecerit creatu-
ræ opificem.

27) *Tatiani*. Tati-
anus in Mesopotamia
vixit auctor hæreseos
vulgo notæ Encrati-
tarum.

28) *Phryges*. Mon-
tanus quidam ac Priscil-
la hæresin condiderunt
in Phrygia, Pepuzam-
que Phrygiæ urbem,
Hierosolymam suam
esse venditarunt.

κθ, πεταζιάνοι, ἄπο
 πεταζίας τῆς Φρυγίας,
 ἔτιω προσαγορευόμενοι,
 κοινωνίαν ἄθεσμον ποι-
 ἴμενοι, κατὰ τῶν δυσ-
 σεβείων.

λ, ποσαρεςκαιδε-
 καῖται, ἕκ πασχα, ἐν
 ποσαρεςκαιδεκάτῃ τῆς
 σελήνης, μετὰ ἰσδαίων
 πλέντες.

λα, ἀλογοὶ πίνες κλη-
 θέντες, διὰ τὸ μὴ δε-
 χεσθαι τὸν λόγον ἐν ἀρ-
 χῇ Θεοῦ ὄντα πρὸς τὸν
 πατέρα, καὶ διὰ τὸ
 μὴτε ἰωάννης εὐαγγέλιον
 δεχέσθαι, μὴτε τὴν ἀπο-
 καλύψιν αὐτοῦ.

λβ, Θεοδοσιανοί. Θεό-
 δοτός τις ἐν τῷ βυζαν-
 τῷ γενόμενος, ἀνδρω-
 πον εἶπεν εἶναι χριστὸν
 ψιλόν, μετοχῆς Θεοῦ ἡ-
 ξιωμένον.

λγ, ἀρσημιανοί. ἀρση-
 μίας γεροντής ἐν τῇ α-
 σίᾳ τὴν Θεοδότῃ ἀρέσειν

29) *Peruziani* à Pe-
 puza Phrygiae civitate
 ita appellati, adversus
 eos qui impie egerant,
 fecerunt communio-
 nem, qua eos prater
 fas excluderent.

30) *Quartadecimani*
 qui Pascha cum Judæis
 decima quarta die lunæ
 celebrant.

31) *Alogi* ita dicti
 quia Logon sive Ver-
 bum quod in principio
 DEUS & apud Patrem
 erat, non recipiunt, &
 propterea neque Evan-
 gelium Johannis neque
 ejus Apocalypsin ad-
 mittunt.

32) *Theodoriani*, à
 Theodoto qui Byzan-
 tii fuit & Christum ho-
 minem nudum, DEI
 inhabitatione dignum
 habitum esse docuit.

33) *Artemiani*, ab *Ar-
 temia* quodam (sive *Ar-
 tema*) qui in Asia vi-

Ζητήσας, ἄνθρωπον γὰρ εἶπεν εἶναι ψιλόν ἔν χριστόν, ἐν αὐτῷ ἔν θεόν λόγον καθικεῖν εὐδακῆσαντα.

λδ, μελχισεδεκίανοι, δύναμιν θεῶν τὸν μελχισεδεκ εἶναι νομίζουσι, καὶ εἰς αὐτὸν πάσας πᾶς γραφὰς ἀναφέρουσι, αὐτὸν εἶναι λέγοντες ἔν χριστόν.

λε, ναυᾶτοι. ναυᾶτῶ μετανοίας τρόπον * εἰς ἀμαρτανῶσιν καὶ δίδωσιν, καὶ οἱ δὲ εἰσὶν, οἱ καθάρως ἑαυτὰς περσαγορεύσαντες.

λς, σευηριανοί. γυναικας ὁ σευῆρῶ παραιτῆται, δύναμιν ἀρετραν αὐτὴν καλῶν. ἔν οἶνον ἀποβάλλεται, ἀπὸ μίξεως δράκοντῶ καὶ τῆς γῆς, φῶναι τὴν ἀμπελον φασκων.

λζ, Βαρδισανῆται, ἀπὸ Βαρδισάνη πινὸς ἐν τῇ * ἀπὸ πῶπον?

xit, Theodoti amplexus hæresin, Christumque nudum hominem esse professus est, in quo DEUM Verbum habitaverit libenter.

34) *Melchisedeciani*, existimantes Melchisedecum esse illam virtutem DEI, in quem omnes scripturas referunt, & ipsum Christum esse contendunt.

35) *Novati* [five Novatiani.] Novatus poenitentiae locum iis qui peccaverunt nullum concedit, hi vero sunt qui seipsos *Catbaros* appellaverunt.

36) *Severiani*. Severus uxores reprobat, potestatem sinistram hanc vocitans, & vinum rejicit, atque ex commistione Draconis cum terra vitem natam esse.

37) *Bardesanite*, à Bardesane quodam, qui

μεσοποταμία γεγόνος
 ἔτι δὲ ἀνεφύησαν, ἀ-
 νάσασιν ἀδεύσων σώμα-
 τῶν, καὶ τὴν σάρκωσιν
 ἔσωτήρος, καὶ φαντασί-
 αν γεγενεῖσθαι ἴθενται.

λη, ἐλκασιανοί, ἐν τῇ
 ἀραβία γεγόνασιν, ἔτι
 ἀπὸ τινὸς ἐλκασᾶ ψευδο-
 σοφητείας φέροντες, ἐλέ-
 γοντο δὲ καὶ σαμψαῖοι.

λθ, βυρλλιανοί. βύ-
 ρυλλός τις, ἐν τῇ ἀραβία
 καὶ ἔτος γεγώως, ἀν-
 θρωπον ἐν χριστῶν ἐνό-
 μισεν, καὶ περὶ αὐ-
 τὸν ὄντα ἐν χριστῶν λό-
 γον, ἀπαδέξαμεν.

μ, βαλέσιοι. βαλῆς, ὁ
 ἐν τῇ ἀραβία καὶ ἔτος γε-
 νόμενος, εὐνέχισε τὰς
 περσιόοντας αὐτῷ, καὶ ἀ-
 πέτεμνε, τὴν παλαιὰν
 γραφὴν μὴ δεχόμενος.

μα, σαβέλλιοι. σα-
 βελλῖος τις ἐν τῇ πεντα-
 πόλει γεγώως, τὰς τρεῖς
 ὑποστάσεις τῆς μιᾶς θε-

fuit in Mesopotamia,
 ducentes originem: hi
 resurrectionem corpo-
 ris rejiciunt, & Salva-
 toris incarnationem sta-
 tuunt imaginario tantum
 more factam esse.

38) *Helcesiani* orti
 sunt in Arabia, qui ab
 Elcafa quodam falsas
 jaetarunt prophetias,
 dicti etiam Sampsa.

39) *Berylliani*. Be-
 ryllus & ipse in Arabia
 versatus, Christum exi-
 stimavit hominem, nec
 prius Verbum fuisse ad-
 mittit.

40) *Valesii*. Etiam
 Valens hic fuit in Ara-
 bia, eosque qui ad illum
 accederent castravit &
 excidit, Veteris Testa-
 menti scriptura repu-
 diatâ.

41) *Sabellii* [five Sa-
 belliani.] Sabellius qui
 in Pentapoli
 vixit, non admittit tres

ὁτῆ.

ἐπὶ ἡ ἐκ διποδεξάμε-
νῶν, ἰσοπάτρα τὴν θεο-
τητα, καὶ σύνθετον, πα-
ρεφθόνει.

μβ, ὀρειγένιοι. αἰσ-
χροποιῶσι, καὶ τὴν σω-
φροσύνην ἔμωσιν, ἀ-
ποχρώμενοι τῇ σαρκί.
ἀλλ' ἐκ εἰσὶν ἔθι ἀλε-
ξανδρέως ὀρειγένεως, ἔ-
αδαμαντίως.

μγ, ὀρειγενιασαί. ἔ-
τος εἰν ὁ καὶ ἀδαμάν-
τιος, σωμάτων ἀνάστα-
σιν ἀδεῖται, εἰς ἀλληγο-
ρίας ἀβύπτως, ἔως γε-
φῶς ἐτρέψεν, διὰ τῆς
ἐλλήνων φιλοσοφίας ἐλ-
θῶν, ἔν δὲ ἐλληνισμὸν
ἐκ διποκίυσας, τρεῖς καὶ
δέκα αἱρέσεις τῇ ἐκκλη-
σία ἐπεισήγαγε.

μδ, παυλιανοί. παύ-
λῳ διὰ σαμωσᾶ, τῆς
ἀντιοχείων γενόμενῳ ἐ-
πισκοπος, τὴν Θεοδοτίω

Personas unius Divini-
tatis, sed eundem Fi-
lium ac Patrem in Divi-
nitate & compositam,
stolide docuit.

41) *Origenii*, turpia
patrantes pudicitiam
minime colunt & car-
ne abutuntur. Non
habent hi auctorem O-
rigenem. Alexandri-
num alio nomine A-
damantium.

43) *Origeniaste*. Ho-
rum auctor est Orige-
nes qui etiam Adaman-
tius appellatur, corpo-
rum resurrectionem
rejecit, in allegorias ab-
surdas sacram scriptu-
ram deflexit, ab Ethni-
corumque Philosophia
veniens, Ethnicismo
haud penitus ejurato,
tredecim hæreses in Ec-
clesiam introduxit.

44) *Pauliani* Paulus
Samofatenus Antio-
chensium factus Epi-
scopus, Theodoti &

καὶ ἀρεμὰ ἔχουσιν, ἀ-
νανεωσάμενος, ἀνδρω-
πον, Θεὸς τιμῇ ἱερωμα-
μένον ἔν χριστῶν, δια τὸ
ἔν λόγον τὴν σοφίαν ἔ-
Θεὸς ἐνοικῆσαι εἰς αὐ-
τῶν, εἶπε.

με, μανιχαῖοι. διὰ
τῆς περσίδος ἔτος κατὰ
τῆς ἐκκλησίας ἀνεφάνη,
μάνης λεγόμενος, δύο
Φησὶν ἀρχαί, ἀγαθὴν-
τε καὶ κακὴν εἶναι, ἔν
νομοθέτην ἐν τῷ ἰσρα-
ῆλ γεγονότα, καὶ ποιήτην
πάντων ἀθεϊῶν, ἄστρα
σέβεται.

μς, ἱερακίται, ἐν λε-
οντῶ τῆ καὶ αἰγυπτον,
ἱεραξ πς λεγόμενος, ἔ-
πειθε σαρκὸς ἀνάστασιν
μὴ ἐλπίζειν : γάμον
ἠθέλει. κόσμικὸς ἐκ
ἐδέχετο, τὰ παιδία εἰς
τὴν χριστῶ βασιλείαν μὴ
εἰσερχέσθαι, ἐπεὶ μηδὲ
ἠθλησαν.

Artema haresin recen-
tavit, Christumque
professus est hominem
Divinis honoratum ho-
noribus, quod Ver-
bum, DEI sapientia in
eo inhabitat.

45) *Manichaei*. Ma-
nes ex Persia contra Ec-
clesiam emerfit, duo
docuit esse principia,
bonum & malum; Le-
gislatorem vero Israe-
lis & omnium condi-
torem respuit, astra ve-
neratur.

46) *Hieracite*, Hie-
rax ex Leontone Ae-
gypti, suavit non spe-
randam resurrectionem
corporis, nuptias-
que improbavit, mun-
diali more viventes
non recepit, & pueros
in regnum Christi ne-
gavit intrare, quod non
certassent.

μζ, μελετιανοί, ἐν
αἰγυπῷ χρισματικὸς τις
γέγονε μελίτων, * μὴ συν-
ευξάμενος τοῖς μετανοή-
σασιν ἀπὸ τῆς διωγμῆς,
καὶ δεχθεῖσι ὡσαύτως
συνόδοις, καὶ πετρῷ τῷ
ἀποστόλῳ, καὶ μάρτυ-
ρος.

μη, ἀδαμιανοὶ γυμνοὶ
ἐν ταῖς εὐχαῖς παρίσαν-
ται, ἄνδρες ὁμῶς καὶ γυναῖ-
κες, τῷ ἀδάμ καὶ τῷ ἔναι
τῆς ἀπολοῦτος μνημονεύ-
οντες.

μθ, μαριανῖται, τὴν
μαρίαν εἰς θεῖαν ἐσί-
αν ἀνάγκωσι, καὶ φασὶν
αὐτὴν εἰς ἕραν ἀνελη-
φθαι, μνημὴν αὐτῆς ἐν
ἀρτῷ προσθεῖσαι ποιεῖ-
μενοι.

μν, μασαλλιανοὶ, ἐργά-
ζεσθαι ἔβουλοντο, ἀλ-
λὰ φασὶν εὐχαῖς εἰς αἰεὶ
διατελεῖν, μισεργεῖν ἀ-
γαπήσαντες.

να, ἀποστολικοὶ, πρὸς
τὴν πισιδίαν ἔπι γυγ-
ρασιν, ὑπατακτικῶς μο-

* Μελέτιος.

47) *Meletiani*. In Æ-
gypto fuit quidam schi-
smaticus Meletius, qui
noluit orare cum iis qui
pœnitentiam post per-
secutionem egerant, &
à Synodo & Petro Epi-
scopo [Alex.] ac Mar-
tyre fuerunt suscepti.

48] *Adamiani*, nudi
in precibus consistunt
viri pariter ac fœminæ,
Adami & Evæ simpli-
citatæ memores.

49) *Marianita* Mari-
am Divinam essentiam,
evehunt, ajuntque e-
am susceptam in Cœ-
lum, ejusque mentio-
nem in panis oblatione
faciunt.

50) *Massaliani* no-
lunt operari, sed in
precibus perpetuo per-
severandum esse ajunt,
otioque delectantur.

51) *Apostolici* fuere
in Pisidia, solos recipi-
unt ipsis obsequentes,

νον δέχονται, μετ' εδενός επερχε εϋχονται.

ιβ. αρχοντικοί, αρχαίς και εξουσίας πινας απαρχιδμασι, και υπο ταυτας πθειασι την καθολικη διοικησιν, χριστον δε εις την τριτων της διοικησεως κελισιν ιεναι.

ιγ. αγγελικοί, μεγα πεφρονηκασιν εστι, ως αγγελικην ιδιαν ταξιν εχοντες, και τοις συντεταγμενοις.

ιδ. αυδιανοί, χισμα γεγονασι και εβι, κοσμικοις ε συνευχομενοι, ραβδω διορυξαντες αφ' εαυτων ταις ευχαίς τας μη κοινωνικας δωτο ε * δωποκρυφοις βιβλίοις κελρηνται και τα εδωδε.

* αυτων.

nec cum quoquam alio orant.

52) *Archontici*, principia & potestates quasdam enumerant, & sub his universi administrationem ponunt, Christum vero in iudicium de harum administratione habendum ajunt venisse.

53) *Angelici*, magna de se persuasione hi elati fuere, veluti angelicum proprium habentes ordinem, sectatoribusque suis promittentes.

54) *Audiami*, schismatici & ipsi, non orantes cum mundialibus hominibus, virgaque a se separantes in precibus eos quibuscum non putant sibi esse communionem oportere: Testimonius librorum apocryphorum utuntur, & miris quibusdam traditioni-

σι ξέναις ἡσὶ & ἐξάρ-
χῃ αὐτῶν.

νε, μαρκελλιανοί. μαρ-
κελλίος τις ἐν ἀγκύρα
γεγόνει, τὴν σαβελλίῃ
δόξαν Φρονῶν, ἀντιπῶσα-
τον ὄν & Θεῷ Λόγον, καὶ
τὸ ἅγιον Πνεῦμα νομι-
τας.

νε, ἀρειανοί. ἀρειός
τις γέγονεν ἐν ἀλεξαν-
δρείᾳ, ὄν ἡν & Θεῷ
κρίστον καὶ ἐξ ἑκ ὄντων,
γεγονέναι δοξάσας.

νε, ἡμιάρημοι. ἐξ ἀρει-
ανῶν ἔτοι ἀπέχρισαν,
ὁμοίωσιον τῷ Θεῷ Φά-
σκοντες τὸν ἡν, τῶν ἀ-
ρειανῶν μόνον, τὸ ὅμοιον
εἶναι λεγόντων.

νη, Φωτεινιανοί. Φωτει-
νός τις γέγονεν ἐν τῇ
σειρμῖα, τῷ παύλῃ &
σαμωσατίως δοξάζει,
ἀνθρώπον Θεοφόρον λέ-
γων εἶναι ὄν κρίστον.

νη, ἀετιανοί. ἀετίος
τις κίλιξ πὲρ γένου, ἰῶν

bus auctoris & Magi-
stri sui.

55) *Marcelliani*. Mar-
cellus quidam fuit An-
cyræ cum Sabellio sen-
tiens, Verbumque Dei
& Spiritum Sanctum
personalitatem nullam
habere opinatus.

56) *Ariani*. Arius
quidam fuit Alexan-
driæ, qui Filium DEI
conditum & ex non e-
xistentibus factum sta-
tuit.

57) *Semiariani*. Hi
ab Arianis schisma fe-
cerunt Filiumque sub-
stantia Divinæ simili
professi sunt, Arianis
tantum D E O similem
agentibus.

58) *Photiniani*. Pho-
tinus quidam extitit
Sirmii, Pauli Samosa-
teni opinioni suffragat-
us, Christum homi-
nem Deiferum esse do-
cuit.

39) *Actiani*. Aetius
quidam Cilix genere,

ἀρει-

αρειανῶν χωριστοί, ὁμοίον λεγόντων τῷ πατρὶ τῶν υἱῶν, ἀνόμιον αὐτῷ εἶναι εἶπεν. εὐνόμιος δὲ προσέφη μετ' αὐτῶν ταύτης τῆς αἵρεσεως, ὅθεν καὶ εὐνομιανοὶ οἱ ἀνομιταὶ κέκληνται.

ξ, αεριανοί. αέριος τις γέγονε ποντικός, τῆς αρειανῆς αἵρεσεως ὢν, ἀντεδόξασε δὲ αὐτοῖς, καὶ ἐχωρισθὴ ἀπ' αὐτῶν διὰ τιαῦτα: ἐπίσκοπον μὴδὲν διαφέρειν πρεσβυτέρῳ λέγων, τετραδάς καὶ ὡσεύσκειας, μὴ προτιμᾶν τῶν ἐν ἄλλαις ἡμέραις * νησιῶν, τινὰ σκηὴν ὑπερεῖδε.

ξα, μακεδονιοί, μακεδόνιος τις ἐν κωνσταντίνῃ πόλει γίνεται. Ἐπνεῦμα τὸ ἅγιον ἀθεῖων,

sejungens se ab Ariani, qui similem Patri filium aiebant, ipse contendit dissimilem illi esse. Eunomius autem una cum ipso hæreseos hujus fuit antistes, unde & Eunomiani hi Anomita appellantur.

60) *Aeriani*. Aerius quidam fuit Ponticus Arianae hæresi addictus, sed contrarium deinde sentiens & ab ipsis sejunctus est hæc ob causas: Episcopum aiebat nihil differre à Presbytero, quartam & quintam feriam in jejuniis negabat aliis diebus præferendam: quadragesimam * negligebat.

61) *Macedoniani*. Macedonius quidam fuit Constantinopoli, Spiritum Sanctum à DEI

τῆς

* Pro τινὰ σκηὴν puto legendum τεσσαρακστήν. νησιῶν etiam scripti pro νησιῶν.

τῆς ἑ Θεῷ πατρὸς, καὶ
 ἡῶ ὑσίας, διὸ καὶ πνευ-
 ματομάχοι κέκληνται οἱ
 κοινωνοὶ αὐτῶ.

Ἐβ, ἀνθρωπομορφί-
 ται, ἔτοι ἐς τὴν ἐλευθε-
 ροπόλεως ἀναπεφῆνασι
 χώραν, ἐν ᾗ ἔστιν -
 - - - - σωματικὸν
 χαρακτῆρα καὶ μορφήν
 ἀνθρωπίνην τὸν Θεὸν ἔ-
 χειν κατὰ τὴν ὑπαρξίν
 αὐτῶ τὴν αἰδίων λογισ-
 μενοι, ὡς καὶ ἰσχυρῶν οἱ
 τῶν γραφῶν ἀμύητοι,
 νενοηκασιν. αὐταὶ μὲν
 ἐν αἱ κατὰ τῆς αἰτίας
 ἐκκλησίας ἐπαναστάσαι
 γεγόνασιν αἵρέσεις, τῆς
 ὄν Κύριον ἡμῶν ἰσοῦν
 Χριστὸν, ὃν δι' ἑ τὰ πάν-
 τα ἐγένετο, καὶ γεννη-
 θέντα ἐκ μαρίας τῆς
 παρθένου καὶ σαρκὰ, καὶ
 ὀπίδημησαντα τῇ ἑαυτῶ
 κτίσει, αὐτὸν εἶναι ὄν
 πρὸ τῶν αἰώνων συνόντα
 τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ, γεν-

Patris & Filii substantia
 separans, unde qui
 communem cum eo
 sententiam fovent,
Pneumatomachi appel-
 lantur.

62) *Anthropomorphi-
 ta* in Eleutheropolita-
 na emerferunt regio-
 ne - - - - corpo-
 ralem notam ac chara-
 cterem formamque hu-
 manam DEO esse se-
 cundum æternam
 substantiam ejus opi-
 nantur, non melius
 Judæis quibusdam scri-
 pturarum imperitis la-
 pientes. Hæ sunt hæ-
 reses adversus sanctam
 exortæ Ecclesiam, quæ
 suscipit, nobisque tra-
 dit Dominum nostrum
 JESUM CHRISTUM, per
 quem omnia facta sunt
 qui secundum carnem
 natus ex Maria Virgi-
 ne, atque inter homi-
 nes quos creavit versa-
 tus est, eundem esse

X

νηθέντα

σηθέντι ἐκ τῆς ὑσίας
 τοῦ Πατρὸς, ἔστιν ἰμο-
 ρσιον τῷ Θεῷ Πατρὶ,
 παρεληφύϊας, καὶ πα-
 ραδίδόσης, σὺν τῷ ἁγίῳ
 Πνεύματι.

Κ Ε Φ. ρμα.

Ποῖαι αἰρέσεις ὡσαύτως
 δαίους γεγόνασι.

Φαρισαῖοι, ἐμνησόμε-
 νοι κεχωρισμένοι,
 ἢ ἀφωρισμένοι, περὶ τὰ
 φυλακτήρια, καὶ κα-
 θαρμὸς σωματικὸς, ἔ-
 βαπτισμὸς ἕξωθεν, καὶ
 πινακῶν, ἠχολημένοι.
 β, σαδδουκαῖοι, ἐρμηνευ-
 ὄμενοι δίκαιοι, νεκρῶν
 ἀνάστασιν ἀρνῶνται, ἀγ-
 γέλως εἶναι ἔλεγχον,
 καὶ Πνεῦμα ἅγιον, ἔ-
 πνεῦμα ἁγίων, ἢ ὅλων
 ἀνθρώπων, μὴ τὴν ἀπὸ
 τοῦ σώματος ἐξοδόν, ἔ-
 κλεισιν τῶν πεπεραγμέ-
 νων ἀνθρώπων. γ, εσ-
 σθηνοὶ, ἀκριβεῖς περὶ τὸ
 νόμιμα, γὰρ ἀπέχον

qui ante omnia saecula
 cum Sancto Spiritu fu-
 it apud DEUM & Pa-
 trem, natus ex Patris
 essentia, DEO Patri co-
 essentialis.

CAP. CXLI.

*Quanam haereses apud
 Judaeos exstiterent?*

Pharisei ac si dicas se-
 juncti ac separati,
 circa phylacteria, lu-
 strationes corporis & ab-
 lutiones urceorum,
 patinarumque solliciti.
 2) Sadducei quorum no-
 men justos significat,
 negant resurrectionem
 mortuorum, ajunt non
 esse angelos nec spiri-
 tum Sanctum, neque
 spiritus sanctorum aut
 omnino hominum post
 discessum a corpore,
 neque judicium de iis
 quae facta sint ab homi-
 nibus. 3) Esseni accu-
 rati circa ritus lege pra-

ται καὶ παιδοποιίας, καὶ
 συναλλαγμάτων καὶ
 ἐπεσόδων τῆς ἀνοήτου
 συντυχίας. δ, ὅτι δὲ
 καὶ ἄλλο ἔργον εἶσθη-
 νῶν, τὰ μὲν νόμιμα ὁ-
 μοίως πρὸς ἄλλοις ἀκρί-
 βητες, γάμον δὲ καὶ
 παιδοποιίαν ἐκ ἀνόμι-
 νου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλ-
 λων καταγινώσκοντες,
 ὅτι τὴν ἑτέραν διαδο-
 χὴν ἀποτέμνουσιν. ε, εἰς-
 ἡχθη δὲ καὶ πέμπτη
 παρ' αὐτοῖς ἰσθὰς ἔγα-
 λλαῖς ἀρεταῖς, ἀνθρώ-
 πων μηδένα, κύριον ἢ
 δεσπότην καλεῖν ἀνα-
 κείδουσα, ἢ καὶ τὴν ἀ-
 πογραφήν ὅτι κύριος
 γεγεννημένην, καλύουσα
 καταδέξασθαι.

scriptos: nuptiis absti-
 nent ac liberorum pro-
 creatione & commer-
 ciiis ac proventibus quos
 cæca fors offert. 4) Est
 & alius ordo *Essenorum*,
 qui ritus lege præscri-
 ptos similiter ut alii di-
 ligenter observat, nu-
 ptias vero & liberorum
 generationem non re-
 jiciunt, sed & aliis
 vertunt vitio quod ge-
 neris successionem præ-
 scindunt. 5) Intro-
 ducta & quinta apud
 eos hæresis *Jude Galili-
 tai*, hominum nemi-
 nem permittens he-
 rum vel dominum ap-
 pellare, & censum et-
 iam sub Quirino fa-
 ctum recipere prohi-
 bens.

Κ Ε Φ. ρ μ β.

Τίνες αἱρέσεις ὡς
σαμαρείταις γεγό-
νασι.

Οἱ πρῶτοι σαμαρείται,
περσῶν ἀποικοὶ γε-
γόνασιν, εἰς τὴν ἔσ-
θηλ γῆν μετοικιδή-
τες, ὑπὸ σαλμανασάρ
ἔββυλωνίων βασιλέ-
ως τὰ μουσέως νόμιμα καὶ
περιτομὴν ἐκ τῆς πεντα-
τεύχου παρεληφότες, ἐ-
πιμένοντες δὲ καὶ τῷ
σεβασμίῳ τῶν πατέρω-
ν καὶ περσικῶν θεῶν.
γεγόνασι καὶ ἄλλαι
πίσταις αἱρέσεις παρ
αὐτοῖς, γορθηνῶν, σεβα-
αίων, εσσηνῶν, δοσιθε-
ανῶν. γορθηνοὶ μὲν γὰρ
καὶ τὰς εσσηνοὶς ἀλ-
λοῖς καὶ συμφωνοῦσιν, τὰς
ἡμέρας αὐτῶν ἐναλλά-
ξαντες, καὶ ἐξω δὲ τῆς
σαμαρείας πρὸς τὰς βρώ-
σεις ἀδιαφοροῦσι. σεβα-
αῖοι δὲ διαφέρονται μὲν

CAP. CXLII.

Quanam haereses fuerant
apud Samari-
tas?

Primi Samaritaz Persa-
rum coloni extite-
re, in terram Israeliti-
cam habitandam missi à
Salmanassare Rege Ba-
byloniorum. Ritus &
leges circumcisionem
que ex Pentateuchi
præscripto recipiunt,
sed iidem perseverant
quoque in cultu patri-
orum ac Persicorum
Deorum. Fuerunt præ-
terea aliaz apud eosdem
haereses quatuor, Gor-
thenorum, Sebozo-
rum, Essenorum & Do-
sitheanorum. *Gortheni*
quidem circa festos die-
es non consentiunt
cum aliis, sed diver-
sos celebrant, & extra
Samarium ciborum u-
sum habent pro indif-
ferente. *Sebnai* à Gor-

πρὸς

πρὸς τὰς γορθηνὰς διὰ
 τὴν τῶν ἑορτῶν ἐναλλα-
 γὴν, τῆς δὲ, σαμαρείας
 ἢ ἐξίασιν, ἀκαθάρ-
 τως ἠγόμενοι τὰς δόξας
 τῆς σαμαρείας δόξας
 μὴτας. οἱ δὲ ἑσθηκαί,
 πρὸς ἕδνα διαφέρου),
 ἀλλὰ καὶ προσίενται, ἔ-
 σουσιτῆνται πρὸς ἕθνη,
 ὡς πρὸς αὐτὰς Ἰπιδη-
 μῶσιν. δοσιδιανοὶ δὲ ἀ-
 κελθέστεροι τῶν ἄλλων
 δοκῶσιν εἶναι, καὶ γὰρ
 ἐγκρατεύονται, καὶ παρ-
 θεϊαν Ἰπιδηδεύουσι, καὶ
 ἀνάστασιν γενήσονται πι-
 τεύουσι.

thensis diversi abeunt
 circa festorum mutati-
 onem, neque exce-
 dunt Samaria, pro im-
 puris habentes quot-
 quot extra Samariam
 versantur. *Esseni* omni-
 bus se gerunt similes,
 admittunt etiam exter-
 nos accedentesque ad
 eos & communi cibo
 cum illis utuntur. *Do-*
sibeani ceteris viden-
 tur rigidiores, nam
 & continentiam ser-
 vant, & virginitatem
 colunt, & resurrectionem
 credunt futuram
 esse.

Κ Ε Φ. ρμγ.

Τίνες αἱρέσεις παρ' ἑλ-
 λησι γενόμεσαι.

Ἡ πρὸς τῶν φυσικῶν,
 ἢ πρὸς θεολογίας,
 ἢ πρὸς τῶν ἐπιὰ σοφῶν,
 ἢ ἰσοκρατικῆ, * ἢ κυρ-
 ναικῆ, ἢ κυνικῆ, ἢ ἡλι-
 ακῆ, ἢ αἰρετικῆ, † μεγα-

CAP. CXLIII.

*Quanam fuerint haereses
 apud Gracos?*

1) Physicorum, 2)
 Theologorum, 3)
 septem Sapientum, 4)
 Socratica. 5) Cyrena-
 ica, 6) Cynica, 7)
 Eliaca, 8) Eretriana,

X 3

εκη.

* Σωκρατικῆ.

† ἐρετριακῆ.

εική, πυθαγόρειο, ἐμπεδοκλείο, ἡρακλεί-
 τειο, ἐλεαλική, δη-
 μοκρίπειο, πρωταγόρε-
 ος, πυρρόνεια, ἀκαδη-
 μαϊκή, περπατηλική
 ζωική, Ἐπικύρειο.
 Ταύτας τὰς εἴκοσι αἵρέ-
 σεις, ἡρακλείδης ὁ πυ-
 θαγόρεος διείλεν, ἐν
 τῷ βιβλίῳ τῆς ἐν φιλοσό-
 φους αἵρέσεως, πραγ-
 ματείας αἰτῆ, βιβλίῳ.

9) Megarica, 10) Py-
 thagorea, 11) Em-
 pedoclea, 12) Hera-
 clitea, 13) Eleatica,
 14) Democritea, 15)
 Protagorea, 16) Pyr-
 rhonia, 17) Acade-
 mica, 18) Peripate-
 tica, 19) Stoica, 20)
 Epicurea. Has viginti
 hæreses Heraclides Py-
 thagoricus persecutus
 est in libro commenta-
 rio de hæresi Philoso-
 phorum.

Κ Ε Φ. ρμδ.

Ὅσαι εἰσὶ μαντεῖαι *
 παρ' Ἕλλησιν.

Αστρονομική, γενεθλι-
 ακή, ονειροσκοπική,
 θίωτιστική, α) συμβολική,
 αἰθερική, β) ἡ διὰ κλη-

CAP. CXLIV.

*Quænam sunt apud Gre-
 cos divinationes?*

Astronomica, geneth-
 liaca, ex somniis
 divinatio, auguralis di-
 sciplina, -divinatio per

ρωτ,

* De divinationum generibus variis & oraculis, consulet
 cui lubebit scriptores laudatos à me in Bibliographia an-
 tiquaria cap. 12.

a) Galeus *συμβολική*.

b) Alterum apographum *αἰθερική*. Galeus *αἰθερική*.
 qua possit intelligi Hetrusca disciplina de cælo ca-
 riens.

ρων, ἢ δι' ἀστρογάλων, ἢ διὰ πεμπύρων, ἢ διὰ λαχμῶν, θυμική ζώνων, ὀφιοσκοπική, ἢ διὰ πρᾶτων, ἢ καὶ ἐνθουσίασιν, ἢ καὶ εἰσχερίσιν ἰνῶν Ἐπιπνοίας, ἢ διὰ κληδόνων, (ἢ διὰ πνοῦς Ἐπιπνοίας c]) ἢ διὰ Φήμης, ἢ διὰ πανικῆς κινήματῶν, ἢ διὰ μορφοσκοπίας, ἢ διὰ χειροσκοπίας, ἢ διὰ πίττακίων. Ἐπὶ σφραγίδα πινθέντων, ἢ διὰ κοσκίνων, ἢ διὰ λεκάνης μαγικῆς, ἢ ἐν Φιάλῃ, ἢ διὰ κλήσεως αὐτοπικῆς, ἢ διὰ ψυχοπομπίας, ἢ διὰ τῶν ζυγοφορημένων ἀγαλμάτων, ἢ δι' αὐλῶν, ἢ διὰ συμβόλων, ἢ διὰ κυμβάλων, ἢ διὰ τυμπάνων ἑοργάνων παντομυθικῶν. ἢ διὰ σαβαζίων. μετέζοντες d) ἄλλοι, καὶ τὸ φανταστικὸν θεῖα-

fymbola, per articulo- rum crepitus, per for- tes, per talos calculos- que, per flammulas, per omina, aruspicina ex visceribus mactato- rum animalium, ex ovis divinatio, ex ostentis, per enthusiasmum, per afflatus cujusdam insi- nuationem, per vocem, per famam, per mo- tum panicum, per for- mæ inspectionem, per inspectionem manus, per tabellas nota im- pressa signatas, per cri- brum, per pelvem ma- gicam, per pateram, per appellationem præ- sentem & oculatam, per animarum sive spiritu- um immisiones, & per libratas imagines, per tibias vel cymbala aut tympana & instrumen- tum quodlibet musi- cum, qui Sabazio (Bac-

X 4

ζῆσιν,

c] Hæc verba omittit Galeus pag. 215. ad Jamblichum, & videntur ex superioribus repetita.

d] Legendum οἱ διὰ σαβαζίς, οἱ μετέζοντες.

ζῆσιν, ἄλλοισκόθς συνε-
 γόν λυμβάνοντες, ἄλλοι
 κατὰ ποταμοὺς, οἱ δὲ, ἐπι-
 δαίς καὶ συστάσεις, ἄλ-
 λοι, εἰς ὕδωρ φαντά-
 ζονται, οἱ δὲ, ἐν τοίχῳ,
 οἱ δὲ, ἐν ὑπαίθρῳ αἰ-
 εῖ, ἄλλοι ἐν ἡλίῳ, καὶ
 ἐν τοῖς ἄλλοις, τοῖς καὶ
 ἕρανόν ἀστροῖς. οἱ δὲ δια-

cho) pleni sunt, qui
 matri DEUM operan-
 tur: alii tenebras affu-
 munt in subsidium, po-
 tionum alii, alii incan-
 tationes stationesque,
 alii per aquas imaginan-
 tur, alii intra parie-
 tes, alii pleno aere sub
 dio, alii in Sole & ali-
 is cœli astris, alii per

αὐλά-

ut patet ex his Porphyrii Epistolæ ad Anebonem, ex qua
 & alia scriptoris nostri illustrari poterunt! ὡς τῶν ἐξε-
 σαμένων ἐνίοι τινες αὐτῶν ἀκρόντες ἢ κυμβά-
 λων ἢ τυμπάνων ἢ τινῶν μίλων ἐνθεοῦσιν,
 ὡς ὅτε κορυβαντιζόμενοι καὶ οἱ τῶν Σαβαζίου
 κάτοχοι καὶ οἱ μητρίζοντες. οἱ δὲ ὕδωρ πίνον-
 τες κατὰ ποταμὸν ὃ ἐν κολοφῶνι ἱερῶς ἔκλαρείει.
 οἱ δὲ φοβούμενοι ὡρᾶ καθήμενοι ὡς αἱ ἐν Δέλφοις
 θεοπίχθσαι. *Videro autem in iis qui fiunt*
exstatici, quod alii ita afficiuntur si audierint
cymbala forte aut tympana, aut certum quod-
dam melos: quod videmus accidere iis qui cory-
bantismum patiuntur, sed & iis qui Sabazio
(Baccho) obsidentur, quique Deorum matri o-
perantur. Alii vero id patiuntur si aquam bi-
berint, uti evenit Sacerdoti Apollinis Clarii in
Colophone: alii si ad antri ora sedeant, ut va-
tes Delphica. Oī δὲ ἐξ ὑδάτων ἀμιζόμενοι,
 κατὰ-

σπλάγχνων, οἱ δὲ διὰ
 ὀρνίθων, οἱ δὲ, δι' ἀλ-
 φιτων. ἄλλοι, διὰ τῆς
 φυσικῆς ᾧρατηρήσεως
 φθάνουσι, ἄλλοι δὲ διὰ
 ζώων ᾧραλλαγῆς, ἢ
 φυτῶν, οἱ δὲ, δι' ἀε-
 ρμῶν, οἱ δὲ, διὰ τῆς
 φυσιογνωμονικῆς. ἐστὶ δὲ
 ἐπιβολὴ ἐνθουσιαστικῆ,
 καὶ ἐπιβολὴ θεοφορίας.
 χρῆσθημεν δὲ διαβόητα
 παρ' αὐταῖς ἐστὶ ἅ ἐν

exta, per aves alii, alii
 per farinam, alii ex na-
 turali præfensione, alii
 ex alteratione animalium
 vel plantarum, alii
 per numeros, per phy-
 siognomicen alii. Est
 etiam impetus enthusi-
 asticus, & accessus agi-
 tationis divinæ, cele-
 bria itidem apud ad il-

X 5

τοῖς

καθ' ἅπερ αἱ ἐν Βραγχίδαῖς προφήτιδες. οἱ
 δὲ ἐπι χαρακλήρων πάντες, ὡς οἱ πληθεύοντες
 ὑπὸ ἐισκρίσεων. Ἄλλοι ᾧρακολογῶντες ἐαυ-
 τοῖς κατὰ τὰ ἄλλα, κατὰ τὸ φανταστικόν θεο-
 αἴθετον, οἱ μὲν σκοτῶ συνεργόν λαβίντες, οἱ
 δὲ καταπόσεις πνῶν, οἱ δὲ ἐπωδῆς καὶ συστά-
 σεις. καὶ οἱ μὲν δι' ὕδατος φανταζόνται, οἱ δὲ ἐν
 βίχῳ, οἱ δὲ ἐν ὑπαίθρῳ ἀερί, οἱ δὲ ἐν ἡλίῳ ἢ
 ἀλλῷ ἰνί τ' κατ' ἔρανον. οἱ δὲ ἤδη καὶ διὰ σπλάγ-
 χνων καὶ δι' ὀρνίθων καὶ δι' ἀσέρων τεχνῆν συνετή-
 σαντο τὸ μέλλοντ'. *Alii autem vaporibus
 ex aqua ascendentibus suffusi, sicuti prophetissa
 in Branchidis. Nonnulli characteribus uten-
 tes, ut ii qui spirituum insinuationibus replen-
 tur. Alii porro cætera satis sui compotes solâ*
 rphan-

τῆς ναοῦς βατύλια ε)
 δια λίθων ἐν τῆς σαι-
 χείοις προσραδόντων
 ἐν αἰγύπτῳ ἔθονι, f)
 ὄργανόν τι τρίγωνον ἐναρ-
 μόνιον, ᾧ χρῶνται οἱ
 ἱεροψάλται ἐν τοῖς κώ-
 μοις, ἀλεκτριζόμενοι. ἐξ
 ἀκαρ * αἱ τῆς ἐσίας
 παρθένοι ἱεροργῆσαι
 λέγεται καὶ αὐταὶ τὸ
 μέλλον, ἀσπίτω περικ-
 μηρόμεναι, g) οἱ τι πα-
 ρεῖ τῷ διονύσῳ, δια κο-
 ρυβαντῶν, κορυβαντ-

los in templis oracula:
 & bætylia per lapides
 in aere collifos. In
 Ægypto, Buni instru-
 mentum triquetrum
 musicum quo utuntur
 hieropsaltæ in convi-
 viis illud pulsantes. Sex
 etiam Romæ Vestales
 virgines sacris operan-
 tes dicuntur & ipsæ fu-
 turum ex perpetuo ig-
 ne indicare. Et quin
 Bacchi ministerio co-
 rybantismum patiebant-

ζόμε-

*phantasia enthei sunt, atque ex his alii ten-
 brarum ope ad hoc utuntur, alii potionibus
 quibusdam, alii autem carminibus & composi-
 tionibus: sunt etiam qui per aquam phantasi-
 as suas excitent, alii intra parietem, alii in æ-
 re aperto, alii in sole aut sub aliquo alio cor-
 porum cælestium: imo adhuc alii etiam per
 exta, per aves, per astra artem quandam ex-
 cogitavere ad futura prævidenda.*

e] Βατύλια λίθοι ἐμψυχοὶ ἐν ἀέρι κινούμενοι.
 Vide Bocharti Chanaan lib. 2. c. 2.

f] Al. Βυγί. Galeus: ἐν Αἰγύπτῳ τι ἔθονι.

g] ἀσπίτω περὶ τεκμηρόμεναι.

ζόμενοι, ἐν δὲ κωλοφω-
 νίῳ ἱερεὺς ἔκλαρις,
 ὕδωρ πίνων, ἔλεγεν ἐκα-
 τῶ, πρὶ ἔκκη ἀφικθῆ.
 ἐν δελφοῖς δὲ θεαπίζου-
 σιν αἱ γυναῖκες ἐν τοῖς
 σομοῖσις ἔκ ὕδατος * πα-
 ρακαθήμεναι, καὶ ἐν
 βραχίαι h) δὲ πάλιν ἐξ
 ὕδατων ἀτμιζόμεναι
 χρησμολογῶσιν, Ἰπὶ
 χαρακτῆρων δὲ τάν-
 τος, πληρῶνται τῶν ἀ-
 πεγκρῆσεων, ἐν τισὶ να-
 οῖσις ἔκ δόλων θ). ἢ
 δὲ πυθία Ἰπὶ ἔκ τρίπο-
 δος ἀχμόνας Ἰπικα-
 θήμενη, διὰ τῶν γυναι-
 κείων πόρων i) τὰς μαν-
 τίκας εἰσέρσεις k)
 ὑποδέχεται. πολλὰ δὲ
 ἐν πλείοσι ναοῖσι, καὶ
 διὰ καμπιδῶν l) ψή-
 φων δόποκρόντων συν-

tur, & Colophone Sa-
 cerdos Clarii Apollinis,
 cum aquam bibisset,
 cuique dicebat quod
 sciscitatum advenerat.
 Apud Delphos oracula
 fundunt mulieres oscu-
 lis undæ adfidentes;
 Etiam in Branchidis va-
 pore ex aquis ascendente
 afflatæ vaticinantur:
 aliæ characteribus infi-
 stentes in quibusdam
 templis Apollinis im-
 plentur inspirationi-
 bus. Pythiæ parum de-
 center sedenti in tri-
 pode, per muliebria
 vis vaticinandi sese in-
 sinuat. Multa etiam in
 pluribus templis edun-
 tur oracula per urnas
 ac sortes responden-

ἔση

* Apud Porphyrium deest ἔκ ὕδατος, & an-
 triosintelligitur.

h) βραγχίαις.

i) Galeus μορίων.

k) Galeus δόποκρῆσεις, minus bene.

l) Galeus καλπίδων καὶ ψήφων.

ἔση μαθησία, ἧ νεωκό-
 ρα τὴν ψῆφον ἐφορῶν-
 τῶ, καὶ ἀπὸ βιβλίου
 τῶν χρησμῶν ἀναγινώ-
 σκοιτοῖς, ἔκαστος πορ-
 φείει ἐν τῇ αἰσῶ ἀνι-
 βοντα φησὶν Ἰπυσολῆ,
 πολλοῖς γὰρ ἀγύρτης κ'
 τῷ κεχηνέει τῆς πρσοδο-
 κίας ἡμῶν Ἰπιδέμε-
 νῶ.

Κ Ε Φ. ρμε.

Διατὸ οἱ ἰσδαῖοι τὴν δευ-
 τέρην τῶν σαββάτων
 καὶ τὴν πέμπτην νη-
 εύουσιν.

Δευτέρα σαββάτω
 ἐτυγχάνει εἶναι,
 ὅτε ὁ ναὸς ὑπὸ ἧ να-
 βουχοδόσορ τὸ πρῶτον
 ἐνεπερήθη. πέμπτη
 δὲ, ὅτε ὑπὸ πίτῃ, τὸ δευ-
 ρον ἐπαθε. πενθῶσι
 γὰρ Ἰπιδί τῇ ἐμπήσει ἧ
 ναῦ, κατὰ ταύτας τὰς
 δύο, κατὰ πᾶν σάββα-

tia, custode templi for-
 tem inspiciente & re-
 sponsum legente ex li-
 bro, sicut refert Por-
 phyrus in Epistola ad
 Anebonem Ægyptium,
 multis ille hianti curi-
 ositati nostræ illudens
 agyrta.

CAP. CXLV.

*Quare Judæi secundam
 Sabbatorum & quin-
 tam jejnant.*

Secunda Sabbati fuit,
 quum templum pri-
 mum à Nabuchodono-
 fore exustum est.
 Quinta vero, quum i-
 dem secunda vice pas-
 sum est à Tito. Lu-
 gent igitur utramque
 hanc templi exustio-
 nem duabus hisce cu-
 jusque hebdomadis fe-

τεν ἡμέρας, καὶ διὰ
τῆτο νηστεύσει.

tiis atque ideo jeju-
nant.

Κ Ε Φ. ρμς.

Διατὶ οἱ χριστιανοὶ τὴν
τετραδά καὶ ὠρασκε-
υὴν νηστεύουσιν.

Τετραδί τῆ σαββάτη
ἰσθας ὁ πωδοτης,
τὴν τῆ διαβόλη, τῆς πω-
δοσίας, ἐνεργησαν ἰπε-
δέξασθ, τῆς, λ, χου-
σῆς ὠρα καὶ ἀφα καὶ
ἀνα, κομισάμεν. τῆ
τῆ δὲ ὠρασκευῆ, τὴν
τῆς πωδοσίας πρᾶξιν
ἐπέτελεσεν, ἐν ἡ ἡμέρα
καὶ τὸ κοσμοσωτήριον
πάθ. ὁ Κύριος ὁ
πέμεινε. κατὰ δὲ τὴν τῆ
δύο ἡμερῶν τῆτων πεί-
δον ἀλλοτριεῖται μὲν οἱ
χριστιανοὶ, τῆς τῆ δια-
βόλης πρᾶξως. οἰκειῖν-
ται δὲ διὰ τῶν νηστειῶν,
τῶ κοσμοσωτήριον πάθει
κε...

CAP. CXLVI.

Quare Christiani jeju-
nant quartam feriam &
parasceven sive
quintam?

Quinta Sabbati feriâ
Judas proditor ope-
rationi diaboli ad prodi-
tionem impellentis lo-
cum in se dedit, acce-
ptis à Caïpha & Anna,
triginta argenteis. Die
parasceves prodi-
tionem re ipsa executus
est, qua die Dominus
passionem mundo sala-
tarem subiit. His igitur
duabus diebus re-
currentibus, Christiani
à Diaboli opere se
alienos profitentur, &
passionem Christi mun-
do salutiferam ad se
pertinere, jejuniis te-
statum faciunt.

Κ Ε Φ. ρμς.

Κ Ε Φ. ρμζ.

Τίνα ἔθνη καὶ πόσα ἐκ
 ἔ ἀβραάμ συν-
 ἔση.

Πρῶτον τὸ ἐκ τῆς ἁ-
 γαρ, καὶ ἔ ἰσμα-
 ἦλ, ἀγαρηνοὶ, καὶ ἰσ-
 μαηλίται εἰσὶν οἱ ψευ-
 δοσαρακηνοὶ κικλησ-
 κόμενοι, ἑαυτοῖς ἸππὶΦη-
 μίζοντες, τὴν δὲ τῆς
 σαρίας, ἐκ ὄντες ἐξ
 αὐτῆς, ἐπωνυμίαν. δευ-
 τερον ἔ ἰσραηλιτικόν,
 δὲ ἔ ἰσραήλ, ὅς ἐστιν
 ἰακώβ, Ἰππκληθεὶς δὲ,
 ἰσραήλ ὀνομαζόμενος.
 καὶ δὲ χετχερας ἔθ-
 νη γεγονάσι ἔ ἀβραάμ.
 γ, ἔ σαβᾶ, ὃ ἐστὶ ἔ
 αἰθιοπῶν, καὶ ἔ μαδι-
 ανιτῶν, οἱ εἰσὶν οἱ πρὸς
 ἔ ἰσραήλ. οἱ ἐξο-
 μῖται, καὶ οἱ τῆς προσ-
 οικοί. καὶ ἔ δεδανι-
 τῶν, ἔθνη δὲ ἐστὶ τῆς,
 ἐξ ἔ καὶ ἰσθῶρ ὃ ἔ
 μαυσιέως γαμβρός, καὶ

CAP. CXLVII.

*Quanam & quot gentes
 ex Abraamo natae
 sunt?*

Primum ex Agare at-
 que Ismaele orti fu-
 ere Agareni & Ismaeli-
 tæ, a] falso Saraceni ap-
 pellati, qui cum ex Sar-
 ra non sint, cogno-
 nentum à Sarra sibi
 imposuerunt. Deinde
 Israelitæ ab Israele, cui
 Jacobo nomen, sed
 qui Israel est cognomi-
 natus. Et ex Chettu-
 ra tres Abraamo gentes
 natae sunt, Saba quæ
 est Æthiopum & Ma-
 dianitæ Æthiopibus vi-
 cini, & Exomitæ his-
 que finitimi: tum Da-
 danitarum natio, ex
 qua Moysis focer Je-
 thro, ac Pharanitæ qui

a] Arabes, vide Flay. Josephum lib. I. Antiqu. cap. 12.

οἱ Φαραῖται τὴν κα-
 τίκησιν ἔχοντες, καὶ ἀ-
 γοῦνται πρὸς τὴν ἑρυσσῶν
 θαλάσσην, ἀλλὰ καὶ ἡ
 συρία, ἡ δαμασκός δὲ
 εἰσὶν αὐτῇ, τὸ ἔθνος,
 αὐτῷ λεγογίται, ἐκ γὰρ
 εἰς οἰκογενεὺς αὐτῆς εἰ-
 λιζερ, ἐξ ἧπερ ὁ δα-
 μασκὸς ἦκε, καὶ αὐ-
 τῇ συνίσταται. ἀπὸ δὲ
 εἰς ἡσαῦ, ὡς ἐκγονοῦ Ἰω-
 ἀβραάμ γεγόνει, τὸ ἰ-
 θυμαῖον ἔθνος ἐπερὶ
 ἀναφάνεται, ὃ καὶ ἰ-
 δώμ προσαγορεύεται.
 ἐκ ἑξωθεν δὲ τῶν ἐξ
 αὐτῶ φύντων ἔθνων, εἰδὲ
 τὸ μοαβιτῶν, καὶ ἀμ-
 μονιτῶν ἔθνος ἀριθ-
 μῆται, ἐκ γὰρ εἰς λωτ
 εἰσι γειόμενοι, ὡς ἦν ἀ-
 δελφεὶ πατρὸς αὐτῆς υἱός,
 αὐτῷ πάλιν ἐπιγράφ-
 οῦνται.

prope mare rubrum de-
 gant, habentque domi-
 cilium. Sed & Syria
 gens Damasci ad Abra-
 amum refertur: Nam
 ex nato in ejus familia
 Eliezere ortus Dama-
 scus, cui illa originem
 debet. Ex Esavo au-
 tem Abraami nepote
 gens alia Idumæorum
 quæ etiam Edom ap-
 pellatur. Neque ex-
 tra gentes ex eo nata
 censendi sunt Moabi-
 tæ & Ammonitæ, pro-
 genitæ quippe ex Lo-
 tho patris ejus filio,
 Abraamo itidem adscri-
 buntur.

Κ Ε Φ. ρμη.

Τίνα δὲιν ἂ προεφῆτευσεν ὁ ἀποστολὸς παύλῳ.

Ὅσοι θέλωσιν εἶσε βῶς ζῆν, διαχθῆσονται. καὶ ὡς ἐκ ἀνεξοχίας τῆς υἱῆς διδασκαλίας οἱ πολλοί: ἐπανασήσονται δὲ τῇ πίστει πονηροὶ ἄνθρωποι καὶ γῆτες, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι, ἔχοντες τὴν μίσησιν τῆς εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἀρνέμενοι. καὶ οἱ ἅπασιν τὴν ἀποστασίαν κερῶν ἐλθεῖν, καὶ τότε ἀποκαλυφθῆναι τὸν ἕν τῆς ἀνομίας τὸν ἀντιχριστόν, ὃν ὁ κύριος ἀνελεῖ τῷ πνεύματι ἔσσηματῶσιν αὐτῶν, καὶ καταργήσῃ τὴν ἐπιφανείαν τῆς δόξης αὐτῶν. καὶ ὁ-

CAP. CXLVIII.

Quanam sunt quae prophetauit Paulus Apostolus?

Quicumque volunt pie vivere, infestabuntur. a) Et quod multi non ferent sanam doctrinam. b) Insurgent adversus fidem pravi homines & impostores, fallent & fallentur. c) Habentes speciem ac formam pietatis, sed vim ejus abnegantes. d) Et quod prius oportet venire defectionem a fide, & deinde manifestari filium peccati antiChristum, e) quem Dominus perdet Spiritu oris sui & apparitione gloriae delebit. Et quod post vocationem gentium imple-

π τῆς

a) 2. Tim. III. 12.

b) id. IV. 3.

c) 2. Tim. III. 13.

d) id. III. 5.

e) 2. Theff. II. 3. 8.

τι τῆς κλήσεως, τῶν ἐθ-
νῶν πληρωμένης τότε καὶ
ὁ Ἰσραὴλ τῆς κλήσεως
τῆς σωτηρίας τεύξεται.

Κ Ε Φ. ρμθ.

Τίνα δὲν ἂ προεφάρτυ-
σεν ἰωάννης ὁ εὐαγ-
γελιστής.

Ως ἀποψήσονται πολ-
λοὶ τῆς πίστεως,
προεγνωσμένοι ὡς τῶ
θεῷ μὴ εἶναι τῆς πί-
στεως, ὡς ἀντίχριστος
ἐλεύσεται, ἀντιχριστῶν
καὶ τῶν τῶν αἰρετικῶν
παρ' αὐτῶν κεκλημένων,
οἱ καὶ εἰσὶν ἔτι πολλοί.
καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει
αὐτῶν, ὡς ἐπὶ πλῆ-
γῶν ἐπερχομένων τῷ
κόσμῳ πρὸς τῆς ἑξήκον-
της παρυσίας ἀκηκῶν,
καὶ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑπὸ
τῷ ἑξήκοντι, ὁ δὲν
ὁ διάβολος, εἰς τὴν
ἐρημίαν ἐκδιωχθήσεται,

tam f) etiam Israel vo-
cationis salutiferæ futu-
rus sit particeps.

CAP. CXLIX.

Quanam sint qui pro-
phetavit Joannes Ev-
angelista?

Quod multi sint de-
fecturi a fide, præ-
cogniti a DEO quod de
fide non fuerunt. a)
Venturum esse Anti-
Christum: Antichri-
sti autem vocantur ab
eo etiam qui nunc sunt
hæretici, hi enim sunt
illi multi. Et in Apo-
calypsi sua vaticinatur
de septem plagis b] su-
per mundum venturis
ante Christi adventum.
Avidit etiam quod
Ecclesiam Draco, qui
Diabolus est, in de-
sertum persequetur c]
& ex ore suo flumen

Υ

ποτα-

f] Rom. XI. 25. 26.

a] 1. Job. II, 18. 19.

b] Apocal. XV.

c] Apocal. XII.

ποταμὸν Ἰππὸφῶρον
 αὐτῇ, ἐκ τῆς ὄσμης
 αὐτῆς Ἰππὸκλύζοντ
 αὐτὴν, ὃ καὶ ἔστιν ἐκ
 τῆς αἰρέσεως καὶ τῆς ἀν-
 ἡλιθίας καὶ αὐτῆς ὀρ-
 μῆς, καὶ ὡς ὁ Κύριος
 ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχει μετὰ τῆς
 ἡρανίας στρατίας αὐτῆς, τὴν
 ἀναίρεσιν τῆς δυναστείας
 ποιῶμεν, καὶ τὴν βα-
 σιλείαν τοῖς ἁγίοις τὴν
 αἰώνιον, ἀποδοῦναι.

Κ Ε Φ. ρ.

Πόσοι χρόνοι εἰσὶν ἀπὸ
 γενέσεως κόσμου, ἕως ἕ
 ἡμετέρας, ὅταν γενέσθῃ ὁ Χρῆ-
 στός.

Ἀπὸ τῆς ἀδάμ ἕως νῦν
 ἔτη, βοξβ. ἀπὸ τῆς
 νῦν ἕως ἀβραάμ ἔτη,
 αιε. ἀπὸ ἀβραάμ ἕως
 ἐξόδου ἔτη, υλ. ἀπὸ ἐξό-
 δου ἕως κελτῶν ἔτη, με.
 ἀπὸ κελτῶν, ἕως ἡλεις

ei infundet quo eam
 demergat, quo ipso &
 hæresis innuitur & an-
 tichristi adversus Ec-
 clesiam impetus. Et
 quod Dominus repen-
 te veniet d] cum cæle-
 sti exercitu suo ad de-
 lendam impietatem, &
 regnium æternum san-
 ctis reddendum.

CAP. CL.

Quot anni sunt ab ori-
 gine mundi usque ad
 natum Christum?

Ab Adamo ad Noe,
 anni 2262. à Noe
 usque ad Abraa-
 mum anni 1015. † Ab
 Abraamo usque ad exi-
 tum populi ex Ægypto,
 anni 430. Ab exitu us-

καὶ

d] Apoc. XXII.

† Supra cap. i. ab Adamo ad Phalecum auctor noster nu-
 meravit annos 3000.

καὶ σαμὴλ, ἔτη, υγ.
 ἀπὸ σαμὴλ ἕως ἀρ-
 χῆς βασιλείας ἔτη, 4
 βασιλειῶν, ἕως αἰχμα-
 λωσίας λαῶ, ἔτη, υγ.
 βασιλείας μακεδόνων
 ἔτη, τ. ἕως ὀκτωκαιδε-
 καετῶς ὀκτωκίχ ἀυγά-
 58. ὁ δὲ κύριος ἡ-
 μῶν ἰησοῦς χριστός, γεν-
 νᾶται ἐν βηθλεὲμ τῆς
 ἰουδαίας, ἐν ἔτη, μγ, τῆς
 ἐκτακίχ βασιλείας, ὡς
 εἶναι ἄλλα ἔτη, κκ. ὁμοῦ
 (ὁ πάντα συνάγει), ἵπτι
 τὴν ἑ Σωτῆρος γέννη-
 σιν, ἀπὸ ἀδάμ ἔτη,
 8Φ.

que ad Iudices anni 95.
 A Iudicibus usque ad
 Eli & Samuelem anni
 490. A Samuele usque
 ad Regum initium an-
 ni 90. Regum usque
 ad captivitatem populi
 anni 490. Regni Ma-
 cedonum anni 300. us-
 que ad duodeviginti-
 mum Octaviani Augu-
 sti annum. Dominus
 autem noster JESUS
 CHRISTUS nascitur
 in Bethleem Judææ
 anno quadragesimo ter-
 tio regni Octaviani Au-
 gusti, ut alii sint adden-
 di anni quinque & vi-
 ginti. In universum
 omnes * ab Adamo ad
 Salvatoris Nativitatem
 colligiuntur anni
 5500.

Υ 2

Κ Ε ς ρ α

* Ex numeris datis procedunt non 5500, sed 5315.

Κ Ε Φ. ρα.

Πόσαις καὶ ποίοις ὀνόμα-
σι, προσηγορεύατο διὰ τῆ
αἰγίων γραφῶν, ὁ Κύρι-
ος ἐν ἀνθρώποις ἐμ-
φανησόμενος, κλη-
θῆσθαι.

Μωϋσῆς προφήτην ἀν-
τὸν καλεῖ, καὶ προ-
φήτην ὑμῖν ἀναστήσει
Κύριος, λέγων, ἐκ τῶν
ὑμῶν ὡς ἐμέ. ὁ μάν-
τις ἀκων ἀστρὸν αὐτοῦ
ἀναφανήσεται προσηγο-
ρευσέν, ἀναπλεῖ λέγων
ἀστρὸν ἐν ἰακώβ, ὁ ἀγ-
γέλ, ἐρωτῶμεν ὑ-
πὸ μανωῆ τὸ κριτῆ, ἢ
τὸ ὄνομα καλεῖται τὸ
πιφανομένον Σωτῆρ,
φασὶ πρὸς αὐτὸν, ἵνα πῆ
ἐρωτῆς τὸ ὄνομά μου, καὶ
αὐτὸ ἐστὶ θαυμασόν;
Δαβὶδ, χριστὸν αὐτὸν
προεῖπεν ἐν δευτέρῳ ψαλ-
μῷ, ἐν δὲ, ιε, ὄσων,

C A P. CLI.

Quot & quibus nomi-
nibus in sacris litteris
Dominus inter homines
appariturus appel-
latur?

Moyse Prophetam
illum appellat. a)
Et Prophetam, inquit,
vobis suscitabit Dominus
ex fratribus vestris sicut
me. Vates b) invitus
illum prædixit astrum
exoriturum, orietur,
inquit, stella in Jacob.
Angelus à Manoe Ju-
dice interrogatus quo-
modo appelletur no-
men Salvatoris qui ipse
se manifestabat, quare,
inquit, c) interrogas
de nomine meo quod est
mirabile? David Chri-
stum d) illum prædi-
xit in secundo Psalmo:

ἐν,

a] Deut. XVIII. 15.

b] Bilegabib Num. XXIV. 17.

c] Judic. XIII. 18.

d] Psal. II. 6.

ἐν, κγ, Κύριον τῶν δυνα-
 ταμεῶν καὶ βασιλεία τῆς
 δόξης, ἐν δὲ, λβ, λόγον
 Θεοῦ τῆς ἁγίας τριωνυ-
 μίας, ἐν, μδ, Θεὸν
 ὑψίστον δι' ἀγάπην
 δικαιοσύνης, καὶ ἀνομί-
 ας μίσθ. ἐν, μη, ἀν-
 θρώπων λυτρωτήν, ἀλλ'
 ἐκ ἀδελφῶν ἀνθρώπων,
 ἐν δὲ, ξζ, ἰδοποιήσατε,
 Φησὶ, τῷ ὑπερβηκότι
 τῶν ἁγίων ἔργων κα-
 τὰ ἀναβολῆς, Κύριε ὁ
 νομα αὐτοῦ ὅπερ ὁ ἀκύ-
 λας ἐξέδωκε διὰ τὴν
 ἡ οἰονομασία αὐτοῦ. ἐν δὲ,
 σα, τὴν βασιλείαν αὐ-
 τῆς, ἐ τὴν δικαίαν κρι-
 σιν ἐμφαίνεσθαι προφη-
 τεύων, σαλομῶνα αὐτῶν
 κεκλήσθαι ἐπέγραψε.
 Φῶς δὲ καὶ ἀλήθειαν
 ἀλλαχῆ τε Φησὶ, ἐξα-
 ποσειλον τὸ Φῶς σε,
 ἐ τὴν ἀλήθειαν σε. κ

in decimo quinto fan-
 ctum, e] in vigesimo
 tertio f) Dominum po-
 testatum & Regem glo-
 riar, in trigesimo se-
 cundo g) Verbum DEI
 qui cœlum firmavit :
 in quadragesimo quar-
 to h) DEUM unctum
 propter amorem justiti-
 ar, odiumque iniqui-
 tatis. In duodequin-
 quagesimo i) redempto-
 rem hominum, sed
 non fratrem homi-
 num. In Psalmo se-
 xagesimo septimo, k)
 viam inquit, facite ei
 qui ascendit in cœlum
 cœli ad orientem, Domi-
 nus ei nomen est : quod
 Aquila edidit per : Ja
 illius est appellatio. In
 septuagesimo primo l)
 regnum ejus & justum
 judicium manifestan-

Υ 3

e] Psal. XVI. 10

f] Psal. XXIV. 7. seq.

g] Psal. XXXIII. 6.

h] Psal. XLV. 8.

i] Psal. XLIX. 8. ὁ.

k] Psal. LXVIII. 34. seq.

l] Psal. LXXII.

ἐν ἄλλῳ λίθῳ ἰσοδο-
 κημασμένον, καὶ τῆτον
 γινόμενον εἰς κεφαλὴν
 γωνίας, καὶ σοφίαν Θεῶ
 προέπαιεν αὐτὸν, πάντως
 λέγων, ἐν σοφία ἐπέθη-
 σας. ἐν δὲ τῷ ἄσματι
 τῶν ἀσμάτων ὁ σολο-
 μών, νυμφίον αὐτὸν κέ-
 κληκε καὶ ἀδελφόν, καὶ
 εἰδελφίδον, καὶ βότερον
 κυπρίζοντα, ἀνδρῶν πε-
 δίχ, μήλον ἐν ξύλοις,
 κηδῶνα ἐπὶ τῷ ὄρει, λευ-
 κόν, πυρρὸν, ἐκλελεγ-
 μένον ἀπὸ μυριάδων,
 σαλομῶνα, ἠγόμενον.
 ἐν δὲ τοῖς σοφοῖς αὐ-
 τῷ λόγοις, εἰθηλ αὐτὸν

dum prænunciāns, Sa-
 lomōnem eum vocari
 inscribit. Et alibi Lu-
 men vocat ac Verita-
 tem: *emitte*, m) inquit,
*Lumen tuum ac Verita-
 tem tuam*. Et in alio,
 n) lapidem reprobā-
 tum eundemque fa-
 ctum in caput anguli.
 Et sapientiam DEI præ-
 dixit eum, o) *εὐπείθε*,
 inquit, *fecisti in sa-
 pientia*. In canticō au-
 tem canticorum Salo-
 mo p) sponsū eum
 appellavit & fratrem q)
 & fratris filium, r) &
 botrum Cypri, s) flo-
 rem campi, t) pomum
 in arboribus u) procur-
 rentem super montes,
 x) candidum, rubicun-

καλεῖ,

m) Ps. XLIII. 3.

n) Psal. CXVIII. 22.

o) Psal. CIV. 24.

p) Cantic. I. 7. II. 8. 16. III. 1. seq.

q) Cantic. VIII. 1.

r) In Græcō Cantic. I. 12. & multis aliis locis.

s) Cantic. I. 14.

t) Cantic. II. 1.

u) Cantic. II. 3.

x) Cantic. II. 8.

καλεῖ, ὃ ἐστὶν ἱσθ
 Θεῶ, καὶ υἱὸν Θεῶ, Φη-
 σὶ γὰρ, ἀνὴρ τῶ εἰδι-
 ἦλ. καὶ πάλιν, τὸ ὄνομα
 τῶ υἱῶ αὐτῶ. Ἡσαίας δ,
 τιχθόμενον αὐτὸν ἐκ παρ-
 θεῶν προκηρύττων, ἐμ-
 μανηλ, αὐτὸν καλεῖσθαι
 ἔφη, καὶ πάλιν ἄλλοις
 ὀνόμασι τιχθέντα προσ-
 ηγόρευσε, καλεσέν Φη-
 σὶ τὸ ὄνομα αὐτῶ, τι-
 χέως σκύλευσον, ὀξέ-
 ως προνόμυσον. καὶ
 πάλιν, τὸ τιχθέν ἵπτι
 σημείω τῆς ἔκ κόσμου
 σωτηρίας παιδίον, κα-
 λεῖσθαι ἔφη, μεγάλης
 βουλῆς ἄγγελον, θαυ-
 μασιόν, σύμβουλον, ἄρ-
 χοντα εἰρήνης, ἐξουσια-
 στήν, Θεὸν ἰσχυρόν, πα-

dum, electum ex cen-
 tenis millibus, γ) Salo-
 monem Ducem. z) In
 sapientibus autem ser-
 monibus suis vocat e-
 um Jethiel, hoc est
 DEO similem & Filium,
 DEI, ait enim a) *Vir*
Jethiel, atque iterum a
ecquod nomen Filio ejus?
 Elaias nasciturum eum
 ex Virgine prænunciat
 aitque vocandum Em-
 manuel, c) atque ite-
 rum aliis natum eum
 appellat nominibus, d)
voca inquit, nomen ejus,
celeriter manubias colli-
ge, rep. cadare. Atq;
 iterum e) iterum in si-
 gnum salutis mundi
 natum ait vocari e) *an-*
gelum magni consilii, mi-
rabilem, consiliarium,
principem pacis, valent-
em potestate, DEUM for-

Y 4

πρω

y] Cantic. V. 10.

z] Regem. Cantic. III. 12.

a] Prov. XXX. 1. ἡνιγν

b] Prov. XXX. 4. c] Ef. VII. 14.

d] Ef. VIII. 3. e] Esa. IX. 6.

πρεσβυτέρων μέλλοντων αἰ-
 ἰων. καὶ πάλιν ἐξυ-
 φανομένην ψυχὴν, βδέ-
 λυκὸν ἔθνος, δέλον
 ἐξουσιαζόντων, πρεσβυ-
 τῶν, αἰμὸν τοῦ ἐλθόμενου,
 ῥίζαν δὲ τῆς γῆς ἀβάτης,
 ῥαβδὸν ἐκ ῥίζης ἰερατικῆς,
 ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀνιόν,
 λίθον δοκιμαστικόν, λίθον
 γωνιαῖον, ἐνπιμον, θεμέ-
 λιον. καὶ πάλιν Φῶς αὐ-
 τῶν καλῶν, Φωτίζε λέ-
 γων ἱερουσαλήμ, ἦκει
 γάρ σε. Ὁ Φῶς, καὶ ἡ
 δόξα κυρίου Ἰησοῦ σὲ ἀ-
 νατίπαλκε. καὶ πάλιν,
 Σωτήρα αὐτῶν ἀναμαρτή-
 ῆσπατι, λέγων, τῇ θυ-
 γατρὶ σιών, ἰδὲ ὁ Σω-
 τῆρ σου ἐργάσθη, καὶ
 θεῶν αὐτὸν ἀνακηρύττει,
 λέγων ταῖς πόλεσιν ἰε-
 ρουσαλήμ, ἰδὲ ὁ θεὸς ὑμῶν,

rom, futuri Patrem se-
 culi. Atque iterum, f) animam pro nihilo re-
 putatam, abominabi-
 lem genti (sux,) ser-
 vum potestatem habent-
 tium, ovem, agnum
 lactentem, radicem ex
 terra deserta, Virgam
 ex radice Jesse, g) flo-
 rem ex radice prode-
 untem, lapidem h] prob-
 ationis, lapidem
 angularem, pretiosum,
 lapidem fundamenti.
 Atque iterum lumen
 eum appellat, i) illumi-
 nare, inquit, Jerusa-
 lem, venit enim lumen
 tuum, et gloria Domini
 super te exorta est. At-
 que iterum Salvatorem
 eum vocat, k) dicite,
 inquit, filia Sion, ecce
 Salvator tuus presens a-
 dest. Et DEUM eum
 prædicat, ajens ad ur-
 bes Juda, l] ecce DEUS

ιδὲ

γ] Esa. LIII.

g] Esa. XI. 1. 10.

h] Esa. XXVIII. 16.

i] Esa. LX. 1.

h] Esa. LXII. 11.

f] Esa. XL. 9. seq.

ἰδὲ Κύριος ἐρχεται ἐν
 κρατεὶ ἰσχύος, καὶ τὸ
 ἔργον ἑκάστη εἰς τὸ πρό-
 σωπον αὐτῆς. ἱερεμίας
 δὲ, ἰωσειδεκ, αὐτὸν, ὁ
 εἰς θεὸς δικαίος, κα-
 λείδω προηγήρευε, καὶ
 δαβὶδ αὐτὸν προεῖπε,
 πρὸς Ἰπσιρέφειν καὶ
 σώζεδω τὸν λαὸν φη-
 σίν. ἰεζεκιηλ δὲ, θε-
 ῖν ἐρχόμενον αὐτὸν εἰς
 τὸ ποιμαίνειν, καὶ σώ-
 ζειν τὰ ἀπολωλότα πε-
 ρατὰ τοῦ λαοῦ, προλέγων,
 δαβὶδ ὁμοίως κέκληκε.
 καὶ δανιηλ, ὡς υἱὸν ἀν-
 θρώπου, Ἰπὶ τὸ κρι-
 νειν τὰ πάντα, ἐρχόμε-
 νον αὐτὸν, ἰρα. ὡσηὲ
 δὲ, τὸν εἰς τύπον τοῦ σω-
 τῆρος, ἐκ τῆς προνευ-

vester, ecce Dominus ve-
 nit in potentia roboris, &
 opus cuiusque in faciens
 eius. Jeremias vero eum
 Jafeder, m] hoc est DE-
 UM justum appellan-
 dum prænunciavit, &
 David eum prædixit,
 ad convertendum inqui-
 ens & servandum popu-
 lum suum. Jezekiel o]
 DEUM illum vocat ve-
 nientem ad pascendas
 & servandas oves per-
 ditas populi sui, quem-
 admodum & David p)
 vaticinans similiter ap-
 pellavit. Et Daniel q)
 tanquam filium homi-
 nis ad iudicium de
 omnibus habendum
 venire illum videt. Ho-
 sea r) vero filium in fi-
 guram ac typum Ser-

Υ 5 σάσης

m] Jerem. XXIII. 6. ἰπριχ ηπρι in Catena
 Græca ad Jeremiam T. 2. p. 584. ἀρχὸν ἀ-
 καιοσύνης ἡμῶν.

- n] Psal. LXXXV. 6. o] Ezech. XXXIV,
- p] Psal. LXXIV. 1. LXXXVIII. 52. &c,
- q] Dan. X. 16. r] Hoseæ I.

εἰσῆς συναγωγῆς ἡν
 αὐτῷ πικόμενον, ἰσρα-
 ἴλ ὁ δὲ ἀπορα θεῷ,
 πρῶτα γρέυσαν κελύει-
 πι. μιχαίας δὲ γινώ-
 μενον αὐτὸν ἐν τῇ βηθ-
 λεὲμ προσέειπεν, ἡγύ-
 μενον ἰσραήλ, ἔχοντα
 τὴν πρὸ αἰώνων ἐξοδόν,
 καὶ ζαχαρίας παῖδιν,
 ὃν ἐρχομενον σωτήρα ἔ-
 λαῖ, ἀνατολήν εἶχεν
 ὄνομα, ἔφη, καὶ νομέα,
 καὶ θεῷ σύμφυλον ἀν-
 δρα αὐτὸν καλεῖ, ῥομ-
 φαίας καὶ αὐτὸ ἐγχο-
 μένας. ἰσραὴν δὲ αὐτὸν
 σωτήρα κόσμῳ πικόμε-
 νον, γαβριὴλ ὁ ἄγγε-
 λος ἐπαγγελίζομενος
 τὴν γέννησιν αὐτοῦ, πρὸς
 τὴν παρθένον καλεῖσθαι
 μόνον ἔφησε, ὅπερ ὄνο-
 μα, ἐσημαίνεται ἐν τῷ
 μυστικῷ καὶ ἀρρήτῳ ὀνό-
 ματι, τῷ ἐν τῇ σεφάνῃ
 τῆς ἱερός κιβωτοῦ ὅτι

vatoris ex meretricia
 Synagoga ipsi natum,
 Jesrael, hoc est Semen
 DEI appellari jubetur.
 Michæas nasciturum
 ipsum in Bethleem s)
 vaticinatus, Ducem ap-
 pellavit, qui habeat ex-
 itum sive ortum ante
 sæcula. Atque iterum
 Zacharias de venturo
 populi Salvatore, Ori-
 entem t) testatur ei
 nomen esse, vocatque
 Pastorem u) & virum
 DEI contribulem x)
 gladio adversus eum
 excitato. JESUM ve-
 ro appellandum esse
 nasciturum Salvatorem,
 Gabriel Angelus, y)
 cum lætum de nativita-
 te ejus nuncium Vir-
 gini ferret, solus dixit.
 Quod nomen significa-
 batur mystico nomine
 atque ineffabili, quod
 coronæ: in sacra arca

γεγραμ-

s) Mich. V. 2.

t) Zach. VI. XII.

u) Zach. XI. 16.

x) Zach. XIII. 7.

y) Math. I. 21.

γεγραμμένον. Διὰ τῆ
 π, ἰωδ καὶ ἠδ, σημα-
 νομένη, ὅ ἐστι δέκατον
 καὶ ὄγδοον, σαφῶς ὑπο-
 δηλυμένον ἔ ἀγίῳ, ἰησὺ
 ἔ Κυρίῳ τῆς δόξης, ὀνό-
 ματ[Ⓞ].

2) inscriptum erat, &
 per literas jod atque
 he quibus respondent
 Græca literæ ι & ἠ de-
 cem & octo denotant,
 sanctum nomen Do-
 mini gloriæ, JESU per-
 spicue significat.

Κ Ε Φ. ρηβ.

CAP. CLII.

Αἱ δέκα Ἰπιφάνειαι ἔ
 Κυρίῳ τοῖς ἰδιοῖς γενό-
 μεναι, μετὰ τὸ ἐκ νε-
 κρῶν αὐτὸν ἐγερ-
 θῆναι.

*Decem apparitiones Do-
 mini, quibus suis se vivum
 demonstravit, postquam à
 mortuis resurre-
 xisset.*

Πρῶτον ταῖς πρὸς τὴν
 μαρίαν ἐν τῷ μνη-
 μείῳ. β, τῷ κεφαῖ μόν-
 ω, ὡς καὶ ὁ παῦλ[Ⓞ]
 ἔφη, ἔπειτα ὡφθη κε-
 φαῖ. γ, τῶν θυρῶν κε-
 κλεισμένων τοῖς μαθη-
 ταῖς, ἔ θωμᾶ μὴ πα-
 ροντ[Ⓞ], τῇ μιᾷ τῶν
 σαββατων, δ, τοῖς πε-

Primum Mariæ a) e-
 jusque comitibus
 in sepulchro. 2) Ce-
 phæ soli, ut Paulus et-
 iam ait : b) *deinde visus
 est Cephe.* 3) Discipu-
 lis, c] Thoma non præ-
 sente, una Sabbatorum
 foribus clausis. 4) Cle-

2] Exod. XXVII. 34. Supra pag. 224. Confer Pictura
 Galatinum #1. 20.

a] Matth. XXVIII. 1.

b] 1. Corinth. XV. 5. Joh. XX. 19.

c] Luc. XXIV. 36.

ἐκ κλειότα ἀπιῦσιν εἰς
τὴν ἐμμαῶν, ἐν τῇ κλά-
σει ἔσται. ε, παρόν-
τος ἔσται θωμᾶ, καὶ τῶν
λοιπῶν μαθητῶν, ὅτι
καὶ τὸν θωμᾶν ἐκάλε-
σε χῆρας καὶ πλε-
ραν ψηλαφήσατο. ς,
ἐν τῇ γαλιλαίᾳ τῆς θα-
λάσσης πιβεριάδος ἐν
τῇ ἀγρᾷ τῶν, ρηγ, ἰχ-
θύων. ζ, τοῖς πεντακο-
σίοις ἐφάπαξ, κατὰ τὸν
παῦλον. θ, εἰς τὸ ὄρος
ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, ἔστι
ἔσθ' αὐτῆς ὁ κύριος,
κατὰ τὸν ματθαῖον. ι,
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν
εἰς τὸν ἄρειον ἀνερχό-
μενος.

ophæ d] ejusque comi-
ti Emmaumentem abe-
untibus, à quibus in
fractione panis agnitus
fuit. ς) Thoma præ-
sente e] & cæteris Di-
scipulis, ubi Thomam
etiam ad se vocavit,
manusque & latus tan-
gere eum jussit. 6) In
Galilæa ad mare Tibe-
riadis f] in captura
centum quinquaginta
trium piscium. 7)
Quingentis simul ut
Paulus g] testatur. 8)
Jacobus h] secundum
eundem Paulum. 9)
In monte Galilææ,
quo venire eos Domi-
nus, Matthæo i] teste
præceperat. 10) In
monte Olivarum k]
quando in cælum a-
scendit.

Κ Ε Φ. ρηγ.

d] Luc. XXIV. 15. e] Joh. XX. 26.

f] Joh. XXI. 1. g] 1. Cor. XV. 6.

h] 1. Cor. XV. 7. i] Matth. XXVIII. 16.

k] Actor. I. 9. Luc. XXIV. 51. Marc. XVI. 19.

Κ Ε Φ. ργ.

Ποσάκις μετὰ τὴν εἰς ἕ-
ρανον ἐπάνοδον, ὁ κύρι-
ος τοῖς ἰδίοις ᾠφθη
μαθηταῖς.

Πρῶτον σεφάνω τῷ
πρωτόμαρτυρῳ, ἀ-
νακραμένῳ ὑπὸ τῶν ἰε-
δαίων, τῶν ἑραῶν ἀ-
νοιχθέντων. β, παύ-
λῳ, εἰσιόντι εἰς δαμα-
σκόν ἐν τῷ τῆς ἀγίας
δεσμίας ἐδέλων ἄγων.
γ, τῷ παύλῳ, εἰς τὴν ἱε-
ρουσαλήμ, ὅτι Ἰησοῦ-
ν εἰς αὐτῷ, εἶπε, μὴ
φοβῆ παῦλε, ὡς γὰρ
διεμαρτύρω περὶ ἐμῆ
εἰς ἱερουσαλήμ, ἕως τὴ
δαί καὶ εἰς ῥώμην μαρ-
τυρήσται. δ, ἰακώβ,
τῷ δικαίῳ, ὡς ἠγίστι-
πος καὶ κλήμης ἰσορῶ-
σιν, ἀναχθέντι ὑπὸ
τῶν ἰεδαίων εἰς τὸ πικρῶ-

CAP. CLIII.

*Quoties post reditum in
ieros Dominus suis vi-
sendum se prae-
buit
Discipulis?*

Stephanoprimum pro-
tomartyri, a) cum
à Judæis interficeretur,
caelis apertis apparuit.
Deinde Paulo b) Dama-
scum petenti, cum san-
ctos vellet victos du-
cere. Tertium Paulo
Hierosolymis; quando
apparens ei dixit, c)
*ne timeas Paule, sicut o-
nim de me testatus es Hi-
erosolymis, ita oportet te
etiam testificari Romae.*
Quartum, Jacobo ju-
sto, ut Hegesippus &
Clemens d) commemo-
rant, cum à Judæis
ille adduceretur in a-
lam templi, ut dice-

a) Act. VII. 56.

b) Act. IX.

c) Δάσκω Παῦλε Act. XXIII. 11.

d) Apud Eusebium Hist. Eccles. lib. 2. cap. 25.

γιον ἔ' ἱερῶ, ἵνα ἔπη
 ἕς ἢ θύρα ἔ' ἰησῦ.

ret quodnam esset offi-
 um JESU?

Κ Ε Φ. ρηδ.

Πόσα εἰδωλεῖα ἐσιβάσ-
 θη ὁ λαός, τὸν θε-
 ὸν κτελείψας.

Πρῶτον τὸ βύκρα-
 νον, ὃ ἐν τῇ ἐρη-
 μῷ ἀαρὼν ἐποίησε. β,
 πλεσθεῖς τῷ βεῖλ φε-
 γῶρ εἰδῶλω μαδιανῶν,
 ἐπειτα τῷ φεγῶρ βδε-
 λύματι τῶν ἰσδαίων,
 τῇ βαάλ καὶ τοῖς ἀστάρ-
 ταις, θεαῖς σιδωνίων, τῷ
 δαγῶν καὶ τῇ μήα θεοῖς
 αἰκκαρῶν, τῷ μωλωχ,
 τῷ χαμῶς εἰδῶλω μω-
 αβ. καὶ ἐν θαμῶς ὅς
 ἐστὶν ὁ ἀδωνίς, ἐθρήνη-
 αὶ γυναῖκες ἐν τῷ ναῶ,
 καὶ τοῖς οἰκοῖς αὐτῶν ἐ-
 σιβάσθησαν. καὶ τὸν
 ἥλιον ἐν ἑῖς βενοῖς, καὶ
 ἑῖς δάσσει, θύοντες αὐ-

CAP. CLIV.

Quantum idola e] coluit
 Judæorum populus, ve-
 ro D E O reli-
 cito?

Primo caput bovis,
 quod in deserto A-
 aron fecit. Deinde cul-
 tu profectus est Beel
 Phegor, idolum Ma-
 dianitarum. Deinde
 Phegor abominatio-
 nem Judæorum, Baal
 & Astartas Deas Sido-
 niorum. Dagonem &
 Muscam Deos Accaro-
 nitarum. Moloch, Cha-
 mos Moabitarum ido-
 lum. Et Thamufum,
 qui est Adonis, plan-
 xete in templo mulie-
 res, & domi suæ colu-
 erant & Solem, in col-
 libus & in lucis sacra eis
 ἑῖς.

e] Hæc capiti illustrando ampliorum commentariorum
 loco esse poterunt Jo. Seldeni de Diis Syris Syntagma.

Ἰούδας. ἄχαζ ὁ βασι-
 λεὺς τῆς Ἰούδα, καὶ Ἰούδας δα-
 μασκῶ θεοῖς ἐλάτρευ-
 σε. μανασσῆ δὲ, καὶ
 κλειδωνισαῖς, καὶ ἐγγα-
 σεμίθας, καὶ γλυπία,
 καὶ βωμοὺς, πῶς δαίμο-
 σιν, ἐν τῷ ναῷ, εἰς τὴν
 ἱερουσαλήμ, ἐποίησε, καὶ
 ἐν πυρὶ διήγαγε τὰ τέκ-
 να αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰσρα-
 ῆλ, δόποσας τῆς ἱερουσα-
 λήμ, ταῖς δαμάλεσιν
 αὐτῶν ἐποίησεν ὁ ἱεροβοάμ, ἐν
 τῇ βεθὴλ, καὶ ἐν τῇ δάν,
 ἐλάτρευσεν.

facientes. Achaz Rex
 Juda etiam Diis Dama-
 sci cultum exhibuit.
 Manasse divinatores,
 ventriloquos, & scul-
 ptilia, & altaria dæmo-
 nibus in templo statuit
 Hierosolymis, & per
 ignem liberos suos tra-
 duxit. Israel autem ab
 Hierosolymitano tem-
 plo facta defectione
 coluit vitulas, quas in
 Bethel & Dan Jeroboa-
 mus statuerat.

Κ Ε Φ. ρνε.

Τίνες βεβαιοτάτοις Φι-
 λίας ἐχρήσαντο.

Δαβὶδ ὁ βασιλεὺς καὶ
 ἰωνάθαν ὁ υἱὸς σαυλ
 υἱός. ὁ ἀβεσσαλώμ καὶ
 ἰακώβ. ἀχαάβ ὁ υἱὸς
 ἰσραὴλ βασιλεὺς, καὶ
 ἰωσαφατ ὁ υἱὸς Ἰούδα.

CAP. CLV.

*Quinam firmissimâ jun-
 ti fuerit amicitia?*

David Rex & Jona-
 than Saulis F. 2)
 Abeffalom & Jacob. f]
 3) Achaab Rex Israe-
 lis & Josaphat Rex
 Juda.

Κ Ε Φ. ρνε.

f] Puto legendum *Joab* Vide 2, Sam. XIV.

Κ Ε Φ. ρνς.

Τίς μετίβαλεν εἰς
θηρίον τὴν ψυ-
χὴν.

Ναβυχοδονόσορ ὁ βα-
βυλώνιος, πμωρη-
θῆς ἐπ' ἀλαζονείᾳ, ἐτη,
ζ. Σαυλ, ἐκ δικαίᾳ καὶ
ἀγαθῆς τρέψῃ, διὰ φθό-
νον ἔειπε κατὰ τὸν δαβὶδ,
εἰς ἀδικον καὶ φαῦλον
μετίβαλε τρέπον. Ἰού-
δας, κληθεὶς εἰς μαθη-
τείαν, καὶ διὰ φιλαρ-
χίαν, πεισθῆς γενό-
μενος. Νικόλαος, ἐκ
τῶν ἑπτὰ διακόνων γεγο-
νώς, καὶ εἰς αἵρεσιν ἐκ-
τραπέως.

Κ Ε Φ. ρνζ.

Τίνες ἐκ φαύλων ἀγα-
θοὶ γεγόνασι.

Ματθαῖος, ἐκ τρω-
νῶν, δόκτορος καὶ
ἐυαγγελιστῆς γενόμενος.
Ζαχαρίας, καταλείψας
τὸ πλῆνικον, κατεδικά-

CAP. CLVI

*Cujusnam mores animi
in bestia conditionem
immutati sunt?*

Nabuchodonosori
Babylonii, qui ob
superbiam hac poena af-
fectus fuit per annos
septem. Saul ex justo
& bono animi tenore
per invidiam adversus
Davidem in injustum &
pravum transformatus:
Judas ad discipulatum
vocatus & per avariti-
am factus proditor. Ni-
colaus qui ex septem e-
rat Diaconis, & in hære-
sin aversus est.

CAP. CLVII.

*Quinam ex malis facti
sunt boni?*

Matthæus qui ex pu-
blicano Apostolus
& Evangelista evasit.
Zachæus qui relicta
mensa publicanorum

σας εαυτον, περαπαλα-
σια α ηδικησε, δωδεσ,
και ετω τον κυριον δε-
ξαμεν. παυλ, εκ
δικτης, κηρυξ της
πισεως γενομεν.

Κ Ε Φ. ρη.

Τις μακροβιου μετα
μωυσεα εγενετα.

Ιωδαε αρχιερευς, ο τη
γοδολιαν αποκλεισας,
ζησας εκατον και τρια-
κοντες ετη.

Κ Ε Φ. ρηθ.

Τινες λεοντες χερσιν
ανειλον.

Σαμψων ο ναζωραι-
ος. δαβιδ, οτι
ε πατηρ ενεμε ποι-
μνια. θανατας ο ε ιω-
αβ, ε δαβιδ στρατη-
γος.

seipsum coarguit, &
quod injuste exegerat
restituit quadruplo, at-
que ita Dominium est
amplexus. Paulus ex
persecutore praeco red-
ditus fidei.

CAP. CLVIII.

Quinam longaevis post
Mosen extitit?

Jodae Pontifex maxi-
mus qui Godoliam
interfecit, vixitque an-
nos centum viginti.

CAP. CLIX.

Quinam manibus suis in-
terfecerunt leo-
nes?

Sampson Nazoraeus.
David, cum patris
sui greges pasceret.
Banaas Joabi F. dux
exercitus Davidis.

Z

Κ Ε Φ. ρηθ.

Κ Ε Φ. ρζ.

Τίνες ὑπὸ λεόντων ἀ-
νηρέθησαν.

Γαὼδ ὁ προφήτης, ὁ
ἔ σημεῖον εἰς τὴν βε-
θηλ δὲς, τὴν ἔ θυσιάζου-
σιν διαῖρηξιν. ὁ ἀν-
δραπῶν ὁ κελευθεὶς
παύσαι τὸν προφήτην,
τὸν ἐχλομένον δεῖξαι ἐ-
αυτὸν πτερυματισμένον
τῷ ἀχαάβ, καὶ μὴ ὑ-
πακούσας. οἱ κατοικί-
θεντες μετὰ τὴν ἔ ισ-
ραὴλ ἀχμαλωσίαν βα-
βυλώνιοι, εἰς σαμάρ-
ρειαν.

Κ Ε Φ. ρζα.

Τίνες ἐπὶ ἱερουδαίας ἀ-
νηρέθησαν.

Ἀχαάβ ἐπὶ ἰησοῦ ἔ να-
υῆ ἐπὶ τοῖς ἀναθή-
μασι τῆς ἱερουδαίας. ὁ Φηί
καὶ Φινεὺς οἱ ἔ ἡλεῖ, ἐ-
πὶ τῷ αὐτοῖς ἀπαρχεῖσιν.

CAP. CLX.

*Quinam à leonibus per-
empti sunt?*

Jaod Propheta, qui fi-
gnum divinitus de-
derat in Bethiele ru-
ptum altare. Homo
DEI jussus percutere
Prophetam volentem
fese vulneratum mon-
strare Achaabo, & jussui
non obsequutus. Baby-
lonii qui post captivi-
tatem Israelis Samariam
transmigrarunt.

CAP. CLXI.

*Quinam propter sacrile-
gia interfecti sunt?*

Achar a] jubente Jesu
Nave, propter a-
nathemata Jericho. O-
phni & Phinees, Heli fi-
lii, b] quod de sacrifi-

Sas

a] Jos. VII.

b] 1. Sam. II, 12. IV. II, 17.

Ἰαί, τὰ ἱερέια. ἀνανίας καὶ σαπφείρα ἡ τῆς γυνῆ, ὅτι τὸ μέρη πύλα πρῆς ἀγροῦ προσάγειν, εἰθελεν δὲ τὴν ἀποστολικὴν πολιτείαν ἀπατᾶν, ὡς ὅλην τὴν ἀγροῦ τὴν ἡμῶν μὴ προσεγγαῖας.

Κ Ε Φ. εἴς.

Τίνες εἰς λάκκους εἰς τὸ ἀνααιρεθῆναι ἐβλήθησαν.

Ἰωσήφ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, ἱερεμίας ὑπὸ τῶν ἀρχόντων & λαῶν, δανιὴλ ὑπὸ περσῶν.

Κ Ε Φ. εἴς.

Τίνες δικὰς ἔδοσαν πηλημελήσαντες.

Καὶν ἀποκτείνας τὸν ἀδελφόν, εἰς ἐβδόμην γενεάν ὠφελυθεῖς.

cuius sibi primas partes delibarent. Ananias & Sapphira eius uxor c] quod partem de pretio agri afferrent, vellentque apostolicam rempublicam fallere, ac si pretium agri totum attulissent.

C A P. CLXII.

Quinam in foveas coniecti sunt ut interficerentur?

Josephus a fratribus. d] Jeremias a principibus populi. e) Daniel f) a Persis.

C A P. CLXIII.

Quinam peccatorum admissorum poenas dederunt?

Cain cum interfecisset fratrem, in septimam g) generatio-

Z 2

οδο-

c] Act. V. d] Genes. XXXVII.

e] Jerem. XXXVIII. f] Dan. VI.

g] Ita intelligit locum Genes. V. 19.

σοδομων αι πόλεις κα-
 ταφλεχθεῖσαι δια την
 της φύσεως τῆς ἀρχαί-
 ξης. χανααῖοι, καὶ α-
 μορραῖοι, τῶν οἰκείων
 ἐκβληθέντες, δια την
 εἰδωλολατρειαν. Φα-
 ραὼ καὶ οἱ αἰγύπτιοι, θεί-
 ος ἐναντιμένοι σημείοις,
 εἰς τὸν βυθὸν συχθέν-
 τες. σαὺλ ἐν πολέμῳ
 πτωτὸν ἅμα τοῖς οἰκείοις,
 καὶ τοῖς γαβαωνίταις,
 ἐκδομένων τῶν υἱῶν αὐ-
 τῶν, εἰς ἐξιλέωσιν. ἡ δὲ
 βενιαμὴν φυλὴ, ἡ δὲ τῆ
 ἀσελγεία της γυναίκος
 τῆς βηθλεμίτης. ἡ βα-
 βυλὼν ἡ δὲ τῆ βασιλεία
 ἐπαρθεῖσα εἰς ἐρημίαν
 ἐκδοθεῖσα. ἄχαρ ἰε-
 ροσυλήσας. ὁ ἐν τῇ ἐρη-
 μῷ τὸ σάββατον ἐβη-

nem usque absolutus:
 Civitates Sodomorum
 i) quæ ob naturæ per-
 versionem conflagra-
 runt. Chananæi k) &
 Amorrhæi habitationi-
 bus suis ejecti propter
 idololatriam. Pharao
 l) & Ægyptii qui divi-
 nis signis renitentes, in
 profundum demersi
 sunt. Saul m) una cum
 suis occumbens in bel-
 lo, & filii ejus n) tra-
 diti Gabaonitis in ex-
 piationem. Tribus
 Benjamin o] ob petu-
 lantiam in uxore viri
 Bethlehemitæ admif-
 sam. Babylon sese re-
 gni causa efferens p] at-
 que tradita in desertum
 ac solitudinem. Achar
 q) propter sacrilegium.
 Is qui in deserto Sab-
 batum profanaverat r)

λῶσας

i] Genes. XIX.

k] Exod. XXXIII. 2

l] Exod. XIV.

m] 1. Reg. XXXI.

n] 2. Reg. XXI. 6.

o] Judicum XIX. seq.

p] Es. XIII. 19.

q] Josue VII. 1] Num. XV. 32. seq.

λώσας. ὅτι τῆ τῶν ξύ-
λων συλλογῇ. ὁ Θεὸς
ἐν τῇ μάχῃ βλασφη-
μίας κ' την ἐρημον.
οἱ ἔ' ἔλει παῖδες τῆς ἱε-
ρωσύνης μετὰ ἡμωρίας
καταλυθέντες. Σεδεκί-
ας ἐκτυφλωθεὶς. ἔσπ' ἔ'
βαβυλωνίᾳ. ὁ λαὸς
ὁ ἰσραὴλιν, ὅτι τῆ κατὰ
ἔ' Σωτῆρ' ἐπαναστά-
σει, τὴν ἐπὶ κατέχεσαν
αὐτὸν ὑπομένων, μετὰ
ἀνασθησίας, αἰχμαλω-
σίαν.

Κ Ε Φ. ρζδ.

Τίνες πωλημελήσαντες
ἐλεος πτυχήκα-
σι.

Οἱ ἔ' ἰωσήφ ἀδελφῶν
πεπρακότις αὐτῶν,
καὶ διατραφέντις ὑπὸ
αὐτοῦ. δαβὶδ, ταπεινω-
σας εαυτὸν, ὅτι τῆ
πωλημελείᾳ, καὶ ἐκτε-
νῶς ἐξομολογεμέν'.

collectiōne lignorum.
Is qui in deserto inter
concertationem s) DE-
UM blasphemaverat.
Filii Heli, t) sacerdo-
tio cum pœna detrusi.
Sedekias oculis u) pri-
vatus à (Rege) Babylo-
nio. Populus Judæo-
rum x) qui propterea
quod adversus Salvato-
rem insurrexit, captivi-
tatem qua etiamnum
premitur, sine culpæ
sensu perfert.

CAP. CLXIV.

Quinam, cum peccassent,
misericordiam con-
secuti sunt?

Josephi fratres qui eum
vendiderant, & po-
stea ab eo sunt enutri-
ti. David seipsum ob
peccata humilians, &
prolixè agens DEO gra-
tias. Salomo qui tem-

Z 3

σαλο.

s) Levit. XXIV.

t) 1. Sam. IV. II. 17.

u) 4. Reg. xxv. 7.

x) Matth. xxIII. 38.

σαλομών, ναὺς πῆς τῶν
 ἔθνῶν ἰδῶλοις δομά-
 μενθ. Ἐ δὲ διὰ τὸν πα-
 τέρα μὴ ἠμώρηθεις.
 μανασῆς ἐν αἰχμαλω-
 σία ἀπαχθεις, καὶ ἐπὶ
 θεῶν Ἰπταραφίς καὶ
 διὰ τῆτο ἰσταναχθεις.
 ἰσακαὶμ λυθεις ἀπὸ τῶν
 ἔθνῶν, καὶ τιμώμενος
 βασιλικῆ τιμῆ ὑπὸ τῆ
 βαβυλωνίᾳ. ὁ ληστῆς
 Ἰπὶ τῆ, εὐαρυῆ χριστὸν
 ὁμολογήσας, καὶ τὴν
 εἰς ὠραθεῖσον ὅσον εὐ-
 ραμενθ. ὁ ἀπόστολος
 παύλθ, διὰκων τὴν
 ἐκκλησίαν, καὶ κηρύξ-
 ῆς ἐπολέμει χριστὸν πῆ-
 στεως ἀποσελλομενθ.
 ἡ ἐκκλησία ἡ ἐξ ἔθ-
 νῶν, Ἰπὶ τῆς ὁσαύ-
 ταις πλημμελείαις ἐλεμ-
 μένη, καὶ διὰ πίστεως
 χριστῆ, τῆς πλείας δι-
 καιώσεως, ἀξιωμένη.

pta idolis gentium adifi-
 caverat, & propter pa-
 trem Davidem pœnas
 non dedit. Manasses
 abductus in captivita-
 tem, conversusque ad
 DEUM atque ide re-
 ductus. Joakim solu-
 tus vinculis & regius
 honoratus honoribus à
 (Rege) Babylonio. La-
 tro qui in cruce Chri-
 stum confessus est vi-
 amque in paradifum
 reperit. Apostolus Pau-
 lus persequens Eccle-
 siam, & præco missus
 fidei CHristi, quam
 oppugnauerat. Eccle-
 sia ex gentibus, post
 tot peccata, consecuta
 misericordiam, & di-
 gna habita per fidem
 CHristi perfecta justi-
 ficatione.

Κ Ε Θ. ρξε.

CAP. CXLV.

Τίνες εἰσιν οἱ κατορθῶν
π δόξαντες, καὶ ἴπκ
τῆτο διαμαρτῶν
τες.

Quinam sibi vixi sunt re-
cte aliquid fecisse, &
eo ipso pecca-
runt.

Ο τὸν σαυλ ἴπκ
σφάζαι καυχσα-
μεν^Θ τῷ δαβιδ, καὶ
κομισας αὐτῷ τὸ τῆς βα-
σιλείας σημεῖον, ὡς αὐ-
τῷ προσηκῶσης τῆς βα-
σιλείας, ἀναιρεθῆναι
πρὸς αχθῆς ὑπὸ δ' δα-
βιδ. ραχααβ καὶ βα-
ναϊας, οἱ υἱοὶ βερμιάδ,
οἱ μεμφιβοσθῆ & ἕξ
σαυλ τὴν κεφαλὴν κο-
μισαυτες τῷ δαβιδ, καὶ
μεγάλην αὐτῷ δόξαντες
καταπέδειχαι χάριν, δι-
ῆς καὶ ἠλπιζον εὐδοκι-
μαίν, ἀναιρεμενοι διὰ
τῆθ. ἔξ αὖ ὁ τὴν κε-
βωτὸν ἴπκκλιθῆσαν ἐ-
πιπασάμεν^Θ πρὸς ἑ-
αυτῶν, ἕως τοῦ μή πο-
ετραπῆναι διὰ τῆς α-

Qui Davidi se jaeta-
bat interfecisse Sau-
lem, a] regnique, ut-
pote quod ei debere-
tur, insigne offerebat, &
a Davide jubebatur in-
terfici. Rachaab & Ba-
najas filii Remmon, b)
qui Memphibosther,
Sauli filii caput affere-
bant Davidi, magnam
apud eum putantes se
inituros gratiam, por-
tamque in honore futu-
ros, ideo, interfecti
sunt. Oza c) qui arcam
declinantem ad se at-
trahebat, ne de curru
excuteretur, & statim
mortuus est. Jussus a

Z 4

μα

a] 2. Sam. I.

b] 2. Sam. IV.

c] 2. Sam. VI.

μάξης, ἰσοφρονῶν πα-
ραυτικά. ὁ κελευθεὶς
ὑπὸ ἑὸ προφήτη μι-
χαὶς, παπσοῦεν αὐ-
τον, καὶ δι' εὐλάβειαν
ἔπαυξας, ἀναρθεὶς
ὑπὸ λεοντῶ. ὁ φα-
ρισαῖος ἐπὶ τῇ αἰεὶ
δικαιοσύνῃ, ἔπλων
καταυχώμενος.

ΚΕΦ. ρξγ.

Τίνα ἐστὶ τὰ ἴδινα καὶ
πόσα, τὰ τοῖς προῖς το-
σοῖς ὑπερῶν ἐπανταμι-
να, καὶ Ἰσηλαθὺν ὑπο-
μεινάντες ἕρποντες.

Γὰρ καὶ μαγῶν οἱ
ἰσχυροὶ σκῦθαι, μο-
σχὸν ἰκχθῆρας, Ἰωβέλ,
Θεσσαλῶν (γόμερ, γα-
λάπει, Ἰεργώμα, ἀρ-
μένιοι, Ἰαβυλῶν, ἀρ-
βες. οἱ πρῶτοι Ἰνδῶν
Ἰαρσεῖς, Ἄφροι, χῆς,
αἰθιοπες. Φῶδ, λίβυες,
Φρῆς, πέρσαι.

propheta Michza ip-
sum percutere, d] &
ex reverentia eum non
percutiens, à leone est
obtruncatus. Pharisæ-
us e) qui propria justitia
præ publicano glo-
riabatur.

CAP. CLXVI.

Quenam sunt & quot
gentes, qui adversas sacra
loca deinceps insurrexere,
& divinas deinde re-
nas subierunt?

Gog & Magog qui
sunt Scythæ, Mo-
scho, Illyrii. Thobel,
Thessali. Gomer, Gal-
li. Thergama, Arme-
nii. Sabæi, Arabes.
Primi Indarum. Thar-
sis, Afri. Chus, Æthi-
opes. Phud, Libyes.
Phres, Persæ.

ΚΕΦ. ρξδ.

d] 3. Reg. XIII.

e] Luc. XVIII.

Κ Ε Φ. ρξζ.

GAP. CLXVII.

Αἱ δυνάμεις τῶν λίθων
τῶν ἐν τῇ ἁρχιερέ-
ως ζώνῃ ἐκιδεμέ-
νων.

*Virtutes gemmarum **
Zone summi Pontificis
insertarum.

Γάσσις, μίχρειας ἀ-
πορεπτική. σαπ-
Φῆρος, ὀφθαλμοῖς τιλ-
πνώλικη λαμπρά. χαλ-
κηδόνιⓄ, σωφροσύνης
πρόσοφοⓄ. σμάραγ-
δοⓄ, δαιμόνων ἀπελα-
στική. σαρδόνυξ, δια-
πυρσαίνουσα. σάρδιος,
χρυσόλυθος, ὀδύνας ὀφ-
θαλμῶν ἰώνται. βή-
ρυλλⓄ, λύπης ἰαπική.
τοπάζιⓄ. χρυσόπερα-
πος. ἰάκινθοⓄ. ἀμέ-
θυσος, μέθης ἀλεξιτή-
ριον. ἀνθαξ. ἀχάτης.
λιγύριος. ὀνύχειος.

Jaspis adulterii aver-
runcus. Sapphirus
oculis fulgorem splen-
doremque concilians.
Chalcedonius, condu-
cibilis ad castitatem.
Smaragdus repellit da-
mones. Sardonyx
igneum colorem refe-
rens. Sardius & Chry-
solithus doloribus o-
culorum medentur.
Beryllus luctum sa-
nat. Topazius Chry-
soprasus. Hyacinthus.
Amethystus fugat e-
brietatem. Carbu-
culus. Achates. Li-
gurius. Onychius.

Z 5

Τέρμα

* Confer Epiphaniū libellum de gemmis.

- δ. τίνες εἰσὶν οἱ ἔξ Ἰακώβ πάντες οἱ ἔξ λαῶ πατριάρχαι.
- ε. τίνες εἰσὶν οἱ ἐκ ἔξ κατὰ κλυσμῶ ἐν τῇ κιβωτῶ διασωθέντες.
- ς. τίνες εἰσὶν οἱ, αε, μετὰ ἔξ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον καταλυσαντες.
- ζ. τίνες εἰσὶν οἱ ἔξ σαμὴλ πρόγονοι, ἰσραηλῆκοί.
- η. τίνες οἱ ἔξ ἡλεὶ πρόγονοι ἰσραηλῆκοί.
- θ. τίνες δὲ οἱ ἔξ ἐζεκιὴλ ἔξ προφῆτα πρόγονοι ἰσραηλῆκοί.
- ι. τίνες δὲ οἱ ἰερεμίας ἔξ προφῆτα πρόγονοι ἰσραηλῆκοί.
- ια. τίνες εἰσὶν οἱ ἔξ λαῶ κερταὶ μετὰ τὴν διανεμῆσιν τὴν ἐσὼ ἰσοῦ ἔξ ναυῆ τῆς γῆς γεγενημένην γενόμενοι.
- ιβ. τίνες ἐβασίλευσαν ἔξ λαῶ.
- ιγ. τίνες ἐβασίλεις γεγό-
4. Quinam filii duodecim Jacobi, populi Patriarchæ.
5. Quinam servati in arca ex diluvio.
6. Quinam illi LXXV. pui cum Jacobo Ægyptum habitaturi petierunt.
7. Quinam progenitores Samuelis Sacerdotes.
8. Quinam Eli progenitores sacerdotes.
9. Quinam Ezechielis Prophetæ progenitores sacerdotes.
10. Quinam Jeremiæ Prophetæ progenitores sacerdotes.
11. Qui fuerint Judices populi, post distributionem terræ à Jesu filio Nave factam.
12. Quinam Reges populo præfuerint.
13. Quinam Reges Is-

- ρασι ἔ' ἰσραηλ μετὰ
 τὴν δόξ' ἔ' ἰούδα διαι-
 ροσιν.
- ιδ. Ἰνες προφήται γεγό-
 νασιν ἐν τῷ θεῷ λό-
 γῷ οἱ καὶ τὰς προφη-
 τίας ἐγγράφως πε-
 ποιηται.
- ιε. Ἰνες δὲ γεγόνασιν
 ἄλλοι προφήται οἱ μὴ
 ἐν γραμμασιν αὐτῶν
 καταλείψαντες τὰς
 προφητείας.
- ις. τίνες προφητιδες γυ-
 ναῖκες γεγόνασιν.
- ιζ. τίνες εὐσεβεῖς γεγόνα-
 σι βασιλεῖς.
- ιη. Ἰνες ψευδοπροφῆται
 ἐν τῷ λαῷ γεγόνασι.
- ιθ. τίνες ἐξῆρχον τῶν φυ-
 λῶν κατὰ τὴν ἐξοδὸν
 τῆς αἰγύπτου.
- κ. Ἰνας ἔχει μωυσῆς υἱ-
 ος καὶ ἐκ τίνος.
- κα. Ἰνας δὲ αἰαρῶν ἔ-
 χεν υἱός.
- raelis post disjuncti-
 onem à Juda.
14. Quinam Prophetæ
 in divinis litteris
 commemorati exti-
 terint, qui prophetia-
 rum etiam scripto
 consignatarum fuere
 auctores.
15. Quinam Prophetæ
 alii, qui scriptis suis
 prophetias non reli-
 querunt.
16. Quanam Propheti-
 des mulieres.
17. Quinam Reges fu-
 erint pii.
18. Quinam Pseudo-
 prophetæ fuerint in
 populo.
19. Qui præfuerint tri-
 butibus tempore pro-
 fectionis ex Ægypto.
20. Quos filios habuerit
 Moyses & e quinam
 uxore.
21. Quos filios habue-
 rit Aaron.

- κβ. τίνα ἐστὶν ἔθνη ἃ
 ὁ λαὸς ἐκληρονομή-
 σε.
- κγ. τίνας βασιλεῖς καὶ
 ἑταίρων ἐθνῶν ὁ λαὸς ἀ-
 πέκτεινεν,
- κδ. πόσα ἔθνη καὶ ἕνα
 συνέστη ἀπὸ τῶν τρι-
 ῶν ἔθνεσσι πατρῶν,
 σὴμ, χὰμ, ἰαφεθ.
- κε. ἅ ἐν τῇ παλαιᾷ
 ἐκδόσει βιβλία
 κς.
- κς. ὀνομασίαι καὶ ἐρ-
 μηνεῖαι τῶν παρ' ἑ-
 βραίοις σοιχείων.
- κζ. μῆνες ἑβραίων, αι-
 γυπτίων, μακεδόνων,
 ῥωμαίων.
- κη. ὅπως τὸ ἱερόν καθε-
 σκευάζετο χρῆσμα,
 ὅπως δὲ καὶ τὸ θυ-
 μιάμα.
- κθ. τίνες γεγόνασι γί-
 γαντες.
- λ. τίνες γεγόνασι πολυ-
 παίδες.
22. Quanam ille gen-
 tes, quarum in terras
 successit populus Is-
 raeliticus.
23. Quosnam & qua-
 rum gentium Reges
 populus interfecerit.
24. Quot & quanam
 gentes extiterint è
 tribus filiis Noe, Se-
 mo Chamo & Japhe-
 tho.
25. Libri XXII. quibus
 Verus Testamentum
 continetur.
26. Nomina & interpre-
 tationes litterarum ap-
 pud Hebræos.
27. Menses Hebræo-
 rum, Ægyptiorum,
 Macedonum, Roma-
 norum.
28. Quomodo sacrum
 unguentum & in-
 censum preparata
 fuerint.
29. Quinam fuerint Gi-
 gantes.
30. Quibus multi fue-
 rint liberi.

- λα. ὅπως κατενεμήθη ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ὁ ναὶ ἰησοῦς αὐτοῖς ἐκλήροτο.
- λβ. τίνες εἰσὶν αἱ φυγετοὶ πόλεις αἱ ἃς κατιφευγόν οἱ ἀπίστοι. Φόνον δέδοκατο.
- λγ. τίνες εἰσὶν αἱ μεγαλοπόλεις αἱ οἷς λευίταις ἀφοριθεῖται.
- λδ. πᾶσαι εὐλάφασιν πόλεις καὶ βασιτεῖαι, ἰησοῦς καὶ χαλέφ οἱ πιστοί.
- λε. τίνες οἱ βασιτεῖαι οἱ ἐπελθόντες τῇ ἀλυκῇ πεδιάδι, ὡς ἐπαλάξεν ἄβρααμ.
- λς. τίνες οἱ βασιτεῖαι ὡς διεσάσεν ἄβρααμ μετὰ τῆς λωτ.
- λζ. τίνες ἑβραῖοι γυναῖκας ἐθνικὰς ἤγαγον.
- λη. τίνες πολλὰς ἤγαγον γυναῖκας.
31. Quomodo populo fuerit distributa terra promissionis, uti Jesus Nave illis in hereditatem dedit.
32. Quæ fuerint urbes alyli ad quas confugerent, qui involuntariam eadem perpetraverant.
33. Quznam civitates XLVIII. Levitis assignatz.
34. Quas civitates regesque ceperint, Josua & Caleb, insigni fide viri.
35. Qui fuerint Reges qui convenere in vallem salis quos profligavit Abraam.
36. Qui Reges, quos Abraam una cum Lotto servavit.
37. Quinam Hebraei uxores Ethnicas duxerint.
38. Quinam multas duxerint uxores.

- λθ. ὅσαι γυναῖκες τῆς
 ἀνδρῶν διεφθέραν.
- μβ. ὅσαι γυναῖκες τῆς
 ἀνδρῶν ἐπηγέθησαν,
 καὶ δι' ἑν ἑδράσαν ἐν-
 αρετοὶ τῷ Θεῷ γεγό-
 νασι.
- με. τίνες ἀνδρες ἐπὶ
 σοφίᾳ θαύμαστοὶ γε-
 γوناσι.
- μβ. τίνες ἐπὶ σοφίᾳ γυ-
 ναῖκες θαύμασαι γε-
 γوناσι.
- μεγ. τίνες ἐπὶ δεινότητι
 γεόμενοι σοφοὶ διὰ
 τῆς ἑαυτῶν σοφίας
 ἀπώλοντο.
- μεδ. τίνες ἐπικρύψαν τῆς
 ἀληθείας σοφοὶ σω-
 τηρίαν εὗραντο.
- μεε. τίνες δὲ δόλῳ, δικαιο-
 σύνης ἔργα διεπρά-
 ξαντο.
- μες. τίνες ἀποχρήματι
 χρησθέντες ἢ εὐσεβεί-
 ας, θάνατον κατηρ-
 γάσαντο.
- μεζ. τίνες δίκαιοι ἀνθρώ-
 ποι ἦσαν.
39. Quæ uxorēs viros
 suos perdiderint.
40. Quæ uxores bene
 de suis viris sint pro-
 meritæ, & factis su-
 is DEO probatæ ex-
 titerint.
41. Quinam viri sapi-
 entia fuerint admi-
 rabiles.
42. Quanam admiran-
 da sapientia extite-
 rint fœminæ.
43. Quinam callide sa-
 pientes sua perierint
 sapientia.
44. Quinam sapientes
 veritatis occultatione
 salutem invenerint.
45. Qui per dolum ju-
 sta patraverint.
46. Quinam bonitatis
 vel pietatis prætextu
 mortem intulerint.
47. Qui iusti fuerint in-
 tererenti.

- μη. τίνες ἀδελφοὺς ἀπέκτεσαν.
- μθ. τίνες ἐξ ἑστέ τοῦ δοκῶν τῷ Θεῷ χρησασάμενοι ἀναιρῶνται.
- ν. τίνες μισθὸν δικαιοσύνης ἔδοσαν, καὶ τίνες δι' ἀσέβειας ἐπεβίωσαν.
- να. τίνες ἐνοσήσαντες δόξαν ἐκείνου ἐκείνου.
- νβ. τίνες τῶν ἁγίων, τυφλοὶ τὴν ὄρασιν γεγονότες ἀπέθανον.
- νγ. τίνες διέφθιναν καὶ ἐκ ἀπέθανον.
- νδ. τίνες δόξαν ἔλαβον ἀνεζήσαν.
- νε. τίνες εἰσὶν πατέρες καὶ υἱοὶ.
- νε. τίνες πατέρας ἠτίμασαν καὶ υἱοὺς ἠτίμασαν.
- νη. τίνες ἀλαζονευσάμενοι κατηνέχθησαν.
48. Quinam fratres suos occiderint.
49. Qui præter opinionem, cum bene erga DEUM se gerent, fuerint interfecti.
50. Quinam mercedem justitiæ tulerint mortem, & qui per impietatem superstites in vita manserint.
51. Quinam sine agrotatione mori sint iussi.
52. Qui sancti oculi capti mortem obierint.
53. Quinam vivi manserint, nec sint mortui.
54. Quinam ex morte revixerint.
55. Quinam steriles cum essent, pepererint.
56. Quinam patrem suum inhonoraverint.
57. Qui superbi depressi sint.

νη, τίνες διὰ τυπερασφρο-
σύνην, εἰς δόξαν καὶ
ὑψῶσαι ἤχθησαν :

νθ, τίνες ἐφ' οἷς ἐδρα-
σαν φόνους, ἀπέδεχθη-
θήσαν καὶ εὐάρεστοι
ᾧ Θεῷ γεγονόσιν.

ξ, τίνες ἵπτι ᾠδανομί-
αις λιθόλευσοὶ ἀνη-
ρέθησαν.

ξα, καὶ τίνες δικαίαι ἵπτι
εὐσεβεία.

ξβ, τίνες ᾠδανόμενες μί-
ξεις πεποίηθη.

ξγ, τίνες διάνυμοι γεγό-
νασι.

ξδ, τίνες δευτέρῳ ἄνθρω-
πῷ ἐπωνομασθήσαν.

BIBΛΟΣ Β.

ξε, τίνα τὰ ἵπτι πῆς μι-
αῖς Θεότητος ᾠδανό-
λαμβανόμενα.

ξς, τίνα δὲ τὰ ἵπτι δι-

58. Quinam per mode-
stiam sint eveci in
gloriam ac sublimi-
tatem.

59. Qui propter ho-
miciidia quæ patra-
runt accepti & DEO
probatifuerint.

60. Quinam propter
crimina obruti lapi-
dibus, atque ita è
medio sublatisint.

61. Quinam item justif
propter pietatem.

62. Quinam incestuo-
fis nuptiis se pollui-
erint.

63. Quinam duplici ex-
titerint præditi no-
mine.

64. Quinam secundo
nomine nuncupati
sint.

LIBER II.

65. Quanam sumantur
ad venerandam Di-
vinitatem concipi-
endam.

66. Quanam ad perfo-

αδικῆς ὑποστάσεως.

ξζ. τίνα τὰ ἐπι τριαδικῆς ὑπολαμβάνόμενα.

ξη. τίτες εἰσὶν οἱ ἑαυτοῖς τῆς πορείας ἔλασ οἱ ἀπ' αἰγύπτου.

BIBAOΣ δ.

ξθ. τίνα ἔστιν ἂν περὶ αὐτοῦ τοῦ μωϋσῆς θαυμάσια, καὶ δι' αὐτὸν κατεργασαί.

ο, τίνα τὰ διὰ ἰησοῦ ἐκ τῆς ναυῆς ἐπιπλεοθέντε σημεῖα, καὶ δι' αὐτὸν τῷ λαῷ κατεργασθέντα θαύματα.

σα. τίνα τὰ διὰ τῶν ἑσπερῶν θαυμάσια γενομένα.

σβ. τίνα ἔστι τὰ σαμὴλ διαπεπραγμένα θαύματα.

σγ. τίνα ἔστι τὰ τῷ δαβὶδ πεπραγμένα καὶ εἰς αὐτὸν θαύματα ἅξια παραθέσθαι.

nam duplicis substantiæ.

67. Quænam ad S. Trinitatem.

68. Quænam fuerint mansiones in itinere populi ex Ægypto.

LIBER IV.

69. Quæ miracula à Moyse visa & per ipsum patrata fuerint.

70. Quæ signa perfecta sint à Jesu Nave, & per ipsum in populo patrata miracula.

71. Quænam miracula facta sint à Judicibus.

72. Quæ miracula effecta fuerint per Samuelem.

73. Quænam perfecta à Davide, & in ipsum, digna admiratione facta sint.

74. Quæ à Salamone
sint patrata.
75. Quæ miracula fe-
cerit Efaías.
76. Quænam Jeremias
prædixerit, quæque
vaticinatus pertule-
rit.
77. Quæ prælocutus sit
Sophonias.
78. Quæ Aggaus.
79. Quæ Zacharias.
80. Quæ Malachias.
81. Quæ signa admi-
randa per Eliam ef-
fecta sint.
82. Quænam per Eli-
sæum patrata sint du-
pla in spiritu Eliæ
signa admirabilia.
83. Quæ vaticinatus sit
Elias.
84. Quæ Elifazus.
85. Quænam per Elifazum
patrata sint miracula.
86. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
87. Quænam per Elifazum
prædixerit.
88. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
89. Quænam per Elifazum
prædixerit.
90. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
91. Quænam per Elifazum
prædixerit.
92. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
93. Quænam per Elifazum
prædixerit.
94. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
95. Quænam per Elifazum
prædixerit.
96. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
97. Quænam per Elifazum
prædixerit.
98. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
99. Quænam per Elifazum
prædixerit.
100. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
101. Quænam per Elifazum
prædixerit.
102. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
103. Quænam per Elifazum
prædixerit.
104. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
105. Quænam per Elifazum
prædixerit.
106. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
107. Quænam per Elifazum
prædixerit.
108. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
109. Quænam per Elifazum
prædixerit.
110. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
111. Quænam per Elifazum
prædixerit.
112. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
113. Quænam per Elifazum
prædixerit.
114. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
115. Quænam per Elifazum
prædixerit.
116. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
117. Quænam per Elifazum
prædixerit.
118. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
119. Quænam per Elifazum
prædixerit.
120. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
121. Quænam per Elifazum
prædixerit.
122. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
123. Quænam per Elifazum
prædixerit.
124. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
125. Quænam per Elifazum
prædixerit.
126. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
127. Quænam per Elifazum
prædixerit.
128. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
129. Quænam per Elifazum
prædixerit.
130. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
131. Quænam per Elifazum
prædixerit.
132. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
133. Quænam per Elifazum
prædixerit.
134. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
135. Quænam per Elifazum
prædixerit.
136. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
137. Quænam per Elifazum
prædixerit.
138. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
139. Quænam per Elifazum
prædixerit.
140. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
141. Quænam per Elifazum
prædixerit.
142. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
143. Quænam per Elifazum
prædixerit.
144. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
145. Quænam per Elifazum
prædixerit.
146. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
147. Quænam per Elifazum
prædixerit.
148. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
149. Quænam per Elifazum
prædixerit.
150. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
151. Quænam per Elifazum
prædixerit.
152. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
153. Quænam per Elifazum
prædixerit.
154. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
155. Quænam per Elifazum
prædixerit.
156. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
157. Quænam per Elifazum
prædixerit.
158. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
159. Quænam per Elifazum
prædixerit.
160. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
161. Quænam per Elifazum
prædixerit.
162. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
163. Quænam per Elifazum
prædixerit.
164. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
165. Quænam per Elifazum
prædixerit.
166. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
167. Quænam per Elifazum
prædixerit.
168. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
169. Quænam per Elifazum
prædixerit.
170. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
171. Quænam per Elifazum
prædixerit.
172. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
173. Quænam per Elifazum
prædixerit.
174. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
175. Quænam per Elifazum
prædixerit.
176. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
177. Quænam per Elifazum
prædixerit.
178. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
179. Quænam per Elifazum
prædixerit.
180. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
181. Quænam per Elifazum
prædixerit.
182. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
183. Quænam per Elifazum
prædixerit.
184. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
185. Quænam per Elifazum
prædixerit.
186. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
187. Quænam per Elifazum
prædixerit.
188. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
189. Quænam per Elifazum
prædixerit.
190. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
191. Quænam per Elifazum
prædixerit.
192. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
193. Quænam per Elifazum
prædixerit.
194. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
195. Quænam per Elifazum
prædixerit.
196. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
197. Quænam per Elifazum
prædixerit.
198. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.
199. Quænam per Elifazum
prædixerit.
200. Quænam per Elifazum
vaticinatus sit.

- πε. τίνα ἔβην ἂ γὰρ
 προεφῆτευσε. 85. Quæ vaticinatus sit
 Gad.
- πϛ. τίνα ἔβην ἂ προε-
 φῆτευσε γάβαν. 86. Quæ Nathan.
- πζ. τίνα ἔβην ἂ προε-
 φῆτευσεν ἀχίας ὁ σι-
 λωνίτης. 87. Quæ Achias Silo-
 nites prophetaverit.
- πη. τίνα σαμαίᾳς προε-
 φῆτευσε. 88. Quæ Samæas.
- πθ. τί προεφῆτευσεν ἰά-
 δων. 89. Quæ Jadon.
- η. τί προεφῆτευσε βα-
 ασα. 90. Quæ Baasa.
- ηα. τί προεφῆτευσε μι-
 χαίας. 91. Quæ Michæas.
- ηβ. τί προεφῆτευσεν ἀ-
 ζαρίας υἱὸς σαδώκ. 92. Quæ Azarias, Sado-
 doci F.
- ηγ. τίνα προεφῆτευσεν
 ἰησῆς ὁ ἔβανανί. 93. Quæ Jesus Ana-
 nia.
- ηδ. τίνα προεφῆτευσεν
 ὠζιὴλ ὁ προφήτης. 94. Quænam prælocu-
 tus sit Oziel Prophe-
 ta.
- ηε. τίνα προεφῆτευσεν
 ἐλιάδ ὁ ἔβδία. 95. Quæ Eliad Ob-
 dia F.
- ης. τίνα προεφῆτευσεν
 ὀλδα ἡ ἔβελίμη γι-
 νη. 96. Quænam prophe-
 taverit Oлда, Selie
 mi uxor.
- ηζ. τίνα ἔβην ἂ ζαχα-
 ρίας ὁ ἀχιερεύς προε-
 φῆτευσεν. 97. Quæ Zacharias Pon-
 tifex.

98. Quæ Simeon.
 99. Quænam Elifabet.
 100. Quænam à Maria
 virgine fuerint præ-
 nunciata.
 101. Quis invitus fit
 vaticinatus in Evan-
 gelio.

ΒΙΒΛΟΣ Ʒ.

LIBER V.

102. Qui sint Davidis
 potentes.
 103. Qui Salomoni
 principes.
 104. Quæ quotidie im-
 pendenda à Salomo-
 ne fuerint.
 105. De templo Hie-
 rosolymitano quod
 Salomo condidit.
 106. Quale fuerit tem-
 plum à Salomone
 ædificatum.
 107. Quæ fuerint sacra

- γνάσματι ἀνακείμενα
ἀφισκώματα.
- ρη. τίνα ἦν πρὸ κατα-
σκευασθέντα ἔνα-
ταθίνα ὑπὸ Ἐσα-
λομώνⓄ, εἰς ἱερυ-
γίαν κειμήλια.
- ρδ. τίνα ἦν τὰ πρὸς ἱε-
ραῖσι καὶ λευῖταις, εἰς
τὰς λειτουργίας κατα-
σκευασθέντα ὑπὸ
σαλομώνⓄ ἀνάθη-
ματα καὶ ἐσθήματα.
- ρι. ὅποια ἦν ἡ σκηνὴ ἡ
ὑπὸ μοϋσῆως ἀνα-
σταθῆσα, κατὰ τὴν
ὑπόδειξιν, ἣν ἰδεά-
σατο ἐν τῷ ὄρει.
- ρια. ὅποιον ἦν τὸ ἀγί-
ασμα τὸ μέσον Ἐ-
θεὶβόλου, ὃ μοϋσῆς
κατεσκεύασε.
- ριβ. πόσῃⓄ ἦν ὁ λαὸς
ὃ ὑπὸ δαβὶδ ἀεθ-
μηθεῖς ὑπὸ τῷ δα-
κύν τῷ θεῷ.
- ριγ. πόσοι ἀπώλοντο Ἐ-
λαὸν ὑπὸ τῆ ἀμαρ-
- in sanctuario collo-
cata.
108. Quæ parata fue-
rint & reposita ad fa-
crum cultum à Salo-
mone cimelia.
109. Quæ fuerint Sa-
cerdotibus ac Levi-
tis a Salomone ad fa-
crum cultum vestes
preparata.
110. Quale fuerit ta-
bernaculum à Moyse
erectum, secundum
exemplar quod in
monte viderat.
111. Quale fuerit san-
ctuarium in medio
metationis quod
Moyfes condidit.
112. Quantus extiterit
numerus populi à
Davide contra DEI
sententiam ad calcu-
los vocatus.
113. Quot ex Israelitis
perierint propter

- τίς ἔδασθ, τῆς ἐξ-
αριθμήσεως ἔλαβ.
- ριδ. τίνες πορνέυσασαι
γυναῖκες εἰς γάμους
εὐδοκίμησαν.
- ριε. τίνες ἐν τοῖς προφή-
ταις ἀγαμοὶ μεμενῆ-
κασι.
- ρις. τίνες ἐν τοῖς ἀπο-
στόλοις γυναῖκας ἔ-
λαβον.
- ριζ. τίνες ἐκ ἐτέφθησαν
ἐν τοῖς βασιλικοῖς ἔ-
δαβιδ ἑταίροις βασι-
λεῖς, διὰ τὸ δυσσεβῆ-
σαι.
- ριη. τίνες ἐκ ἑδαβιδ βα-
σιλεῖς, ἐκβλητοὶ ἐκ
τῆς ἑσωτήριου γενε-
αῖς γεγόνασι, καὶ δι-
ατί.
- ριθ. τίς ἰατροῖς, κακώ-
θεις, χρησάμενος,
καὶ μὴ πρὸς τὸ θεῶ
τὴν ἰασιν ζητήσας.
ἀποθνήσκει.
- ρικ. τίνα δεῖ πρὸς μεμνη-
σθαι.
- peccatum Davidis
quo populum enu-
meravit.
114. Quanam mulie-
tes fornicariæ in na-
ptias probatae fue-
runt.
115. Qui Prophetæ
manserint cælibes.
116. Qui Apostoli u-
xores habuerint.
117. Qui Reges pro-
pter impietatem non
sepulti sint in regis
Davidis monumen-
tis.
118. Quinam Reges,
Davidis posteri, ex
Salvatoris genealo-
gia sint extrusi, &
quam ob causam.
119. Quis quum labo-
rans morbo esset u-
sus Medicis, nec a-
pud DEUM mede-
lam expetisset, mor-
ti datus fuerit.
120. Quinam sint libri

νεύμενα, ἐν ταῖς γρα-
φαῖς βιβλία ὡς ὄντα,
ἢ εὐρισκόμενα.

ρκα. τίνες εἰσὶν αἱ ὑπὸ
τῶν ἀποστόλων μαρ-
τυρίαι ὡς ἀποδείκνυ-
ται, ὡς ἐν ταῖς γραφαῖς
ἔκ εἰσὶν.

ρκβ. τίνες εἰσὶν οἱ ἐν
ἱεραῖς γραφαῖς ἐρη-
κυσταί.

ρκγ. πόσας πορθεῖ
ἡ ἱερουσαλήμ.

ρκδ. πόσας καὶ πόσας
ἐπορθέθησαν οἱ ἐξ
ἰσραήλ.

ρκε. ἄλλο ἰωσήφως κε-
φάλαιον.

ρκς. πόσαι ἑορταὶ πα-
ρα ἰουδαίους ἀγονταί.

ρκζ. ποίας νηστίας ἰου-
δαῖοι νηστεύουσιν.

ρκη. τίνα δεῖν ἀμὴν λέγειν
ἐπὶ τῇ ἀκατα-
ληπία.

ρκθ. ὅσα δὲ ἐμπύριον

in Scripturis memo-
rati ac si existerent,
qui nusquam reper-
untur.

121. Quae sint testi-
monia ab Apostolis
allegata, ubi scripta
ē quibus repetita
sunt, non habemus.

122. Quinam sint sa-
cra scripta in Grae-
cam linguam inter-
pretati.

123. Quoties everfa sit
Hierosolyma.

124. Quoties & quan-
do excisi sint Israe-
litae.

125. Aliud caput ex
(Flav.) Josepho.

126. Quot festa apud Ju-
daeos agantur.

127. Quot jejunia Ju-
dæi jejurent.

128. Quanam sint quae
scrutari nefas, utro-
te incomprehensibi-
lia.

129. Quae manifestata

τῶν

πισιν ἐμπεφανίσαι.

εβλ. τὴν τῶν βασιλειῶν
βίβλον τίς κατέγρα-
ψε.

εβλα. τίνα ᾠδαβολικῶς
καὶ ἀνιγματικῶς ἐν
ταῖς γραφαῖς εἴρησαι.

εββ. τίνες εἰσὶν αἱ ὑπο-
ἐκκεῖς ρηθεῖσαι πα-
ραβολαί.

εβγ. τίνων τῶν ἔξωθεν
μαρτυριῶν ὁ ἀποστο-
λὸς παῦλος, μνή-
μην ποιεῖται.

εβδ. πόσοι ἰακωβοὶ ἐν
τοῖς ἀποστόλοις γεγό-
νασιν.

εβε. πόσοι ἰωάννοι εἰς
κήρυγμα γεγονόσι,
καὶ πόσοι Ζαχααῖαι.

εβε. ἱππολύτης θεβαῖος
ἐκ ἑξ ἡμερῶν αὐτῆ
συντάγματι.

εβζ. τίνες εἰσὼ οἱ ἀπο-
στόλων μαθητῶν τῶν, ο,
γνωστοί.

aliquibus fuerint per
insomnia.

130. Librum regno-
rum quis auctor scri-
pserit.

131. Quanam in sacris
litteris dicta sint per
parabolas & anig-
mata.

132. Quas parabolas
Dominus protulit.

133. Quibus de testi-
monii externorum
scriptorum mentio-
nem faciat Apосто-
lus Paulus.

134. Quot Jacobi inter
Apostolos extiterint.

135. Quot Joannes in
praconio fuerint &
quot Zachariae.

136. Hippolyti Theba-
ni, ex Chronico e-
jus syntagmate.

137. Quanam fuerint
LXX. discipuli.

- ρλη. πόσοι διωγμοὶ κ̄
 τῆς ἐκκλησίας γεγό-
 νασι ὑπὸ τῶν Ἰουδαί-
 ων, ἕως τῆς ἀλώσεως
 αὐτῶν ε̄ ε̄ ἐμπρησ-
 μῶ ε̄ ναῖ.
- ρλθ. πόσοι καὶ δι ἑλ-
 λήνων διωγμοὶ γεγο-
 νότες, καὶ δια τῶνων.
- ρμ. πόσαι αἰρέσεις κα-
 τὰ τῆς ἐκκλησιαστι-
 κῆς πίστεως ἐκάνεση-
 σαν.
- ρμα. ποῖαι αἰρέσεις πα-
 ρὰ Ἰουδαίοις γεγόνασι.
- ρμβ. ἕντες αἰρέσεις πα-
 ρὰ Σαμαρείταις γε-
 γονασι.
- ρμγ. ἕντες αἰρέσεις παρ
 ἑλλῆσι.
- ρμδ. ὅσαι εἰσὶ μαντεῖαι
 παρ ἑλλῆσι.
- ρμε. διὰ τί οἱ Ἰουδαῖοι τὴν
 δευτέραν τῶν σαββά-
 των καὶ τὴν πέμπτην
 νηστεύουσιν.
- ρμς. διὰ τί οἱ Χριστιανοὶ
138. Quot persecutio-
 nes fuerint adversus
 Ecclesiam mota a Ju-
 daeis usque ad illo-
 rum everfionem ex-
 uftionemque tem-
 pli.
139. Quot per Ethni-
 cos persecutiones &
 à quibus illatae fue-
 rint.
140. Quot hæreses ad-
 versus Ecclesiasti-
 cam fidem insurre-
 xerint.
141. Quot hæreses ex-
 titerint apud Judæos.
142. Quod hæreses a-
 pud Samaritanos.
143. Quot apud Græcos.
144. Quot genera divi-
 nationum apud Eth-
 nicos sint.
145. Quare Judæi se-
 cundam sabbatorum
 & quintam jejunent.
146. Quare Christiani
- την

την πεντάδα καὶ πα-
ρασκευην η̅η̅σευ̅σι.

εμζ. τίνα ἔθνη ἔ̅ πο̅σα
ἐκ Ἐ̅ ἀβραάμ̅ συνέ-
ση.

εμη. τίνα ἔ̅στιν ἂ̅ πρε-
φήτευσεν ὁ ἀπόστολος
παῦλ̅.

εμθ. τίνα ἔ̅στιν ἂ̅ πρε-
φήτευσεν ἰωάννης ὁ ευ-
αγγελιστής.

εν. πόσοι χρόνοι εἰσιν
ἀπο γενέσεως κόσμου,
ἕως ἔ̅ ὡ̅ς̅ ἀγγέγονεν ὁ
Χριστός.

ενα. πόσοις καὶ ποίοις
ὀνόμασι ὡσηγορεύε̅θ̅
διὰ τῶν ἀγίων γε-
φῶν, ὁ κύρι̅ς̅ εμ-
φανησόμεν̅ος̅ κλη-
θήσεσθαι.

ενβ. αἱ δέκα ὄπ̅ι̅ φάνει-
αι ἔ̅ κυρί̅ς̅ τοῖς ἰ-
δίοις γενόμεναι, μετὰ
ἔ̅ ἐκ νεκρῶν αὐτῶν
ἐγερθῆναι.

jejunent quartam, &
parasceven, sive sex-
tam.

147. Quae & quot gen-
tes ex Abrahamo ex-
stiterint.

148. Quae sint illa quae
vaticinatus est Apo-
stolus Paulus.

149. Quae Joannes E-
vangelista.

150. Quot anni sint à
condito mundo ad
adventum usque
Christi.

151. Quot & qualibus
nominibus Christum
cum inter homines
appariturus esset, ap-
pellatum iri prædi-
ctum sit in sacris lit-
teris.

152. Decem apparitio-
nes Domini, quibus
resuscitatus ex mor-
tuis vivum se suis
demonstravit.

- ργ. ποσάκις μετὰ τὴν
 εἰς ἕραν ἑπανόδον,
 ὁ κύριος τῆς ἰδίας
 ἠφθη μαθηταῖς.
- ρδ. πῶσα εἰδῶλα ἐσε-
 βάσθη ὁ λαὸς, τὸν
 θεὸν καταλείψας.
- ρε. τίνες βεβαιοτάταις
 φιλίαις ἐχρήσαντο.
- ρς. τίς μετέβαλεν εἰς
 θηροῖον τὴν ψυχὴν.
- ρζ. ἄνες ἐκ φαύλων ἀ-
 γαστοὶ γεγόνασι.
- ρη. ἄς μακρόβιτος με-
 τὰ μωυσῆα ἐγενέσθαι.
- ρθ. ἄνες λέοντας χερ-
 σὶν ἀνείλον.
- ρζ. ἄνες ὑπὸ λέοντων
 ἀνῆρέθησαν.
- ρζα. τίνες ὄπι ἱεροσολί-
 αις ἀνῆρέθησαν.
- ρζβ. τίνες εἰς λάκκους
 εἰς τὸ ἀναρεθῆναι ἐ-
 βλήθησαν.
- ρζγ. ἄνες δικὰς ἔδοσαν
 πημιμαλήσαντες.
153. Quoties post re-
 versionem in caelo
 Dominus suis disci-
 pulis apparuerit.
154. Qualia idolea co-
 luerit populus, DEO
 relicto.
155. Quinam constan-
 tissimis usi sint ami-
 citiis.
156. Quis in bestiam
 transmigraverit.
157. Quinam ex malis
 facti sint probi.
158. Quis post Moysen
 fuerit longævus.
159. Quinam manibus
 suis leones intere-
 merint.
160. Qui interemti sint
 à leonibus.
161. Quinam interem-
 ti sint super sacro-
 rum spoliatione.
162. Quinam in fove-
 as, ut occiderentur,
 conjecti sint.
163. Qui delictorum
 suorum pœnas de-
 derint.

164. Qui post delicta
 admiffa misericordi-
 am finit consecuti.
165. Qui recte feciffe
 cum viderentur, eo
 ipfo deliquerint.
166. Quanam & quot
 fuerint gentes quæ
 facris locis deinceps
 infesta fuerunt, &
 divinitus illatam
 pœnam pertulere.
167. Virtutes gemma-
 rum, Pontificis Zo-
 næ impositarum.
168. Τίνες πλημμελή-
 σαντες ἐλέως πτη-
 χήκασιν.
169. Τίνες εἰσιν οἱ κα-
 τὰ θεὸν π. δόξαντες, καὶ
 ἵπτι τὸ διαμαρτῶν-
 τες.
170. Ἰνὰ ἐς τὰ ἔθνη ἔ-
 πόσα, τὰ πῶς ἱεροῖς
 ἔργοις ὑπερῶν ἐπανιστά-
 μενα, καὶ θεήλατον
 ὑπομείναντα πικρῶ-
 σαν.
171. Αἱ δυνάμεις τῶν
 λίθων τῶν ἐν τῇ Ἱ-
 ἀρχιέρως ζώνῃ ἐν-
 πιθεμένων.

Τελ. ἔ. πίνακ.

INDEX

INDEX

Rerum notabilium

In

JOSEPHI HYPOMNESTICO.

- A**aronis filii, 39
 Abeffalomi amicus Joab, 351.
 Abraam quos Reges vicerit 66. servaverit. 67.
 gentes ex eo natae, 334.
 Abyssus, 265.
 Achiae Silonitae vaticinia, 201.
 Aderis filius, Benhadad, 91. 100.
 Adonidis sive Thamusi planctus, 350.
 Ægyptiorum menses, 50.
 Aggæi vaticinia, 187.
 Ænigmata sacra, 274.
 Amicitia juncti, 351.
 Ananus Pontifex maximus, 17.
 Annorum ab orbe condito computatio, 3.
 338. seq:
 Ano, 92. 201.
 Antichristi, hæretici. 337.
 Apostoli conjugati, 244.
 Aquæ infra terram. 266. supracœlestes. 267.
 Ariani. 303. 319.
 Aristobulus, 13.
 Asyla, civitates perfugii. 60.

Augusti

Augusti anno quadragesimo tertio natus Christus, 339.

Azariæ, Zadoci F. vaticinia, 206.

Beelphegor, 120. 130. 350.

In bestias mutati, 352.

Boni facti ex malis, 352. bonitatis prætexu scelerati, 86. seq.

Βύραρον, bonis caput ab Aarone in deserto colendum propositum, 350.

Cædes DEO probatæ, 104.

Caini posteri, 18. septima generatione occisus, 18. 93.

Christi nomina in sacris litteris, 340. seq. genealogia, 288. seq. apparitiones post resurrectionem, 347. post ascensionem in cælos 349. anni ab orbe condito ad Christum natum: 339. generationes, 2. seq.

Cæci Sancti, 94.

Cælibes propheta, 243.

Conjuges Apostoli, 244.

Crucis salutiferæ signum, 130.

Davidis miranda, 147. Psalmi ab Ezechia absconditi, 169. 248. principes, 214.

De uno DEO, 111. duabus personis 112. & tribus, 113.

Divinationum genera, 326. seq.

Dolus laudatus, 86.

Draco Diabolus, 337.

Eliad Propheta, 208.

Eliaz vaticinia, 197.

Eliaz miracula, 193.

Eli majores, 23.

Elifazi miracula, 194. vaticinia, 198.

Elisabethæ vaticinia, 211.

Esaias terra divisus, 88. seq. 183. ejus miranda,
177.

Esdras sacrarum litterarum restitutor, 81.

Ethnicæ uxores ductæ ab Hebræis, 67.

Externorum testimoniis usus Paulus, 284.

Ezechias abscondidit libros Salomonis, 176-
Davidis Psalmos, 169. 248.

Fratrum interfectores, 90.

Festa Judæorum, 259.

Gad prophetæ vaticinia, 199.

Gentes ex tribus filiis Noe, 43.

Gentes quarum terras Israelitæ occuparunt, 40.

Gigantes, 53.

Hæreses Græcorum, 325.

Hæretici, Antichristi, 337. hæresis, flumen
à Dracone in Ecclesiam immissum, 338.

Hæretici Judæorum, 322. Samaritanorum, 324.
Christianorum, 303. seq.

Hebræarum litterarum nomina, eorumque ety-
mologia, 49. seq.

Hebræorum menses, 50. Pontifices maximi,
6. seq.

Hie-

Hierosolyma expugnata, 253. seq.

Homnicolæ, 303.

Humiles evecti, 101.

Ja, 341. 347.

Jachin & Boas, 266.

Jacobi tres inter Apostolos, 286.

Jacobi Patriarchæ filii, 19. qui in Ægyptum cum eo descenderunt, 20.

Jacobus Justus frater Domini, 89. 17. 288.

Jadonis Prophetæ vaticinia, 204.

Idola culta à Judæis, 350.

Jejunia Judæorum, 263; 332. Christianorum. 333

Jeremiæ Prophetæ, majores, 25; vaticinia, 183.

Jesrael, 346.

Jesus, filius Anani, 206. seq.

Jesû nomen à Jehovah, 346. seq.

Jethiel, 343.

Jezechielis Prophetæ majores, 25. liber perditus, 249.

Ignis de cœlo delapsus, 129.

Incesti concubitus, 107.

Johannis Evangel. prophetiæ, 337. exilium, 298.

Johannes Marcus, 287.

Joannis Baptistæ prophetiæ, 213.

Josedec, 345.

Josua quos Reges vicerit, 64. ejus miracula, 132

Israelitæ victi ac subjugati, 255. seq.

Judices populi Hebræorum, 26. seq.

Judicum miracula, 135.

Justi obtruncati, 87. seq.

- L**apidibus obruti, 106.
 Leonides Origenis pater, 298.
 Levitarum metropoles, 61
 Liberorum multorum parentes, 55.
 Libri sacri veteris Testamenti, 45. seq. deper-
 diti, 247. 249. seq.
 Litterarum Hebraicarum nomina, eorumque e-
 tymologia, 49. seq.

Macedonum menses, 50. 119. 261. 263.
 Malachiae vaticinia, 191.
 Mansiones in exitu ex Ægypto, 115. seq.
 Mariæ Virginis vaticinia, 212.
 Medicis usi, 247.
 Melchi, Moses, 108.
 Melchisedech mortuus, 95.
 Menses Hebræorum, Ægyptiorum, Macedonum,
 Romanorum, 50. seq.
 Meretrices reversæ ad frugem, 243.
 Metropoles Levitarum, 61.
 Michææ vaticinia, 205.
 Miracula Moyfis, 121. Josuæ, 132. Judicum,
 135. Samuelis, 144. Eliæ, 193. &c.
 Misericordia intempestiva, 90. seq.
 Mori jussi, nullo morbo præcedente, 93.
 Non mortui, 94.
 Ex morte resuscitati, 95.
 Mors piis in præmium, 92.
 Moyfis miracula, 121. libri quinque, 131. 132.
 nomen Melchi, 108. filii, 39.
 Mulieres sapientes, 81.

Nathanis Prophetæ vaticinia, 200.

Nicolaus Diaconus, 352.

Nomine duplici gaudentes, 108. 110.

Numeratus populus Judaicus, 242.

Olda, 92. 208.

Origenes 300.

Oziel Propheta, 207.

Parabolæ sacræ, 275. Christi, 279.

Patrum dehonoratores, 98.

Pauli Apostoli vaticinia, 336.

Perfugii civitates, 60.

Persecutiones Ecclesiæ à Judæis, 295. ab Ethni-
cis, 297.

Pompejus magnus, 13. 256.

Pontifices maximi Hebræorum, 6. seq.

Prophetæ, 31. qui nihil scripserunt, 32. pro-
phetides, 34. Pseudoprophetæ, 37. prophe-
tæ inviti, 213. cœlibes 243.

Reges victi ab Abraamo, 66. à Josua, 40. 64.
ab Abraamo servati. 67.

Reges Judæ, 28. Israelis, 30. pii & impii, 35.
non illati regiis sepulchris, 245. ejecti ex
Christi stemmate genealogico, 245.

Regnorum libri, 272.

Romanorum menses, 50.

Ruth Moabitis, 4.

Salomonis gesta, 171. principes, 216. sumtus,

218. libri tres, 175. seq. alii ab Ezechia absconditi, 176. 249.
- Samaræ vaticinia, 202.
- Samuelis miranda, 144. majores ex sacerdotali genere, 22. seq.
- Sanctum & sanctum sanctorum, 223. sq. 235. sq.
- Sapientes viri, 79. mulieres, 81. qui sua perire sapientia, 82.
- Scrutari quæ nefas, 265.
- Septuaginta discipuli, 294.
- Septuaginta interpretes, 251.
- Simeonis vaticinia, 210.
- Somnia, 270.
- Sophonix vaticinia, 186.
- Sponsæ duæ, ordo sacerdotalis & laicus, 113.
- Sterilitum puerperia, 97.
- Suffimenti sacri præparatio, 52.
- Superbi puniti, 98.
- T**abernaculum Moyfis, 232.
- Templum Salomonis, 218. 220. captum à Nabuchodonosore, 253. 264. à Tito, 18. 255. 256. 332.
- Templum Heliopolitanum, 12.
- Terræ promissæ distributio, 56.
- Thamus, Adonis, 350.
- Tribuum populi Hebræi, duces, 37.
- S. Trinitas, 113.
- V**asa sacra templi, 230.
- Ubera duo, lex & Gratia, 112.

Veritatis dissimulatio, 84.

Vestis sacræ, 231.

Viri sapientes, 79.

Vita impiis in pœnam, 93.

Unguenti sacri preparatio, 51.

Uxores multas qui duxerint, 69. ethnicas, 67.

Uxores de maritis bene meritæ, 73.

Zachariæ Prophetæ vaticinia, 188.

Zacharias princeps Sacerdotum, 209.

Zachariæ quatuor, 287.

Scriptorum

In

JOSEPHI HYPOMNESTICO.

NOMINETENUS CITATORUM IN-
DICULUS.

Aquila, 341. (251.)

Clemens Alex. 349. 295.

Hegefippus, 349.

Heraclidis Pythagorici liber *περὶ τῆς ἐν φιλοσό-
φοις αἰρέσεως.* 326.

Hippolyti Thebani Chronicon. 288.

(LXX. Interpretes. II. 251.)

Jose..